

**1 NUMARALI KÜTAHYA
ŞER'İYYE SİCİLİ (III.BÖLÜM)
TRANSKRİPSİYONU VE KRİTİĞİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Leyla SARIAVCI

Kütahya -2007

T. C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

1 NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYYE SİCİLİ (III.BÖLÜM)
TRANSKRİPSİYONU VE KRİTİĞİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Hasan Basri KARADENİZ

Leyla SARIAVCI

200492061103

Kütahya -2007

KABUL VE ONAY

Leyla Sarıavcı'nın hazırladığı "1 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Defterinin Transkripsiyonu ve edisyon Kritiği" başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışması jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip kabul edilmiştir.

... / ... / 2007

TEZ JÜRİSİ

Doç. Dr. Hasan Basri KARADENİZ (Danışman) .....

Yard. Doç. Dr. Naim SÖNMEZ .....

Yard. Doç. Dr. Bayram NAZIR .....

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum 1 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Defterinin Transkripsiyonu ve edisyon Kritiğiadlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarakyararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

... / ... / 2007

Leyla SARIAVCI

ÖZGEÇMİŞ

12.03.1973 tarihinde Erzurum'un Narman ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Aydın, Söke Jaletepe İlkokulunda, ortaokul ve lise öğrenimini Söke Lisesinde tamamladı. 1995'te Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler Bölümü, Tarih Anabilim dalından mezun oldu. Aynı yıl Erzurum'da tarih öğretmeni olarak göreve başladı. 2000 yılında,tayinle Kütahya'ya geldi. Halen Kütahya, Gediz Mustafa Necip Alayeli Anadolu Lisesinde tarih öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

ÖZET

Üç kıtaya hakim olan Osmanlı Devleti, tarihin en köklü ve en büyük devletlerinden birisidir. Kendisinden önce kurulmuş olan Türk devletlerinden miras aldığı Türk devlet geleneği üzerine kurulmuş, ancak devlet teşkilatını geliştirerek en üst seviyeye ulaştırmış ve Türk cihan hakimiyeti mefkuresi gereğince her dinden, dilden, ırktan ve kültürden insanlara barış ve huzur sağlamayı kendine görev bilerek devlet yapısını adalet temelleri üzerine oturtmuştur.

Osmanlı hukuk sisteminde adaleti icra eden görevliler kadılardır. Kadılık makamı Osmanlı Devleti'nde ilk ihdas edilen kurumlardandır. Kadıların tutmuş olduğu Şer'îye Sicilleri ise Osmanlı Devleti'nin en önemli birinci elden kaynaklarıdır. Sicillerde, ait olduğu dönem hakkında içtimai, iktisadi, siyasi ve adli bilgiler ve şehir yapısı hakkında bilgiler bulmak mümkündür.

“1 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicili'nin üçüncü kısmının” değerlendirilmesi ile kayıtların tutulduğu döneme ait Kütahya ve havalisinde yaşayan insanların örf, adet, geleneklerine, yer isimlerine, şahıs isimleri ve unvanlara, aile, ceza ve miras hukuku ile o dönemde yaşanan meseleler hakkında bilgilere ulaşmaktayız.

Yaptığımız çalışma ile dar anlamda Kütahya'nın içtimai ve iktisadi yapısı, geniş anlamda Osmanlı Devleti'nin işleyişi ve tarihi hakkında araştırma yapacak olanlara katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

ABSTRACT

Ottoman Empire, which ruled three continents, is one of the most rooted and biggest empires of the history. The empire was founded upon the Turkish imperial tradition which it had inherited from the Turkish states, which had been established before. However, it improved the organization of the state to its supreme degree and set the structure of the government on the basis of justice by seeing its job as providing the people from all religions, languages, races and cultures with peace and serenity in accordance with the ideal of sovereignty over the world.

In Ottoman's law system, the officials who carried out the justice were the Moslem judges, called "Kadı". The post of 'Kadı' is one of the early founded institutions in Ottoman Empire. The records pertaining Islamic law (Şer'iyeye Sicilleri), the cadis registered, are the most important first hand sources of the empire. In the records, it is possible to find information, belonging to its era, on society, economy, politics and justice as well as the city structure.

As a result of an evaluation of the third part of Kütahya's Islamic Law Records No.1 (Kütahya Şer'iyeye Sicili no. 1), we have been able to obtain information, relating to the age when it was recorded, about customs; names of places and people; titles; civil and criminal laws as well as the affairs of the time.

Our study aims to make a contribution to the ones who are going to do a research on the history and the functioning of Ottoman Empire in the broadest sense as well as on Kütahya's social and economic structure in the narrow sense.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR	ix
KISALTMALAR	x
TEZ HAKKINDA	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜTAHYA'NIN TARİHÇESİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN TÜRK TARİHİNDEKİ YERİ

1.1. KÜTAHYA'NIN TARİHÇESİ.....	4
1.1.1. Türklerden Önce Kütahya	4
1.1.2. Türk Hakimiyetinde Kütahya.....	5
1.1.3. Germiyanoglu Beyliği Döneminde Kütahya.....	6
1.1.4. Osmanlı Devleti Yönetiminde Kütahya	7
1.1.5. Milli Mücadele Yıllarında Kütahya	9
1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	10
1.2.1.Şeri'yye Sicillerinin Muhtevası Ve Önemi	10
1.2.2.Şer'iyye Mahkemeleri	14
1.2.3.Kadılıklar	15
1.2.4.Şer'iyeye Sicillerinde Yer Alan Belge Türleri	17
1.2.4.1.Kadıların İcraatları Sonucu Sicillere Kaydedilen Belge Türleri	17
1.2.4.1.1.Hüccet	17
1.2.4.1.2.İ'lam	19
1.2.4.1.3.Mürasele	20
1.2.4.1.4.Tereke	20
1.2.4.1.5.Ma'ruz	20
1.2.4.1.6.Vakfiyeler	21
1.2.4.2. Başka Makamlardan Gönderilen Vesicillere Kaydedilen Belge Türleri	21
1.2.4.2.1. Berat	21
1.2.4.2.2.Ferman	21

1.2.4.2.3.Buyuruldu	22
1.2.4.3.Tezkire ve Temessük.....	22
1.2.5. I numaralı Kütahya Şer'ıye Sicilinin Tanımı	22

İKİNCİ BÖLÜM

1 NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİ'NİN III. BÖLÜMÜNÜN TRANSKRİPSİYONU

TRANSKRİPSİYONLU METİN	25
------------------------------	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

I. NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİLİNİN III.BÖLÜMÜNÜN TANIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. I NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİLİNİN III.BÖLÜMÜNÜN TANIMI	327
3.2. I NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİL DEFTERİ III. BÖLÜMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ	329
3.2.1. Sicilde Geçen Belge Türleri ve Dağılımı	329
3.2.1.1. Fermanlar	330
3.2.1.2. Buyrulduklar	331
3.2.1.3. Beratlar	333
3.2.1.4. Temessükler	333
3.2.1.5. Mektuplar	333
3.2.1.6. Tayin Kayıtları	333
3.2.1.7. Tezkereler	334
3.2.1.8. Ma'ruzlar	334
3.2.1.9. İ'lamlar	334
3.2.1.10. Vekâletler	334
3.2.1.11. Vakfiyeler	334
3.3. İDARİ YAPI	336
3.4. SOSYAL YAPI	339
SONUÇ	342
EKLER	345
KAYNAKÇA	354
DİZİN	357

TABLÖLAR

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1: Sicilde Geçen Belge Türleri.....	329
Tablo 3.2: Fermânların Konularına Göre Dağılımı	332
Tablo 3.3:Sicilde Geçen Vakıf, Evkaf Ve Zaviyeler	336
Tablo 3.4: Kütahya’ Da Adı Geçen Mahalleler	337
Tablo 3.5: Kütahya’nın Kâza, Nâhiye Ve Köyleri	337
Tablo 3.6: Kütahya Dışında Anadolu Eyaletine Bağlı Sancaklar	338
Tablo 3.7: Sicilde Adı Geçen Müslüman İsimlerinin Dağılımı	340
Tablo 3.8: Sicilde Adı Geçen Türkmen Cema’atleri	341

KISALTMALAR

<u>Kısaltma</u>	<u>Açıklama</u>
a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
a.g.t.	: Adı geçen tez
Bkz	: Bakınız
C	: Cilt
DAGM	: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
D.P.Ü.	: Dumlupınar Üniversitesi
H	: Hicrî
İA.	: İslam Ansiklopedisi
İ.Ü.E.F.	: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
M.	: Miladî
M.Ö.	: Milattan Önce
M.E.B.	: Milli Eğitim Bakanlığı
No	: Numara
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
S.No	: Sicil numarası
vb.	: Ve benzeri
T.T.K.	:Türk Tarih Kurumu
Yay.	: Yayınları
yy.	: Yüzyıl
(?)	: Okunması muhtemel terimleri ifade eder
(...)	: Okunmayan kelimeyi ifade eder
[ ]	: Orijinal metinde boş bırakılan yerleri ifade eder

TEZ HAKKINDA

Problem

Bütün ilmi araştırmalarda olduğu gibi tarih bilimine yönelik yapılan araştırmalar da bir meseleyi aydınlatmaya yönelik olara yapılır. 1 Numaralı Kütahya Şer’iyye Sicili’nin incelenmesi ile Kütahya’nın ilm, iktisad, din, hukuk, asker ve itima durumunu öğrenebilmek.

Araştırmanın Amacı

Bu alışmada, 1 Numaralı Kütahya Şer’iyye Sicili transkribe ederek bu dönem üzerinde çalışan araştırmacıların dönemin Kütahya’sı hakkında iktisad, din, hukuk, siyas ve itima alanda en doğru bilgilere ulaşmasını sağlamak.

Araştırmanın nemi

1 Numaralı Kütahya Şer’iyye Sicili’nde yer alan belgelerin tasnifi ve kritiğinin yapılması sonucunda sicilin ait olduğu dönem ile ilgili Kütahya toplumunun iktisad, din, hukuk, itima ve kültürel yapısında araştırma yapmak isteyenlere birinci elden kaynak hükmüne geçecektir.

Araştırmada Hipotez

1 Numaralı Kütahya Şer’iyye Sicili’nde yer alan belgeler (H.Rebiülahir 1107/M. Kasım 1695) ile (H.14 Zilkade 1114 / M.1 Nisan 1703) tarihleri arasını kapsamaktadır. Bu dönemde Kütahya’da içtimai, iktisadi, askeri, kültürel ve hukuki bakımlardan elde edilen sonuçlara göre nüfus bakımından Müslüman re’aya çoğunlukta olup gayrimüslim re’aya da bulunmaktadır.

Varsayım

İnceleme konusu olan 1 Numaralı Kütahya Şer’iyye Sicili’nde kadıların verdikleri kararlar Şer’iyye hükümlerine göre ve Hanefi mezhebinin kuralları esas alınarak sonuçlanırdı

Araştırmanın Sınırlılıkları

1 Numaralı Kütahya Şer 'iye Sicili'nin aslı Ankara Milli Kütüphane'de bulunmaktadır. Mikro filmlere aktarılan sicillerde fotokopi alınmak suretiyle çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmadaki en büyük zorluk fotokopilerde nüshaların bazı bölümlerinin net çıkmamış olmasıdır. Kağıdın alt ve üst kısımlarındaki yazılar karanlık olduğundan okumada güçlük çekilmiş, hatta okunamayan kelimeler olmuştur. Diğer taraftan bazı belgelerin sayfalarının arasına yan olarak sıkıştırılması ve bazı belgelerde noktaların hiç kullanılmaması okumayı güçleştirmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamız olan 1 Numaralı Kütahya Şer 'iye Sicili defterindeki belgelerde kullanılan yazılar talik ve divani kırması olduğundan öncelikle bu yazı türleri üzerinde araştırma yapılarak pratik kazanılmıştır. Belgeleri doğru bir şekilde okuyabilmek için bilinmeyen kelimelerin anlam ve yazım şekilleri tespit edilmeye çalışılmıştır. 1 Numaralı Kütahya Şer 'iye Sicili'nin kritiğini ve değerlendirmesini daha rahat yapabilmek için belgelerde adı geçen idarecilerin isimleri, etnik guruplar, mahalle, kaza, nahiye ve köy isimleri, lakaplar, mahkeme üyelerinin isimleri, siyasi, içtimai ve hukuki alanda önemli bilgiler not edilmiştir. Transkripsiyon tamamlandıktan sonra Osmanlıca imla ve yazım kurallarına göre bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Şer'iye Sicillerinin tanımı, önemi, belge çeşitleri ile Kütahya'nın tarihi hakkında araştırma yapılarak çalışmamıza eklenmiştir.

TEZ METNİ

GİRİŞ

Şeriyeye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin Taşra Teşkilatı'nın en önemli şahsiyeti olan kadıların, mahkemelerde tutmuş oldukları zabıtları, merkezden gelen emir ve fermanları ve mahalli kararların yanında, önemli vakaları kaydettikleri defterlerdir.

Nasıl ki toplumun en küçük yapı taşı ailedir ve o toplum hakkında incelemeler aileden başlar ve aile toplumu yansıtır; aynı şekilde bir devletin en küçük birimi köyler ve bu köylerin bağlı oldukları kazalardır. Bunun için bir devletin tam manasıyla ve ayrıntılı bir şekilde araştırılıp, öğrenilmesi için o devletin temeli olan taşra teşkilatının çok iyi öğrenilmesi gerekir. Şeriyeye sicilleri de kazalardaki kadıların tutmuş oldukları, köydeki en küçük olaydan, padişahın gelen fermanlara kadar kaydettikleri defter olduğu için Osmanlı Devleti'ni araştıran yerel, toplumsal, siyasi tarihçilerin ilk başvuracağı kaynaklardır.

Osmanlı Devletini bütün kurumları ile anlayabilmek için bütünü oluşturan parçaları inceleyerek parçadan bütüne gidilmesi genel sonuca ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Osmanlı Devleti'nde idari taksimat olarak en küçük birimlerden birisi de kazadır. Kazaların birleşmesinden sancak meydana gelir. Osmanlı Devleti'nde taşra teşkilatının temel idari birimi sancaktır. Sancak, idari ve askeri bir bölgeyi ifade eder ve bugünkü anlamda şehirlerdir.

Şehirler, ticari ve kültürel üstünlüğü ile çevresinin merkezi olmuş ve devleti temsil eden yöneticilerin ikamet ettiği idari merkezlerdir. Şehirdeki ekonomik faaliyet içerisinde ziraat üretimin yanı sıra ticaret ve zanaat üretimi önemli bir yer tutmaktadır. Şehir tanımlanırken "insanın hayatını devam ettirebilmesi için, bütün ihtiyaçlarını giderebileceği yerdir."denilmektedir. Ayrıca şehirler, devletlerin siyasi, ekonomik ve sosyal düzeninin önemli bir parçasıdır. Şehirlerin tarihi, gelişme düzeyi ve şehirlerin bulunduğu bölge içindeki durumlarının incelenmesi; dar anlamda şehir tarihinin, geniş anlamda ait olduğu siyasi, ekonomik ve sosyal yapının açıklanmasını sağlayacaktır.

Şehir tarihi üzerine yapılan araştırmalar da şehirler çeşitli yönleriyle incelenmektedir. Bu incelemelerde çeşitli bilgi kaynaklarına müracaat edilmektedir. Bunlardan biri de zamanında resmi evrak olarak kullanılmış ve bugün arşivlere intikal

etmiş durumda bulunan, dönemin olaylarına ait birinci derecede en geniş bilgileri veren sicil kayıtlarıdır.

Adalet temeli üzerinde şekillenen Osmanlı Devleti bir hukuk devleti olma özelliği göstermektedir ve adli kurumu temsil eden kadıların tuttuğu şer'îye sicil defterleri bulunduğu sancağa ait bütün bilgileri ihtiva eder. Güçlü bir idari yapının yanında, kuruluşunun ilk aşamalarından itibaren adli sistemin yerleşmesine büyük önem veren Osmanlı Devletini daha iyi anlamak ve Kütahya sancağına ait birinci elden verilere ulaşmak amacıyla 1 numaralı Kütahya şer'îyye sicili üzerinde yaptığımız bu çalışmada Kütahya sancağı ve Anadolu eyaletine ait yerel bilgilerin yanında Osmanlı Devleti ile ilgili genel bilgilere ulaşma şansımız da oldu.

1 numaralı Kütahya şer'îyye sicili defterinin III. bölümünü incelediğimiz bu çalışmanın birinci bölümde Kütahya'nın kısa tarihçesi, şer'îye sicillerinin Türk tarihinde ki yeri ve önemi, şer'îye mahkemeleri, kadıların görevleri ve sicil defterlerinde bulunan belge türleri yer almaktadır.

İkinci bölümde 295 belgeden müteşekkil 1 numaralı Kütahya şer'îyye sicili'nin III. bölümünün transkripsiyonu bulunmaktadır.

Üçüncü bölümde ise transkripsiyonunu yaptığımız 1 numaralı Kütahya şer'îyye sicili defterinin III. bölümünün değerlendirilmesi yer alır. Sırasıyla I numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin III. bölümünün tanımı, değerlendirilmesi, Kütahya'nın idari ve sosyal yapısı hakkındaki verileri ele alarak sonuca ulaşmaya çalıştık.

BİRİNCİ BÖLÜM
KÜTAHYA'NIN TARİHÇESİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN
TÜRK TARİHİNDEKİ YERİ

1.1. KÜTAHYA’NIN TARİHÇESİ

1.1.1. Türklerden Önce Kütahya

Anadolu’nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Kütahya’nın kuruluş tarihini kesin olarak belirlemek mümkün olmamıştır¹. Anadolu’nun önemli yerleşim yerlerinden biri olan Kütahya şehrinin klasik eski çağdaki adı Kotiaion (Kotiaion, Cotyaeum, Cotyaium) olarak, çeşitli kaynaklarda, bilhassa Stabo’da Phrygia Epiktetos’un bir şehri gibi zikredilmekte ve bu adın Kotys’in Şehri manasında Kotiaion olduğu tahmin edilmektedir. Eski kaynaklarda Suidas bu şehri Ezop’un doğduğu şehir diye bildirir. Bu durumda şehrin VI. Yüzyılda mevcut olması gerekir. Yolların kavşak noktasında ve bugünkü şehre hakim tepede kurulduğu kabul edilen Kotiaion’un ilk devirlerine ait hemen hiçbir eser kalmamıştır².

Tarihi çok daha eskilere dayanan Kütahya, Frigya, Lidya, Pers, Makedonya, Bitinya ve Bergama krallıklarından sonra Roma İmparatorluğu sonra da Bizans İmparatorluğu’nun hakimiyetinde bulunmuştur. Antik kaynaklarda Kütahya’dan, çocuklar için hayvanları konu alan masallar yazmış olan Ezop’un doğduğu şehir olarak bahsedilmesi, şehrin M.Ö. 6. yy’da var olduğu anlamına gelir. Şehrin adı “Kotis’in Şehri” anlamına gelmektedir³.

Kütahya’da ilk siyasi hakimiyeti kuran Frigler’e M.Ö. 546’da Pers Kralı Kyros, son vermiştir⁴. Makedonyalı Büyük İskender’in Persler’ mağlub etmesiyle Kütahya Pers hakimiyetinden çıkmıştır (M.Ö. 333). Büyük İskender’in ölümünden sonra siyasi birliğin parçalanmasıyla Kütahya bir süre İskender’in komutanlarından Antigonos’un eline geçmiş, sonrasında Bitinya Krallığı ve bir süre de Bergama Krallığı’nın elinde kalmıştır. Kütahya M.Ö. 62 yılında Roma hakimiyetine girmiştir. Hıristiyanlık için önemli bir merkez durumuna gelen Kütahya putperest Roma yönetiminin takibatına uğrayan Hıristiyanların sığınak yeri olmuş ve bu nedenle Roma şehrin tahsisatını kesmiş ve şehir ihmale uğrayarak bir süre bakımsız kalmıştır. Roma İmparatorluğu’nun ikiye ayrılması ile (M.S.395) Doğu Roma İmparatorluğu’nun hakimiyeti başlamıştır.

¹ H.Dursun Yıldız, **Kütahya’nın Tarihçesi**, Atatürk’ün Doğumunun 100. Yılına Armağan, Kütahya 1981, s.3-5

² Tayip Gökbilgin, “Kütahya”, **İA**, C.VI, Ankara 1956, s.1119.

³ “Kütahya”, **Yurt Ansiklopedisi**, İstanbul 1983, s.5293.

⁴ Yıldız, **a.g.e.**, s.35.

Roma'nın Hıristiyanlığı resmi din olarak kabul etmesiyle birlikte pikoposluk merkezi olmuş ve Bizans hakimiyetinde iken Hıristiyanlığın önemli bir merkezi olarak görülmüştür⁵.

Bizans döneminde şehrin önemi artmıştır ve şehre hakim tepeye burçlar ile tahkim edilmiş iki kat sur içinde bir şato yapılmıştır. Bu şato, Germiyanogulları ve Osmanlılar döneminde yapılan Kütahya Kalesi'nin esasını teşkil etmiştir. Malazgirt Savaşı'nda (1071) Büyük Selçuklu Sultanı Alparslan'a mağlup olan Romanos Diogenes, tahtını geri almak için giriştiği mücadelelerde esir düşünce, Kütahya'ya getirilip gözlerine mil çekilerek hapsedilmiştir. (Romanos Diogenes, daha sonra gönderildiği Kınalı Ada'da ölmüştür.)⁶

1.1.2. Türk Hakimiyetinde Kütahya

Malazgirt Savaşı'ndan sonra Türkler, hızla Anadolu'nun fethine giriştiler ve birkaç yıl içerisinde Anadolu'nun hemen hemen tamamına yakınına fethetmişlerdir⁷. Kutalmışoğlu Süleymanşah İznik merkez olarak 1078'de Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurduğu sıralarda Kütahya Türklerin eline geçmişti. Süleymanşah'ın kardeşi Melik Mansur, 1074 yılında Kütahya'yı fethetmiştir. Melik Mansur'un Büyük Selçuklu hükümdarı Melikşah'a karşı ayaklanması üzerine Melikşah, Emir Porsuk Bey komutasında bir ordu göndermiş ve savaş sonucunda Melik Mansur ölmüştür (1090). Bu olaydan sonra Emir Porsuk kuvvetleri Kütahya'da bir müddet kalmıştır ve Kütahya'nın önemli akarsularından olan Porsuk Çayının adı buradan gelmektedir.

I. Haçlı seferine kadar Kütahya Türklerin elinde kalmıştır. 1097'de İznik'in haçlıların eline geçmesiyle beraber Kütahya'da on yedi yıl Türk hakimiyeti ardından tekrar Bizans hakimiyetine geçmiştir⁸. Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan, 1176'da Bizans'a karşı Miryokefalon (Sandıklı) zaferini kazanınca Kütahya Selçuklu hakimiyetine geçmekle beraber II. Kılıçarslan'ın ülkesini onbir oğlu arasında paylaşırması sırasında Kütahya, Gıyaseddin Keyhüsrev'in payına düşmüş, kardeşler arası taht mücadelelerinden faydalanan Bizans şehri ele geçirmiştir. Kütahya üçüncü

⁵ Gökbilgin, a.g.m. , s.1119; **Yurt Ansiklopedisi**, İstanbul 1983, s. 5293.

⁶ Gökbilgin, a.g.m. , s.1119.

⁷ Yıldız, a.g.e. , s.38.

⁸ Yıldız, a.g.e. , s.36.

defa, I. Alaaddin Keykubat döneminde İmadüddin Hazar Dinari tarafından İznik İmparatorluğunun elinden alınarak bundan sonra Türk hakimiyetinde kalmıştır(1233)⁹. I. Alaaddin Keykubat'ın Kütahya'yı almasıyla buraya Türkmenler gelip yerleşmeye başlamışlar, akabinde Anadolu'nun Moğol işgaline girmeye başlaması nedeniyle de Türkmen göçü artmıştır. Bu sıralarda Germiyan oğulları da Kütahya'ya yerleşmişlerdir¹⁰.

1.1.3.Germiyanoğlu Beyliği Döneminde Kütahya

Selçuklu Devleti'nin zayıflaması ile Germiyan beyi Yakup Bey 1302'de bağımsızlığını ilan etmiştir.1307 tarihli gümüş sikkeyi Kütahya'da bastırması ve Bizans'a karşı etkili mücadeleler yapmıştır. Yakup Bey'in oğlu Mehmed Bey ve torunu Süleyman Şah zamanlarında da Kütahya, beyliğin merkezi olmaya devam etmiştir¹¹. Süleyman, beylikler arası mücadelede denge politikası takip etmiş ve Karaman oğulları tehlikesine karşı Osmanlılar ile yakınlaşmak gayesiyle kızı Devlet Hatun'u Osmanlı Sultanı I.Murad'ın oğlu Yıldırım Bayezid'e gelin vermiştir. Böylece Kütahya, Simav, Eğrigöz (Emet) ve Tavşanlı Devlet Hatun'un çeyizi olarak Osmanlılara geçmiş ve Yıldırım Bayezid de buraya vali tayin edilmiştir¹². Süleyman Bey ise Kula'ya çekilmiştir.

Süleyman Şah'ın ölümünden sonra beyliğin başına geçen II.Yakup Bey, 1389 I.Kosova Savaşı'nda I.Murad'ın şehit olmasından sonra Osmanlılara geçen toprakları geri almak için teşebbüste bulunmuş, ancak bu mücadele sonucunda Yıldırım Bayezid Germiyan topraklarının tamamını ele geçirmiştir. İpsala Kalesine hapsedilen Yakup Bey, buradan kaçarak Timur'a sığınmış, Ankara Savaşından sonra Kütahya'ya tekrar sahip olabilmıştır. Ankara Savaşından sonra Timur Kütahya'ya gelmiş, bir ay kadar kalmış, halktan fidyeye-i nedit (Kurtuluş ücreti) ile esir düşen Timurtaş Paşa'nın Kütahya kalesindeki hazinesini almış ve Bursa'dan getirttiği alimleri burada kabul etmiştir. Timur'un Anadolu'dan gitmesinden sonra beylikler arası mücadelede kısa bir süre

⁹ Gökbilgin, **a.g.m.** , s.1119; Yıldız, **a.g.e.** de fetih tarihi 1230 olarak geçer, s.38

¹⁰ Yıldız, **a.g.e.**, s.38.

¹¹ Gökbilgin, **a.g.m.**, s.1120.

¹² Yıldız, **a.g.e.**, s.42.

Kütahya ve havalisi Karaman oğulları istilasına uğrasa da Osmanlı Sultanı Çelebi Mehmed'in yardımıyla tekrar Yakup Bey'in eline geçti¹³.

Erkek çocuğu olmayan Yakup Bey, vefatından sonra memleketinin Osmanlıların hakimiyetine girmesini vasiyet etmiş bu maksatla gittiği Edirne'de merasimle karşılanmıştır. II.Yakup Bey 1429'da vefat ettiğinde Germiyan memleketi Osmanlı hakimiyetine geçmiştir. Kütahya Germiyan oğulları zamanında tarihinin en parlak devirlerinden birini yaşamıştır. İktisadi ve fikri yönden büyük gelişmelere sahne olmuş, pek çok sanat, edebiyat ve fikir adamı bu şehirde toplanarak eserler vermişler, Kütahya Anadolu'nun önemli merkezlerinden biri haline gelmiştir¹⁴.

1.1.4.Osmanlı Devlet i Yönetiminde Kütahya

Kütahya Osmanlı Devleti döneminde önce merkezi Ankara olan Beylerbeyliğine bağlı bir sancak olmuş, I.Murad'ın oğlu, Germiyanlı damadı olan Yıldırım Bayezid de Kütahya sancak beyi olarak görevlendirilmiştir¹⁵. Kütahya'da bulunan Ulu Cami'nin ilk şekli Yıldırım Bayezid Tarafından yaptırılmış, bu caminin adı kayıtlarda "yıldırım Han Camii" olarak da geçmektedir.İshak Paşa'nın beylerbeyliği döneminde,1451'de Anadolu beylerbeylik merkezi Kütahya'ya taşınmıştır. Kütahya beylerbeylik teşkilatının devamı müddetince Anadolu Eyaleti'nin merkezi olmuştur¹⁶.

Osmanlı idari teşkilatında Anadolu eyaleti önemli bir yere sahipti. Kütahya'nın Anadolu eyaletinin merkezi olmasından sonra buraya tayin edilen beylerbeyleri Anadolu beylerbeyi görevinden hemen sonra veziriazam olmuşlardır. Osmanlı padişahlarından, Sultan II.Bayezid (1481 – 1512) zamanında şehzadeler arasındaki rekabetten yararlanmak amacı ile 1511 yılında Antalya'da isyan etmiş olan Şahkulu, karaman civarını ele geçirmek amacıyla büyük bir ordu ile harekete geçince, o sırad Anadolu beylerbeyi olan Karagöz Ahmet Paşa asilere gereken önemi vermeyerek az bir kuvvetle Kütahya önlerinde Şahkulu ile yaptığı savaşı kaybederek Şahkulu'na esir düşünce şehri teslim almak isteyen Şahkulu halka gözdağı vermek için Karagöz Ahmet Paşa'yı Kütahya surları önünde idam ettirmiştir. Ancak şehri alamayacağını anlayınca

¹³ Yıldız, a.g.e., s.41-42.

¹⁴ Gökbilgin, a.g.m., s.1121.

¹⁵ İ.Hakkı Uzunçarşılı, **Kütahya Şehri**, İstanbul 1932, s.88.

¹⁶ Gökbilgin, a.g.m., s.1121.

da surların dışında kalan mahalleleri tahrib ederek,Bursa'ya yönelen Şahkulu üzerine II.Sultan Bayezid oğlu Şehzade Korkut'u Kütahya'ya göndermiş ve bu ordu Altıntaş mevkiinde Şahkulu ve kuvvetlerini mağlup etmiştir¹⁷.

Kütahya Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde Anadolu'ya yapılan seferlerde önemli bir toplanma yeri ve yol uğrağı olmuştur. Şehzade Bayezid ve Selim sancak beyi olarak burada kalmış ve Behram Paşa, Rüstem Paşa ve İbrahim gibi önemli devlet adamları burada bulunmuşlardır. 16. yy'da Kütahya'da huzursuzluk çıkaran "suhte taifesi" ile doğudan gelerek uygunsuz hareketlerde bulunan "gurbet taifesi" nin hakkından gelinmiştir. 17.yy'da Avusturya ile savaşlar devam ederken Anadolu'nun kargaşa içerisinde bulunduğu bir dönemde celali eşkıya reislerinden Deli Hasan'a karşı koyamayan Hafız Ahmed Paşa Kütahya kalesine sığınmış ve Deli Hasan şehri yakmıştır¹⁸.

Köprülü Mehmed Paşa 1650 yılında 17 gün Anadolu Beylerbeği olarak Kütahya'da kalmıştı. Köprülü'nün sadrazamlığı döneminde Abaza Hasan Paşa isyanına karşı Kütahya'da Beğlerbeyi olan Can Mirza halktan destek alamayınca yerine tayin olunan Konakçı Ali Paşa'nın mütesellimi şehre hakim olduysa da Can Mirza Paşa halktan intikam almak için dört bin kişilik eşkıya ile Kütahya'yı iki ay kuşatmış ancak alamamıştır¹⁹.

Tarihte bilinen ilk toplu iş sözleşmesi 13 Temmuz 1766'da Kütahya'da imzalanmıştır. Çinici işçileri ile işveren arasında Kütahya valisi Ali Paşa huzurunda anlaşmaya varılmış ve çırak, kalfa ve ustaların ücretleri ayrı ayrı belirtilmiştir.

Kütahya Mısır valisi Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın isyanına da sahne olmuş ve adı uluslararası alanda duyulmuştur. Mısır valisinin başına buyruk hareketler göstererek Mısır valiliğine ek olarak Sultan II.Mahmud'dan Suriye ve Şam valilikleri talebinin reddedilmesiyle başlayan isyanı bastırmak mümkün olmamıştır. Mehmed Ali Paşa emrindeki düzenli ordusu ve donanması ile Suriye'yi Mısır'a katmak niyetinde idi²⁰. Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa, Konya civarında Sadrazam Reşid Mehmed Paşa'yı esir

¹⁷ Yıldız, **a.g.e.**, s.44; Gökbilgin, **a.g.m.**, s.1121.

¹⁸ Gökbilgin, **a.g.m.**, s.1121

¹⁹ Yıldız, **a.g.e.**, s.45

²⁰ Yıldız, **a.g.e.**,s. 46-47.

olarak Kütahya'ya gelip Mısır'a ilhakını ilan etmişti²¹. Rusların yardımı sağlanarak 4 Mayıs 1833'te imzalana Kütahya Anlaşması ile Mısır ordusu Kütahya'dan çekilmişti²². Mısır meselesinin çözümü için önce Rusya'nın sonrasında İngiltere ve Fransa'nın dahil olmalarıyla konu uluslar arası bir mesele halini almıştı.

Kütahya'nın adı ikinci defa uluslar arası siyasette 1948 ihtilalleri sonrasında duyulmuştur. 1848 ihtilalleri ile başlayan Macar milli hareketi Avusturya ve Rus orduları tarafından sert bir şekilde bastırılınca Osmanlı Devleti'ne iltica eden Macar mültecileri Kütahya'ya yerleştirilmişler ve 1851'e kadar burada kalmışlardır²³.

1.1.5.Milli Mücadele Yıllarında Kütahya

15 Mayıs 1919'da Yunanlıların İzmir'i işgalinden sonra Yunan orduları Anadolu içlerine ilerlemesi sırasında Yurdun her yeri gibi Kütahya'da da Kuva-yı Milliye teşkilatı kurulmuştur. Yunan kuvvetlerinin Alaşehir ve Gördes'i işgal etmeleri üzerine Çerkez Ethem'in emrinde bulunan Priştineli İsmail Hakkı Bey, Kütahya'ya gelerek Kütahya ve havalisi Kuva-yı Tedibiye ve Teşkilat-ı Mahsusa komutanı olarak bir emirname yayınlayıp Kütahya halkından asker ve silah toplamaya başlamıştır. İsmail Hakkı Bey Çerkez Ethem'in emrinde olmakla beraber Batı Cephesi Komutanı Ali Fuat Paşa ile görüşmüş ve Ali Fuat Paşa tarafından Kütahya Milli Alay Komutanlığına atanmıştır. İsmail Hakkı Bey'in 6 Ağustos 1920 tarihli daveti ile Mustafa Kemal Paşa Afyon'dan Kütahya'ya gelmiş, askeri teftiş etmiş ve takdirlerini bildirmiştir.

Bütün gayretlere rağmen Yunan ordularının Kütahya'ya doğru ilerleyişi engellenemeyince Büyük Millet Meclisi'nin Kuva-yı Milliye birliklerinin düzenli ordular haline getirilmesi kararı ile Kuva-yı Seyyare düzenli bir süvari alayı olacak ve komutanlığına da Çerkez Ethem getirilecekti.Çerkez Ethem'in kabul etmeyerek, kardeşleri ile birlikte bağımsız hareket etmek istemesi üzerine Batı Cephesi Komutanı Miralay İsmet Bey Çerkez Ethem kuvvetleri üzerine askeri harekate geçince Çerkez Ethem 29 Aralık 1920'de Kütahya'dan ayrılarak Gediz'e çekilmiş, 30 Aralık 1920'de Ankara Hükümeti'nin kuvvetleri Kütahya'ya girmiştir²⁴. Çerkez Ethem'i takip eden

²¹ Uzunçarşılı, a.g.e.,s.100

²² Uzunçarşılı, a.g.e.,s.101; Gökbilgin, a.g.m., s.1122.

²³ Gökbilgin, a.g.m., s.1122.

²⁴ Yıldız, a.g.e., s.50

hükümet kuvvetleri Yunan askerlerinin Yenişehir ve İnönü çevresinde karşı harekate geçmeleri üzerine Kütahya'dan Eskişehir'e geri dönmüşlerdir. Karşı harekate geçen Çerkez Ethem Kütahya'ya gelerek şehri top ateşine tutmuştur (11 Ocak 1921). 61.Fırkanın Eskişehir'e dönmemiş olması ve Refet Bey komutasındaki birliklerin yardıma gelmeleriyle 15 Ocak'a kadar devam eden çarpışmalar sonunda Çerkez Ethem çekilmek zorunda kalmıştır. Ancak hükümet kuvvetlerinin tam teşekküllü olmaması Kütahya – Eskişehir Muharebeleri'nde yunan askeri karşısında aynı başarıyı gösterememesine neden olmuş mağlup olan B.M.M. kuvvetleri Sakarya nehrinin doğusuna kadar çekilmişlerdir. Bunun üzerine 13 Temmuz'da Afyon, 17 Temmuz'da Kütahya ve 19 Temmuz'da Eskişehir Yunan askerinin eline geçmiştir. Sakarya Meydan Muharebesi ile ilerleyişi durdurulan Yunan ordusu 26 Ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruz sonucunda 30 Ağustos 1922'de güneyden Kütahya'ya giren Türk ordusu Kütahya'nın işgaline son vermiştir²⁵.

1.2. ŞER'İYYE SİCİLLERİ

1.2.1.Şeri'yye Sicillerinin Muhtevası ve Önemi

Şeri'yye sicillerinin tarihimizin vazgeçilmez kaynakları arasında yer aldığına şüphe yoktur. Sahip oldukları muhteva özellikleri dolayısıyla tarihin çeşitli konularına ait ve uzunca bir dönemi kapsayacak şekilde bilgi ile mücehhezdirler. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir.²⁶

Şer'i mahkemelerde mahkemenin bilgisi dahilinde tutulan, resmi statü taşıyan her türlü kayıtların toplanmış olduğu defterlere yaygın adıyla Şer'iyye Sicili denir. Şer'iyye sicillerine kadı defterleri, mahkeme defterleri denildiği gibi kısaca defter de denilmektedir.²⁷

²⁵ Yıldız, **a.g.e.**, s.51

²⁶ Kenan Ziya Taş, , “Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri Ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları”, **I. Arşiv Şurası**, Ankara 1998, s. 178-179; Ahmet Akgündüz, , **Şer'iyye Sicilleri**, Türk Dünyası Araştırmaları, C.1, İstanbul, 1988, s.12

²⁷ Taş, **a.g.m.** s.178

Dinî, hukukî ve cezaî konular İslam hukukunda dört ana başlıkta toplanmıştır. İbadât: Tamamen uhrevî olup namaz, oruç, hac, zekat vb. gibi ibadetle ilgili konulardır. Muamelât: Miras, tereke, vesayet, satış, kefalet, vakıf, yemin, vb. gibi hukuki konular üzerinde yapılacak şer’î işlemlerdir.

Münakehât: Aile hukukunu ilgilendiren mesele ve hükümlerdir. Evlenme-boşanma, tecdid-i nikah vb. konuları ihtiva eder.

Ukubât: Dînen ve şer’an yasak olan fiillerin işlenmesinden veya dini vecibelerin yerine getirilmemesinden ve yahut katliam, yol kesme, yalancılık, hırsızlık gibi kötü ve kamu için zararlı suçların irtikabından dolayı uygulanması gerekli görülen hapis, kısas, idam gibi cezai konu ve hükümlerdir.

Bütün bu konular üzerinden çıkan meseleleri halletmekle görevli olan kişi kadıdır. Kadı’nın olmadığı veya bulunamayacağı hallerde ona vekalet eden veya onun adına vazife gören kişiye de naib denir.²⁸

Zengin bir kültür hazinesine sahip olmamız, tarihimiz açısından oldukça önemlidir. Bu defterler incelenmeden İmparatorluğun idarî, siyasî, sosyal tarihini bütün boyutlarıyla meydana çıkartmak imkansızdır. Mahalli olayların tarihçiler tarafından kaydedilmediği hatta hadiselerin gerçek sebeplerinin yeterince araştırılmadığı bilinen bir gerçektir. Şer’iyye sicilleri ise önemli tarihi olayların, tarihi ve hukuki müesseselerin, ayrıca bölgesel ticarî hayatın ayrıntılı bir şekilde doğru olarak tespitinde birinci derecede önem arz etmektedir. Belli bir bölgeye ait birbirinin devamı olan sicil defterlerinin tamamı elde edildiği takdirde o bölgenin tarihi hayatını hiç bir kaynak bize bunlardan daha detaylı, daha mevsuk bir şekilde canlandıramaz.²⁹

Osmanlı Devleti altı asır üç kıtada hüküm sürmüş büyük bir devlettir. Bu büyük devletin tarihi mirasıyla beraber günümüze intikal eden bir çok arşivleri vardır. Osmanlı Devleti için her ne kadar “Tarih yapmaktan tarihini yazamadı” denilse bile Osmanlı Devleti bütün kurumlarında çok ciddi kayıt tutan, arşiv yapan bir devlet olmuştur. Bundan dolayı arşiv konusunda dünyanın sayılı devletleri arasında gösterilmektedir. Bu

²⁸ Taş, **a.g.m.**, s. 175-176

²⁹ Nasi Aslan, “Eğitim ve Terminoloji Problemi”, **I. Arşiv Şurası : Milli Arşivi içerisinde Şer’iyye Sicilleri**, Ankara, 1998, s.187

durum Osmanlı Devleti'nden günümüze intikal eden arşiv malzemesi üzerinde yapılan tetkikler sonucu söz konusu malzemenin teşekkül ettikleri tarihlerde belli bir tertip ve düzene sahip oluşları ve zaman zaman devrin arşivcilik anlayışına göre tasnif ve düzenlemeye tabi tutulmalarından anlaşıldığı gibi Osmanlı Devleti'nin değişik dönemlerinde görevli olarak veya seyahat maksadıyla ülkeyi ziyaret eden yabancılar tarafından da tespit edildiği görülmektedir.³⁰ Şer'iyye Sicilleri de, Osmanlı Devleti'nin mahkemelerinde, kadılar tarafından tutulan zabıtlar; kasabaların ve taşra teşkilatının idarî ve sosyal yapısını ortaya çıkaran en teferruatlı arşiv belgeleridir.³¹

Şer'iyye Sicil kayıtlarından Nahiye, kasaba, köy, mezra ve mahalle "adlarını yeni kurulan yerleşim yerlerini bazı sebeplerden dolayı terk edilmiş yerleri, köyleri, savaş zamanında bölge halkının savaşa nasıl katıldığını, devletin talep ettiği vergi, asker, zahire, hayvan, kereste, maden, gühercilelerini nasıl gönderildiğini, ticari faaliyetleri, esnaf ilişkilerini üretim ve tüketim maddelerinin neler olduğunu her türlü eşya ve yiyeceklerin narh ve piyasa fiyatlarının ne olacağını ve bütün ekonomik faaliyetleri öğrenmek mümkündür.³² Ayrıca ordunun savaşa giderken menzil masrafları,³³ ulakların, habercilerin nerede binek değiştirdikleri, masraflarının nereden nasıl temin edileceği, iltizam ve vergi toplamakla mükellef memurların ücretlerinin ne kadar olduğu, Şer'iyye Sicilleri'nde açıkça görülmektedir.

Yine Şer'iyye Sicilleri'nde beş on yıllık zaman aralılarındaki tüketim mallarındaki fiyat değişikliklerinden para hareketlerini, paranın değerini, alım gücünü, enflasyonun ne kadar olduğunu tesbit etmemiz mümkün olabilmektedir.

Şer'iyye Sicilleri'nden devletin tütün ve içki yasağı gibi çıkarmış olduğu muhtelif yasakları, her bölgede yetişen ürünler hakkında bilgileri, şehir ve kasabalarda yaşayan insanların yaklaşık olarak nüfusunu, tımar teşkilatı ve vakıf müesseseleri hakkındaki

³⁰ Necati Aktaş, "Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz", **Osmanlı**, C.6, Ankara 1999, s.303.

³¹ Aynur Ünlüyol, **Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balıkesir (1700 – 1730)**, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa 1995, s.1

³² A.Refik Gür, **Osmanlı İmparatorluğunda Kadılık Müessesesi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1971, s.84

³³ Menzil: Kelime manası konaktır. Hareket halinde bulunan bir ordu veya kervan bir günlük yol gittikten sonra bir menzile varırdı. Bu menzil genellikle bir kasaba veya köy, bu olmadığı takdirde muhafazalı bir kervan saraydır. Menzillerin birbirine mesafesi takriben 35-40 kilometreden fazla olmazdı, Mithat Sertoğlu, **Osmanlı Tarihi Lugatı**, İstanbul 1986, s.221-222

bilgileri, Anadolu'da çeşitli zamanlarda meydana gelen isyanları ve eşkıyalık faaliyetleri ve bunların sonuçlarının halka tesirlerini öğrenebilmekteyiz.³⁴

Hemen hemen Osmanlı Devleti beldelerinin tamamındaki Şer'iyye Sicilleri'nin nazari olarak takriben 16x42 ebadındaki eni dar, boyu uzunca olan defterlere yazıldığı görülmektedir. Bu defterlerin muhtevasını oluşturan i'lam, hüccet, kira kontratı, narh koyma v.s. sicil kayıtları şer'i mahkemelere mahsus bir usul ve kaide içinde kaleme alınır ve bu tahrir tarzına da (fıkıh, feraiz, fetvadan ayrı olarak) "sakk'i şer'i" denilmektedir.³⁵ Aynı zamanda bu Şer'iyye Sicilleri'nde takip edilecek metot olarak karşımıza çıkmaktadır.

Osmanlı mahkemelerindeki yazışmaların hepsi saklanmamıştır. Saklanması gerekli olan Şer'iyye Sicilleri de bu günkü mahkeme tutanaklarına pek benzememektedir. Eski tarihli sicillerde vakıf tescili dışındaki bütün kayıtların genellikle bir sayfanın yarısını geçmediği görülmüştür. Eski defterler kadının cebine girecek kadar küçük, dar ve uzuncadır.³⁶ Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Kanuni'nin saltanatının ilk yıllarına kadar Şer'iyye Sicilleri Arapça tutulmuştur. Şer'iyye Sicilleri'nde yalnız hükümetin verdiği emir ve bu emirlerin cevapları Türkçe olarak kaydedilmektedir. Daha sonraki dönemlerde Türklerin Osmanlı topraklarında hakim unsur olması dolayısıyla tüm kayıtlar Türkçe tutulmaya başlanmıştır.

1874 tarihli "Sicillat-ı Şer'iyye ve Zabt-ı Deavi Cerideleri" hakkındaki nizamnameye göre, İstanbul ve taşrada bulunan bütün sicillere ilk sayfadan başlayarak son sayfaya kadar sıra numarası ve Şer'i Mahkemelerden verilen her çeşit belgenin bir suretinin sicillere kayıt edilmesi, sicillerdeki yazıların düzgün ve okunaklı yazılmasına dikkat edilmesi çürümüş veya yırtılmış sicillerin tamir edilmesi, bütün Şer'i Mahkemelerde siciller için hususi bir sandık bulundurulması ve her akşam sicillerin bu sandığa mukayyit nezaretinde konulması, kadıların görev süresi sona erince hususi mühürleriyle bu sandıkları mühürleyip haleflerine teslim etmeleri, kararlaştırılmıştır.³⁷

³⁴ Mücteba İlgürel, "Şer'iyye Siciller Toplu Kataloguna Doğru", İÜ., T D, S.28-29, İstanbul 1975, s.123.

³⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara 1988, s.109.

³⁶ Akgündüz, a.g.e., s.18

³⁷ Raşit Gündoğdu, **Balıkesir Şer'iyye Sicili (Evail-i Cemaziye'levvel 1021-25 safer 1027,4 Temmuz 1612-21 Şubat 1628)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991, s.3.

1.2.2.Şer'iyye Mahkemeleri

Şer'iyye Sicilleri XV. asrın³⁸ sonlarından başlayarak XIX. asrın sonlarına ve hatta XX. asrın ilk yirmi senesine kadar devam etmiştir.³⁹ Bu günkü haliyle özetle Sulh Asliye, Ağır Ceza, Temyiz ve Savcılıklar diye tasnif edebileceğimiz geniş adli mekanizmanın bütün farklı işlevlerini bünyesinde deruhde eden, Osmanlı Devleti'nde "Meclis-i Şer'îye", "Meclis-i Şer'î Enver" veya "Nebevî" gibi tabirlerle anılan Şer'iyye Mahkemeleri, 'kadı' unvanıyla tek bir hakim tarafından idare edilmekteydi. Ayrıca bu hukuki işlevlerin yanında noterlik (hüccet) vazifesini yapması, diğer idari işlerle de uğraşmasıyla "kadılık makamı", devlet içinde devlet olarak nitelendirilebilir. Daha öz bir ifadeyle Şer'iyye Mahkemeleri'nin müstakil yapısında tek hakim olan kadılar devletin tüm kanun ve kararlarını tatbikte hak ve salahiyetini kendi nefislerinde toplamışlardır ki bu sebeple kadılara tayin edildikleri yerlerin mutasarrıfı sıfatı da verilebilir.⁴⁰ Kadılık makamı ve Şer'iyye Sicilleri'nin bu şekilde olması tarafsızlığa, objektif karar almaya ters gibi görünse de kararların, mahkemelerin çok hızlı neticelendirilmesinden, "Geciken adalet, adalet değildir" düsturunun zıddıyla düşünülerek hukukun hızlı işlemlerinden dolayı bir nebze iyidir. Ve bu durum objektifliğe ters olan halini az da olsa kapatır.⁴¹

Şer'î kaza usulünü benimseyen Osmanlı Devleti'nde Osman Bey'in tayin ettiği iki memurdan biri kadı olmuştur⁴². I.Murat zamanında orduya ait şer'î işler için ihdas edilen kadiaskerlik makamı, Fatih döneminde Rumeli ve Anadolu'ya mahsus olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Kanunnamelerde kadınların rütbe ve dereceleri ile ilgili düzenlemeler de yapılmıştır⁴³.

Osmanlı Devletinde yargılamanın yapıldığı esas birim olan kadı mahkemeleri her kazada bulunurdu. Konar-göçer aşiretlerinden kaza kabul edilenlere atanan kadılar

³⁸ Bursa Şer'iyye Sicilleri,1455 tarihinden itibaren başlamıştır.

³⁹ Halil Sahillioğlu, "Kitabü'l-Kadı ve Süfteciler", **Türkiye İktisat Tarihi Semineri**, Ankara 1974, s.106.

⁴⁰ Ünlüyol, **Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balıkesir**,s.1.

⁴¹ Ahmet Rıfat Güney, **411 Nolu Kastamonu Şer'iyye Sicil Transkripsiyon ve Değerlendirmesi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984, s.3.

⁴² Halil Cin-Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi**, C.I, Konya 1989, s.201.

⁴³ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 151-152

onlarla birlikte konup göçmüşlerdir. Yargı merkezi olan mahkemelerin bir binası olmayıp kadıların oturdukları konaklar mahkeme binası olarak kullanılmıştır⁴⁴.

Tanzimat yönetiminde, laik bir hukuki mevzuatla getirilen düzenleme ile nizami adı verilen karma mahkemelerin kurulmasıyla şer'i mahkemelerin yetki ve görevleri daralmıştır⁴⁵. Kanun-i Esasi'nin kabulünden sonra ise Şer'i davalar Şeriat Mahkemelerinde, nizami davalar Nizamiye Mahkemelerinde görülmeye başlanmıştır. Böylece Osmanlı Devletinde adlet sistemindeki birlik bozulmuş ve II.Abdudhamid döneminde mahkeme sayısı beşe çıkmıştır: Şeriat Mahkemeleri, Nizamiye Mahkemeleri, Cemaat Mahkemeleri, Karma Ticaret Mahkemeleri ve Konsolos Mahkemeleri. Şeriat Mahkemelerinde Müslümanlarla ilgili davalar yer almıştır⁴⁶.

1.2.3.Kadılıklar

Osmanlı Devleti'nin başından itibaren yargı yetkisi umeranın en başındaki yöneticilerin yetkileri dahilinde olmasına rağmen bu yetkilerini bağımsız kadınlara devretmişlerdir. Bu kural Şer'iyye Mahkemeleri'nin kaldırılışına kadar devam etmiştir. Ülke yönetiminin temel birimi olarak kabul edilen⁴⁷ kazaların en büyük amiri sayılan kadılar, görevleri gereği sosyal, siyasal ve ekonomik hayatın tümüyle içerisindeydiler. Devletin halkla, halkın devletle muhatap olmasında kadılar aracı kurum görevi yapmaktadırlar. Ayrıca kadılar halkı devlete karşı temsil ederlerdi.⁴⁸ Bir yandan en yüksek adli makam, diğer taraftan da halkın şikayetlerini Divan-ı Hümayuna ileten, tımar sahipleri veya adamlarının halka yaptıkları zulümlerin önce cerre çıkan suhnelere sonra da kendilerine iletilen kimselerdir.⁴⁹ Bu görevi halka ilişkiyi yaparken kadıların "sicil" adı verilen defteri tutmaları zorunlu idi. Bundan dolayı kadıların merkeze, merkezin kadınlara yazdıkları yazışmalar neticesinde çok geniş coğrafyaya sahip Osmanlı Devleti'nde on binlerce Şer'iyye Sicil defteri ortaya çıkmıştır.⁵⁰ Şer'iyye Sicilleri dil, din, ırk ve renk farkı gözetilmeden bütün insanlarla ilgili olayları ve bu olayları

⁴⁴ Abdullah Saydam, **Osmanlı Medeniyeti Tarihi**, Trabzon 1999, s. 296.

⁴⁵ İlber Ortaylı, **İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**, İstanbul 1987, s.108

⁴⁶ Enver Ziya Karal, **Osmanlı Tarihi**, C.VIII, Ankara 1988, s.345

⁴⁸ Ali Bardakoğlu, "Osmanlı Hukukunun Şer'iliği Üzerine," **Osmanlı**, C.6, Ankara 1999, s.412.

⁴⁹ Nejat Göyünç, "Osmanlı Devleti'nde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar)" **Osmanlı**, C.6, Ankara 1999, s.86.

⁵⁰ Uzunçarşılı, **a.g.e.**,s.109.

ilgilendiren mahkeme kararlarını ve idari düzenlemeleri kapsamaktadır.⁵¹ Bir diğer ifadeyle Şer'iyye Sicilleri, merkezden gelen, tezkereleri, tahrirleri, fermanları, paşaların, vezir-i a'zamların, beylerbeyinin gönderdikleri buyrultuları, kadıların verdikleri i'lamları, hüccetleri, kaza, kasaba ve köylerde önemli gördükleri olayları verilen cezaları, miras paylaşımını boşanma ve evlenme kararlarını, tayin ve atamaları, noter tasdik belgelerini, ıtknameleri ihtiva eden kadının mahkeme zabıt defterleridir.⁵²

Kadılar bayram ve cuma günleri dışında evlerinde yada cami ve mescit ve medreselerin belirli odalarında kurulan mahkemelerde, askeri meseleler dışında bütün devlet işlerini ve mahalli davaları çözüme kavuştururlardı.⁵³ Böylece devlet ve halk ilişkilerini, kanunların şer'î ve örfî uygulamalarını, miras, intikal ve borç davalarını, gayr-i müslimlerin hukukî durumlarını da Şer'iyye Sicillerinde bulmaktayız. Ayrıca mahalli yer adları, bölgesel örf ve adetler hakkında bilgiler de Şer'iyye Sicil Defterleri'nde yer almaktadır. Vakıfların yaptırdıkları imaretler, hanlar, hamamlar, camiler, türbeler, medreseler, zaviyeler, vakıfların gelirleri, bedestenler gibi kaybolmuş abideler ve sanat eserleri ile ilgili bilgileri de kayıtlardan çıkarmak mümkündür.⁵⁴

Kadılıkta aranan şartlar şunlardır:

- 1) Osmanlı Devletinde şeri'yye mahkemelerinde hakimlik yapacak kişinin kesinlikle Müslüman olmak⁵⁵.
- 2) 25 yaşından büyük olmak.
- 3) Bir yıl veya bir yıldan fazla hapis cezasına veya daha ağır bir cezaya çarptırılmamış olmak.
- 4) Bunamış olanlar, körler, dilsizler ve tarafların yüksek sesle konuşmalarını duyamayacak kadar sağır olanlar kadı olamazlar.

⁵¹ Akgündüz, a.g.e.,s.11

⁵² Abdulaziz Bayındır, **İslam Mahkeme Hukuku(Osmanlı Dönemi Uygulaması)**, İstanbul 1986, s.1

⁵³ Cin- Akgündüz, a.g.e. s.224

⁵⁴ Ünlüyol, **Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balıkesir**, s.2.

⁵⁵ İsmail Yakıt, "Osmanlı İlmiye Teşkilatı ve Şeyhülislamlar", **Türk Yurdu Dergisi**, C. 19-20, S.148-149, Aralık 1999- Ocak 2000, s.175.

5) Ferasetli, doğru, güvenilir ve iradesi sağlam olmayanlar kadılık görevine atanamazlar.

6) Medresede ilim tahsilini bitirenler kadı olabilirler.

1.2.4.Şer'îye Sicillerinde Yer Alan Belge Türleri

1.2.4.1.Kadınların İcraatları Sonucu Sicillere Kaydedilen Belge Türleri

İ'lâm, hüccet, tereke, marûz, mürasele ve vakfiye kadınların icraatları sonucu sicillere kaydedilen belge türleridir.

1.2.4.1.1.Hüccet

Hüccet sözlükte senet, vesika, delil anlamına gelmektedir⁵⁶. Şer'îyye sicillerindeki anlamı ise kadının hükmünü ihtiva etmeyen, taraflardan birinin itirafıyla diğzerinin kabulünü kapsayan ve üzerinde onu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan belge demektir⁵⁷. Kadınların tasdik ve onay makamı durumunda olduğu hüccetler hem mikdar hem de tür bakımından en kalabalık belgelerdir. Tesbit edilen hüccet türleri 15-16 kalemi bulmaktadır.

Şer'î açıdan kesin delille sabit olan bir hukuki durum pek fazla çekişme konusu olmayacağından mahkemeye de intikal etmezdi. Bir mahkemenin hüccet tanzim edip ilgilinin eline vermesi ve bir suretini sicile kaydetmesi demek, o konuda bazı istisna dışında hukuki çekişmenin vaki olmayacağı, olsa da mahkemenin hücceti elinde bulunduranın lehine karar vereceği anlamına gelir. Bazı hüccetler delil hüviyeti taşır ki bunlar: nikah, talak, nafaka, köle azadı, bey', vasiyet, vekalet, sulh, ikrar, kefalet, icare, vasi, borç, hibe ve teslim, ibra ve iskat, ispat-ı rüş, müdarebe, vakfiyelerle ilgili hüccetler, padişah fermanına dayanılarak yapılan hüccetlerdir.

Hüccet Metinlerinin ortak özellikleri:

1) Taraflara verilen hüccetlerin üst tarafında hücceti veren kadının imzası ve mührü mutlaka bulunur, sicil defterindeki hüccetlerde bulunmaz.

⁵⁶ Ferit Develioğlu, **Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Ankara 2003, s.388.

⁵⁷ Akgündüz, **a.g.e.**, s.21.

- 2) Tarafların adı ve adresi her çeşit şüpheyi ortadan kaldıracak biçimde açıklanır.
- 3) Hüccete konu olan mal veya hak, açıklıkla anlatılır.
- 4) Hukuki muamelelerin şekli, şartları ve varsa teslim ve tesellüm işlemleri beyan edilir.
- 5) İkrarda bulunan tarafın, karşı tarafın, ibra ettiği ve konunun dava ve çekişme konusu yapılmayacağı teyiden belirtilir. Lehine ikrar yapılan taraf da ikrar beyanını tasdik edince, talep üzerine durumun sicile kaydedildiği zikredilir.
- 6) Hüccetlerin sonuna tarih; yıl, ay ,gün ve bazen de günün belli dilimi halinde yazılır.
- 7) Hüccetlerin altına mutlaka şuhudü'l-muhzır başlığı ile hukuki muameleye şahit olanların isimleri ve ünvanları yazılır.

Hüccetlerin konularının toplandığı başlıklar şunlardır: Evlenme akdine ilişkin hüccetler(nikah), küçük çocuğun anne ve babası veya kadı tarafından velayeten evlendirilmesi, karının vekil tarafından evlenme akdinin icrası, evlenme akdinin sübutu ile ilgili hüccetler gibi; talak hüccetleri, boşanmanın tefvizi hüccetleri, şiddetligeçimsizlik sonucu anlaşarak boşanma (muhalaa) hüccetleri, evlenmenin feshine ilişkin (fesh-i nikah) hüccetler, mihr ve nafaka hüccetleri; terbiye velayeti (hidane) hüccetleri, kadının vasi tayinine dair hüccetler, köle azadı ile ilgili (itak, tedbir, mükatebe) hüccetleri, izin ve yetki verilmesine ilişkin hüccetler, satım akdi hüccetleri, ferağ hüccetleri, geri alım hakkı ile satım (bey'i vefa) hüccetleri, şüf'a ve bağışlama hüccetleri; vedia, rehin, istihkak (zabt), ikrar, havale, şehadet, kefalet, şirket, vekalet, kısas, diyet, sulh, ibra ve iflas gibi hüccetler, kethüda, subaşı ve benzeri görevlerin tayini ile ilgili hüccetler de mevcuttur⁵⁸.

---

⁵⁸ Sevda Nur Yıldırım, **79 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001, s.12-13

1.2.4.1.2.İ'lam

İ'lam sözlükte bildirme, anlatma anlamına gelir⁵⁹. Osmanlı hukukunda ise şer'i bir hükmü ihtiva eden, altında kararı veren kadının mühür ve imzasını taşıyan belge demektir⁶⁰. Diğer bir ifadeyle, bir davanın mahkeme tarafından nasıl bir hüküm ve karara bağlandığını gösteren resmi vesikadır⁶¹.

İ'lam metinlerinin ortak özellikleri:

1) İ'lamda davacının adresi, adı, babasının adı yazılıdır. Eğer davacı başka memleketten ise memleketi belirtilir ve davanın görüldüğü yere ne için geldiği, halen nerede oturduğu kaydedilir. Davalının ise sadece, meşhur olduğu ünvanı ve babasının adı yazılır.

2) Davacının iddiası eksiksiz olarak yazılır.

3) Davalının cevabı, def'i itirazları da yazılır. Davalı iddiayı tümüyle reddetmişse durum i'lamda “gıbbe's-sual ve akıbe'l-inkar...” vb formüle bir ifade ile belirtilir. Davalı, iddianın bir kısmını reddetmişse bu durum i'lamda genellikle “gıbbe's-sual mezkur... cevabında... inkar, ... inkar edecek...” kalıbıyla ifade edilir.

4) İddiayı ispat edecek vasıta demek olan delil, i'lamda genellikle “gıbbe's-sual ve akıbe'l-inkar müdde-i mezburdan müddeasına mutabık beyyine talep olundukda...” ifadesiyle istenir.

5) Bunlardan sonra hakim, i'lam metninin sonunda, davanın ispat vasıtalarına göre ayrı ayrı kalıp ifadelerle kararını açıklar.

6) Tarih, ya Arapça olarak yazılır veya günümüz tarih atma biçimine uygun şekilde yazılır.

7) İ'lamlarda, dava sonunda şuhudü'l hal başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir.

⁵⁹ Develioğlu, **a.g.e.**, s.426.

⁶⁰ Akgündüz- **a.g.e.**, s.2-9.

⁶¹ Develioğlu, **a.g.e.**, s.426.

İ'amların konuları Şunlardır: borç ikrarı ile ilgili i'amlar, alacağın ispatına ilişkin i'amlar, karşı tarafayemin teklifini ihtiva eden i'amlar, alacağın tecili ile ilgili i'amlar, kefalet, havale, istihkak i'amları, muhayyerlik hakkına ait i'amlar, tazminat, icra, vakıf, evlenme-boşanma i'amları, tazir cezası i'amları, iffete iftira, iÇki iŐme, zina cezası ile ilgili i'amlar, su-i hal i'amları, bina keŐfi i'amları, maktülün keŐfi ve diyet i'amları, kısas i'amları, Müslüman olmaya yada dinden őkıymaya dair i'amlar, sulh i'amları, ramazan ayının tespitine ilişkin i'amlar, hırsızlık suŐu ve cezası ile ilgili i'amlar⁶².

1.2.4.1.3.Mürasele

Sözlük anlamı haberleŐme, mektuplaŐma yada kadı mektubu anlamına gelen⁶³ mürasele, kadının kendine denk bir makama veya kendisinden daha alt bir kademedeki Őahıslara veya makamlara hitaben yazdığı belgelerdir⁶⁴. oğuluna da müreselat denilir.

1.2.4.1.4.Tereke

Terkenin sözlük anlamı ölen kimsenin bıraktığı Őeydir⁶⁵. Bir kişi öldüğü zaman terekesi en küçük malzemeye kadar hak sahipleri arasında paylaŐılırdı. Terekeler ölen kişinin varislerine bıraktığı Őeyleri, mirasın miktarını, cinsini ihtiva ettiği iÇin ait olduğu devrin iktisadi ve kültürel özelliklerinin bilinmesi bakımından önem taşır.

1.2.4.1.5.Ma'ruz

Ma'ruz, sözlük anlamı olarak arz olunmuş, arzolunan demektir⁶⁶. Osmanlı hukukunda ise kadı tarafından kaleme alındığı halde kadı kararını iŐermeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tespiti aÇısından yazılı delil olarak kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlar, halkın icra makamına veya kadıya hitaben yazdığı Şikayet dilekŐeleridir⁶⁷.

⁶² Nihat Değirmenci, **30 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (30 No'lu K.Ő.S.D.)**, DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2002, s.7

⁶³ Develioğlu, **a.g.e.**, s.732.

⁶⁴ Değirmenci, **(30 No'lu K.Ő.S.D.)**, s. 7.

⁶⁵ Develioğlu, **a.g.e.**, s.1084.

⁶⁶ Develioğlu, **a.g.e.**, s.582.

⁶⁷ Değirmenci, **(30 No'lu K.Ő.S.D.)**, s.6.

Ma'ruzların konuları şunlardır: hüsn-i hal ve su-i hal maruzları, boşalan görevlerin icra makamlarına bildirilme maruzları, ferağ edilen veya kaldırılan görevleri arz etme maruzları, merkezi idareden kendisine gönderilen emirlerin ulaştığını bildiren maruzlar, mülazemete dahil olan kadı ve alimlerin durumunu arz eden maruzlar, tutukluların salınması, vali ve kadıların vefatı veya berat talebi gibi muhtelif konuların maruzları.

1.2.4.1.6.Vakfiyeler

Vakfiye, vakfa ait vakıfla ilgili demektir⁶⁸. Hukuki bir terim olarak, bir kimsenin sevap kazanmak için menkul veya gayrimenkul malının tamamını veya bir kısmını dini veya içtimai bir amaç için vakfetmesine vakıf, vakfedilmiş menkul veya gayrimenkul malın vakf edilme şartlarını belirten ve kadı tarafından tasdik edilen belgeye vakfiye denilir⁶⁹. Vakfın bir nevi tüzüğü olarak görülen vakfiyelerde vakfeden kişi vakfedilen malın nasıl kullanılacağına kurallarını belirlerdi⁷⁰.

1.2.4.2.Başka Makamlardan Gönderilen ve Sicillere Kaydedilen Belge Türleri

1.2.4.2.1. Berat

Yazılı kağıt demek olan beratın bir adı da nişandır. Osmanlı diplomasisinde padişah tarafından bir memuriyete tayin, bir şeyin kullanılma hakkı, bir ayrıcalık veya bir şeyden muaf tutulduğunu gösteren ve üzerinde padişahın tuğrasını taşıyan belgelere denir ve beratlı kelimesi müsaadeli, imtiyazlı anlamındadır⁷¹. Kazalara gönderilen beratlar kadı tarafından deftere kayd olunur, ancak padişahın tuğrası bulunmazdı.

1.2.4.2.2.Ferman

Ferman kelime olarak emir, buyruk anlamına gelir⁷². Padişahın herhangi bir konuya ait resmi olarak yazılmış olan emirlerine ferman denilir⁷³. Bir ferman nişancı

⁶⁸ Develioğlu, a.g.e., s 1135.

⁶⁹ Mübahat s. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, İstanbul 1944, s.359

⁷⁰ Mehmed Ali Ünal, **Osmanlı Müesseseleri Tarihi**, Isparta 1999, s.249.

⁷¹ Kütükoğlu, a.g.e., s.124

⁷² Develioğlu, a.g.e., s.260.

⁷³ Cahit Baltacı, **İslam Paleografyası (Diplomatik-Arşivcilik)**, İstanbul 1989, s.41

tarafından tuğra çekilerek gideceği yere gönderilir, gideceği yere varınca kadı tarafından şeri'yye sicil defterine kaydolunarak hükmün icrası yapılırdı. Tanzimat Fermanından sonra fermanın yerini genellikle irade almıştır⁷⁴.

1.2.4.2.3.Buyuruldu

Buyuruldu ismi, sadrazam, vezir, defterdar, kazasker, kaptanpaşa, beylerbeyi gibi yüksek dereceli görevlilerin kendilerinden alt kademede bulunan görevlilere gönderdikleri emirler için kullanılırdı⁷⁵.

1.2.4.3.Tezkire ve Temessük

Sözlük anlamı borç senedi veya bir işe sıkı tutunmak olarak geçen⁷⁶ temessük, miri arazide ve gayri sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belgeye denir ve bugünkü karşılığı tapudur⁷⁷. Tezkire ise kelime olarak hükümetten alınan izin demek olup⁷⁸ Osmanlı diplomasisinde üstten alta veya aynı seviyedeki makamlara yazılan ve resmi bir konuyu içeren belgelere denirdi. Sadrazamın özel kalem müdürü demek olan tezkireciler tarafından, kendilerine berat ile bir cihet tahsis edilen şahısların eline, söz konusu berata dayanarak tezkiresi verilir bir sureti de şeri'yye siciline kaydedilirdi.

1.2.5. 1 Numaralı Kütahya Şer'iye Sicilinin Tanımı

Adalet temeli üzerinde kurulmuş olan Osmanlı Devleti'nde Osman Gazi zamanında ilk atanan iki memurdan birisi kadıdır. Osmanlı Devleti'nin yargıya ve adalet teşkilatına verdiği önemi ortaya koyan şer'iye sicil defterleri yirmi bin civarında bulunup bunlardan doksanı Kütahya'ya aittir. Bütün sicil defterleri gibi Kütahya şer'iye sicil defterleri de Ankara Milli Kütüphanede muhafaza edilmektedir.

Kütahya sicillerinin ilki olan çalışma konumuz 1 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Defteri incelenmesinde kolaylık sağlamak üzere üç bölümde ele alınmıştır. Üzerinde çalıştığımız bölüm üçüncü ve son bölümü oluşturmaktadır.

⁷⁴ Baltacı, **a.g.e.**,s.42.

⁷⁵ Kütükoğlu, **a.g.e.**, s.197.

⁷⁶ Develioğlu, **a.g.e.**, s.1073.

⁷⁷ Kütükoğlu, **a.g.e.**, s.281.

⁷⁸ Develioğlu, **a.g.e.**, s.1107

1 Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicili III. Bölümü 62 varak ve 295 belgeden oluşmaktadır. Hicri Rebiülahir 1107/Milâdi Kasım 1695 ile Hicri 14 Zilkâde 1114/Milâdi 1 Nisan 1703 tarihleri arasında kapsayan defterde divâni, divâni kırması ve ta'lik yazı şekilleri kullanılmıştır. Belgelerin çoğunluğunu fermanlar oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM
1 NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYYE SİCİLİ DEFTERİ'NİN III.
BÖLÜMÜNÜN TRANSKRİPSİYONU

TRANSKRİPSİYONLU METİN

K3/64/611

Tavşanlı mukâtaasının Yusuf Abdulkerîm'e tevcîh edildiğine dair berâtır.

Hicri: 7 Zilka'de 1110 / Miladi: 7 Mayıs 1699

Nişân-ı şerîf-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Olan emrim ebnâ-yı sipâhiyândan olub yetmiş tokuzuncu bölükde yevmî altı akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn meserret-makrûn hâkânî Yusuf Abdulkerîm emekdâr ve mahall ü müstehakk olmağın li-âid virilmek bâbında 'inâyet recâ itmeğın der-inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ile mukâbile(?) hılmü zîde mecdühû yek tezkirem mücebince kadîm mutasarrıf olduğı 'ulûfesinin iki akçesi hazîne-mânde olub ve bâkî kalan yevmî dört akçe ulûfesin Tavşanlı mukâtaası mâlından almak üzere tekâ'idîn zümresine ilhâk idüb bin on recebi'l- müreccenin yigirminci gününden bu berât-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnu virdüm ve buyurdum ki mezbûr Yusuf Abdulkerîm varub vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmî dört akçe ulûfesin Tavşanlı mukâtaası mâlından emin olanlar yedinden bir vech tekâ'üd alub mutasarrıf olub devam-ı ömr-i devletim id'âsıyla müdâvemet üzere ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fi'l-yevmü's-sâbi'u min zi'lka'de sene 110

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/64/612

Oğuz Abdullah'ın Kütahya mahall ü müstehakk olmağın kethüdâveri ta'yin olunduğuna dair mektubdur.

Hicri:1 Şevval 1110 / Miladi:2 Temmuz 1699

Oğuz Beğın kethudâyerlike mektubûdur

‘İzzetlü ve fazîletlü efendimiz hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da’vât-i sâfiyât-ı muhabbet-füzûn ithâfindan sonra inhâ’-yı muhibbâne olunan oldur ki hâliyâ taht-i hükûmet-şi’ârınızda vâki’ Kütahya ve tevâbi’-i nevâhisinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerlerine kethudâyeri taayyün olunmak dâib-i kadîm olmağın re’îs-i silahdârında kırk altıncı bölükte yevmî otuz akçe ulufeye mutasarrıf olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Oğuz Abdullah Kütahya mahall ü müstahakk olmağın kethudâyeri ta’yîn olunub irsâl kılınmışdır inde’l-vüsûl me’mûldür ki mezkûrlar hizmet-i mezbûrda istihdâm itdirülüb taraf-ı âherden bir ferdi dahl ü ta’arruz itdirmiş idi ve sen ki altı bölük yoldaşların mezbûrı üzerlerinize sâbit ve kethudâyeri bilüb rûşen da’vâ ve nizânız şer’le ve ma’rifet-i merkûm ile görüb şer’-i şerîfe itâat ve mûmâ ileyhe inkıyâd üzere olub adem-i itâatden bekâyet ihtirâz üzere olan ve senki kethudâyeri zîde kadrühüsün ol cânibde olan altı bölük yoldaşların hüsn-i zindegâne üzere zabt u rabt idüb düşen da’vâ ve nizâ’ların şer’le gördürüb şer’-i şerîfe itâat itmeyüb ve buna muhâlefet üzere olanları isim ve resimleriyle ve bu bölük ile yazub bu cânibe ‘arz u i’lâm eyleyesin ve ol tarafda ba’zı levendât tâifesi sipâhî namıyla mızrak ve bayrak getürüb reâyâyâ ve ehl-i şarka(?) rencide üzere olunanları ele getürüb üzerlerine lâzım gelen icrâ-yı ahkâm-ı şer’iye ittireler ki (...) sâirlere mûcib-i ibret olub her (...)de hâl üzere olub devâm-ı ömr-i devlet-i pâdişâhî o gâyesine müdâvemet üzere olalar bâkî hemîşe der-sened-i şerîat mütehakkim(?) bihâ

Tahrîren fî gurreti şevvâlü’l-mükerrem sene ‘aşere mie ve elf

K3/64/613

Kütahya sancağı Altıntaş nahiyesinde Eymür nam karyede mutasarrıf olan Şahin’ in yararlılığı üzere tumarının ikibin akçeden üçbin akçeye çıkarılmasına dair fermandır.

Hicri:Cemaziye’l-âhir 1110 / Miladi:Aralık 1698

Emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadri ve’l-ihtirâm sâhibü’l-izzü ve’l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü’l-melikü’l-a’lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlehu tevki’ refi’ hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki kıdvetü’l-

emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeğisi Abdülkâdir zîde dergâh-i muallâyâ mektub gönderüb Kütahya sancağında Altuntaş nâhiyesinde Eymür nâm karye ve gayrından ikişer bin akçe kılıç tımâra mutasarrıf olan Şahinin mutasarrıfı hilâf-ı kânûnun karîb-i kılıç ile birer âdem (...) eşmek(?) tahammül(?) olmağla iki bin akçe bir kılıç tefrîk ve bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara emr-i şerîfime verilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu dârende-i fermân-ı hümâyûn sâliha(?) verilmek bâbında inâyet-i rızâsına 'arz itmeğın mûcibince tevcîh olunmak emr olunmuşdur buyurdum ki göresin(?) mezkûrun elinde ol mikdâr tımâra emri var ise ve tımarımızı böyle vech-i hurûc üzere mahlu ise sancağında sâkin olub alay beğisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla karye-yi merkûme ve gayrından iki bin akçe bir kılıç tevcîh idüb tezkiresin veresin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

Tahrîren fî evâsıtı cemâziye'l-âhir sene 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Mahrûse-i Edirne

K3/64/614

Konya kadısı Abdülkerimzade Mevlana Muhammed' in Kütahya kazasına tevcîh ve ta'yin olunmasına dair fermanıdır.

Hicri:7 Şevval 1110 / Miladi:8 Nisan 1699

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-ahkâmü's-şerî'ate ve'd-dîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîd-i inâyetü'l-melikü'l-muîn sâbıkan Konya kadısı olan Abdü'l-kerîm zâde Mevlânâ Muhammed zîde fezâilehu tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ehl-i ilm ü sâhib-i fazîlet ü müteşerri' ve dindâr olub her vechle müstehak-ı inâyet olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i inâyet-i 'aliyye-i şâhâne ve mezîd-i râifetü'l-bekâ seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirülüb işbu sene 'aşere ve mie şehru ramazânü'l-mübâreğın yiğirmi gününden Kütahya kazâsın sana tevcîh ü inâyet idüb i'lâmiçün ta'yin olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim üzere te'hîr ve tevakkuf etmeyüb kazâ-i mezbûresin varub ahâlîsi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye-i nebevî ve infâz-ı ev'amir-i 'aliye-i Mustafa sallallâhi teâlâ âlişân-ı ânhadan bezl-i makdûr ve sa'y-i mahsûr eyleyüb ve mü'accilen âdemin gönderüb

berâtın âhir ecile mukayyed olasın şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evsatu şehru Ramazânü'l-mübârek sene 'aşere ve elf

Vaslü'l sevâkîh 7 Şevvâlül- Mükerrerem 0111

bemakâm-ı mahrûse-i Edirne

K3/64/615

Sultan Murat Han tabii türbei şerif kariyeleri olan Eğrigöz kazâsıyla vâki' Sungurbey, Şaphane, Köprücek ve Turabey kariyelerine haricden dahl olunmasının engellenmesi için fermanıdır.

Hicri:Şevval 1110 / Miladi:Nisan 1699

(...)

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu' a'lâmü'ş-şerîfü ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kadısı zîde fezâiluhu ve kıdvetü'l-kuzâtü ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Mevlânâ Eğrigöz kadısı zîde fazlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki ceddîm merhûm ve mağfûrun leh Sultan Murâd Hân tâbe râinin türbe-yi şerîf karyelerinin mukâta'ası karyelerinden Eğrigöz kazâsıyla vâki' Sungur Beğ ve Şaphâne Köprücek ve Tura beğ karyelerinin bi'l-fi'l ve yöresi olan dârinla(?) fermân-ı vechü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühü sille-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb evkâf-ı merkûme karyelerinin rüsûm-ı sitesine hâricden dahl olundığını bildirüb imdi selâfîn-i 'izâm evkâf-ı mukâtaâsı karyeleri fî küllil vücûhu ser- (...) âhirden dahl olunmak câiz değildir buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârid kıla evkâf-ı merkûme karyelerinin resm-i cürm-i cinâyet ve resm-i aded ve kul ve câriye karar-kâşane bâd-ı hevâsına mîr-i mîrân olmâlarından ve mîrlivâ subaşılar ve zeâma ve erbâb-ı timâr ve çeri başı ve çeri süricileri ve nâzır (...) muhassil-i emvâl ve sâir iş erlerinden ve gayretten muhassilen hiçbir ferdi dahl ü ta'arruz itdirmeyüb cümlesin ve yöre-i mûmâ ileyhe ahz ü kabz ü zabt ü rabt itdiyesiz anın ketb yazulu re'âyâsının birinden cürm-i galîz sâdir olub bi-hasebi'ş-şer'î'ş-şerîf sulb-i siyâset ve yahut kat'-ı uzvahu müstehak oluna ol-vakt dahi hükm-i kâdî la-hakk olub hüccet-i

şer'iyeye virildikten sonra mücrime günâh sâdır olduğu mahalde siyâsete me'mûr olanlara mûmâ ileyhın ma'rifetiyle şer'le haklarında lâzım geleni icrâ itdirüb harici toprağa alub ketmle komayub ve bedel-i siyâset dider akçelerin almaya ve aldirmayasın (...) şer' ü kânûna ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb husûs ve yüz için tekrâr ezm-i karar eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî yevmi şehri rebû'l-âhir sene seb'u ve mi'e ve elf

Mütemmim şevvâlü'l-mükerrem 110

bemakâm-ı mahrûse-i Kostantiniyye

K3/65/616

Kütahya' ya subaşı nasb ü ta'yin olunduğunu bildiren ma'ruzdur.

Hicri:Şevval 1110 / Miladi:Nisan 1699

(silik)

Hâliyâ mesned-nişîn şerîat-ı garâ olan fazîletlü efendimiz hazretlerinin meclis-i şerîflerine da'vât-ı sâfiye ithâfiyla inhâ' olunur ki hâliyâ tarafımıza mahsûs ve muayyen olan nefis-i şehr-i subaşılar işbu şevvâlü'l-mükerremler guresinden üç ayı tamâmına değin üslûb-ı sâbık üzere zabtiçün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühü nasb ü ta'yin olunmuşdur gerekdir ki vech üzerine ihtisâb pazar ve cürm-i cinâyet ve resm-i aded ve sâir teveccüh iden meâdî mûmâ ileyh ahz ü kabz ü rabt itdirilmeği bâbında

(...) şevvâlü'l-mükerrem 110

K3/65/617

Derviş Ağa' nın Subaşı nasb ü ta'yin olduğunun temessüküdür.

Hicri:12 Şevval 1110 / Miladi:13 Nisan 1699

Virancık Voyvodasının temessüküdür

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki işbu hâfizu'l-vesîka fahru'l-akrân Derviş Ağa zîde

kadrühü Kütahya sancağında vâki' mefrûzu'l-kalem maktû'u'l-kadem ber vech-i serpesent depercik gayrıdan berât-ı pâdişâhile mutasarrıf olduğumuz zeâmetimiz kurralarında hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûmât-ı örfiye ve sâir mahsûlât-ı âdiyesin ahz u kabza ve tarafımıza îsâle mûmâ ileyh Dervîş Ağa zîde kadrühü ber-mûcib-i emânet subaşı nasb u ta'yîn olmuştur ki gerek ki zeâmet-i mezbûra kurâ ahâlîleri müşârun ileyh Dervîş Ağayı kendülere subaşı ve zâbit bilüb vâki' olan cürm-i cinâyet ve sulb-i siyâseti ve sâir düşen husûsları subaşımız ma'rifetiyle olub kadîmü'l-eyyâmdan subaşılarımız bi-minvâl üzere zabt u rabt idegeldiği ise mûmâ ileyh dervîş ağa dahî işbu bin yüz on senesi martı ibtidâsında bir sene tamâmına değîn minval-i meşrûh üzere zabt idüb kimesne müdâhale itmemek üzere ber sebile temessük işbu hurûf-i ketb olunub mûmâ ileyh Dervîş Ağa zîde kadrühüye virildi vakt-i sâatine ibrâz idüb ihticâc ideler

Tahrîren fî (...)1110

Kayd 12 Şevvâl 1110

K3/65/618

Ebâ Eyyüb el Ensâri'nin evkâf-ı şerîfleri maktu'undan Gümüş nahiyesi karyesi Köprülüviran ve tevâbi'ine bir sene tamamına değîn Osman Ağa'nın hakim kılındığına dair vakıf kayıdır.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki hazreti ebâ Eyyübü ensârî radiye anhü rabbü'l-bârî evkâf-ı şerîfeleri maktûundan vilâyet-i Anadolıda Kütahya sancağında Gümüş nâhiyesinde karye-i Köprilüvirân dârına(?) ve gayruhu tevâbi'atıyla ber-vech-i maktû' avayir mîrîsiyle elli üç bin râyic fî'l-vakt akçeye olub işbu bin yüz on senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına değîn işbu bâisü'l-hurûf Osmân Ağa tâlib ü râğıb olub târîh-i kitâbda mestûr olan akçeye ber-vech-i nişîn vakf-ı mühimmâtı için tevliyet hasebiyle mezbûrun yedinden tamâmen ahz u kabz olunub zabtiçün tesvîd olunub yedine vaz' ü def' olundu fimâ ba'de mukâta'a-yı mezbûrede vâki' olan a'şâr-ı rüsûm ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve yâve kaçkun ve 'öşr-i bostan ve 'öşür-ü kovan ve resm-i ağıl ve resm-i çift mâl-ı ayıb ve mâl-ı mefkûd kul ve câriye müjde-gânesi ve ferrûhat abdü'l-bekâ ve binâlar mecruvane deştibânî ve resm-i urûsâne ve resm-i tabay-u zemîn

ve beytül-mâl-ı ‘âmme ve kâffeye onar bin akçeye ve kirâmına küllü’l-vücûh-ı maktû’’ul-kadem ü mefrûzu’l-kalem ser-best olub re’âyâ-i kurâ-yı mezbûrânı mûmâ ileyh bir sene tamâmına deĝin üzerlerine sâbit ve hâkim bilüb mûmâ ileyh dahî vâki’ olan mahsûlâtı seniyye-i sâbıkalarda nice ahz u kabz idegeldiler ise ol minvâl üzere kabz u rabt idüb min ba’dü şer’ ü kânûna muvâfık sözünden tecâvüz itmeyeler mutî’ ü münkâd olalar

Tahrîren fi’t-tevârîhü’l-mezbûr

K3/65/619

Anadolu eyâletinde vâki’ ehl-i örf ile Anadolu vâlisi bizzat haberleşüb müşâvere ve müzâkere eyleyüb eyâletinde bu misillü eşkıyâ bulunmamasının tarîki tedâî fikr ve mülâhaza idüb şimdiden çâresin görüb gaflet ve ihmâl ile vakt geçirmeyüb eşkıyânın hakkından gelmesi için fermanıdır.

Hicri:Ramazan 1110 / Miladi:Mart 1699

Emîrû’l-ümerâ’i’l-kirâm kebîrû’l-küberâ’i’l-fih’am zü’l-mukadderü’l-ihtirâm sâhibü’l-izzu ve’l ihtişâmü’l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü’l-melikü’l-a’lâ Anadolu beğlerbeĝisi mûmâ ileyhsin mutasarrıf olduğun Anadolu eyâletinde kapusuz bacasız görüb kıtâl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile tahrîb-i bilâd ve te’dib-i ibâda kaydı olan eşkıyânın avn-ı teâlehü izâle ve istifaya me’mûr ve eyâletinde vâki’ mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellim voyvoda ve umûmen alây beğleri ve zuâma erbâb-ı tımâr (...) ve altı bölük halkı ve yeniçeri serdârları bi’l-cümle yeniçeri ve sâir tarâik-i asker ü havâs ü evkâf ü mukâta’ât zâbitleri ve a’yân ve’l- emin ve ahâlî vilâyetin darb ü harbe kadir piyâde ve süvâri il erleri dahî re’-yi savâbdan üzere harekete me’mûrlar olunub bu sûretde (...) her vechle te’mîn bilâd ü terfîh-i ibâd-ı matlûb olub ve bi’z-zât kendünün mansıbında iken ve sâir mîr-mîrân ve mîr-livâ dahî münâsiblerinde ve (...) asker yerlü yerlerinde oturlar iken yine eşkıyâ mündefi’ olmayub taht-ı hükûmetinde kıtâl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile sükkân-ı vilâyet ve îfrâz (...) olduğu mesmû’-ı hümnâyûnum olur ise mahrûsunun ulûm-ı takayyüd ve musâmaha sana (...) haml olunur ve ber vechle gadr ve cevâbın (...) olunub sen vech-i meşrû’ üzere seninle sa’ya me’mûr olan mîr-mîrân ve mîrân-ı livâ vülât ü hükkâm ü zâbitler işe(?) ukûbete müstehakk olurlar imdi işbu emri

vâcibü'l-(...) (...) ve muhtedim(?) birer sûretin eyâlet-i merkûmede vâki' mîr-mîrân ve ümerâ' ve her bir kuzzâya irsâl sicillâta sebt ü makrûn (...) taraf taraf i'lân ve işâ'at ve rızâ-i hümayûnuma mugâyir bir iş zuhûr eylemedin bu bâbda ziyâdesiyle teemmül ve tedebbür ve taht-ı eyâletinde olan mîr-mîrân ve ümerâ' ve alây beğileri ve kethüdâyerleri ve yeniçerî serdarları ve sâir rüşd ü meş'ûrî olan a'yân ile haberleşüb müşâvere ve müzâkere eyleyüb eyâletinde bu misillü eşkiyâ bulunmamasının tarîki tedâî fikr ve mülâhaza idüb şimdiden çâresin görüb gaflet ve ihmâl ile vakt geçirmeyüb kemâl mertebe bi-ibret-i intibâh üzere hareket eylesin gerek sen ve gerek eyâletinde vâki' elviye mutasarrıfları olan mîr-mîrân ve ümerâ' ve eyâlet askeri ve sâir tavâif-i asker yerlerinde otururlar iken bu husûsun tedâriki fasl-ı(?) hakkıyla bir emr-i 'azîm değildir meğer ki ihmâl ve müsâmaha oluna sittîn-i sayıkada da Anadolu'da bu misillü yaramazların şekâvetlerine sebebi cemî' vüzerâ'-yı izâm mîr-mîrân ve ümerâ' ve sâir tavâif-i askerler taraf taraf gazve-yi(?) ve cihâda 'âzim eyleyüb memleketde hâlî kalmasın el-hâlet-i hâzihi cümleliz yerlü yerinizde oturur iken yine ol makûle keyfiyet sūdûrına kat'an rızâ-yı hümayûnum yokdur bu makûle bir hâlet zuhûr eylemedin kable'l-vukû' bunun tedârikini görülmeğın sonra nedâmet fâide virmez vülât ve ümerâ'-yı devlet-i 'aliyyenin vâki' olan umûr-ı mu'azzamasında bulunmak için kahya-dar oturduğı eyâlet ve elviyeyi eşkiyâ tasallutundan muhâfazaya kâdir olmayan kimesnelerden ne hizmet me'mûldür ya'nî taht-ı eyâletinde tecemmu'-ı eşkiyâ ile fesâd zuhûr itmek olur ise senin mâziye dahî böyle olmuş idi ve bu afv ve müsâmaha olunmaz bu vakt-i seferler takrîbî ile memleket ve vülât ve ümerâ'ya ve sa'ir tavâif-i askerden hâlî kalduğı ve katl-i kıyâs olunmaz ve gaflet ahâlîsinin sebebi ile bir şer olacak olur ise yanına kalmaz akzâsına göre mucâzât mukarrerdir sonra bilmedim ve âgâh olmadım demeyesin seni mukaddem âgâh eylemeden murâd-ı hümayûnum oldur ki sonra bir özr ve bahâne eylemeyesin bu husûsda fikr ü mülâhazan mezbûrdandır inşâ'allahü te'âlâ bu musliha uhdesinden gelmeğe vakt ve ihtimâm idermisin yohsa ve sa'y ve kudretin mertebelerinde hâriç midir bir sâ'at mukaddemdir devletim dârına 'arz u i'lâm eylesin ki ana göre tedâriki görüle ve illâ sonra hilâf zuhûr ider ise mahzar-ı ukûbet olursun bu emrin 'âkıbetinde olan ve hâssa ve fikr-i dakîk ile teemmül eyleyüb rızâ-yı anh-u iktizâ-yı hüsvrev-âneme muvâfık hareket eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-'ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-ı

makrûniyle ‘âmil olub hilâfindan be-gâyet ihtirâz eylesesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî evâhiru şehru ramazân senete ‘aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı mahrûse-i Edirne

K3/66/620

Kütahya Karahisâr-ı sâhib ve Sultanöni sancaklarının kaptânın maktû’ ve cizyelerinin Mehmed zîde kadrühüye verildiğine dair beraddır.

Hicri: 2 Ramazan 1109 / Miladi:14 Mart 1698

Kaptân için sûret-i berâtdır

Nişan-ı şerif-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Kaptân tâifesinin maktû’ ü cizyeleri ehl-i zimmet cizyelerinin cinâyetine şürû’ olduğu târihde mübâşeret olunmak münâsib iken kadîmden zi’l-hiccenin yigirminci gününden zabt u cinâyet olunugelüb tedâhül olmağla hâliyâ yâife-yi mezbûrun yüz dokuz senesi tahsîline yüz dokuz zi’l-hiccesinin yigirminci gününde zabt u tahsîl olunmak iktizâ idüb yeni cizye-i şer’iyye târihine müsâvî olmak için tedâhülleri ref’î senesine bir mikdâr mukaddem tahsîline mu’âşeret olunmağa muhtâc olmağın fimâ-bâd tedâhül bir taraf olunca her sene birer mâh mukaddem tevzi’ olunmak şartıyla işbu bin yüz senesi yüz dokuz zi’l-hiccesi guresinden zabt u tahsîl olunmak için mahalline kayd ü berâtları bu târihde tahrîri bâbında telhîs ve mûcibince fermân-ı ‘âlişânım sâdir olunca kîdvetü’l-emâsil ve’l-akrân reis Mehmed zîde kadrühü dersa’âdetime ‘arz u hâl idüb bin yüz dokuz senesine mahsûb olmak üzere sene-yi mezbûre zi’l-hicce guresinden bir sene tamâmına değin Kütahya ve Karahisâr sâhib ve Sultanöni sancâklarının kaptân maktû’ ve cizyeleri kendü tarafından mîrî memhûr evrâk ile tefvîz cibâset olunmak bâbında istid’âyı ‘inâyet itmeğın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mûcibince zabt u rabt u cem’ u tahsîl için bu berât-ı hümâyûnumı virdim ve buyurdum ki bin yüz dokuz zi’l-hiccenin guresinden sene-yi mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûre kaptânının maktû’ ve cizyeleri cânib-i mîrîden virilen memhûr kaptân evrâkı

ile tâife-yi mezbûrenin Müslümân nâmında olanlarından maktû' nâmıyla altışar yüz altmışar akçe bedel maktû'ları ve keferesinden yedişer yüz otuzar akçe cizyeleri cem' u tahsîl u ahz u kabz itdirilüb dahî kaptân tâifesi kadîm eyyâmından mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem ser-best olunub ser-bestiyet üzere yed-i vâhiden zabt u mutasarrıf olunugelmişiken senin sâbıka üzere bin yüz dokuz senesi zi'l-hiccesi guresinden bir sene tamâmına değin ser-bestiyet üzere kel-evvel zabt u rabt ve maktû' ve cizyelerin minvâl ü meşrûh üzere cânib-i mîrîden mîrî mühri ile memhûr evrâk ile cem' u tahsîl itdirilüb dahî kaptân tâifesi cizye ve erlerinin masârıfı ziyâde olduğundan be-her mâl câmi' olanlara cihet-i ma'îşet ta'yîn olunmak iktizâ itmekle bundan akdem ahl-i zimmet-i kefereden evrâk ile cinâyet olunan cizyelerinde her bir varakda dokuzar para ve muhâsebeci ve kâtiblerine dahî birer para cem'an onar para olur taraf-ı mîrîden cizyedârlarının ve yine mahsûb olmak şartıyla ta'yîn olunmağla zikr olunan kaptan cizyesi için dahî her bir varakda dokuzar para vech-i ma'âş ve birer para mukâtaası ve halfen sene kâtibe olmak üzere asl cizye mîrî mâldan taraf-ı mîrîde mahsûb olmak şartıyla ta'yîn olunmak iktizâ idüb bundan mâ'adâ zikr olunan kaptan tâifesine cizyedârları olan kimesneler bir seneden bir seneye dek tahsîli de mekş(?) üzere olanları muktezâ olduğundan ba'de hâricden vüzerâ' ve ümerâ ve mîr-mîrân voyvodaları ve subaşıları ve mütesellimleri ve evkâf-ı selâtîn ve evkâf-ı sâir mütevellîleri ve emlâk zâbitleri ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesi cingâne umûruna karışmamak üzere ve dahî kaptan tâifesi mücerred celb-i mâl için mehter hakk ve toprak hakk ve kışlak hakk nâmıyla ve sâir bahâne ile vâlîler ve mütesellimler ve voyvodalar ve evkâf-ı mütevellîler ve subaşıları mütearrif ve çavuş ve sipâh ve yeniçeri ve topçı ve a'yân-ı vilâyet ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesi ve ba'zı zî-kudret tarafından ta'addî ve tecâvüzden ba'de müdâhale itdirilmemek üzere bi'l-cümle mîr-i kaptan olanlar tarafından kadîmden ser-bestiyet üzere zabt olunugelmişiken yine şürût-ı kadîm mürâ'ât olunub taraf-ı âherden müdâhale eylemeye ve tâife-yi mezbûr ki cürm-i galîz sâdir oldukda ba'de's-sübût şer'le iktizâ iden haberdâr-ı mezbûr tarafından kadîmdan icrâ olunugeldüğü üzere icrâ itdirile dahî kadîmden olugeldüğü üzere çeribaşılar birerlerine kifâyet kayd olunub hîn-i tahsîli firâr iden cingânelerin cizyeleri çeribaşılarında ve akrabalarından emvâl talep oluna kendinde olunan cingânesi hîn-i tahsîlde kadîm sâkin oldukları yerlerinden kalkub mücerred cizyelerin virmemek için âher kasabât ve kurâlara firâr idüb bura ele gider (...) ellerinde mîrî memhûr kağıdı

olmayanlardan cizyeleri alındıktan sonra kadîmi üzere zecr ele üçer yüz akçe cizyeleri alına ve tâife-yi mezbûreden ba'zıları mücerred cizye ve maktû'ların virmemek için hîn-i tahsilde ba'zı zeâma ve erbâb-ı timâr ve çavuş ve (...) ve sipâh ve yeniçeri ve a'yân-ı vilâyet ve zî-kudret ve sâir askerî ve ehl-i örf tâifesinin evlerine ve ahurlarına ve çiftliklerine girüb tahassun ve ihtifâ' idüb mâl-ı mîrîyeye gadr eylemek murâd iderler ise men' ve def' olunub ber-vechle müdâhale itdirilmeye ve bi'l-cümle müdâhale evkâf kurâsından sâkin olan kaptan tâifesi havâs-ı selâtîn ve vüzerâ-yı izâm ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve sâir re'âyâ ayas boz(?) ve bu cizyelerin virmekte imtinâ' itdirilüb bu makûle yük cizyelerin dahî (...) cizye-dâr-ı mezbûre tahsîl itdirilüb ba'de her defterde kaç re's cizye tahrîr (...) ol mikdâr re's cizyesin vakf olunugeldüğü vakf cizyesi hesabı üzere evkâf mütevellîlerine taraf-ı mîrîden teslîm olunub ve ba'zı cizyeleri gayrî mahsûr olan evkâfın dahî sinîn-i sâbıkada vakf ne mikdâr mahsûl mahsûb olunugelmiş ise seneleri ihtilâfına göre hâlde vüstasın i'tibâr olunub ol vech üzere taraf-ı vakf 'âid olacak cizyelerin dahî mîrîden mütevellîlerine teslîm olunmak üzere ve tâife-yi mezbûrun vâki' olan yeve(?) ve kaçkun ve cürm-i cinâyet ve mâl-ı gâyib ve mâl-ı mefkûd ve rüsûm-ı urûsâne yada süvar ve bi'l-cümle mîrîyeye 'âid (...) ve rüsûmları cüz'ü değil her ne ise kadîmden mîr-i kaptân olanlar tarafından zabt u rabt u cem' u tahsîl olunugeldüğü üzere zabt u rabt u cem'u tahsîl olunub kadîme mugâyir ve hâliyâ sâdır olan fermân-ı 'âlişânım ve cizye-dâr-ı mezbûrun yedine virilen işbu berât-ı hümâyûn-ı sa'âdet-i makrûnum şürût ve kuyûdunu gereği icrâ itdirüb hilâfına cevâz-ı vâlîl gösterilmeye şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe a'timâd kılalar

Tahrîren fî el-yevmü's-sânî şehru ramazân senete seb'a ve mi'e ve elf

bemakâm-ı mahrûse-i Edirne

K3/66/621

Kütahya ve mavâlisinde kıymet-i 'askeriye rüsûmunun defterlerinin bildirilmesine dair mektubdur.

Hicri:Şaban 1110 / Miladi:Şubat 1699

‘İzzetlü Kütahya selâ-seri Kerîm-zâde Efendi hazretlerine kelâm-ı kıymet ‘askeriye mektûbdur

meclis-i şerîf izzet redîfleri (...) hulûsü’l bil-eva’îrin ferhinde(?) mâl-ı işhakıyla (...) (...) ilavesinden(...) muvafık bil-hayr olasin (...) şeref-yâb hükûmetleri olan Medine-i Kütahya ve mevâlî ‘izâm olmağlarından mâ’adâ umûmen eyâlet kazâlarının umûr-ı kıymet-i ‘askeriyeyi cenâblarına ta’rîz olunmuşdur (...) me’mûldür ki mu’temed ve teskîm idenler ta’yîn olunub her kazâda vâki’ müdâimi ‘askeriye muhalefetin yedine (...) şer’iyesin oluruna tevzi’ ve taksim ittirdüb rûsûm (...) defteri ile tarafımıza irsâl buyrulmağa bundan akdem selefleri Mehmet Efendiye bu minvâl üzere mektup gönderilmesinden vusûl-i ma’lum olunmadı imdi evâsıt-ı şabân ül-mu’azzamdan beri vâki’ olan medârın rûsûmu tarafımıza ‘aitdir kuzâtdan makbuzları olanların taleb olunub ve yazanların defteri ile âhz-ı te’allül idüb ketm-i irade idenleri seri’an i’lâm bildiresiz ve tarafımızdan kıymet-i mektubları bulunan kuzâtın (...) külliyyeye yazun vekillerden mâlum olunub ihmâl buyrulmaya

Fî evâil-i şabânül kerim sene ‘aşere ve miete ve elf

Minel meclis-i (...) bâki Anadolu

K3/66/622

Anadolu beğlerbeğisi Ömer Paşa’nın Kütahya sancağında emrindeki ehl-i örf tâifesiyle memâlik-i mahrûseden sarıca ve sekbân tâifesinin nice fesâd ve şekâvetleri zâhir olan eşkiyâ her nerede bulunur ise haklarından gelinmek üzere def’âyla emr olunmuş iken, afv diledikleri halde yine fesâd ve şekâvete cesâret iderler ise kimsenin kapusunda adam saklamamaları, her ne mahalde haber alınur ise şer’le haklarında lâzım gelen cezâların tertîb ve fesâd ve şekâvetlerin bülâd ve ibâd üzerlerinden def’ u ref’a bezl-i makdûr eylemesi hakkında fermanıdır.

Hicri:Şaban 1110 / Miladi:Şubat 1699

Eşkiyâ hakkında fermanıdır

(...) Komutanı Alî Ağa

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi Ömer zîde ikbâlühü ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdılar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsilü ve'l-akrân alaybeyi ve kethudâları ve yeniçerî serdârları ve havâs ve evkâf zâbitleri a'yân-ı vilâyet ve sâir iş erleri zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem memâlik-i mahrûsedden sarıca ve sekbân tâifesinin nice fesâd ve şekâvetleri zâhir olmağla “innemâ cezâüllezine yühâribünallâhe ve rasûlehu ve yes'avne fi'l-'arzi fesâden en yükattilû ev yüsallibû ev yükatta'a eydîhim ve ercülühüm min hilâfin ev yünfev min-el-'arzi” fetvâsı üzerine tâife-yi mezbûre umûmen ref' ve eğer kabûle ve eğer fesâd ve şekâvet üzere olan eşkıyâ her nerede bulunur ise haklarından gelinmek üzere def'âyla irâd-ı 'aliyyem sâdır olmuş iken sekbân tâifesi sevâlif-i ezmânda dergâh dergâh-ı mu'allâm yeniçerîlerinden ve kapularda levend tahrîr ve üzerlerine ser-çeşme nasb olunub vâki' olan gazâ ve cihâda istihdâm olunmak üzere mevzû' olmağla sâbıkda yeniçerî ocağına olan irtibâtları takrîz ile ta'arruz mezîdlerinin (...) kadîmden sadâkat ile hidemât-ı 'aliyyemde bulunan ba'zı ihtiyârları yeniçerî ocağına düşüb afv-ı hümâyûnum ricâsına ilticâ itmeleriyle dergâh-ı mu'allâm yeniçerîleri ağalar ve sekbân başı ve zağarcı başı ve başçavuş 'arzlarıyla bundan akdem cerâyim-i güzeşteleri 'afv ve ba'de'l-yevm memâlik-i mahrûsedeki kapusuz ve bacasız gezüb ve bir dürlü şekâvetleri zuhûr itmemek üzere hatt-ı hümâyûn-ı şevketim ve 'aliyye kîdvetü'l-ümerâü'l-kir'am Amasya sancağı beği Boz Recep dâme izzühü üzerlerine çeşmi nasb ve ta'yîn olunmuş iken hâliyâ Anadolu yakasında ba'zı kapusuz ve bacasız gönderüb karye yakınına konub göçüb (...) mahyâyım ve bayrak ve tîrbân(?) akçesi nâmı ve sâir vücûh-ı mezâlîm ile fukarâyâ te'addî ve 'âdet-i kadîm habîseleri üzere tahrîb-i bülâd ve izrâr-ı ibâda müteaddî oldukları istimâ' olunub ol makûle eşkıyânın ibâdâne üzerinden izâlesi ve kâffe-yi fukarâ ve zü'afânın emn ü emân ve ziyâfet ve itminayan üzere idâresi iktizâsı murâd-ı hümâyûnum olmağla fimâ-bâd Anadolu yakasında kapusuz ve bacasız gezmeyüb ibâdüllâha bir dürlü te'addîleri zuhûr itmemek üzere men' ve ref' için Anadolu yakasında vâki' olan vüzerâ ve mîr-mîrân ve ümerâ ve sâir vülât ve hükkâm-ı evâmîr-i 'aliyyem şeref-yâne südür olmağla bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfim mahkemelerde sicillâta şeb ve taraf taraf mazmûn-ı münifin i'lân ve izâhat ve ol makûle levendât tâifesi ba'de'l-yevm kapusuz ve bacasız gezmeyüb ve ibâdullâhın müft ve

meccânen rûz-dâvelerin almayub (...) nüfûs ve i'râz ve emvâline ta'arruzdan el çeküb taraf-ı ma'aşda hâllerine münâsib nüzü' ile kendü hâllerinde olmak üzere ıslâh-ı nefis ve tarîk-i salâha rücû' iderler ise me'sem-i güzeşteleriyle muâheze olunmayacakların ifhâm ile terhîb ve tahrîs eyleyüb ve hâlâ bi-menşitallâhü te'âlâ muntazır ve musammem olan mesâlih dahî tahakkuk bulmağla sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ilehsin sen dahî kapunda kifâyeden ziyâde adam saklamayub ve anlar dahî bi'l-cümle ehl-i 'ırz ve ma'lûm'el-emvâl ricâlden olub bu husûsa bu vechle nizâm virmekle ol makûle kapusız bacasız gezen eşkıyâ-yı kimek Anadolu yakasında kal' ve kam'ise ihtimâm eyleyesiz eğer bundan sonra dahî emr-i şerîfime muhâlefet hükm-i şer' kadîm 'adem-i itâ'at ile yine fesâd ve şekâvete cesâret iderler ise ol makûle kapusız bacasız alayşer ve yüzer ve kalîl ve kesîr gezüb kat'-ı tarîk ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfus ile sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yı sebîle îsâl-i mazarrat ve sa'y-ı ifâ olunur her ne mahalde haber alınur ise sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ileyh ve kâdîlar ve alay beği ve kethudâları ve yeniçerî serdârları ve havâs ve evkâf ve mukâta'ât zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet-i dâniş erlerinden havze hükûmet ve taht-ı kazâlarda vâki' olan zu'amâ ve erbâb-ı tımâr ve altı bölük halk dergâh-ı mu'allâm yeniçerîleri cebeci ve topcı ve sâir tavâif-i asker ve ahâlî-yi vilâyetin darb ü harbe kadar il erleriyle buldukları mahalde maiyyet ve ittifâk ile üzerlerine varub muhârebe sadrında olurlar ise mukabele 'ala ey hâl cümlesini ele getirüb bilâtul devletimiz şer'le haklarında lâzım gelen cezâların tertîb ve fesâd ve şekâvetlerin bülâd ve ibâd üzerlerinden def' u ref'a bezl-i maddûr eyleyesiz mezbûların demleri her ne olmağla ol makûle katl olunan eşkıyânın nüfûs ve emvâlleriyçün ba'de zamân 'öşr-ü dem ve diyet talebinde olanlar (...) cezâ ile mücâzât olunurlar ber vechle bu husûsda ihtimâlât-ı âhere tâbi' olmayub ol makûle eşkıyânın tertîb cezâların aslâ ve kat'â tereddüd eylemeyesiz lakin bu takrîb ile fesâd ve şekâvetde 'alâkası ve müdhil olmayanlara ta'arruzdan ve bu bahâne ile akçe pul almakdan ve bir sebep ile eşkıyâdan nefis-i vâhidi himâyeden ve hilâf-ı şer' mutahhar bir ferde zulm ve ta'addî ve tecâvüzden begâyet tevkî eyleyüb fimâ bâd zîr-i hükûmetinizde ol makûle eşkıyâ gezdüğü isti'mâ olunmamak üzerine her biriniz bir husûsda sıdk-ı dil ü hâne(?) ile bezl-i tâb ü tüvân eyleyesiz bundan sonra zîr-i hükûmetinizde eşkıyânın fesâd ve şekâvetinden sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yı sebîl mutazarrır olduğu isti'mâ olunur ise nühâdan(?) tekâsülünüze haml olunub her biriniz 'ıkâb-ı 'azîm ile muâheze ve meâtib olmanızı mukarrer bilüb ana göre kemâl-i basîret ve intibâh üzere hareket ve nemlî-hâl havza-i hükûmetinizde

olan mahalleri ol makûle lâzımü'l-izâle olan eşkıyâdan tadhîr ve tanzîfnde bezl-i kudret ve ziyâdesiyle dikkat ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermânı 'âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki

vüsûl buldukda bu bâbda vech-i şürûh üzerine şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı itâ'at-i makrûnla 'âmil olub hilâfından begâyet ihrâz ve ictinâb eyleyesiz böyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî evâsıtı şa'bânü senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/67/623

Anadolu beğlerbeğisi Ömer'in Anadolu eyâletinde kapusız bacasız gezüb katl-ı nüfûs ve gasb-ı emvâl ile tahrîb-i bülâd ve ta'zîb-i ibâda mütesaddî olan levend eşkıyâsının avn-ı hakkla men'-ı def' ile me'mûr olup 'alâ-eyyi hâl ele getirüb şer'le haklarına lâzım gelen cezâların terfîb ve şerr ü mazarrâtların bülâd ve ibâdı tahlîsa bezl-i kudret eylemesi için fermanıdır.

Hicri:Şaban 1110 / Miladi: Şubat 1699

Levend eşkıyâsı hakkında fermanıdır

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebiru'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzu ve'l ihtişâmü'l-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi Ömer dâme ikbâlühü tevkî'u refî'u hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Anadolu eyâletinde kapusız bacasız gezüb katl-ı nüfûs ve gasb-ı emvâl ile tahrîb-i bülâd ve ta'zîb-i ibâda mütesaddî olan eşkıyânın avn-ı hakkla men'-ı def' ile teayyuk-u ihtimâm akdem umûrdan ve devlet-i 'aliyyemden olmağla sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin husûs-ı merkûm için siz me'mûr ve eyâletlerde vâki' Hüdâvendigâr ve Sultânöni ve Saruhân ve Karahisâr sâhib ve Hamîd Ankara Kangırı ve Aydın ve Teke ve Manisa sancâklarına mutasarrıf olan mîr-i mîrân Kastamonı ve Bolı ve yöresi bi'l-cümle mükemmel(?) müstenidleri kapuları halkıyla ve umûmen eyâletinde vâki' alay beğiler ve zu'amâ ve erbâb-ı timâr ve kethüdâyerleri ve altı bölük halkı ve yeniçerî serdârları bi'l-cümle

yeniçerî ve sâir tavâyif-i asker ve havâs ve evkâf ve mukâta'ât zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet-i dâniş erleri ve ahâlî-yi vilâyetin darb ve harbe kadar il erleri dahî seninle me'mûr ve dergâh-ı mu'allâm kapucu başlarından iftihâru'l emâcid ve'l-ekârim dâme mecdühû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuştur imdi emr-i şerîfim vüsûluna mûmzâ ve muhterem birer sûretin eyâlet-i merkûmede elviye mutasarrıflarına ve mütesellim ve voyvoda mezkûr irsâl ve mazmûn cümleye i'lân ve işâat ve kâffe ve âmâde olmak üzere beyine ve te'kîd olunub ve eyalet-i merkûmenin tarafına hışm ü gûş olub her kangı sancakda eşkıyânın kesret ve defteri olub külliyle asker ile üzerlerine varılmak lâzım geldiği vech-i şürûh üzere eyâletinde me'mûr olan mîr-i mîrân ve mütesellim ve voyvoda ve sâir tavâyif-i askere tarafından (...) gönderüb mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle iktizâ iden mahalle getürdüb mükemmel (...) talkı vech-i şürûh üzere seninle me'mûr olan mîr-mîrân ve mütesellim ve voyvoda ve sâir tavâyif-i asker ile olmakule kapusız ve bacasız gezüb karye-be-karye konub göçüb kat'-ı tarîk ve katli nüfûs ve gasb-ı emvâl ve tahrîb-i bülâd ve ta'zîb-i ibâda müte'addî olan eşkıyânın buldukları mahalde muîn ve ittifâk ile üzerlerine varub bi-avnillâhi te'âlâ 'alâ-eyyi hâl ele getürüb şer'le haklarına lâzım gelen cezâların tertîb ve şerr ü mazarrâtların bülâd ve ibâdı tahlîsa bezl-i kudret ve sarf-ı meknet eyleyesin ve sizki mîr-mîrân ve mütesellim ve voyvoda mûmâ ileyhümsiz alay beğileri ve kethudâyerleri ve yeniçerî serdârları ve vech-i şürûh üzere me'mûr olan tavâif-i askerimiz mîr-mîrân-ı mûmâ ileyh tarafından hayr ve erdîl sâ'at aslâ ve kat'â neks ve tavakkuf eylemeyüb serî'ân ve 'âcilen iktizâ iden mahalle irişüb re'-yi savabdîn ile bu husûsı bir gûn evvel ber-taraf itmeğe bezl-i kudret idüb hilâfindan tevekki eyleyesiz ve lakin bu takrîb ile eyyâb ve zibâbda mukkat ve (...) ve kaftân behâ ve sâir vücûh-ı mezâlim ile hilâf-ı şer' ve bi-gayr-i hakk bir akçe ve bir habbe almayub ve sâirlerine dahî aldirmayub şöyle ki mukaddimen hatt-ı hümâyûn-ı şevket-i makrûnuma muhâlif bu makûle bida' ve mezâlim irtikâbıyla re'âyâ-ı fukarâ ve sâir vilâyetin bi-gayr-i hakk bir akçe ve bir habbelerin alanların haklarından tertîb-i cezâ emr-i mukarrerdir ana göre mezâlimden keff-i yed ve fesâd ve şekâvetde 'alâka ve müdhil olmayub kendü halleriyle olanların nüfûs ve i'râz ve emvâline ta'arruzdan ve menâdan ile bu husûsun te'hîr ve ta'tîline bâhis olmakdan her biriniz tevekki ve hilâfindan begâyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı 'alışânım sâdir olmuştur buyurdum ki

vüsûl buldukda bu bâbda vech-i şürûh üzerine şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı

vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnile 'âmil olub hilâfından begâyet ihrâz ve ictinâb eylesiz böyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî evâsıtı şa'bânü senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/67/624

Duhân gümrüğü tahsili için fermânı bulunan Hasan'ın Menteşe sancağında, Mustafa'nın Kütahya ve Karahisar sancaklarında hakları olan tahsilat ve teftişi yapabilmeleri hakkında fermândır.

Hicri:18 Recep 1110 / Miladi: 20 Ocak 1699

Duhân gümrüğü için fermândır

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Menteşe ve Kütahya sancaklarında vâki' olan kâdılar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân baş bâkî kolı Hasan zîde mecdühü dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüp bin yüz dokuz senesine mahsûp olmak üzere İstânbûl ve tevâbî'i duhân gümrüğü mülhakâtından bundan akdem Menteşe sancâğının duhân gümrüğü tarafından cem' ve tahsîl için fermân olunub Halîl nâm kimesne gönderile kazâ ile zâyî' olub mezbûr Halîl bu tarafa gelince yüz dokuz senesi tahsîl vakti geçüb yüz on senesi dâhil olmağla mâl-ı mîrîye 'özl olunmak için fermân olunub yüz dokuz senesinde Menteşe sancağında lâzım gelen duhân gümrüğü Kütahya sancağında dahî teftîş ve tahsîl olunmak üzere mezbûr Halîl tefvîz olunmuş iken mezbûr hilâf-ı fermân yüz on senesine dahî vaz'-ı yed idüb bilâ fermân lâzım gelen mîrî duhân resmini tahsîl eylediği istimâ' olunmağın yüz on senesinde bilâ fermân olduğu duhân gümrüğü mâlını tarâfından Kütahya ve Kara Hisâr duhân dönümcüsü olan Mustafa zîde kadrühü teftîş ve her ne tahsîl itdiler ise mezbûra teslîm ve ol havâlîde fî-mâba'd duhân gümrüğüne vaz'ı yed itmek üzere emri şerîfim recâ eylediği ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan ma'den-i mukâta'ası vaktlerine nazar olundukda Anadolu'da Milâsda hâsıl olan ve kâffe ba'zı tüccâr tâifesi alub karîb olan iskelelerde ve ol havâlîde vâki' kasabât ve

kurâdan kaçırub bir vechle gümrük tahsîl mümkün olmamağla mahallinde zikr olunan duhân zirâ'atçilerden her ne makûle tüccâr olur ise ol yazarken ne gümrükleri tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfime virilmek bâbında İstânbul ve tevâbi'i duhân gümrüğü emîni olan baş bâkî kolî Hasan zîde mecdühû istid'ay-ı 'inâyetü't-temkîn zikr olunan Milâs duhân gümrüğü yerlerine vekil olmağla ancak emânete kendüye tahsîli fermân olunub her ne hâsıl olur ise hıyn-i hesabda altını emne(?) zamm ve hesâbı görülmek üzere ancak gümrük müte'allık tüccârdan alub zirâ'atçilerden taleb olunmak üzere şürûtiyla mahalline kayd ve emr-i şerîfe virilmek bâbında telhîs ve mûcibince fermân-ı 'âlî sâdır olmağın bin yüz on senesi rebî'u'l-evvelinde emr-i şerîf virilüb ve bin yüz on senesi recebinin yedinci günü zâyî'den virilen emr-i şerîf derkenâr olunub 'arz olundukda imdi'arz-ı hâli derkenârı mûcebince 'amel olunmak üzere fermân olmuştur buyurdum ki hükmi-i şerîfim ki vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr Halîl hilâf-ı fermân yüz on senesine bi-lâ fermân vaz'-ı yed idüb mîrî duhânın rüsûmünü tahsîl eyleye ki mesmû'-ı hümayûnum olmağla yüz on senesinde mezbûr Halîlin bi-lâ fermân aldığı duhân gümrüğü mâlın mûmâ ileyh tarafına Kütahya ve Kara Hisâr duhân gümrüğü tahsîline me'mûr olan Mustafâ zîde kadrühü teftîş ve her ne tahsîl itdi ise mezbûra teslîm ve ol havâlîde fi-mâ ba'd duhân gümrüğüne vaz'-ı yed itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sânî 'aşere şevvâlî'l-mükerrem

senete 'aşere mie ve elf

Vaslû'l-binâ ve kaydühü 18 Recebül-ferd 110

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/68/625

Anadolî'da vâkî' duhân dönümi mukâta'ası duhân dönümü rüsûmı ve duhân gümrüğü tahsîl için yedine virilen sûret-i berât-ı 'âlişânda ta'yîn olunan ve duhân zer' idenlerin dönüm rüsûmları tahsîlin Mustafa iltizâm idüb yedine memhûr temessük virilmeğle mûcebince zabt u cem' u tahsîl ettirilmesi için fermândır.

Hicri:18 Recep 1110 / Miladi: 20 Ocak 1699

Beher ve kıyye Yenice duhândan altmış akçe ve kır celilden kırkkar akçe ve kıyye duhânından yigirmişer akçe resm-i gümrüğü akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu' a'lâmü's-şerî'ate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdısı zîdet fezâilühü ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' Ezine ve Bozüyük ve Cihârşene ve Bağlık ve Şeyhlü ve Çal ve Uşâk ve Banaz ve Serke ve Eşme ve Atayı ve Dağ ardı ve Selendi ve Çukurca ve Güre Selendi ve Honaz ve Kefser ve Lazkiye nâm-ı diğere Denüzlü ve Dazkırı ve Eğrigöz ve Kula ve Homa ve Simav ve Gedüs ve Karahisâr-ı Sâhib sancağında Karahisâr-ı sâhib ve Sandıklı ve Şuhût ve Boyabâd ve Kusura(?) ve Cakmer Yazcılı ve Bolvadin kâdıları zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fî'l-i dîvân-ı hümâyûnumda baş bâkı kolı olub yüz on senesine mahsûb olmak üzere vilâyet-i Anadolu'da vâki' duhân dönümi mukâta'ası uhdesinde olmağla duhân dönümi mukâta'ayı aklâmından Anadolu câniblerinde vâki Kütahya ve Karahisar-ı sahib sancaklarında vâki duhân zir'a olunan kazâ ve kurâların duhân dönümü rüsûmı ve zikr olunan sancaklarda vâki' olan beş kazânın duhân gümrüğü tahsîl için yedine virilen sûret-i berât-ı 'âlişânda ta'yîn olunan ve duhân zer' idenlerin dönüm rüsûmları tahsîlin tarafından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadrühü gurus der'uhde ve iltizâm idüb yedine memhûr temessük virilmeğle mücebince zabt u cem' u tahsîl itdirüb bir ferde 'inâd muhâlefet ve özr ve bahâne itdirmeyesin deyü fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i merkûm vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî sen ki kâdıların târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere taht-ı kazâlarınızda kasaba ve kurâda duhân zir' idenlerin zer' eyledikleri duhânların ma'rifet-i şer'le kassâm ve sûret-i berât-ı 'âlişânımda ta'yîn olunan dönüm rüsûmların ve zikr olunan sancaklarda vâki' kâdılıkların bey' ve şirâ idenlerin duhân gümrüklerin yedine virilen memhûr temessük mücebince zabt u cem' u tahsîl itdirüb hilâf-ı berât-ı 'âlişân bir ferde ta'allül ve 'inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü'r-râbi' şevvâlû'l-mükerrem senete 'aşere ve mie ve elf

Vaslü'l-binâ ve kayd fî 18 Recebül-ferd 110

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

Kısm-ı livâ-i Kütahya; kazâ-i Kütahya, kazâ-i Erse, kazâ-i Bozüyük, kazâ-i Cihârşene, kazâ-i Baklan, kazâ-i Şeyhlü, kazâ-i Çal, kazâ-i Uşâk, kazâ-i Banaz, kazâ-i Serke, kazâ-i Eşme, kazâ-i Atayı, kazâ-i Dağardı, kazâ-i Selendi, kazâ-i Çukurca, kazâ-i Güre Selendi, kazâ-i Honaz, kazâ-i Kinler(?) , kazâ-i Lazkiye nâm-ı diğêr Denizli, kazâ-i Dazkırı, kazâ-i Eğrigöz, kazâ-i Kula, kazâ-i Soma, kazâ-i Simav, kazâ-i Gedüs, Kısm-ı Karahisâr-ı Sâhib, Kaza-i Karahisâr-ı Sâhib, Kaza-i Samanlı(?), Kaza-i Sandıklı, Kaza-i Şuhût, Kaza-i Kula âbâd, Kaza-i Kırısura(?), Kaza-i Çal, Kaza-i Marcılı, Kaza-i nevâbi Marcılı, Kaza-i Bolvadin

K3/68/626

Kütahya ve Karahisâr-ı Sâhib'e tâbi' kazaların Duhân dönümleri rüsûmunun Mustafa Ağa'ya derühde olunduğunun temessüküdür.

Hicri:18 Zi'lkâde 1110 / Miladi: 18 Mayıs 1699

Vech-i tahrîr-i hurûf bu dur ki bin yüz on senesine mahsûb olmak üzere berât-ı pâdişâhile uhdemizde olan duhân dönümleri aklâmından Anadolu cânibinde vâki' livâ-i Kütahya ve Karahisâr-ı sâhib kalemlerine tâbi' olan kazâlar ki bâlâda zikr olunduğı üzere otuz beş kazânın lâzım gelen duhân dönümleri rüsûmunı ve bundan sonra yine evliye-i mezbûrede vâki' olan duhânın yedimizde olan berât-ı 'âlişânda ta'yîn olunan beher ve kıyye altmış akçe ve korca 'aliden kırk akçe ve kaba duhânların yigirmi akçe almak ve mîr üzere lâzım gelen duhân gümrük mâlını dahî cem ve tahsîl eylemek işbu dârende-i mümekkin(?) Mustafa Ağa'ya deruhde ve altını emr olunub ol dahî vech-i meşrûh üzere kabûl itmeğın mübelliğ mezbûrdan ber-vech-i peşîn yalnız gurus tarafımıza teslîm eylemekle 'inşâ-allahü teâla varub sene-i mezbûre martı evvelinden zikr olunan livâlarda fermân-ı 'Âlişân mucebince lâzım gelen gerek dönüm gerek gümrük duhânı cem ve tahsîl mübâşeret eyledikde kimesne mâni'olmamak için işbu zabt-ı temessük virilmiştir

Tahrîren fî 12 Ramazân 1110

Vaslü'l-binâ ve kayd fî 18 zi'lka'de

El-f âkir Mehmed tâsiu

K3/68/627

Güveşci ve Okcu re'âyalarının şikâyeti üzerine bu bölgede fazladan vergi alınarak zulm ve te'âddi edilmemesi ve ettirilmemesi için gönderilen fermanıdır.

Hicri:20 Zi'lkâde 1110 / Miladi:20 Mayıs 1699

Güveşci ve Okcu re'âyâsı Emîr Ahmed Ağaya getürdikleri fermândır

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtişâm bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühü ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu' a'lâmü'ş-şerî'ate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdısı zîdet fezâilühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûre tâbi' ze'âmet karyelerinden dârende-i fermân-ı hümâyûn Güvemci ve Okcu nâm karyeler re'âyâsı dergâh-ı ma'lûma 'arz-ı hâl idüb bunlı(?) kurâ-yı mezbûrenin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olub karyeleri toprağında hâsıl olan terekelerinden öşr ile salâriyyelerin sekizde bir ve resm-i bennâkların resm-i mücerredlerin kânun ve defter mûcebince karyeleri za'îmine virmeğe râzılar iken kanâ'at itmeyüb beher neferden birer guruş bennâk ve birer dirhem gelür akçe alurum deyü teaddi ve sa'yıları irişmeyen hâm(?) iken tahrîr idüb akçelerin alub gadr eyledüğünden mâ'adâ kethüdân birer kile tereke ve yazıcı üç şinik vekil-i has üç şinik terekelerin alub vüs'at yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve tavuk ve yağ ve bal ve odun ve otlak ve konak ve küçükve resedîd ve hizmetkâr akçeye nâmına akçe ve terekelerin alub bunun emsâli zulm ve te'addîlerinin nihâyeti olmadığın bildürüb ve hilâf-ı kânûn ve defter nesnelere alınmayub men' ve def olunmak bâbında emr-i şerîfime ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıklarında bu bâbda tamâm mukayyed olub göresin 'arz olunduğı üzere ide eyyâm-ı sa'âdetimde fukarâya zulm ve te'addî olunduğuna kat'an rızâ-yı şerîfim yokdur karyeleri za'îmine mahkeme tebgîn ve te'kîd eylesin ki bunlar karyeleri toprağında hâsıl olan terekelerinden öşr ile salâriyyelerin sekizde bir defterde mukayyed ra'iyet ra'iyeti oğullarından olub evlu olanlar resm-i bennâk ve kâr ve kâr ve kesbe kâdir mücerred

oğulların resm-i mücerredlerin kânûn ve defter mûcebince alub birer dirhem gelür akçe taleb itdirmeyüb men'at ve meccanın yem ve yemek ve arpa ve saman ve koyun ve kuzu ve tavuk ve yağ ve bal ve odun ve otlak ve sâir zahîrelerin almayub te'külât-ı kısmiyeden her ne lâzım olub alur ise satlardan(?) narh-ı cârî üzere akçesiyle alub zulm ve te'addî itmeye ve itdirmeyüb men' ve ref' eylesin ba'de't-tebeyyün asılmayub vech-i şürûh üzere zulm ve te'addî iderler ise ism ve resmile yazub dergâh-ı mu'allâma 'arz u i'lân eylesin hilâf-ı kânûn ve defter ve mugâyir-i emr-i hümâyûn kimesneye iş itdirmeyesin bu husûs için tekrâr şikâyet olunub emr-i âher varmağa muhtâc eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâhiru şevvâlü'l-mükerrem senete 'aşere ve mie ve elf

Vaslü'l-binâ ve kayd fî 20 zilka'de 110

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/68/628

Kütahya şehrinde duhân fûrûhat iden duhâncıları ve taşradan getürenleri meclis-i şer'a ihzâr eyleyüb gerek dükkânlarda ve gerek evlerde yük indirmeyüb gerek dükkâncı ve gerek taşradan getürici müte'ayyin olan mahalde Kemerecki tarafından vezn olunub tezkiresi alınmadıkca fûrûht eylememek üzerine buyruludur.

Hicri:3 Rebiülevvel 1111 / Miladi:29 Ağustos 1699

Anadolu Beğlerbeğisi Ömer Paşa hazretlerindedir

Bi'l-fi'l Kütahyada mesned-nişîn-i şerî'at-i garâ olan fazîletlü efendim hazretlerinin meclis-i şerîflerine dâiye-i hulûs ithâfindan sonra fermân olunur ki hâliyâ taraf-ı devlet-i 'aliyyeden fermân-ı şerîf-i 'Âlişân ile duhân gümrüğü cem'ine me'mûr olan Mustafa dîvân-ı Anadolu'ya 'arz-ı hâl idüb Kütahya şehrinde mevcûd olan duhân ashâblarından Kemereklerin taleb eylediğini yedimizde olan duhânlarımızın resmen virüb diğerimizde memhûr temessüklerimiz vârid deyü temessük ibrâz idüb ve bundan mâ'adâ her birleri kendileri murâd itdükleri mahalde fûrûhat eyledikleriyle mâl-ı mîrîye gadr olunduğın bildirüb birerleri tahrîr ve irsâl olunmuşdur vüsûluna nefsi-i şehirde duhân fûrûhat iden duhâncıları ve taşrada getürenleri meclis-i şer'a ihzâr eyleyüb dükkânlarda denk ile olan

duhânların ve taşradan gelen duhânları bir müte'ayyin hân içre koyub Kemerekci tarafından vezn olunub düzeni olmadıkca müte'ayyin müte'ayyin olan mahalden gayrı gerek dükkânlarda ve gerek evlerde yük indirmeyüb gerek dükkâncı ve gerek taşradan getürici müte'ayyin olan mahalde Kemerekci tarafından vezn olunub tezkiresi alınmadıkca fûrûht eylememek üzerine muhkem tebeyyün ve te'kîd eyleyesiz ba'de't-tebeyyün yine herkes diledüğü mahale yük indirüb ve yahud fûrûhat iderler ise bir dürlü havân kâdir olmayub aynen müstehakk olurlar ana göre hareket eyleyüb müceb buyuruldı ile 'amil olalar

Fî 3 R sene 111

K3/69/629

Eşkîyanın haklarından gelmek üzere Ohri vâlisi Boz Receb'e verilen berâtdır.

Hicri:23 Zi'lkâde 1110 / Miladi:23 Mayıs 1699

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Çün cinânî (ilk iki satır muhtemelen Farsça ve Arapça) (3.satır) ve kâffe-i mahlûkâtı ikâme-i cûd (...) cilvegîr-i sahrâ vücûdu güzîde-gân nev' limen-şan olan şâhân-ı cihân ve haylat-ı gemi felâyit teşrîf-i beşâret ve bağıyle mahzar-ı 'atâyâyı(?) nâ-ma'dûd eyledikde selâtîn-i nezâfet iken ve kavânin-i mua'ddelet te'bîdîn ve tensûh(?) kavânîn-i şer'-i mübeyyin için (...) fi-sebîlu'llâhi hakk cihâda emrile me'mûr ve keffi kifâyetlerin kâfi umûr-ı cumhûr itmekle icrâ-yı evâmir-i gazâ için terkîb-i sunûf erbâb-ı süyûf ve tanzîm-i ricâl-i mücâhidîn nâ-fevk şîme kadîme-i cihân-bânî ve gayret-i müteddime (...) olmağın binâ-yı 'alî zâlik düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem yeniçerileri ağası olan vezîrim İbrahim Paşa edâmellâhü te'âlâ iclâlühü sekârü'l-emâcid ve'l-ekârim yeniçeri ocağından sekbân başı olan Mustafa ve kol kethüdâsı olan İbrahim ve zağarcı başı Ahmed ve başçavuş olan İbrahim zîde mecdühûm dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüb sevâlif-i zamanda dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri sekbânlarından iktirâz ve kapularda levend ta'yîn olunan sekbân tâifesi hidemât-ı 'aliyyede ve vâki' olan gazâ cihâdlarda istihdâm olunmak mevzû' olub ve üzerlerine ser-çeşme ta'yîn olunmağla zabt u rabt üzere hidemât-ı 'aliyyemde bulunan

ihtiyârlarından işbu râfi'-i tevki' refi'u'ş-şân-ı hâkânî te'emmül-ü terfi' (...) 'unvânı ve cihânbâni kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm 'umdetü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadrü ve'l-ihirâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-a'lâ sâbikan Ohri sancağı beği olan Boz Recep dâme hü 'izzehü ile bölükbaşlarından Şişmân 'Ali ve Pehlivan ve Kürd Yusûf diğer Sivaslının ve Abaza ve Hâcı Mehmed ve Solak ve sekbân oğlu Ahmed ve Sefer ve 'Abdurrahman ve Arnavud Kara 'Aliden ocaklarının bi-teva'is-i izlâli ve bayrak iclâli ve intizâmı suâl olundukda cümle Anadolu'da kat'-i tarîk ile 'ibâdullâhî îsâl (...)sız iden eşkıyânın ekseri ve eğer ve olub kimi sarıca ve sekbânlık iddi'â idüp içlerinde levend olduğu takdîrce dahî temeyyizi mümkün olmayub ancak üzerlerimize ser-çeşme nasb olunub ve bayraklarımız açılıub ba'de'l-yevm memûr olduğumuz fermân-ı hümâyûn cân ve baş ile hürmet idelim şol şartile ki sefere 'azimet olundukda on ikişer guruh yetmişer ve altmışar aylık 'ulûfeleri ber-vech-i peşîn ve ta'yinleri dört üzerine ve yemleri beş üzerine virilüb yem virdükleri bulunmadığı mahallerde her nefere ancak beşer para virilüb ve vüzerâ ve mîr-i mîrân ve ümerâ kapularına levendî mansıplarının tahammülüne göre alub ve seferden mansıplarına 'avdet eylediklerinde bir ferdin harcını kesmeyüb ve bayrâkları kapanmayub mansıbı bile alub götürüb ve bu kâ'ideye râfi olmayub i'tibâr itmeyen levendânın kâ'ide-i kadîmeleri üzere ser-çeşmeleri ve bölükbaşları ma'rifeti ile fermân-ı 'âlişânımla haklarından gelünüb ve paşalar (...)lerinden levend çün saklamayub sefere me'mûr ve deryâ-yı mürûr suretinde olduklarında nısfîyyetin harcı kat'a etmeleriyle kapusuz kalan levendâtdan zâtında şekavet-i mezkûr olanları kendü hallerinde durmayub ihtiyâr-ı şekâvet etmeleriyle paşalar levendi mansıplarının tahammülüne göre saklayub eğer sefer ve eğer mansıbına harçların kat' etmekle kapulardan ayrılmayub ve etrâfa dağılmakda sapanemiz olunub bundan sonra eğer dağılub bir mahalde müctemi' ve izhâr-ı şekâvet ider olursa 'avn-i hakk ile ser-çeşmeleri ve kapularda olan bölükbaşları ittifâk ve ittihâdlarıyla zuhûr iden eşkıyânın pâ-y-hâl haklarından gelüb ser-maktû'aların der-devlet-i medârıma göndermek üzere cerâim-i sâbika ve nâim-i sâlifeleri 'afv olunması ricâ ve Anadolu ve Rum ili câniblerinde vâki' vüzerâ-ı 'izâm ve mîr-mîran-ı fihâm ve ümerâ kapularında baş bölükbaşı ser-çeşme tarafından fermân-ı 'âlişânımla nasb olunur ise Anadolu'da eşkıyâ te'addîsinin def'i mümkün olur bu minvâl'i meşrûh üzere bayrakları açılıub nizâm virilmek üzere ser-çeşme ve ta'ayyünümüz olunmasın iltimâs eylediklerin 'arz itmeleriyle ricâlarında müsâ'ade-i hümâyûnum olub ve mûmâ ileyh Receb dâme 'izzühü

ocaklarının iken derkâr-t güzâr (...) ve sadâkatkârlarında olmağla hatt-ı hümâyûn şu himmet-makrûnumla tavâib-i mezbûre üzerine ser-çeşme nasb idüb işbu berât-ı hümâyûn muhabbet makrûn ve fevr-i menşü(?) kâdî (...) ‘inâyet-ı mesmûnı virdim ve buyurdum ki mûmâ ileyh ba’de’l-yevm tavayif-i mezbûre üzerine ser-çeşme olub ve tavâyif-i merkûme ki gereği gibi zabt u rabt idüb ve zikr olunan kuyûd ve şürûtla kemâ-yenbagi re’aya ve bir ferde mu’âhedelerine muhâlif vaz’ ve hareket itdirmeyüb sadâkat ve itâat ile hizmet ve tavâyif-i merkûmenin minvâl-ı meşrûh üzere tanzîm ve tensîbi ahvâlinde bezl-i kudret eyleye eğer tâife-yi mezbûreden mu’âhedelerine mugâyir paşalar kapularından dağılub bir mahalde ictimâ’ ve şekâvet ve fesâda şürû’ iderleri olur ise ‘avn-i hakk ile ser-çeşmeleri ve kapularda olan bölükbaşları ve sâir neferânları ittifâk ve ittihâdlarıyla ol makûle eşkıyâyı pây-hâl ele getürüb ve haklarından gelüb def-‘i mazarratlarından kemâl mertebe ihtimâm eyleyeler ve ‘umûmen sekbân tâifesi mûmâ ileyh üzerlerine ser-çeşme bilüb vüzerâ-i ‘ızâm ve mîr-mîrân-ı fihâm ümerâ-i kirâm ve sâir voyvoda ve mütesellim yanlarında olanlardan birbirin sözine muhâlefet itmeyüb ocaklarına muta’allık ve muazzeb olan ahvâllerinde mûmâ ileyhe mürâca’at mûmâ ileyhe dahî bu husûsda şerâit ve isti’ân-ı kemâ-yenbagi ri’âyet ve sekbân ocağına nizâm virüb ve bi’l-cümle ser-çeşmenin muta’allık husûsları küllisinde bezm-i mechûd eyleye mâdemki bu bâbda zikr olunan şürût ve kuyûda ri’âyet olunub mu’âhedelerine mugâyir vaz’ ve hareketleri zuhûra gelmeye ifrâd-ı efrîdeden hiç ferd mâni’ ve mezâhim olmayub dahl ve ta’arruz itmeye şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîren fî evâsıtı cemâziye’l-evveli sene tis’a ve mie ve elf

Vaslü’l-binâ ve kayd 23 zi’l-kâde 110

Be-makâm-ı (...)

K3/69/630

Türkmân ‘Ali bölükbaşının metrûkâtı ve emvâli için tarafından adam gönderdik de hamîd-i mütesellim Değneş oğlu müteveffâ-ı mezbûrun akârân emvâl ve eşyâsı ve arabası fuzûlî zabt idüp gadr itmesi üzerine fermandır.

Hicri:8 Zi’lkâde 1110 / Miladi: 8 Mayıs 1699

Katl olunan Türkmân ‘asker emvâli içündür

Emîrû’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l-küberâi’l-fihâm zü’l-kadri ve’l-ihtirâm sâhibü’l-izzü ve’l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü’l-melikü’l-a’lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühü ve Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-müvahhidîn ma’denü’l-fazlu ve’l-yakîn Râfiu’ a’lâmü’ş-şerî’ate ve’d-dîn vârisü’l-ulûmü’l-enbiyâ’ü ve’l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü’l-melikü’l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîde fezâilühü tevki’ refi’ hümâyûnum vâsıl olıcak ma’lûm ola ki mîr-livâ pâyesiyle hâlâ serçeşme olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-kirâm Receb dâme ‘izzühü dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl idüb bundan akdem mevt olan Türkmân ‘Ali bölükbaşının metrûkâtı ve emvâli için tarafından adam gönderdik de hamîd-i mütesellim Değneş oğlu müteveffâ-ı mezbûrun akârân emvâl ve eşyâsı ve arabası fuzûlî zabt idüp gadr itdügin bildürüp zabt eyledikleri emvâl ve eşyâsın bir nesnesi ketm ve ihtifâ ve zâyi’ ve telef olmamak üzere zabt idenlerden ma’rifet-i şer’le tahsîl itdirülüb te’allüm ve muhâlefet itdirmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden imdi mücebince ‘amel oluna deyü fermân-ı ‘alişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir ta’yîn olunan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân hasan zîde kadrühü vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzerine ‘amel idüb dahî müteveffâ-yı mezbûrun emvâl ve eşyâsın fuzûlî zabt idenlerden işbu emr-i şerîfim varduğı gibi bir nesnesi zâyi’ ve itlâf ve ketm ve ihtifâ olunmamak üzere ma’rifet-i şer’imle bi’t-tamâm tahsîl ve mûmâ ileyh tarafından zabta me’mûr emrine edâ ve teslîm itdirdesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevmü’s-sâminü şehrü zi’l-ka’de

senete ‘aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/69/631

Serfer-i Hümâyun için gerekli mühimmâtın re’aya fukarasından talep edilmeksizin tedârik edilmesi hakkında fermandır.

Hicri:26 Zi’lkâde / Miladi:26 Mayıs 1699

(...)

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn Râfiu' a'lâmü'ş-şerî'ate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'âdinü'l-fezâilü ve'l-hükkâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâ erleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadrühüm tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki birkaç seneden beru seferlerin imtidâdı sebebi ile sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan 'asker-i islâmın iktizâ iden zâd ve zahîreleri ve sâir mühimmât-ı seferiyyem için bi-hasbe'l-iktizâ memâlik-i mahrûsemde vâki' Rûm ili ve Anadolu câniblerinde bedel sûrsât ve bedel-i dizdâr ve ba'zı şehirlerde dahî orduy-u hümâyûnuma me'mur olan ve kurûn bedelleri tahsîl olunub masârîf-ı seferiyyeye sarf olunur dahî hâlâ bi-tevfiku'llâhü te'âlâ musammem olan sulh u salâh mün'akd ve mütehakkık olmağla memâlik-i mahrûsemde olan re'âyâ ve berâyâyâ sâye-i merhamet-i şâhânemde fâriğü'l-bâl ve üzerlerinden tahfif -i tekâlîf-i seferiye ile âsûde-hâl olmâlarıçün karîha-i sabîha-i hümâyûnumdan mesnû' iden râhimü's-seniyyemin işâ'at ve ifşâsı ve 'acze ve zu'afâ ve etkıyât ve sulehânın isticlâb re'âyayı hayr için bundan akdem vâki' olan sefer-i hümâyûnum mühimmâtı için vilâyet-i Anadolu ve Rûm ili câniblerinden tahsîl olunagelen bedel-i sûrsât ve bedel-i dizdâr ve orduy ve kurûn bedelleri ve sâir tekâlîf-i seferiye fîmâ-ba'd re'âyâ fukarâsından mutâlebe olmamak üzere râfi' ve 'afv olunub ve bin yüz on senesinde bevvâne gelince güzeşte senelerde fermân olunan tekâlîf-i seferiyyeden re'âyâ zimmetlerinde kalan bekâyâları dahî fukarâyâ merhameten in'âm olunub fîmâ-ba'd mutâlebe olunmamak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-i makrûnumla fermân-ı 'alışânım sâdir olmağın kezâlik livâ-yı mezbûrda râfi'-i taht-ı kazâlarınızda dahî tahsîl olunagelen on dört bin sekiz yüz doksan beş bihakkın emde'î ve sim bedel-i sûrsât ve üç bin üç yüz elli yediden bihakkın reb'-i hânelerinin her bir hânelerinden beşer yüz akçeden on altı yük yemiş sekiz bin altı yüz seksen sekiz akçe bedel-i belîd ve sâir tekâlîf-i seferiye ve güzeşte senelerin bekâyâsı mutâlebe olunmayub ancak bin yüz altı ve yüz yedi ve yüz sekiz ve yüz dokuz ve yüz on senelerinde fermân olunan bedel-i sûrsât ve bedel-i belîdârın ba'zısı emnâya virilüb ve ba'zısı dahî mîrîden muhassıllar ve mübâşirler gönderilüb ve bedeli sûrsât mânî vilâyet-i ahâlî beynlerinle cem' ve teslîm eylemeleri bâbında emr ü defterleri irsâl

olunub lâkin ekseri henüz gelüb hesâbların görmemekle tahsîl ve bekâyâları ma'lûm olmaduğundan sinîn-i mezbûrda mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûrda vâki' bundan akdem tahsîli fermân olunan güzeşte senelerin bedel-i sûrsât ve bedel-i serdâr ve sâir tekâlif-i seferiyeden mübâşirlerin tahsîllerin ma'lûm olub hesâbları tahsîllerinden görülmek üzere işbu emr-i şerîfim vürûduna değin re'âyâ zimmetlerinle kalan bekâyâları cümle ahâlî-yi vilâyet beyenlerinde irsâl olunan mübâşir ma'rifetiyle cemâl-i istiksâ ile ma'rifet-i şer'le mahallerinden tahsîs ve sıhhati ve hakîkati üzere kurâ-be-kurâ defter olunub defterîn imzâlayub mühürleyüb defteri ile dersa''âdetime 'arz u i'lâm eylesesiz ve lâkin siz ki kâdîlar ve kethüdâ erleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetsiz bu bâbda ziyâde dikkat ve ihtimâm idüb mübâşirler ve ahâlî-yi vilâyet beyenlerinle bedel-i sûrsât tahsîline me'mûr olanlar ve sâir kurâ sâhibleri der-âliyece makûle siz re'âyâdan tahsîl idüb hazîne-yi 'âmireme ve mübâşirlere henüz teslim itmeyenler başka defter olunub re'âyâdan tahsîl olmuşiken bir tarîkiyle (...) olunub re'âyâ zimmetlerinle bekâyâ gösterilmekten ve bundan sonra re'âyâ zimmetlerinle bâkî iken bekâyâları tahsîli ile tahliye olunmaktan bekâyet ihrâz eylesesiz şöyle ki sonra tefehhus olunur ıyâzen bâşir te'âlâ 'arz ve i'lâm eylediklerin hilâfi zuhûr ider ise sizlere tazmîn itdir kendünden gayri eşeddü 'ukûbet ile hakâret olunmanızı mukarrer bilesiz ana göre basîret ve intibâh üzere olub fermân-ı 'âlişânıma muhâlefet vaz' ve hareketden ihtirâz eylesesiz hatt-ı fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadr-i 'âlişân-ı vâcibü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı münîf ile 'amel olub hilâfi ile bir dürlü vaz' ve hareketden begâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sâminü fî şevvâlü'l-mükerrem

sene ve mie ve elf

kayd fî 26 zi'l-ka'deü's-şerîfe 110

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/70/632

Seferler masârîfî takrîbî ile memâlik-i mahrûse ahâlîsinden tahsîl olunagelen sûrsât ve bedel beldân ve sâir tekâlîf-i seferiyye fî ba'd mutâlebe olunmamak üzere re'âyâ zimmetlerinde kalan bekâyâları in'âm olunub re'âyâdan tahsîl olunmuş bekâyâ gösterilmekte ve bundan sonra bekâyâ mutâlebe itdirilmekte begâyet ihrâz eylesenmesi bâbında sâdır olan mektûbdur.

Mektûb-ı vezîr-i a'zâm (...) (...) sûrsât ma'a (...)

'İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine da'vât-ı sâfiyât ve teslîmât ve âfiyât ithâfiyla ve şerâyi'-i şî'âr sancağında vâki' kuzât efendiler zîde fazlühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve işerleri zîde kadrühûm ba'de's-selâm inhâ olunur ki hâlâ bi-fazlüllâhi te'âlâ milel-i nasârî ile musâlaha vâki' olmağla bundan akdem seferler masârîfî takrîbî ile memâlik-i mahrûse ahâlîsinden tahsîl olunagelen sûrsât ve bedel beldân ve sâir tekâlîf-i seferiyye fî ba'd mutâlebe olunmamak üzere hatt-ı hümâyûn ile ref' ve yüz altı senesinden beru gûzeşte senelerde dahî re'âyâ zimmetlerinde kalan bekâyâları in'âm olunub lâkin bu emr-i şerîf vürûduna değîn re'âyâ zimmetlerinde kalan sahîh bekâyâları karye be-karye ma'rifet-i şer'iyye sıhhâtî üzere defter ve muhassılları re'âyâdan tahsîl idüb cizye 'umura ve mübâşirlere (...) teslîm itmeyenler başka zimmete ve mumzî zimmetlerin bu tarafa irsâl idüb re'âyâdan tahsîl olunmuş bekâyâ gösterilmekte ve bundan sonra bekâyâ mutâlebe itdirilmekte begâyet ihrâz eyleseniz bâbında sâdır olan emr-i şerîf mücebine mektûb tahrîr olunub inşâ'allâhü te'âlâ vüsûlünde müceb-i emr-i şerîf üzere 'amel ve hareket ve hilâfına cevâzdan ictinâb eyleseniz

Bâ fî tahrîr dâim

Hüseyin mine'l-mahlas

K3/70/633

Kütahya sancağında vâki' kadıların sefer-i hümâyûn takrîbî ile tahsîl-i re'âyâ fukarâsından mutâlebe olunmaması lazımken bu husûsda kemâl-i ihtimâm buyurulmayub re'âyâdan bir def'a tahsîl olunmuşiken ba'zı tahsîldârları himâye ve

sıyânete bir tarîkıyla ihtifâ olunub re'âyâ zimmetlerinde bekâyâ gösterilmekten ictinâb itmeleri için gönderilen mektubdur.

Mektûb-ı defterdâr 'afv-ı re'âyay-ı sûrsât ma'a beldâr

'İzzetlü ve fazîletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dört da'vât-ı sâfiyât muhabbet-füzûn ithâfiyla şerâyi'-i şî'âr fezâil-i dinâr(?) Kütahya sancağında vâki' kuzât efendiler hazretlerine dâ'vât-ı lâyika iblâğından sonra mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları zîde kadrühüm kalbine(?) ba'de'd-du'â inhâ ve i'lâm olunan budur ki hâlâ tevfiķu'llâhü te'âlâ musammem sulh u salâh (...) mütehakkık olmağla memâlik-i mahrûse olan re'âyâ berâyâ sâye-i merhamet-i şehinşâhîde fâriğü'l-bâl ve üzerlerinden tahfif-i tekâlîf-i seferiyye ile (...) (...) olmâları akzâ-yı hümâyûn buyurulmağın bundan akdem sefer-i hümâyûn takrîbî ile tahsîl-i fermân olunan bedel-i sûrsât bedel (...). ve (...) ve (...) bedelleri ve sâir tekâlîf-i seferiyye fî ba'd re'âyâ fukarâsından mutâlebe olunmamak üzere ref'-i 'afv ve bin yüz altı senesinden bu ana gelince güzeşte senelerde fermân olunan tekâlîf-i seferiyyeden re'âyâ fakr-ı zimmetlerinde kalan bekâyâ taleb olmamak üzere hatt-ı hümâyûn-ı 'adâlet-i makrûn vârid olmağla hâlâ mazmûn-ı merkûm üzere Kütahya ve sâir kazâ ve kurâsına dahî emr-i Halîl (...) vârid olmağın mektûb-ı sûret-i tahrîr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühü mübâşirlerinle irsâl olunmuşdur inşâallâhü te'âlâ vüsûluna karîha-i sabîha hümâyûnda sünûh iden merâhim-i seniyyenin işâ'at ve ifşâsı ile 'acze ve zu'afâ ve inkiyâd-ı sülehâdan devâm-ı 'ömr der-devlet-i ebedîden pâdişâhî için isticlâb dâ'vât-ı hayriyyeye akdem ve emr-i 'âlişânda tasrîh olundığı üzere (...) tahsîldârların tahsîl re'âyâ zimmetlerinde kalan sahîh bekâyâlarının sıhhati üzere tefahhus ve 'arz u i'lâmı husûsunda kemâl-i ihtimâm buyurulmayub re'âyâdan bir def'a tahsîl olunmuşiken ba'zı tahsîldârları himâye ve sıyânete bir tarîkıyla ihtifâ olunub re'âyâ zimmetlerinde bekâyâ gösterilmekten ictinâb itmeleri me'mûldür

el-mahlas (...) Mustafa (...)

K3/70/634

Derviş Mehmet Çelebi' nin kâimmakâm nasb ü ta'yinidir.

Hicri:Zi'lhicce 1110 / Miladi: Haziran 1699

(...) (...) el-kirâm es-seyyid Dervîş Mehmed Çelebi dâme(...) siyâdete

(...) sâfiye ithâfıyla inhâ olunur ki Kütahya sancağı kazâlarında olan eşrâf üzerlerine tarafımızdan sizi kâymakâm nasb u ta'yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhu'n-nasb olanlara ikrâm (...) zâhir ve kâdî hücceti ve kaymakâm temessüki ile dahl olub 'alâmet-i isti'mâl idenlerin (...) ihtimâm idüb üzerlerine îcâb iden ahkâmda sâir hükkâma müdâhil itdirmeyüb sıyânet-i 'arz-ı siyâdetde (...) ve kendün 'alâmet (...) izin virmeyüb iddi'â-yı sıhhat taleb(?) idenleri huzûrumuzda inbâta havâle idesiz hulâsa-i kelâm (...) (...) ızamdır kemâl mertebe 'iffet ve istikâmet itmekle dünyâda makbûl-ı hâss ve 'âm ve rûz-ı cezâda mahzar (...) hayrû'l-emân olasız (...) (...) el-yevmü's-sâdisü'l-ısrîn(?)

fi zî'l-ka'de senete 'aşere ve mie ve elf

kayd(?) fi (...) zî'l-hicceü'ş-şerife 110

'Alî eşrâfü'l-memâlik (...)

mine'l-mütevekkil 'Alîyyüllâh es-seyyid (...)(...)(...)

K3/70/635

Kütahya Sancağı, Altuntaş nahiyesi Tatarmahat karyesi ve gayrının 'Abdi' nan kimesneye verilmesi hakkında fermanıdır.

Hicri:17 Zi'lkâde 1110 / Miladi: 17 Mayıs 1699

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alay beğisi 'Abdülkâdir zîde kadrühü dergâh-i mu'allâma mektûb gönderüb Kütahya sancağında Altuntaş nâhiyesinde Tatarmahâd nâm karye ve gayrıdan iki bin akçe timâr orta boylu ala gözlü alçak kaşlu râfi'-ı tevki'

refî'u'ş-şân-ı hâkânî 'abdînin berât-ı şerîfle üzerinde iki ma'dümü'l-cismdür deyü timâr-ı mezbûrî âherden 'alâ hilâfî'l-inhâ ile tahvîl itdirüb gadr itmekle mezbûr 'Abdîye mücerreden virilmek bâbında 'inâyet-i ricâsına 'arz itmeğin sancağında sâkin olub alay beğisi bayrağı altında sefere ilişmek şartıyla teveccüh olunmağıçün senete 'aşere ve mie ve elf zî'l-ka'desinin evâsıtında hükm-i şerîfim virildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermân olunmağın zikr olunan iki bin akçe timâr vech-i meşrûh üzere hilâf-ı inhâ 'övr iden 'alâ tahvîlinden mücerreden merkûm 'Abdîye teveccüh olunub virdüm ki zikr olunur ve şerh u tafsîl ve beyân kılınur Tatarmahâd ma'a çiftlik bahâdır ki 'an(?) mevkûf (...) mâni'-i mezbûr 3000 - 7061 ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şol ki vezâyif-i hidemât-ı mebrûre ve mevfûre sa'y-i meşkûre ve 'asâkir-i mansûredir ber-mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr-ı mer'î ve mü'eddeb kılalar ol bâbda hiç (...) mâni' ve vâfi olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîr fî 17 zî'l-ka'de senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/70/636

'Alî Beğîn subaşı nasb ü ta'vinine dair temessükdür.

Hicri:1 Muharrem 1111 / Miladi:29 Haziran 1699

'Alî Beğîn temessükidir

bi'l-fi'l Kütahyada mesned-nişîn-i şerî'at-ı garâ olan fazîletlü efendi hazretlerine ba'de's-selâm (...) olunur ki hâlâ tarafımıza mahsûs ve mu'ayyen olan nefis-i Kütahya şehri subaşılığı işbu bin yüz on bir senesi Muharremü'l-harâmının guresinden üç ay tamâmına (...) üslûb-ı sâkin üzere zabtiçün tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühü nasb u ta'yîn olunmuşdur gerekdir ki olageldüğü vech üzere ihtisâb-ı bâzâr ve cürm-i cinâyet ve resm-i 'urûsâne ve sâir teveccüh iden cüz'î ve küllî her ne ise mûmâ ileyh ahz u kabz u zabt u rabt itdirdesiz

Fî gurre-i Muharrem 1111

Kayd fî gurre-i Muharrem 1111

K3/70/637

Hacı Mehmed'in seferlere katılmasıyla afv ve i!lam olunarak Gedüs nahiyesindeki tımarının tevcih olunduğuna dair fermanıdır.

Hicri:23 Muharrem 1111 / Miladi:22 Temmuz 1699

(...) Hacı Mehmed'in

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn Râfiu' a'lâmü'ş-şerî'ate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdisı zîde fezâilühü ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân livâ-yı mezbûr alay beğisi zîde kadrühü tevki' refi' hümâyûnum vâsil olıcak ma'lûm ola ki Hacı Mehmed zîde kadrühü Edirne dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub Kütahya sancağında Gedüs nahiyesinde (...) beğlü birer karye-i iş'â(?) Beğlüce nâm karye ve gayrından dört bin otuz üç akçe tımar bir vechü'l-'âde(?) mutasarrıf olub ve vâki' olan seferlerde tevcûr(?) ve beru(?) efsâr(?) olub mutasarrıf olduğı tımarının nisf yazun(?) in'âm ve nisf yazusun be-her sene teslîm-i hazîne olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itdüği ecilden tımar-ı mezbûr ber-vech-i takâ'üd merkûmun üzerine olub yüz dokuz senesi zî'l-ka'desinin sekizinci günü berât-ı 'âlişân virildüği der-kenâr olunub 'arz olundukda emrim mücebince nisf-ı yazun(?) be-her sene teslîm-i hazîne olunmak şartıyla nisf-ı yazun(?)(...) 'afv ve i'lâm olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince 'amel idüb (...) haline (...) nisf-ı yazun(?) in'âm olunmağla nisf-ı yazun(?) be-her sene hazîne-yi 'âmireme teslîm idildikden sonra nisf-ı yazun(?) talebiyle mezbûrun (...) (...) itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sânî gurret-i şehri Recebü'l-ferd

senete 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî 23 Muharremü'l-haram 1111

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/70/638

Kıbrıs hazinesine nefy olunan iki neferin yanına kifâyet miktar adam koşub emîn ve salim birbirlerine irsâl ve ‘ishâl edip ihmâl ve sairlerden bahane ile hilâf-ı şer’î şerîf zulm ve te’addi ve tecavüzden begâyet ihrâz ve içtinap edilmesi bâbında fermandır.

Hicri:5 Muharrem 1111 / Miladi:3 Temmuz 1699

Mefâhiru’l-kuzât ve’l-hukkâm ma’denü’l-fazlu ve’l-keîâm medâyineden Magosa ve ağros kâdîlarına varınca yol üzerinde vâki’ olan kâdîlar zîde fazlühûm ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân zikr olunan kazâların iş erleri zîde kadrühüm tevki’ refî’ hümâyûnum vâsil olıcak ma’lûm ola ki hâliyâ Âsitâne-yi sa’âdetimden Kıbrıs hazînesine fermân-ı hümâyûnumla nefy olunan iki neferin yanına dergâh-i mu’allâm çavuşlarının (...) serî’an irsâl olunmağla mahall-i iktizâda yanlarına kifâyet mikdârı adam koşub emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve îsâl idüb (...) (...)dan ihmâl ve sâimlerden ve bu bahâne ile hilâf-ı şer’î şerîf zulm ve te’addî ve tecavüzden begâyet ihrâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâne-i sâdır olan fermân vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l-imtisâlimin muzammın(?) münîf ile ‘âmil olub hilâfından begâyet ihrâz eylesesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsız

Tahrîren fî evâhiru zî’l-hicce senete ‘aşere ve mie ve elf

Kayd fî 5 Muharremü’l-haram 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye (...)

K3/71/639

Bozöyük’ de vâki’ müteveffâ Kâsım Paşa câmi’-i şerîf î evkafına mütevellî olan İsmâ’il’ in ref’ edilerek yerine Hasan’ in tevcîh olunduğuna dair beraattır.

Hicri:26 Muharrem 1111 / Miladi:24 Temmuz 1699

(...) Hasan Ağa

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

İftihâru'l-havâs ve'l-mukarrebîn mu'temedü'l-mülûkü's-selâtin muhtâru'l-izzü ve't-temkîn bi'l-fi'l bâbü's-sa'âdetim ağası olup evkâf nâzırı olan Ca'fer Ağa dâme 'ulüvvühü divân-ı hümâyûnuma 'arz gönderüb Bozüyükde vâki' müteveffâ Kâsım Paşa (...) câmi'-i şerîfi evkâfının yevmî on akçe vazîfe ile mütevellî olan el-hâc İsmâ'il ref'-i tevliyet-i mezbûrı ta'mîr itmek şartıyla bin yüz on senesi recebi guresinden zabt eylemek üzere işbu râfi'-i tevki' rafi'u's-şân-ı hâkânî ve terfi'-i belîğ-i mükerrmet-i 'unvân-ı tâc-dârî Hasan zîde kadrühüye tevcîh olunub berât-ı 'âlişânım virilmek ricâsına i'lâm itmeniz hakkında mezîd-i 'inâyet pâdişâhânem zuhûra getirüb ağa-yı müşârun ileyhın 'arzı ve bin yüz on cemâziye'l-âhîrinin yigirmi sekizinci günü târihiyle müverrih virilen rûûs-i hümâyûnum mücebince teveccüh idüb bu berât-ı hümâyûn sa'âdet makrûnı virdim ve buyurdum ki mezbûr Hasan zîde kadrühü varub târîh-i mezbûrdan zabt eylemek üzere evkâf-ı mezbûreye mütevellî olup şöyle ki hidemât-ı vezâyif-i tevliyete bir bî-kusûr mer'î ve (...)dan sonra (...) olunan yevmî on akçe vazîfesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola ol bâbda ref' olunan İsmâ'il ve taraf-ı âherden hiç ferd mâni' ve mezâhim olmayub dahl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî el-yevmü's-tâsi'u ve'l-ısrûn cemâziye'l-âhir

sene 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî 26 Muharremü'l-haram 1111

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/71/640

Kasım Paşa câmi'-i evkâfına ait karyelerde re'âyanın rüsûm-u serbestiyesine hilâf-ı kanun eden ehl-i örf tayifesinin müdahalesine engel olunmasına dair fermandır.

Hicri:6 Muharrem 1111 / Miladi:4 Temmuz 1699

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya ve Eskişehir ve Bozüyük kâdîları zîde fazlühûm tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki İftihâru'l-havâs ve'l-mukarrebîn muhtârü'l-izzü ve't-temkîn bi'l-fi'l bâbü's-sa'âdetim ağası olub evkâf nâzırı olan Ca'fer Ağa dâme 'ulüvvühü dersâ'detime 'arz gönderüb (...) (...) olub Bozüyükde vâki' merhûm Kâsım paşa câmi'-i şerîf evkâfi karyelerinden Kütahya kazâsında Tavşanlı nâhiyesinde Kuru çay ve kilisa nâm karyeleri ve Eskişehir nâhiyesinde Bekirce ve nefsi-i Bozüyük ve tevâbi' karyelerinin min külli'l-vücûh rüsûm-ı serbestiyesi vakf-ı mezbûre hâsıl yazılmış iken hilâf-ı inhâ ve mugâyir-i defter-i hâkân (...) vakfa ve karye-i mezkûrlara mîr-mîrân ve mîrlivâ ve sâ'ir ehl-i 'örf tâifesi taraflarından bilâ fermân tekâlîf şâkka talebiyle te'addî ve rencîde ve vakf-ı şerîfe gadr ve harâbe-bâis olmâlarıyla hilâf-ı defter-i hâkânî ve bilâ fermân karye-i mezkûre re'âyâlarının rüsûm-ı serbestiyesine mîr-mîrân ve mîrlivâ ve mütesellimleri ve voyvoda ve subaşılar ve alay beğileri ve sâir ehl-i 'örf tâifesinden hilâf-ı emr ve defter-i tekâlîf-i şâkka talebiyle dahl ve rencîde itdirilmeyüb re'âyâ-yı vakfin cürmleri vesâir ahvâlleri vâki' oldukda vakf-ı şerîfin mütevellî ve zâbiti ma'rifetiyle görölüp âheri müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfin ricâsına i'lâm itmeniz (...)hâne 'âmiremler mahfûz olan defter-i (...) ve evkâfa mürâca'at olundukda yetmiş altı nefer ve otuz beş (...) zemîn ile kariye-i Karacakaya nâm-ı diğerk Kuruçay tâbi'-i Tavşanlı kariyesi ve yedi nefer on dört (...) zemîn ile Kilisalı tâbi'-i Tavşanlı melik Kâsım Paşa netekim karacakaya nâm kariye melik olan (...) olmak kânûn-ı kadîm edilmez bunun dahî rüsûm-ı serbestiyesine hâriçten dahl olunmaya deyü tevfiķî kalemiyle kayd olunub Sultanöni sancağında İnöni nâhiyesinde yüz altmış nefer ile merhûm Kâsım Paşa 'imâreti vakfi olan nefsi-i Bozüyük nâm-ı diğerk Karatunı(?) deyü defter-i vakıfda dahî mestûr olduğı der-kenâr olunub 'arz olundukda imdi dergâh-i der-kenârı mücebince 'amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel idüb dahî evkâf-ı mezbûra karyeleri re'âyâsının rüsûm-ı

serbestiyesine hilâf-ı kânûn defter-i hâkânî mîr-mîrân ve mütesellimler mezbûreleri ve subaşları ve sâir ehl-i 'örf tâifesi taraflarından müdâhil bilâ-fermân tekâlîf-i şâkka ile rencîde itdirmeyüb ve re'âyâ-yı vakfın cürmleri ve sâir ahvâlleri vâki' oldukda mütevellî vakıf ma'rifetiyle gördürüb hilâf-ı kânûn ve defter-i âheri kat'an müdâhale itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sâbiu ve'l-'ısrîn

fî şehru cemâziye'l-âhir sene 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî ...6 muharremü'l-harâm 1111

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/71/641

Sandıklı kazâsına tâbi' kurâ ahâlîlerinden hilâf-ı şer' tahsîl edilen vergi var ise ma'rifet-i şer'le gerü alınması, tekrar şikayete mahal olunmaması için fermândır.

Hicri:1 Zi'hicce 1110 / Miladi:31 Mayıs 1699

Sandıklı ahâlîlerinin (...) fermânıdır

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühü ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu' a'lâmü'ş-şerî'ate ve'd-dîn vârisü'l-ulümü'l-enbiyâ'ü ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetühü'l-melikü'l-mübeyyin Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîde fezâilühü ve Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Mevlâna Sandıklı kâdîsı zîde fazlühü tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Sandıklı kazâsına tâbi' kurâ ahâlîleri dergâh-i mu'allâma 'arz-ı hâl idüb bunların kimesneye virecekleri olmayub ve (...)ine (...) nâib ve zâhir olmuş değil iken Sandıklı kasabası ahâlîsinden ve (...)(...) müteveffâ Eşircibaş(?) kazâmızda üç gün (...) (...) bin beşyüz guruş harcımız gitdi deyü üzerlerine mübâşir gönder.....nize(?) dokuz yüz guruş düşdi deyü bin (bin) senesinde tevzî' ve tahsîl idüb ziyâde 'özü ve te'addî eylediklerin bildirib şer'le görölüb hilâf-ı şer'-i şerîf (...) gerü (...) alınırılmek bâbında hükm-i

hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer' aldıkları var ise ma'rifet-i şer'le gerü alıniverilmek emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfim vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel-i ref'i (...) olub (...) (...) şer'le görilüb vâsıl olmamak hususlarına (...) üzere (...) idüb (...) (...) olunduğu üzere emr olunan (...) (...) 'amel idüb (...) mezbûrların vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer'-i şerîf oldukları (...) ise (...) hükm idüb gerü (...) alıniverüb (...) şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesne ise alınivermeyüb husûsi mezbûr için tekrâr şikâyet olunmâlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâilü zî'l-hicce senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne-i mahrûse

K3/71/642

Virancık kazası Cavdarhisâr ve Yenice sâir tevâbi' kariyelerinin Mehmet Celebi nam kimesneye verildiğine dair temessüktür.

Hicri:9 Muharrem 1111 / Miladi:7 Temmuz 1699

İznikli Mehmed Çelebinindir

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki

Evlâdiyete ve meşrûtiyete üzere bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle mütevellî olduğum İznikte vâki' ceddîm merhûm Halîl paşa binâ eylediği 'imâret-i 'âmiresi evkâfından olub Virancık kazâsına pek(?) Çavdarhisâr ve Yenice (...) ve sâir tevâbi' kariyelerin işbu bin yüz on martı ibtidâsından üzere martı ibtidâsına varınca bir sene tamâmına (...) hâsıl olur mahsûlât-ı a'sâr-ı şer'iyyesin rüsûm-ı 'örfiyye ve cürm-i cinâyet ve 'ârs-ı(?) ağnâm voyvoda ve kaçkun ve kul câriye ve hayvanât ve ba'de'l-müddet (...) (...) (...) (...) (...) hâsıl olan mahsûlât işbu bâhisü'l hurûf Mehmed Çelebi nâm kimesne (...) (...) on guruştur (...) olunub meblağ mezbûri yerinden mühimât-ı vakfiçün ahz ü kabz eyledüğümüz ecilden işbu hurûfü'l-eclî't-temessük (...) olunub yedine vaz' olundu ki bir sene tamâmına değin zabtına mâni' olmaya

Tahrîren fi et-târihü'l-mezbûr

Kayd (...) muharremül harâm 1111

Mehmed (...) evkâfû'l-mezbûre

Emin ve Hâmi Mustafa Ağa

K3/71/643

Halil nan kimesneye Mentese duhânının tahsili verilmiş iken Mentese, Teke, Hamit, Karahisar ve Kütahya havâfîlerinden duhân gümrüyü alması üzerine teftiş olunması, eksik alınan duhân gümrüklerinin duhâncılara gadr eylemeden tamamlanması, Mentese dışındaki havâfîlerde Mustafa nan kimesnenin duhân tahsiline me'mur olduğu hakkında fermanıdır.

Hicri:25 Zi'hicce 1110 / Miladi:24 Haziran 1699

Emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-mübeyyin Kütahya beğlerbeğisi ve Karahisar sancağı mutasarrıfı dâme ikbâlühümâ ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya ve Karahisâr sancaklarında vâki' olan ve kuzât efendiler zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Anadolu'da Milâsda hâsıl olan duhânı ba'zı tüccâr tâifesi alub karîb olan iskelelerde ve ol havâfîlerde vâki' kasabât ve kurâda kaçırub bir vechle gümrüğü tahsîl mümkin olmamağla mahallinde zikr olunan duhân zirâ'atçılarından her ne mikdâr tüccâr olur ise ol bâzîrgândan (...) yüz dokuz sene mahsûb olmak üzere baş bakı kolı Hasan zîde mecdühûye emânet tahsîl eylemek üzere ve her ne hâsıl olur ise hîn-i hesâbda İstanbul gümrüğü ve duhânı ilzâmına zamm olunmak şartıyla yüz on Rebî'ü'l-evveli guresinden emr-i şerîf virildiği derkenâr olunub mûmâ ileyh Hasan zîde mecdühû dahî zikr olunan Mentese duhânı gümrüğün yedine virilen fermân mücebince Halil nâm kimesneye tefvîz ve sipâriş idüb lâkin mezbûr Âsitâneye vardıkda yedinde olan fermân zâyî' oldı deyü Mentese ve Teke ve Hamîd ve Karahisâr ve Kütahya ve ol havâfîlerde vâki' mümekkin sancaklar dahî kendü uhdesinde olmak üzere hilâf-ı inhâ 'arz-ı hâl ve bir tarîkle yedine emr olub zikr olunan sancakları dolaşub ve duhân tüccârları yek-dil olub yüz on senesinin ve duhânların yüz dokuz senesi duhânıdır deyü 'illet ve bahâne ve bir duhânı tüccârının yedinde bulunan (...) yüz guruş ve dahî ziyâde ve noksân gümrük alunmak îcâb ider iken (...) başına birer ve ikişer akçe gümrük alub ve yedlerine edâ tezkiresi

virüb mâl-ı mîrîye gadr-i küllî eylemekle ba'zı mahallere dahî tarafından vekîl koyub el-yevm bulunduğu duhânın gümrüğün ahz eylemek üzere olub mûmâ ileyhın tarafından ta'yîn eyledikleri adamları mahal-i mezbûra vardıkda her ne mahalde duhân bulmuşlar ise merkûm Halîlin yüz on edâ tezkiresi bulunub (...) terettüb eyledüğün 'arz-ı hâl itmekleri Kütahya ve gerek sâyir zıkr olunan sancaklarda merkûm Halîlin yüz dokuz senesi duhânıdır deyü 'illet idüb alduğı gümrükleri teftîş ve tefahhus ve vukû' üzere defter ve tezkirelerine 'amel olunmayub zimmetlerine lâzım gelen duhânların gümrüklerin tahsîl ve merkûm Halîl bu tarafa ihzâr ve vekîlleri yedinde olan mâl gümrük dahî ahz ve ba'de'l-yevm vaz'-ı yed eylememek üzere ve yüz dokuz senesinde Kütahya ve Karahisâr ve sâir zıkr olunan sancaklara fermân virilmeyüb mezbûr Halîl nâm kimesne mübâşereti ve ma'rifet-i şer'le gereğı gibi teftîş ve tefahhus ve ol makule tezkire virdüğü duhânlarının gümrükleri yalnız Menteşe sancağında Milâs duhânı gümrüğü tahsîline me'mûr iken âsitânededen hilâf-ı inhâ emr alub mâl-ı mîrîye gadr ve şart-ı iltizâmına kesr-i terettüb itmekle hâlâ mûmâ ileyhın tarafından yüz on senesi Kütahya ve Karahisâr sancakları duhân gümrüğü tahsîline me'mûr Mustafa nâm kimesne mübâşereti ma'rifet-i şer'le gereğı gibi teftîş ve tefahhus ve ol makûle tezkire virdüğü duhânlarının gümrükleri hesâb ve merkûm Halîlin olduğundan mâ'adâ dahî ne mikdâr gümrük olunmak iktizâ ider ise duhân tüccârların dan ahz ve yedlerinde olan merkûm Halîlin virdüğü temessükler alınub müceddiden yedlerine tezkire virilüb ve aldığı akçeler kendüsinden tahsîl olunmak üzere bi'l-cümle tezkireleri bu tarafa irsâl ve cümlesi defter olunub ve her ne mahalde vekîlleri bulunur ise anların dahî hesâbları ma'rifet-i şer'le görilüb yedlerinde gümrük mâlında bulunan mâl-ı mîrî ahz ve anlar dahî başka defter olunub ve merkûm Halîl dahî her ne mahalde ise bu tarafa ihzâr olunmak üzere ancak bu bâbda ihtimâm idüb tüccâr tâifesine dahî gadr olmamak üzere tekrâr tamâmen gümrük talep olunmayub ancak her birinin duhânlarında îcâb iden gümrüklerinden her ne mikdâr noksân almış ise noksânları mertebesi ahz ve başka tezkire virilüb bu bahâne ile kimesneye gadr olunmamak şartıyla vech-i şürûh üzere emr-i şerîfim virilmek bâbında 'arz u telhîs olundukda imdi mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur (...) (...) hük-m-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr Halîle yalnız Menteşe sancağında vâki' yüz dokuz senesi Milâs duhânı gümrüğü virmekle vech-i meşrûh üzere mûmâ ileyh Mustafa zîde kadrühü mübâşeretiyle ma'rifet-i şer'le gereğı gibi teftîş ve

tefahhus ve tüccâr tâifesine gadr olmamak üzere her birinin duhânlarından îcâb iden duhânlarından her ne mikdâr noksân alınmış ise noksânları mertebesi ahz ve başka tezkire virilüb ve alduğı akçeler kendüsinden tahsîl olunmak üzere virdüğü temessükelr alınub bi'l-cümle tezkireleri bu tarafa irsâl ve defter olunub ve vekîllerin dahî hesâbların görüb yedlerinde bulunan mâl-ı mîrîyi ahz ve başka defter eyleyesiz merkûm Halîl her ne mahalde ise mübâşir-i mezbûra koşub dersa'âdetime iktizâ eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevm el-hâmisü ve'l-ışrîne

zî'l-hicce eş-şerîfe senete 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/72/644

Kütahya Karahisâr-ı sahib ve Sultanöni sancaklarında olan duhân tüccarının hileye sâlik olup, duhân gümrüğü vermemek için bazı kasabat ve kur'alarda mâl-ı mukataaya gadr eylediklerinden bu durumun şer'le görülmesi hakkında fermandır.

Hicri:14 Zi'lhicce 1110/ Miladi: 13 Haziran 1699

Mefâhiru'l-ümerâi'l-kiram merâci'u'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhbûne'l-izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bimezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Kütahya ve Karahisâr ve Eskişehir beğlerbeğileri dâme ikbâlühüm ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Kütahya ve Karahisâr ve Eskişehir sancaklarında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-a'yân bi'l-fi'l dîvân-ı hümâyûnumda baş bâkı kulı olub bin yüz on sene mahsûb olmak üzere duhân gümrüğü emîni olan Hasan zîde mecdühû dîvan-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub bin yüz on senesine mahsûb olmak üzere 'uhdesinde olan duhân gümrüğü mülhekâtından Kütahya ve Karahisâr-ı Sâhib ve Sultanöni sancaklarında olan duhân tüccârı hileye sâlik olup gönderdikleri duhân gümrük virmemek için ol havâfîlerde ba'zı kasabât ve kur'alarda (...) (...) ve hafiyeten fîrûht idüb mâl-ı mukata'aya gadr eyledikleri ecilden zikr olunan sancaklarda vâki' olan duhânlar (...) (...) olunub ba'de gümrüğü alunub mîrîye (...) (...) olunmamak bâbında emri-

şerîfim ricâ eyledüğü ecilden imdi mücebince şer'le 'amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî zıkr olunan sancaklarda duhân getürüb fûrûht idenlerin duhânların ma'rifet-i şer'le (...)(...) itdir(...) mâl gümrükleri edâ eylemedikce hafıyyeten âhir yerlere (...)(...) itdirmemek üzere şer'le (...) idesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevmü'r-râbi'u 'aşere

fî zî'l-hicce senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/72/645

Kütahya sancağında avâriz hanelerine zamm edilen akçelerin kadılıklar tarafından mübaşir Hasan Ağa eliyle mu'accilen hazine-i âmireye ulaştırılmasına dair fermandır.

Hicri:22 Cemaziyevvel 1110 / Miladi:27 Temmuz 1698

(...) 'avâriz-ı kazâ-yı mezbûrun (...) livâ-yı (...) fî sene 1111

Kazâ-yı Kütahya ma'a Tavşanlı

(...) Hasan Ağa el-mübâşir

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-ahkâmü's-şerî'ate ve'd-dînvâris-i ulümü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîd-i inâyetü'l-melikü'l-müîn Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâülühü ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hazîne-yi 'amirem defterleri mücebince livâ-yı mezbûrda vâki' kâdîlıkların üç bin iki yüz seksen altı buçuk rub' iki sülüs 'avâriz hânesi olub her bir hânelerinden beşer yüz akçe 'avârizları ve beher hâneye zamm olunan kırk akçe bedel-i mütekâ'idîn akçeleri bin yüz on bir senesine mahsub olmak 'üzere cem' u tahsîl olunmak lâzım gelmeniz der'uhde olunub (...) mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti virilmeniz mücebince cem' u

tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî livâ-yı mezbûruna vâki’ kâdîlikların ol mikdâr ‘avârız hâneleri olub her bir hânelerinden beşer yüz akçe ‘avârızları ve beher hâneye zamm olunan kırk akçe bedel-i mütekâ’idîn akçeleri târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere mübâşir-i mezbûrun eline virilen mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti mücebince mu’accilen cem’ u tahsîl ve dâhil-i hazîne-yi ‘amirem itdirdüb kimesneye ta’allül ve nizâ’ itdirmeyesiz ve bundan mâ’adâ mübâşir-i mezbûrun (...)çün her bir hânelerinden ellişer akçe dahî vech-i ma’âş aldırılmayub bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe alınmaya ve hîn-i tahsilde alınan akçenin her yüz on akçesinden bir (...) guruş aldırılmaya ve eşrefî cedîd ve firenki altını iki buçuk (...) ve şerîf altun iki guruş bir rub’a ve hâlisu’l-ayâr dîvânî paranın kırkı bir guruş aldırılıb ziyâde ve noksân alınmaya ve aldırılmayasız kısım-ı defterden ve naks-ı hânedan mezbûrundan ziyâde diliyle tâlim-i mezbûriyeden begâyet (...) eylesesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevm es-sânî ve’l-ışrîn

fî cemâziye’l-evvel senete ‘aşere ve mie ve elf

(...) Burusa

K3/72/646

Kütahya ve Tavşanlı’ daki kaduların bedel-i nüzûlleri cem’u tahsil ittirilmeleri hakkında fermanıdır.

Hicri: 10 Muharrem 1111 / Miladi: 8 Temmuz 1699

(...) Hasan Ağa

(...) bedel-i nüzl kazâ-yı mezkûrı der-livâ-yı Kütahya sene 1111 (...) müceb-i hazîne-yi ‘âmire

Kazâ-yı Kütahya ma’a Tavşanlı

(...) (...) 2

Mefâhîru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlü ve'l-keîâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hazîne-yi 'amirem defterleri mûcebince livâ-yı mezbûrda vâki' kâdîlıkların üç bin üç yüz otuz yedi ve bir sülûs hâneleri olub bin yüz on bir senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen bedel-i nüzleri cem' u tahsîl olunmak lâzım mühim olmağın matbah-ı 'âmirem için de'ruhde olunub eline mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti virilmeniz mûcebince cem' u tahsîl itdirilmek emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî livâ-yı mezbûrda vâki' kâdîlıkların ol mikdâr nüzl hânelerinin her bir hânelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzlerin cem' u tahsîl itdirdüb kimesneye ta'allül ve nizâ' itdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşîr-i mezbûrun (...)çün her bir hânelerinden otuzar akçe dahî aldırub bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe almaya ve aldırubmayasız ve hîn-i tahsilde mîrî için alınan akçenin her yüz on akçesinden bir (...) guruş aldırub bundan ve akçe alındıkda eşrefî cedîd ve firenk altını iki buçuk guruş ve şerîf ve Macâr altını iki guruş bir rub'a ve hâlisu'l-'ayâr pârânın kırkı bir guruş olmak üzere aldırub bundan ziyâde ve noksân aldırubmayasız kısım-ı defterden naks-ı hânedan ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ve te'addîden begâyet ihrâz eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sânî 'aşere

fî cemâziye'l-evvel senete 'aşere ve mie ve elf

(...)10 muharrem (...) 1111

(...)(...) Burusa

K3/73/647

Mütekâ'idînin 'ulûfeleri tamâm alınmak üzere vârid olan fermândır

Hicri:2 Muharrem 1111 / Miladi:30 Haziran 1699

Mütekâ'idînin 'ulûfeleri tamâm alınmak üzere vârid olan fermândır

Mefâhîru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm vilâyet-i Anadolu'nun orta kolunda vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm mefâhîru'l-emâsil ve'l-akrân mukâta'ât

emînleri ve cizyedârlar ve voyvodalar ve mâlikâne mutasarrıfları zîde kadrühüm tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem vâki' olan seferlerin (...) ve masârıfın kesreti sebîle memâlik-i mahrûsemde mukâta'ât ve cizye emvâllerinden vazîfe-yi mutasarrıf olan mütekâ'idîn ve du'â-gûyân vazîfelerinin sülûs-i mîrîye sülûsânı kendülere virilmek üzere fermânım olmuştur bi-fazlullâhi te'âlâ işbu sene-yi mübârekeke 'umûmen milel-i muhtelifle ile mevâd-ı emvâl-i sulh u salâh-i (...) olduğu ecilden bi'l-cümle mukâta'ât ve cizyelerden vazîfe-yi mutasarrıf olan mütekâ'idîn ve du'â-gûyânın refâh-ı hâlleri için yüz on bir muharremi guresinden sülûsi kaydı ref' olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdır olmağın imdi vilâyet-i Anadolu'da orta kol cânibinde mukâta'ât ve cizye voyvodalıklar ve mâlikânelerden almak üzere yedlerinde olan berât-ı 'âlişânım mücebince vazîfe-yi mutasarrıf olanların vazîfelerin sene-yi mezbûr Muharremi ibtidâsından fermânım olduğu üzere virilmek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî bi'l-cümle mukâta'ât ve cizyelerden vazîfe-yi mutasarrıf olan mütekâ'idîn ve du'â-gûyânın refâh-ı hâlleri için bin yüz on bir Muharremi guresinden sülûsleri kaydı ref' olunmak bâbında sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum mücebince zikr olunan mukâta'ât ve cizyelerden almak üzere berât-ı 'âlişânım ile vazîfe-yi mutasarrıf olanların vazîfelerin sene-yi mezbûr Muharremi ibtidâsından fermânım olduğu üzere virdürüb sülûsân-ı teklîf ile bir dürlü cevri ve eziyet itdirmeyüb sâdır olan fermân-ı 'âlişânımın mazmûn-ı münîfi ile 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız

Tahrîren fî el-yevmü'l-'ısrîn Şevvâlü'l-mükerrem

senete 'aşere ve mie ve elf

(...) 2 Muharrem 1111

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/73/648

Sam vâlisi Mehmed Paşa' ya Anadolu eyalitinin tevcih edilip mutasarrıf ta'yin olunduğuna dair fermandır.

Hicri:Muharrem 1111 / Miladi:Haziran- Temmuz 1699

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdürü ümerâü'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimu mehâmü'l-enâm bi'r-re's-i siyâset mümehhidü bünyânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü'l-erkânü's-sa'âde ve'l-iclâl el-mahfûf bi sunûfi 'avâtıfi'l-meliki'l-a'lâ sâbıkan Şâm vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa edâme'llâhü te'âlâ iclâlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen vüzerâ-yı 'ızâmın (...) nâmdârım ve vükela-yı fihâmımın umûr-ı dîde ve kâr(?) kindâr(?) olub her vechle müstehak-ı 'inâyet (...) 'âtıfet olduğı ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-yi şâhâne ve eziyyet (...) seniyye-yi pâdişâhânem (...) zuhûra getirilüb işbu sene ehadi 'aşere ve mie ve elf Muharreminin dördüncü gününden sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince Anadolu eyâletimin sana tevcih ve 'inâyet idüb i'lâm için (boşluk) ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb eyâlet-i mezbûreye sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve (...) ra'iyet bâbında ve sâir fermânım olan hidemât-ı 'aliyyemin (...) bezl-i maktûr ve sa'yi nâ-mahsûr eyleyüb (...) fukara ve ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve (...) memlekete bir vechile zûlm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihrâz ve ictinâb üzere olub mu'accilen adamın gönderüb berâtın ihrâcıyla mukayyed olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâili Muharremü'l-harâm

senete ehadi 'aşere ve miete ve elf

bemakâmı Edirne el-mahrûse

K3/73/649

Anadolu eyaletine Mehmet Ağa' nın mütesellim nasb ü ta'yin olunduğunun buyrundsudur.

Mütesellim Mehmet Ağanındır

Hâliyâ Kütahyada mesned-nişîn şerî'at-i garrâ fazîlet-i âsâr fazîletlu kâdî efendi hazretleri zîdet fezâilühü ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân erbâb-ı timâr ve zu'amâ ve alay beğileri ve kethudâ erleri ve sâir a'yân-ı vilâyetin iş erleri zîde kadrühüm inhâ olunmadığın budur ki hâliyâ taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden Anadolu eyâleti tarafımıza inâyet ve ihsân buyurulmağla inşâ'allahü te'âlâ varub vüsûlumuzda değin bilâ-ı mezbûrun zabt u rabtı ve hıfz ve (...) için ağalarımızdan Mehmet ağa zîde kadrühü tarafımızdan mütesellim nasb ve ta'yîn olunmağla buyuruldı mühim ve irsâl olunmuştur inşâallahü te'âlâ vüsûlunda gerekdirse(?) sâdır olan mumzâ sûret-i emri-i şerîf-i 'alişân mücebince tescîl ve zabt u rabt itdirilmeyüb tahvîl ve (...) düşen her ne ise (...) görülüb tahsîl (...)(...) olan 'öşr-i mahsûlât ve rüsûmât-ı ra'ıyyet (...)(...) (...)(...)minvâl üzere (...)(...) tahsîl ve sâir re'âyâ ve (...) (...) (...) mukadder(?) itdirilmeyüb hilâf-ı şer' kimesne müte'addî olmayub (...)

K3/73/650

Kütahya' da etraf şehir nahiyesinde Toy Arslan nâm karyede bulunan zaviyeye Hüseyin Gazi Mustafa Ağa' nın zâviyedârlık beratıdır.

Hicri:19 Ramazan 1110 / Miladi:22 Mart 1699

(...) Hüseyin Gâzî Mustafa Ağa

Nişan-ı şerîf-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

İşbu râfi'-i tevki' refi'u'ş-şân-i hâkânî Hüseyin halife zîde (...) üzerede dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâk idüb Kütahyada Etrâf-ı şehir nâhiyesinde Toy Arslan nâm karyede vâki' toy zâviyesinin vazîfe (...) zâviyedâr olan pederi Mehmed (...) olub zâviye-i (...) memlûl olub zâviyedârlığı mahlûl olmağla bâbası mahlûlünden değer

olunan zâviyedârlık kendüye tavsiye olunub berât-ı şerîfim virilmek bâbında ‘inâyet-i ricâ ve a’lemü’l-ulemâü’l-mütebahhirîn efdalü’l-füzelâi’l-müteverri’în (...) şeyhu’l-islâm olan mevlânâ es-seyyid kabzullâhü dâmellâhü te’âlâ fezâi’lehü işâret itmeniz hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb kendi ‘arz-ı hâli ve mevlânâ müşârun ileyhî işâretleri bin yüz on ramazân-ı şerîfin on dokuz günü târihiyle müverrih virilen ruus-i hümâyûnum mücebince tevcîh idüb bu berât-ı hümâyûn-ı ‘izzet-makrûn virdüm ve buyurdum ki mezbûr Hüseyin halîfe varub zâviye-i mezbûrede zâviyedâr olub erâ-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel zâviyedâr olanlar minvâl üzere mutasarrıf olgelmişler ise mezbûr dahî ol minvâl üzere vazîfe-i (...) evkâf-ı mezîd (...) mahsûlünden olub mutasarrıf ola ol bâbda âherden dahl ve ta’arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîren fî el-yevmü’tâsiu ‘aşere

fî şehri Ramazânü’l-mübârek

senete ‘aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/73/651

Toy Arslan zâviyesine Mustafa Ağa’ nın ta’yin olunduğunun sicil kayıdır.

Hicri:17 Muharrem 1111 / Miladi:15 Temmuz 1699

Hâcî gâzizâde Mustafa Ağaya

‘izzetlü ve hakîkatlü Mustafa Ağa hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine selâm ve du’âdan sonra berât-ı şerîf ile mutasarrıf olduğımız Toy Arslan zâviyesin (...) ve (...) bize ‘âid olan şey için tarafımızdan cenâb-ı şerîflerin değıl nasb ve ta’yîn itmişizdir deyü irsâl eylediğı mektûbı dahî sicil olundu

Kayd fî 17 fî Muharremü’l-harâm sene 1111

K3/73/652

Elvân Beğ-zâde Sinân bey evkâfından Bostancı Şa'bân Ağaya tevcih olunduğunun temessüküdür.

Hicri:8 Muharrem 1111 / Miladi:6 Temmuz 1699

Bostancı Şa'bân Ağanın temessüküdür

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

Merhûm ve mağfûrun leh Elvân Beğ-zâde Sinân beyin evkâfından olub vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kâzâsına tâbi' (...) ve tevâbi'i karyeler hatt-ı hümayûn celât-makrûn ile kadîmden cânib-i dikkatlerinden (...) serbestiyet üzere zabt olunagelmeniz hâlâ işbu bin yüz on senesi zabtı uhdemizde olmağla tarafımızdan dahî işbu hâfizü't-temessük Şa'bân Ağaya ber-vech-i maktû' (...) yigirmi (...) gurusu deruhte ve ilzâm olunub mezbûr dahî vech-i muharrer üzere kabûl itmeniz (...) el-yevm sene-i mesfûre martı ibtidâsından bir sene tamâmına değin düşen a'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı 'örfiyye (...) (...) ve beytü'l-mâl memât hâssa ve resm-i 'urûsâne ve mâl-i gâyib ve resm-i kavân ve resm-i (...) ve resm-i bâğât ve sâir düşen envâ'-i mahsûlâtı sene-i sâbık ve olıgeldiği üzere cânib-i vakf için ahz u kabz idüb kadîm vakfin serbestiyet re'âyâlarına hilâf-ı şer' ve kânûn âherden müdâhele olunmaya

Fî 8 fî Receb sene 1111

Kayd fî 8 fî Muharremü'l-harâm sene 1111

(...) İbrâhim Sinân

K3/73/653

Alnutas nâhiyesinde Beğlice nam karye ve gayrıda yigirmi seneden berü kimesne rağbet itmeyüb ol vechle mahlûl olmağla tımâr-ı mezbûr bundan akdem yararlığı 'arz olunan Osmân üzerinde bulunmağla mücebince vürûsiyet üzere tevcih olunduğu hakkında fermandır.

Hicri:8 Muharrem 1111 / Miladi:6 Temmuz 1699

(...) Hamîr(?) köyli Abdullah Ağa

Kazâ-i Altuntaş der-livâ-i Kütahya

Murâd

Beğlicek tâbi'-i mezbûr

Akçavirân tâbi' Altuntaş

Sene 7111 (...) 110

Zu'amâ ve erbâb-ı tımâr-ı devlet-i 'aliyyenin (...) 'askeri olub seferler imtidâdı ihtizâsiyle teveccühât-ı ümûrî kâh ser'askerlere emîrû'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i inâyetü'l-melikü'l-a'lâ Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbâlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki zu'amâ ve erbâb-ı tımâr-ı devlet-i 'aliyyenin (...) 'askeri olub seferler imtidâdı ihtizâsiyle teveccühât-ı ümûrî kâh ba'zı ser'askerlere ve kâh serhad kullarından olan muhâfızlar tefvîz olmağla ze'âmet ve tımâr (...) serbest (...) olub muhtell (...) olmağla derdeste muhtâc olub ancak seferler mümâna'ati ile te'hîr olunub hâliyâ taht 'alâ taht üzere cülûs-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum vâki' olmağla 'umûmen tecdîd-i ahkâm virülmek fermânım olmağın mâ-ba'd nizâ'ları def' olub nizâm virilmek için derdest üzere tecdîd ve tevcîh olunmak bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince fermân-ı 'âlişânım sâdır olmağın kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alay beğisi Abdülkâdir zîde kadrühü ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüb livâ-yı mezbûrda Altuntaş nâhiyesinde Beğlicek nam karye ve gayrıdan yedi bin yüz on bir akçe tımâr yigirmi seneden berü kimesne rağbet itmeyüb ol vechle mahlûl olmağla bundan akdem yararlık 'arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe tımâra ve iki bin akçe terkiye evâmîr-i şerîfem virilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu dârende-i fermân-ı hümâyûn vâde virilmek bâbında 'inâyet-i ricâsına 'arz itmeniz defterhâne-i 'âmiremde mahzût olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâca'at olundukda tımâr-ı mezbûr Osmân üzerinden bulunmağla mücebince vürûsiyet üzere tevcîh olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki göresin mezkûrun elinde olmağla tımâr ve terkiye emirleri var ise ve tımâr-ı mezbûr vech-i şürûh üzere mahlûl ise sancağında sâkin olub alay beği bayrağı altında sefere erişmek şartıyla vürûsiyet üzere tevcîh idüb tezkiresin viresin

şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı şehr-i Rebû’l-âhir

sene ‘aşere ve mie ve elf

(...)(...) 8 min Muharrem sene 1111

sahrâ-yü’l-(...)

K3/74/654

Kütahya sancağında Karavîrân nâhiyesinde Şeyh ‘Ömer nam ve tevâbi’leri karyelere Hüseyin Beğ’ in ‘azl ve ref’ olunub Abdullah Beğ’ in vekil ta’ yin edildiğine dair temessüktür.

Hicri: Muharrem 1111 / Miladi: Temmuz 1699

‘Abdullah Ağanındır

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Berât-ı pâdişâhî ile mutasarrıf olduğum Kütahya sancağında Karavîrân(?) nâhiyesinde Şeyh ‘Ömer nam ve tevâbi’leri karyelere işbu bin yüz on senesinin martı ibtidâsından bin yüz on bir senesi martı ibtidâsı tamâmına değin tarafımızdan ‘Abdullah beği ve Hüseyin beği ‘ale’l-iştirâk nasb ve ta’yîn itmiş idik ba’de Hüseyin beği ‘azl ve ref’ olunub müstiflâ(?) mezbûr ‘abdullah beği tarafımızdan vekil nasb itmişizdir gerekidir ki a’şâr-ı şer’iyye ve rüsûm-ı ‘örfiyye ve resm-i bennâk ve resm-i esyâb(?) ve resm-i güdâre veya da(?) ve meckûn(?) kul câriye (...) (...) ve küllî bize ‘âid olan her ne ise cümlesin ahz u kabz ve bize îsâli için yedine işbu temessük virildi sene-i sâbık üzere zabt u rabt idüb nezke(?) karye ahâlîleri siz gerekidir ki merkûm ‘Abdullah beği üzerinize zâbit bilüb her emriniz mürâca’sat idesiz tarafımızdan ve taraf-ı âherden biriniz müdâhale eylemeye vesselâm

Tahrîr fî evâsıt-ı zi’l-hicce sene ‘aşere ve mie ve elf

rahîmehü mine’l-fakîr ‘Alî Ağa

Kayd(?) (...) Muharremü’l-harâm sene 111

K3/74/655

Güreğ nâhiyesinde Sal nam karyede vâki' vakfın Muharrem yerine Bayrâm nam kimesneye verildiğine dair berattır.

Hicri:26 Muharrem 1111 / Miladi: 27 Temmuz 1699

Hâmî Mehmedin oğlu (...)

Nişân-ı şerîf-i 'âlişân-ı sâmi-mekân et-tuğrâ-yü'l-garrâ-yı cihân-sitân-ı hüküm oldur ki Kütahya muzâfâtından Güreği nâhiyesinde Sal nam karyede vâki' berağı ve yapağı nam (...) yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olan Muharrem nam kimesne kendi hüsn-i rızâsıyla erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevkî-i ref'i'-i hümâyûn Bayrâm nam kimesneye fâriğ olub mezbûr dahî her vechle lâyük ve mahal müstehak olmağın ferâğından tevcîh olunub berât-ı şerîf-i 'âlişânım virilmek bâbında yedinde olan fâriğ-i mezbûrun berât-ı (...) mücebinece 'inâyet-i ricâ itmeniz ferâğ-ı mukarrer ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr zikr olunan du'â köy(?) (...) fâriğ-i mezbûrun yerine yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vâkıfın (...) 'ömr-i devlet-i rûz-efzûnum dûn re'âyâ müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda fâriğ-i mezbûr ve taraf-ı âherden (...) mâni' ve râki' olmayub asla dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî evâhiru zî'lhicceü's-şerîfe ve mie ve elf

Kayd fî 26 min Muharrem sene 1111

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/74/656

Anadolu vâlisi Mehmed Paşanın, evâlet-i Anadolu ve elviye ve bi'l-cümle tavâif-i 'askeri me'mûr olmağla hâzır ve âmâde bulunması hakkında buyruldu.

Hicri:5 Safer 1111 / Miladi:2 Ağustos 1699

Anadolu vâlisi vezîr-i mükerrer Mehmed Paşanıdır

Siz ki eyâlet-i Anadolu'nun zu'amâ ve erbâb-ı tımâr ve müteferrika kâh (...) süvârî ve hademe-i dîvân olan paşadan (...) ve Kütahya kal'asının nüferâ-yı müstahfazîn veznedârı ve dergâhı 'âlî yeniçerileri ve cebeci ve topçıyân kârkendârı(?) ve sâir (...) vilâyet vezir-i kudret ve atadona(?) kâdir olan süvârîiniz inhâ olunur ki bundan akdem iskâmı fermân olunan (...) edânın eğer (...) 'adem-i itâ'atları ve ibnâ-yı sebîl ve tüccâra isâbet iden mazarratları ve (...) sem'-i hümâyûna ilkâ olunub şevketlü ve 'azametlü kudretlü ve mehâbetlü pâdişâhânem pâdişâh-ı rûy-ı zemîn (...) hilâfete ilâ yevmü'd-dîn hazretlerinin himmet-i mülûkâneleri tâife-i mezbûrenin memâlik-i mahrûseden Balıklı kal'a ve (...) ma'tûf ve ma'rûf olmağla hâlâ hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı hüsrevânîleri ile 'umûmen eyâlet-i Anadolu ve elviye ve bi'l-cümle atadona(?) kâdir olanları ve tavâif-i 'askeri me'mûr olmağla imdi gerekdir ki sizler dahî hâzır ve âmâde ve bu gün bilâ tevakkuf şehrdan taşra çıkub mükemmel ve müsellağ (...) (...) (...) ve hidemât-ı hümâyûn için (...) ile ma'dûd bulunub imtisâl-i emri hümâyûn eyleyesiz şöyle ki bu beyandan sonra yoklama olunub vech-i meşrûh üzere hâzır ve âmâde bulunmayub birinizde tehâvün ve tekâsül olmak ihtimâli olur ise gazab-ı pâdişâhîye makrûn olub bilâ emân hakkınızdan gelinmeğe emri mukarrer bilüb ana göre habîr ve âgâh ve basîret ve intibâh üzere hareketde gâfil olmayub mûcib buyuruldu ile 'âmil olasız

(...) fî 5 Safer sene 1111

K3/74/657

Mutasarrıf olanların ahâlîye cevri ü ezîyet eylediklerinden vilâyet-i Anadolu ve Silivri ve Üsküdar ve gayrida vâki' evkâf ve emlâk-ı mukâta'aya el-hâc Mustafa ve Hazma zîde kadrühümâ varub yedlerine virilen sûret-i rûznâmçe-i hümâyûnum mücebince hazîne-i 'âmireme teslim eyledikleri bin dört yüz elli gurus mu'accile mukâbelesinde mukâtaa hesâbın gördükden sonra maktû'l kadir fî küllü'l-vücûh ser-bestiyet üzere zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlât ve rüsûmâtta tahte'l-kânûn mîrîcün verilen berâtdır.

Hicri:5 Safer 1111 / Miladi:2 Ağustos 1699

(...) Hamza Ağa

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hüküm oldur ki;

Memâlik-i mahrûsede vâki' Şâm ve Haleb ve Diyârbekîr ve Mardîn ve Mâlatya ve 'Ayntâb ve Tokat câniblerinde ve sâir ba'zı mahallerde vâlî ve muhassal ve voyvodaların taht-ı iltizâmılarına dâhil mîrî mukâta'âtımız ekser-i kurâ ricâl-i devlet ve a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesnelerin 'uhdesinde olub lâkin üzerlerinde müstakar olmayub her biri bir tarîk ile bir senede birkaç (...) der-uhde olduğundan re'âyâ fukarâsı gözedilmeyüb ve kuvvetleriçün vakt ü zamân ile tahm ve sâir ihtiyâçları olan mâlzedelerine i'ânet olmamağla bi'z-zarûre (...) za'fî ile aldıklarından her sene ziyâde bulan (...) edâsına zirâ'at ve her işleri ve bağ ve bağçe ve sâir kâr ve kesblerinin hâsılı vefâ itmedüğünden der-uhde idenler dahî zabt ideceğim bir sene ve yahud iki senedir deyü bi'l-cümle hâsılların almak için cevri eziyet eyledüklerinden ekserî (...) ve perişân ve hâlî harâb ve bakiyye kalanlar dahî kuvvet-i yevmiyyeye muhtâc ve ahvâlleri değerinden ve mâl-ı mîrîye tedennüz ve tenezzül bulub beytü'l-mâl (...) gadr ve zarûrete bâis olduğu zâhir olmağın ba'de'l-yevm bu makûle mukâta'ât ve kara(...) karyeleri misüllü mâlın ve kalmayasın beher sene virdikden sonra bir tarîk ile âhere virilmemek üzere mâlikâne ve te'bîden mutasarrıf olmak şartıyla fâyizlerinin tahammülüne göre birer mikdâr akçe mü'accile ile fûrûhat olduğü sûretle bu vechle der-'uhde idenler dahî mutasarrıf olduğu kurâ ve mukâta'ât himâye ve Tiflîs ile âhere virilmeyeceğini bilüb i'mârile takayyüd ve 'öşür mahsûlünden kendüye fâyiz ziyâdece olsun deyü re'âyâ fukarâsının (...) ve sâir levâzımına i'ânet (...) (...) zaleme ve cevri ve 'adâvetden sıyânet itmemekle ahvâlleri nizâm bulub terkîye 'ibâd ile memâlik-i islâmiyede olan mîrî mukâta'âtı ma'mûr ve şen ve âbâdân olmasına bâis olub ancak iklâb-ı zamâna ve muktezâ-yı hâle göre bu nizâm mutlak cem' (...) için olmayub ba'de zamân dahî şürût-ı mezkûre ve e'ât(?) olunub tebdîl ve ta'yîr olunmak sebebiyle virecekleri mu'accile zâyî' olmayacağını (...) (...) bilüb rağbet itmeleri için fimâ ba'd taraf-ı hümâyûnum ve vekîl-i mutlakım olanlar tarafından birisi bu nizâm bozub savt(?) -ı âhere ifrâğ itmek murâd eyledüklerinde bu nizâm i'mâr-ı memlekete ve 'ibâdullâha ol(?) (...) olduğım huzûr-ı fâyiz alınur şâhâne gelüb bi'n-nefs kendileri 'arz u men' eylemeleriçün a'lemü'l-'ulemâü'l-mütebahhirîn bi'l-fi'l şeyhü'l-islâm ve kâzî' askerlerim ve nakîbü'l-eşrâfım edâmellâhü te'âlâ fezâilühüm bu husûsda mahsûs

nâzır nasb ü ta'yîn olunmâlarıyla ol makûle kurâ ve mukâta'âtdan hazîne-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olub vâlîler ve muhassal ve voyvodalara viregeldikleri mâl ve maktû' her ne ise mâl-ı mîrîsine ve mu'tâd üzere kalmasına ger noksân getirülmedi o şartla nâlin(?) (...) sa'âdetime cizye virenlerine kalevvel(?) hazîne-i 'âmireme ve câmi'-i emvâl olanlar viregelenler tamâmı(?) (...) kabzına me'mûr olanlara senesi dâhilinde beher sene üç (...) ile virüb yedine (...) temessük aldıkça sicili (...) mîrî kalmaya için viregeldiklerinden (...) bir akçe ve bir habbe mütâlebe olunmayub şefâ'at ve ricâ tegallüb ve cevri ve ezâ ve (...) ve zarar kasdıyla sâhibinin rızâsı olmadıkça bir tarîk ile âhere virilmeyüb ve vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîrlivâ ve (...) ve sâir ehl-i 'örf taraflarından bilâ-fermân bir sene taleb ile dahl ve ta'ciz itdirilmeyüb mefrûzu'l-kalem ve maktûu'l-kadem vücûh (...) serbest üzere hayrette oldukça mâlikâne ve te'bîh (...) bir kerrat ile zabt eylemeleri için yedlerine berât-ı 'âlişânım i'tâ olunub ve mutasarrıflarından birisi hâli (...) karyesinde bir âher kimesneye (...) ve feragat eylemek murâd eylediklerinde ma'rifet-i şer' ve hüsn-i rızâsıyla ferâğımız hüccet-i şer'iyeye olunduktan sonra berât üzerine ferman olunub ferâğat ve (...) müceddiden berat virülüb (...) billahi te'âlâ vefât idüp karyesi mîrîye 'âid ve râci' oldukda (...) (...) münkatı' olduktan sonra şâirin virdiği mu'accileyi virir ise evlâd-ı mezkûrına virilüb olmadığı sûrette tâlibe tekrâr fîrûhat ve halvânî akçeye teslîm-i hazîne olunmak üzere makâretde 'avn-i bârî ile ta'mîr (...) ve terfiye-i 'ibâd için hayri havâhân devlet-i 'aliyyem ma'kûl ve münasib görüb cümle ittifâki ile bi'lfi'l baş defterdârım olan dâmellâhü te'âlâ iclâlühünün 'arzı ülemâ-i kirâm ve vüzerâ-yı 'izâmım dahî istihsân ve istisvâb ve imzı(...)larıyla bu sûret-i müstahsene mürûr-ı ezmine ile tebdîl ve tağyîr olunmayub nâzırını olan müşârun ileyhim bu husûslar şürût ve kuyûdun bi'l-ittifâk vefâya ve tenfiz ve icrâ ve hıfz ve (...) idüb fimâ-ba'd (...) 'amel olunmak üzere mahalline kayd olunan bâbında pâye-i (...) telhîs olundukda mücebince hatt-ı hümayûn-ı celâlet-makrûnum sâdir olmağın binâen 'aleyh zâlik senede iki yük yigirmi beş bin mâlî olan vilâyet-i Anadolu ve Silivri ve Üsküdâr ve gayrıda vâki' (...) bedel-i (...) ve evkâf ve emlâk-ı mukâta'aya iştirâken mevkûfât halîfesinden işbu râfiân tevkî' ve refiû's-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân kîsedârü'l-hâc Mustafa ve akrabâsından Hazma zîde kadrühümâ mu'accile ile tâlib olub hînu'n-nâs müzâyede (...) munkati' olduktan sonra bin dört yüz elli gurus mu'accile ile üzerlerinde karar itmeniz bin yüz on martından mâlını beher sene Âsitâne hazînesine (...) kalmayasın

virüb hesâbda görmek ve sâdır olan hatt-ı hümâyûn şürût ile te'bîden mâlikâne mutasarrıf (...) içün berât-ı celîlü'l-'unvânım virilmek telhîs olundukda mücebince şürût ile berât olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmağın haklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra götürüb mücebince bin yüz dokuz şevvâlinin yigirmi ikinci gününde bu berât-ı hümâyûnı ve sa'âdet-makrûnı virdim ve buyurdum ki mûmâ ileyhâ el-hâc Mustafa ve Hazma zîde kadrühümâ varub yedlerine virilen sûret-i rûznâmçe-i hümâyûnum mücebince hazîne-i 'âmireme teslîm eyledikleri bin dört yüz elli guruş mu'accile mukâbelesinde mukâta'a (...) bin on senesi martı ibtidâsından te'bîden mâlikâne zabt ve beher sene mâlın eşyâ-yı sa'âdetim hazînesine edâ ve kalmayasın virüb hesâbda gördükden sonra (...) (...) mîrî ve kalmayasıçün viregeldiklerinden (...) bir akçe ve bir habbe (...) olunmayub vüzerâ ve mir-i mirân ve mirlivâ (...) sa'ir ehl-i örf tâifelerinden bilâ fermân bir nesne (...) (...) ve mu'cebince itdirilmeyüb (...) (...) ve maktû'l kadir fî küllü'l-vücûh ser-bestiyet üzere zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtta tahte'l-kânûn mîrîçün ahz u kabz idüb şen ve âbâdân eylediklerince ilâ(?) mâşaallâh mâlikâne ve te'bîden işbu berât-ı 'âlişânım mücebince iştirâk zabt ve tasarruflarına âherden ta'arruz ve te'addî ve tebdîl ve tahvîline şürû' ve takaddüm eylemeye ve itdirilmeyeler şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî kayd min 5 sefer sene 1111

K3/75/658

Duhân gümrüğünün, yedlerinde senesi içinde edâ eylediklerine tezkiresi olmayanlardan berâtı mücebince tahsîl etdirilmesi için fermanıdır.

Hicri:20 Muharrem 1111 / Miladi:18 Temmuz 1699

Duhân Gümrükçüsünündür

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdür-i ümûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re's-i sâ'ib mümehhid-i bünyânü-d - devletühü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân es'sa'âdetü ve'l-iclâl el-mahfûf 'avâtıfu'l-melikü'l-a'lâ Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîrim paşa edâmelâhü te'âlâ iclâlühü tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-e-mâcid ve'l-a'yân bil-fi'l

dîvân-ı hümâyûnda baş bakı kolu olub bin yüz dokuz ve yüz on senelerine mahsûb olmak üzere memâlik-i mahrûsemin duhân gümrüğü emîni olan Hasan zîde mecdûhü dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl gönderüb ‘uhdesinde olan duhân gümrüğü mülhakâtından Kütahya sancağında vâki’ olan duhân gümrüğün cem’ ve tahsîl eylemek üzere tarafından Mustafa nam kimesne mübâşeret eyledikde kâdî ve ba’zı kimesneler mâni’ olub bu vâki olan duhân yüz dokuz duhânıdır senin me’mûr olduğun yüz on duhânı henüz (...) deyü ‘illet idüb mâl-ı mîrînin ta’dîline bâ’is olduklarından bildirüb gümrük-i mezbûrun gerek yüz dokuz ve gerek yüz on dokuz seneleri mûmâ ileyhın ‘uhdesinde olmağla yedlerine bir def’a edâ eylediklerine tezkireleri olmayanlardan lâzım gelen gümrükleri tahsîl itdirilmeyüb te’allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîf ricâ eyledüğü ecilden imdi yedlerinde senesi içinde edâ eylediklerine tezkiresi olmayanlardan berâtı mücebince tahsîl itdirile deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî gerek (...) gerek yüz dokuz ve yüz on seneleri mûmâ ileyhın ‘uhdesinde olmağla yedlerinde senesi içinden de edâ eylediklerine edâ tezkiresi olmayanların lâzım gelen gümrüklerin berât mücebince tahsîl itdirilüb hilâf-ı fermân ol vechle kimesneye ta’allül ve muhâlefet itdirdesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevmü’l-ısrîn min

fî Muharrem ahadî mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/75/659

Kütahya Karahisâr-ı Sâhib Sultanönü sancaklarında Mustafa haricinde kimesneye duhân tahsil ettirilmemesine dair fermandır.

Hicri:2 Muharrem 1111 / Miladi:30 Haziran 1699

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâti’l-müvahhidîn ma’denü’l-fazlü ve’l-yakîn râfiu’ a’lâmü’ş-şerî’ate ve’d-dîn vârisü ulûmü’l-enbiyâ-i ve’l-mürselîn el-muhtassu bimezîd-i inâyetü’l-melikü’l-mûîn Mevlâna Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü ve mefâhiru’l-kuzât ve’l-hükkâm me’âdinü’l-fezâil ve’l-keâm Karahisâr-ı sâhib ve

Kütahya ve Sultân Önü sancaklarında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bin yüz on senesine mahsûb omak üzere duhân dönümi emîni olub dîvân-ı hümâyûnumda baş bakı kolı olan Hasan zîde mecdühû dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere 'uhdesinde olan duhân dönümlerinin mesâha ve cem' u tahsîl defter-i karîb olub mesâha olunmak lâzım gelmeğle zikr olunan sancakların duhân dönümleri mâlın cem' u tahsîl ve ma'rifet-i şer'le mesâha eylemek için tarafından tahsîle me'mûr olan Muatafa zîde kadrühünün yedine emr-i şerîfim virilmek bâbında i'lâm itmeniz imdi ma'rifet-i şer'le mesâha ve rüsûmları cem' u tahsîl olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî târîh-i mezbûrda mahsûb olmak üzere zikr olunan sancaklarda vâki' kasabât ve kurâ ve çiftlik ve havâfîlerde ve şehirlerde zir' olunan duhânın bi'l-cümle mûmâ ileyh Mustafa zîde mecdühünün yedine virilen memhûr temessük mûcebince dönümlerin mesâha ve zabt u rabt itdirilüb beher dönüm duhândan ikişer buçuk guruş mîrîçün rusûm dönümleri ve mübâşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşeti ve kalmaya ve harc-ı sâiresiçün on para ve kâdî için ikişer para ki bir dönüm duhândan mecmû' iki buçuk guruş (...)dan iki para cem' u tahsîl itdirdüb havâs-ı hümâyûn ve evkâf-ı selâtn ve vüzerâ-i 'izâm ve evkâf-ı sâire voyvodaları ve mütesellimleri ve zu'amâ ve erbâb-ı tımâr ve müteferrika ve çavuş ve sipâh ve yeniçeri ve cebeci ve topçı ve sâir 'askeri ve ehl-i 'örf tâifesi mezbûrun (...) (...) mu'âf ve gayr-ı mu'âf bu bizim toprağımızda hâsıl olmuştur bizler mu'âfiz deyü 'illet ve bahâne itdirilmeyüb kimesnenin toprağında zir' ve hâsıl olan duhân taraf-ı mîrîden birkaç akçe virilmek üzere kendülere maktû' olmamak şartıyla düstûru'l-'amel olub fîmâ-ba'd tebdîl ve ta'yîr olunmayub rüsûmât-ı mezkûre bi'l-cümle vech-i meşrûh üzere yerlü yerinden cem' u tahsîl itdirdüb hilâf-ı şart (...) bir ferde ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî el-yevmü's-sânî Muharremü'l-harâm ahadî mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/75/660

Duhân gümrüğü emîni olan Hasan'ın Kütahya sancağında vâki' olan duhânın a'lâsı Milâs ve evsatı Aydın ve ednâsı Kaya duhân i'tibâr olunub bu vech üzere duhânların vech-i meşrûh üzere a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle gümrükleri, berâtı mûcebince tahsîl itdirilmesine dair fermandır.

Hicri:8 Safer 1111 / Miladi:5 Ağustos 1699

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-'âlem müdebbiru umûri'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mûmehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl (...) erkânü's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi'l-'avâtıfi'l-melikü'l-a'lâ Anadolu eyâletinde mutasarrıf olan ve vezîrim paşa edâmâllâhü te'âlâ iclâlühü ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu a'lâmü's-şerî'ate ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâi ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-müfn Mevlânâ Kütahya kâzası zîdet fezâilühü tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân bi'l-fi'l dîvân-ı hümâyûnumda baş bakı kolı olub bin yüz on senesine mahsûb olmak üzere duhân gümrüğü emîni olan Hasan zîde mecdühü dîvan-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl gönderüb 'uhdesinde olan duhân gümrüğü mülhakâtından Kütahya sancağında vâki' olan duhânın a'lâsı Milâs ve evsatı Aydın ve ednâsı Kaya(?) duhân i'tibâr olunub bu vech üzere duhânların vech-i meşrûh üzere a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle gümrükleri tahsîl itdirilüb kimesneye ta'allül muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden imdi berâtı mûcebince tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî târih-i mezbûra mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûrda vâki' olan duhânın a'lâsı Milâs ve evsatı Aydın ve ednâsı Kaya(?) duhân olmağla vech-i meşrûh üzere a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle berât mûcebince lâzım gelen rüsûm gümrükleri tahsîl itdirdüb hilâf-ı berât-ı 'âlişân ve muğâyir-i fermân kimesneye ta'allül ve muhâlefet itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevmü'l-işrîn

fî Muharremü'l-harâm senete ahadî 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî 8 min Saferü'l-hayr sene 1111

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/76/661

Turabeği vakfının Şeyh Ahmed' in ölümü üzerine oğulları İbrahim ve Ali' nin ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olduklarının beraatıdır.

Hicri:6 Safer 1111 / Miladi: 3 Ağustos 1699

(...) oğlunundur

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hüküm oldur ki;

işbu râfi' tevki' refi'u'ş-şân hümâyûn 'Ali dîvan-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb Kütahyaya tâbi' (...) karyesinde Turabeği vakfının vazîfe-yi mu'ayyene ile tevliyet ve zâviye (...) bâbası Şeyh Ahmed üzerinde iken kuvvet oldukda diger oğlu İbrâhime virilüb mezbûr 'Ali (...) kalmağla karındaşı merkûm İbrâhim ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere berât-ı şerîfim virilmek bâbında 'inâyet-i ricâ itmeniz hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mezbûrun kendü 'arz-ı hâli ve bin yüz on Receb-i şerîfinin gurresi günü târihiyle müverrah virilen rü'ûs-i hümâyûnum mücebine ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere tevcîh idüb bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûrân İbrâhim ve 'Ali varub vech-i şürûh üzere evkâf-ı mezbûrda zâviyesine ber-vech-i iştirâk zâviyedâr ve mütevellî olub erâ-yı hizmet eylediklerinden sonra bundan akdem ne minvâl üzere mutasarrıf olıgelmişler ise mezbûrân dahî ol minvâl üzere vazîfe-yi mu'ayyenesin evkâf-ı mezbûra mahsûlünden ber-vech-i iştirâk alub mutasarrıf olalar ol bâbda taraf-ı âherden hiç ferd dahl ve ta'arruz kılmayub mâni' ve mezâhim olmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî el-yevmü's-sâni şehri Recebü's-sefer ve

senete 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

Kayd fî 6 min Saferu'l-hayr sene 1111

K3/76/662

Anadolu eyaletindeki ümerânın eşkıyâ üzerine varması, hizmete memur olanlardan eşkıyâya sahib çıkanların ‘avn-i hakla gazab-ı pâdişâhîye makrûn olub haklarından gelinmesi için buyruludur.

Hicri:11 Safer 1111 / Miladi: 8 Ağustos 1699

Anadolu vâlisinindir

Hâliyâ Kütahyada seccâde-nişîn şerî’at-ı garrâ olan fazîletlü efendi hazretleri zîde fazlühü ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân vilâyet-i mezbûra mütesellimi zîde kadrühü (...) olunan budur ki hâliyâ sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnile eyâlet-i Anadolu ve evliye beğlerbeğiler me’mûr olmağla hâliyâ (...) ümerânın ikrârı eşkıyâsı üzerlerine varılamsı elzem ve ehemm umûr-i dîn-i devlet-i ‘aliyyeden olub bi-‘avnillâhi te’âlâ kat’-ı menâzil iderek üzerlerine tevcîh ve ‘azîmet olunub hâliyâ Kütahyada vâki’ a’yân-ı vilâyetin iş erleri ve sâirâta (...) kâdir olub cengâver olan kemiyyetler ile taşara çıkılıub yanımızda mevcûd ve mahal-i me’mûre ketmleriçün buyuruldı tahrîr ve asdâr olunmuş idi hâliyâ ‘adem-i takayyüd bundan nâşî henüz orduya mülhak olmamağla imdi bir gün akdem a’yân-ı vilâyetin iş erleri ve sâir cenk ve harbe kâdir olub me’mûr olanlar sür’at-i isti’câl ile gelüb orduya mülâî olanlar için buyuruldı tahrîr ve kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadrühü ta’yîn ve irsâl olunmuşdur vüsûlunda gerekdir ki mübâşir-i mezbûr vardıkda ki hidemât-ı mezbûra me’mûr olanları sür’at-i isti’câl ile yerlerinden ve emirlerinden ihrâc ve bir gün mukaddem bir sa’at akdem irsâl orduya mülhak ve mülâkî olanları için ziyâde dikkat ve ihtimâm üzere olub bu bâbda (...) ve te’hîrden ve tehâvün ve tekâsülden begâyet ızrâr eyleyesiz ve eğer fimâ-ba’d me’mûr olanlardan bir ferdi (...) (...) ve yahud bir ferde himâye olunur ise inşâallâhü te’âlâ hîn-i ‘avdetimizde cümlesi gereği gibi teftîş (...) olunub bu hidemât-ı hümâyûna me’mûr olanlar ve mezbûrlara sâhib çıkub mu’ayyen olanlar ‘avn-i hakla gazab-ı pâdişâhîye makrûn olub haklarından gelinmesi emr-i mukarrerdir imdi bu husûs-ı sâire kıyâs olunmayub hilâf-ı hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mugâyır vaz’ ve hareketden ızrâr ve mûcib buyuruldı ile ‘âmil olasız

**Kayd fî 11 min Safer Sene 1111
min 6 Safer sene 1111**

K3/76/663

Ali Ağa'nın kal'a-bend olduğuna dair buyruldu.

Hicri:12 Safer 1111 / Miladi: 9 Ağustos 1699

Anadolu vâlisinindir

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya mütesellimi Mehmed Ağa zîde kadrühü inhâ olunur ki sâbıkân kethüdâlığımız hizmetinde olan 'Ali Ağa bundan akdem hizmetlerinde olduğu vüzerâ-yı 'ızâma küllî ihâneti zâhir ve nümâyân olduğundan mâ'adâ tarafımıza dahî nice dürlü şe'âmet ve şekâvet îrât idüb ve hâliyâ taraf-ı saltanat-ı 'aliyyeden merkûmun hakkında mü'ekkid-i fermân-ı şerîf sâdır olmağla imdi buyuruldu tahrîr ve isdâr olunmuşdur vüsûlunda gerekdir ki inşâallâhü te'âlâ me'mûr olduğumuz hidemât-ı hümâyûn (...) hîn-i 'avdetimizde (...) merkûm 'Ali Ağayı muhkem kal'a-bend itdürüb mâdâme ki diğere buyuruldu (...) olunmaya itlâk olunmak ihrâz ve mûceb buyuruldu ile 'âmil olasız

Fî 12 fi Safer sene 1111

K3/76/664

Tavşanlı kazasında olan Kozluca nam karyede bir sene tamamına değin 'ösr-i şer'iyyesin ve rüsûm-ı 'örfiyyesin ve resm-i benâk mâl-ı gâib cüz'i ve küllî her ne olursa tahsilinin Ali Ağa tarafından yapılacağıının temessüküdür.

Hicri:26 Safer 1111 / Miladi: 23 Ağustos 1699

'İzzetlü ve rif'atlı birâderim 'Ali Ağa huzûr-ı şerîflerine derûn-i muhabbet üzere selâm ve (...) olun(...) benim birâderim Tavşanlı kazasında olan Kozluca nam karye mâlikânemiz olub der'uhdemizde olmağla işbu bin yüz on senesinin martı evvelinden sene tamâmına değin 'ösr-i şer'iyyesin ve rüsûm-ı 'örfiyyesin ve resm-i benâk mâl-ı gâib cüz'i ve küllî her ne olursa tarafımızdan piş(?) olmak üzere alınmış imdi gurus fûrûhat idüb virmişizdir bizim ol tarafda olan re'âyâlarımızı bir hoşca incitmeyüb görüb gözedüb ziyâde mukayyed olasız ve bu kağıdımız temessük idinüb âherden bir ferde müdâhale olunmaya nâfi'd-du'a

Fi 1110 tahrîran şehru Saferu'l-hayr 25

Kayd fi 26 min Safer Sane 1111

K3/76/665

'Aârız tahsilinin bedel-i nüzûl mâlından Âsitâne' ve gönderilmesi hakkında fermanıdır.

Hicri:16 Rebiülevvel 1111 / Miladi:11 Eylül 1699

(...) 'avâızıcı

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me 'âdinü'l-fezâil ve'l-kelam Kütahya cânibinde Âsitâne-i sa'âdetime gelince yol üzerinde vâki'olan kâdîlar zîde fazlühûm tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâliyâ Kütahya sancağının 'avâız ve bedel-i nüzûl mâlından tahsil olunub matbah-ı 'âmirem mühimmâtı için Âsitâne-i sa'âdetime gelecek hazîne yol üzerinde (...) kazâsına dâhil olur ise mahfûf ve muhâtara olan mahallerde yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temed-'aliye adamlar koşub hıfz u harâset iderek emîn ve sâlim bir yerinize ulaştırub 'ıyâz ibâse bunu zararunından itrişdirmekten ve bu bahâne ile re'âyâ fukarâsına zulm ve te'addiden begâyet ihraz eylesesiz deyü fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi değer olman hazîne yolu üzerinde her (...) kazâsına dâhil olur ise mahfûf ve (...) olan mahâllerde yanına kifâyet (...) (...) 'aliye onları tutup hıfz-u herâset iderek emîn ve sâlim bir yerinize ulaştırub 'ıyâz ve ibâse bunu zararunızdan irişdirmekten ve bu bahâne ile re'âyâ fukarâsına zulm ve te'âdiden begâyet ihraz eylesesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın tahrîran

Tahrîran fi el-yevmü's sâni

fi şehru zi'l-hicce eş-şerîfe 'aşere ve mie ve elf

Kayd 16 fi rebiu'levvet 1111

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/76/666

Kütahya ve kazası muhızırbaşılığının vekaletinin Abdurrahman Ağa' va verildiğinin temessüküdür.

Hicri: 28 Rebiülevvel 1111 / Miladi:23 Eylül 1699

‘Abdurrahmân Ağanındır

Bâis-i tahrîr-i hurûf oldur ki kânûn üzere dergâh-ı ‘âlî (...) mahsûs olub berât-ı şerîf-i ‘âlişân ile ber-vech-i te’bîd mutasarrıf olduğum nefis-i Kütahya ve kazâsı muzır başılığ zaptiçün tarafımızdan vekâletine tâlib olan iş bu hâfizzu’t-temessük ‘Abdurrahman Beyin yüz on bir senesi rebû’l-evvelisinin on beşinci gününden bir sene tamamına değin der’uhde ve iltizâm olunub yedine işbu hurûf-ı ketb ü tahrîr olunub virilmişdir ki mûmâileyh varub vech-i meşrûh üzere tarafımızdan vekîlimiz olub nişîn-i sâbıklarda mutasarrıf olanlar ne minvâl üzere ‘avâyid alagelmışler ise bir ferd mâni’ olmaya

Tahrîran fi el-yevm (...)

Kayd 28 fi rebû’l-evvel 1111

Hâliyâ (...)

K3/76/667

Ali Ağa' nın iltizâma nasb u ta'yinidir.

Hicri: 28 Rebiülevvel 1111 / Miladi:23 Eylül 1699

‘Ali Ağanındır

Sa’âdetlü ve fazîletlü Efendimiz hazretlerinin meclis-i şerîf-i merâm-(?) bahşleri(?)(...) ‘âlilerine ve der-da’vât-ı sâfiyât ve ‘özü-i teslîmât ithâfiyla(...) (...)olunur ki hâliyâ vâlî-yi Anadolu sa’âdetlü ve devletlü vezîr-i mükerrerrem veliyyü’nni’am Paşa efendimiz hazretlerine husûsî ve mu’ayyen olan nefis-i şehri başılığ işbu bin yüz on bir senesi mâh-ı reû’l-âhire guresinden üç(...)tamâmına değin üslûb-ı sâbık üzere zabtiçün mektûb-ı tahrîr kıdvatü’l-emâsil ve’l-akrân ‘Ali Ağa zîde kadrühüye der’uhde ve iltizâm sipârîş-i

nasb u ta'yîn olunmuşdur me'mûldür ki olı geldiği vech üzere subaşılığı mû'mâileyhe zabt u rabt u ahz u kabz itdirilüb şer'-i şerif hilâf ve mu'ânid kadîm mugâyir vaz'u hareket itdirilmeye nâfi (...) sancakda fezâil(...)

Kayd fi 28 fi Rebû'l-evvel 111

Hâliyâ Anadolu(...)

K3/77/668

Gümüş nâhiyesinde Şeyh Ârâm zâviyesinde seyyid İbrâhim ve seyyid Ahmed ve 'Ali'nin zaviyedâr olduklarının berâtıdır.

Hicri:Rebiülevvel 1 111 / Miladi:Eylül 1699

Nişân-ı şerif-i 'alişân hüküm oldur ki

Kütahya sancağında Gümüş nâhiyesinde Şeyh Ârâm kuddise sırruhü (...) zâviyesinde vazîfe-i mu'ayyenesiyle (...) zâviyedârı olan (...) olub zâviyedârlığı mahlûl (...) olub 'ulemâdan işbu râfi'-i tevki' refi'u'ş-şân (...) kıdvetü'l (...) el-kirâm seyyid İbrâhim ve seyyid Ahmed (...) Şeref (...) 'Alî (...) bin-yüz-dokuz zi'l-hiccesinin on beşinci gününden (...) olub bundan evvel zâviyedâr olanlar ne vechle mutasarrıf olıgelmişler ise mezbûrlar dahî ol minuâl üzere mutasarrıf olalar ol bâbda taraf-ı âherden ve (...) dahl ü ta'arruz kılmayanlar söyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar

Tahrîran fi el-yeümü's-sâbi'u 'aşere şehru zi'lhicce

senete 'aşere ve mie ve elf

Kayd fi (...) şehru rebû'l-evvel sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye

K3/77/669

Germiyân zade Mehmed'in, Mustafa mutasarrıf olduğu halde Depecik ve Nevâhi karyelerindeki mahsulat ve rüsumatı zimmetine alıp Mustafa'ya vermemesi üzerine Germiyanzâde'nin 'asitaneye ihzarı için gelen fermanıdır

Hicri: Rebiülahir 1111 / Miladi: Ekim 1699

Germiyân zade için gelen ihzar fermanıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü'l-'ulümü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadrühü (...) sa'âdetime 'arzihâl idüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti iklâmından Kütahya sancağında Depeik ve nevâhi karyelerinin bin doksân dokuz ve yüz senelerinde vâki'olan mahsûlât ve rüsûmâtın Kütahya sâkinlerinden Germiyân zâde Mehmed nâm kimesne altı bin altı yüz guruşa der'uhde ve iltizâm ve meblağ-ı merkûmun bir mikdârın (...) kâdîsı zimmetinde kalmağla taleb eyledikde virmekte ta'allül itmekle bundan mahallinde şer'le görilüb (...) için iki def'a emr-i şerîf virilmiş iken itâ'at itmeyüb icrâ-yı hak olunmaduğın bildirüb asitâne-yi sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeniz vech-i şürûh üzere ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki emekdârlardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadrühü vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr Germiyanoglı Mehmedi asitâne-yi sa'âdetime ihzâr eylesin ki gelüb ahvâlleri vüzerâ-yı 'ızâm ve kâdî 'askerlerim huzûrlarında şer'le görilüb icrâ-yı hak oluna şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâil-i şehru rebî'u'l-âhir

senete ahadî 'aşerete ve mie ve elf

Kayd fî evâhiruhü şehru rebî'u'l-âhir sene 1111

Mahrûse-i Kostantiniyye

K3/77/670

Kütahya kazâsı Armudili nahiyesine tâbi' Seydî nâm karyede vâki' Dîvâne Bâba zâviyesinin Kâsım oğlu Mehmed nâm kimesneden mahlûl olub zâviyedârlığın Hasan' a verildiğine dair beraaddır.

Hicri: 12 Cemaziyel evvel 1111 / Miladi: 5 Kasım 1699

(...)

Nişân-ı şerif-i 'alışân-ı sâmi-mekân-ı et-tuğrâ-yı garâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hüküm oldur ki

Kıdvetü'n-nüvvâb ve'n-neşri'în(?) Kütahya kazâsı muzâfâtından Armudili nâhiyesinde nâibü'ş-şer' olan mevlânâ Hasan zîde 'ilmühü dergâh-ı mu'allâma mektûb gönderüb nâhiye-i mezkûra tâbi' Seydî nâm karyede vâki' Dîvâne Bâba zâviyesinin zâviyedâr olan Kâsım oğlu Mehmed nâm kimesne olub zâviyedârlığı mahlûl olmağla işbu râfi'-i tevki' refî'u'ş-şân-ı hâkânî Hasan için her vechle mahal ve müstehakdır deyü tevcîh olunub berât-ı şerîfîm virilmek bâbında 'inâyet-i ricâsına 'arz itmeniz (...) vâki' ise mûcebince tevcîh idüb işbu berât-ı sa'âdet(...) ve behcet(...) virdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezkûr varub müteveffâ-yı mezbûr yerine zâviye ve burada zâviyedâr olub hizmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve müeddî(?) kaldıktan sonra vazîfe-i mu'ayyenesine mutasarrıf olub ol bâbda hiç (...) ve râfi' olmayub dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fî evâili Saferu'l-hayr senete seb'u ve mie ve elf

Kayd fî 12 min Cemâziye'l-evvelî sene 1111

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/77/671

Kalinvîrân nâhiyesinde Eşik nâm karyede vâki' zâviyenin zâviyedarı olan Mehmed nâm kimesnenin kendi hüsnû rızâsıyla ferâğı üzerine Mustafa nâm kimesneye zâviyedârlığın verilmesine dair beraaddır.

Hicri: 12 Cemaziyel evvel 1111 / Miladi: 5 Kasım 1699

(...) oğlu Mustafanıdır

Nişân-ı şerif-i 'alışân-ı sâmi-mekân-ı et-tuğrâ-yı cihân-sitân oldur ki

Medîne-i Kütahya muzâfâtından Kalinvîrân(?) nâhiyesinde Eşik Âzâd nâm karyede vâki' zâviyenin yirmi bir akçe vazife ile zâviyedârı olan Mehmed nâm kimesne kendi hüsn-i rızâsıyla Halil oğlu erbâb-ı istihkâkdan işbu râfi'-i tevki' refi' hümâyûn Mustafa nâm kimesne fâriğ olub mezbûrda her vechle mahal ve müstahak olmağın bâbası ferâğından tevcih olunub berât-ı şerif-i 'alışânım virilmek bâbında kendi 'arz-ı hâli mûcebince 'inâyet-i ricâ itmeniz fâriğ olduğu mukarrer ise sıddıka idüb bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr zikr olunan zâviyenin fâriğ-i mezbûr bâbası yerine zâviyedâr olub hizmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve müeddâ kaldıktan sonra ta'yîn olunan bir akçe vazîfesine mutasarrıf olub vâkıfın (...) devâm-ı 'ömr-i devlet (...)çün du'âya müdâvemet ve (...) göstere ol bâbda fâriğ-i mezbûr ve taraf-ı âherden mâni' ve dâfi' ve mezâhim olmayub mezbûra asla dahl ü ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî el-yevmü's-sâminü ve'l-ışrîn

fî şehru Rebî'u'l-âhir senete ahadî ve 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî 12 min Cemâziye'l-evveli sene 1111

K3/77/672

Duhân tüccarından Süleyman'ın Halil'e gümrüğünü verdiği halde Halil yerine gümrükçü olan Mustafa'nın tekrar taleb etmesi üzerine Süleyman'ın şikayeti üzerine durumun teftiş olunmasına dair fermendir.

Hicri: 29 Rebiülevvel 1111 / Miladi: 24 Eylül 1699

Duhâncı Süleymanındır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-ahkâmü'ş-şerî'ate ve'd-dînvâris-i ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîd-i inâyetü'l-melikü'l-müîn Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlu ve'l-keâm Mevlânâ ve [ ] kâdîsı zîde fazlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki duhân tüccârından Süleyman nâm kimesne dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub mezbûr Kütahya sâkinlerinden olub bin yüz dokuz senesine mahsûb olmak üzere yüz on senesi recebinde duhân gümrük emîni olan Halil nâm kimesneye yedinde olan duhânın gümrüğün virüb eline memhûr edâ tezkiresi almış iken mezbûr Halil 'azl olunub yerine gelen gümrükçi Mustafanın virdüğü tezkireye 'amel eylemem bir kat gümrük alurım deyu hilâf-ı temessük tekrâr taleb ile rencîde ve te'addî eyledüğün bildirüb men' ve def' olunub yedinde olan memhûr edâ tezkiresine muhâlif tekrâr alurım ve teftiş iderim deyu te'addî itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ iyledüğü ecilden imdi bir def'a gümrüğün virüb yedine memhûr tezkire alub yedinde olan duhânı tezkiresinden (...) değil ise rencîde olunmaya deyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr yedinde olan duhânlar bir def'a gereken edâ idüb yedine edâ tezkiresi alub yedinde olan duhânı tezkiresinden (...) değil ise hilâf-ı şer' ve bilâ emr-i hümâyûn tekrâr taleb ile rencîde ve remîde itdirmeyüb ta'addîsin men' ve ref' eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî el-yevmü't-t-tâsi'u ve'l-ışrîn

fî şehru rebî'ul-evvel senete ihdâ 'aşere ve mie ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrüse

K3/77/673

Bin yüz dokuz senesine mahsûb olmak yedinde mevcûd bulunan duhânın fermân olunduğı üzere lâzım gelen rûsûm gümrüğün gümrük emini Halil virüb yedinde edâ temessükü alub hala duhân gümrükçüsü olan Mustafa nâm kimesne mukaddemâ tezkire viren Halilin temessüküne ‘amel itmeyüb müceddiden gümrük taleb ile rencide itdirilmemek bâbında hilâf-ı şer’ rencide olunmaya deyu fermândır

Hicri:16 Cemaziyelevvel 111 / Miladi:9 Kasım 1699

Duhâncı Halilindir

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdisı zîdet fezâilühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nefsi Kütahyada sâkin Halil nâm kimesne dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb bin yüz dokuz senesine mahsûb olmak üzere yüz on senesi Recebinde yedinde mevcûd bulunan duhânın fermân olunduğı üzere lâzım gelen rûsûm gümrüğün gümrük emini Halil zîde kadrühüye virüb yedinde edâ temessükü alub bir akçe ve bir habbe vireceğı olmayub ve yedinde kat'an duhânı dahî(...) hala duhân gümrükçüsü olan Mustafa nâm kimesne mukaddemâ tezkire viren Halilin temessüküne 'amel itmeyüb müceddiden gümrük taleb ile rencide itdirilmemek bâbında emri şerîfim ricâ eyledüğü ecilden imdi bir def'a gümrüğün virüb yedinde ma'mûlün bir tezkiresi olub yedinde gayri duhâna (...) hilâf-ı şer' rencide olunmaya deyu fermân-ı 'alişânım sâdır olunmuşdur (...) duhânına hükm-i şerifiyle vârid kıla bu bâbda sâdır olan emrim üzerine 'mel idüb dahi göresin mezbûriyeden (...) duhânın (...) gümrüğün virüb ve yedinde (...) bir tezkiresi olub yedinden gayrı (...) yağiseol takdirce hilâf-ı şer'-i şerif tekrâr talebiyle rencide ve remide itdirmeyüb ta'addilerin men've ref' eylesesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fî el-yevmü'l-hâmisü şehru rebî'u'l-âhir

senete ahadî ve 'aşere ve mie ve elf

Kayd îmâ(?) fî 16 Cemâziye'l -evvelî sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/77/674

Kütahya kazâsı Sevdiğin nâm karyede vâki' Tura Beğ vakfının İbrahim ile Ali'ye ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olmâları beraatı verildiğinden Ali' nin yedinde olan beraatı tarihinden itibaren hissesine düşen mahsulün kendisine verilmesi için fermandır.

Hicri:16 Cemaziyelevvel 111 / Miladi:9 Kasım 1699

Emir oğlu 'Alinindir

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l 'âlem müdebbiru' l-ümûr el-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyânü'l-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü'l-âdet ve'l-i clâl el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtıfı'l-melikü'l-a'lâ Anadolu eyâletinde mutasarrıf olan vezirim [ ] Paşa edâmâllâhü te'âlâ iclâlühü ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü's-şerife ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în vilâyet-i Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki 'Ali nâm kimesne dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub Kütahya Kazasında Sevdiğin nâm karyede vâki' Tura Beğ vakfının vazîfe-i mu'ayyene ile mütevellî ve zâviyedârı olan bâbası Şeyh Ahmed fevt oldukda karındaşı İbrâhim (...) (...)öni vâlidesi Havvâ nâm hatun istiklâlen karındaşı İbrâhim üzerine berât ittirüb lakin merhameten ber-vech-i iştirâk zabt eylemek üzere bin yüz on senesi Recebinin guresinden mâlım tarafından kendüye berât-ı 'âlişânım virilmekle (...) varub berâtı mücebince hissesine düşeni zapt eylemek murâd eyledikde mezbûra Havvâ tarafından vekîli Mehmed nâm kimesne (...) beğinden olub zabtına muhâlefet itmeleriyle (...) şer'olduda hevâsına tâbi' kâdîya istinâd ile berâtın sicile kayd olduğu gündün zapt idersin deyü zabtına muhâlefet ve gadr eyledüğün bildirmesi berâtı târlhinden hissesine 'âid olan mahsûlâtı her ne ise kendüye zapt itdirilüb mezbûrları ol vechle müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine neferâ olundukda bundan akdem vakf-ı mezbûrlar tevliyeti ve zâviyedârlığı bin yüz dokuz Ramazân-ı şerifinin on üçüncü gününden bâbası Şeyh Ahmed mahlûlünden İbrâhime berât virilüb lakin karındaşı 'Ali 'arz-ı hâl itmekle bin yüz on Receb guresinden İbrâhim ile ber-vech-i

iştirâk mutasarrıf olmak üzere bin yüz on Recebinin guresi günü berât virildiği derkenâr olundukda imdi derkenâr mücebince zabt etdirilmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahi mezbür ‘Alinin yedinde olan berâtı târihinden ber-vech-i iştirâk hissesine düşen mahsûlün kendüye zabt itdirdüb hilâf-ı berât-ı ‘âlişân mezbûra (...) ve âheri müdâhale ve(...) itdirmeyesiz şöyle bilesin ‘alâmet-i şerife i’timâd kılasın

Tahrîran fî el-yevmü’s-sâlisü fi Cemâziye’l-evvelî

senete ihdâ ‘aşere ve mie ve elf

Kayd fi 16 fi Cemaziye-l-evvelî sene 1111

bemakam-ı Kostantınıyye el-mahrüse

K3/78/675

Kütahya kazâsının umûr-ı kısmet-i ‘askeriyesi cenâblerına tefvîz olunduğunu bildiren ma’ruzdur.

Hicri:Cemaziyelevvel 1111 / Miladi:Kasım 1699

Sa’âdetlü mükerremetlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf ü mahfel ü (...) (...) mezîd-i i’zâz ve ikrâm birle (...) (...) intizâm (...) (...) siyâkında münhây muhlis-i müstihâm(?) budur ki işbu sene ahadî ‘aşere ve miete ve elf cemâziye’l-evvelîsi guresinden taht-ı hükûmet-şi’ârları olan Kütahya kazâsının umûr-ı kısmet-i ‘askeriyesi cenâblerına tefvîz olunmuştur me’mûldür ki kazâmız burada vâki’ olan mevâd-ı ‘askeriye (...) tahrîr ve (...) (...) bi’l-farîzaü’ş-şer’iyye tevzî’ ve taksîm buyurulduktan sonra rüsûm-ı mağâdayı(?) taraf-ı muhlis îsâl buyurmâlarından mahzûz oluruz bâkî hemîşe (...) dâim bâd bi-‘asker-i Anadolu el-fakîr ‘Ali el-kâdî

Kayd (...) el-yevmü’l-ısrîn min cemâziyel-evvelî sene 1111

K3/78/676

Metinde zikr olunan kâdîliklarda sâkin berâkende-i ermeni ve hisselerini ve papaz ve keşişlerin ve sâir berâkende ermeni keferesinin kendü âyinleri muktezâsınca zimmetlerine edâsı lâzım gelen vergilerin mektûbı mücebince tevcîh idenlerden ve patriğin ta'yin ettiği vekile taleb ve tahsîl ve patrik için ahz u kabz itdirüb defter mücebince tevcîh eyleyen bâkîlerden kimesne zimmetlerinde bir akçe bir habbe bâkî kurdurulmaması için fermandır

Hicri:2 Cemaziyelevvel 111 / Miladi: 26 Ekim 1699

Patrik fermânındır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'âmü's-şerî'ate ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya ve Burusa ve Mağnisa ve İzmir ve Konya kâdîları zîdet fezâilehum ve Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Mihaliç ve Kırmacı (...) ve Güzelhisâr ve Aydıncık ve Bandırma ve (...) ve Kocaili ve (...) ve Bilecik (...) (...). Karamürsel ve İznik ve Pazar(...) Ve Gemlik ve Karaca(...) Ve Karahisâr ve Akşehir ve Seferihisâr ve [ ] ve [ ] ve [ ] kâdîları zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Hâlâ İzmir keferesi patriği olan (...) râhib dersa'âdetime erm(?) 'arz-ı hâl gönderüb bi'l-fi'l patrikliğe müte'allik zikr olunan kazâlarda olan berâkende ermeni keferesinin mürdeleri papazları ve keşişleri ve sâir berâkende ermeni keferesinin bin yüz on bir senesine mahsûb olmak üzere âyinleri muktezâsınca zimmetlerine edâsı lâzım gelen senevî mîrî rüsûm ve (...) akçeleri ve kinisada (...) keşişlerin (...) (...) mu'tâd-ı kadîm üzere patriğe 'âid beş binden akall olan metrûkâtların ve binâ yerleri ve (...)ları ve manastırları resmen defter mücebince geçen senede kalan bâkîlerin ve sâir ve patriklerin rüsûmuna müteveccih olanlar kadîmden olıgeldiği üzere mektûli mücebince bâ-tamâm taleb ve tahsîl itdirilmek için hâlâ kendü cânibinden vekîl ta'yîn eyledüğünü bidirüb emr-i şerîfim ricâ itmeğin imdi kandan üzere 'amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükmi-şerîfimle vekîl-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî râhib-i mezbûrun patrikliğe müte'allik zikr olunan kâdîliklarda sâkin berâkende-i ermeni ve hisselerini ve papaz ve keşişlerin ve sâir berâkende ermeni keferesinin târîh-i

mezbûra mahsûb olmak üzere kendü âyinleri muktezâsınca zimmetlerine edâsı lâzım gelen senevî mîrî rûsûm ve tasadduk akçelerin ve binâ yerleri ve (...)ları resmen ve taht-ı senelerde defter ve mektûbı mûcebince tevcîh idenlerden ve bâkîlerin ve sâir düşen patriklik rûsûmuna olıgelen resm-i ‘adet ve kânûn üzere vekîl-i mezbûr taleb ve tahsîl ve patrik için ahz u kabz itdirüb defter mûcebince tevcîh eyleyen bâkîlerden kimesne zimmetlerinde bir akçe bir habbe bâkî kurdurmayasız hilâf-ı ‘adet ve kânûn bir ferde ta’allül ve şer’ itdirmeyesiz ve vekîl-i mezbûr mîrî rûsûm cem’ itdirdikde ba’zı kimesneler mücerred celb-i mâl için sen bize (...) ve oğullarımızı (...) dahi akçe virdik(?) deyü (...)üzerine bir nesne (...) olmadın (...) hilâf-ı şer’-i şerîf rencîde eylediklerinden gayrı ba’zı muhavvet(?) yerlerde ahsen vechle (...) ve su başıları ve sipâh ve yeniçeri ve sâir ehl-i ‘örf tâifesi sen tebdîl-i câme eylemişsin deyü mezbûrî ve yanında olan adamların hilâf-ı şer’-i şerîf rencîde itdirmeyüb (...) bârgîr ve katırları olağa(?) sipâh ve yeniçeri ve sâir (...) kullarına aldırmayub husûs-ı mezbûr için tekrâr nekâbet olunmâlu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîran fî el-yevm şehru zi'lka'de

senete ‘aşere ve mie ve elf

Kayd fî 2 min Cemâziye'l-evvelî sene 1111

K3/78/677

Ömer Cavuş zîde kadrûhu marifetiyle Yanos nâm zımminin bulunduğu yerde ahz ve Âsitâneye ihzâl olunmasına dair fermandır.

Hicri:1 Cemaziyelahir 1111 / Miladi:24 Kasım 1699

Sûret-i fermân-ı şerîf

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Burusa ve Kütahya kâdîları zîdet fezâilühümâ ve Kıdvetü'l-kuzât ve'l hükkâm ma'denül fezâil ve'l kelâm [ ] ve [ ] ve kâdîları zîde fazlühümâ tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ermeni Patriği olan Mihtâr(?) nâm patrik sidde-i sa'adetime'arz-ı hâl gönderüp bundan akdem ermeni patriği olan [ ] nam

patriğin adamlarından Simadon (?) nam zimmi Yanos (?) nam zimminin maktû' için sâdır olan ferman-ı şerifi bir tarikle Sirkat(?) ve Yanos (?) zimmi benim deyü ismini tağyir ve Burusadan Kütahyaya varınca kasabât ve kurâdan gezub kefereden mîrî maktû''atı cem ' ve mâl-ı miri ve şart-ı iltizâmına gadr itmekle mesfûrun bu makûle işlerde bulunmak (...) olub birkaç def'a ma'rifet-i şer'le ta'zir ve te'dip olumuş iken islâh-ı nefis itmemekle ta'yîn olunan çavuş mübâşeretle mesfûr zimmi bulunduğu yerde ahz ve Âsitâne-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ itmeğin Vech-i meşrûh üzere ihzâr olunmak emrim olmuştur buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvet-îl emâsil ve'l âkrân 'Ömer Çavuş zîde kadrühü hükmi şerifimle vüsül buldukda bu balada sâdır olan emrim üzere 'amel dahi çavuş merkûm ma'rifetiyle mesfûr zimmiyi bulunduğu yerde ahz ve Âsitane-i sa'âdetime ihzar eylesin ki gelüb ahvâllerini dîvân-ı hümâyûmunda vûzerâ-yı 'ızâm ve kâdî' askerlerim huzûrunda şer'le görülüb icrâ-yı hak oluna şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar

Tahrîran fî evâsıt-ı Cemaziye'l-evveli

senete ahadî 'aşere ve mie ve elf

Kayd gurre-i Cemâziye-l-âhire sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrüse

K3/78/678

Kara Hasan nam şâkiyi himâye eden Mütessellim Boşnak Mehmed Anağanın âsitaneye ihzârına dair fermanıdır.

Hicri:11 Cemaziyelahir 1111 / Miladi:4 Aralık 1699

Mütessellim Boşnak Mehmed Ağanın ihzârına fermânıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Dazkırı kazâsı sâkinlerinden olub dergâh-ı mu'allâm

mutasarrıflarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mutasarrıf Ahmed zîde mecdühû sidde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb ebnâ-i sipâhiyândan Kara Hasan nam şaki bi-gayrı hakkın katline kâsd idüb şerrinden emîn olamadığından kâdîların 'ırzı ve ahâlî-yı vilâyetin mahizer(?) ve hüccet-i şer'iyye ile(...) ahvâlin i'lâma gelür iken Kütahyaya geldüğünde Boşnak Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne mütesellim bulunub mezbûr sakînin hâmîsi olmağın mûmâ ileyhi ahz ü (...) urmak üzere bölükbaşısına (...) eyâlet-i Anadolının defter-i kethüdâşî ve çavuşlar kethüdâsı mütesellim-i mezbûrun yedinden alub âher yere götürdüklerinden tekrâr mütesellim-i mezbûr kırk elli nefer-i müsellahevend gönderüb eline zincire urun götürün deyü (...) kethüdâsı ile çavuşlar kethüdâsı (...) kendüyi muhâfaza ve âher'ul-emr dörtyüz otuz ve (...) kahve ile otuz beş guruşluk bir (...) düşmesin alub ba'de salıvirüb ziyâde zulm ve te'addî eyledüğün ve mütesellim-i mezbûr hâlâ Kütahyada olduğun bildirüb Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunub icrâ-yı hak olunması bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-hâc Hasan Çavuş zîde kadrühü hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mütesellim-i mezbûr Boşnak Mehmedi Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr eylesin ki gelüb dîvân-ı hümayûnumda ahvâlleri vüzerâ-yı 'ızâm ve kâdî'askerlerim huzûrlarında şer'le görilüb icrâ-yı hak oluna şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fî evâhir-i Cemâziye'l-evvelî

senete 'aşere ve mie ve elf

Kayd fî 11 min Cemâziye'l-âhire sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/78/679

Alay Beğizâde Mustafa Ağa'ya, İbrahim zîde kadrühû beraatı olduğu halde zeâmetine haricden müdahale olunmasına engel olması için fermanıdır.

Hicri:Cemaziyelahir 1119 / Miladi:Kasım 1697

Alay Beğizâde Mustafa Ağanıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü's-şerifü ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâî ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü kıdvetü'l kuzât vel-hükkâm ma'denül fazl vel kelâm Mevlâna (...) kâdîsı zîde fazlühü tevkî-ı refî-ı hümayün vâsil olıcak ma'lûm ola ki zu'amâdan (...) fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhim zîde kadrühü sidde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb Kütahya sancağında Sazânos nâhiyesinde Vîrâncık nâm karye ve gayrıdan bilfi'l berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu yirgirmi yedi bin akçe icmâllu zâmete karyelerinin rüsûm-ı serbestiyesine hâricden dahl olunduğun bildirüb imdi icmâllu zeâmet ser-best olmak kânûn-ı mukarrerdir buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezbûra tamam hak ve 'adl üzere mukayyed ve berâtına nazar idüb göresin ze'âmet-i mezbûr sonradan hisselerden birikdirilmiş olmayub icmâllü ze'âmet alub icmâllu ze'âmet karyelerinin resm-i cürm ü cinâyet ve resm-i 'urû sâne ve kul ve câriye müjdegânesi ve sâir bâd-ı hevâsına mir-mirân ve mîlivâ voyvoda ve mütesellim ve subaşlarından ve zu'amâ ve erbâb-ı timâr ve çeribaşı ve çeri (...) lerinden ve (...) ve (...) ve nâzır ve (...) ve câmi'i emvâlden ve sâir iş erlerinden ve gayrıdan (...) hiçbir ferdi dahl u ta'arruz itdirmeyüb mûmâileyhe ahz u kabz u zabd ittiresin anın buna yazılı re'âyasından birinin üzerine cürm-i galîz sâdir olub bi-hasbi's-şer' sulb-ü siyâset ve yahud ve kat-ı 'uzva müstehak ola ol vakt hükm-i kâdî olacak olub hüccet-i şer'iyye verildikten sonra dahî mücrime günâh sâdir olduğu mahalde siyâsete me'mûr olanlara şer'le haklarında lazım gelen mûmâileyhin ma'rifetiyle icra itdirüb hâric-i toprağa alub gitmeğe komayub ve bedel-i siyâbet deyü bir akçe ve bir habbelerin almaya ve aldirmayasın min ba'di şer'-i şerîf ve kânûna ve emr-i hümayünuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin vakfiyede mudhal olmayanları dahl itdirmeyüp (...) 'inâd üzere olanları ism-ü resimleriyle yarub bildirüb husûs-i mezbûr için tekrâr emrim (...)

eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîran fî evâil-i şehri Cemaziye’l-âhir senete tis’a ve mie ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el mahrûse

K3/79/680

Hüseyin Hasan’ ın kethüdayeri ta’vin olduğunu bildiren buyrulduur

Hicri: Cemaziyelahir 1111 / Miladi: Kasım 1699

‘İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine der-da’vât-ı sâfiyât-füzûn ithâfiyla muhibbâne (...) olunan budur ki hal-i taht-ı hükümet-şi’ârlarında vâki’ Kütahya ve tevâbi’ nevâhiyesinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşları üzerlerine zâbit ve kethüdaları nasb u ta’yîn olunmak (...) kadîm olmağın zümre-i silahdârândan sekban ikinci bölükde yevmî on akçe ‘ulufeye mutasarrıf olan kıdvetü’l-emâsil ve’l akrân Hüseyin Hasan Kütahya mahall-i müstehak olmağıla kethüdâyeri nasb olunub mektûb birle gönderilmişdir vüsûlunda gerekdir ki merkûmun hidmet-i merkûmede istihdâm itdirülüb kethüdâtlığı umûruna müte’allık mürâca’atı mûmâ ileyhe itdirdesiz ve sizler ki altı bölük yoldaşsınız merkûm üzerlerinize zâbit ve kethüdârı bulub vâki’ olan da’vâ ve nizâ’larınızı şer’le gönderüb hilâf-ı şer’ bir ferdi rencîde ve remîde eylemeyesiz ve sen ki kethüdâr-ı zîde kadrühüsün ol cânibde olan altı bölük yoldaşların hüsn-i zindegân üzere zabt u rabt idüb düşen da’vâ ve nizâ’ların şer’le gördürüb sükkân-ı left(?) üzere olanları ism ü resp ü bölüğüyle yazub bu cânibe ‘arz u i’lâm eylesesin ve ba’zı levendât tâifesi sipâhî nâmıyla mızrak ve bayrak getürüb re’âyâ fukarâsın rencîde ider var ise ol makûleleri rikkat ile ele getürüb üzerlerine lâzım geleni icrâ-yı ahkâm-ı şer’iyye itdiresin ki sâire mûcib-i ‘ibret olub re’âyâ fukarâsı devlet-i pâdişâhîde âsûde-hâl -üzere devâm-ı ‘ömr ü devlet (...) sine müdâvemet üzere olalar

Tahrîran fî evâili şehri cemâziye’l-âhir sene ihdâ ve ‘aşere ve mie ve elf

Dergâh-i ‘âlî

Mustafa (...)

Dergâh-ı ‘âlî

Mehmed

K3/79/681

Kütahya kethüdârî Hasan' ın yerine vekil ta'vinidir.

Hicri: 28 Cemaziyelahir 1111 / Miladi: 21 Aralık 1699

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

İş bu sene-i mübârekede nefsi-i Kütahya ve tevâbi' nâhiyelerinin ve kasaba ve kurâlarında olan sipâh ve sipâhîzâdelerin şer'imle düşen hususların görmek için altı bölük (...) oğulları vesâir sene-i sâbıkalarda olduğu üzere tarafımızdan (...) vekil etmişizdir vüsûlünde gerekdir ki ve râci olan düşen husûsları zabt u rabt idüb taraf-ı âherden kimesne mâni' olmaya

Tahrîran 20 şehru cemâziyel âhir senete 1111

Mahlas

(...) 28 şehru cemâziyelâhir

Kütahya iskân kethüdârî

sene 1111

Hasan (...)

K3/79/682

Akbaş ekradı cema'atının ferman olunan mahalle gitmeyip, Anadolu toprağında şekavet etmeleriyle tüccar ve sairden gasbettikleri emvâlî taleb etmek, itaat etmeyenleri katl, suhulet edenleri Rakka'ya götürmek üzere Anadolu vâlisi Mehmed Paşa'nın vazifesi hakkında fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1111 / Miladi: Eylül-Ekim 1699

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l 'âlem müdebbiru ümûr el-mümehhidü bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyânü'l-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-seâdet ve'l-iclâl el-mahfûf (...) 'avâtîfi'l-melikü'l a'lâ Anadolu vâlisi vezirim el-hâc Mehmet paşa edâmellâhü teâlâ 'iclâlehü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem (...) iskân olunan (...) ekrâdından akbaş ekradı cemâ'ati ikâmetleri fermânım olan mahalle

gitmeyüb aydın ve Saruhan semtlerinde kalub zulm ve(...) üzere (...) Aydın ve Saruhan muhassili Nasûh dâme ikbâlühü umûrlarından gitmesi ahz-u (...) ve mâ'adasını zecran ve kahran önünüze katub sürüb taht-ı hükûmetinden ihrâc eyledikten sonra Karaman eyâleti toprağına varub anda dahi kendü hallerinde durmayub fesâd ü şekâvet ve Anadolu toprağına girüb ebnâ-yi sebil ve sükkân-ı memlekete te'addi ve tecâvüz üzere olduklarından mâ'ada yalnız iplik tüccârının elli kiseden mütecâviz mâlların nehib ü nemâret itmeleriyle sen ki vezirim müşârun ileyhsin kapun halkı ve eyâletin 'askeri ve cemâ't-i merkûmenin buldukları mahalde karîb olan mir mirân ümerâ kethüdayerleri yeniçeri serdârları tevâib-i asker-i iktizâ ider ise il erlerini yanına getürdüb cemâ't-i merkûmenin buldukları mahallâtta üzerlerine varup içlerinde bu makûle hiyânete cesâret iden eşkıyâyı ve tüccârdan ve sâirlerinden gasb eyledikleri emvâlî taleb eyleye suhûlet ile virirler ise emvâl-i mağsûbeyi ashâbına redd ü teslim ve eşkıyânın şer'le müstehak oldukları cezâları bilâ-amân icra eylesesin şöyle ki eşkıyâyı ele vermeyüb muhârebeye teaddî ederler ise mukâbele idüb bi-eyyi hâl eşkıyasın katl ve kendisin emvâl-ı mağsûbeyi ashâbına redd ü teslim ve sâirlerini getürüp Adana beğlerbeyisi Mehmet dâme ikbâlühüye teslim eylemek üzere hatt-ı hümâyun-ı şevket-makrûnumla (...) südür olan emr-i şerifimle me'mûr olub ve mîr-mîrân-ı mûmâ ileyh Haleb vâlisi vezirim Hasan Paşa edâmellâhü teâlâ 'iclâlehüye ve müşârun ileyh dahî Rakka vâlisi vezirim Mustafa paşa edâmellâhü teâlâ 'iclâlehü ya teslîm itmek üzere me'mûr olmuşlar idi sen me'mur olduğun üzere cemâ't-i merkûmeyi ta'kib ederek Kayseri havâlîsine vüsûlundan cemâ't-i merkûmenin mîr-i aşîretleri hâlâ karar eyledikleri (...) ve bakır nâm mahalden tarafına gelüb Anavarza kal'ası karîbinde iskân olunmaları ricâsında oldukların mektûbunla î'lâm ve bu husûs için gönderdiğin 'arzlar ve huccetler ve mahzarlarınız (...) dahî ma'lûm-ı hümâyûnum olmuşdur lâkin cemâ't-i merkûma mukaddem bir def'a mahall-i mezbûrda iskân olunmuşiken kendü hallerinde olmayub Anavarzayı cebren ve ahâlî yedinden aldıklarından gayrısı havâlîsinde olan Kars ve Sis ve Masis ve etrafında olan kurâ ve nevâhî ahâlîsi mezbûrların ızrar ve te'addilerinden (...) ve perîşân olmâlarıyla def' olunub Rakka'ya iskânları fermanım olunub ve ekserî ferman olunan mahalde (...) münâsib olmayub bi-eyyi vechin kâne Rakka'ya iskânları ehemmi-mi mühâtdan olub ve Halep vâlisi Şehr-i zûr ve Bağdâd taraflarına (...) memûr olub ve adana beğlerbeğisinin cemâ't-i merkûmeyi yalnız kapusı halkıyla mahall-i me'mura götürmesi hadd-i iskânda olmamağla senin(...)alasin bilâhare cemâ't-i

merkûmeyi Rakka'ya götürmek üzere sen me'mûr olmuşsundur imdî emr-i şerîfim sana ne mahalde vâsıl olur ise bir husûs için vech-i meşrûh üzere seninle me'mûr olub yanında bulunan mîr-mîrân ve ümerâ ve alay beğlerim ve vesâir tavâsîf-‘asker ile cemâ’at-i merkûmenin buldukları mahalde üzerlerine varub mukaddimen ve halen me'mûr olduğun üzere içlerinde olan eşkıyâyı ve tüccârdan ve sâirlerden gasb eyledikleri emvâli taleb eylesin sühûlet ile virirler ise febihâ ve eğer emvâl-ı mağsûbeyi ve eşkıyâyı ele virmeyüb muhârebeye tesaddi ederler ise mukâbele idüb bi-eyyihâlin eşkıyâyı katl ve emvâl-i mağsûbeyi ashâbına redd-ü teslîm olunmak üzere tahsîl ve sâirleri önüne katub âher toprağa savuşurlar ise dahi akablerinden ayrılmayub her ne tarîkle mümkün olur ise olsun ‘arz u i’lam kaydına düşmeyib bi-eyyihâl cümlesini bir gün evel sürüb götürüb Rakka vâlîsi vezir müşârun ileyhe teslîm ve teslîmine mübâşir alub ve itmâm-ı hizmete değin yanında bulunmak üzere ta’yin olunan mübâşir ile rikab-ı hümâyunuma irsâl eylesin ve lâkin bu takrîb ile ayâb ve zehâbda (...) ve iskân-ı vilâyetden (...)vesâir vücûh-i mezâlîm ile akçeleri alınub hilâf-ı şer’i şerîf zulm u te’addî olunmakdan ve zâr u şekâvetle ‘alâkası olmayanların nufûs ve emvâl ü i’tirâzına ta’arruzundan (...) îradıyla bu emr-i mühimin (...)ta’dîliyle (...) olmakdan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında ferman-ı ‘âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki (...) vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l imtisalimin mazmûn-ı itâ’at-i makrûnla ‘âmel idüb hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîrân fî evâili şehru rebi’ulâhir senete ihdâ ‘aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/79/683

Akbaş ekradı cema'atının Rakka'ya götürmek üzere Anadolu vâlisi Mehmed Paşa'nın vazifesinin tamamlandığında Rakka vâlisinden teslim dair temessük alıp mübaşir Yusuf Ağa ile rikâb-ı hümâyûna irsâl olunması hakkında buyruludur.

‘İzzetlü ve se’âdetlü karındaşım [ ] paşa (...)celilü’l-kadr hazretlerinin huzûr ı izzet makrûnlarına (...) ikrâm ile (...) dâ’vât-ı sâfiyât (...) (...) ithâfindan sonra hamîr-i münîr-i hurşid-i tenvîrlerine inhâ-yı muhlîsâne budur ki benim ‘izzetlü karındaşım hazretleri bundan akdem Rakka’ya iskân olunan (...) eğer ondan Akbaş ekradı cemâ’ati ikâmetleri ferman olunan mahalle gitmeyüb Aydın ve Saruhan semtlerinde kalub zulm ve ‘udvân üzere olmâlarıyla Aydın ve Saruhan muhassili Nasuh paşa mezbûrlardan kimin ahz u katl mâ’adâsını zecren ve kahran önüne katub sürüb taht u hükümetinden ihrâc eyledikten sonra Karaman eyâleti toprağına varub anda dahi kendü hallerinde durmayub fesâd ü şekâvet ve Anadolu toprağına girüb ebnâ-yi sebil se sükkân-ı memlekete te’addi ve tecâvüz üzere olduklarından mâ’ada yalnız iplik tüccârının elli kiseden mütecâviz mâlların nehb ü nemâret itmeleriyle siz kapunun halkı ve eyâletinin askeri ve cemâ’at-i merkûmenin buldukları mahalle karîb olan mîr-mîrân ve ümerâ kethüdârları ve yeniçeri serdarları ve tavâifi asker iktizâ eder ise il erlerini dahî yanınıza getirüp cemâ’at-i merkûmenin buldukları mahalde üzerlerine varub içlerinde bu makûle habâise cesâret eden eşkıyâyı ve tüccârdan sairlerini ve gasb eyledikleri emvâli talep eylesin sühûlet ile virirler ise emvâl-i mağsûbı ashâbına redd-ü teslim ve eşkıyanın şer’le müstehak oldukları cezaların bilâaman eylesin şöyle ki eşkıyâyı ele vermeyüb muhârebeye teaddî ederler ise mukâtele idüb bi-eyyi hâl eşkıyasın katl ve kezâlik emvâl-ı mağsûbeyi ashâbına redd ü teslim ve sairlerini getirüp Adana beğlerbeyisi Mehmet paşaya teslim eylemek üzere hatt-ı hümâyun u şevket-makrûn ile ma’nûn-ı şeref-yâne-i sūdûr olan emr-i şerîfimle siz me’mûr olub mîr-mîrân-ı mûmâ ileyh Halep vâlisi vezir-i mükerrem ‘izzetlü Hasanpaşa hazretlerine ve müşârun ileyh dahî Rakka vâlisi vezir-i mükerrem Mustafa paşa hazretlerine teslim eylemek üzere me’mûr olmuşlar idi siz me’mûr olduğunuz üzere cemâ’at-i merkûmeyi mu’azzeb iderek Kayseri havâlisine vüsûlunuzda cemâ’at-i mezbûrenin mîr-i ‘aşîretleri hâlâ firâr eyledikleri câl u bakır nâm mahalden gelüb tarafınız Anavarza kal’ası gurbunda iskân olunmaları ricâsında oldukların mektûbunuz ile i’lâm ve bu husûs için gönderdiğiniz

‘arzlar ve hüccet ve mahzarlarınız mânâsı dahî ma’lum olmuştur lâkin zarar ve te’addîlerinden perâkende virişen olmâlarıyla ref’ olunub Rakka’ya iskanları fermân olunan mahalde iyvâ(?) ve iskân olunmuşiken tekrâr yine ikâmetleri bir vechle ma’kûl ve münâsib olmayub pây vech-i kân Rakka’ya iskânları mühim olub ve Haleb vâlîsi Şehr-i zûr ve Bağdâd tarîklerine me’mûr olub ve Adana beğlerbeğisinin cemâ’at-i mezbûreyi yalnız kapusı halkı ile mahall-i me’mûre getirmesi hadd-i imkânda olmamağla bilâhare cemâ’at-i merkûmeyi Rakka’ya getürmek üzere sen me’mûr olmuştundur hâlâ ol bâbda sūdûr olan fermân-ı ‘âlişân husûs-ı mezbûrun itmâmına değin yanınızda bulunmak üzere mübâşir ta’yîn olunan ağalarımızdan Yusuf ağa bendeleri ile irsâl olunmamağla (...) mektûb hüccet tahrîr olundu inşâallâhü te’âlâ işbu emr-i şerîf size ne mahalde vâsıl olur ise bu husûs için vech-i şürûh üzere sizinle me’mur olub yanınızda bulunan mîr-mîrân ve ümerâ ve alay beğileri ve sâir tavâif-i ‘asker ile cemâ’at-i merkûmenin buldukları mahalde üzerlerine varup mukaddimen ve hâlen me’mûr olduğunuz üzere içlerinde olan eşkiyâyı ve tüccârdan ve sâirlerinden gasb eyledikleri emvâlî taleb eylesin sühûlet ile virirler ise febihâ ve eğer emvâl-i mağsûbeyi ve eşkiyâyı ele virmeyüb muhârebeye teaddî ederler ise mukâtele idüb bi-eyyi hâl eşkiyâsın katl u emvâl-i mağsûbeyi eshâbına (...) olunmak üzere (...) ve sâirlerini önüne katub âher toprağa savuşurlar ise dahi akablerinden ayrılmayub her ne tarikle mümkün olur ise olsun tekrâr‘arz u i’lam kaydına düşmeyib bi-eyyihâl cümlesini bir gün evvel sürüb götürüb Rakka vâlîsi vezir müşârun ileyhe teslîm ve teslîminize temessük alub mübâşir mûmâ ileyh ile rikâb-ı hümayûna irsâl eylesin ve lâkin bu takrîb ile ayâb ve zehâbda re’âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyette (...) ve sâir vücûh-ı mezâlimesi ile akçe ve yol alınub hilâf-ı şer’-i şerîf zulmü te’addî olunmakdan ve fesâd ü şekâvetden olmayanların nüfûs u emvâl i’râzına ta’arruzdan bir dürlü hazer ve ‘illet îrâdıyla bu emr-i mühimmin te’hîr ve ta’dîline bâis olmakdan begâyet ihtirâz ve ictinâb buyurular bâkî hemîşe eyyâm-ı ‘izz u sa’âdet ve kâmrân-ı dâimbâd

El-mahlas Mîr Hüseyin

K3/80/684

Anadolu vâlisi Mehmed Paşanın, küçük Mustafa nâm şâki hakkında lâzım geleni yapması için fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1111 / Miladi: Eylül-Ekim 1699

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l 'âlem müdebbiru' l-ümûru'l-mümehhidü bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü şânü'd-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-seâdet vel-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtîfi'l-melikü'l a'lâ Anadolu vâlisi olan vezîrim Mehmed paşa edâ mellâhü teâlâ 'iclâlehü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Anadolu yakasında (...) olan küçük mustafa nâm şâki tarîk-i şekâvetden ric'at izhâr idüb kendi (...) ile beşyüz nefer adam ile Bağdâda gitmek üzere (...) at olunmuş iken hiyânet cibilliyeti muktezâsıyla Bağdâda giderim deyu başına bir iki bin mikdâr eşkıyâ cem' idüb ref'-i râyet-i şekâvet [ ] sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin şakî-yi mezbûrı katl eyledikleri i'lâm eylemişsin katl-i merkûmun yanında bulunan levendât tâifesinden ba'de'l-yevm niyet-i şekâvetden ferâgât ve mukaddimen fermânım olduğu üzere Bağdâda 'azîmet ve Amasya ve Çorum sancaklarına mutasarrıf olub berçeşme olan kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm Boz Receb dâme 'izzühünün bayrağı altına varanları himâye-i amânda olmak üzere mîr-i mûmâ ileyhe emr-i şerîfim gönderilüb bundan sonra da Bağdâda gitmeyüb itâ'at-il fermân itmeyenleri niyet-i şekâvette musır ve ittibâ'-ı hiyânet cibilliyetsiz oldukları zâhir olub ol makûle eşkıyânın rû-yı 'arzdân izâle-yi vücûtları lâzım ve demleri heder olmağla her kande varırlar ise kat'an amân virilmeyüb cezâları (...) ser-maktû'ları der-i devlet medârıma gönderilüb at donları ve sâir selebleri katl idenlerin olub eşkıyâ-yı mezkûrenin dem ve diyetlerine ve at ve don ve esvâb ve eşkallerine müte'allık kimesne mes'ûl ve muahhez olmamak üzere 'umûmen Anadolu yakasında olan vülât ve hükkâm efrâd-ı şerîfiyeme neşr olunmağın sen ki vezîrim müşârun ileyhsin sen dahî habîr u âgâh olub bu husûsda sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûnı mecma'-ı nâs olan mahallerde î'lân ve işâ'at ve muhâkemede sicillâta sebt itdirdüb havza-i eyâletine ol vâcibü'l-izâlelerden ba'zıları varır ise bilâhare ahz u ser-maktû'ların der-i devlet-medârıma gönderüb eşkıyâ-yı mezkûr (...) bir ferd halâs olmayub Anadolu yakasında bi'l-küllîye ayakları kesilüb (...) mesâlik emîn ve sâlim mürîd ve 'ibâddan âsâr-ı mazarratları mündefî' ve muzmahill olmak üzere (...) ve

ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki [ ] vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan ferman-ı vâcibü’l-ittibâ’ ve lâzımü’l imtisalimin mazmûn-ı itâ’at-i makrûnla ‘âmel olub hilâfindan ihtirâz eylesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın

Tahrîrân fî evâili şehru rebi’ulâhir senete ihdâ ‘aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/80/685

Küçük Mustafa nâm şakî Bağdâd seferine giderim deyü başına vâfir levend cem’ idüb niyet-i şekâvetden ferâğat ve mükaddimen fermân olunduğı üzere Bağdâda azîmet ve serçeşme olan boz Receb beğın bayrağı altına varanları afv, yine Bağdâda gitmeyüb itâ’atı fermân itmeyenlerin niyetleri şekâvet eylediğı zâhir olub her kande varırlar ise kat’an amân virilmeyüb cezâlarının verilmesi hakkında buyrulduur.

‘İzzetlü ve seâdetlü karındaşım paşa-yı halîlü’l-kadr hazretlerinin huzûr-ı ‘izzet- (...)larına mezîd-i i’râz ve ikrâm ile (...) der-da’vât-ı sâfiyât (...)teslîmat ve âfiyât-mürüvvet ithâfindan sonra hamîr-i münîr-i hurşid-i tenvîrlerine inhâ-yı muhlîsâne budur ki benim ‘izzetlü karındaşım hazretleri bundan akdem sâdir olan fermân-ı ‘âlişânımın mazmûn-ı sa’âdet (...)üzere bu güvânın ikrârından iskânlarına me’mûr olduğunuz ‘askerin iskânları takrîbiyle geşt ü güzâr ile niğdeye vüsûl ve anda dahî ‘azîmetde olundukda küçük Mustafa nâm şakî bağdâd seferine giderim deyü başına vâfir levend cem’ idüb(...) itâ’at ve inkıyâtdan hurûc ve üzerinize mütevellî oldığı mesmû’ ve ma’lûm olundukda şakiyyi mezbûrun (...) hakla def’u ref’ için üzerine âsâkir (...) olunub her tarafa neşr olunmak üzere iken (...) mektûb ve (...) vüsûl bulub şakiyyi mezbûrun hüsn ü tedbir ve suhûlet ile hakkından gelüdüğü (...) ma’lûm u muhlis olundukta (...) olunmuşdur berhudâr u ömr olalar(...) merkûmun yanında bulunan levendât tâifesinden ba’del-yevm niyet-i şekâvetden ferâğat ve mükaddimen fermân olunduğı üzere Bağdâda azîmet ve serçeşme olan boz Receb beğın bayrağı altına varanları (...) amânda olmak üzere mîr-i mûmâ ileyhe emr-i şerîf gönderilib ve bundan sonra yine bağdâda gitmeyüb itâ’atı fermân itmeyenlerin niyetleri şekâvet eylediğı zâhir olub ol makûle eşkiyânın (...) izâle ve vücûtları lâzım ve demleri heder olmağla her

kande varırlar ise kat'an amân virilmeyüb cezâları (...) ve ser-maktû'ları der-i devlet-medâra gönderilüb at ve donları vesâirde selebleri katl idenlerin olub (...)eşkıyâ-yı mezkûrenin dem ve diyetlerine ve at ve don ve esvâb eşkallerine müte'allık kimesne mes'ûl ve müahhaz olmamak üzere umûmen anadolı yakasında olan vülât ve hükkâm efrâd-ı şerîfe neşr olunmağıla ol bâbda tarafınıza sudûr bulan fermân-ı âlişân mûcebince mektûb u muhabbet tahrîr olundu(...)(...) vusûlunda siz dahî habîr ve âgâh olub bu hususta sudûr bulan fermân-ı 'âlişânım mazmûnı mecma'ı nâs olan mahallerde îlân ve işâ'at ve mahkememizde sicillâta sebt iddürüb ve havza-i eyâletinize ol vâcibü'l-izâlelerden ba'zıları varır ise bilâ te'hîr ahz ve ser-maktû'ların der-i devlete gönderilüb eşkıyâyı mezkûreden bir ferd halâs olmayıb Anadolu yakasından bi'l-külliye ayakları kesilüb taraf-ı memâlik emîn ve sâlim bülâd ve 'ibâddan (...)(...) müdefi' olmak üzere kifaye ve ihtimâm-ı vech ü ikdâm buyurasız (...) 'ızz-ı seâ'det ve kârmânî dâim-bâd

El-mahlâs

El-muhib

Hüseyin

K3/80/686

Kütahya vâlisi Mehmet Paşadan Yahûdî Arslan'ın alacağıının tahsili için fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1111 / Miladi: Eylül-Ekim 1699

Kütahya vâlisi el-hâc Mehmet paşadan deyn için fermanıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerifü ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilehü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma'lûm ola ki Kaftancı Arslan Yahûdî sidde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb hâlen anadolı vâlisi olan Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l 'âlem vezîrim Mehmed paşa edâmellâhü teâlâ 'iclâlehü zimmetinde bin yüz [ ] senesinde hıl'at-i mehâsinden memhûr temessük mûcebince bin altıyüz elli iki gurus hakkı olub birkaç def'a taleb eyledikte virmeyüb ğadr eyledüĝin bildirib şer'le hakkı alıvirilüb

icrây-ı hak olunmak bâbından emr-i şerîfim ricâ itmeğin şer'le görülmek emrim olmuşdur buyurdum ki dergâh-ı muallâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân 'Abdullah çavuş zîde kadrühü hükm ü şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzre 'amel dahî müşârun ileyhın (...) (...) şer'-i şerîf (...) ve mukaddimen bir def'a şer'le görölüb fasl olunmayan husûsda tamâm-ı hakk üzere mukayyed olub göresin 'arz olunduğı üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer' (...) 'amel idüb alıvirüb şer'-i şerîfe ve temessüküne ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâhiru şehrü rebîu'l-âhir senete ihdâ 'aşere ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/80/687

Kaftancı Arslan Yahûdî'nin Mehmed paşa zimmetlerinde bin altı yüz elli iki guruş alacağı olub birkaç def'a taleb eylemişiken virmeyüb şer'le alıverilmesi bâbında sūdûr bulan fermân-ı 'âlişân mûcebince gönderilen buyrulduur.

Sadr-ı a'zâm mektûbıdır

'izzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine da'vât-ı sâfiyât ve âfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki kaftancı arslan Yahûdî sidde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb hâlen Anadolu vâlisı olan vezîr-i mükerrerem 'izzetlü Mehmed paşa hazretlerinin zimmetlerinde (...) bahâsından mühürdîn temessüki mûcebince bin altı yüz elli iki guruş alacağı olub birkaç def'a taleb eylemişiken virmeyüb gadr eyledüğün bildirmekle şer'le görüb sâbit ve zâhir olur ise alıvirmeniz bâbında sūdûr bulan fermân-ı 'âlişân mûcebince mektûb tahrîr-i mübâşir ile irsâl olundu inşâallâhü te'âlâ lede'l-vüsûl mûcib-i emr-i 'âlâ üzere 'amel ve hareket eyleyesiz nâfi 'arz u fazîlet dâim-bâd

El-mahlas

(...) Hüseyin

Vekâlet huccetidir

(...) 'abdü'l-fakîrullah sübhânehü ve'l-'âm Feyzullah el-mevlâ

Medîne-i kostantiniyye

hilâf(?) (...)

K3/80/688

Kütahya vâlisi Mehmet Paşa' dan alacağı olan kaftancı Yâhûdi Arslan' ın 'Abdullah Ağa' yı vekil tayin ettiğini bildiren ma'ruzdur.

Hicri: 3 Cemaziyelevvel 1111 / Miladi: 27 Ekim 1699

Medîne-i üsküdârda (...) sultân (...) sâkin Üsküdâr cemâ'atinden Aslan veled tâtiye veled nam Yahûdî meclis-i şer'-i şerîf-i enverde işbu bâisü'l-kitâb fahr'ül-eşbâh 'Abdullah ağalar 'Abd'ül-fettâh mahzarında ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb hâlen Kütahya vâlisi sa'âdetlü Mehmed paşa hazretleri zimmetinde 'adedi yanımızda ma'lûm kaftan bahâsından bin altı yüz elli iki guruş hakkım olub meblağ-ı mezkûrî paşa-yı müşârun ileyh hazretlerinden alıcak ahz u kabz ve bana îsâle tarafımdan mûmâ ileyh 'abdullah ağayı vekîl ve nâib-i münâsib nasb u ta'yîn eyledim didikde ol dahî vekâlet-i mezkûrî kabûl ve (...) (...) ta'ahhüd ve iltizâm itmeğin (...) bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevm'üs-sâlis

Fi cemâziye'l-evveli senete ihdâ 'aşerete ve mie ve elf

Yahûdî arslan

K3/81/689

Eskişehir kâzasına tâbi' şahin kayalarından kayacı olan Ahmed ve Veli nâm kimesnelerin fevt olunarak Kütahya sakinlerinden Mustafa, Ahmed, Arslan, Himmet ve leh Yâ'kûb nâm kimesnelerin kayacı ve sayyâd tâ'yin olunmâlarına dair beraattır.

Hicri:14 Rebiülahir 1111 / Miladi:9 Ekim 1699

Tahrîr-i tevkî-i hümâyûn oldur ki

İftihâr'ül emâcid ve'l-ekârim hassa şâhînci başı dâme mecdühû dersa'âdetime mühürlü tezkire gönderüb eski şehir kazâsına tâbi' şâhin kayalarından insân (...) (...) (...) ve etrâfında olan şâhin kayaları ve çakır yuvaları üzerlerinde berât-ı şerîf ile kayacı olan Ahmet ve veli nâm kimesneler fevt olub yerleri hâlî ve hizmetleri mu'attal kalmağıla yine hâfe şâhincilerinden Kütahya kasabası sâkinlerinden işbu dârende-i fermân-ı

hümâyün-ı meserret-makrûn-ı hâkânî Mustafa ve Ahmet ve Arslan ve Himmet ve leh Yâ'kûb nâm kimesneler ehl ü üstâd kayacı ve sayyâd olmağla mütevaffâ-yı merkûmânın yerlerine mahal-i mezbûra kayacı ve sayyâd ta'yîn olunub berât-ı şerif verilmek ricâsına i'lâm etmeğın haklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûr getirüb ve mücebince bin yüz on bir cemâziyelâhîrinin yirmi ikinci gününden bu berât-ı hümâyîni verdim ve buyurdum ki mezbûrdan Mustafa ve Ahmet ve Arslan ve Himmet ve leh yâ'kûb varub mahalli mezbûrelerde kayacı ve sayyâd olub her sene hâsıl eyledikleri şâhin ve çakırları 'âsitâne-i se'âdetime getirüb dâhil idüb (...) hizmet eylediklerinde mezbûrların gözetdüğü kayaların şâhinlerine ve (...) sayd eyledikleri Seyfî ve Çakır ve Balabanlarına ve kendülere mîr-mîrân ve mîr livâ âdemleri ve mütesellimleri ve voyvodaları vilâyet zâbitleri vesâir ehl-i 'örf tâifesi taraflarından dahl ve rencîde olunmayıb hizmetleri mukâbelesinde bilâ emr-i şerîf tekâlîf-i 'örfiyye ve şâkka talebiyle rencîde itdirilmeye şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fi'l-yevm'ür-râbiu 'aşere

fi rebî'ul-âhir senete ihdâ ve aşera ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/81/690

'Uşak ve Banaz hassının voyvodası olan Mehmed'in mahzaroğulları ile ittifak ederek zulm ve te'addi ve fesad eylediklerinden habs olunmâları ve durumun âsitâne-i sa'âdete 'arz u i'lâm edilmesi için gelen fermândır

Hicri: 25 Şaban 1111 / Miladi: 15 Şubat 1700

'Uşak voyvodası Mehmet ağanın kapucu başı Halil ağa ile gelen fermândır

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l 'âlem müdebbiru' l-ümûr el-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâib mümehhidü bünyânü'l-devlet ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-seâdet vel-iclâl el-mahfûf bi-sunûfi 'avâtîfi'l-melikü'l a'lâ Anadolu eyâletine mutasarrıf olan (...) edâmellâhü teâlâ 'iclâlehü mefâhir'ül-kuzât ve'l-hükkâm me'âdin'ül-fezâilü ve'l-keâm 'Uşak ve Banâz ve [ ] kâdîları zîde fazlühûm tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki seniyyet'ül-muhadderât-ı eklîletü'l-muhsenât tâc'l-mestûrât hemîşe (...) sultân-ı dâmet 'ismet hâlik

kethüdâlığı hizmetinde olan kıdvetü'l-emâcid ve'l a'yân Ahmet zîde mecdühû sidde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb müşârun ileyh mutasarrıf olduğu haslarından 'Uşak ve Banaz hassının bin yüz on senesinde hâlen voyvodası olan Mehmet nâm kimesne hâss-ı merkûm karyelerinin kânun ve defter mücebince rüsûmların ahz ü kabz itmek için hâss-ı mezbûr karyelerinden 'Azîzler nâm karyeye vardukta yine hâssı-mezbûr kur'asından Tatarlu ve Dedeбалiler ve Sivaslu ve (...) nâm karyeden mahzar oğulları dimekle m'arûf ve [ ] nâm kimesneler ile ba'zıları ittifak ve ittihad ve mezbûr mahzarogulları mezbûrlara başbuğ olub iki yüz neferden mütecâviz adam ile vakt-i 'ışâya karib konağın basub voyvoda mezbûrı sakalından ahz ve dört beş yerden kendüsi ve üç nefer hizmetkârın âlet-i harb ile darb ve mecrûh ve iki nefer adamın zâyi' idüb ve hâs mâlından yanında mevcûd olan sekiz yüz gurus ve kılıç ve topuz ve sâir eşyâsın yağma ve nemâret idüb zûlm ve te'addî ve fesâd eylediklerin bildirüb mezbûrlar ahz ve murâfa'a şer' olunub yağma ve nemâret eyledikleri (...) ve eşyâyı şer'le alıvırilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ itmeğın sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin mezbûrlar ahz ve habs ve üzerlerine şer'le sâbit olan hukûk ve tahsîl ve teslîm ve hucet olub der-i devlet-medârıma 'arz u i'lâm olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki

Vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî mezbûrları ahz u (...) şer'e (...) rağbet iderler ise şer'le bildirdüb lâzım gelenlere bildirdüb getürdüb mukaddimen bir def'a şer'le görölüb fasl olunmayan husûs-ı hâssa muvâcehesinde tamâm-ı hakk ve 'adl üzere (...) idüb göresin 'arz olunduğı üzere ise ol bâbda muktezâyı şer' (...) 'amel idüb dahî mezbûrları habs ve üzerlerine şer'an sâbit olan hukûk ma'rifet-i şer'le tahsîl ve teslîm ve hucet olundukdan sonra vâkî' hâli âsitâne-i sa'âdetime 'arz u i'lâm eyleyüb (...) şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

**Tahrîran fî evâilü şehrü receb
senete ihdâ 'aşerete ve miete ve elf
Kayd fî 25 min şa'bânü sene 1111**

bemakâm-ı kostantiniyye el-mahrûse
namâz başının vekâlet kağıdı
benim cânım yine gel evvelki gibi vekîlimiz olub anda olan yoldaşlar ile bir hoşca güne
de siz ve İslâm

K3/81/691

Kütahya sancağında vâki' bac-ı bazâr Tavşanlı mukâta'ası mîr zâde Ahmedin varislerinden bi't-tamam tahsil edip mübâşir-i mezbûr ve mu'temed-i 'aliyye adamlar ile serî'an ve 'acilen dersaadete gönderilmesine dair fermandır.

Hicri:10 Receb 1111 / Miladi:1 Ocak 1700

Emîr oğlı (...) den vâriddir

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerifü ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezzâilehü ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ma'denü'l-fazlı ve'l-keâm mevlânâ kâdîsı zîde fazluhü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlen ihrâc olunacak kapum kulları mevârizlar tahrîr ziyâde hazîne tedârîki lâzım ve mühim olmağın Kütahya sancağında vâki' bac-ı bazâr Tavşanlı mukâta'ası bin yüz sekiz senesinde der'uhde iden mîr zâde Ahmedin teslîmâtından mâ'adâ zimmetinde on üç bin beşyüz otuz dokuz akçe bâkî kalub fevt olmağıla meblağ-ı mezbûrî işbu emr-i şerîfim varduğı gibi varislerinden 'alâ eyyi hâl tahsîl idüb kiseleyüb ve mühürleyüb irsâl olunan mübâşir ve mu'temed-i 'aliyye adamlar ile derse'âdetime irsâl ve bir gün ve bir sâ'at evvel teslîm-i hazîne-i 'âmirem itdirdüb bir dürlü te'allül ve nizâ' itdirmeyesin şöyle ki ada da te'allül iderler ise mezbûrları mübâşire koşub derse'âdetime ihtâr eylesesin deyü fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfim ile vardıkda bu bâbda sâdır olan fermânım üzere 'amel idüb dahî meblağ-ı mezbûrî iş bu emr-i şerîfim varduğı gibi vârislerinden 'alâ eyyi hal bi't-tamam tahsîl idüb kiseleyüb ve mühürleyüb mübâşir-i mezbûr ve mu'temed-i 'aliyye adamlar ile serî'an ve 'acilen derse'âdetime irsâl ve bir gün ve bir sâ'at evvel teslim-i hazîne-i 'âmirem itdirmekde ziyâde dikkat ve ihtimâm idüb bir dürlü te'allül ve nizâ' itdirmeyesin şöyle ki adada te'allül ve muhâlefet iderler ise mübâşir-i mezbûre koşub derse'âdetime irsâl ve ihtâr eylesesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

Tahrîran fi'l-yevmi'l-âşiru fi şehri receb ihdâ ve 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/81/692

Tûra Beğ vakfına İbrahim' in zâviyedâr olduğuna dair beraattır.

Hicri:3 Receb 1111 / Miladi:25 Aralık 1699

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hüküm oldur ki

Kütahya muzâfâtına tâ'bi Sevdiğin karyesinde vâki' Turabeğ vakfının vazîfe-i mu'ayyenesi ile tevliyet ve zâviyedârlığı iş bu râfi'u tevkî'ı refi'u's-şân-ı hâkânî İbrâhimin üzerinde ve azl icâb ider hâli yoğıkan âhirûn hılâf-i inhâ garındaşı 'Ali nâm kimesne nasînet(?) olmak üzere berât itdürüb mezbûr İbrâhime ğadr itmekle yine merkûm 'Ali ref'inden ibgâ ve mukarrer kılunub müceddiden berât-ı 'âlişân virilmek ricâsına akzâ kuzâtü'l-müslimîn Kütahya kâdısı Mevlânâ Mehmet zîdet fezâilehü 'arz itmekliği hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mûmâ ileyhin 'arza ve bin yüz on bir recebin üçüncü günü târihiyle müverrih virilen ruûs-i hümâyunum mûcebince merkûm 'Ali ref'inden tevcîh ve ibkâ ve mukarrer idüb müceddiden bu berât-ı hümâyûn u se'âdet makrûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûr ibrâhime varub evkâf-ı mezbûreye kemâ-kân mütevellî ve zâviyedâr olub edây-ı hizmet eyledikten sonra bundan evvel mütevellî ve zâviyedâr olanlar vazîfe-i mu'ayyenesine ne minvâl üzere mutasarrıf olıgelmişler ise mezbûr dahî ol minvâl üzere vazîfe-i mu'înesin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf olalar ol bâbda ref' olunan 'Ali ve taraf-âherden hiç ferd dahl ve te'arruz kılmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fî elyevmü's-sâlisü fi şehru receb'ül-ferd

senete ehadü ve 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/81/693

Târa Beğ vakfına tekrar İbrahim ile ‘Ali’ nin ber-vec-i iştirâk zâviyâdar olduğına dair beraattır.

Hicri:20 Safer 1112 / Miladi:17 Ağustos 1699

Nişan-ı şerif-i âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultân tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî oldur ki

iş bu râfi’u tevki’u refi’u’ş-şân-ı hâkânî ‘Ali dîvân u hümâyûnuma ‘arz u hal idüb Kütahya ya ta’bi Sevdiğin karyesinde vâki’ Turabeğ zâviyesi vakfının tevliyet ve zâviyedârlığı vazîfe-i mu’ayyenesi ile bâbası şeyh Ahmet üzerinde iken fevt oldukta karındaşı İbrâhime teveccüh olunub ba’dehü mezbûr ‘Ali ile ber vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere berât etdirmişken tekrar tamâmen İbrâhim alub berât etdirib gadr itmekle ber vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbından (...) ricâ itmeniz hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirüb merkûmun kendi ‘arz-ı hali ve bin yüz on bir şevvalin yirminci günü târihiyle müverrih virilen rûs-ı hümâyunum mücebince ber vech-i iştirâk teveccüh ve ibkâ ve mukarrer idüb bu berât-ı hümâyunı virdüm ve buyurdum ki mezbûr ‘Ali varub (...) İbrâhim ile vakf-ı mezbûr zâviyesinde bir vech-i iştirâk zâviyedâr ve mütevellî olub hidmet-i lâzımelerin (...) kıldıkdan sonra bundan evvel zâviyedâr ve mütevellî olanlar vazîfe-i mu’ayyenesine ne minvâl üzere mutasarrıf olıgelmişler ise metbûran dahî ber vech-i iştirâk vazîfe-i mu’ayyenelerin evkâf-ı mezbûre mahsûlünden alub mutasarrıf olalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîran fî el-yevmü’-sâbi’u ‘ısrîn min şevvâli’l-mükerrem

senete ihdâ ve ve mie ve elf

Kayd fî 20 min saferu’l-hayr sene 1112

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/82/694

Anadolu eyâletine Eyyüb paşanın mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'ıyyet bâbında fermanıdır.

Hicri:6 Ramazan 1111 / Miladi:25 Şubat 1700

Hâlen Anadolu vâlisi seâdetlü Eyyüb paşa hazretlerinin mansıb emrinin sûretidir

Emîr'ül-ümerâ'ül-kirâm kebîr'ül-küberâ'ül-fihâm zü'l-kadrü ve'l-ihtirâm sâhib'ül-'izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd'ül 'inâyet'ül-melik'ül-a'lâ sâbıka ber-vech-i Arpalık Tırhala ve Karlı ili sancaklarına mutasarrıf Mora cânibinde başbuğ olan Eyyûb dâme ikbâlühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen yarar ve emekdâr olub her vechle mustahak-ı 'inâyet oldığun ecilden hâliyâ mezîd-i 'inâyet-i şâhâne ve müretteb re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirülüb işbu sene ihdâ ve 'aşere ve miete ve elf şa'bânın yigirminci gününden ahâlî-i memlekete vücûh-ı i'tisâkda ictinâb ve kemâl mertebe insâf ve intisâf üzere hareket idüb ve iktizâ iden hidemât-ı 'âliyyemde kemâ yenbeği bezl-i kudret eylemek şartıyla Anadolu beğlerbeğliğın sana tevcîh ve 'inâyet idüb i'lâmiçün ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîl'ül-kadrim mücebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb ahâlî-i vilâyete vücûh-ı i'tisâkda kemâl mertebe ictinâb ve ziyâdesiyle insâf ve intisâf üzere hareket ve iktizâ iden hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i kudret eylemek şartıyla eyâlet-i mezbûreye sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'ıyyet bâbında ve sâir fermânım olan hidemât-ü 'aliyyenin edâ ve temşiyet ve tekmîlinde bezl-i iktidâr ve sa'yi bişmâr eyleyüb fî ba'd fukarâ ve ra'ıyyet-i sükkân ve vilâyet ve kuttân-ı memleket bir vechle zulm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olub ve mu'accilen adamın gönderüb berâtın ihrâc itdirdesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâsıt-ı şâ'bân senete ihdâ 'aşere ve miete ve elf

Vasela ileynâ ve kayd fî 6 şehri ü ramazân sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye (...) el-mahrûse

K3/82/695

Kütahya, Karahisar ve Sultanönü Sancaklarının cizyesinin ehl-i zimmetin bir ferdi haric kalmamak üzere tahsil edilmesi, cizyedarların hesaplarının tutulması ve kendilerine haklarından fazlasını almamaları, kimsenin himaye edilmemesi ve eğer himaye eden olursa kadı dahi olsa habs olunması babında Gadirhan Ağa'ya verilen berâtdır.

Hicri:12 Ramazan 1111 / Miladi:1 Mart 1700

Sûret-i fermândır Gadîrhan (?) ağa

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hüküm oldur ki mâlik-i mahrûsede vâki' ehl-i zimmetiniz ruûs üzerine mevzû'u olub beytü'l-mâlin üsûl ü emvâl-i şer'îyyesinden olan mâl-ı cizye mezheb (...) muvâfık vech üzere fakîrinden on iki dirhem (...) bir dinar ve mütevessîdü'l-halden yigirmi dirhem (...) iki dinar ve zâhir'l-ğınâ olanlardan kırsekiz (...)dört dinar alınmak üzere yüz iki ve yüz üç senelerinde â'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle (...) ve sem' ve tahsîl olunub bin yüz üç senesinde tevzi' olunan â'lâ ve evsad kağıdı yüz iki senesinde noksan sürmekle yüz dört senesinde ehl-i dest esnâf (...) beyinlerinde mer'î tutmak üzere (...) evsad kağıdı virilmek fermân olunub ba'dehü yüz beş ve yüz altı senelerinde her yüz evrakta yigirmi â'lâ ve altmış evsat ve yigirmi ednâ olunmak için fermân olunmağıla bu vech üzere bakıyye esnâf-ı selâse mâl-ı mîri tevzî' dahî hem cizyedârlara ve hem re'âyâyâ 'usreti mutazammın olduğundan yüz yedi senesinde esnâf-ı selâse i'tibârî re'âyâ beyinlerinde tutmak üzere her yüz kağıtda onu â'lâ ve yetmiş evsad ve yigirmi ednâ i'tibârıyla (...) bi'l-cümle evsad kağıdı virülüb dokuz senesine gelince bu vechle (...) olunmağın bunda denî ehl-i zimmetin ağniyâyâ mütevassîd ve fukarâsına gadr ve ekseriyâ ganî olanları evsad kağıdı akçesün virüb bu sebab ile beyinlerinde olan ihlâlardan(?) tahsîl olunacak emvâl-i cizye dahî te'hîre kalmağıla yüz on senesi için cibâyet olunacak cizyeler (...) olub istilâ-i kefereden za'ifü'l-hal olan mahallerde gayri kasabât ve kurâda zâhirü'l-ğınâ kefereye köy kocaları veya başları ve mahalle başları ma'rifetiyle tezyî' olunmak şartıyla cizyedârlarına verilen evrâkın yüz adet evsat evrâkıdan on adet evrâk (...) 'â'lâ virilüb ve isti'lâ-i kefereden hallerine (...) top ednâ viregelenlere tehammüllerine göre ednâ evrâkı fermân olunub vel-hâsıl cizye (...) yüz iki senesinde cibâyet (...)memâlik-i

mahrûsede (...) (...) kurâlar ve ada olmayub dâimâ ihtilâl ve hâlden hâle intikâl ve inkilâb üzere olduğundan hem re'âyâyâ ve hem de cizyedârlara her sene bir gün su'ûbete mutezammin ve bâ-husûs emvâl-i cizye ve (...) şer'iyeden nizâm-ı ümûr-ı mahallede olmağla yine vech-i şer'î üzere esnâf-ı selâse i'tibâr (...) mer'î ve re'âye ve tahsildârları dahî ehven olmak üzere hâlâ inşaallahü te'âlâ bin yüz on bir ramazânı guresinden cibâyet olunacak bin yüz on iki senesi cizyesi için ehl-i zimmet nasârâ ve yahûd ve erâmine-i 'acem tâifelerine virilecek her yüz kağıdın onı a'lâ ve onı ednâ ve sekseni evsat olmak üzere a'lâsından dört ve evsatından iki ve ednâsından bir cedîden şarkî altun ahz olunmak için Kütahya ve tevâbi'i ve Karahisâr-ı sâhib ve Sultân öni sancaklarının cizyesi cibâyeti işbu râfi'u tevkî'-ı refi'u ş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân hüsn-i zîde kudret tefvîz olunub yedine virilen işbu berât-ı 'âlişânda mezkûr olan sancaklarının her beldesinde ve bir karyesinde sâkin ve mevcûd bulunan ehl-i zimmetin bir ferdi hâric kılınmamak üzere cizyesi alınub edâ-yı cizye eylediği meblûğ olmak için a'lâ virenlere a'lâ mührile mahtûm ve evsat virenlere evsat mührile mahtûm ednâ virenlere ednâ mührile mahtûm yedlerine kağıd virilüb ve kazânın kendülerine bundan akdem ma'îşet (...) virilmemek üzere cizye anda olub cizye umûrına karışub re'âyâ ihtilâl ve tekâsülleri sebîle-i mîrîye gadrlerin zuhûr idenleri 'azl (...) (...) olunur ve cibâyete me'mûr olanlar (...) ve ta'yîn olduğü mikdârdan bir akçe ve bir habbe ziyâde almayub ve cem' eylediği her ne mikdâr ise teslîm-i hazîne-i 'âmire idüb ve muhâsebeni gördükde harc-ı rûz-nâmçe ve muhâsebe nâmıyla bir akçe alınmamak üzere mahtûm eylediği evrâkın a'lâsından on iki ve evsatından dokuz ve ednâsından altı para her re's cizyeden kendüsine ma'îşet olmak üzere bundan mâ'adâ her re's cizyeden birer para cizye muhâsebe çelebi(?) ve kâtiblerine ücret-i kitâbet virilmek üzere asl-ı mâl-ı cizyeden taraf-ı mîrîden mahsûb oluna ehl-i zimmetin üzerine edâsın lâzım gelenlerden eğer bir ferd zill ü sıfâr eyleye cizyesin virmeyüb bir tarîk ile ihtifâ ve yahud karar ider ise edâ-yı cizyeden imtinâ' eylediği zâhir oldukda (...) üzerine mazrûbe olan cizyesi alındıktan sonra eşedd-i 'ukûbet ile mu'âvenet olunur ve bundan mâ'adâ memâlik-i mahrûsede vâki'evkâf kurâsında sâkin olan ehl-i zimmetin ve havâs selâmeti vüzerâ-ı ızâm ve mîr-mîrân mîr livâ vesâirleri ve ocaklıklar ve muhassillikler ve voyvodalıklara dâhil ve ba'zı ve ba'zı eşyâyâ tebâi defterden ifrâz ve maktû' olanlar gerek râhib ve gerek patrik ve bir târik ile yedlerine berât alub tercümanlık ve Müslimlik ve mu'âfiyet iddi'âsında olanlar (...) iktisâb ve 'amele kâdir olub iktisâbda mâni'olur zamanda

mukarrâret ve meflûç olmak gibi veyâhud ekser-i hâmetde merîz olmak gibi a'zâr-ı sahîhesi olmaya sâir ehl-i zimmetden istisnâ olmayub mecellenin (...) şâyi' ve şuhûr ve elsine-i nâsda mezkûr olan kavlı ile ve cibâyetde cizye alınmaz deyü te'allül ve cizye-i edâdan imtinâ' etdirmeyib virilen fetevâyı şerîfe mûcebince bu makûle cizyeleri dahi vech-i sâbık üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleri cümlesinden yed-i vâhidde esnâf-ı selâse i'tibâriyle cem'u tahsîl olunmak üzere hatt-ı hümâyûn u şevketmakrûnum sâdir olmağın bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki siz ki kâdîlar ve a'yân-ı vilâyet (...) mâl-ı cizye îrâd-ı hazînenin ahlâs ve (...) olmağıla ehl-i zimmetin bir ferdine cizye (...) ihtifâ ile ve yâhud karar ile deyyân-ı ehl-i İslâm habs ve darb-ı şedîde müstehak olduğı zâhir ve mübeyyen (...) olmayub yine her biriniz beyt'l-mâl gadr tarîki ile ehl-i zimmete sâhib çıkub ve bu bâbda kâdîlar dahî (...) tarîki ile himâye edüb mîrîye gadr ve zarar tarafında olan her kim olur ise olsun elbette 'ukûbet olunmakda kat'an tevekkuf olunmaz imdî bir vech ile efrâd-ı nâsdan bir kimesne ehl-i zimmetin bir ferdin sâhib çıkmayub gerek bağ ve bahçe ve değirman ve çiftlik ve çoban ve ter oğlanı vesâir 'alâkanızda bulunan ehl-i zimmetin cümlesinden fermân olunduğı vech üzere cizyeleri aldurub bir ferde himâye ve ketm ve ihtifâyı ihtiyâd ederseniz mesmû'ı hümâyûnum oldukta kâdîlar azl (...) ve a'yân-ı vilâyet (...) ve emvâl ve erzâkı cânib-i mîr için ahz olunub ol sebeble (...) olmanızı emîr'ül-ümerâ'ül-kirâm kebîr'ül-küberâ'ül-fihâm zü'l-kadrü ve'l-ihtirâm sâhib'ül-'izzü ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd'ül 'imâyet'ül-melik'ül-a'lâ-i mukarrer bilesiz ve sen ki cizyedâr-ı mezbûrsun gerektir ki gereğı gibi tekayyud ve ihtimâm idüb bir ferde te'addi ve celb-i mâl-sebîle bir nefer hâric kalmamak üzere sene-i mezbûre mahsûb ve fermân olunduğı vech üzere cizyeleri mâlı cem' ve tahsîle mübâşeret eğlediğine edây-ı cizye eğlediğı ma'lûm olmak için başka defter tutub (...) olanları mahallesi ve karyesi ile ale'l-esâs defter idüb kendilerinin ve bâbalarının isimleri ve şöhretleri ile defter idüb hesâbı görüldükde cizye muhâsebesi kalemine teslîm eylemek üzere hıfz idüb getüresin cizyedârlar ne tarîk ile kağıdı mahalline göndermek murâd ederler ise evrâk vaz'ideceğı şeyi sene-i mezbûrenin evrâkı mühür (...) dört adet mühür ile bu tarafta mühürleyüb me'mur olduğı kazâyâ vardıkda gurre-i ramazân-ı şerîfte sâlim-i 'ulûfet muvâcehesinde ehl-i vilâyet ve iş erleri ma'rifetiyle mühürleri kat' ve evrâk da olan mühürler ile tatbîk olunduktan sonra bir keseye vaz' ve kâdîsı mühürleyüb ve 'arz ve mahzar olunub derse'âdetime irsâl oluna ve bundan mâ'dâ cizyedâr- merkûm memur olduğı kurâ ve nevâhîsinine gönderdikleri

(...) cizye (...) mahfûz olan temessûki mühûri ile kendi (...) kağıdı mühürleyüb kolcılarına tevzî' eyleye ger bir kağıt ile (...) cizye (...) mahfûz olan temessûki mühûri ile tatbîk ve def' (...) olunmak için fi ba'd kolcılar mühürlemeyüb ve derûn-ı berât-ı şerîf-i 'âlişânda mezkûr olan şurût ve kuyûdun icrâsına ihtimâm idüb her biriniz hilâf ile vaz' ve hareketden begâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız

Tahrîran fî el'yevmü's-sâminü 'aşere

min şa'bân'l-mu'azzam senete ihdâ 'aşere ve miete ve elf

Kayd 12 fî şehru ramazân el-mübârek sene 1111

bemakâm-ı kostantiniyye (...) el-mahrûse

K3/83/696

Cizyelerin bi't-tamam dersaadette erîştirilmesine dair fermandır.

Hicri:21 Ramazan 1111 / Miladi:10 Mart 1700

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü's-şerîfî ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilehü ve kıdvetü'l-emâcîd ve'l a'yân bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere Kütahya cizyedârı olan [ ] zîde kadrühü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâallahü te'âlâ îd-i şerîfden mukaddem kapım kullarının dîvân-ı hümâyûnumdan ihrâc olunacak mevâcibler için küllî hazîne tedârîki lâzım ve mühim ve mevâcib-i merkûm için memâlik-mahrûsede cibâyet olunacak bin yüz on iki senesi cizye mâllarından ramâzân-ı şerîfin yigirmisinden evvel irişmek üzere tertîb olunmağla sen ki hazînedâr-ı merkûmsun sene-i mezbûra mahsûb olmak üzere cibâyete me'mûr olduğun cizye-i mezbûr mâlından mevâcib için iki bin guruş ta'yîn havâle olunmuşdur cizye emvâli mevâcib için taksîd ve tahsîs olunub ve mevâcibin ihrâcı tertîb olunub fermânım olan akçelerin bi'fazlühü sübhânehü te'âlâ vakti ile irişmesine mevkûf olmağla imdi işbu emr-i şerîfim vardığı gibi meblağ-ı mezbûru bi't-tamâm tekmîl ve tedârik idüb kiseleyüb ve mühürleyüb der-i devlet-medârımdan sana virilen yol mizmânları ve mu'temed-i 'aliyye adamları ile ve ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle bi't-tamâm irsâl ve ramazân-ı şerîfin yigirmisine dek

irsâl itmeğe bin cân ile ihtimâm eylesin bu vakti sâir kıyâs olunmaz ba'zı umûr-ı mühime için sebt-i tahrîr imkânı ile havâle olunan akçelerin edâsı isti'câline emr-i şerîfem virilmekle sen anları 'özü ve bahâne idüb bir akçesin fermânım olan mevâcib akçesine takdîm ve ol virilmekle bu emr-i mühim te'hîre kalmak ihtimâli olur ise hakkından gelinür bilmiş olasın ana göre ihtimâm idüb 'ıyâzen billahi te'âlâ fermân-ı hümâyûnuma muhâlif (...) ihrâz eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki bu bâbda sâdir olan emr-i celîl'üş-şânım üzere 'amel idüb dahî sen ki cizyedâr-ı merkûmsun bu vakt-i sâir kıyâs olunmamağla meblağ-ı mezbûr iki bin guruşun ibtidâ tahsîlinden ramazân-ı şerîfin yigirmisine dek irişmesi mühim olup mevâcib için tertîb olunmuş akçe olmağla meblağ-ı mezbûr işbu emr-i şerîfim varduğı sâ'at bi't-tamâm tedârik ve kiseleyüb ve mühürleyüb mübâşir-i mezbûr ve yol mizmânı ve yarar ve mu'temed-i 'aliyye adamlarınla ber vech-i ta'cîl der-sa'âdetime irsâl ve vakt-i mezbûra dek bi'eyyi hâl irişdirüb teslîm-i hazîne-i 'âmirem itdirmekde (...) ve sâ'î olasın şöyle ki emr-i hümâyûnuma mugâyir 'avk ve te'hîr ve yahûd havâlâtın edâsına isti'câl fermânım vardır deyü kimesneye akçe virüb havâlâtı mevâcib akçesine takdîm ile meblağ-ı mezbûr ramazân-ı şerîfin yigirmisine değın bi't-tamâm hazîne-i 'âmirem olunmaz ise bir dürlü 'özü ve cevâbın ısfâ olunmayub hakkında cezâ tertîb ve 'ukûbet olunursun ana göre ikdâm ve ihtimâm idüb 'ıyâzen billahi te'âlâ emr-i 'âlişânıma mugâyir vaz' ve hareketden begâyet ihtirâz üzere olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî el-yevm'ül 'aşere min şa'bân'ül-mu'azzam

senete ihdâ 'aşere ve miete ve elf

Kayd fî 21(?) ramazân'ül-mübârek sene1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/83/697

Cizyelerin bi't-tamam dersaadette erİştirilmesine dair fermandır.

Kıdvetü'l-emâcid ve'l a'yân bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere Kütahya ve tevâbi'i cizyedârı olan [ ] ve cizye-i merkûm mâlından mevacib akçesi isti'câline mübâşir ta'yin olan [ ] zîde mecdühû tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki inşâallahü te'âlâ id-i şerîfden mukaddem kapım kullarının dîvân-ı hümâyûndan ihrâc olunacak mevâcibleri bi'l-cümle bin yüz on iki senesinin gurre-i ramazân-ı şerîfde ibtidâ tahsîl olunacak cizye mâllarında tertîb olunmağla sen ki dahî cibâyetine me'mûr olduğun cizye-i merkûm mâlından ramazân-ı şerîfin yigirmisine değın bi't-tamâm gelüb irişmek üzere iki bin guruş irsâl eylemek fermânım olub tenbîh ve te'kîd olunmuşıdi hâlâ vakt-i mezbûr karîb ve mevâcibin ihrâcı emvâl-i cizyeden mukaddimen taksîd ve tahsîl olundığı üzere fazl-ı hakk ile vakt-i mezbûra değın irişmesine mevkûf olub bir vechle 'avk ve iğfâl ve ihmâl mutesavvib değıldir işbu emri şerîfim vardığı gibi kat'an 'özü ve bahâne ve mübâşir-i mezbûrı eğılendirmek kaydında olmayub fermânım olduğü üzere meblağ-i mezbûrı cem' ve tedârik-i ikdâm ve gurre-i ramazânda her beş günde her ne tahsîli olur ise bilâ tevekkuf kiseleyüb mühürleyüb yedine virilen yol mizmânları ve mübâşir-i mûmâ iley ma'rifetiyle ber vech-i ta'cîl irsâl ve bir yerde arâm ve tevekkuf itmemek üzere üzerine ta'yîn eylediğın adamlarına muhkem tembîh ve te'kîd ve ucâle irsâl ve teslîm itdirmekde bezl-i makdûr ve sa'y-i nâmahsûr idüb mâh-ı mezbûrun yigirmisine değın cümlesine tekmîl ve irsâlde (...) sâ'î olasın şöyle ki bu emri mühimde kendü (...) tâ'bî' olub bir dürlü 'özü ve cevâbın bu bâbda mutasavver değıl iken varan mübâşiri dahî iğfâl kaydı ile mesâim ve fermânım üzere ale't-tam irsâl ve tekmîlinde bir gün 'illete vâhib olur isen sâir cizyedârlara mûcib-i 'iddet için hakkında cezâ tertîb bilâ te'hîr 'ugûbet olunmanı mukarrer bilesin mübâşir-i mûmâ ileysin sen dahî olmaya (...) cizyedârın hevâsına ve ihmâl ve iğfâline teb'ıyyet ve me'mûr olduğun üzere meblağı mezbûrı bi't-tamam tahsîl ve irsâlde müsâre'at eylemeyüb 'özü bahâne îrâdıyla müsâmaha veyâ hud cizyedâr-ı merkûmun yanında mel'anetin olduğun istimâ' olunur ise sen dahî eşedd-i 'ugûbet ile mu'âkıb olmana mukarrer bilüb ana göre (...) i mezbûrı (...) tahsîl ve tekmîl ve irsâl eylemekten hitmet-i mübâşeretinde mel'anetin olmayasın deyü fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle [ ] vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî sen ki

cizyedâr ve mübâşir-i mûmâ ileyhsin bu emr-mühimde bir dürlü ‘özü ve cevab ve ‘illetini isfâ olunmayacağı mukarrer bilüb mukaddimen fermânım olduğu üzere meblağ-ı mezbûrı ramazân-ı şerîfin yigirmisine değin fazl-ı hak ile ale’t-tekemül mevâcib-i mezbûrı (...)(...) ve ihtimâm-ı tâm idüb ‘ıyazen billâh ihmâl müsâmaha olunmağıla emr-i hümâyûnum (...) hareketiniz vukû’undan ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız

K3/83/698

Hacıverdi mevrâsına mutasarrıf olan Muharrem’ in fevt olunarak derviş Yusuf’ a verildiğinin beraatıdır.

Hicri:19 Ramazan 1111 / Miladi: 8 Mart 1700

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hüküm oldur ki

Kütahya kazâsı muzâfâtından Sazanos nâhiyesinde Aşıklar nâm karyede vâki’ Hacıverdi mevrâsına mutasarrıf olan muharrem fevt olub yeri hâlî ve hizmeti mu’attal kalmağıla yerine iş bu râfi’u tevkî’ı rafî’u’ş-şân-ı hâkânî derviş Yusuf her vechle lâyıq-ı mahal ve müstehak olmağın tercih olunub berât-ı şerîfim verilmek bâbında istid’â-yı ‘inâyet eylemeniz vâki’ ise sanduka idüb bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki el-yevm mezbûr varub zikrolunan (...) üslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olub vâkıfın dahî devâm-ı ‘ömr ü devletin için du’âya müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda taraf-ı âherden aslâ ferd dahl ve te’arruz kılmayalar şöyle bilüb ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalalar

Tahrîran fî evâilü şehri zil-kâde u’ş-şerîf sene seb’a ve mie ve elf

Kayd 19 fî şehri ramazânul-mübârek sene 1111

bemakâm-ı kostantiniyye el-mahrûse

K3/83/699

Kütahya eyâleti 'avâtîf-ı 'aliyye-i hüsrevânîyesine Mustafa Ağa' nun nâsb ü ta'yin olunduğunu bildiren mektubdur.

Hicri:28 Ramazan 1111 / Miladi:18 Mart 1700

Anadolu vâlisi Eyyûb Paşanın mütesellimi Mustafa ağanın mütesellimlik mektûbıdır

bil-fi'l kütahyada mesned-nişîn-i şerî'at-ı ğarrâ olan se'âdetlü fazîletlü molla efendi hazretleri huzurlarına muhabbet ve teslim ithâfiyla inhâ ve tefhîm olunur ki hâliyâ Kütahya eyâleti 'avâtîf-ı 'aliyye-i hüsrevânîyesine ehadi 'aşere ve miete ve elf mâh-ı şa'bânül-mu'azzamın evâsıtı târihiyle tarafımıza 'inâyet ve ihsân olunub ucâlet vüsûl ve dühûlümüz için cânib-i hümâyûndan fermân-ı zabt ü rabt vârid ve sâdır olmuştur inşâallâhü te'âl'a kendümüz vâsıl olunca eyâlet-i merkûme nâmı (...) için ağalarımızdan olub biga terhale mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l a'yân Mustafa ağa zîde mecdühü mütesellim nasb u ta'yîn ve alâ canada(?) bil-isti'câl irsâl kılınmıştır inşâllâhü te'âlâ varub vâsıl oldukda eyâlet-i merkûmeyi mûmâ ileyhe kemâ kân zabt u tasarruf ve sâdır olan emr-i a'lâ sûreti mücebince tahvîl tarihiyye düşüb ahz ü kabz icâz-ı cüzî ve küllî-i ebvâb mahsûlâtı mütesellim mûmâ ileyhe ahz u kabz itdürmeyüb umûruna âheri ta'arruz itdirmeyeler

10 sene 1111

Vasela ileynâ ve kayd 28 ramazân sene 1111

K3/83/700

Kütahya sancağında vâki' Vîrâncık gayrıdan ber-vech-i serbest mutasarrıf olunan ze'âmetin kurâlarının Ya'kûb ağaya ber-vech-i iltizâm verildiğinin temessüküdür.

Hicri:12 Cemaziyelevvel 1111 / Miladi: 5 Kasım 1699

Vîrâncık temessüküdür

vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki

Kütahya sancağında vâki' Vîrâncık gayrıdan ber-vech-i serbest berât-ı pâdişâhile mutasarrıf olduğum ze'âmetim kurâlarının işbu bin yüz on bir martı ibtidâsından sene tamamına değın vâki' olan mahsûlât-ı şer'iyyesin ve rûsûmât-ı 'örfiyyesin işbu hâfiz'ul-vesîka ya'kûb ağaya ber-vech-i iltizâm iki bin iki yüz elli guruş der'uhde ve iltizâm idüb anlar dahî bedel-i iltizâmılarından zarar ve noksân da'vâsında olmamak üzere kabûl ve ta'ahhüd idüb ve bedel-i iltizâmılarından ber-vech-i peşîn tarafımıza bin iki yüz elli guruş edâ ve teslîm idüb kusûrı olan bin guruş dahî bin yüz on iki rûz-ı kasımına değın bi't-tamam edâ ve teslîm eylemek üzere ta'ahhüd buyurmağın li'ecli't-temessük işbu hurûf ketb olunub virildi ki ze'âmetim kurâsı ahâlîsi mûmâ ileyh ya'kûb ağayı kendü üzerlerine zâbit bilüb ber-vech-i serbest düşen husûslarında kendüye mürâca'at idüb kendü üzerlerine zâbit bileler

Tahrîran fî el-yevm'üs-sânî 'aşere cemâziye'l-evveli senete 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/83/701

Ebâ Eyyûb'Ensârî evkâf-ı şerîfleri mukâta'asından Köprilüvîrân ve Enne ve gayr-ı tevâbi'âtiyla ber-vech-i maktû' 'avâid-i mîrîsiyle elli iki bin râyic fî'l-vakt akçe ile Ahmed ağaya verildiğinin temessüküdür.

Eyyûb Sultân temessüküdür

vech-i tahrîr-i hurûf budur ki hazret-i Ebâ Eyyûb'Ensârî radiyallahü anh rabbehü'l-bârî evkâf-ı şerîfleri mukâta'asından vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kazâlarında vâki' karye-i Köprilüvîrân ve Enne ve gayr-ı tevâbi'âtiyla ber-vech-i maktû' 'avâid-i mîrîsiyle elli iki bin râyic fî'l-vakt akçeye olub işbu bin yüz on bir senesi martı ibtidâsından bir sene-i kâmil tamamına değın işbu bâ'is'üt-temessük Ahmed ağa tâlib ve râğib olub târîh-i kitâbda şerh olunan akçe-i ber-vech-i peşîn vakf-ı şerîf mühimmâtı için tevliyetim hasebiyle mezkûrun yedinden bî-kusûr ahz u kabz olunub zabtiyçün işbu temessük tesvîd olunub yedine vaz' ve ref' olunub fimâ ba'd mukâta'a-yı mezbûrda olan a'sâr ve rûsûm ve cürm ü cinâyet (...) (...) ve 'âdet ağnâm ve resm-i ağıl ve resm-i haft ednâsı

gâib ve mâl-ı mefkûd ve kul ve câriye müjdegânesi ve fûrûhat ‘ibdâlık ve resm-i bennâk-ı mücerredân ve deştibâ ve resm-i ‘urûsâne ve resm-i tuyûr-ı zemîn ve beyt’ül-mâlî ‘âmme ve hâssa on bir bin akçeye dek (...) küll’ül-vücûh maktû’ul-kadem ve mefrûz’ul-kalem (...) sebt olub vâki’olan mahsûlâtı nice ahz u kabz idegelmişler ise mûmâ ileyh dahî ol vech üzere zabt u rabt idüb re’âyâlar mezkûrân-ı müşârun ileyh bir sene tamamına deĝin zâbit ve hâkim bilüb şer’-i şerîfe muvâfık (...) itmeyesiz

Tahrîrân fi’t-târîhu’l-mezbûr

K3/84/702

Baĝdât ve Basra’da urban eşkiyası ile meşgul Baĝdat vâlisi emrine bir sene tamamına deĝin sipâh ve silâhdârandan serdengeçti tahrîrine gelen fermandır.

Hicri:1 Şevval 1111 / Miladi:22 Mart 1700

Baĝdâd üzerine sipâh ve silâhdârdan serdengeçti tahrîrine gelen fermandır

Mefâhir’ül-kuzât ve’l-hükkâm me’âdin’ül-fezâil ve’l-keâm âsitâne-i se’âdet-medârımdan Anadolu’nun sağ kolı halebe ve orta kolı diyârbekre ve sol kolı nihâyet-i arz-ı rûma varınca vâki’olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhir’ül-emâsil ve’l-akrân zikr olunan kuzâtlarda vâki’ kethüdârları zîde kadrühüm tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma’lûm ola ki işbu sene-i mübâreke Baĝdâd ve Basra havâlisinin kurâ ve mezâri’ına ‘urbân eşkiyasının istilâ ve ile şakâvet ve ‘udvân üzere olan rest-i tedâvülleri ol havâliden kat’i ve âsâr-ı fesâdları bilâd ve ‘ibâd üzerinden def’içün Baĝdât ve Arasdat tarafına ‘asker a’dâdı ziyâde mühim ve mukfî olmaĝıla inşâllâhü teâlâ Baĝdada varub düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü’l ‘âlem Baĝdâd vâlisi olan vezirim [ ] paşa edâmellâhü teâlâ ‘iclâlehünün re’yi ve tedbîri üzere Baĝdâd ve Basra havâlilerinde bir sene tamamına deĝin hidemâd-ı lâzîmelerinde mevcûd ve ihtimâm-ı hizmet eylediklerinde izin verilmek şartıyla ocak kethüdârları ma’rifetleriyle Anadolu yakasında ebnâ-yı sipâhiyân ve zümre-i silâhdârânın yarar ve Tuvân(?) ve tâmü’s-silâh ve darb ve harbe kâdir olanlarından ağalarına yiğirmişer akçe ve kethüdârlarına onbeşer akçe ve zâbitân-ı sâirelerine on akçe ve neferât-ı sâirelerine dah’’i yevmî yedişer akçe terakkî ile bin nefer sipâh ve bin nefer silâhdâr terakkîlü serdengeçti tahrîr ve Sivâsda birikdirilüb ve mahal-i cem’iyetlere olan Sivâsa vusûlları gününden itmâm-ı hizmetleri gününe

gelince ale'l-hesâb fermânım olduğu üzere yevmiye araba ve lahm ve nân bahâları ve her bayrağa mühimmâtıyla birer saka bârgiri ve bir çadır virülüb ve hâlâ ihrâç ve havâle olunan mevâcibleri mahallerinden tahsîl ve teslîm ve bundan sonra ihrâc olunacak yüz on bir (...) mevâcibleri dahî tahrîr olunan neferâtın defterleri rikâb-i hümâyûnuma vüsûl buldukda mukâbele defterlerinde hesâb ve icmâl olunub serî'al husûl olan mahallerden havâle ve neferâta tevzî' ve tefhîm ve inşâallâhü te'âlâ müddet-i mezkûreye dek edâyı hizmet eylediklerinde terakkî-yi mezkûreleri yedlerine virilmek şartıyla hizmetde bulduklarına temessük olmak üzere tahrîr olundukça her bir nefere rûûs-ı hümâyûnum teslîm ve me'mûr oldukları mahalle bir gün ve bir sâat mukaddem revâne olub hidemâd-ı 'aliyyemize mevcûd itdirilmek bâbında sâdır olan fermânı- âlişânım mûcebince bil fi'l sipâh ocağı baş kethüdâsı olan kıdvetü'l-emâscid ve'l a'yân 'Ali kethüdâ zîde mecdühü ta'yîn ve ber vech-i ta'cîl irsâl olunmağıla vüsûlunda mecma'ı nâs olan mahallerde münâdîler (...)cümle-i habîr ve âgâh idbüb fermânım olduğu üzere kazâ ve kurâlarınızda vâki' sipâh neferâtından yarar ve tûvânâ darb ve harbe kâdir tâmü's-silâh (...)bin nefer terkîlü tahrîr ve bir gün evvel tekâmîl ve mahalline irsâl ve îsâl eylemekte tekayyüdü tâm sa'yi ihtimâm eylesesiz ve siz ki kethüdârlarınız husûs-ı mezbûrda (...) gayreti dermiyan ve fermânım olduğu üzere bin nefer sipâh terakkîleri tahrîr ve bir gün evvel tekâmîl ve tahrîrlerine me'mûr olan ocak kethüdârı (...) irsâl ve îsâl eylemekte her biriniz tekayyüd ü tâm ve sa'y ve ihtimâm eylesesiz ve sen ki ocak kethüdâsı mûmâ ileyhsin bu bâbda fermânım olduğu üzere zikrolunan neferâtı bir gün evvel tahrîr ve tekâmîl ve inşâallâhü teâlâ mahalline irsâl ve îsâl ve mahal-me'mûrda mevcûd itdirilmek senin 'uhde-i ihtimâmına tefvîz ve havâle olunmuştur husûs u mezbûrda havâb ve râzî terk idüb neferât-ı mezbûrı fermânım olduğu üzere tekemmül ve müretteb ve müsellaht tahrîr ve inşâallâhü te'âlâ tekâmîl olundukta tahrîr olındıkları mahallerden müctemi' olacak seydâsı vâsıl olunca mürûr ve 'ubûr eyledikleri kazâ ve kurâda fukarâyı ve ahâlîyi vilâyete cevr ve eziyet eylemekte kemâl mertebe sıyânet ve basîret ve (...) üzere hareket idüb husûs ı mezbûrın husûl ve itmâmına begâyet tekayyüd i tâm ve hilâfına vaz' ve hareketden ve ihmâl ve tekâsülden ve zinhar (...) himâye ve müsâ'ade olunmaktan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesin deyü iftihârül'-emâcid ve'l-ikrâm bi'l-fi'l sipâhîlerim ağası olan el-hâc İbrâhim dâme mecdühü tarafından mühürlü mektûb virilmek ile mûcebince 'amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki

Vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve mûmâ ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince 'amel idüb hilâfından begâyet ihtirâz eylesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîran fî evâilü şevvâl sene ehadi 'aşere ve miete ve elf

Kayd fî 1 min şevvâlü'l-mükerrem sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/84/703

Reyhân Paşa evkâfi kariyelerinin İbrahim Ağa' ya verildiğinin temessüdüdür.

Hicri:21 Şevval 1111 / Miladi:11 Nisan 1700

Reyhân Paşa evkâfi temessüküdür (...) şeyh Mehmed efendi

vech-i tahrîr-i hurûf budur ki berât-ı şerîf-i 'âlişân ile mevâlîsi olduğum merkûm reyhân paşa evkâfi karyelerinden Kütahya kazâsı nevâhîsinden (...) ve karaca vîrân ve yenice nâm karyeleri işbu bin yüz on bir senesi martı ibtidâsından bir sene tamâmına varınca hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı 'örfiyyesin ve tâbir-i zemîn (...) ve kaçkun ve 'abdalık(?) ve beyt'ül-mâl 'âmme ve hâssa fi'l-cümle ebvâb-ı mahsûlâtın fahr'ül-akrân se'âdetlü İbrâhim ağa yetmiş guruşa fûrûhat ve meblağ-ı mezbûr ve hass için ahz u tevliyetim hasebiyle bu zabt temessüki virilmiştir taraf-ı âherden müdâhale olunmaya

Tahrîrân fî sene 1111

Kayd fî 21 min şevvâl sene 1111

1111

el-hâc Mehmed'ük mezbûr

el-(...) Muvakkaf

K3/84/704

Altuntaş nâhiyesinde vâki' zimmiye tevâbi'i havâssa bundan akdem sinîn-i sâbıkalarda zabt olunageldüğü minvâl üzere zabt u rabtının Hasan Ağa' ya iltizâm olunduğuna dair buyruludur.

Zimmiye hâssa mektûbudur

Kıdvetü's-sevâb'ül-müteşerri'in Altuntaş nâhiyesinde nâib'üş-şer' olan efendi zîdet fezâilehü inhâ olunur ki hâlâ devletlü ve 'inâyetlü paşa efendiler hazretlerinin havâslarından olub nâhiye-i mezbûrede vâki' zimmiye tevâbi'i havâssa bundan akdem sinîn-i sâbıkalarda zabt olunageldüğü minvâl üzere zabt u rabt işbu bin yüz on bir senesinin mart ibtidâsından bir sene tamâmına değin zabt u rabt için tarafımızdan buyruldı tahrîr ve isdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Ağaya der'uhde ve iltizâm olunub ol dahî ber-vech-i peşîn ile kabûl eyledüğü ecilden zabt u rabt için buyruldı virilmişdir me'mûldür ki havâss-ı mezbûr sinîn-i sâbıkalarda zabt u rabt olunageldüğü üzere zabt u rabt ve kendüye 'âyet ve râci' ve hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı 'örfiyye ve cürm-i cinâyet ve kul ve câriye ve kânûn ve kaçkun ve resm-i 'urûsâne ve sâir cüz'î ve küllî her ne ki hâsıl olursa mûmâ ileyhe ahz u kabz itdir (...) ve hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde te'addî ve tecâvüz itdirmeyüb mûcib-i buyruldı ile 'âmil olası ve's-selâm tahrîrân

Fî 25 (...) sene1111

Hâlâ be-makâm-ı Anadolu Mustafa

K3/84/705

Kütahya muhzir başlığına Hamamcızade Ömer Çelebi' nin vekil nasb ü ta'yin edildiğinin temessüküdür.

Hicri:1 Zi'lkade 1111 / Miladi:20 Nisan 1700

Mahzar başlık temessüküdür

Bâis-i tahrîr-i hurûf budur ki kânûn üzere dergâh-i 'âlî bevâblarına mahsûs olub berât-ı

şerîf-i ‘âlişân ile ber-vech-i te’yîd mutasarrıf olduğum Kütahya muhızır başılığı yek zabtı için işbu bâis iletmek sâbıka tarafımızdan vekîlimiz olan hamâmıcızâde ‘Ömer çebebiye işbu bin yüz on bir senesi zi’l-ka’desi gurrelerinden bin yüz on iki şevvâli ğâyetine değın bir sene olmak üzere tarafımızdan vekîl nasb u ta’yîn eyleyüb yedine işbu işbu hurûf-ı ketb u tahrîr olunub virilmiştir mûmâ ileyh ‘Ömer çebebi varub vech-i meşrûh üzere tarafımızdan vekâleten zabt eyleyüb sinîn-i sâbıkalarda mutasarrıf olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmışler ise mûmâ ileyh dahî mutasarrıf olub hüddâm-ı mezbûrı üzerlerine muhızır başı bilüb umûrına taraf-ı âherden bir ferd dahl ve ta’arruz eylemeyeler

Tahrîrân fî evâsıt-ı şevvâl sene 1111

Vasela ileynâ ve (...) fî gurre-i zi’l-ka’de-i şerîfe sene 1111

Hâlâ mühür bârî hazret-i

K3/84/706

Kütahya şehrine Hamza Ağa’ nun subaşı nasb ü ta’yîn olunduğunun temessüdüdür.

Hicri:1 Zi’lkade 1111 / Miladi:20 Nisan 1700

Hamza ağanın subaşılık temessüküdür

Se’âdetlü fazîletlü ve semâhatlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i şerîf-efzâlarına dürer-i tahıyyât-ı sâfiyât ithâfi sâbıkanda (...) muhlisâne inhâ olunan budur ki hâla taht-ı hükûmet-şi’ârlarında vâki’ nefsi-i Kütahya şehrine subaşı nasb u ta’yîn olunmak mu’tâd-ı kadîm olmağın işbu bin yüz on bir senesinin mâh-ı zi’l-ka’de-i şerîfenin ibtidâsından mâh-ı muharremü’l-harâmın evâhirine gelince tarafımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hamza ağa zîde kadrühü subaşı nasb u ta’yîn olunmuşdur vüsûlunda me’mûldür ki zıkr olunan nefsi-i Kütahya şehri mu’tâd-ı kadîm üzere zabt olunageldüğü minvâl üzere zabt u rabt ve ‘ibâdullâhı hıfz u harâset idüb ve kendüye ‘âid ve râci’ olan cürm-i cinâyet ve (...) ve kaçkun ve kul ve câriye ve bâc ihtisâb ve sâir cüz’î ve küllî mu’tâd-ı kadîm üzere mûmâ ileyhe ahz u kabz itdirdüb hilâf-ı şer’-i şerîf bir ferde te’addî ve tecâvüz itdirilmeyebâkî ve’s-selâm

Fi gurre-i zi’l-ka’de sene 1111

Kayd el-yevmü’l-mezbûr

Mustafa kâim-makâm-ı Anadolu hâlâ

K3/84/707

Kütahya ve Sultanöni ve Karahisâr-ı sâhib sancaklarında vâki' olan zu'amâ erbâb-ı tımârın sabî ve tekâ'üdinin cebellü bedelliyeleri tahsîli el-hâc Hasan'a tahvîz olunub emr ve defteri virilmek bâbında fermânıdır

Hicri:13 Zi'lkade 1111 / Miladi:2 Mayıs 1700

Cebellü bedelliye fermânıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfîu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilehü ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya Sultanöni ve Karahisâr-ı sâhib sancaklarında vâki'olan kâdîlar zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan sancaklarda vaki' olan beğler ve zu'amâ ve erbâb-ı tımâr çeri başları zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân hâlâ erbâb-ı emîn olan el-hâc Hasan zîde mecdühü derse'âdetime 'arz-ı hâl idüb bin yüz on bir senesine mahsûb olmak üzere Kütahya ve Sultanöni ve Karahisâr-ı sâhib sancaklarında vâki' olan zu'amâ erbâb-ı tımârın sabî ve tekâ'üdinin cebellü bedelliyeleri tahsîli kendüye tahvîz olunub emr ve defteri virilmek bâbında 'inâyet ricâ itmeğîn hazîne-i 'âmiremdede mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda Kütahya ve Sultanöni ve Karahisâr sancaklarının zu'amâ ve erbâb-ı tımârda olub sabî ve mütekâ'dîn olanların bin yüz on bir senesi cebellü bedelliyeleri tahsîli henüz kimesneye fermân olunmayub der-kenâr olundukda imdi altı yüz gurus peşîn ile emr ve defteri mûmâ ileyhe virilmek fermânım olmağla mûcebince tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki

Hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî zikr olunan sancaklarda vâki'

Zu'amâ ve erbâb-ı tımârda olub sabî ve mütekâ'idinin yerlerinde olan cedîd berâtları mûcebince her beş bin akçe yazularından bir nefer cebellü ve birer nefer

cebelüden kırkar guruş bedellerin irsâl olunan defter mücebince mîri için cem' ve tahsîl ve teslîm-i hazîne-i 'âmirem itdirdüb bir ferde te'addî ve tecâvüz itdirmeyesiz ve siz ki zikr olunan sancakların alay beğilerisiz her birerinizin sancağında vâk'i ne-mikdâr cebellü var ise müfredâtıyla mübâşir yedine deyu memhûr defter virüb bir nefer cebellü ihtifâ itdirmekden ihrâz eyleyesiz şöyle ki mücerred cebellü bedelliyesin virmemek için biz kendüye varub teslîm-i hazîne ideriz deyu kendüsin iktifâ ve yahud âher kazâyâ firâr idüb mâl-ı mîriye gadr idenlerin ze'âmet ve timârları karyelerinden ve yahud subaşlarından ma'rifet-i şer'le tahsîl itdirdüb hilâf-ı emr ve defter bir ferde te'allül ve 'inâd ve muhâlefet itdirmeyesiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîrân el-yevmü's-sâbi'u 'ısrîn

min şehru recebü'l-ferd sene ihdâ 'aşere ve miete ve elf

Kayd 13 fî zi'l-ka'de-i şerîfe sene 1111

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/85/708

Tavşanlı kazası karyeleri ve tevâbi'lerine, haseki Mahmûd Ağaya ve Hasan Ağaya ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olduklarına dair temessüktür.

Hicri:28 Zi'lkade 1111 / Miladi:16 Mayıs 1700

Sorkun ve (...)temessükü

İzzetlü ve mürüvvetlü ve mehâbetlü efendi hazretlerinin meclis-i 'aliyyeleri (...) dürer-i da'vât-i sâfiyât (...) (...) (...) inhâ-yı muhâsebe olunan oldur ki Kütahya sancağında ve tavşanlı kazâsında berât-ı şerîf-i pâdişâh ile mutasarrıf olduğum (...) karye (...) ve tevâbi'leri ve (...) işbu bin yüz on bir senesinin martı ibtidâsından bin yüz on iki martı ibtidâsına gelince bir senenin zabt u rabtı ve hâsıl olan a'şâr-ı şer'iyye ve rüsûm-'örfiyye ve cürm-i cinâyet ve (...) ve yapılacak (...) gulâm ve câriye (...) 'âid olan (...) kânûn-ı kadîm üzere kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân haseki Mahmûd Ağaya ve Hasan Ağaya ber-vech-i iştirâk virmişüzdür ve yedlerine berât-ı şerîf sûreti ile işbu mektûb virilüb gönderilmişdir 'inde'l-vüsûl me'mûl ve mercûdur ki mezbûrların düşen

husûsların mu'âvenet ve muzâheret buyurub mâ ba'dinden berü zabt oluna geldiği üzere zabt itdirersiz fî ba'd taraf-ı âherden kimesne dahil ve ta'arruz itdirmeyesiz (...) (...)

Kayd fî 28 zi'l-ka'de-i şerîfe sene 1111

bemakâm-ı (...)(...) İbrâhim Mehmed

K3/85/709

Kütahya Karahisâr-ı sâhib ve Sultanönü sancaklarındaki kaduların cizyeleri ma'rifet-i şer'le hakk ve 'adl üzere, evrâksız bulunan ehl-i zimmeti berât-ı 'âlişân-ı şürûh üzere tevzî' ve tahsil etmelerine dair fermandır.

Hicri: 3 Zi'lhicce 1111 / Miladi: 22 Mayıs 1700

Cizye (...) gelen fermândır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerîfî ve'd-dîn vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdisı zîdet fezâilehü ve mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-kelâm Kütahya ve Karahisâr-ı sâhib ve Sultanöni sancaklarında vâki olan kâdîlar zîde fazlühüm kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere zikr olunan sancakların cizyesi (...)yle me'mûr olan zîde kadrühü tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere zikr olunan sancaklarda sâkin ve mütemekkin ve mürûr-ı mecbûr iden ehl-i zimmetin nicesi ihtifâ ve gayb idüb ba'zıları dahî a'yân ve zî kudret ve emlâk sâhibleri sâhib çıkub cizyelerin virmediklerinde cizyedârın yedinde mukâyese kağıdlarından külli cizye kağıdı kalub taraf-ı mîrîme ve kendüye gadr ve zarar olduğın bildirüb tevzî' ve tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdi siz ki kâdîlar ve sen ki cizyedâr ve a'yân-ı vilâyetin iş erlerisiz zikr olunan sancaklarda vâki' kâdîlıklarda sâkin ve mütemekkin ve mürûr ve mecbûr iden keferet tâifesinin ve ba'zı zî-kudret himâyelerinde ihtifâ ve gayb eylemiş ve bu ana değin ma'rifet-i şer'le tahmîllerine göre berât-ı şürûh mücebince cizyelerin virmeyüb yedinde kağıdı bulunmayanları ma'rifet-i şer'le hakk ve 'adl üzere tefahhus olunub sene-i mezbûrede

evrâksız bulunan ehl-i zimmeti berât-ı ‘âlişân-ı şürûh üzere tevzî’ ve tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hük-m-i şerîfimle

vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve cizyedâr ve a’yân-ı vilâyetin iş erlerisiz zikr olunan sancaklarda vâki’kâdîlıklarda sâkin ve mütemekkin mürûr ve mecbûr iden kefere tâifesinin ve ba’zı zî-kudret himâyelerinde ihtifâ ve gayb eylemiş ve bu ana değin ma’rifet-i şer’le tehammüllerine göre berât-ı şerif mucebince haberlerin virmeyub yerlerinde (...) olmayanları mârifet-i şer’le hakk ve ‘adl üzere tefahhus ve sene-i mezbûrede evrâksız bulunan ehl-i zimmete berât-ı ‘âlişân-ı şürûh üzere tevzî’ ve cizyelerin cem’ ve tahsîl itdirdüb berât-ı ‘âlişân ve mugâyir-i emr-i hümâyûn bir ferde ta’allül ve ‘inâd ve muhâlefet itdirmeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî el-yevmü’s-sânî ‘aşere min zî’l-ka’de

sene ihdâ ‘aşere ve miete ve elf

Kayd fî 3 min zi’l-hicce-i şerîfe sene 1111

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/85/710

Anadolu vâlisi Eyyûb paşanın mütesellim Mustafa Ağa’ ya eşkıyâ ile mücadele olunmasına dair buyrulduur.

Hicri: 27 Zi’l-hicce 1111 / Miladi: 15 Haziran 1700

Anadolu vâlisi Eyyûb paşa hazretlerindir

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Kütahyada kethüdâri olan [ ] zîde kadrühü inhâ olunur ki bundan akdem eşkıyânın şer ve fesâdları def’ine bütün Anadolu içinde olan zu’amâ ve erbâb-ı timâr ve alay beğileri ve altı bölük halkı ve kethüdârları neferâtı serdârları ve sâirleri bizimle at arkasından itmâmın üzere me’mûr olub sen dahî me’mûr olmak ile nefsi Kütahya kazâsında İnönine varınca ol havâlî hıfz u harâset mütesellimimiz Mustafa Ağa zîde kadrühüye sipâriş olunmağla sâhib-i esâmî ve mütekâ’id ve kul

oğullarıyla me'an cümleliz mahyâ olub atlarınızdan eğerin eyleyüb cümle-yi yanına cem' idüb her ne tarafda bir ferde eşkıyâsız zuhûr iderse iktizâsına göre mütesellim mûmâ ileyhın seferinden çıkmamak üzere me'mûr olmuşundur imdi buyuruldu vüsûlunda gerekdir ki vech-i meşrûh üzere 'amel idüb dahî cümle neferâtı bir yere yanına cem' idüb ittihâd ve ittifâk üzere mütesellimimiz mûmâ ileyh ile iktizâsına göre ref'-i mazarrat-ı eşkıyâda bezl-i kudret idüb 'inâd ve muhâlefet ve tekâsül ve müsâmaha ile bakılan hidemât-ı hümâyûna bâis olmakdan tahrîr idüb sonra mutazarrır evvelki mukarrer bilesiz buyruldu

**Kayd fî 27 min zî'l-hicce sene 1111
fî 25 (...) sene 1111**

K3/85/711

Mevlâna es-seyyîd Ahmed' in Kütahya' ya mutasarrıf olduğuna dair fermandır.

Hicri: 29 Zî'lhicce 1111 / Miladi:17 Haziran 1700

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerifü ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în sâbikan Edirne e'r-rûm vâsıl olan Mevlâna es-seyyîd Ahmed zîdet fezâilehü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ehl-i 'ilm ve sâhib-i fazîlet (...) (...)olub her vechle müstehak 'inâyet olduğın ecilden hâliyâ (...) mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şâhâne (...) ra'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirilüb işbu sene ihdâ ve 'aşere ve miete ve elf zî'l-hiccesinin on yedinci gününden Kütahya kazâsın sana teveccüh ve 'inâyet idüb i'lâmiçün ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mücebince te'hîr ve (...) itmeyüb kazâ-i mezbûresin mutasarrıf olub ahâlîsi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye (...) (...) evâmir-i 'aliyye-i Mustafâ sallallahü te'âlâ (...)de bezl-i ma'dûd ve sa'-yi mahsûr eyleyüb adamın gönderüb berâtn (...)yla mukayyed olansın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

**Tahrîrân fî evâsıt-ı zî'l-hicce
sene ihdâ ve 'aşere ve mie ve elf
Kayd 29 fî zî'l-hicce sene 1111**

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/85/712

‘Abdü’l-bâkî efendinin Kütahyada olan sâdât-ı kirâm üzerlerine kâim-makâm nasb u ta’yînidir.

Hicri: 28 Zi’l-hicce 1111 / Miladi:16 Haziran 1700

‘Umdetü’s-se’âdâtü’l-kirâm es-seyyîd ‘Abdü’l-bâkî efendi kâm-yâb

‘inâyet-i sâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki livâ-yı Kütahyada olan sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan sizi kâim-makâm nasb u ta’yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhu’n-neseb olanlara ikrâm ve (...) zâhir ve kâdî hücceti ve kâim-makâmları temessüki ile dahl olub ‘alâmet ist’imâl idenlerin men’inde ihtimâm idüb şer’an üzerlerine îcâb iden ahkâma müdâhale itdirmeyüb sıyânet-i ‘arz-ı siyâdetde takayyüd-i tam ve kendin ‘alâmet vaz’ına bir ferde izin vermeyüb iddi’â-yı sıhhat neseb idenleri huzûrumuzda isbâta havâle idesiz hulâsa kelâm bu bir emânet-i kübrâ vedâ’a-i ‘uzmâdır kemâl mertebe ‘iffet ve istikâmet itmekle dünyâda makbûl hâss u ‘âm ve rûz-i cezâda mazhar-ı şefâ’at-i hayru’l-enâm olasız ve’s-selâm

(...) Zi’l-hicce-i şerîfe sene ihdâ ‘aşere ve mie ve elf

Kayd fî 28 zi’l-hicceü’ş-şerîfe sene 1111

(...) ül-mütevekkil ‘alâllahü Fethullahü’l-Hüseyîn

es-(...) ‘alâ’s-s(...) ül-memâlikü’l-(...)

K3/85/713

Kütahya kazâsının umûr-ı kıymet-i ‘askerîyesinin rüsumunun irsal olunduğuna dair ma’ruzdur.

Hicri:15 Muharrem 1112 / Miladi:2 Temmuz 1700

Se’âdetlü mükerrermetlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîf-i ‘izzet-(...)leri sûniye (...) (...) nizâm ve azlullahi meskenetü’l-hitâm(?) ithâf ve ihtidâ-yı semâhide münhâ-yı mahlas oldur ki işbu sene isnâ ‘aşere ve miete ve elf muharremü’l-harâmı

guresinden Kütahya kazâsının umûr-ı kıymet-i ‘askeriyesi tarafımızdan zâtlarına tefvîz olunmuşdur gererkdir ki kazâ-yı mezbûrda vâki’ olan mevâd-ı ‘askeriye-i muhlisane (...)’şer’iyye tevzî’ ve taksîm (...) rûsûm-ı (...) tarafımıza îrsâl buyurdı bâkî (...) ‘ilm u fazîlet dâim-bâd (...) harare

fî’t-târîhü’l-merkûm

Kayd fî 15 min muharrem sene 1112

Bi-‘aker-i Anadolu el-fakîr (...)

K3/86/714

Yoncalı nâhiyesinde karye-i Toğan ve gayride timara mutasarrıf olan Ahmed tahvilinden el-Hâc Hüseyin paşa tezkeresi mücibince Mehmed yedinde tevcîh olunduğuna dair berattır.

Kütahya sancağında Yoncalı nâhiyesinde çiftlik üç bindir karye-i Toğan ve gayriden iki bin beşyüz akçe timara Ahmed tahvilinden tezkere ile mutasarrıf üzere orta boylu ela gözlü açık kaşlı vaki’i tevki’i refî’i’ş-şâni hakani Mehmed yedinde üzere tezkeresi henüz berat itmedin zayi’ itmekle zayi’den verilmek bâbında inâyet rica itmeğın sene ihdâ aşera ve mie ve elf şevvalin yigirminci gününden zayi’den kendiye tevcîh olunub tahvil hükmü verilmeğın zıkr olan iki bin beş yüz akçe mensuh saman vech-i meşrûh üzere zayi’den müceddeden bervech-i tekmil bin akçalık üzere timarı olduğı sancağında sakin olub alay beğisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla merkûm tevcîh olunub düstür-u mükerrrem müşîr-i müfehham nizamü’l-alem bi’l-fiil kapdan olan vezirim el-Hâc Hüseyin paşa edâmellahü te’âla ‘iclâlehünün tezkeresi mücibince lâyük ve emin görmesine verdimki zıkr olunur buyurdumki ba’de’l-yevm taht-i yedinde olub tasarruf kılınub şöyleki vezayif-i hıdamatı mezbûre-i merkum ve mesa’i-i mezkûr asakir-i mensurlar bir mücib-i defteri hakani bî kusur mer’i ve müeddi kıla ol bâbda efradı efrideden (...) hiç ehad mani’ ve dafi’ verafi’ ola şöyle bileler alâmet-i şerife ‘itimâd kılalar

Tabaka aslühü’l-hatîr nemakahü’l-fakîr ileyhi şanühü Hüseyin el-Mevlâ Hilafeti(...)

K3/86/715

Oğuz Abdullah'ın Kütahya mahal ve müstehak olmağla kethüdayeri nasb ve ta'yin edildiğine dair buyruludur.

Hicri:Zilhicce 1111 / Miladi:Haziran 1700

‘İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerine meclis-i şerîflerine dürer-i da’vat ithâfından sonra inha muhibbane olunan budurki haliyen taht-i hükümet-i şî’arınızda vaki’ nefs-i Kütahya ve tevabi’i nevahisinde sakin ve mütamekkin olan altı bölük yoldaşların üzerlerine zâbit ve kethüda yeri nasb ve ta’yin olunmak de’b-i kadîme olmağın zümre-i silahdâranda kırk altıncı bölükde yevmi otuz akçe ulüfeye mutasarrıf olan kıdvetü’l-emasil-i ve’l-akran Oğuz Abdullah Kütahya mahal ve müstehak olmağla kethüdayeri nasb ve ta’yin olunub irsal kılınmışdır. inde’l-vusûl gerekir ki mezkûru kethüda yeri ki hizmetinde istihdam ittürüb taraf-ı ahardan bir ferdi dahl ve taarruz ittirmiyesiz ve siz ki altı bölük yoldaşları mezûru üzerlerinize zâbit ve kethüda yeri bilüb düşen da’va ve niza’larını şer’ ile ve ma’rifet-i merkum ile gördürüb şer’i şerife ita’at ve müma ileyhe inkiyad üzere olub adem-i itaatımıza yedine ihtiraz üzere olası ve senki kethüda yeri zîde kadruhüsün ol tarafda olan altı bölük yoldaşları ve zinde-kâni üzere zabt ve rabt olmağın düşen da’va ve niza’larını şer’ ile gördürüb şer’i şerife ita’at itmeyüb ve sana muhâlefet üzere olanları isim ve resim ve bölükleri ile yazub arz-ı i’lam eylesin ol tarafda ba’zı levendan tayifesi sipahi namıyla mezrak varak getürüb rea’yâya ve ehli süka teaddi ve tecavüz üzre lazım geleni aharları ahkamı şer’iyye ile ödedenler var ise ele getürüb şer’ ile üzerlerine lazım geleni icra-i ahkamı şer’iyye ittirüb (...) mücibi gayret olub herkes asüde hal üzere devam-ı ömr ve devlet-i padişahi ed’iyesine müdavim üzere olalar baki hemişe-i senedi şerif dâim bad

Tahrîran evahir-i zil-hicce sene ihdâ aşera ve miete ve elf

K3/86/716

Müteferrika Ahmed' in icmâllü zeameti karyelerine haricden müdahale olunmasının engellenmesine dair fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1107 / Miladi:Kasım 1695

Mefâhiru'l-kuzat ve'l-hukkâm me'âdinü'l-fezâ'ile ve'l-eklam Kütahya ve Uşak ve Çal ve Şeyhlü ve Baklalu ve Taraklı ve Banaz kâdıları zîde fazlühü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki nişan-ı hümâyun verilen dergahı muallam müteferrikalarından kıdvetü'l-ecamidü ve'l-ekârim müteferrika Ahmed zîde mecdühü (...) hümâyunuma 'arz-ı hal idüb taht-ı kazanızda vaki'berat-ı şerifimle mutasarrıf olduğu icmâllü zeameti karyelerinin rüsüm-ı(...) haricde dahil olduğu bildirüb ol bâbda hükmü hümâyunum rica etmeğin imdi icmâllü zeamet-i şerif olmak kanun-ı mukarrerdir buyurdumki vusul buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi husus-ı mezbûre tamam mukayyed ve beratına nazar idüb göresin hisselerden ve görülmüş olmayan icmâllü zeameti karyelerinin resm-i cürm ve cinâyet ve resm-i arusane ve kul ve cariye (...) ve sair bâd-ı hevâsına mir miran voyvodaların ve (...) alay beği ve züama ve erbâbı timar ve çeri başı ve çeri sürücilerin ve ümena ve 'ummâl ve nazır ve (...) muhasil-i emval olanlardan ve gayriden muhasılan hiçbir ferdi dahl ittirmeyüb cümlesin yevmi imhadına ahz ve kabz ittirüb anın gibi (...) bunda cürmü galîz sâdır olub bihasebi'ş-şer'i(...) ve yahud kat' (...)ola oldukda dahi hükmü kazı lahık olub huccet-i şer'iyye virildikten sonra şer'ile hakkında lazım geleni mücrim günah sâdır olduğu mahalde siyasete memur olanlara yevmi (...) ma'rifetle icra itdirüb haric toprağa (...) komayub viresin deyü bir akçe ve habbesin olmayalar oldurmayub men' ve def eylesin ve hakkı olunub kendüye aid olan rüsüm seniyyesine kimesne nesin almışise ba'de'l-yevm hüküm idüb (...) şer'-i şerife ve kanuna emri hümâyunuma muhalif kimesneye iş ettirmiyetin (...) yazub 'arz eylesin (...) ve ba'den-nazar bu hükmü hümâyunumu müma ileyhin su başı yedine ibka idüb 'alameti şerife itimat kılasın

Evasiti şehri rebi'ul-ahir senre sitte ve mie ve elf

K3/86/717

Kütahya nahiyesinde Karaağaç ve tevabi'i ve Çökürler ve tevabi'i lerine hasıl olan vergilerin cem' ve tahsil için vekil ve subaşı tayinine dair buyruludur.

Vech-i tahrîr-i huruf budurki berat-ı 'alişân ile mutasarrıf olduğumuz zeametimiz mülhakatından Kütahya nahiyesinde Karaağaç ve tevabi'i ve Çökürler ve tevabi'i lerine hasıl olan a'şar-ı şer'iyyesin ve rusüm-ü örfiyyesin ve badihevâsın ve cürm ve cinâyet min külli'l-vücüh bize müteallik olanı cem' ve tahsil almak ve ahzı kabzı cem'an tarafımızdan bizim Kâ'mil vekîl olunmuşdur gerekdirki müma ileyh üzerinizde subaşı bilür lehine bekâ idesiz tarafımızdan ve taraf-ı ahardan kimesne müdahale eylemiye ves-selam

K3/86/718

Salih zîde kadruhûye Kütahya Karahisar-ı sâhib ve Sultan önü sancaklarının duhân gümrüğü ve duhân dönümü rüsümünün tevcîh edildiğinin beraatıdır.

Hicri:15 Muharrem 1112 / Miladi:2 Temmuz 1700

Dühan gümrüğü içündür

Nişanı şerifi 'alişân sami mekan tuğra-i ğarra-i cihan-sitan hakani hükümü oldur ki

İş bu rafi'u tevki'u refiu'ş-şâni hakani kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Salih zîde kadruhu der-seadetime 'arz-ı hal idüb bin yüz on bir senesine mahsub olmak üzere Kütahya ve Karahisar-ı sahib ve Sultan önü sancaklarının dühan gümrüğü ve dühan dönümü rüsümü kendiyeye deruhde olunmak bâbında inâyet rica itmeğın hasilını ma'rifet-i şer'ile defter idüb götürüb teslim-i hazine etmek üzere emaneten berat verilmek fermanım olmağla hakkında mezidi inâyet-i padişahanem zuhura götürüb mûcibince bu berat-ı hümâyunu verdim ve buyurdumki mezbûr varub tarihi mezbûre mahsub olmak üzere sene-i mezbûre ruz-i hızır ibtidasından zikr olunan sancaklarda vaki kazalardan zir' olunan duhân fidanların tarlalarında iken dönümleri mesaha olunub her bir dönümünden ikişer buçuk guruş resm-i miri ve kalemiye ve cihet-i maişetiçün on para ve kadı için ikişer paraki mecmu'u birer dönümünden ikişer buçuk guruş ve on ikişer para cem' ve tahsil ettirilüb ve ferman olunan gümrük ancak ticaretden alınıb zira'atçılar dahi kendi

yurtlarından kaldırıb satmak için ahar bilad ve kazaya götürürler ise olmakuleler dahi tüccardan olmuş olmağla anlardan dahi kezalik gümrükleri alına havassı hümâyun ve evkafi selatin ve sa'ire ve zeamet ve timar sahibleri ve vüzera ve mirmiran ve mirliva zabıtları tarafından toprağımızdadır deyü müdahale ve mümane'at itirilmeye ve yine zıkr olunan sancaklara tüccar tâifesinin getirdikleri cebeliye ve adıye ve Milas ta'bir olunur duhânın a'la ve evsat ve edna itibarıyla sene-i mezbûra mahsub olmak üzere sene-i mezbûre martı ibtidasından tüccar ta'ifesinin getirdikleri duhânın a'lasından vükiyye başına yarımşar guruş ve evsatının her bir vükiyyesinden kırkar ve ednasının her bir vükiyyesinden yığirmişer sağ akçe rüsüm gümrükleri cem' ve tahsil ittirilmeyüb bir ferde inad ve muhâlefet ittirilmeye ve bu dühan gümrüğü adet olub zecran leh olmağla muaf ve gayri muaf ales-seviye dahiller olmak üzere ber vechi serbestiyet miri için ahz ve kabz ittirilmeyüb taraf-ı hümâyun voyvodaları ve zabıtları ve selatin-i izam ve vüzera-i kiram ve sa'ir evkafi mütevellileri ve vüzera ve mirmiran ve mir liva kadıları subaşıları ve mütesellimleri ve zeamet ve timar sahibleri ve sipahi yeniçeri ve cebeci ve topcı ve hayme-i hassa (...) ve sair asker ta'ifesi bir tarikle müdahale ve mümane'at eylemeyüb vechi meşruh üzere rüsüm gümrüklerin bir sene tamamına değin cem' ve tahsil eyleye şöyle bileler 'alame-i şerife itimat kılalar

Tahrîran fil-yevmis-sabi'ı aşera

min zil-kadetiş-şerife sene ihdâ aşera ve miete ve elf

Kayd fi 15 fi muharremül-haram sene 1112

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/87/719

Toy Arslan zâviyesinin es-sevid Abdullatif Efendi hazretlerinin vekil nasb ü ta'yinidir.

Hicri:25 Muharrem 1112 / Miladi: 12 Temmuz 1700

Seyyid Abdullatif efendinin vekaleti

vech-i tahrîr-i hurûf oldurki berat-ı padişah ile mutasarrıf olduğum Toy Arslan

zaviyesinin bin yüz on iki senesinin ta'siri ve cüz'i ve külli aid olan sene için tarafımızdan biraderim es-seyyid Abdullatif efendi hazretlerini vekil nasb ve tayin eyledim zaviye-i mezbûru (...) varub taşir idüb hasıl olan mahsulümüzü ahz ve kabz itmek için yedine iş bu huruf ref' olunub tarafımızdan ve taraf-ı ahardan bir ferd dahl ve taarruz itmeye

Fi gurre-i Muharrem sene 1112 kayd fi 25 Muharrem sene 1112

K3/87/720

Toturğa nam vakfına Abdullah' ın mutasarrıf olduğuna dair berattır.

Hicri:28 Muharrem 1112 / Miladi: 15 Temmuz 1700

Nişan-ı şerîf-i âlişan tuğra-i garra-i cihan sitan-i hakani hüküm oldurki

Kütahya muzâfâtından Gireği nahiyesine tabi' Aslıhanlar nam karye de vaki' Toturğa nam vakfi mezra'aya yevmi bir akçe vazife ile mutasarrıf olan iş bu rafi'u refi'u refi'uş-şan şehriyari Abdullah bi'l-fiil berat-ı şerifle mutasarrıf olub iken taht-ı âli baht-ı osmani üzere cülüs-ü hümâyunum vaki olmağın der-saadetimden yedine müceddeden berat-ı şerîf-i âli şânım virilmek bâbında mezbûrun yedinde olan berat-ı (...) mücibince üzerinde ise bir aylık resm-i berat mütevellisi yediyle kızına alınmak üzere sadaka idüb bu berat-ı hümâyunu virdim ve buyurdumki mezbûr Abdullah varub zikr olunan vakf-ı mezra'aya kema kane yevmi bir akçe vazife ile mutasarrıf olub vakfın ruhu ve devam-ı ömür ve devletim için dü'aya müdavemet göstere ol bâbda taraf-ı ahara asla dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe itimat kılalar

Tahrîran fi evasit-i şehri cemaziye'l-ahir

sene ihdâ aşerave mi'ete ve elf

Vasale ileyna 28 muharremü'l-haram sene 1112

bemakam-ı Kostantiniyye

K3/87/721

Derpek nam karyenin Ebubekir ve Hüseyin nam kimesnelere tamam-ı hak ve adl üzere mukayyed ve fetva-i şerîfelerine nazar idüb ‘arz olunduğu üzere bâbalarından müntekil zıkr olunan çayırların beri ber vechi iştirak zabt ve tasarruf larına verildiğine dair fermandır.

Hicri:Zilhicce 1111 / Miladi:Mayıs- Haziran 1700

Derpek nam karye ahâlîsinin getürdikleri fermandır

Akzâ kuzatü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn rafi'ü a'lâmi'ş-şerî'ati ved-dîn varisü ulümü'l-enbeya-i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mü'în Mevlâna Kütahya kâdısı zîdet feza'ilühü tevkî'i refi'u hümâyun vâsıl olucak ma'lûm olaki kaza-i mezbûra tabi' Derpek nam karye sakinlerinden Darende-i ferman-ı hümâyun Ebubekir ve Hüseyin [ ] ve [ ] ve [ ] nam kimesneler südde-i sa'adetime 'arz-ı hal idüb karye-i mezbûre (...)dan otuz seneden beru zabt ve tasarruf ve her sene rüsmünü sahib-i 'arza eda ide geldikleri ma'lumu'l-hudud bâbalarından müntekil çayır yerlerine dahl olunmak icab itmez iken hala karye-i mezbûre sipahisi havasına tabi' kimesneler ile yekdil ve yek cehd olmağla benden temessükü yokdur bana dahi bir mikdar akçe virüb benden dahi temessük alun deyü ol çayırları ahara tefviz iderim deyü bunların tasarruflarına mani' olub teaddiden hali olmadığın fetva olduğun bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emri şerifim rica eyledikleri ecilden buyurdumki hükmü şerifimle vardıklarında hususi mezbûra tamam-ı hak ve adl üzere mukayyed ve fetva-i şerîfelerine nazar idüb göresin 'arz olunduğu üzere bâbalarından müntekil zıkr olunan çayırların ol mikdar seneden beri ber vechi iştirak zabt ve tasarruf ve her sene rüsmüne mukaddemen sahib-i 'arz olanlara ve hala dahl iden mezbûra eda iderler iken vechi meşruh üzere teaddi ittikleri vaki ise caiz değildir ol vecihle olan teaddisin men' ve def' idüb zıkr olunan çayır yerlerin ber karar-ı sabik bunlara zabt ve tasarruf ittirib min ba'd fetva-i münîfe ve kanuna ve emri hümâyunuma muhalif kimesneye iş itdirmeyüb ve kazıyyede (...) olanları dahl ve taarruz itdirmeyüb esilmeyüb(?) 'inad ve muhâlefet üzere olanları isim ve resimleri ile yazub asitane-i saadetime 'arz eyleyüb hususu mezbûr için bir dahi şikayet olunub adem varmâlu eylemiyesin şöyle bilesin 'alamet-i şerîfe 'itimâd kılasın

Tahrîran fi evasiti zil-hiccetîş-şerife

sene ihdâ aşera ve miete ve elf

bemakam-ı Kostantiniyye

K3/87/722

Kütahya sancağı Altıntaş nahiyesinde Karaköy nam karye ve gayrinin tımarının 'Ali' ye tevcîh edildiğine dair fermandır.

Hicri:Muharrem 1112 / Miladi:Temmuz 1700

Emirul-ümera'il-kiram kebiru'l-kübera'l-füham zülkadr ve'l-ihiram sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam el-muhtass bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'la Anadolu beğler beğisi [ ] dâme ikbalühû tevki'i refî'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu darende-i ferman-ı hümâyun Hüseyin südde-i saadete gelüb bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidadan on bin akçe timara ve ikibin akçe terkiye evamir-i şerifem verilüb Kütahya sancağında Altıntaş nahiyesinde (...) ve Karaköy nam karye ve gayriden on iki bin kırk akçe timar tezkere ile üzerinde ve me'mur olduğu sefer ve yoklamada mevcut olub bir vechle dahl olunmak icab itmez iken ahardan 'ala hılaf-ı inha bir takrile üzerinden alub kaydını bozdurub gadr itmekle ibka ve mukarrer kılınmak bâbında 'inâyet rica itmeğin mücibince refinden tevcîh ve mukarrer kılınmak emrim olmuştur buyurdumki göresin mezkûrun elinde ol mikdar timar terkiye emirleri var ise vechi meşruh üzere ise sancağında sakin olub Alay beğisi bayrağı altında sefere işmek şartıyla merkum 'Alinin ref'inden ibka mukarrer ve müceddeden tevcîh idüb tezkeresin viresin şöyle bilesin 'alamet-i şerife i'timad kılâsın

Tahrîran fi evahiri muharrem sene isna aşerate ve miete ve elf

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

haneha-i avâriz-ı kürkciyan kazâ-i mezkûrîn ber-livâ-i Kütahya Burusa Şehr-i defter-i hazîne-i âmire sene 1112

K3/87/723

Avârizların cem' ve tahsili için gönderilen fermanıdır.

Hicri:11 Safer 1112 / Miladi:8 Ağustos 1699

Bin yüz on iki senesi avariz fermanıdır. Kıta-i Kütahya hesab 621 cild 2

Akzâ kuzatü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakîn rafi'ü a'lâmi's-şerî'ati ved-dîn varisü ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlâna Kütahya kadısı zîdet feza'ilühü ve mefahiru'l-kuzat vel-hukkam ma'deni'l-fezâ'ili ve'l-keâm Kütahya sancağında vaki olan kadılar zîdet feza'ilühüm tevki'u refûi'u hümâyun vâsıl olacak ma'lûm olaki hazine-i amirem defterleri mücibince liva-i mezbûrde vaki kadıların üç bin iki yüz elli sekiz buçuk ve bir buçuk rubu' ve iki sülüs avariz haneleri olub bin yüz on iki senesine mahsub olmak üzere cem' ve tahsil olunmak lazım ve mühim olmağın [ ] deruhde olunub eline mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti virilmekle mücibince cem' ve tahsil ettirilmek fermanım olmuşdur buyurdumki hükmü şerifimle mübaşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi liva-i mezbûrda vaki kadılıkların ol mikdar 'avariz haneleri olub tarih-i mezbûre mahsub olmak üzere her bir hanelerinden beş yüz akçe 'avarizların ve yine her bir hanelerinden kırkar akçe bedel-i mütekâ'idin akcelerir irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti mücibince cem' ve tahsil ittirüb kimesneye teallül ve muhâlefet itdirmiyesin ve bundan maada mübaşir-i mezbûrun hizmet-i muayyeni için her bir hanelerine ellişer akçe dahi vech-i maaş aldırub bundan ziyade bir akçe ve bir habbe aldırımıyasın ve hin-i tahsilde miriyye için alınan akçenin her yüz on akçesinden bir ayni esedi guruş aldırub (...) cedit ve firenk altunu iki buçuk guruş ve şeriği ve macar altunu iki guruş bir rub'a ve halisü'l-ayar divani paranın kırk bir guruş aldırub bundan ziyade ye ve noksan alınmaya ve aldırımıyasın defter ve naks haneden ve fermanımdan ziyade talebiyle zulüm ve teaddi den beğayet ihtiraz eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife 'itimâd kılasın

Tahrîran fi 'l-yevmi's-sâni 'aşerâ rebî'u'l-ahir sene ihdâ ve 'aşerâ
bemakamı Kostantiniyye el-mahrûse

Vasale ileyna ve kayd 11 saferul-hayr sene 1112

Haneha bedeli kaza-i mezkürin der liva-i Kütahya (...) 1112 nezele bi-himmeti defteri hazine-i amire

Kütahya maa kaza-i Tavşanlı cild 1 -643

K3/87/724

Kütahya sancağındaki kâduların bedel-i nüzûlleri cem' ve tahsil etmeleri için gelen fermanıdır.

Hicri:11 Safer 1112 / Miladi: 8 Ağustos 1699

Akzâ kuzatü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-müvahhidîn ma'deni'l-fazlı ve'l-yakin rafî'u a'lâmi's-şerî'ati ve'd-din varisü ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-mu'în Mevlâna Kütahya kâdısı zîdet feza'ilühü ve mefahiru'l-kuzat ve'l-hukkâm ve meadeni'l-fezâ'ili ve'l-keîâm Kütahya sancağında vaki'olan kadılar zîde fazlühûm tevki'i refî'i hümâyun vâsıl olucak ma'lum olaki hazine-i 'amirem defterleri mücibince liva-i mezbûrda vaki' kadıların üç bin üç yüz dokuz ve iki sülüs ve bir rubu'bedel-i nezl haneleri olub bin yüz on iki senesine mahsub olmak üzere cem' ve tahsil olunmak lazım ve mühim olmağın [ ] deruhde olunub eline mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti mücibince vakti zamanıyla cem ve tahsil ettirmek emrim olmuştur buyurdumki hükmü şerifimle mübaşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi liva-i mezbûrda vaki'kadıların ol mikdar bedel-i nüzl hanelerinin tarih-i mezbûre mahsub olmak üzere her bir hanelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzllerin irsal olunan mühürlü ve nişanlı mevkufat defteri sureti mücibince cem' ve tahsil ve dahili hazine-i 'amirem ittirüb kimesneye teallül ve niza' itirmiyessin ve bundan ma'ada mübaşir-i mezbûrun cihet-i ma'îşeti için her bir nezl hanelerinden otuzar akçe dahi aldırub bundan ziyade bir akçe ve bir habbe alınmaya ve aldırmyasın ve hin-i tahsilde miri için alınan akçenin her yüz akçesinden bir ayni esedi guruş ve ferik ve eşrafi cedid altunu iki buçuk guruş ve şerifi altunu iki guruş bir rub'a ve halisü'l-ayar paranın kırk bir guruş (...) aldırub ziyâdeye ve noksana aldırmyasın ve defterden ve naks-ı haneden ve fermânımdan ziyade talebiyle zulüm ve tea'ddiden biğâyet ihtiraz eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife 'itimat kılasın

Tahrîran fi'l-yevmis-sani şehri rebi'ul-ahir

sene ihdâ ve 'aşere ve miete ve elf

Vasale ileyna ve kayr 11 saferi'l-hayr sene 112

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/88/725

Tavşanlı nahiyesine tabi' bazar nam karyede Dedebâli efkâfının nemci nam kimesne üzerinden alunub Mustafa' nın sulbi oğlu Mehmed' e verildiğine dair beraattır.

Hicri:Zilkade 1111 / Miladi:Mayıs 1700

Nişanı şerifi 'alışân hüküm oldur ki

Kütahya musafâtından Tavşanlı nahiyesine tabi' bazar nam karyede medfun Dedebâli evkâfının nezâreti ola (...) meşrutu olub ber mücib-i şartı vakfın meşrutiyet üzere nazırı olan Mustafa bi'l-fiil beratı şerif ile mutasarrıf iken ahardan Nemci nam kimesne üzerinden alub külli gadr itmekle ref' olunub yerine merkum Mustafanın sulbi oğlu iş bu darende-i fermanı hümâyun Mehmed her vecihle lahik ve mahal ve müstehak olmağın tevcîh olunub berat-ı şerifim verilmek bâbında bâbası beratı mücibince vaki emri hümâyunu virdim ve buyurdumki ba'de'l-yevm varub mezbûr Mehmed zikr olunan evkafda evladiyet ve meşrutiyet üzere nazır olub hizmeti lazimesini mer'i ve müeddi kıldıktan sonra yevmi on akçe vazife ile mutasarrıf olub vakfın ruhu ve ömrü ve devamı devletim için düaya müdavemet göstere şöyle bilüb 'alâmet-i şerife itimat kılalar

Tahrîran fi evasiti şehri zi'l-kadeti's-şerife

sene ihda ve aşera ve miete ve elf

bemakam-ı Kostantiniyye

K3/88/726

Bağdat ve Arasdad tarafında şekâvet üzere olan urban eşkiyâsının def'i için tayin olunan 'Ali kethüdaya olunan neferat e'alim ve yüzbaşları bayrağı altına varub müctemi' ve hidematı hümâyununa bezl ü kudret eylemek üzere bir sa'at evvel mahalline irsal eylemekte her birinizin tekayyüdü tam ve sa'y ve ihtimam eylesenilmesi hakkında fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1112 / Miladi: Haziran 1700

Mefahiru'l-kuzat ve'l-hukkam ma'deni'l-fazlı ve'l-kelem Üsküdardan Anatolunun sağ kolu haleb ve orta kolu Diyarbakır ve sol kolu 'arzı Ruma varınca yol üzerinde vaki olan kadılar zîde fazluhum ve mefâhiru'l-emâsili ve'l-akran zikr olan kazalarda vaki Kethüda yerleri zîde kadruhüm tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lûm olaki Bağdad ve Arasdad tarafında şekâvet üzere olan urban eşkiyasının def'i mazarratları için bundan akdem sipahi ocağından beher nefere yevmi yedişer akçe terki ile bin nefer terkilü tahrîri fermanım olub varid olan fermanı 'alışanımla hâlâ sipahi ocağı baş kethüdası olan kıdvetü'l-emacidi vel-ayan 'Ali kethüda zîde mecdühü tahrîrleri için ta'yin olunub gönderilmiş idi tahrîr olunan neferatdan ba'zıları bu ana değin e'alimi mezbûr başları bayrağı altında mütecemmi' olmayub zir' ve hars bahanesiyle 'avk ve te'hir eyledikleri istima' olunmağın kethüda müma ileyh ma'rifetiyle tahrîr olunan terkilü neferât e'âlim on ve yüzbaşları bayrağı altında cem ve bir gün evvel memur oldukları mahalle azimet ve hidematı 'aliyyemde mevcut bulunmak için müceddeden fermanı 'alışanım sâdır olmuşdur imdi sizki kethüda yerlerisiz sipah neferâtdan kaza ve kurâda (...) terkili tahrîr olunan neferat e'alim ve yüzbaşları bayrağı altına varub müctemi' ve hidematı hümâyunumla bezl ü kudret eylemek üzere bir sa'at evvel mahalline irsal eylemekte her biriniz tekayyüdü tam ve sa'y ve ihtimam eylesesiz ve siz ki tahrîr olunan bir terkili neferatsız me'mur olduğunuz üzere bayaraklarınız altına cem ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem mahalline irişüb hidemât-ı 'aliyyemde mevcut bulunmağa ziyadesiyle had ve ikdam eylesesiz bundan sonra ihmâl ve tekâsülünüz istima' olunursa bir vecihle özür ve cevabınız istıfâ olunmayub muhkem hakkınızdan gelinmeğe mukarrer ve müsteham bilüb ana göre hareket ve hılafından beğayet ihtiraz ve ictinab üzere olasız deyü bil-fiil sipahiler ağası olan iftiharul-emâsili vel-ekarim el-hâc İbrahim dâme mecdühü

tarafından mühürlü mektub verilmekle mücibince amel olunmak bâbında fermanı ‘alışânım sâdır olmuşdur buyurdumki

vusul buldukda bu bâbda sâdır olan fermanı celilil-kadrim ve müma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mücibince amel idüb min ba’d hilafına rıza ve (...) göstermiyesin böyle bilesin ‘alâmeti şerife ‘itimâd kılasın

Tahrîran fi evâili muharrem sene isna ve ‘aşerâ ve miete ve elf

be makamı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/88/727

Bağdat taraflarında şekâvet üzere olan urban eşkiyâsının def’ i için ta’ yin olunan Receb kethüda ma’rifetiyle silahdaranın tahrîr olunarak te’hir eyleyen terkili livası ağaları mezbûr paşaları bayrağı altında müctemi’ olmayub ve hidematı ‘aliyyede mevcut bulunmak için müceddeda sâdır olan fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1112 / Miladi: Haziran 1700

Mefahirul-kuzat vel-hukkam ma’detil-fezaili vel-kelam Üsküdüardan Anatolunun sağ kolu Halebe ve orta kolu Diyarbakır ve sol kolu ‘arzi Ruma varınca yol üzerinde vaki’ olan kadılar zîde fazlühüm ve mefahirul-ekabiri vel-akran zikr olunan kazalarda vaki’ kethüda yerleri zîde kadruhüm tevki’i refi’i hümayun vâsıl olucak ma’lüm olaki iş bu sene-i mübarekede Bağdat (...) tarafında şekavet üzere olan ‘urban eşkiyasını def’ü mazarrâtları için bundan akdem silahdar ocağından beher nefere yevmi yedişer akçe terkilü bin nefer terkilü tahrîr fermanım olub varid olan fermanı ‘alışânla hala silahdar ocağı baş kethüdası olan kıdvetül-emacidi ve’l ‘ayan Receb Kethüda zîde mecdühû tahrîri için tayin olunub (...) tahrîr olunan (...) bu ana değin ağaları mezbûr (...) bayrağı altında müctemi’ olmayub zir’ ve hars bahânesiyle ‘avk ve te’hir eyledikleri istima’ olunmağın Kethüda müma ileyh ma’rifetiyle tahrîr olunan terkili livası ağaları mezbûr paşaları bayrağı altında müctemi’ olmayub ve hidematı ‘aliyyemde mevcut bulunmak için müceddeda ferman-ı ‘alışânım sâdır olmağın imdi siz ki kethüdayerlerisiz silahdaransız kaza ve kurâlarda (...) tahrîr olunan livası ağaları ve yüzbaşları bayrağı altına varub müctemi’ ve hidemat-ı hümayunumda

bezl-i kudret itmek üzere bir sa'at evvel mahalline irsal itmekde her biriniz takayyüd-i tam ve say-i ihtimam eyliyesiz ve sizki terkilü tahrîr olunan livası memur olduğun üzere bayraklarınız altına cem ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem mahalline irişüb hidemât-ı 'aliyyemede mevcut bulunmağa ziyade ihtimam eyleyesiz bundan sonra ihmâl ve tekasülleri istima' olursa bir vecihle gadr ve cevabınız istifâ olunmayub muhkem hakkınızdan gelmeğe mükarrar ve muhakkak bilüb ana göre hareket ve hılafından biğayet ihtiraz ve ictinab üzere olasız deyu bil-fiil silahdâr ağası olan iftihârul-emacidi vel-ekarim 'Ali dâme mecdühû tarafından mühürlü mektub verilmeğe vechi meşruh üzere 'amel olunmak bâbında fermanı 'alişânım sâdır olmuştur buyurdumki

vusul buldukda bu bâbda sâdır olan ferman-ı celilil-kadrim ve müma ileyh tarafından verilen mühürlü mektub mücibince amel idüb min ba'd hılafına rıza ve cevaz göstermiyesiz şöyle bilesiz 'alâmeti şerife itimat kılasız

Tahrîran fi evaili Muharrem sene isna ve aşera ve miete ve elf

bemakamı kostantiniyye el-mahrûse

K3/88/728

Sipahi ocağı başketüdası 'Ali'ye, Bağdad ve Basra taraflarında hidemâd için Bağdat vâlisi vezir Mustafa Paşanın emrine Eylül' e kadar nefer gönderilmesi için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1112 / Miladi: Haziran 1700

Kıdvetü'l-emacidi ve'l 'ayan sipahi ocağının baş kethüdası olan 'Ali zîde mecdühû tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki senki müma ileyhsin Bağdad ve Basra taraflarından iktiza iden hidemâtı 'aliyyemde bulunmak üzere ebna-i sipâhiyanın firar ve tüvana ve tamü's-silah olanlarından tahrîrine me'mur olduğun bin nefer terkilüleri 'acele tekmil (...) ve bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem mahalli me'murda mevcut ettirmek üzere bundan akdem (...) müştemil iki defa' emri şerifim (...) sudur olmağın henüz mahalli memura teveccüh ve 'azimet olunmadığı mesmu'u hümâyunum olub ve neferât-ı merkûmenin eylülünden mukaddem Bağdadda bulunmâları

kalem ve tefvîz olmakla imdi işbu emr-i vacibül-ımtisalim vusulünde asla tehir ve tevekkuf ve te'allül ve tereddüd eylemeyüb tahrîrine memur olduğun bin nefer tekilüleri ebna-i sipâhiyânın yarar ve tûvâna ve tâmüs-silah olanlarından olmak üzere 'iccale cümlesi yanına cem ve bi'n-nefs önlerine düşüb ve inşaallahü teâlâ eylülünden mukaddem Bağdada mevcûd bulunmak üzere ve ber vechi müsara'at Bağdada varub Bağdad ve Basra taraflarında iktiza iden hidemât-ı 'aliyyemde düstürü mükerrem müşiri müfehham nizâmül-'alem bağdad vâlisi vezirim Mustafa Paşa edâmellahü teâlâ "iclâlehünün re'yi savabdidesi üzere bezli makdur ve seferi bî kusur eyleyesin şöyleki neferat-ı merkume ile eylülünden mukaddem Bağdadda bulunmayacak olursan şüglün abes olmuş olur sonra bir vecihle cevaba kadir olamazsın müsâra'at ve isti'câlde ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemeniz bâbında fermanı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki

vusul buldukda bu bâbda vechi meşruh üzere (...) sudur olan ferman-ı vacibül ittiba' ve lazimül imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-ı makrunla 'amil olub hılafından biğayet ihrâz ve ictinâb eylesin şöyle bilesin 'alâmeti şerife 'itimât kılasın

Tahrîran fi evaili muharrem sene isna ve 'aşere ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/88/729

Mevlâna Kütahya kâdısına, Beğbazarı mukâtası sâbıkan şehremin olan 'Ali' nin tahsildar olan İbrahim' e avârtzları teslim ettirmesi için fermanıdır.

Hicri: Rebiülevvel 1112 / Miladi: Ağustos 1700

Mütesellim ağa tarafından

Düstûru mükerrem müşiri müfehham nizâmül-'alem müdebbiru ümurul-cümhuru bilfikris-sâkib mütemmimü fihâmü'l-enâm bir-re'yis-saib mümehhidü bünyânüd-devleti vel-ikbâl müşeyyidü erkânis-sa'âdeti vel-iclâl el-mahfûfi bi-sinûfi 'avatıfıl-melikil âla Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezirim [ ] paşa edâmellahü teâla 'iclâlehü ve akza kuzatül-müslimin evla vülâtül-müvahhidin ma'denil-fazlı vel-yakin rafi'u 'alâmiş-şşeriâti veddin vârisü 'ulümül-enbiyâ-i vel-mürselin el-muhtas bi mezidi 'inâyetil-melikil-mü'in Mevlana Kütahya kadısı zîdet fezâilühü tevki'i refi'i hümâyun

vâsıl olacak ma'lûm olaki bin yüz on senesinde Beğbazarı mukata'ası sabikân şehriemîn olan 'Ali zîde mecdühûye deruhde olunub sene-i mezbûr mâlından irâd ve masraf kayd olunan akçelerin tahsildârı olan İbrahim nam kimesne sebeb-i tahrîr-i ahkâmı ile edâda imtina' üzere olduğundan edâ eylemediği halde ihzâr için emri şerif ile mübaşir gönderilmiş merkum İbrahim haliyen yüz on senesi Kütahya sancağı avarizi tahsildarı 'Ali nin tevâbi'inden olub emri şerif ile varan mübaşire teslimde (...) üzere oldukları Kütahya mütesellimi 'arz itmeğe bu defa' dahi edâda te'allül iderse ihzâr olunub tekraren 'ivaz merkum tahsildarı (...) ider ise kendisi dahi ihzâr olunmak bâbında telhis olunub 'arz olundukda imdi telhis mücibince 'amel olunmak bâbında fermanı 'alişânım sâdır olmuştur buyurdumki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi bu defa' dahi edada teallül ider ise ihzar olunub tekraran ihzarına ivazı merkum tahsildarı mümane'at ider ise kendisine dahi maan ihzar eylesin şöyle bilesin 'alâmeti şerife 'itimâd kılasm

Tahrîran fi şehri rebiul-evvel sene isna aşara ve miete ve elf

bemakamı kostantiniyye el-mahrûse

K3/89/730

Vezir-i mükerrer 'Abdî Paşa'ya Anadolu eyaletinin tevcih olunduğuna dair fermanıdır.

Hicri:4 Rebiülevvel 1112 / Miladi: 19 Ağustos 1700

Anadolu vâlisi vezir-i mükerrer 'Abdî Paşanın eyâlet fermânıdır

Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdebbiru ümuru'l-cumhûru bi'l-fikri's-sakıb mütemmimü fihamü'l-enam bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyânü'd-devle ve'l-ikbâl müşeyyidü erkânü's-se'âdet ve'-iclâlü el-muhtassu bi-sunûfi 'avâtıfî'l-melikü'l-a'lâ sâbikan Rumeli eyaletine mutasarrıf olan vezirim Abdi paşa edâmellahü teâlâ 'iclâlehü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olıcak ma'lum ola ki sen vüzerâ-yı 'ızâm yarar ve nâmdâr ve enver zinde ve kâr-kârî(?) olub her vechle müstehak ve ser-âvâr(?)'i 'âtıfet olduğun ecilden haliyen (...) mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şahane ve meziyyet-i refet-i seniyye-i padişahanem zuhûra getirilüb iş bu sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

saferinin on yedinci gününden sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince Karaman ve Sivâs eyâletleri Bağdâda me'mûr olduğum hîn-i iktizâda gerek zikr olunan eyâletlerin ve gerek anadolî eyâletinin 'avn (...) tanzîm ahvâlinde bezl-i kudret eylemek şartıyla anadolî eyâletini sana tevcîh ve 'azîmet idüb i'lâmiçün [ ] ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince te'hîr ve tevakkuf itmeyüb hîn-i iktizâda gerek zikr olunan eyâletlerin ve gerek anadolî eyâletinin tanzîm-i ahvâlinde bezl-i kudret eylemek talebiyle Anadolu eyâletine sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve siyânet-i ra'yyet bâbında ve sâir fermânım olan hidemât-ı 'aliyyemde edâ itmişdir ve tekmîlinde (...) (...) olub mezbûr fukarâ ve ra'yyet ve sükkân-ı vilâyet ve vatan memlekete bir vechle zülm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olub ve mu'accilen adamın gönderüb berâtın ihrâc itdiresin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

Tahrîrân evâsıtı safer (...) min ve 'aşere ve miete ve elf

(...) aslühü'l-hatîr tahtü'l(?) fakîr (...)

Kayd fî 4 min şehru rebîu'l-evvel sene 1112

bemakâm-ı Kostantiniyye

K3/89/731

Hüseyn Mehmed'in kethüdar nasb ü ta'yîn olduğunu ve hizmet-i mezbûrede istihdam ettirilmesini bildiren mektubdur.

Hicri: 1Rebiülevvel 1111 / Miladi: 27 Ağustos 1700

Hüseyn Ağa kethüdârı mektûbıdır

'izzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da'vât-ı sâfiyât-füzûn ithâfiyla muhibbâne inhâ olunur ki hâliyâ taht-ı hükûmet-şî'ârlarında kütahya ve tevâbi'inde sâkin olan altı bölük yoldaşları üzerine zâbit ve kethüdârı nasb u ta'yîn olunmak de'b-i kadîm olmağın zümre-i silâhdârândan yetmiş dördüncü bölükde otuz akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyn Mehmed Kütahya ocağının kadîm emekdârı olub mahall ve müstehak olmağın kethüdârı nasb ve ta'yîn

olunub mektûb göndermişdir vüsûlunda gerekdir ki merkûmî hizmet-i mezbûrede istihdâm itdiresiz kethüdârlığı umûrunda mürâca'at-ı mûmâ ileyh itdirdesiz ve sizler ki altı bölük yoldaşlarısız merkûmî üzerlerinize zâbit ve kethüdâri bilüb düşen da'vâ ve nizâ'larınızın şer'ile ve ma'rifet-i merkûm ile gördürüb hilâf-ı şer' bir ferdi rencîde ve remîde eylemeyesiz ve sen ki kethüdâri zîde kadrühüsün ol cânibde olan altı bölük yoldaşların hüsn-i zindegânî üzere zabt u rabt idüb sana muhâlefet üzere olanları ism ü resimleriyle ve bölüğüyle yazub bu cânibe "arz u i'lâm eyleyesin ve ba'zı levendât tâifesi ol cânibde sipâhî nâmıyla mızrak ve bayrak getirüb re'âyâ fukarâsını rencîde ider ve (...) ol makûleleri dikkat birle ele getirüb üzerlerine lâzım gelen icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyeye itdirdesin ki sâire mûcib-i 'ibret olub re'âyâ fukarâsı devlet-i pâdişâhîde âsûde-hâl olalar

Tahrîren fî gurre-i rebî'u'l-evvel sene ihdâ ve 'aşere ve miete ve elf

dergâh-i 'âlî müşârun 'anhâ Mahmûd (...)

dergâh-i 'âlî (...)

dergâh-i 'âlî müşârun (...)

dergâh-i 'âlî (...)

dergâh-i 'âlî (...)

dergâh-i 'âlî (...) kethüdâ İbrâhim

K3/89/732

Kütahya'da şâkî ve ehl-i fesâddan harâset için Hamza ve 'Ali' nin subaşı ta'yin olunduğunun buyrulduşudur.

Hâlâ Kütahyada bi'l-fi'il mesned-nişîn-i şerî'at-ı garrâ fazîletlü 'âtıfetlü efendi hazretleri huzûrlarına cevâhir-i tahiyyât-ı sâfiye ithâfıyla inhâ olunur ki hûze-yi hükûmetlerinde vâki' nefsi şehri Kütahyada şâkî ve ehl-i fesâddan harâset için subaşı nasb olunmağla sükkân ve fukarâ âsûde ve me'mûn olub mu'tâd-ı kadîm olmağın bin yüz on iki senesi rebî'ul-evvel guresinden beher mâh yetmiş birer gurus birer sülüs

olmak üzere ber-vech-i maktû' vârendegân-ı mektûb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hamza ve 'Aliye virilüb bâc ve ihtisâb ve yâve ve kaçkun ve sâir olıgelen emr-i rüsûmât-ı cüz'î ve küllî her ne ise ma'rifet-i şer'le ahz u kabz idüb inşâallâhü te'âlâ vech-i şürûh üzere 'amel idüb subaşılık umûrunda âheri dahl itdürmeyüb birer mâh yetmiş birer guruş (...) tarafımıza edâ ve teslîm itdikce tasarrufuna âherden ta'arruz olunmayub dahl itdirilmeye

Mehmed

kâim-makâm-ı Anadolu hâlâ

sûret defter-i bedeliye-i cebelü (...) (...) (...) elviye-i mezkûrîn berât sene 1112

(...) halil ağa emîn-i hatt (...)

livâ-yı Kütahya nefera

livâ-yı Sultân öni nefera

livâ-yı Karahisâr-i sâhib nefera

20 14 32,5

yekün neferâ 920 66,5

yalınız altmış altı buçuk .....dir

K3/89/733

Kütahya sancağındaki kâdılara cebellü bedellerinin tahsili için gönderilen fermanıdır.

Hicri: 6 Rebiülahir 1112 / Miladi: 20 Eylül 1700

(...)

Mefâhiru'l-kuzât ve hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdılar zîde fazlühûm ve mefharü'l-emâsil ve'l-akrân alay beğiler ve zu'amâ ve erbâb-ı tımâr çeribaşları zîde kadrühüm tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân sâbıkan olub (...) Halil zîde mecdühü dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb bin yüz on iki senesine mahsûb omak üzere livâ-yı mezbûrun sabî ve tekâ'üd bin cebelü bedelleri tahsîli kendüye der'uhde ve emr ve defteri virilmek bâbında 'inâyet ricâ itmeğîn hazîne-yi 'âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe defterlerine nazar olundukda livâ-yı mezbûrun bin yüz on iki senesine cebelü bedeli tahsîli henüz (...) der'uhde olunmaz ve 'izzü derkenâr olunub 'arz olundukda bin yüz on iki senesi peşîn ile kendüye der'uhde olunub emr ve defteri virilmek tarafından tahsîl

itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle

vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî siz ki livâ-yı mezbûr kâdîları ve alay beğileri ve zu'amâ ve erbâb-ı tımâr çeribaşılarısız bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûrda vâki' zu'amâ ve erbâb-ı tımârdan sabî ve tekâ'üd olanların yedlerinde olan (...) berâtları mûcibince her beş bin akçe yazularından bir nefer cebelü ve her bir nefer cebelüden kırkar guruş bedelleri yevmî elli Halîl zîde mecdühû ma'rifetiyle cem' u tahsîl ve teslîm-i hazîne-i 'âmirem itdirilmekte cümleiniz te'addüd-i tâm ve sa'y-i ihtimâm ve zikr olunan livâ-yı mezbûrda bir nefer cebellü hâric kalmamak üzere siz ki alaybeğisiz mûmâ ileyhsiniz yedine livâ-yı mezbûrda olan re'âyet ve tımârların baş kalemi ve yazuları ve mutasarrıflarının isimleri ile (...) memhûr defter virüb bir ferdi ıstifâ itdirmekden begâyet ihtirâz eyleyesiz ve defter mûcibince cebellü bedellerine (...) ve tahsil itdiridesiz subaşılar yadinde virilen defterden hâric kalub şöyle ki livâ-i mezbûrda cebelli bedellerini virir sabî ve mütekâ'idinden bir nefer ihtifâ ile subaşılar yedine virilen defterden hâric kalub taraf-ı mîrîye gadr olunmak ihtimâliniz olur ise sonra bir vechle gadr ve cevâbınız mesmû' olmayub cümleiniz begâyet olmanızı mukarrer bilüb ana göre nusret ve intibâh üzere hareket ve bir neferi ıstifâ ile taraf-mîrîye gadre olunmaktan ihtiyât eyleyesiz ve livâ-yı mezbûrda ba'zı sabî ve tekâ'idînin üzerlerine adam lazım gelen cebelü bedeliyesi makını virmemek için biz kendimiz varub teslîm-i hazîne ideriz deyü te'allül idenlerin ve ba'zısını dahî ba'zı ceelü virilmek için re'âyet ve tımârım (...) ve tehâsüldür deyü kendüye ihtifâ veyahud âhar kazâya firâr ve gaybet idenlerin ma'rifet-i şer'le subaşılardan ve karyelerinden mahsûlünden 'an eyyi hâl tahsîl ve kendüye te'allül ve muhâlefet itdirmeyesiz ve sen ki tahsîldâr-ı mûmâ ileyhsin ol makûle cebelü bedellerin edâda te'allül ve muhâlefet idenlerin mutasarrıf oldukları re'âyet ve tımârları âhara tevcîh olunmak için der-i devlet-medârıma 'arz ve i'lâm ve husûs-ı mezbûr için bir ferde te'allül ve nizâ' itdirmeyesiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî el-yevm'ül-'ısrîn şehru safer'ul-hayr

lisene isnâ a ve miete ve elf

Fî 6 min şehru rebî'ul-âhir sene 1112

bemakâm-ı Kostantıniyye

K3/89/734

Anadolu eyaletine dahil, Kütahya' ya karîb olunacak kapu halkının iktizâ edeceği konakların bir gün evvel tamir ve hazır olunması için buyruldu.

Hicri:10 Rebiülevvel 1112 / Miladi:25 Ağustos 1700

‘Abdî paşanın konak ve zehâyer(?) buyruldu

Kütahyada hâlâ mesned-nişîn şerî’at-ı garâ olan ‘izzetlü ve fazîletlü efendi hazretleri ve mefâhîru’l-emâsil ve’l-akrân hâlâ mütesellim olan Halîl Ağa ve kethüdâyeri ve yeniçeri serdârı ve a’yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüm inhâ olunur ki ‘avâtıf-ı şehriyârîden ihsân olunan eyâlet-i Anadoluya dâhil ve katt-ı menâzil iderek Kütahyaya karîb olduğumuzdan kapumuz halkının iktizâ iden konakların ve bâ-husûs mestûf(?) zâd ve zehâyer(?) şimdiden hâzır ve âmâde olunub inşaallahü te’âlâ ‘avn-i hakkla varub nüzûl olundukda sudûret-i(?) müsâbaka çekdirilmemek üzere her biriniz takayyüd-i tâm ve sa’y ü ihtimâm eylemeniz bâbında buyruldu isdâr kılınmışdır vüsûlünde gerekdir ki siz ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsiz bir gün evvel iktizâ iden konakları ta’mîr ve tersîminde ve hâzır ve âmâdeliğinde ve bâ-husûs zâd ve zehâyeri(?) mestûf gördürülmekde gereği gibi ihtimâm-ı tâm ve sa’y ü ikdâm eyleyesiz inşaallahü’r-rahman birkaç güne değin varub nüzûl olunması emr-i mukarrerdir ana göre hareket ve mûcib-i buyruldu ile ‘amel eyleyeler deyü buyruldu

Fî 5 rebî’u’l-evvel 1112

Kayd fî 10 min şehru rebî’u’l-evvel sene 1112

K3/90/735

Kütahya kal'ası mustahfizlarından Receb' in gedik timarı karyelerinden kalkub varub taht-ı kazanızda vâkî kasabat ve kurâda tevattün eden re'ayanın iskân ettirilmesine yardım için fermanıdır.

Hicri:Safer 1112 / Miladi:Temmuz 1700

Akza kuzatül-müslimin evla vülâtül-müvahhidin ma'denil- fazlı velyakin rafi'u 'alamiş-şeriatı ve'd-din vârisü 'ulümül-enbiya-i vel-mürselin el-muhtassu bi-mezidi 'inâyeti'l-meliki'l-mü'in Mevlana Kütahya kadısı zîdet fezailühü ve kıdvetül kuzat vel-hukkam ma'denil-fazlı vel-kelam [ ] ve [ ] kadılar zîde fazlühüma tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki Kütahya kalası mustahfizlarından Receb nam mustahfiz südde-i saadetime 'arzı hal idüb beratı şerifimle mutasarrıf olduğu gedik timarı karyelerinden Tamulu tevâbi' karyelerinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından bazıları kadîmi karyelerinden kalkub varub tahti kazanızda vaki' kasabat ve kurâda ve asker-i çiftliklerinde tevattun idüb bu dahi o ma'kule defterlü re'ayasın kaldırub kadîmi karyelerine nakil ve iskan ettirmek istedikde teallül ve 'inad üzere oldukların bildirüb ol bâbda hükmü hümâyunum rica eylediği ecilden kanun üzere iskan ettirmek emrim olmuşdur buyurdumki [ ] hükmü şerifimle vusul buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahi hususi mezbûra tamamı hak ve 'adl üzere mukayyed ve dergâhı muallamdan ihrac olunmuş mühürlü sahih sureti defter-i cedid-i hâkâni taleb idüb göresin mezkûrlar bunun defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olub kadîmi sakin oldukları karyelerinden kalkub varub taht-i kazanızda vaki ahar kasabat ve kurâda sakin oldukları yerlerde 'avariz hanesine kayıd olunmayıb on yıl geçmiş değil ise kaldırub kadîmi karyelerine nakl ve iskân ittiresin amma on (...) olunmuşlar ise ol makule re'ayayı kaldırmak olmaz oturdukları yerlerde rüsümü raiyyetlerin kanun ve defter mücibince hükm idüb alıvirüb teallül ve inad ettirmiyesin min ba'd kanun ve emri hümâyunuma kimesneye iş ittirmeyüb hususi mezbûr için bir dahi emrim varmalı eylemiesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe itimat kılâsın

Tahrîran fi evaili saferil-hayr sene isna aşera ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye

K3/90/736

Kethüda yeri nasb ü ta' yinidir.

Hicri:Rebiülahir 1112 / Miladi:Eylül-Ekim 1700

‘İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerifi dürer-i da’vat-ı safiyat (...) ithafıyla muhibbane inha olunur ki hala tahti hükümeti şiarlarında vaki Kütahya ve tevabi’i ve nevahiyesinden olan altı bölük yoldaşları üzerlerine zabıt ve kethüda yeri nasb ve tayin olunmak de’b-i kadîm olmağın emri silahdarandan kırk altıncı bölümde yevmi otuz akçü ülufeye mutasarrıf olan kıdvetül-ayan vel-akran ümuru gayriye Kütahya ocağı emekdarı olub her vecihle müstehak olmağla Kethüda yeri nasb ve ta’yn olunub yekünü tahrîr üzere vusulünde gerekirken merkumu hizmeti mezbûrede istihdam ittirüb kethüda yeri ümurunda (...) müma ileyhe (...) ve sizlerki altı bölük yoldaşlarız merkumu üzerlerine zabıt ve kethüda yeri bilüb düşen da’va ve niza’ların şer’ ile ve ma’rifet-i defter ile gördürüb hılaftı şer’i şerif bir ferdi rencide ve remide eylemeyesiz ve senki kethüda yeri (...) ol canibde olan altı bölük yoldaşları hüsnü zindekani üzere zabt ve rabt idüb düşen dava ve niza’larını şer’ ile gördürüb sana muhâlefet üzere olanları isim ve resimleriyle ve bölüğü ile yazub bu canibe “arz ve ‘ilam eyleyesiz ve (...) levendât tâifesi sipahi namıyla mızrak ve bayrak getirüb re’aya fukarasın rencide ider olursa ol makuleleri ele getirüb üzerlerine lazım gelen icra-i ahkam-ı şer’iyye itdirüb (...) ve sebep-i sıhhat olub reaya fukarası devlet-i padişahide âsûde-hal üzre olalar hemîşe (...)

Tahrîran fi evâsit-i şehri rebi’ul-ahir sene isnâ ve aşera ve mie ve elf

Mahmûd ağa dergâh-i ‘âli

İsmâ’îl ağa dergâh-i ‘âli

Hasan ağa dergâh-i ‘âli

Mustafa ağa dergâh-i ‘âli

‘Ali ağa dergâh-i ‘âli

El-Hâc İbrahim ağa dergâh-i ‘âli

K3/90/737

Virancık ve gayrinde olan vergilerin tahsilinin Yakup Ağ'ya verildiğine dair temessüktür.

Vechi tahrîri huruf budur ki

Berat-ı pâdişâhile mutasarrıf olduğumuz Kütahya sancağında Virancık nam (...) ve gayride (...) olan a'şâ-ı şer'iyye ve rüsüm-i örfiye (...) hâssa ve âmma ve 'öşür ve resm-i 'arusâne ve resm-i güdâre ve resm-i (...) hareket olunanların vec-i meşrûh üzere iş bu bin yüz on iki martı ibtidasında bir sene tamamına değin zabt olunmak üzere tarafımızdan Yakub Ağaya iki bin iki yüz (...) deruhde ve iltizam olunan vech-i meşruh üzere fahru'l-akran Yakub ağaya temessük verilmiştir ki merkumun zabtına cüz'i ve külli her ne ise tarafımızdan ve taraf-ı ahardan kimesne (...) ve müdahale itmeye

K3/90/738

Bakkal esnafının bazarbaşı olan 'Ali üzerine İbrahim nam kimesnenin biğayri hak rencide ve teaddi ittirülmemesi için fermanıdır.

Hicri: 22 Rebiülevvel 1112 / Miladi:5 Eylül 1700

Pazarbaşı 'Alinindir

Emirul-ümerail-kiram kebirul-küberail-füham zül kadri ve'l-ikram sahib'ül ve'l ihtişâm el muhtass bimezidi inâyetil-melikil- enam Anadolu beğlerbeğisi dâme ikbalühû ve akza kuzatül-müslimin evla vülâtül-müvahhidin ma'denil-fazlı vel-yakin rafi'u 'alamiş-şeriatı veddîn varisü 'ulümül-enbiya-i vel-mürselin el-muhtass bimezidi inâyetil-melikil-mü'in Mevlana Kütahya kadısı zîdet fezailühü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki Kütahya da vaki' bakkal esnafının bazar başısı olan darende-i fermanı hümâyun 'Ali nam kimesne südde-i saadetime 'arz-ı hal idüb hılaf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' ve teaddisi olmayub ve üzerine şer'an bir nesne sabit ve zahir olmuş değil iken ashab-ı ağrazdan İbrahim nam kimesne biğayri hak rencide ve teaddi eylediğın bildirib hılaf-ı şer'i şerîf teaddisi men ve def olunmak bâbında emri şerifim rica eylediği ecilden buyurdumki hükmü şerifimle vardıkda mukaddema bir def'a şer'

ile görölüb fasl olunma hususu hak üzere mukayyed olub göresin ‘arz olunduğu üzere ise ol bâbda mukteza-i şer’i kadîm ile amel idüb dahi madâmeki hıfâfî şer’ şerif kendiye vaz’ ve teaddi olmayub üzerine şer’an bir nesne sabit ve zahir olmaya fi bâ’d şer’i şerif ve emri hümâyunuma muhalif bunu mezbûra rencide ve remide ittirmeyüb eslimyanı yazub ‘arz idüb bir dahi emri şerifim varmâlu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmeti şerife itimat kılasın

Tahrîran fi evaili zil-hıccce sene ihda ve ‘aşere ve miete ve elf

Kayd fi 22 min rebiul-evvel 1112

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/90/739

Es-seyyid Derviş Mehmed Çelebi’ nin kaim-makam nasb ü ta’yin edildiğine dair berattır.

Hicri: 28 Rebiülahir 1112 / Miladi:12 Ekim 1700

Derviş çelebinin berât mektubudur.

‘Umdetüs-sadatil-kiram es-seyyid Derviş Mehmed çelebi kâmiyâb muhibbane safiyât ithafıyla inha olunur ki liva-i Kütahyada olan sadatil-kiram üzerlerine tarafımızdan sizi kaimmakam nasb ve ta’yin itmişizdir gerekdirki sahihin-neseb olanlara ikrâm ve teseyyüdî zahir ve kazı hucyeti ve kaim makamlar temessükü ile dahil olub ‘alâmet-i isti’mâl idenleri men’inde ihtimam idüb şer’an üzerlerine icab iden ahkâmda sair hukkâma müdahale ittirmeyüb siyânet ‘‘arızı siyâdetde takayyüdü tam ve kendin ‘alâmet vaz’ına bir ferde izin virmeyüb iddia’i sıhhatı nesb idenleri huzurumuzda isbata havale idesiz hulâsa-i kelam bu bir emanet-i kübra ve vedia-i ‘uzmâdır kemâl mertebe ‘iffet ve istikâmet itmekle dünyada makbul hâs ve ‘amm ve ruz-i cezada mahzar-ı şefâ’at-i hayrul-enâm olasız vesselam hurrire

Fi gurra-i rebi’ul-ahir sene isna ‘aşere ve miete ve elf

Kayd fi 28 min şehri rebi’ul-ahir sene 1112

minelmütevekkili alellah esseyyid fethullah bihasebin-nasb alellah ‘alâ eşrafil-
memâlikil-osmaniyye

(...)

Kıdvetüs-sadatil-kirâm sey-yid Derviş Mehmed zîde şerefü siyâdetihi tevki’i
refi’i hümâyun vâsıl olucak ma’lüm olaki Kütahya ve liva-i Kütahyada olan sadâti
kirâm üzerlerine kaim makam nasb ve ta’yin olunmakla sahihunneseb olanlara ikrâm
ve teseyyüdü zâhir ve kazı hücceti ve ka’immakamlar temessükü ile dahil olub ‘alâmet-i
isti’mâl idenleri meninde ihtimam idüb şer’an üzerlerine icâb iden ahkâmı sa’ir
hukkâma müdahale ittirmeyüb sıyânet “arzi siyâdetinde takayyüd-ü tam ve ‘alâmet
vaz’ına kendisi bir ferde izin virmeyüb iddia-i sıhhat-ı neseb idenleri ‘asitane-i
sa’adetimde isbata havale eylesiz deyu bil-fîil nakibül-eşraf olan a’lemü’l-‘ulema-il-
mütebahhirîn Mevlâna Seyyid fetu’l- Hüseyin edâmellahü teâlâ fezâilehü tarafından
mühürlü mektub virilmeğin mücibince ‘amel eylemek emrim olmuşdur buyurdum ki
hükm-ü şerifimle vusul buldukda bu bâbda sâdır olan fermânı celilil-kadrim ve
müşarûn ileyh tarafından virilen mühürlü mektub mücibince ‘amel idüb hılafına rıza ve
cevâz göstermeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerife ‘itimat kılâsın

Tahrîran fi evasiti rebi’ul-ahir sene isna ve ‘aşere ve miete ve elf

Fi 28 rebi’ul-ahir sene 1112

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/90/740

**Kütahya kalâsı mustahfızlarından ‘Abdi nâm kimesnenin üzerine Mehmed ve
diğer Mehmed nâm kimesneler tarafından te’addi ve rencide etmelerinin men’ve def
olunmâları bir dâhi şikâyet olunmaması için verilen temessüktür.**

Hicri:14 Cemaziyelevvel 1112 / Miladi:27 Ekim 1700

(...) temessükdür

Emirul-ümera’il-kiram kebirul-kübera-il fûham zül-kadri vel-ihtram el muhtas bi

mezidi inâyetil-melikil-muin Anadolu beğler beğisi dâme ikbalühû ve akza kuzatül-müslimîn evla vülâtül-müvahhidin ma'denil-fazlı vel-yakin rafi'u a'lamiş-şeriatı veddin ve ra'sü ulümül-enbiya-i vel-mürselin el-muhtas bimezidi inâyetil-melikil-muin Mevlana Kütahya kadısı zîde feza'ilühü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki Kütahya kalesi mustahfızlarından darende-i ferman-ı hümâyun el-hâc 'Abdi nam kimesne sa'adetime "arzi hal idüb kalalarının mustahfızlarından olub mu'tad-ı kadîm üzere kal'a iken (...) kendü haline olub kimesneye hılaf-ı şer'i şerîf vaz' ve te'addî olmayub ve üzerine şer'an (...) sabit ve zahir olmuş değil iken kal'a-i mezbûre neferâtından olub eshâbı 'iğrazdan Mehmed ve diğer Mehmed nam kimesneler ve [ ] ve [ ] ve [ ] nam kimesneler ile (...) ve hevâlarına tabi'kadıya (...) ile senki kal'a iken sakin olduğun istemeziz deyü hılafı şer'i şerif ve bila (...) te'addi ve rencideden hali olduklarını bildirüb men' ve def' olunmak bâbında emri şerifim rica eyledikleri ecilden buyurdumki hükmü şerîfimle vardıkda buna ol vechle dahl olundukda (...) def'i şer' ile görülüb vasl olunmayan hususların tamam-ı hak üzere mukayyed olub göresin 'arz olunduğu üzere ise ol bâbda mukaddesa şer'i kadîm ile 'amel idüb dahi nadanın üzerine şühüd udülle şer'an bir nesne sabit ve zahir olmaya vechi meşruh üzere teaddi ittirmeyüb ol vechle olunan teaddilerin men ve def' eylesin min ba'd şer'i şerife ve emri hümâyuna muhalif kimesneye iş ittirmeyüb (...) müdahale olunmayub da'vasına karıştırmayasın eslimyün(?) 'inad ve muhâlefet üzere olanları isim ve resimleriyle yazub asitane-i saadetime 'arz eyleyüb hususi mezbûr için bir dahi şikayet olunub emrim varmâlu eylemiyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife 'itimat kılâsın

Tahrîren fi evasiti zil-hicce sene ihda ve aşera ve miete ve elf

Kayd fi 14 cemaziyel-evvel sene 1112

bemakam-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Serdar vekâletidir

Vechi tahrîr-i huruf budurki yirmi dördün yoldaşı Mustafa Beşe'yi vekil nasb idüb göndermişizdir vusûlünde yoldaşlar siz ki mezbûr Mustafa Paşayı üzerenize zabıt bilüb anın(...) haric ve sözünden taşra iş işlemeyesin ves-selam

(...) serdar (...)(...)

K3/91/741

Gönan mahallesi mescidinde Ahmed Halifenin imâm olup yevmi bir akçe ile vakıfa mutasarrıf olmasına dair beraattır.

Hicri:22 Şevval 1111 / Miladi:12 Nisan 1700

Medîne-i Kütahya mahallatında Gönan mahallesi mescidinde (...) yevmi bir akçe vazife ile imam olan Boşcazade(?) Mehmed nam cehilden olub vekâlet üzere ahar kimesneye hizmet ittirmeğe ref' olunub yerine imamül-müstehak (...) iş bu rafî'u tevki'u refiu'ş-şâni hâkâni Ahmed halife her vecihle layık mahal ve müstehak olmağın mezbûrun ref'inden yevmi bir akçe vazifesiyle tevcîh olunub berat-ı şerîf-i 'alişânım verilmek bâbında kadısı Mevlana Mehmed zîde fazluha 'arz itmeğın vaki' ise sadaka idüb bu berat-ı hümayunu virdim ve buyurdumki ba'de'l-yevm mezbûr zikr olunan mescid-i şerifimde ref' olunan mezbûrun yerine imam olub hizmeti lazimesini mer'i ve müeddi kıldıkdan sonra yevmi bir akçe vazifesine mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devam-ı ömür devlet ruz-u efzûnum için düaya müdâvemet ve mülâzemet göstere ol bâbda ref' olunan mezbûr ve taraf-ı ahardan ferd mâni' ve dâfi' ve müzahim olmayub mezbûre asla dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bilüb 'alâmet-i şerife 'itimât kılalar

Tahrîran fi'l-yevmis-sani vel-ısrîn

min şevvali'l-mükerrem sene ihdâ ve aşera ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye

K3/91/742

Kütahya vâlisi 'Abdi Paşanın Dimetoka kazasına gelüb dört yerde konak eyleyüb eylediği masrafı vermemesi üzerine Hasan Çavuş tarafından ahallerin zahiresinin bit-ta'mam tahsil edilmesi için fermandır.

Hicri:22 Cemaziyelevvel 1112 / Miladi: 4 Kasım 1700

Vezir 'Abdî paşanıdır

Düstür-u mükerrem müşîr-i müfehham nizamü'l-alem müdebbiru ümuru'l-cumhur bi'l-

fikri's-sakib mütemmimü mühamü'l-enam bi'r-re'yi's-sa'ib Bünyanü'd-devleti ve'l-ikbal müşeyyidü erkanis-saadeti ve'l-iclal el-mahfûfi bi sınıfî'l-avatıfî'l-meliki'l-alâ Anadolu eyaletine mutasarrıf olan vezirim Abdi paşa edâmellahü 'iclâlehü tevki'u refi'u hümâyun vâsıl olacak ma'lum olaki kıdvetün-nüvvab ve'l-müteşerri'în Dimetoka kazası na'ibi Mevlana 'Ali zîde ilmühü sütte-i saadetime mektub gönderib kaza-i mezbûra tabi'(...) kâfir ve (...) ve (...) nam karyeler ahâlîleri (...) meclis-i şer'a varub senki vezir müşarun ileyh sin bundan akdem Dimetoka kazasına gelüb dört yere konak eyledikde beher konakda yüz elli beş guruşluk zahireden min haysü'l-mecmu' altı yüz guruşluk zahireler sarf olunub eshab-ı hukuka bir akçe ve bir habbe virilmeyüb kadr olunduğın bildirib ol bâbda hükm-i hümâyunum verilmek ricasına ithaflarına 'arz itmeğim senki vezir müşarun ileyh sin şer' ile haklarını vermek emrim olmuştur buyurdum ki dergah-ı muallam çavuşlarından kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Hasan çavuş zîde kadruhu vusul buldukda sâdır olan emrim üzere amel idüb senki vezir müşarun ileyh sin kurâ-i mezbûradan ahâlîlerinin zahire (...) zimmetinde şer' ile müteveccih olan haklarını bit-tamam virüb emri şerifimin mazmuni münifi ile amel olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe itimat kılasın

Tahrîran fi evahir-i şehri rebi'ulahir sene isna ve aşera ve miete ve elf

Kayd 22 cemaziyel-evvel sene 1112

bemakam-ı Kostantiniyye el mahrûse

K3/91/743

Hüsevin Mehmed' in kethüdayeri nasb ü ta'tayin olunduğuna dair buyrulduur.

Hicri:28 Cemaziyelevvel 1112 / Miladi:10 Kasım 1700

'İzzetlü faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şeriflerinden dürer-i da'vat-i sâfiyat ithafından sonra -muibbane olunan budurki taht-ı hükümet-i şiarınızda vaki' kütahya ve tevabi'i nevahisinde sakin ve mütemekkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerine zabıt ve kethüda yeri nasb ve ta'yin olunmak de'b-i kadîm olmağın zümre-i silahdarandan yetmiş dördüncü bölükde yevmi otuz akçe ulûfe mutasarrıf olan

kıdvetü'l-emasili ve'l-akrann Hüseyin Mehmed Kütahya ocağın emekdarı olub mahal ve müstehak olmağla kethüda yeri nasb ve ta'yin olunub irsal kılınmışdır inde'l-vusul gerekdirki ol taraflarda vaki olan müracaatı müma ileyhe ittirilib taraf-ı ahardan bir ferde dahl ve taarruz ittirmiyessin ve sizki altı bölük yoldaşlarısız mezkûr üzerinize zabıt ve kethüda yeri bilüb düşen da'va ve niza'larınızı şer' ile ve ma'rifet-i merkurum ile görüb şer'i şerîfe ita'at ve müma ileyhe inkiyad üzere olub adem-i ita'atdan begayeten ihtiraz üzere olasız ve senki kethüda yeri zîde kadruhusun ol taraflarda olan altı bölük yoldaşları hüsnü zindekani üzere zabıt ve rabt eyleyüb düşen da'va ve niza'larınızı şer'le gördürüb şer'i şerîfe ita'at itmeyüb ve sana muhâlefet üzere olanları ism ve resm ve bölükleri ile yazub 'arz ve ilam eyleyesin ve ol tarafda levendat tâifesi sipahi namıyla mızrak ve bayrak getirüb getürüb reayaya ve ehli sûka müteaddi ve mütecaviz olanlar varsa ele getürüb şer' ile üzerlerine lazım gelen icray-ı ahkâm-ı şer'iyye ittiresin ki sayire mücib-i hayret olub herkes asude-i hal üzere devam-ı ömür ve devlet-i padişahi ed'iyesine müdavim üzere olalar baki hemîşe-i (...) (...) bad

Tahrîran fi gurreti cemaziyel-evvel sene isna ve aşera ve miete ve elf

Fî 28 Cemaziyel-evvel sene 112

K3/91/744

Ilgun kadısı Halil Efendi'nin Anatolunun orta koluna kussam-ı süvari ta'yin olunduğunun buyrulduşudur.

Hicri:1 Cemaziyelahir 1112 / Miladi:13 Kasım 1700

'Umdetü'l-kuzat sabikan nevâhi-i (...) ithafıyla Ilgun kadısı Halil efendi dâme mukarreran tahiyyat-ı safiyat ve teslimat-ı vafiyâtı ithafıyla inha olunurki Vilayet-i Anatolunun orta koluna sizi tarafımızdan kussam-ı süvari ta'yin eylemişiz gerekdirki esnay-ı tarikde müsadif olduğunuz mevta-i askeriye-i muhallefatın tahrîri beynel-verese bilfarizati'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim idüb rüsüm-ı mu'tadede ve eslas-ı vesayayı gayri muayeneyi ahz ve kabz ve müfredat defteriylle tarafımıza isal idesiz kismet-i adile ile tahrîr ve taksim olunmayan mu'tad-ı adalet ve istikamet üzere tekrar tahrîr ve taksim idüb erahil ve eytama ve sair vereseğe gadr-i teaddi olunmaya kuzatdan ve sair den tarafımız-dan kussam olanların makbuzatları olan rüsüm-ı kismet-i ve eslası vesayayı

ahz ve kabz ve kezalik müfredat defteriyle getürüb tarafımıza teslim idesüz ve hiyaneti teaddisi zahir olanları kussamlıktan azl ve yerine (...) müstekime müteşerri'a kimesneler nasb ve ta'yin eylemek dahi size tefviz olunmuşdur ol makuleleri azl ve yerlerine müstekim ve müteşerri' kussamlar nasb ile makbuzı olan rüsümü teslimden imtina'idenleri müstekıl mektublar ile tarafımıza ilam eyleyesiz ve sizki zıkr olunan orta kolda kuzat efendilersiz tarafımızdan kısmeti askeriyeye ümür için mektub verilmiş dahi (...) madâmeki süvari kussamımız hazır ola yahud mahalli karibde bulunub habir oldukda varması ve geriye avdet etmesi mümkün oldukça vaz'ı hükm itmeyüb müma ileyhe ilam eyleyesiz hılafına hareket idüb vaz'ı hükm iderseniz fuzuli iş ma'kulesinden olub ma'mulün bih olmaz ve her hanginizin taht-ı kazasına dahil olursa muhavvef ve muhatara olan yerlerde kendi ademleriniz ve vilayet zabıtların-dan yanına adamlar koşub emin ve salim ahar kazaya isalde ihtimam eyleyesiz kanun-u kadîm-i şehriyari üzere yedinde olan emri şerif cihan mutâ'ın mazmun-u şerifimle amil olasız ves-selam

Hurrire fi'l-yevmi's-samin ve'l-ışrîn

min şehri rebi'ul-evvel sene isna ve aşera ve miete ve elf.

Kayd şud fi gurre-i cemaziyel-ahir sene 1112

El fakiru ilellahi elkadı bi-askeri Anadolu

K3/91/745

Duhan tüccarının şikayeti üzerine Anadolu caniblerinde ıştırta idüb yedlerinde mevcud bulunan dühanın fermanım olunduğu üzere lazım gelen rüsüm-ü gümrüğünü cem'ine me'mur olanlara tamamen eda eylediklerine yedlerine memhur ve ma'mulün bih eda tezkereleri var ise ol takdirde yine senesi içinde mürur ve ubur idüb fűrühat eyledikleri yerlerde hılaf-ı 'alışânla tekrar gümrük talebiyle rencide ve remide ettirilmemesi için gelen fermandır.

Hicri:25 Cemaziyevvel 1112 / Miladi: 7 Kasım 1700

Dühan için ferman (...)

Akza kuzatü'l-müslimin Evla vülâtü'l-mütvahhidin ma'deni'l fazlı ve'l-yakin rafi'u a'lamü'ş-şeri'ati ved-din varisü ulümü'l-enbiya-i ve'l-mürselin el-muhtas bimezîdi inâyeti'l-meleki'l-mü'în Mevlâna Ortakçı kadısı zîde fezailühü ve mefahiru'l-kuzat vel-hukkam ma'deni'lfazlı ve'l-kelam Aydın sancağında vaki [ ] ve [ ] ve [ ] ve [ ] kadılar zîde fazluhüm tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olacak ma'lum olaki dühan tüccarı der sadetime 'arzı hal idüb mezbûrlar Anadolu caniblerinden işтира idüb yedlerinde mevcut olan dühanın fermanım üzere lazım gelen gümrüklerini tamamen eda eylediklerinden yedlerinde memhur ve ma'mulün bih eda tezkereleri verilmişiken yine senesi içinde mürur ve ubur idüb fûrûhat eyledikleri yerlerden tekrar gümrük talebiyle rencide eylediklerini bildirib yedlerinde mevcut bulunan dühanın lazım gelen gümrüğün cem'ine me'mur olanlara bir defa eda idüb yedlerine memhur ve ma'mulün bih eda tezkerelerin aldıklarından hangi senesi için tekrar gümrük talebiyle rencide olunmamak bâbında emri şerifim rica eyledikleri imdi yolda bulunan dühanın senesi içinde bir defa ferman olunan resm-i gümrüğün eda eylediklerinden sonra hılaf-ı berat-ı 'alışân tekrar talebiyle rencide ittirmeye deyü fermanım olmuşdur buyurdumki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb göresin fi'l-vaki mezbûrlar vilayet-i Anadolu caniblerinde işтира idüb yedlerinde mevcut bulunan dühanın fermanım olunduğu üzere lazım gelen rüsüm-ü gümrüğünü cem'ine me'mur olanlara tamamen eda eylediklerine yedlerine memhur ve ma'mulün bih eda tezkereleri var ise ol takdirde yine senesi içinde mürur ve ubur idüb fûrûhat eyledikleri yerlerde hılaf-ı 'alışânla tekrar gümrük talebiyle rencide ve remide ittirmiyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife itimat kılasın

Tahrîran fi 'l-yevmil-hamisi ve'l-ışrîn

şehr-i cemaziyel-ûla sene ihda aşera ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye el-Mahrûse

(...) hâzihi's-sureti kemê hiye fi's-sicilli mesturun enel-fakîru ileyhi sübhanehü tela mütehammidül-vası(...)

Mah-ı Cemaziyelevvel yevm 5

eda-yi molla Hasan

Ba'isi Tahrîri huruf oldurki bin yüz on bir senesine mahsub olmak üzere Aydın ve

Saruhanlı ve ve Manisa sancaklarının dühan gümrüğü berat-ı ‘alişân ile uhdemizde olub olub iş bu darende-i temessük Şa’ban ağanın yedinde olan bin yediyüz atmış vükiye mikyas duhânının rusüm-i gümrüğü alınıb yedine iş bu memhur temessük verilmişdir tarafımızdan ve taraf-ı ahardan kimesne mani’ olmaya

Tahrîran fi şehru cemaziyel-evvelm sene 1112 fi 5 mâ

(...) Halil Ağa

(...)eda tezkeresi dahi bu minval üzere olub ancak dühanın vükiye 800 dür

(yalınız sekiz yüzdür)

(...) olmaya ve Osmanlı Mustafa beğindir tezkeresi 800 yalnız sekiz yüzdür bu tahrîr olunan temessük minval üzeredir

Kayd fi 3 min cemaziye’l-ahir sene 112

livanın temessükü Halil ağanın imza ve memhurudur

K3/92/746

Eğrigöz ve tevâbi’i karyeleri rüsum-u serbestiyesine müdahale olunmamasına dair fermanıdır.

Hicri:6 Cemaziyelevvel 1112 / Miladi: 31 Ekim 1700

Akza kuzatü’l-müslimin evlâ vülâtü’l-müvahhidîn ma’deni’l-fazlı ve’l-yakin rafi’u ‘alami’ş-şeri’ati ve’l-din varisü ulümü’l-enbiya-i ve’l-mürselîn el-muhtass bi-mezîdi inâyeti’l-melikil-mu’in Mevlâna Kütahya kadısı zîdet feza’ilühü ve kıdvetü’l-kuzat ve’l-hukkam ma’deni’l-faza’ili ve’l-kelam Eğrigözü kadıları zîde fazlühûma tevki’i refi’i hümâyun vâsıl olucak ma’lum olaki İstanbulda vaki merhum ve mağfurun leh Fatih-i bağdad Murad-ı sani tabe serrahü nun türbe-i şerifi evkafı mukata’alarından Sungur beğ ve tevabi’i mukata’ası zabıtı [ ] zîde kadruhu divan-ı hümâyunuma ‘arz-ı hal sunub mukata’a-i mezbûre mülhakatından Eğrigöz kazası ve tevabi’i karyeleri reayası hatt-ı hümâyun-u saadet makrunumla min külli’l-vücüh makruzu’l-kalem maktu’ul-kadem serbest olub rüsüm-ü serbestiyesine müdahale olunmak icab eylemez

iken haricden ba'zı zuama ve erbâb-ı timar ve alay beği ve mecrası baş ve mütesellim ve subaşı ve sa'ir ile örf ta'ifesi rüsumatına müdahale eylediklerinden ma-ada Anadolu vâlîleri tarafından dahi kaftan baha ve zahire baha ve na'l baha ve konak ve göçek ve devr ve selamiye ve cürm-ü cinâyet ve öşrü diyet ve ordu akçesi talebiyle ve sair tekâlif-i şakka ile teaddi eylediklerini bildirüb evkaf-ı mezbûre reayası min külli'l-vücüh serbestiyet olub serbestiyet üzere zabt oluna gelmekle zabıtlarından ma-ada rüsüm-ü serbestiyesine min ba'd müdahale olunmamak bâbında emri şerifim rica eylediği ecilden imdi hılaf-ı şer'i şerif teaddi ve rencide ettirilmeye deyü ferman-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdumki hükmü şerifimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi göresin evkafı selatin reayası min külli'l-vücüh serbestiyet olub serbestiyet üzere zabt oluna gelmiş iken vâlîler tarafından hılaf-ı hattı hümâyun kaftan baha ve zahire baha ve na'l baha ve konak ve göçek ve devri selamiye ve cürmü cinâyet ve öşrü diyet ve ordu akçesi talebiyle mirmiran ve mirliva-i mütesellim ve subaşı ve voyvoda ve alay beği ve zeama ve erbâbı timar ve çeri başı ve çeri sürücülerini ve ümene ve ummâl ve nazar ve muhtesıl ve sair iş erleri ve gayriler ve cürmü cinâyet ve kaçkun kul ve cariyeye bende kanesine ve sayir badi hevâsına müdahale idüb teaddi ve rencide eyledikleri vaki' ise ol bâbda kanun ve emr mücibince amel idüb evkafı mezbûre reayasını sersbestiyet üzere zabıtına zabt ve rüsümat ve mahsulatını ahz ve kabz ittirüb min ba'd ehli örf ta'ifesine evkafı mezbûre reayasını hılaf-ı şer'i şerif teaddi ve rencide ettirmeyüb hususi mezbûr için bir dahi emrim varmâlu eylemiyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife itimat kılasın

Tahrîran fi 'l-yevmis-sadisi

min cemaziye'l-üla sene isna aşera ve mie ve elf

bemakamı Kostantiniyye

Hususi ati'l-beyanın mahallinde şer' ile istima' ve faslı bâbında bu fakir ve zeyli rakîmde muharraru'l-esami olan kimesneler ile bi'l-f'iil

K3/92/747

Mustafa Paşanın Kütahya serdarı tarafından vekil edildiğini bildiren ma'ruzdur.

Faziletlü ve hurmetlü efendim sultanım efendi hazretlerinin fakbanı şeriflerine yüzler ve gözlürdügümüzden sonra (...) bendleri budurki benim faziletlü efendim haliyen (...) ‘ulüfetimiz için İstanbula revane olduğumuz ecilden müvassılı dü’anâme yigirmi dört bölükler yoldaşlarından Mustafa paşayı tarafımızdan vekil idüb huzuru ‘izzete gönderilmekle varub hakipayi şerife yüz sürdüklerinde mezbûr bendelerinin üzerlerinden nazar-ı şerifniz merağ buyurmayub serdar vekillige umurunla hizmeti şerifinizde istihdam buyurunuz rica ve niyaz olunur benim mürüvvetlü efendim hazretleri mezbûr bendelerine hususi mezbûr için mani’ olur zuhur ider ise men’ ve def’ eylemeniz bâbında lütfunuz bildirmekle (...) baki izzet ve fazilet daim bad birabbi’l-ibad

Hasan abid-i serdar Kütahya

K3/92/748

Türmen cemaatlerinin iskân ettirilmeleri hakkında fermanıdır.

Hicri: Rebiülevvel 1112 / Miladi: Eylül 1700

Düstüru mükerrerem müşiri müfehham nizamü’l-alem müdebbiru ümuru’l-cumhur bil-fikris-sakıb mütemmimü mühamü’l-enam bi’r-re’yi’s-sa’ib mümehhidüd-devleti vel-ikbal müşeyyidü erkanis-seadeti vel-iclall el mahfufi avatıfı’l-meliki’l-ala Anadolu vâlisi vezirim Abdi paşa edâmellahü teâlâ ‘iclâlehü tevki’i refi’i hümâyun vâsıl olucak ma’lum olaki kıdvetü’l-emasili ve’l-akran Ahmed zîde kadruhu südde-i seadetime ‘arz-ı hal idüb ber vechi mâlikane mutasarrıf olduğu Aydında sakin Boz ulus türkman cemaatleri mukata’ası na tabi’ Gerinç cemaatından Deli beğ oğlu Hüseyin ve Ahmed ve Hacı Halil ve çomar ‘Ali ve kara ‘Ali ve Kara Abbas ve karındaşı Sivri ve ayali Hasan ve Sonbarı Yusuf ve Hacı Nasuh oğlu Ahmed (...) Hüseyin ve sarı Mustafa ve Uzun Mustafa ve Çökelik cemaatından Nebi (...) ve ‘Osman ve Solak Mehmed ve (...) tabi’Memedlü cemaatından kara ca’fer kethüda vekili Murtaza ve

Receb ve yine -(...) tabi' Kuş Toğanlı cemaatından Kanlı Mahmud ve Yörük Abir ve kara Abdurrahman ve kara Ahmed oğlu 'Ali ve karındaşı Murtaza nam kimesneler sipahinin edasıyla mâliye tarafından verilen (...) mücibince iskanı kabul eylemeyüb ve üzerlerine edası lazım gelen rüsumlarını virmediklerinden ma-ada onda reayayı himaye iderüz deyü rekkada iskanı fermanım olunanı eğer o Türkmen tâifesinin firarlarından (...) paşa'nın katline cesaret iden Türkmen eşkiyasından seksen mikdarı evleri başlarına cem' ve emri şerifime itaat eylemeyüb sa'ir reyanın eslimanlarına dahi mücib-i ihtilaf olduğu 'arzı ilam olunmakla senki vezir müşarun ileyhsin balada mesturü isim olub sipahilik iddiasında olanlara ahz ve habs ve ilam olunmak üzere bundan akdem sefillik idüb damü ikballerine emri şerifim verilmek mezbûre 'ahz (...) götürüb kadr olunduğu bildiresin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife itimat kılasız

Tahrîran fi evahiri rebi'ul-evvel sene isna ve aşera ve miete ve elf

K3/92/749a

1112 senesi cebellü bedelliyesinin Halil'e tahsil ettirilmesine dair fermandır.

Hicri:22 Safer 1112 / Miladi:8 Ağustos 1699

Mefahiru'l-kuzat ve'l-hukkâm ma'deni'l-feza'ili ve'l-kelam Hüdavendigâr ve Karesi sancaklarında vaki olan kadılar zîde fazlühüm ve mefahiru'l-emasili ve'l-akran zikr olunan sancakların alay beğileri ve zeama ve erbâbı timar ve çeri başları zîde kadruhüm tevki'i refi'i hümâyün vâsıl olacak ma'lum olaki sabikan (...) kıdvetül-emasili ev'l-ayan Halil zîde mecdühû divan-ı hümâyünuma 'arzı hal idüb bin yüz on iki senesine mahsub olmak üzere liva-i mezbûranın (...) ve mukata'atının cebellü bedelliyesinin tahsili kendüye deruhde ve emr ve defterin verilmek bâbında inâyet rica itmeğin hazine-i amiremde mahfuz olan baş muhasebe defterlerine nazar olundukda zikr olunan sancakların bin yüz on iki senesi cebellü bedelliyesi tahsili henüz kimesne deruhde olunmadığı derkenar olundukda bin yüz on iki senesi tahsiliyyesi ile merkum Halil zîde kadruhüye tefviz ve emir ve defterin verilmek mücibince tahsil ettirmek fermanım olmuşdur buyurdumki hükmü şerifimle vardıkda [ ] bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi sizki kadılar ve alay beğileri ve zeama ve erbâbı timar ve çeri başlarısız tarih-i mezbûre mahsub olmak üzere zikr olunan sancaklarda vaki bil-

cümle züama ve erbâbı timardan olub fevt ve müteka'idin olanların yedlerinde olan cedid beratları mücibince her beş bin akçe yazularından bir nefer cebelü ve her bir cebelülerden kırkar guruş bedelleri muma ileyh celb iden kadar (...) cem ve tahsil ve teslim-i hazine-i amirem ittirmekde cümleniz takayyüd-ü tam ve seferi itmam iyleyesiz ve zikr olunan sancaklarda bir nefer cebelü haric kalmamak üzere sizki alay beğilerisiz müma ileyhın yedine her bir sancakda olan zeamet ve timarları baş kalem ve yazularını ve mutasarrıflarının isimlerine 'ale'l-esami memhur defter virüb bir ferdi ezaf ve ifza ettirmekden biğayet ihtiraz idüb defter mücibince cebelü bedellerini cem ve tahsil ittiresin şöyleki liva-i mezbûrandan cebelü bedeliyesin ve müteka'idinden bir nefer ifza ile mübaşirin yedine verilen defterden haric kılub tarafı miriye gadr olunmak ihtimâliniz olur ise sonra bir vecihle kadr ve cevriniz mesmu'u hümâyunum olmayub cümleniz ana göre basiret-i intibah üzere hareket ve bir neferi iktifa ile tarafı miriye gadr olunmak dan ictinab eyleyesin ve zikr olunan sancaklarda ba'zısın ve müteka'idin üzerlerine edası lazım gelen cebelü bedeliyesi mâliye-i vermemek için kendimiz (...) dahi nisfı cebelü virmek için zeamet ve timar (...) veyahud kazaya firar idenlerin ma'rifeti şer' ile subaşılardan (...) 'alâ eyyi halin tahsil olunan teallül ve muhâlefet ittirmiyessin ve senki tahsilrarı müma ileyhysin ol makuleleri cebelü bededeliyelerin edada teallül ve muhâlefet ittirmiyessin mutasarrıf oldukları zeama ve timarlımları cizye tevcîh olunmak için (...) devlet-i medarıma 'arz ve 'ilam ve ve hususi mezbûr için bir ferdi teallül ve muhâlefet ve niza ittirmiyessin şöyle bilesin 'alâmeti şerife itimat kılāsın

Tahrîran fil-yevmil-ısrîn şehri saferil-hayr

sene isna ve aşera ve miete ve elf

Kayd şud fi cemaziyel-ühra sene 1113

el-mahrûse Kostantiniyye

K3/93/749b

Kutta-i tarik eşkiyasının hakkında gelmek için lâzım gelenin yapılması üzerine verilen buyruldu.

Hicri:21 Cemaziyelahir 1112 / Miladi:23 Kasım 1700 1699

Kütahyada hala senednişin şerati garra izzetlü ve faziletlü efendi hazretleri ve mefahiru'l-emasili ve'l-akran hala mütesellim olan ve ayanı vilayet ve iş erleri zîde kadruhum inha olunur ki memur olduğumuz üzere kutta-i tarik eşkiyalarının hakkında gelmek için iş bu mahi cemaziyel-ühranın yirmi birinci Perşembe günü mütevekkilen alellahi teâlâ üzerlerine azime olunmağın eşkiya-i mezbûrdan ve vesaire (...) menzilesinden şehre ve kurâlara gelenleri ahz için her vecihle (...) gerek kapumuzdan firar idüb gidenleri ve gerek etraftan kayıdsız olub gelenlerin ve gerek o ma'kule kutta-i tarik eşkiyasından olanları gerek gice teccessüs vegeldiklerinde ala emri hal ahz ve kaç nefer atlu ise kalasında ve vuku'ü üzere tarafımıza 'arz ve ilam eylemeniz bâbında buyruldu isdar kılınmışdır vusulünde gerekirki senki mütesellimimiz müma ileyhsin bu bâbda biğayet dikkat ve ihtimam ve vechi meşruh üzere ol makuleleri getirüngereği gibi haber ve ikdam eyleyüb reaya (...) himaye ve sıyanet ve makt ve meccanen yem ve sair me'külatlarını aldirmek dan biğayet ihtiraz idüb mücibi buyruldu ile 'amel eyleyesin

Fi 21 c sene 1113

K3/93/750

Kutta-i tarik eşkiyasının üzerlerine Halil Ağa' nın mütesellim nasb ü ta'yin olunduğuna dair buyruldu.

Hicri:22 Cemaziyahir 1112 / Miladi: 4 Aralık 1700

Kütahyada sened nişin şeriatı garra olan izzetlü ve faziletlü efendi hazretleri ve mefahiru'l-emasili ve'l-akran ayanı vilayet ve iş erleri zîde kadruhum inha olunurki Anadolu yakasından zuhur iden kutta-i tarik eşkiyasının keyd ve mazarratlarından ihmâli biladı tahlis (...) için üzerlerine memur olduğumuz sebebiyle sâdır olan fermanı 'alişân mücibince Kütahyada -(...) mezbûr azimet ve hala mütesellimimiz olan kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Halil ağa zîde kadruhu tarafımızdan yine mütesellim nasb

ve tayin olunmuştur bazı ümürü mühime (...) ile mezbûr asitane tarafında bulunmağın gelinceye değin yerine kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Mehmed efendi zîde kadruhü kaimmakam nasb ve tayin (...) buyruldu isdar kılınmıştır vusulünde gerekirken müma ileyh Halil ağa zîde kadruhü gelüb dahil olunca dağın Mezbûr mehmed efendi yerine kaimmakam olub tarafımıza ve (...) olan mahsulat ve rüsümat ve sair bad hevâyi ahz ve kabz eylemeye ve sair mütesellimliğe dair ümür ve hususuna ahardan bir ferdi dahl ve (...) ittirmiyessin ve senki mütesellimimiz müma ileyh zîde kadruhusun (...) basiret ve ümür ve hususunda gerekirken husulüne bezli kadr idüb hıfâfı şer'i şerif ve muğayir emri hümâyün hareket den biğayet ihtiraz eylesin

Fi 14 C sene 1112 kayd şud 22 cemaziyel-ahir sene 1112

K3/93/751

Zeynelü Hasan ağanın vücuduna illet 'arız olup Bağdad seferinden afvına fermandır.

Hicri: Cemaziyelahir 1112 / Miladi: Kasım 1700

Zeynelü Hasan ağanın bağdad seferinden afvına fermandır.

Kıdvetül-kuzat ve'l-hukkam ma'deni'l-fazlı ve'l-kelem Mevlâna [ ] kadısı zîde fazlühü tevki'i refi'i hümâyün vâsıl olucak ma'lum olaki ebna-i sipahiyandan seksen beş bölükde yevmi elli akçe ulüfeye mutasarrıf olan Hasan Hüseyin karahisar südde-i saadetime 'arzı hal idüb mezbûr bundan akdem Bağdada terkimi tahrîr olan neferat üzerine terkiblü ağası nasb ve ta'yin olunub azimet üzere iken bi-emrillahi teâlâ vücuduna illet arız olub bir vecihle harekete iktidarı olmamakla defterden ihrac ve yedine izin tezkeresi verilmekle hanesinde sakin olub seferi tekâlif ile rencide olunmamak bâbında emri şerifim rica etmeğın vechi meşruh üzere amel olunmak emrim olmuştur buyurdumki hükmü şerifim vusul buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi mezbûr terkiblü neferat efradına memur olanlara rencide ve remide ittirmeyüb emri şerifin mazmunu münifi ile amel olasin şöyle bileler 'alâmeti şerife itimat kılalar

Tahrîran fi evaili Cemaziyel-ahir sene isna ve aşera ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye

K3/93/752

Kütahya sancağı Altıntaş nahiyesinde Karaköy nâm Kur'a ve gayrinin zaamet tezkeresiyle Mehmed'in mutasarrıf olunduğuna dair fermandır.

Hicri:19 Receb 1112 / Miladi:30 Aralık 1700

Düstüru mükerrerem müşiri müfehham nizamül-alem müdebbiru ümürul-cumhur bi'l-fikris-sakib mütemmimü mühamü'l-enami bir-re'yis-sâib mümehhid (...) el-mahfufi bisınufi'l-avatıfil-meliki'l-âla Anadolu eyaletine mutasarrıf olan vezirim [ ] paşa edâmellahü teâla 'iclâlehü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lum olaki boylu gözlü kaşlı darende-i fermanı hümâyun Mehmed südde-i saadetime gelüb bundan akdem (...) üç bin akçe timar ve ikibin akçe (...) evamiri şerifim verilüb Kütahya sancağında Altıntaş nahiyesinde(silik) akçe ve yine liva-i mezbûrda ve nahiy-e-i mezbûrda - ve Karaköy nam kurâ ve gayriden iki bin akçe ile (silik) ve zeamet tezkeresisiyle mutasarrıf olan aşurden olub timarı olvecihle mahlul olmağın kendüye verilmek bâbında (...) mücibince teveccüh olunmak emrim olmuşdur göresin mezbûrun elinde ol mikdar timar ve (...) emirleri var ise timar ve berat olmak üzere her gün levha idüb tezkeresin viresin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe itimat kılasın

Tahrîran fi'l-yevmil-hamis min şehri Receb

sene isna ve aşera ve miete ve elf

bemakamı Kostantiniyye el-mahrûse

Kayd fi 19 mahi Receb sene 1112

K3/93/753

'Ali' nin kendisinden memnun olunması sebebiyle 1112 senesine subaşılığa tevcih olduğuna dair buyruludur.

Hicri: 10 Receb 1112 / Miladi:22 Aralık 1700

Bil-fiil Kütahyada ruşeni ümera-i şeriati garra olan faziletlü semahatlü efendi hazretleri huzurlarına cevahirul-hisab halisane ithafıyla inha budur ki hala havza-i

hükümetlerinde vaki nefsi şehir Kütahyada (...) muharese için subaşı nasb olunmakla sükkan ve fukara asüde ve me'mun olub mu'tadı kadîm olmağın bin yüz on iki Recebül-ferdi gurreesinde üç ay tamamına değin beher mah kırk dörder guruşa ber vechi maktu iş bu darende-i huruf kıdvetül-akran 'Ali zîde kadruhüye tevcîh olunub bac ve bazar ve sair olageldiği cüz'i ve külli her ne ise ahz ve karz ve subaşılığa müteallik ümür ve hususlarına aharı dahl ettirmeyüb beher mah kırk dörder guruş (...) tarafımıza eda ve teslim eyledikçe tasarrufuna ahardan bir ferdi muaraza ittirmeyüb amma bu bahane ile hılaf-ı şer'i mübin reaya fukarasına teaddi ve tecavüz olunmaktan ihzar olunub mücibi ile amel olasin

Fi gurre-i (...) sene 1113

K3/93/754

Anadolu eyaleti vâlîsi Abdi Paşa tarafından Kütahya ve hüdavendigar ve karasu ve Sultan önü ve Saruhanlı ve Kastamonu ve Bolu ve Kangırı sancaklarında

vaki züama ve erbâbı timarın ma beyn mahsulleri mütesellim Halil Ağa hassı tayin olunmakla tarihi mezbûrdan tarafından ve nevahisine zabt ve tahtel-kanun vaki olan mahsulat ve rüsûmatın cem ve tahsil ittirüb hılaflı kanunkimesne teallül ve muhâlefet ve vüzera-i izamım hasları 'alem ve maktûl kadem serbestiyet olmakla müşarun ileyhin voyvodası her sebep üzere zabt ittirdüb rüsümü serbestiyesine dahl ve tarruz ittirilmemesi için fermanıdır.

Hicri:17 Receb 1112 / Miladi: 29 Aralık 1700

Mabeyn fermanıdır (...) Mütesellim Halil Ağa

Mefahiru'l-kuzat vel-hukkam ma'denil-fezaili ve'l-kelam Kütahya ve hüdavendigar ve karasu ve Sultan önü ve Saruhanlı ve Kastamonu ve Bolu ve Kangırı sancaklarında vaki' olan kadılar zîde fazluhum tevki'i refi'i hümâyün vâsıl olucak ma'lüm olaki hala Anadolu eyaletine düsdüru mükerrerrem müşiri müfehham nizamül-alem vezirim Abdi paşa edâmellahü teâlâ 'iclâlehü bin yüz on iki saferinin on yedinci günü tevcîh olunmakla Anadolu vâlîlerine (...) ve kaftan bahası mukabelesinde kadîmi hasları

tekmil için tayin olunan mukataatdan zikr olunan sancaklarda vaki' ber vechi tahmis yüz bin akçeli olan zeama ve erbâbı timar ma beyni mahsulü hassı tayin olunmakla tarihi mezbûrdan vezir müşarun ileyhın tarafından Voyvodasına zabt ittirmek fermanım olmuştur buyurdumki hükmü şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi zikr olunan sancaklarda vaki züama ve erbâbı timarın ma beyn mahsulleri vezir müşarun ileyh hassı tayin olunmakla tarihi mezbûrdan tarafından ve nevahisine zabt ve tahtel-kanun vaki olan mahsulat ve rüsümâtın(...) ve cem ve tahsil ittirüb hıladı kanunkimesne teallül ve muhâlefet itirmiyessin ve vüzera-i izamım hasları min küllil-vücüh (...) 'alem ve maktûl kadem serbestiyet olmakla müşarun ileyhın voyvodası her sebeb üzere zabt ittirdüb rüsümü serbestiyesine dahl ve tarruz ittirmiyessin şöyle bilesin 'alâmeti şerife 'itimât kılasın

Kayd fi 18(...) sene 1112

K3/94/755

Kütahya ve tevabi'i ve karahisarı sahib ve sultan önü ve tevabii sancaklarının cizyelerinin cem' ve tahsilinin Ruesa Efendiye tevcih olunduğu berâtdır.

Hicri: 14 Rebiülevvel 1112 / Miladi: 29 Ağustos 1700

Nişanı şerifi 'alişân sami mekan tuğra-i gara cihan hükümü oldur ki

Memâlik-i mahrûsede vaki'ehli zimmetin Ruesa efendiye mevzu' olub beyne'l-mâlik soğla emvâlîne meşrut meşrutasında olan mâli cizyeye(...) hakikiyeye muvafık vechi vacib üzere gafirinde alan iki dirhem kasabda bir dinara mütevasıt olanları yirmi dört dirhem iki dinar ve zahirulgına olanlarda kırk sekiz dirhem(...) kasablarda suret-i hıyar olanların ala ve evsat ve edna iğtibarıyla cebâbide cem ve tahsil olunub lakin yüz üç senesinde tevzi' olunan a'la ve evsat kağıdı yüz iki senesinden noksan sürülmekle yüz dört senesinde ehli zimmet anakı selase yi beyinlerinde mer'i tutmak üzere ales-seviye evsat kağıdı verilmek ferman olunub ba'dehü yüz beş ve yüz altı senelerinde mezbûr evrakda yirmisini âla ve atmışı evsat ve yirmisini edna tevzi' olunmak fermanım olmakla bu vech üzere esnaf kağıdını tevzi' dahi hem cizye darlara ve hem reayaya usreti mutazammın olduğundan yüz yedi senesinde esnafı selese itibarıyla reaya

beyinlerinde her biri tutmak üzere her yüz kağıda onu âlâ ve atmışı evsat ve yirmisi edna iğtibarı ile alesseviye bil-cümle evsat kağıdı virilmeyüb yüz dokuz senesine gelince bu vechile cebâbda olunmağın yedinde dahi ehli zimmetin ağınyası mütevassat ve ve fukarasına gadr idüb ve ekseriya temin olanların evsat akçesini virüb bu sebeble yedlerinde olan (...) tahsil olunacak emvâlîn cizye dahi tehirlî olmakla yüz on senesin için ve fima ba'd cebâbda olunacak cizyeler serhad olan (...) kefereye zaif ül-hal olan mahallerde gayri kasab ve kurâyî zahirulgına kefereye geri kocalarının ve bâbalarının ve cümle başları ma'rifetiyle tevzi' olunmak şartıyla cizyedarların yedlerine verilen evraklar her yüz alâ evsat evrakında keferelerine zaif geldi edna virenden edna evrakı virilüb velhasıl cizye hususu yüz iki senesinde cebâbede olanlara memâlik-i mahrûsemde nükudu vahid üzere karar (...) olmayub ihtilafi halde hlal kılub üzere olduğundan hem reaya ya ve hem cizyedarlara her sene bir gün (...) mütazammın ve bahusus emvâlî cizye ve (...) şer'iyeden ve nizamı ümuru külliyyeden olmakla yine vechi meşruh üzere esnafı selase iğtibarı meri bu reaya ve tahsildarlara dahi ehven olmak üzere inşallah yüz on iki ramazanı şerifin guresinde cebâbında olunacak yüz on üç senesi için ehli cizyeyi nasara ve Yahudi olarak acemiye virilecek her yüz kağıdın onu alâ ve onu ahiri de sekseni evsat olmak üzere ve şartıyla alasında dört ve evsatında iki ve ednasında birer cedid şerif altın ahz olunmak üzere Kütahya ve tevabi'i ve karahisarı sahib ve sultan önü ve tevabii sancaklarının cizyelerine cebâbında iş bu refiu tevki'u refiûş-şan-ı hakani deruhde ve tefviz olunmakla yedine verilen işbu beratı 'alışanımda mezkûr olan zikr olan sancakların her birinde her bir karyesinde sakin ve mevcut bulunan ehli zimmetin bir ferdi harici kalmamak üzere cizyesi alınub (...) cizye eyelediği ma'lûm olmak için ala verenlere ala ve evsat verenlere evsat ve edne verenlere edna mühürle mahtum yedlerine kağıd virilüb ve kazanın kendilerine bundan akdem kayıd ve (...) olan maişetlerin ba'del-yevm verilmeme üzere cizye bande olub cizye ümüruna karışub reayaya ihlal ve tekasülleri sebebiyle miriye kadrları zuhur idenlerimi-zin adını viricek ve ayanı vilayetde nefyü belde ve emlak ve erzakı canibi miri için ahz olunub vesayetine memur olanlara dahi teaddi ve tayin olduğu mikdarda ziyade bir akçe bir habbe almayub ve cem eylediği her ne mikdar ise teslimi cizyei amire idüb ve muhasebesini gördükde harcı ruznâmce ve muhasebe namıyla bir akçe alınmamak üzere ancak tevzi eylediği evrak 1 alasına iki ve evsatında dokuz ve ednasından altı para her cizyetafı miride mahsub olan ehli

zimmetin üzerine avayı cizye lüzum gelenlerde eğer bir ferde ve sığıarıyla cizyesin virüb bir tarikla ihtikar ve karar eyler ise evveli cizye imtina' eylediği zahir oldukda zimmiyyesin üzerine madrub olan cizyesin alındıktan sonra iş bu ukubetiyle muakabe olunur ve yedinde n memâlik-i mahrûsede vaki' cümle evkafı kurâsında sakın olan ehli zimmetin ve havassı selatin ve vüzera-i izam ve mirmiran ve mir liva ve sairlerin ve ocaklık ve voyvodalıklara vâsıl ba'zı (...) binaen (...) ifraz ve maktu' olanlar gerek zahir ve gerek bi tarik ve gerek katis ve gerek bir tarikla ellerine berat alub tercümanlık ve mütesellimlik iddiasında olanlar ve meflüc olmaklık gibi ve (...) ekser tamamında mürâhik olmaklık gibi aza-i sahihası olmayan sair ehli zimmetinde istina olmayub ammenin yanında say' ve meşhur olan başta mezkûr olan kavlı ile ehyandan cizye alınmaz deyü teallül ve cizyesi olanı imtina' ittirmeyüb verilen fetva-i şerif mücibince bu makule cizyelerin dahi vechi sabik üzere üzerlerine edası lazım gelen cizyelerin cümlesinden yedi vahidde esnafi selase iğtibarı ile cem ve tahsil olumak üzere hattı hümâyun-u şevket makrunum sâdır olmağın bu beratı hümâyunu seadat makrunum virdim ve buyurdumki sizki kadılar ol ayanı vilayet ve iş erelerisiz hala cizye iradı hazinenin ahlâsı vazısı olmakla ehli zimmetin bir ferdine cizye (...) ve yahud firarıyla yada ehli İslam hasbi medid ve darbi şedid müstehak olduğu zahir ve mütebeyyen iken tenbih olmayub yine her bir gün beytül-mâlı müslimine kadr tarikıyla ehli zimmete sahib çıkub ve bu bâbda bazıları dahi müsamaha tarikiyle himaye idüb miriye kadr ve zarar tarafında olan her kim olur isi olsun elinde ukubette olunmak kat'i tevekkuf olunmaz imdi bir bir kurâ vecihle bir kimse ehli zimmetin bir ferdi mesahib çıkmayub gerek bağ ve bahçe değirmen ve çiftlik ve bedel ve sair alakanızda bulunan ehli zimmetin cümlesinde fermanım olduğu üzere cizyeleri aldırub bir ferde himaye ve ketm ve ihtikam ihtiyar iderseniz mesmu'u hümâyunum oldukda kadısın azl ider (boşluk) ve ayanı vilayeti nefyi belde ve emval erzakın canibi miri için ahz olunub ol vecihle muakabe olmanızı cümle (...) ve senesi zikr olan sancaklarda vaki ehli zimmet nasarda ve yahud ve araka-i acemiye tâifelerinden cizyelerin cebâbında memur olan cizyedarsın gerekirki gereği gibi takayyud ve ihtimam idüb bir ferde zulüm ve teaddi ve celbi mâl sebebiyle neferi keferi haric kalmamak üzere sene-i mezbûrda mahsub olmak şartıyla fermanım olduğu vecih cizyeleri mâlının cem ve tahsil ine mübaşeret eyledikde (...) olabildiği ma'lûm olabilmek için başka defter tutub kasabada olanları mahallesi ve karyede olanları dahi kezalik karyesiyle ve kendilerinin ve bâbalarının isimleriyle ve

şöhretleriyle alessavi defter idüb hesabını gördürdükde cizye muhasebesin kaleme teslim eylemek üzere hıfz idüb getiresin ve cizyedarların tarikiyle mahalline kağıd göndermek murad iderler ise vaz' ideceği senesine mezbûrenin evrakı mühürlenende sureti ala mühürlerin bu tarafda mühürlenib memur olduğu kazaya vardıkda gurre-i Ramazanı şerifde hakimülvakt müvacehesinde cümle ahâlî-i vilayet ve iş erleri marifetleriyle mühürleri kat' ve evrakda olan mühürleri tatbik olunduktan sonra bir kiseye vaz' ve kadısı mühürleyüb der seadetime 'arz ve mahzar ve irsal ola ve bundan ve adl cizyeler merkum memur olduğu kazanın kurâ ve nevahisine gönderdikde kolcularına cizye kılınmada mahfuz olan temessükü mührüyle kendi binefsihi kağıd mühürleyüb kolcularına tevzi' ile ki bir kağıdla girdikde cizye kaleminde mahfuz olan temessükü mührüyle tatbik ve def'i şübhe olunmak için min ba'd kolcular mühürlemeyeler ve vürudu beratı 'alışânımda mezkür olan şurut-u kuyudun icrasına ihtimam idüb her bir yekün hılafında ziyade hazer üzere olası şöyle bilesiz 'alâmeti şerife 'itimâd kılâsız

Tahrîran fi'l-yevmi r-rabi'ı aşera

min şehri rebi'ul-evvel isna aşara ve miete ve elf

el-mahrûse minel-kostantiniyye

K3/94/756

Ra'iyet rüsûmu ve a'sarın münasib birine, kanun ve defter üzere, tahsil ettirilerek zamanında gönderilmesine ve Gökler ahlisine haksızlık edilmemesine dair fermandır.

Hicri:9 Ramazan 1112/ Miladi:17 Şubat 1701

Gökler ahâlîsi getürdükleri fermândır

Akza kuzatül-müslimin evla vülâtül-müvahhidin ma'deni'l-fazlı velyakin rafi'u 'alamişşeriatı veddin varisü ulümül-ehnbiya-i vel-mürselin el-muhtas bi mezîdi inâyeti'l-meliki'l-müin Mevlana Kütahya kadısı zîdet fezailühü ve kıdvetül-emasili vel-akran Kütahya mütesellimi zîde kadruhü tevki'i refi'i hümâyun vâsıl olucak ma'lüm olaki kaza-i mezbûra tabi darendeganı fermânı hümâyunum Gökler nam karye

sükkanından südde-i saadetime ‘arz-ı hal idüb (...) mezbûrenin (...) (...) ra’iyet oğullarından olunan üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra’iyyet ve a’şâr-ı şer’iyye ve sâir hukûk-ı rüsûmların şer’ ve kânûn-ı defter mücebince virmeğe razı iken sipâhîden olan [ ] nam kimesne kanâ’at itmeyüb ve kanun marifetiyle üzerlerine gelüb fevt ve (...) ve muhannâyım(?) yimek ve arpa ve saman ve sâir zahîre ve hilâf-ı defter rüsûm-ı ra’iyyet namına ziyâde akçe talebiyle te’addi eyledüğin bildirmiş men’ u def’ olunmak babında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıklarında husûs-ı mezbûr tamâm-ı hak üzere mün’anid olub göresin ‘arz olunduğı üzere ise eyyâm-ı sa’âdetimde fukaraya te’addi olunduğuna rızâ-yı şerîfim yokdur mezbûrların mahkemesine ve yanına eyleyesin ki (...) üzerlerine varmayub (...) rüsûm cem’î zamânında vardıkda mahal ve münâsib yerini bulub rüsûm-ı ra’iyyet ve a’şâr-ı şer’iyye ve sâir hukûk-ı rüsûmları şer’ ve kânûn-ı defter mücebince alub hilâf-ı defter ziyâde (...) muhannâyım(?) yimek ve sâir me’kûlât talebiyle fukarâyı (...) ve itdirmeyüb men’ u def’ eyleyesiz (...) şer’-i şerîfe kânûn ve defter ve emr-i kânûna muhâlif kimesneye iş itdirmeyesiz meyletmeyüb ‘inâd üzere olur ise vukû’ üzere (...) ‘arzı eyleyesiz husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i şerîfim varumlu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı cemâziye’l-âhire sene seb’u ve miete ve elf

Kayd fî 9 min şehru ramazân sene 112

be-makâmı Kostantıniyye el-mahrûse

K3/95/757

Hasan Hüseyin’ in kethüda yeri nasb olunduğuna dair buyrulduur.

Hicri:11 Rebiülevvel 1112 / Miladi:26 Ağustos 1700

Efendi hazretlerinin(...) düveri da’vati safiyat ithafından sonra inhai muhibbane olan budurki

Hala taht-i hükümet-i şiarlarında vaki’ Kütahya nevahiyesinde olan altı bölük yoldaşları üzerine zabıt ve kethüda yeri nasb olunmak de’bi kadîm olmağın (...) silahdarandan seksen iki bölükde yevmi on beş akçe ulüfe ye mutasarrıf olan kıdvetül-emasili vel-

akran Hasan Hüseyin(...) kadîmi emekdarı olub her vecihle mahal ve müstehak olmağın kethüda yeri nasb olub irsal kılınmışdır vusulünde gerekirki merkumu (...) istihdam idüb kethüda yeri ümürunda (...) müma ileyhden (...) sizki altı bölük yoldaşlarısız merkumu üzerlerinize zabıt ve kethüda yeri bilüb vaki olan da'va ve nizağlarımızı şer' ile gördürüb hılaflı şeri şerif bir ferdi rencide ve remide eylemiyesiz ve senki kethüda yeri zîde kadruhüsün ol canibde olan altı bölük yoldaşları hüsnü zendekani üzere zabıt ve rabt idüb sana muhâlefet üzere olanı isim ve resim ve bölüğü ile yazub bu canibe 'arz ve ilam eyleyesin (...) olursa ol makulelerin defi birle ele götürüb üzerlerine lazım gelen icra-i ahkamı şer'iyeye ittiresin senki (...) re'aya

K3/95/758

Es-seyyid 'Abdülbâkî'nin Kütahya kazâsında olan sâdât-ı kirâm üzerlerine kâim-makâm nasb u ta'yînidir.

Hicri:26 Ramazan 1112 / Miladi:6 Mart 1701

Şeyhoğlu 'Abdülbâkîdir

'Umdetü's-sâdâtî'l-kirâm es-seyyid 'Abdülbâkî (...) kâm-yâb tahiyyât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki Kütahya kazâsında olan sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan sizi kâim-makâm nasb u ta'yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhü'n-neseb olanlara ikrâm ve ve tesbîdi zâhir ve kâdî hücceti ve kâimmakâm temessükü ile dâhil olub 'alâmet isti'mâl idenlerin men'inde ihtimâm idüb şer'an üzerlerine îcâb iden ahkâmda sâir hükkâma müdâhale itdirmeyüb sıyânet-i 'arz-ı sıyâdetde takayyüd-i tam ve kendi 'alâmet vaz'ına bir ferde izin vermeyüb iddi'â-yı sıhhatlerin idenleri huzûrumuzda isbât-ı havâle idesiz hulâsa-i kelâm bu bir emânet-i kübrâ vedî'a-yı 'azîmdir kemâl-i mertebe akd ve istikâmet itmekle dünyâda makbûl-ı hâss-ı 'âmm ve rûz-ı cezâda mahzar-ı şefâ'at hayri'l-enâm olursuz ve's-selâm

hurire fî evâili ramazânü'l-mübârek sene isnâ ve 'aşera ve miete ve elf

Kayd fî 26 ramazânü'l-mübârek

K3/95/759

Halil Ağa' nın, Ali Ağa yerine mütesellim nasb ü ta'yin olduğuna dair buyruldu.

Medine-i Kütahyada bi'l-fiil mesned nişin izzetlü faziletlü efendi hazretleri ve mefahiru'l-emasili ve'l-akran ayan-ı vilayet ve iş erleri zîde kadruhüm inha olunurki 'avatıfı 'aliyye-i(...) buyrulub hala mutasarrıf olduğumuz eyalet-i Anatoluda Kütaya sancağında mütesellim bundan akdem tarafımızdan kıdvetü'l-emasili ve'l-akran Halil ağa zîde kadruhü deruhde tefviz ve sipariş olunmağın hala (...) lazime gelmeğın (...) olan kıdvetü'l-emasili ve'l-akran 'Ali ağa zîde kadruhü yerine mütesellim nasb ve tayin ve irsal ve zabtiçün buradan tahrîr defter sitan kılınmışdır inşaallahü teâla vusulünde nasb ve tayin ittiğimiz üzere liva-i mezbûrenin mütüsellimliği 'Ali ağa zîde kadruhü zabt ve vaki' olan mahsulatı ve aşarı ve cüz i ve küli ve s air(...) aharı müdahale ittirmiyessin bil-külliyeye ahz ve kabz ittiresiz ve mütesellimi sabık Halil ağa ile muhasebesini görüb feruhatında mütesellimliği mâlında ve havassı bedhevâsında cizyeden zuhur ider ise kanun ve defter mücibince gereği gibi marifet-i şer'i le hesabın görüb hala mütesellim olan 'Ali ağaya bit-tamam ahz ve kebz ittirmeğın ihtimam idüb her türlü kadr ve illet ittirmiyessin ve senki mütesellimimiz müma ileyh zîde kadruhü sün mütesellimlik ümurlarında şer' ve hukuk üzere hareket ve zabt ve (...)olmak vechi üzere bezl-i kudret (...) basiret ve mücibi buyruldu ile 'amel eyleyesin

(...) sene 1112

K3/95/760

Şeyh Altuntaş zaviyesine zaviyedârlık berâtıdır.

Hicri:4 Şevval 1112 / Miladi:15 Mart 1701

Mahrûse-i Kütahya muzâfâtından (...) şehir nahiyesine tabi' (...) nam karyede vaki,

Şeyh Altuntaş zaviyesine iş bu rafi'u tevki'u refi'uş-şani hakani (...) mutasarrıf olub lakin zaviye-i merkumenin ismi Şeyh altuntaş nam diğeri mahmul olmağın yedinde olan beratında (...) mahmul olduğundan (...) 'amirem mücibince yalnız Şeyh Altuntaş

namıyla müceddeden beratı şerif verilmek ricasına akza kuzatül-müslimin Kütahya kadısı Mevlana seyyid Ahmed zîdet fezailühü ‘arz idüb getürüb Mevlana müma ileyhin ‘arızı ve bin yüz on iki ramazanı şerifininin on ikinci günü tarihiyle müverrah verilen ruusü hümâyunum mücibince tavsiye idüb bu beratı hümâyunu verdim ve buyurdumki (...) varub vechi meşruh üzere zavıyeyi mezbûreye şeyh efendi olmak üzere mutasarrıf olub bundan evvel zavıyedar olan fetva üzere mutasarrıf olagelmişler ise merkume dahi o minval üzere mutasarrıf ola şöyle bilesin ‘alâmeti şerife itimat kılasın

Tahrirran fi’l-yevmis-sani aşera

min şehri Ramazan sene isna aşera ve mie ve el

Kayd şud fi Şevval

K3/95/761

Küçük Mustafa’ nın subaşı ta’vin olunduğuna dair buyrulduur.

Hicri:10 Safer 1112 / Miladi:27 Temmuz 1700

Bi’l-fiil Kütahya da (...) icra-i şer’ati garra faziletli izzetlü efendi hazretleri ba’de’t-tahıyyati safıyat inha olunurki taht-ı hükümet-i şiarınızda vaki nefsi şehir kütahyada (...) muharese için subaşı nasb olunmakla sükkân ve fukara asude ve memnun olmak mutad-ı kadîm olmağın iş bu bin yüz on ikisenesi şevvali mükerrerrem guresinden üç ay tamamına varınca beher mah kırk beşer guruş maktuan işbu Darende-i huruf küçük Mustafa zîde kadruhü ye tevcîh olunub bac-ı bazar ve ve ihtisab (...) ve kaçkun ve saire olageldiği rüsûmatı subaşı cüzi ve külli deruhte ve iltizam etmekle muhafaza-i belde için merkum subaşı tayin olunub zabtı için tahrîr olmuştur. İnşallahü teâla vechi meşruh üzere zabt idüb subaşılığa müteallik umur ve hususdan efraddan bir ferdi dahl ve taarruz ettirmeyüb bedeli maktu’ları olan kırk beş guruşu mah-ba-mah tarafımıza eda ve teslim ettikce ahara müdâhale ettirmiyessin

Fi gurre-i (...) sene 1112 (...)

K3/95/762

Ciftlik ve karye-i Virancık ve gayrinin tumarının Mehmed'e verildiğinin tezkiresidir.

Hicri:16 Şaban 1112 / Miladi:26 Ocak 1701

Kıdvetü'l-emasili ve'l-akran (...) alay beğisi zîde kadruhü tersane-i amireme mektub gönderib Kütahya sancağında (...) nahiyesinde çiftlik ve karye-i verancık ve gayriden bin dört yüz otuz üç akçe timar yedinden sekiz seneden beru bila sahib olmakla kimesne reyyet itmeyüb edası gelen miri bedeleyisi dahi muhtel olub timarı mezbûr ol vecihle mahlûl olmakla bundan akdem 'arz olundukda ibtida on üç bin akçe timarı emri şerif verilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu mezkûr Mehmede verilmek bâbında inâyet ricasın 'arz itmeğın tersane-i amireye verilen ruz name-i hümâyuna müracaat olundukda timarı mezbûrun kaydı çıkmamakla mücibince tevcîh olunmak emir olunub sâdır olunan celilül-kadr üzere timar olduğu sancakda sakin olub alay beğisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla tevcîh olunmak için sene isna aşera ve mie ve elf şabanil-muazzamının altıncı günü tarihiyle düstür-u mükerrerem müşir-i müfehham nizâmül-'alem (...) bilfiil kapdan olan el-Hâc Hüseyin paşa edâmellahü teâla 'iclâlehü tarafından tahrîr hükmü verildikten sonra tezkeresi ihrac olunmak fermanım olmağın ber mücibi fermanı 'alışân zikr olunan bin dört yüz otuz üç akçe timar vechi meşruh üzere bila sahib olan ibtidası bedelinden noksanıyla ber vechi teknil üç bin akçelik üzere merkum Mehmede tevcîh olunub beratı 'alışân için tezkere verildi

Tahrîran fi şehri şabanil-muazzam

sene isna aşera ve mie ve elf

K3/95/763

Es-seyyid Kasım Efendinin yerine Mevlane es-seyyid Ahmed Efendinin müderris ta'yinidir.

Hicri:22 Şevval 1112 / Miladi: 1 Nisan 1701

Medrese-i mezbûrun müderrisi olan esseyid Kasım efendi fevt olub yeri hali kalmakla (...) mufaddal kıdvetül-'ulema-i'l-mütehakkkin Mevlana esseyid Ahmed efendi zîde fazlühû için ehil ve mahal ve müstehak dır deyü tevcîh olunmak ricasına Kütahya kadısı Mevlâna esseyid Ahmed efendi 'arz itmeğin 'arzı mücibince tevcîh olunmak üzere faziletlü şeyhul-islam Mevlana esseyid (...) efendi hazretleri itmeleriyle işaretleri mücibince tevcîh olunmak

Kayd şud fi 22 Şevval sene 1112

K3/95/764

Halil Çelebi evkafı mütevellisi olan Ömer nam kimesne kendi hüsnü rızasıyla Seyid Ahmed kimesneye fariğ olup beraatı verilmiştir.

Hicri:4 Şevval 1112 / Miladi: 14 Mart 1701

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Mahrûse-i Kütahyada vaki merhum Halil çelebi evkafına yevmi beş akçe vazife ile mütevellisi olan Ömer nam kimesne hizmet-i gelmeğin bir vecihle iktidarı olmadığı ecilden kendi hüsnü rızasıyla iş bu rafi'u tevki'u refiûş-şani hakani seyyid Ahmed nam kimesne ye fariğ olub mezbûrun her vecihle layık ve mahal ve müstehak olmağın mezbûrun ferağından yevmi beş akçe vazifesiyle tevcîh olunub beratı şerifi 'alişânım virilmek bâbında kadı naibi Mevlana Hüseyin zîde ilmühü 'arz itmeğin fariğ olduğu mukarrar ise hizmet idüb beratı hümâyunu virdimki ve buyurdumki ba'de'l-yevm mezbûr zikr olunan evkafa fari'(...) yerine mütevellisi olub hizmeti lazimesin mer'i ve müeddi kıldıkdan sonra tayin olunan yevmi beş akçe vazifesine mutasarrıf vakıfın ruhu ve devamı ömür ve devletim için düaya mülazemet göstere ol bâbda fari' mezbûr ve

tarafı ahardan ferd mani' ve dafi' ve müzahim olmayub asla dahl ve tarruz kılmayalar
şöyle bileler 'alâmeti şerife itimat kılalar

Tahrîran fi'l-yevmi'r-rabi'i

min şehri şevvali'l-mükerrem sene isna aşera ve miete ve elf

bemakamı kostantiniyye el-mahrûse

K3/96/765

Virâncık ahâlîsinin lâzım gelen resmi bennaklarını vermeye razı iken subaşılar tarafından cebren fazladan bennak alınması üzerine halka zulmettirilmemesi ve resmi bennakların kanun üzere tahsil edilmesi için verilen fermanıdır.

Hicri:16 Şevval 1112 / Miladi:26 Mart 1701

Virâncık ahâlîsi yedleriyle gelen fermân ve gevvâre içündür

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn ûlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfi'i'l-a'lâmü'ş-şeriate ve'd-dîn vârisü'l-ulümü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü tevki'i refi'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki kaza-i mezbûr muzâfâtından Sazanos nahiyesine tâbi' dârendegân-ı ferman-ı hümâyûn varıcak ve [ ] ve [ ] ve [ ] nam karye ahâlîsi südde-i saadetime 'arz-ı hal idüp bunlar üzerlerine edası lâzım gelen resm-i bennakların kânun u defter mûcibince vermeğe razılar iken zaimleri tarafından subaşıları olanlar kanaat itmeyüp resm-i bennak namına her birinden sekizer sümün taleb ve cebren alub küllî gadr u te'addi eyledüklerin bildürüp men' ü ref olunmak bâbından emr-i şerifin rica eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında bu husus-ı mezbûre tamam-ı hak ve adl üzere takayyud olup göresin ilam olunduğu üzere ise eyyâm-ı sa'âdetimde kat'an bir ferde zulmü teaddi olunduğuna kat'an rıza-yı şerifim yokdur her birileri subaşılar bir mahalle kayd ve te'kid eylesin bu bâbda üzerlerine edası lâzım gelen resm-i bennakların kanun u defter mûcibince verdiklerinden sonra hilâf-ı kanun u defter ziyâde talebile rencide ve remide etmiyeler ve ettirmeyüp men'üdef' eylesin mundefi' olunup vech-i meşrûh üzere teaddi ve tecavüz iderler ise vuku'u üzere yazup

‘arz eylesin min ba’d kanun ve defter ve emr-i humayûnuma muhalif kimseye iş itirmeyesin husûs-ı mezbûr için tekrar adem varumlu itirmeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerife i’timad kılasın

Tahrîren fî evâi-li şaban isna ve asere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantîniye el-Mahrûse

Kayd Fi 16 min Şevval 1112

K3/96/766

Sazanos nâhiyesi ve karyelerinde subaşılarn re’ayaya zulm ve te’addi ettirilmemesi hakkında fermandır.

Hicri:Şaban 1112 / Miladi:Ocak 1701

Akza kudati’l müzlimîn ûlâ vûlati’l-muvahhidîn ma’den’l- fazl ve’l-yakîn râfi’l- a’lami’ş-şerife ve’d-dîn vâris-i ulûmi’l- enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtas bî-mezid-i inâyeti’l-meliki’l-muin Mevlana Kütahya kadısı zîde fezâilehu tevki’i refi’-i hümayûn vâsıl olıcak ma’lum ola ki kazâ-i mezbûr müzâfatından Sazanos nâhiyesine tâbi Darende-i fermân-ı hümayûn ve(...) için ve ve ve nam karye ahâlileri südde-i sa’adetime ‘arz-ı hal idüp bunlar üzerlerine edası lazım gelen hukuk ve rûsumların kanun ve defter mûcibince vermeğe razılar iken zaimleri tarafından subaşılarn olanlar kanaat itmeyüp vakitli vakitsiz yirmi ve otuz nefer adem ve atlu ile karyelerine gelüp ehl-i iyalleriyle sakin oldukları evleri üzerine konup müft ü meccanen yim ve yimek ve koyun ve kuzu ve bar u bağ ve tavuk ve saman vesair bunun emsali zulm ü teaddilerinin nihayeti olmadığın bildirip men’ü def’ olunmak bâbında emr-i şerifim reca eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında husus-ı mezbûre tamam-ı hak üzere mukayyed olup göresin i’lam olunduğu üzere ise eyyâm-ı saadetimde fukurâyaya bir vechile zulm ü teaddi olunduğuna kat’an rıza’yı şerifim yokdur karyeleri subaşılarnına muhakim tenbih ü te’kid eyleseniz bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk u rûsumların kanun u defter mucibince verdiklerinden sonra vakitli vakitsiz ziyade adem ve atlu ile karkyelerine gelüp ehl-i iyalleriyle sakin oldukları evleri üzerine konup ve müft ü meccanen yim ve yemeklerin ve koyun ve kuzu ve bağ u bar ve tavuk ve sair mâkulatların almıyalarve aldırmayasunve lazım gelen evraklarınla dahi bir mahal ve münasib yerde konup me’kûlât kısmından herne lazım olup alurlar ise rızalarıyla

satanlardan tarh-ı carî üzere alup bir vechile zulm ü te'addi itmeyeler ve ittirmiyesiz min ba'd şer'i şerife ve emr-i hümârunuma muhâlif kimesneye iş ittirmiyesin husûs-ı mebzul için tekrar adem varumlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timad kılasın

Tahrîren fî evâil-i Şaban sene isna aşere ve mi'ete ve elf

bemakan-ı kostantiniyye el Mahrusa

K3/96/767

Sazanos nâhiyesi ve karyelerinde subaşuların re'ayaya zulm ve te'addi ettirilmemesi hakkında fermandır.

Hicri:17 Şevval 1112 / Miladi:27 Mart 1701

Bu dahi anlarındır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn ûlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfi'i'l-a'lâmü'ş-şerîfate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü tevki'i refi'i hümâyûn vâsil olıcak ma'lum ola ki kaza-i mezbûr muzâfâtından Sazanos nahiyesine tâbi' dârendegân-ı fermân-ı humâyûn varıcak ve ve ve nam karye ahâlisi sütte-i saadetime 'arz-ı hal idüp bunların zaimleri tarafından subaşuları olanlar resm zamanıyla dur kırk gün gelmey'p mahsulleri haram yedende kalup zayı' ve telef olup gadr eylediklerin bildirüp refi(?) ricasıyla kendüleri veyahud vekilleri hazır ve mevcut olmak bâbında emr-i şerifim üzere mukayyed olup göresin i'lam olunduğu üzere ise eyyâm-ı sa'âdetime bir ferde zulm ü teaddi olunduğuna rıza-yı şerifim yokdur karyeler subaşularına mütesellim yedey'le ve te'kid itdikde senki şâ'ir zamanında kendulaeri veyahud vekilleri hazır ve mevcut bulunalar mın ba'd şer'i şerifime ve emr'i humayunuma muhalif kimesneye iş ittirmeyesin Elemiyeni tarafıma bildür bu husus-ı mezbûr için tekrar emrüm varumlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerifime 'itimâd kılasın

Tahrîren fî evâil-i şaban sene 'isna ve miete ve elf

Kayd fî 17 mın şevval sene 1112

bemaham-ı Kostantiniye el- Mahrusa

K3/96/768

Abdi Beğ' in mübaşir ta'yin ve irsâl olunduğuna dair buyruldu.

Hicri:18 Şevval 1112 / Miladi:28 Mart 1701

Abdi Paşa tarafından Mabeyn Buyrulduzu şe'âyir-i şî'ar Kütahya ve Hamid ve Sultanönü sancaklarında vakı olan kutâd efendiler zîde fazlühûm ve maadeni'l fezail ve'l- akran elviye-i mezkûre alaybeyleri ve subaşıları ve zikr olunan kadılıklarda vakı a'yan-ı vilâyetin iserleri zîde kadruhum inhâ olunur ki avatıf-ı rızâ-yı aliyye (...) âride eyâlet-i Anadolu iş bu bin yüz on iki saferi'nin onikinci gününden tarafımızdan tevcîh ve tarih-i merkûmeden zikr olunan sancaklarda vakî zuema ve erbâb-ı tımar hassı mansulü kadîm-i haslarımızın tekmili için ta'yin ve ihsan ve tarafımızdan zapt ittirmek üzere ferman buyrulmağın buyruldu ısdar ve kıdveti'l-emasil ve'l- akran emekdar ağalarımızdan Abdi Bey zîde mecdehu mübaşir ta'yin ve irsal olunmuşdurvusûlunde gerekdir ki evliye-i mezkûrda tarih-i mezbûrdan beru vakı' olan mabeyn mahsullerini (...) ve tefahhuve alaybeyleri ve çeribaşları marifetiyle gereği gibi tahrîr ve defter ve te'addisi remide zuhûr itmeyüp tahsili lazım gelir ise sadbırbos(?) aleyhe cem'ü tahsil ve kadîmden beher sene ne vechile zapt olunagelmiş ise zapt u rapt ve ahz ve (...) itdirdüb ihfâ ve izkâ ve bir ferdi hilâf-i ferman muhâlefet ve mümanaat ittirmiyessin ve siz ki alaybeyleri ve çeribaşları siz bu bâbda ihtimâm-ı tam ve kemâl-i sadâkat ile ikdam idüp ketm ü ihfâ olunmaktan ihtiraz üzere cem'ü tahsili sizler dahi memur ve bi't-tamam tahsili sizlerden matlubumdur ana gore hareket ve hilâfindan hazer ve mûcib-i buyruldu ile 'amel eylesiz diyü buyruldu.

Kayd fî 18 min şevval sene 1112

(...) Fi 4 şevval sene 1112

K3/96/769

Kütahya kadısı Mehmet Efendi Hazretlerinin tevcîh fermanları sûretidir

Hicri:29 Şevval 1112 / Miladi: 8 Nisan 1701

'Alami'l- 'ulamai'l-a'zam Faziletlü Kütahya kadısı Mehmet Efendi

Hazretlerinin tevcîh fermanları sûretidir

Kıdvetü'l-ülemai'l-muhakkikin umdeti'l-fuzelâi'l-müdekkikir elmuhtas bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'l-muinin dahil-i hareketiyle Hüseyin Efendi müderrisi olan Mevlana Mehmed zîde fazlûhu tevki'-i refi' humayûn vâsıl olıcak sen ehl-i ilim ve sâhib-i fazilet ve tesri' ve dindâr olup her vechile müstahak-ı inâyet olduğun eçilden hâliyâ hakkında mezid-i inâyet-i 'aliye-i şahane ve mezid-i râfiye-i seniye-i padişahânem zuhûra getirilüp işbu senei isnâ aşere ve miete ve elf şevvali'l- mükerrerminin onüçüncü gününden Kütahya kazâsı sana tevcîh ve inâyet idüp i'lâmıyçün (...) ta'yin olunmuşdur buyruldu vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan ferman-ı celilü'l-kadrim mûcibince tehir ve tevakkuf itmeyup kazâ-i mezbûresin mutasarrıf olup ahâlisi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyyesini ve infâz-ı evâmır-i 'aliyye mustafûr-ı salli istifası(?) âli şâri'hada mebzûl-i bezl-i makdûr ve sa'îne mahsur eyleyüb ve muaccelen (...) gönderüp (...) ihrâç ittiresin şöyle bilesin alemet-i şerife i'timat kılasın

Tahrîren fî evâsıt-ı şevvali'l- mükerrrem

sene isna ve aşere ve miete ve elf

bemakam-ı Kostantiniyye el- mahrusa

Kayd fî 29 min şevval sene 1112

K3/96/770

Müderris İbrahim' in Kütahya kazâsına Kütahya Kâdısı Mehmed Efendi tarafından naib tayinidir.

Hicri: Şevval 1112 / Miladi: Mart 1701

Naib naibi(?) muharriri'l-müderrisîn İbrahim'indir. Bade't-tahiyye ve't-teslim işbu bin yüz on iki şehr-i şevvali'nin evâsıtında kayd-ı şehriyâriden ihsân olunan Kütahya kazâsına tarafımızdan seni naib-bâb eylemişizdir inşallahu teâlâ kazâ-i mezbûre varup sicillatı zabt ve beyne'l-ahâli icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye idüp cadde-i şer'den inhirâf etmiyesin ve's-selam

Fî't-tarihi'l-mezbûr

Mine'l-muhlis el-fakûr Mehmed el-kadı-i Kütahya

K3/97/771

Kütahya sancağı ve kazâlarının umûr-ı kısmet-i askeriyelerinin tahrîr ve teftişinin Mustafa Efendi'ye sipariş ve tevfiz olunduğunu bildiren mektubdur.

Hicri:1 Zilkade 1112 / Miladi:9 Nisan 1701

Kısmet-i askeri mektubu min Haç Yahya Efendi ibni'l-merkûm Musa Abdurrahman Efendi

Fahri'l-kudâti'l-kiram bizim Mustafa Efendi dâme(...) tahıyyat-ı sâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki işbu sene isnâ eşere ve mi'ete ve elf zi'l-kadeti's-şerife gurreından nefsi-Kütahya ve sancağı kazâlarının umûr-ı kısmet-i askeriyeleri tarafımızdan size sipariş ve tevfiz olunmuşdur gerekdir ki zikr olunan kazâlarda vakı' olan mevtayı askeriye muhalledatını tahrîr ve beyne'l-verese tevzi' ve ta'şirden sonra resim-i mu'tâdeyi tarafımıza îsâl edesiz ve zikr olunan kazâlarda kassam olanlar tarih-i mezbûre gelince mekbûzâtlarını bâ'de't-teftiş ahz u kabz ve tarafımıza îsâl idesiz ve's-selâm.

Kayd Fî't-tarihi'l-mezbûr

El-fakîr Abdullah el-Kadı biasker-i Anadolu

(...) aslıhu el-mümza el-mahtûm nemmekahû'l-fakîr el müvellâ halladu be-mahkeme-i Mahmud Paşa şehr-i Kostantiniye el-Mahrûse

K3/97/772

Kütahya sancağı umûr-ı kısmet-i askeriyelerinin tahrîr ve teftişinin Yâhya Efendi'ye sipariş ve tevfiz olunduğununun ta'yinidir

Hicri:14 Zilkade 1112 / Miladi: 22 Nisan 1701

Rıf'atlı faziletli sa'adetli (...) hâl birâderim Yahya Efendi hazretlerinin meclis-i (...) satırları savbına ba'de 'arz-ı't-tahiye muhibba-yı' muhallisleri oldur ki nefsi-Kütahya ve nevâhisi ve bütün sancaklarının umûr-ı kısmet-i askeriyesi tarafımızdan sizlere sipariş olunmuşdur gerekdirki duşen mevta-yı askeriye muhalledatını tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-vasiyyeti's-şer'iyeye tevzi' ve taksiminden sonra resm-i âdiyesi biz varınca hıfz ve hırasat buyurasız ve's-selâm

Kayd fî gurre-i zi'l-kadeti's-şerife sene isnâ aşere ve miete ve elf

El fakir Mustafa el-kassam el-askeri lıvâ-ı Kütahya

Kayd fî 14 mine'l-zilka'deti's-şerife sene 1112

K3/97/773

Gümüş nâhiyesi karyesine Mehmed' in imam olduğuna dair berâttir.

Hicri:16 Zilkade 1112 / Miladi: 24 Nisan 1701

(...) imam Mehmed'in Berâtıdır

Nişân-ı şerif-i âlişân sâmi-i mekân-ı sultan tuğrâ-yı garrâ-yı mekân hükm oldur ki râfi'-i tevki'-i refi'-ü'-ş-şan-ı hakani Mehmed südde-i sa'adetime gelüp Kütahya kâzası müzâfatından Gümüş nahiyesine tâbi (...) nam karyede vakı mescidin hîm akçe vazife ile imameti üzerinde iken ahardan Abdurrahman bilâ berât müdahale etmeğin Mehmed kendye ibkâ ve mutasarrıf kılub berat-ı şerifim verilmek bâbında inâyet reca itmeğin mezbûr muhtaç-ı cemaat olup imâmeh(?) mezbûre üzerinde iken bî-vech-i bilâ-sebep müdâhele olunduğu vaki' ise müceddeden tevcîh idüp işbu berât-ı şerifi (...) ayât ve behçet-gayâtı virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezkûr vardıkda mescid-i merkûme kemâ fil-evvel imam olup hizmet-i lâzimesın bî-kusûr mer'i ve müedda kıldıktan sonra ta'yin olunan yevmî nîm akçe vazifesine mutasarrıf ola ol bâbda mezkûr ve tarâf-ı ahardan hiçbir ferd mani' ve rafi' olmayıp dahl u taarruz kılmayalar şöyle bilesin alâmet-i şerife i'timad kılasın

Tahrîren fî evâil-i zi'l-kadeti'ş-şerife sene isnâ aşere ve miete ve elf

Kayd fî 16 min zi'l-kade sene1112

Be makam-ı Kostantiniye el-Mahrûse

K3/97/774

Etraf şehir nahiyesi çavuş nam karyeye Ahmed' in mutasarrıf olduğuna dair beraattir.

Hicri: Şevval 1112 / Miladi: Nisan 1701

Nişân-ı şerif-i âlişân sâmi-i mekân-ı sultan tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı hakanî oldur ki

Kütahya kazâsı muzâfatından Etrafşehir nahiyesinde Çavuş nam karyede vakı' Hoca Fakih mezra'asında yevmî bir akçe vazife ile mutasarrıf olan kurb-ı hüdü fevt olup yeri hâlî kalmağın yerine işbu râfi'-i tevki' râfi'-i hakanî Ahmed hervechile lâyük ve mahal ve mustahak olmağın tevcîh olunup berât-ı humâyunum verilmek bâbında inâyet reca

etmeğin vakı' ise sadaka idüp berât-ı humayûnu virdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varup zikr olunan vakf-ı mezra'aya yevmi bir akçe vazife ile mutasarrıf olup vâkıfın ruhu ve devam-ı ömr ü devletim için duaya mudâvemet ve mulazemet göstere ol bâbda taraf-ı ahârdan bir ferd dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bilesiniz 'alâmet-i şerife i'timad kılalar

Tahrîren fî evâsıt-ı şehri-şevvali'l-mükerrem

sene isnâ aşere ve miete ve elf

K3/97/775

Anadolu yakasında zuhur eden eşkiyâlık hareketlerinin her nerde olurlarsa cezalarını vermek üzere lazım gelenlerin yapılması ve bu konuda Ali Ağa'nın mütesellim nasb ü ta'vin olunduğuna dair buyruludur.

Hicri: Muharrem 1112 / Miladi: Haziran-Temmuz 1700

Kütahya'da mesned nişin şeri'at garra izzetlü faziletlü efendi hazretleri ve mefahiri'l-emasil ve'l-akran Kütahya'da mütesellim olan 'Ali Ağa ve kethüdayeri ve Yeniçen serdârı ve sâ'ir âyân-ı vilayet işerleri zîde kadruhum inhâ olunur ki Anadolu yakasında zuhûr iden kıtta'-ı tarik eşkiyaları (...) gezüp fukaraya zulm ü te'addi ve cevri ü eziyet üzere olan levendât tâifesi ve Bağdat ve (...) taraflarına memur olan vuzerâ ve ümeramdan ve ümerâ kapulanndan ayrılıp firar ve bu havâlılere gelüp fesâd ve şekâvete cesâret idenlerin her kande haberleri alınur ise üzerlerine varup (...) (...) o makûleleri her kande iseler ele götürüp müstahak oldukları cezaların tertip vücûd-ı habislerinden bilâd ü memâliki tathîr eylemek üzere tarafımıza hitaben şeref-sudûr iden evamir-i 'aliyye mûcibince me'mûr olduğumuzdan bundan akdem ol taraftan hareket itdiğimizde o makûle eşkiyalarından ol havâlılere varanları hüsn ü hak ve kemâl-i ittihad ve ittifakla ahz ve kal'a-bend idüp tarafımıza 'arz ü i'lam eylemeniz bâbında cümlenize tenbîh ve te'kid olunup sûret-i fermân-ı âlîşan ile tarafımızdan dahi buyruldu virilmişdir ol kande (...) katli kendümüz vardığımız yerlerde fermân olunan eşkiyalarından (...) ele getirilüp müstahak oldukları cezâların tertib ve ber maktu'ları der-i devlet medâra irsâl olundukça o makûle eşkiyaların alâ eyyi hal ele getirüp şerr ü fesadlarından fukarâ ve zı'fâyı te'min ve tervih eylemek bâbında ziyâde te'kid üzere bu ana dek birkaç evâmîr-i 'aliye ısdar buyrulmakla (...) (...) ihtimâmın olup (...) şimdiye dek tarafımızdan o makûlelerin bir ferdi ahz olundu gü haberi vârid olduğunda (...)

(...) mezkûrenin (...) Gedik İsmail nam sakiler ol canibde sakin olup dâimâ fesad ve şekâvet ve vakt-i fırsatta kutta'-i tariklik idüp ebnâ'-i sebile vesa'ir ibâdullahâ îsâl-ı mazarrat üzere oldukları i'lam olunmağla buyruldu ısdar ve kıdveti'l-emâsil ve'l-akran tarafımızdan hâla mütesellim nasb u ta'yin irsal olunan mûmâileyh 'Ali Ağa zîde kadruhû ile gönderilmiştir vusûlünde gerekdir ki sen ki mütesellim-i mûmâileyh ve zikr olunanlardan masduri'l-esâmi olan iki nafer sakiyi ala eyyi hal ele gehrüp ahz e kalebent idüp ve anlardan ma'ada fermân olunan eşkiyalardan o taraflara varanları muhkem tathîr ve haberleri alındıkda istikametle üzerlerine varup ahz ve kal'a-bend ve tarafımıza 'arz ü i'lam idüp evâmir-i 'aliyye icrasına her birleriniz kemâl-i cidd ü ikdâm ve ziyâde veft(?) ve ihtimam eyleyüp şöyle ki eşkiyâ-yı mezkûreden bir neferi ol tarafa varup murûr ü ubûr ve halâs ittirdi günüz istimâ' olunur ise bir dürlü cevaba kâdir olamayup ol bâbda taksîr ve tekâsil ve himâyeye ve mübânat zuhûr iden her kim olur ise olsun hakkından gelinmek emr-i mukarrerdir. Ana göre cümleliz hüsn ü hak ve kemâl-ı sıhhatle ve ittifak ile ol bâbda cidd ü ikdâm ve ziyâde ihtimam üzere hareket ve mûcid-i buyruldu ile amel eyleyesiz

Fî Muharrem sene 1112

K3/97/776

Altuntaş nam karyeden Çakırsazı mutasarrafı Osman Dede'nin 'arzi üzerine kazâda alakası olmıyanların dahl ettirilmemesi için gelen fermanıdır.

Hicri:Safer 1112 / Miladi:Temmuz 1700

Altuntaş nam karyeden Çakırsazı mutasarrafı Osman Dede'nin fermanıdır.

Emiri'l-umerâi'l-kirâm el-kuberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtiram sahibi'l-izz ve'l-ihtişam el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lam Anadolu Beylerbeyisi dâme ikbalehu ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn ûlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfi'i'l-a'lâmü's-şerîate ve'd-dîn vârisü'l-ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-melikü'l-mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü tevki'i refi'i hümayûn vâsıl olıcak ma'lum ola ki Kütahya kazası muzâfâtından Altuntaş nahiyesine vâkı' seydi (...) zâviyesinin evlâdiyet ve meşrutiyet üzere bi'l-fiil berat-ı şerifimle zâviyedarı olan Osman nam kimesne südde-i sa'adetime 'arz-ı hâl idüp zâviye-yi mezkûrenin defterde mukayyed karyelerinden Altuntaş nâhiyesine tâbi Çakırsazı nam karyenin hâsılı tahtında yüz akçe yazar câbir(?) ve kaldırımâltı dimekle ma'rûf yirmi

beş akçe yazar câbirlerin defterde (...) zâviye-i mezbûreye hasıl kayd olunmuş iken nefs-i Altuntaş sâkinlerinden İbrahim ve Hüseyin ve Mehmed ve diğer Hüseyin hevâlarına tâbi kimesneler ile yekdil olmâlarıyla kimi da'vacı ve kimi şâhid-i zor olup defterde resm-i vakfa hasıl yazılan cabirlü için mer'i olmak üzere hilâf-i inhâ bir tarik ile hüccet itdirmeleriyle külli gadr ü te'addi eyledüklerin bildirüp hilâf-ı defter-i hakânî te'addileri men'ü def' olunmak bâbında emr-i şerifim reca eylemeyin defter hâne-i âmiremde mahfuz olan defter-i evkâfa müraca'at olundukda Altuntaş nâhiyesine tâbi Çakırsazı nam karye seydi süle oğluna Bayazıd-i Hüdâvandigar zamanında vakf itmiş hala evladından Ömer iştirak üzere (...) (...) hizmet itmek üzere defter-i cedide kayd olundu diyu seksenyedi nefer re'âya ve üçbin beş yüz kırk bir akçe yazusu olan Çakırsazı nam karyeti'l-mezkûrenin hâsılı mahsub olmak üzere yüz akçe yazu ile resm-i câbi ve yiğirmibeş resmile kaldırımâltı diyu tahrîr ve defter olunduğun bi'l-fi'il defter emini olan iftiharî'l-emâcid ve'l-ikram Mustafa dâme mecduhû kalemile 'arz u i'lâm eylemeyin defter'-i Hakanî ve defter emini i'lâmı mûcibince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda sâdır olan emrim üzere amel idüp her defterde resm-i vakfa hasıl kayd olunan câbirlere mezbûrları ve ahârî hilâf-ı defter-i hakanî mer'amızdır diyu dahl u ta'arruz ittirmeyüp men'ü def' eyleyesin min ba'd kanun u defter ve emr-i humâyûnuma muhâlif kimesneye iş ittirmeyesin kazâda alakası olmıyanları dahl ittirmeyüp eslemiyeni yazup bildirüp husûs-ı mezbûr için bir dahi şikâyet olunmağa muhtaç eylemeyesin şöyle bilesin âlâmet-i şerife i'timad kılasın

Tahrîren fî evâil-i saferi'l-hayr isnâ aşere ve mi'ete ve elf

bemakam-ı Kostantiniye el Mahrûse

K3/97/777

Kal'a bend olunan Kara Ahmed Bölükbaşı ıslâh-ı nefis idüp afv olunmağla itlâk olunmak bâbında buyruldu

Hicri:21 Zilkade 1112 / Miladi:1 Mayıs 1701

Kütahya'da bi'l-fi'il mesned-nişin-i şeri'at garra izzetlü faziletlü efendi hazretleri ve kıdveti'l-emâsil ve'l-akran Kütahya kal'ası dizdarı zîde hıfzıhu inhâ olunur ki bundan akdem ba'zı kabahatı sebeble kal'a bend olunan Kara Ahmed Bölükbaşı ıslâh-ı nefis idüp afv olunmağla itlâk olunmak bâbında buyruldu ısdar ve irsâl olunmuşdur vusûlunde gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mezkûru kal'adan itlak ve alup

ve eşyâsından bir habbe zâyî' ve telef olmamak üzere kendüye bi't-tamam teslim ve mûcib-i buyruldu ile âmil olası ve's-selam

**Sene 1112 min 21 zilkâdeti'ş-şerife kayd
Vasala ileyna fi'l-yevmi'l-hamis ve'l-ışrin (...)?**

K3/98/778

Arslan nam karye gayrında timara mutasarrıf olan Ahmed'in yerine İbrahim mutasarrıf olduğunun berâtıdır

Hicri:28 Zilkade 1112 / Miladi: 8 Mayıs 1701

Nişân-ı şerif-i âlişân sâmi-i mekân-ı sultan tuğrâ-yı garrâ-yı cihân sitân-ı

Kıdveti'l-emâsil ve'l-akran Kütahya Alaybeyisi Osman zîde kadrehu ordu-yu Humâyunuma mektup göndörep Kütahya sancağında ve nahiyesinde (...)Arslan nam karye ve gayriden dört bin dokuz yüz yirmi beş akçe timara mutasarrıf olan Ahmed'in tımarında iki kılıç cem' olup mutasarrıfı hilâf-ı kânûn olmağla i'tibar etmediğini (...) nam karyede olan bir kılıcı bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidadan üçbin akçe timara emr-i şerifim virilen orta boylu elagöz açık kaşlı râfi'-i tevki'-i refi'-i'ş-şan-ı hakani İbrahim'e virilmek bâbında inâyet recasına 'arz itmeğin sancağında sakın olup alaybeyisi sancağı altında sefere erişmek şartıyla tevcîh olunmasıçün sene isnâ aşere ve mi'ete ve elf şevvali'nin evâhırı tarihiyle hükm-i şerifim virildikten sonra tezkîresi ihrâç olunmak fermanım olmuştur zikr olunan i'tibar eylediği (...) nâm karye ve gayriden ikibin akçe bir kılıç vech-i meşrûh üzere iki kılıç tasarruf iden merkûm Ahmed tahvilinden ibtidâsı bulunan noksanlarıyla bervech-i tekmîl üçbin akçelik üzere mezkûr İbrahim'e tevcîh olunup virdimki zikr olunur ve şerh-i a'yân ve tafsîl-i beyân olunur (...) tâbi-i Altuntaş 5685 Asâkir-i mensûbedir bu tevcîh

Ve buyurdum ki Ba'de'l-yevm taht-ıYedinde olup 3275 ve bervech-i yekûn

mutasarrıf-ı hidemât-ı mezkûre-i mefkûre ve mesâ'-i- 2000

yi mezkûre defter-i hakanî bî-kusûr mer'i ve mü'edda 3000

kıla ol bâbda efrâd-ı aferîdeden hiç ferd mani' olmaya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timad kılalar

Kayd fi 28min zi'l-kâdeti'ş-şerife sene 1112

Tarih-i tâhirine tahrîren fi 5 zi'l-kâdeti'ş-şerife sene isna aşere ve miete ve elf

Kayd fi 28 min zi'l-kâdeti'ş-şerife sene 1112

K3/98/779

Bey-zâde Sinan Bey evkâfından vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kazâsına tâbi' Emraz ve tevâbii karyelerin ve 'âyanları kadîmden serbest üzere Bostanilerden Mahmud Ağa namkimesnenin vekil nasb ü ta'yîn edildiğinin temessüküdür.

Hicri:28 Zilkade 1112 / Miladi: 6 Mayıs 1701

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki merhûm ve mağfurleh uluata Bey-zâde Sinan Bey evkâfından vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kazâsına tâbi' Emraz ve tevâbii keryelerin ve 'âyaları kadîmden serbest üzere zabtduna gelmeğın halâ bin yüz on iki senesinde vakı' mart ibtidâsından bir sene tamamında değın tarafımızdan zabt itmek üzere ısbü sâhibi't-temessük kıdveti'l-emâsil ve'l-akran hâliya hadikâyı-hassa bostânilerinden Mahmud Ağa nam kimesne vekil nasb ve ta'yîn eyledim inşallahu teâlâ sene-i mensube Martı ibtidâsından bir sene tamamına değın re'âya-yı mezbûrun üzerlerine zabt olunup üzerinlerine edâsı lâzım gelin a'şâr-ı şer'ıye ve rusûm-ı örfıye ve yave ve kaçgun ve beyti'l-mâl-ı amme ve hassa ve resm-i arusâne ve mâl-ı amme ve resm-i kova'n ve resm-i çayır ve resm-i bennâk ve resm-i çift ve resm-i zemîn ve resm-i bostan ve resm-i bagat ve resm-i ağnam ve resm-i kovan ve resm-i otlak ve kışlak ve tapu-yı zemîn ve sa'ir envâ-ı muhalle fatnı sene-i sâbık ve olageldüğü üzere cânib-i devlet için serbest üzere tarafımızdan ahz u kabz iden kadîmi (...) serbest reâyâsına hilâf-ı şer'ıye ve cânib-i ahardan bir ferd müdahale eylemiye

Tahrîren fî't-târihi'l-mezbûr, sene 1112

K3/98/780

Gümüş nahiyesinde Gazel Ya'kub nam karyede vâki' mescide bir minber vaz idüb ve hatîb nasb u ta'yîn olunduğuna dair fermândır.

Hicri:Şevval 1112 / Miladi: Mart 1701

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn hüccetü'l-hak 'ale'l-halk-ı ecma'în vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezâdi inâyetü'l-melikü'l-müîn Kütahya kâdisı olan Mevlânâ [ ] zîdet fezâilühü tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki (...)den derse'âdetime mektûb gönderüb kazâ-yı mezbûra tâbi' Gümüş nahiyesinde Gazel Ya'kub nam karyede ve karyeye karîn yerde câmi'-i şerîf olmayub müslümânları sevâb-ı cemâatden mahrûm

olmalarıyla karye-yi mezkûrede vâki' hoca binâ eylediği mescid câmi'-i şerîf olmak her vechle mahal ve münâsib olmağla ashâb-ı hayrullahdan dârendegân-ı hümâyûn karye-yi mezbûre ahâlîleri kendi taleb olmağla zikr olunan karye-yi mezbûrede vâki' mescide bir minber vaz itmek için izn-i hümâyûnum ricâsına i'lâm eylediği ecilden ol babda izn-i hümâyûnum (...) kılınub bildirdim ki hükm-i şerîf-i vâcibü'l-ittibâ'ımla vardıkda göresin karye-yi mezbûre ahâlîleri kendi etîb(?) mallarıyla mescid-i merkûmeye bir minber vaz idüb ve berât-ı şerîfimle hatîb nasb u ta'yîn olundukdan sonra ikâmet-i salât-ı cum'a ve 'ıydeyn olunub devâm-ı 'ömr-i devlet-i rûz-ı efzûnum ed'iyesine müdâvemet göstere ol babda taraf-ı âhardan asla bir ferd mâni' ve râfi' ve müzâhim olmayub dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı şehru şevvâlü'l-mükerrrem

sene 1112 isnâ 'aşera ve miete ve elf

K3/98/781

Arslanapa nahiyesine tâbi' livâ nam karyede Hacı Timur han vakfi zâviyesine seyyid Abdullah fevtinden oğulları seyyid Mehmed ve seyyid Alaaddin ve seyyid Timurhan ve seyyid Ahmed babaları gibi müstakillen ber-vech-i iştirâk zâviye-yi mezbûreye mutasarrıflar olub Kadri ve Mustafa ve taraf-ı âhardan hiç ferdin dahl u ta'arruz kılmamaları bâbında berâtdır.

Hicri: 14 Zi'l-hicce 1112 / Miladi:22 Mart 1701

Nişan-ı şerif-i Âlişân sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Mahrûsa-yı Kütahyada vâki' Arslanapa nahiyesine tâbi' livâ nam karyede Hacı Timur han vakfi zâviyesine seyyid Abdullah fevtinden oğulları işbu (...) tevkî'-i refî'u's-şân-i hâkânî mefâhiru's-sâdâti'l-kirâm seyyid Mehmed ve seyyid Alâaddin ve seyyid Timurhan ve seyyid Ahmed veledân seyyid Abdullah (...) ber-vech-i iştirâk evlâdiyet ve meşrûtiyet üzerine (...) ikâmetine(?) Kadri ve Mustafa nam karındaşlar bizler dahî evlâd-ı vâkifândanız bir tarikle berât itdirmekleriyle husûs-ı mezbûr ancak mezbûr seyyid yediyle vârid olan fermân-ı âli mücebince mezbûr livâyyla mürâfa'a olduklarında zâviye-yi mezbûrenin sûret-i defterde ismi mestûr seyyid 'Ali oğlu seyyid İbrahimin oğlu seyyid 'Abdullah ve seyyid Mehmed ve seyyid Mehmedin oğlu mezbûr seyyid

‘Abdullah ve seyyid ‘Abdullahın oğlu mezbûr seyyid Mehmed ile er karındaşları mezbûrûnun derece-yi hâmisden evlâd-ı vâkıfdan olduklarını sükât-ı hüccetü’l-kelimâtdan olunub hüsn-i ihtiyâr bî-garaz teslîminden imâm Mehmed Efendi ve Şeyh Halîl Efendi ve ‘Osman oğlu ve Arslan dede nam kimesneyi mezbûr seyyid Mehmed ile er karındaşları mezbûrûnun derece-yi mezbûrda evlâd-ı vâkıfdan olub zâviye-yi mezbûreye evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıflar olduklarına şehâdet eylediklerinden (...) mezbûrân Kadrî ve Mustafadan (...) evlâd-ı vâkıfdan olduklarına yine talep olunub bir vechle vakıf insanlarını beyâna kâdir olmamalarıyla iddiaları kazb olduğu zâhir olduğın kıldvetü’l-kuzât-ı müslimîn Kütahya vâlisi olan esseyyid Ahmed zîde fazlühü (...) ve ba’de’l-mürâfa’a yedlerine müceddiden virilen hüccet mücebince vech-i meşrûh üzere mezbûr esseyyid Mehmed ve seyyid Alaaddin ve seyyid Timurhan ve seyyid Ahmed evlâd-ı vâkıfdan olub babaları es-seyyid Abdullah zâviye-yi mezbûreye müstakillen mutasarrıf olduğu zâhir ve mübeyyen olmağın zâviye-yi mezbûreye merkûmlar dahî babaları gibi müstâkillen mutasarrıf olmak şartıyla ibkâ olub berât-ı şerîfim ricâsına a’lemü’l-ulemâi’l-müştehidîn bi’l-fi’l Rumili kâdî’askeri olan esseyyid ‘Ali edâmallahü (...) fezâilühü i’lâm (...) Anadolu muhâsebesiyle seyyid zikr olunan zâviyedârlık evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere ber-vech-i iştirâk vazîfe (...) ile mezbûrûn üzerlerinde ve yine Kütahyada Arslanapa nâhiyesine karye-yi livâ mezra’asının nısf mezra’adârlık dahî evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere Kadrî ve Mustafa üzerlerinde bulunduğî derkenâr olunmak i’lâmları mücebince tevcîh olunmak fermânım olmuşdur (...) ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürmek Mevlânâ müşârun ileyhî i’lâm ile bin yüz on iki zi’l-ka’desinin yigirmi dördüncü günü târihiyle müverrah rûşen-i(?) hümâyûnum mücebince merkûmuna ibkâ ve mukarrer idüb bu berât-ı hümâyûnı virdüm ve buyurdum ki mezbûrûn seyyid Mehmed ve seyyid Alaaddin ve seyyid Timurhan ve seyyid Ahmed varub ve de meşrût üzere babaları gibi müstakillen ber-vech-i iştirâk zâviye-yi mezbûreye mutasarrıflar olub hizmet-i lâzımelerin edâ eyledikten sonra mezbûrân Kadrî ve Mustafa ve taraf-ı âhardan hiç ferd dahl u ta’arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîran fi’l-yevmi’l-hâmisü ve’l-ısrîn ve şehru zi’l-ka’de

sene ‘aşera ve miete ve elf

Kayd fî 14 zi’l-hicce-i şerîfe sene 112

be-makâm-ı Edirne el-mahrûse

K3/98/782

Tımar tevcihi ile ilgili fermandır.

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alay beğisi 'Osman zîde kadrühü ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüb Kütahya (...) (...) nam karye ve gayrında ve sâliyesi yedi yüz on beş akçe tımara mutasarrıf olan (...) tımârında iki kılıç cem' olub tasarrufuna hilâf-ı kânun (...) yine paşa-yı mezbûrede karye-yi merkûm ve gayrında iki bin yedi yüz on beş akçe tımâr 'uhdesinde olmağın bir kılıç bundan akdem meylilsefer-i arz Kütahya kazasında on üç bin akçe tımara emr-i şerîfim virilen uzun boylu siyah gözlü acık kaşlı râfi-i tevki'-i refi'-ü's-sân -ı hâkânî müşârü'l ileyh zîde pâyende ğayrına recasına (...) arz etmeğın tımarı olunup (...) (...) (...)sân olup alay beyisi bayragı altında sefere eşmek şartıyla tevcih olunup (...) şabanın guresinden der'uhde ve ismü şevvalin evâsıtından hükm-i şerefim (...) (...) tezkiresin izâlîne hükm-i fermânım (...) zikr olunan iki bin yedi yüz on beş akçe tımar vech-i meşrûh üzere iki kılıç tasarruf idüp (...) (...) itdirmesi bâbında tevhidinle ber-vech-i teslîm olan ber-vech-i (...) olan bin akçe olmak üzere mezbûra kötölemek eylediğın bilinmek tevassıtıyla(?) ber -vech-i teslîm olan bin akce (...) tevcih olunub ve (...) zikr olunan (...) tâbi'-i mezbûr ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûre yedinde ma'a (...) (...) mutasarrıf (yırılmış) 4 (...) tımar 27159830 (...) 320 hidemât-ı mezbûra muhafız ve sa'iren hakimsin (...) (...) ber-mûcib -i defteri-i hâkânî şerîfimde mer'i ve mü'eddâ kıla ol-bâbda hiç ferd mâni' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i 'timâd kılalar

Nahiye-i Kalınviran der livâ-yı Kütahya

karye-i (...) tâ bi'-i Kalınviran

Hüseyin veled-i Yusuf

K3/99/783

Salih nam mustahfızın çayrlarına haricden dahl olunmaması ve sınırının ihlal edilmemesi için gelen fermandır.

Hicri: Zi'lhicce 1111 / Miladi: Mayıs-Haziran 1700

Akzâ kudâti'ı-müslimîn ulâ vulati'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'i'l-alemi '-ş-şerî'ate ve'd-din vârisi'l-ulûmi'l-enbiya ve'l-murselin el-muhtassu bî -mezid-i inâyeti 'meliki'l-muîn mevlâna Kütahya Kadısı zîde fazlühü tevki'-i refi'-i

humâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kütahya kal 'ası müstahfizlarındân dârende-i fermân-ı hümâyûn Salih nam mustahfiz südde -i s'adetime 'arz -ı hal idüp berât -ı şerîfimle mutasarrıf olduğu mustahfiz timârı yedlerinden kaza-i mezbûr muzahfatından Kılıçran n'ahiyesine tabi 'sancaklar nâm karyenin mümtaz ve muin sınırı dahilinden kadîm-i eyyâmdan berü resm-i karye-i mezbûre mustahfizları tarafından alınagelen bir miktar otu biçilür çayırlarıyçün civârında vâki' Belekar nam karyenin sipâhîsi olan [ ] nam sibahi kendu karyesi toprakında olan çayırlarının resmin almağa kana'at itmeyüb ol çayırları dahî benüm mezkûr karyenin mümtaz ve mu'în senevi olan çayırlarında resmin sizden alırım diyu dahl ve nizadan halî olmadığı bildürüp men' ü def olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin buyurdum ki husûs-i mezbûre tamam-ı hak ve 'adl üzere mukayyed olup göresin toprakları mesa'î ve mahlût olmayup senevîleri mümtaz ve mu'în ve resmi nizâ' olan çayırlara dahl iden merkum sibahinin mezkûr karyesinin mümtaz ve mu'în sınırı dahilinde kâdîmi'l-eyyamdan beri resmi mezbûrun tımarı tarafından alınagelen kadîmi çayırlarından olmayup fi'l vâki' bunun mezkûr karyesinin mümtaz ve mu'în sunurû dahilinde kadîmi'l-eyyamdan beri ve resm-i karye-i mezbûre mustahfizları tarafından alınagelen kadîmi çayır yerlerinden iken mezbûr sipahi hilâf-ı kanûn nizâ' eylediği vaki' ise men' ü def' ve vech-i meşrûh üzere olan çayırların resmi üslûb-ı sâbık üzere buna ahz u kabz itdirüb min ba'd kanun ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb ve kazıyyede medhali olmayanları dahl u ta'arruz itdirmeyüb eslemeyüb 'inâd ve muhalafet üzere olanları ism ü resimleriyle yazup Âstâne -i sa'adetime 'arz eyleyüp husûs-ı mezbûr için bir dahi şikâyet olunup emrim varumlu eylemeyesin şöyle bilen alâmet-i şerife i'timad kılasın

Tahrîren fî evâzıt-ı zil-hıccce sene ihdâ aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye

K3/99/784

Sazanos nahiyesi virâncık nâm karyede zeamete mutasarrıf olan Muhlis' in Abidin Ağa' yı tasarrufa ta' yinidir.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kütahya nahiye-i sancağında Sazanos nahiyesinde virâncık nâm karyede ve gayriden berât-ı padişahî ile mutasarrıf olduğum ze'âmetimiz kurâlarının hâsılı olan a'sâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı 'örfiyye beher sene olageldüğü minvâl üzere iş bu yüz on iki senesinin zabt ve tasarrufıyçün yalnız iki bin guruşa kıdveti'l-

emâsil ve'l-akran Abidin Ağa'ya tefviz olunup işbu hurûf kütüb-i tahrîr idene virilmiştir tarafımızdan ve' taraf-ı ahardan kimesne müdâhale eylemeye

Tahrîren fit-tarihi'l-mezbûr

el-muhibb-i muhlis mustahfızı'l-mezkûr hâlâ

K3/99/785

Altuntaş nahiyesi küçük nam karyede vâki Sülemiş baba evkaftı zaviyesine seyid Osman'ın yerine Ali Halifenin zaviyedar olduğuna dair beraattır.

Nişân-ı şerîf-i alîşân samî-i mekân-ı Sultan ve tuğra-yı gara-yı cihan sitan-ı hakanî hükmi oldur ki,

işbu râfi'î tevki'-i refi'ü'ş-şân-ı sehriyârî kıdvetü's-suleha'î's-salîkin 'Ali halife zîde salahu divân-i hümâyünüma 'arz -ı hâl sunup Kütahya sancağında nefsi Kütahya kazâsı musafâtından Altuntaş nâhiyesinde Küçük nam karyede vaki' müteveffa Sülemiş Bâba evkâfi zâfiyesinin bundan akdem vazife-yi muanesiyye zâviyedârı olan Seyyid Osman nam kimesnenin kars-ı yedinden zâviye-i mezkûrda kendüye tevcîh olunup berât-i şerîf-i âlişânım virilmek bâbında inâyet reca etmeğin mezbûr mahall ü müstahak olmağın hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhanem zuhûra getirüb mûmâileyhin kendi' arz-ı hali ve bin yüz sekiz senesi rebî'ul-evveli'nin yirmi beşinçi günü tarih-i müverah virilen ruus-i hümâyûnum mûcibince merkûm Seyyid Osman ref'inden mûmâileyhe tevcîh idüp berât-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnu virdim ve buyurdumki mûmâileyh 'Ali Halife zîde salahu varup ref' olunan merkûm Seyyid Osmanın yerine zâviye-i mezkûreye zâviyedâr olup eda-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel zâviyedâr olanlar tevcîhi üzere zâviyedâr olup zapt u rapt idegelmişler ise mûmâileyh 'Ali Halife dahi ol-minval üzere zâviyedâr olup mutasarrıf ola. Ol bâbda ref'olunan merkûm Seyyid Osman ve taraf-ı ahardan hiç ferd vicâhen mine'l-vücûh kat'an mani' ve müzâhim olmayup min ba'd dahl u ta'arruz kılmaya, şöyle bileler, alâmet-i şerîfe itimat kılalar

Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-ısrîn

şehr-i Rebiülâhir sene semâne ve m'ete re elf

bemakâm-ı Edirne

K3/99/786

Küçük Mustafa' nın alageldiği rûsamat ve mahsûlatı cüz'i ve küllî deruhde ve iltizâm itmekle muhâfaza eylesiyçün merkûm Subaşı nasb ve ta'yîn olunub zabtıçün varaka tahrîr olunduğunun buyrulduşudur.

Hicri: 1 Muharrem 1113 / Miladi: 8 Haziran 1701

Şehir subaşı Küçük Mustafa

Bi'l-fiil Kütahya'da mesned-nisîn şeri'at garra faziletlü semâhatlu efendi hazretlen'ba'de't-tahiyeti's-sâfiye inhâ olunur ki taht-i hükümet ş'arlarınızda vâkı' nefsi şehri Kütahya'da sa'i ve ehl-i hisârdan muhâres i cüm subaşı nasb olunmağın sükkân ve asûde ve me'zûn olup mu'tâd-i kadîm olmağın işbu bin yüz on üç senesi muharremi'l haram guresinden üç ay tamamına varınca her mah ellişer guruş olmak üzere dârende-i hurûf Küçük Mustafa zîde kadrehuya sipariş olup bac-ı bazar ve ihtisap ve yave ve kaçgun ve sa'ir alageldiği rûsamat ve mahsûlatı cüz'i ve küllî deruhde ve iltizâm itmekle muhâfaza eylesiyçün merkûm Subaşı nasb ve ta'yîn olunub zabtıçün varaka tahrîr olunmuştur ve inşaallahu te'âlâ vech-i meşrûh üzere zabt itdirilüb subaşılığa müte'allik umûr ve husûslarda âharda bir ferd dahl u ta'arruz itdirilmeyüb ber-mu'tâdları olan beher mâh elli guruş tarafımıza edâ ve teslim eyledikçe âharı müdâhale itdirmeyesiz

Tahrîran fi't-târîhi'l-mezkûr

K3/99/787

Otlak resmi için gönderilen fermandır.

Hicri: Cemaziyelahir 1113 / Miladi: Kasım 1701

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şeri'ate ve'd-dîn vârisü ulümü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezâdi inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya kâdisı zîdet fezâilühü tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Kütahya kal'ası mustahfizlarından dârende-i fermân-ı hümâyûn 'abdurrahman nam mustahfiz südde-i sa'âdetime "arz-ı hâl idüb Kütahya sancağında Arslanapa nâhiyesine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Gedik tımarı karyelerinden kaza-i mezkûra tâbi' İğdecik nam karyesi toprağına otlak zamanında hâricden koyunlarıyla gelüb durub otundan ve suyundan intifâ' idüb 'öşr ve

resm gibi nesne verilen kânûn üzere otlak resmi talep eyledikde bunların te'allül üzere oldukların bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum recâ etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezbûre tamam-ı mukayyed olub göresin 'arz olunduğu üzere timârı karyeleri toprağı-ında otlak zamanında hâricden koyunlarıyla gelüb durub otundan ve suyundan intifâ' idüb 'öşr ve resm gibi nesne vermeyen her kim olursa olsun her üç yüz koyunların bir sürü 'add idüb a'lâ sürüden bir koyun evsat sürüden bir şinik ednâ sürüden bir toklu otlak resmi hükm idüb alıvirüb tımarı mahsûlüne gadr olunmalı eylemeyesin min ba'd kânûn emr-i hümâyûna muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin eslemeyeni yazıb bildirüb husûs-ı mezbûr için bir dahî 'adem varumlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâsıtı cemâziye'l-âhir

sene isnâ 'aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/100/788

Anadolu eyaleti mütesellimliğinin 'Ali Ağa'ya tekrar verildiğinin buyrulduşudur.

Hicri: 10 Muharrem 1113 / Miladi:18 Haziran 1701

Selim ağanın mukarrer buyrulduşu

Kütahyada hâlâ mesned-nişîn-i şerîf-i garrâ 'izzetlü fazîletlü efendi hazretleri ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân Kütahyada hâlâ mütesellim olan 'ali ağa ve vilâyet-i mezbûre kethüdâsı ve yeniçeri serdârı ve sâir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüm inhâ olunur ki bundan akdem Karaman ve Sivâs eyâletleri Bağdâda me'mûr olmağın hîn-i iktizâda zikr olunan eyâletlerin ve gerek hâlâ mutasarrıf olduğumuz Anadolu eyâletinin tanzîm-i ahvâli husûsunda bezl-i kudret olmak şartıyla eyâlet-i mezbûr bin yüz on iki zi'lhiccesinin dokuzuncu gününden tarafımıza kemâmân ibkâ ve mukarrer kılınub hidemât-ı 'aliyyede bulunmamız bâbında şeref sūdûr iden emr-i celîlü'ş-şân vürûd itmeğın livâ-yı mezbûrenin mütesellimliği kemâ fî'l-evvel mûmâ ileyh 'ali ağa zîde kadrühü tefvîz ve sipâriş ve zabtıçün buyruldu isdâr olunmuşdur vüsûlünde gerekdir ki vech- i meşrûh üzere livâ-yı mezbûreyi mûmâ ileyh zabt u rabt ve vâki' olan mahsûlât ve mersûmât ve tapuyı zemîn ve cürm-i cinâyet ve sâir bâd u hevâ siz ahz u

kabz eylemenize âhardan bir ferdi dahl u ta'arruz itdirmeyesiz ve sen ki mütesellimimiz 'Ali ağa zîde kadrühüsün çeşm-i küşâyı basîret idüb zabt u rabt ve himâye ve sıyânet-i ra'yyet eylemende bezl-i kudret ve a'mâl-i pesendîde vücûda getürmek üzere livâ-yı mezbûr mütesellimliğini sana tefvîz ve sipâriş olunmuşdur ana göre hareket ve 'amel ve hilâfından begâyet ihitrâz ve mûcib-i buyruldu ile 'amel eyleyesiz deyü buyruldu

10 m.sene 1113

K3/100/789

Anadolu eyaleti mutasarrıfı vezir Abdi Paşanın Karaman, Sivas ve Bağdat eyaletlerinde mutasarrıf olarak hizmet vermesi için fermanıdır.

Hicri: Zi'lhicce 1112 / Miladi: Mayıs 1701

Anatoluya mukarrer emr-i şerîf

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdebbiru ümûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re's-i sâib mümehhid-i bünyânü-d – devletühü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkânül asâkir ve'l-iclâl el-muhtas bi-sunûfi 'avâtıfu'l-melikü'l-a'lâ Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîrim 'abdi paşa edâmellâhü te'âlâ 'iclâlehü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen vüzerâ-yı a'zamımın yarar ve nâmdârı ve mahlası fehâmımın enver-dîde ve kâr-güzârı olub her vechile mustahıkk-ı 'inâyet ve nizavâr-ı 'atîfet olduğun ecilden bundan akdem Karaman ve Sivâs eyâletleri Bağdada me'mûr olmağın hîn-i iktizâda gerek zıkr olunan eyâletlerin ve gerek Anadolu eyâletinin 'avn-i hakla tanzîmi umûrunda bezl-i kudret şartıyla eyâlet-i mezkûr sana tevcîh olunub üzerinde ve zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet –i ra'yyet bâbında mücerred ve sâ'i olmak ile hâliyâ hakkında mezîd-i 'inâyet-i 'aliyye-i şâhâne ve meziyet-i re'fet-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getirilüb işbu sene isnâ 'aşere ve miete ve elf zilhiccesinin dokuzuncu gününden sene-i sâbıkdan ziyâde hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i makdûr olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ibkâ ve mukarrer kılındığı üzere sene-i sâbıkadan ziyâde hidemât-ı 'aliyyemde bezl-i kudret eylemek şartıyla eyâlet-i mezkûreye kemâfi'l-evvel sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ve sıyânet-i ra'yyet bâbında sâir fermânım olan hidemât-ı 'aliyyenin edâ eylenmsei ve tekmîlinde bezl-i makdûr ve sa'îne mahsûr eyleyüb min ba'd fukarâ ve ra'yyet ve sükkân-i vilâyet emr-i şerîfime muhâlefet eyâletine âharı dahl u ta'arruz itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

Tahrîren fî evâili zi'lhiccei'ş-şerîfe sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

Be-makâm-ı Edirne el-Mahrûse

Tıbkı aslihi'l-hatar nemmakahü'l-fakîrullahi te'âlâ

Mehmed el-kâdî (...) Hisâr

'ufiye anhü

K3/100/790

Bağdat eyaletindeki eşkiyâya karşı lâzım geleni yapmak üzere silâhdar Mustafa Ağa irsal kılındığına dair buyruldu.

Hicri:10 Muharrem 1113 / Miladi: 18 Haziran 1701

Kütahyada hâlâ mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ 'izzetlü fazîletlü efendi hazretleri ve Mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân Kütahyada hâlâ mütesellimimiz olan 'Ali ağa zîde kadrühü ve vilâyet-i mezbûrun kethüdâsı ve yeniçeri serdârı ve sâir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve kurâ zâbitleri size inhâ olunur ki bundan akdem fermân-ı şerîfe ile eyâletleri Bağdada me'mûr olmağın hîn-i iktizâda zikr olunan eyâletlerin gerek hâlâ mutasarrıf olduğumuz Anadolu eyâletinin tanzîm-i ahvâli husûsunda bezl-i kudret olmak şartıyla eyâlet-i mezbûre bin yüz on iki zilhiccesinin dokuzuncu gününden tarafımıza kemâkân ibkâ ve mukarrer kılınub hidemât-ı 'aliyyede bulunmamız bâbında şeref-sudûr iden emr-i celîlü's-şân mûcibince i'lâm ve izâ'at için buyruldu ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân silâhdâr Mustafa Ağa zîde kadrühü ile irsâl kılınmışdır vüsûlunda gerekdir ki siz Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin eşkiyâ ve harâmzâde ve (...) (...) gezüb zulm ü te'addî hirâset iden kapusuz levendât ve sâir tavâif-i eşkiyâdan bir ferdi gezdirmeyüb ahz ve kal'a ve tathîr-i memleket itdirmeğe ihtimâm-ı tam eyleyesiz ve sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin sen dahî çeşm-i basîret ve zabt u rabt-ı memleket ve hıfz u hirâset-i ra'iiyet eylemekde ihtimâm ve te'addî ve bâ-husûs kutta'-i tarîk ve sâir zikr olunan eşkiyâların zuhûruna ittifâk ve ittihâd üzere ahz ve kal'a-bend ve vukû'u üzere 'arz u i'lâm eylemekde bezl-i kudret eyleyesin diyu buyruldu

Fî 10 m. Sene 1113

Defter-i Hânehâ-i bedel-i nüzûl kazâ-i mezkûrun der-livâ-yı Kütahya an (...) Sene 1113 ber-mûcib-i defterhâne-i 'âmire

Kütahya ma'a Tavşanlı

Hâne 644

K3/100/791

Kütahya kadılarının bedel-i nüzulleri cem'u tahsil etmelerine dair fermanıdır.

Hicri:20 Rebiülahir 1112 / Miladi:4 Ekim 1700

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü ve Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hazîne-i 'âmirem defterleri mûcibince livâ-yı mezbûrda vâki' kazâların üç bin yedi yüz yirmi yedi ve bir rub' ve iki sülüs ve bir buçuk seb'a nüzûl hâneleri olub bin yüz on üç senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen bedel-i nüzûllerin cem' u tahsîl olunmak lâzım gelmeğın der'uhde olunub eline mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti virilmekle zamanı hulûl eyledikde mûcibince cem' u tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezkûr vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî livâ-yı mezkûrda vâki' ol mikdâr nüzûl hânelerinin târîh-i mezkûre mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden altışar yüz akçe bedel-i nüzûlleri irsâl olunan mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri ve sûreti mûcibince cem' u tahsîl ve dâhil-i hazîne-i 'âmirem itdirdüb hilâf-ı emr ü defterden te'allül ve muhâlefet itdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşir-i mezbûrun cihet-i mu'ayyene için her bir hânelerinden otuzar akçe dahî vech-i ma'âş aldırub bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe aldirmayasız ve hîn-i tahsilde mübâşir için alınan akçenin her yüz on akçesinden esedî guruş aldırub ve eşref-i cedîd ve frenk altunu iki buçuk guruşa ve şerîfi ve macar altunu iki guruş bir rub'a ve hâlisü'l-a'yâr dîvânî paranın kırkı bir guruş hesabı üzere aldırub bundan ziyâde ve noksana olunmaya ve aldirmayasın kesr-i defterden ve noksan-ı hâneden ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ısrîn şehru rabî'ul-âhir

sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Kostantiniyye

Defter Hânehâ-i 'avârız kazâ-i mezkûrîn der livâ-yı Kütahya an (...) 1113 ber-mûcib-i defterhâne-i hazîne-i 'âmire

Kazâ-i Kütahya hâne 622

Bedel-i mütekâ'idîn beher hâne 40 akçe 24877

K3/100/792

Kütahya kadılarının avâızları cem'ü tahsil etmelerine dair fermandır.

Hicri:20 Rebiülahir 1112 / Miladi:4 Ekim 1700

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü's-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulümü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya kâdisı zîdet fezâilühü ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki'olan kâdılar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hazîne-i 'âmirem defterleri mûcibince livâ-yı mezbûrede vâki' kâdîlıkların üç bin yüz seksen bir buçuk ve iki sülüs ve buçuk rub' ve bir buçuk seb'a 'avâız hâneleri olub bin yüz on üç senesine mahsûb olmak üzere 'avâızları cem' ü tahsîl olunmak lâzım gelmeğın der'uhde olunub eline mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri sûreti verilmeğın mûcibince zamanı hulûlünde cem ü tahsîl olunmağa fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i mezkûr vardıkda bu bâbda vâki' kâdîlıklar ol makûle 'avâız hâneleri olub târîh-i mezkûra mahsûb olmak üzere her bir hânelerinden yüz akçe 'avâızları ve yine her bir hânelerinden kırkar akçe bedel-i mütekâ'idîn akçelerin irsâl olunan mühürlü ve niş'anlu mevkûfât defteri mûcibince cem' u tahsîl ve dâhil-i hazîne-i 'âmirem idesin hilâf-ı emr-i defter kimesneye te'allül ve nizâ' itdirmeyesiz ve bundan mâ'adâ mübâşir-i mezbûrun cihetiyeçün her bir hânelerinden ellişer akçe dahî aldırub bundan ziyâde bir akçe ve bir habbe alunmaya ve aldirmayasız ve hîn-i tahsilde mîrîyeçün alınan akçenin her yüz on akçesinden bir buçuk esedî guruş aldırub ve eşref-i cedîd ve frengi altunu iki buçuk esedî ve şerîfi ve macar altunu iki guruş bir rub' ve hâlisi'l-a'yâr pârenin kırkı bir guruşa aldırub ve ziyâde ve noksân alunmaya ve aldirmayasın kesr-i defterden ve noksân-ı hâneden ve fermânımdan ziyâde talebiyle zulm ü te'addîden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fi'l-yevmi'l-'ısrîn min şehru rebî'u'l-âhir

sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

K3/101/793

Süleyman, Mehmed, Mustafa ve 'Osmân nam kimesneler yekdil olub Şeyh Halîl bi-gayr-i hak te'allül eyledikleri der-i devletie 'arz ve i'lâm olunmağa ahvâlleri teftîş ve tefahhuş ve hak ve 'adl üzere görölüb katli mûcib tehmîd-i sâyikaları sâbit olmayub ahvâlleri tesbît olur ise ihtilâh-ı nefis idince Kıbrıs cezâiresinde Magosa kal'asınca kal'a-bend itdirilmek fermânıyla zühûra hitâben mevcûd fermân-ı 'âlişân sâdır olub Kütahya mütesellimi 'Ali Ağa'nın me'mûr olduğu husûslarda kâni' olmak üzere seyyîd Mehmed Efendi vekîl alıkoyub her husûslarda gereği gibi ihtimâm eylemesi için buyrulduğur

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahyada hâlâ mütesellim olan 'Ali ağa zîde kadrühü inhâ olunur ki (...) kasabası sâkinlerinden Süleyman ve erkarındaşları hevâlarına tâbi' Mehmed ve Mustafa ve 'Osmân nam kimesneler ile yekdil olub yine kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Şeyh Halîl bi-gayr-i hak te'allül eyledikleri der-i devlete 'arz ve i'lâm olunmağa ahvâlleri teftîş ve tefahhuş ve hak ve 'adl üzere görölüb maktûl-ı mezbûrı merkûm bir neferi katl eyledikleri zâhir olursa şer'ile sübût bulduğu üzere sicil ve hüccet olunduktan sonra (...) mezbûrları bilâ emân katl eyleyüb ve şeyh-i mezkûru itdikleri sübût bulmadığı halde katli mûcib-i (...) dahî 'ıyâlleri şer'ile sâbit olur ise sicil ve hüccet itdirilüb yine kezâlik bilâ te'hîr katl olunub katli mûcib tehmîd-i sâyikaları sâbit olmayub ahvâlleri tesbît olur ise ihtilâh-ı nefis idince Kıbrıs cezâiresinde Magosa kal'asınca kal'a-bend itdirilmek fermânıyla zühûra hitâben mevcûd fermân-ı 'âlişân sâdır olub kazıye-i mezbûre hâlâ bulunduğum mahalle mübâyaka ba'id olduğundan (...) (...) olmağın sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin husûs-ı mezbûr tarafımızdan beş me'mûr ve ta'yîn olunub taraf-ı devlet-i 'aliyyemden gönderilen mübâşir ile kazâ mahalline varub mazmûn fermân-ı 'âlişân-ı fermânımda icrâ eylemek bâbında buyruldu irsâl olunmağın Kütahyada me'mûr olduğun me'hûr husûslarda kâni' olmak üzere (...) olan seyyîd Mehmed Efendi zîde şerefühü sa'âdetlerini vekîl alıkoyub her husûslarda gereği gibi ihtimâm eylemeniz (...) ve sipâriş eylemek bâbında buyruldu ihrâz ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühü ile irsâl olunmuşdur vüsûlunda gerekdir ki sen ki mutasarrıfımız mûmâ ileyhsin vech-i meşrûh üzere sen me'mûr olduğun mahalle (...) adamlarınla varub âharı hakk ve ol bâbda sâdır olan fermân-ı 'âlişân-ı mazmûna takayyüd ve mûcibince ısdâr kılınan buyrulduğumuz ile 'amel ve mahal-i merkûma varub gelince Kütahya mütesellimliğine

ve lâzım gelen husûslarda hizmetde bulunub hak ve ihtimâm eylemek için yerine mûmâ ileyh Seyyîd Mehmed Efendiyi vekîl alıkoyub iktizâ iden umûr-ı hidemâtdan ikdâm ve kıyâm eylemeyesiz muhkem tenbîh be tavsiye ve mûcib-i buyruldu ile ‘amel eyleyesiz diyu buyruldu

K3/101/794

Cebellû bedellerinin cem’u tahsiline dair fermandır.

Hicri:2 Şevval 1112 / Miladi: 12 Mart 1701

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâti’l-müvahhidîn ma’denü’l-fazlü ve’l-yakîn râfiu’l-a’lâmü’ş-şerî’atü ve’d-dîn vârisü ulûmü’l-enbiyâ-i ve’l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü’l-melikü’l-mûîn mevlânâ Kütahay kâdîsı zîdet fazlühü tevkî’ refi’ hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki kıdvetü’l-emâcid ve’l-a’yân edâmâllâhü te’âlâ Mustafa zîde mecdühü dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl idüb ıstâb-ı ‘âmirem davarlarının arpa ve saman bahâlarıyçün bin yüz on üç senesine mahsûb olmak üzere Kütahya sancağının cebelû bedellerini tahsîl tefvîz ve emr ü defter virilmek bâbında ‘inâyet recâ itmeğın hazîne-i ‘âmiremde mahfûz olan baş muhâsebe cebelû bedellerinin cem’ ü tahsîli henüz der-kenâr olundukda imdi ıstâbl-ı ‘âmirem için lâzım olan arpa ve saman bahâsına takas olunmak üzere emr ü defteri virilmek mûcibince cem’ u tahsîl itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve Alaybeyleri ve çeribaşaları târîh-i mezkûre mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûrda vâki’ bi’l-cümle zu’amâ ve erbâb-ı tımâr ve cebelû mütekâ’idîn olanları yedlerinde olan cedîd berâtları mûcebince her birinin akçe yazularından bir nefer cebelû ve her bir neferinden kırkar guruş bedellerin mûmâ ileyh tarafından yerlü yerinden cem’ ü tahsîl ve ıstabl-ı ‘âmirem için mübâya’a olunan arpa ve saman bahâsına sarf olunmak üzere mûmâ ileyhe teslîm itdirilmekde cümleiniz takayyüd-i tam ve sa’î ve ihtimâm eyleyesiz ve livâ-yı mezbûrede bir nefer cebelû hâriç kalmamak üzere sen ki livâ-yı mezkûr alaybeğisisin livâ-yı mezbûrede olan ze’âmet ve tımârı baş kalemi ve yazuları ve mutasarrıflarının isimleriyle ‘ale’l-esâmî memhûr defter virüb mûcebince cebelû bedellerin cem’ ü tahsîl itdiresiz şöyle ki cebelû bedelleri ve birer cebelû ve tekâ’idînin bir neferi ihkâ ile mübâşir-i mezkûrun yedine virilen defterden hâriç kalub taraf-ı mîrîden gadr olunmak ihtimâli olur ise sana bir vechile ‘özü ve cevâbın mezmû’-ı hümâyûnum olmayub (...) mu’âteb olmanızı mukarrer bilesin

ana göre bsîret ve intibâh üzere hareket ve bir neferi ihtikâ ile taraf-ı mîrîye gadr eylemekden ictinâb eylesen ve livâ-yı mezbûrede (...) mütekâ'dîn olanların üzerlerine edâsı lâzım gelen cebelü bedellerin virmemek için biz kendimüz varub teslîm-i hazîne ideriz diyu te'allük ve muhâlefet idenlerin ze'âmet ve tımârım (...) ve bî-hâsıldır diyu kendüyi ihtifâ veyahud âhar kazâya firâr ve gâib idenlerin ma'rifet-i şer'le subaşılardan ve karyeleri mahsûlünden 'alâ eyyi hâltahsîl ve kendüye te'allül ve muhâlefet itdirmeyesin ve sen ki tahsîldâr-ı mûmâ ileyhsin ol makûle cebelü bedellerini edâda te'allül ve muhâlefet idenlerin mutasarrıf oldukları ze'âmet ve tımârları âhara tevcîh olunmak üzere açula der-i devlet-medârıma 'arz ve i'lâm idüb husûs-ı mezkûrda bir ferdi te'allül ve nizâ' itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî min şehru şevvâli'l-kerem

sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

K3/101/795

Tavşanlı'da vâki yeniçeri serdârı ref olunup yerine 'Ali nam yoldaşın nasb ü ta'yin olduğunu bildiren mektubtur.

Tavşanlıda sâkin 'Ali Efendinin serdârlık mektûbudur

Şerî'at-şî'âr Kütahya kâdîsı efendi zîde fazlühû dürer-i tahıyyât ithâfından sonra muhibbâne inhâ olunur ki hâliyâ taht-ı hükümet-i şî'ârınızda vâki' yeniçeri serdârı ref olunub yerine işbu sâbık üzere yirmi altıncı sekbânların 'Ali nam yoldaş nasb u ta'yîn olunmağın işbu mektûb tahrîr ve irsâl olundu vüsûlünde gerekdir ki merkûmu serdârlığı umûrunda istihdâm idüb müdâhale itdirmeyesin ve ol cânibde yeniçeri ve cebeci ve tobcu ve gilmân-ı 'acemî ve kul oğulları ve süvârî ve sekbânân merkûmu üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taştâ ve re'yinden hâriç vaz' u hareket eylemeyüb itâ'at u inkıyâd üzere olalar ve tavâif-i mezbûreden bilâ vâris ma'rûf-ı fevt olanların muhallefât ve metrûkâtların ma'rifet-i şer'ile merkûma ahz u kabz ve sük-i sultânîde fûruht ve hâsıl olan nukudu mûmzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle bu cânibe irsâl ve ittisâl itdirdesiz ve lâkin hilâf-ı şer'i şerîf bir ferde zulm ü te'addî itdirmeyesiz bâkî 'alem şerî'at dâim-bâd

Mehmed sipâhiyân-ı 'âli dergâh-ı 'âlî hâliyâ

K3/101/796

Esbbaşân(?) mukâta'ası voyvodasına menzîl bârgîri virüb 'avk ve tecâvüzden begâet ihitrâz edilmesi için buyruldu.

Hicri: 16 Muharrem 1113 / Miladi:23 Haziran 1701

Kütahya vâlisine sa'âdetlü 'Âbdî Paşadan buyruldu

Şerî'at-şî'âr tarafımızdan Esbbaşân(?) mukâta'ası voyvodası olduğu mahalle varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüm inhâ olunur ki hâlâ umûr-ı mühime ve ziyâde müsta'cele husûsusiyçün ulağla irsâl olunmağın buyruldu ısdâr kılınmışdır vüsûlünde gerekdir ki kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise yalnız bir nefere yalnız bir re's menzîl bârgîri virüb ta'cîl 'ale't-ta'cîl emîn ve sâlim-i birbirlerimize ulaştırub 'avk ve tecâvüzden begâet ihitrâz ve mûcib-i buyruldu ile 'amel eyleyesiz diyü buyruldu

Vasale min 13 sene 1113

Kayd min 16 m.

K3/101/797

Edirne' den Anadolu' ya kadar yol üzerinde ücret talep olunmaması için fermandır.

Hicri: 20 Safer 1113 / Miladi: 28 Temmuz 1701

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm Edirnedan Anadolu vâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde fazlühûm ücreti menziciler yedinde müctemi' olan akçeden hîn-i hisâbda deynlerine mahsûb olmak üzere ücret talep olunmamak şartıyla re's menzil bârgîri virilmek üzere sâdır olan fermandır

Fî'l-yevmi 20 saferu'l-hayr sene 1113

K3/101/798

Anadolu vilayeti vâlisi Abdi Paşanın Kütahya' da lazım gelen konakların tedarik ve ishar ettirmesi babında buyrulududur.

Hicri:22 Safer 1113 / Miladi: 30 Temmuz 1701

‘Abdî paşa hazretlerinin konak buyruldusu

Kütahyada hâlâ mesned-ârâ-yı şerî’at ‘izzetlü fazîletlü efendi hazretleri ve mefâhiru’l-emâsil ve’l-akrân a’yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüm inhâ olunur ki mansıbımıza varılıb oturulmak üzere taraf-ı devlet-i ‘aliyyeden emr ü fermân buyurulub hâlâ Kütahya sana tevcîh ve ‘azîmet ve vârid olur kimesne firâr verildiğinde (...) (...) lâzım gelen konakların defter olundukları üzere tedârik ve ihzâr itdirilmek bâbında buyruldu ısdâr kılınmışdır vüsûlunda gerekdir ki husûs-ı mezbûrda imhâm-ı tâm ve konakların bir sa’ât evvel tedârik ve âmâdeliğininde takayyüd-i tâm eyleyesiz inşaallahü te’âlâ cumaertesî gün varub nüzûl olunmamız emr-i mukarrerdir ana göre hareket ve ‘amel ve ihmâl ü tekâsülden tevakkî eyleyesiz

Fî 21 safer sene 1113

Kayd fî 22 min safer sene 1113

(...) Zâde Mehmed ağa an seyyîd ‘abdülhalîm çelevî

(...) Nâhiye-i Balak der-livâ-yı Kütahya

ber tahvîl hâlî ve bilâ sâhib (...)

(...) tâbi’-i Balak 3273

(...) tabi’-i m. 2900 1000

ağaoğlu tâbi’-i m. 2840 1000

fî 21 li-sene 1113

yekûn 3273 1000

zu’amâ ve erbâb-ı timâr devlet-i ‘aliyyenin mu’tâdiye ‘askeri olub seferler ve imdâdları iktizâsıyla tevcîhât umûru gâh ‘askerlere gâh

K3/102/799

Vâlide sultan'ın başmaklığı olan Zile hassının raiyetinden yerlerinden kalkub varub tahti kur'ada buldukları mahalde kaldurulup yerlerine nakil ve iskan olunmâları babında fermandır.

Zile re'âyâsı fermânıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-mûin mevlânâ Kütahya kâdîsı zîde fezâilühü ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm ve [ ] ve [ ] kâdîları zîde fezâilühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki seyyîdeti'l-muhadderâti'l-celîleti'l-muhassenât bâhiyeti'l-müstevrât dâri'l-mesân ve'l-asarât(?) vâlidem sultan dâmet 'ismetühânın başmaklıkları hizmetinde olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekâbir el-hâc Mehmed dâme mecdühû südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl buyurub müşârun ileyhânın mutasarrıf oldukları başmaklığı hâsıllarından Zile hâssının defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından ba'zıları kadîmî yerlerinden kalkub varub taht-ı kazâlarında vâki' kurâda ve 'askerî çiftliklerinde tavattun itmeleriyle hassa noksân-ı defter olduğun bildirüb ol makûle hâss-ı mezkûrun re'âyet buldukları mahalde hâss-ı merkûme voyvodası ma'rifetiyle kaldırılıb kadîmî yerlerine nakl ve iskân olunmâları bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kânûn üzere iskân itdirilmeleri emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel ve bu husûs-ı mezbûrede tamâm-ı mukayyed ve südde-i sa'âdetimdem ihrâç olmasiyeçün memhûr-ı sahîh-i sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüb göresin ol göçüb giden re'âyâ hâss-ı mezkûrlar defterlerinde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından ve varub sâkin oldukları yerlerde 'avârız hânesine kayd olunub on uzun sene geçmiş değil ise voyvodayı mûmâ ileyh ma'rifetiyle kaldırub kadîmî yerlerine gönderüb nakl ve iskân itdirmedi (...) oldukları yerlerinde 'aârız hânesine kayd olunub ve sâkin olalı on sene geçmiş ise ol makule re'âyâyı kaldırmak olmaz oturdukalrı yerlerde üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra'iyetlerin kânûn ve defter mûcebince voyvodalarına alıvirüb hilâf-ı kânûn te'allül itdirmeyesiz min-ba'd kânûn u defter emr ü hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâili ramazânü'l mübârek sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Tıbbku aslıhü'l-hâkânî (...) (...) (...) Mehmed ğufira leh

Kayd fî 23 min (...) sene 113

K3/102/800

Vâlîde sultan başmaklığı haslarından Zile hassının reyasının yerlerine iskan ettirilmeleri için buyruldu.

Hicri:26 Safer 1113 / Miladi:3 Ağustos 1701

Bu dahî anındır

Kütahyada bi'l-fi'ik mesned-ârâ-yı şerî'at-ı garrâ 'izzetlü fazîletlü efendi hazretleri ve şerâyi'-i şî'âr [ ]ve [ ] ve [ ] kâdîları efendiler zîde fazlühûm ve mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve kurâ zâbitleri zîde kadrühüm inhâ olunur ki seyyîdeti'l-muhadderâti'l-celîleti'l-muhassenât devletlü 'azîmetlü vâlde sultan efendimiz hazretlerinin başmaklığı havâslarından Zile hâssının defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyet oğullarından ba'zıları kadîmî sâkin oldukları yerlerinden kalkub taht-ı kazâlarınızda vâki' kasabât ve kurâ ve 'askeri çiftliklerinde tavattun itmeleriyle mahsûl-ı hâssa noksân-ı tertîb itdiğünden kande bulunur ise hâlâ sâkin oldukları yerlerde 'avâriz hânesine ve sâkin olalı on sene mürûr itmemiş re'âyâların kadîmî yerlerine iskân itdirilmek bâbında sâdir olan fermân-ı 'âlişân mücebince buyruldu iltimâsıyla hâss-ı mezkûrun voyvodası dîvân-ı Anatoluya 'arz-ı hâl itmeğın ısdâr kılınmışdır vüsûlunda gerekdir ki siz ki kâdîlarsız husûs-ı mezbûrda vech-i meşrûh üzere ihtimâm-ı tâm ve ol makûle ra'iyet ve ra'iyet oğulları olanları kânûn üzere nakl ve iskân itdirmede ihtimâm-ı tam eylesesiz ama oldukları yerlerde vech-i meşrûh üzere 'avâriz hânesine kayd ve on sene mürûr itmiş ise nakl olunmak hilâf-ı kânûndur sâkin oldukları yerlerde rüsûm-ı ra'iyetlerin alıvirüb bir ferde te'allül ve nizâ' itdirmekden begâyet ihtirâz eylesesin diyu buyruldu

Fî 26 s sene 1113

Yevm-i kayd 26 s sene 1113

K3/102/801

Kütahya, Aydın, Saruhan, Menteşe, Karahisâr-ı Sahib ve Sultanönü sancaklarında duhân tüccarının gümrüklerinin Mustafa tarafından tahsil ettirilmesi muhâlefet olanların gümrük rüsumuna gadr ve taküyyüt edenlerin ismi resimleri ile yazılı bildirilmesine dair fermandır.

Hicri: 20 Rebiülevvel 1113 / Miladi:26 Ağustos 1701

Duhân gümrüğü fermânı an me'mûr Mustafa çelebi

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlem müdebbiru ümûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re's-i sâib mümehid-i bünyânü-d – devletühu ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân es'sa'âdetü ve'l-iclâl el-mahfûf 'avâtıfu'l-melikü'l-a'lâ Kütahya vâlisi olan vezîrim paşa edamâllahu te'âlâ 'iclâlehü ve emîri'l-ümerâ'i'l-kirâm kebîri'l-küberâ'i'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-'izz ve'l-ihtişâm el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ ber-vech-i arpalık Karahisâr-ı Sahib ve Sultanönü sancaklarına mutasarrıf olan dâme ikbâlehümâ ve akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfîu'l-a'lâmü'ş-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-mûin mevlânâ Kütahya vâlisi zîde fezâilühu ve mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya ve Karahisâr-ı Sahib ve Sultanönü sancaklarında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa zîde kadrühü dersi'âdetime 'arz-ı hâl idüb bin yüz on iki senesine mahsûb olmak üzere Aydın ve Saruhan Menteşe sancaklarının duhân gümrüğü rüsûmu tahsiline me'mûr olub lâkin zikr olunan Kütahya ve Karahisâr-ı Sahib ve Sultanönü sancaklarında duhân tüccârı gelüb taht-ı iltizâmında olan Aydın ve Saruhan ve Menteşe sancaklarından duhân mübâya'a idüb mücerred resm-i gümrüklerin virmemek için hafiyyeten kaçırub zikr olunan sancaklara getürüb fûruht eylemeleriyle gümrük resm-i alınmayub şart-ı ihtizâmına külli kadr ü zarar terettüb olmağın ol makûle hakîkaten duhânların kaçırub Kütahya ve sâir zikr olunan sancaklarda fûruht iden tüccâr tâifesi fûruht eyledikleri mahalde ma'rifet-i şer'le ahz olunub resm-i gümrüklerin bir def'a edâ eylediklerinde ellerinde ma'mûlün bih edâ tezkiresi olmayanlardan yedinde olan berât-ı 'âlişânım şurûtu üzere lâzım gelen mîrî gümrük rüsûmları tahsîl itdirilüb kimesneye te'allül itdirmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâ eylemeğın imdi

yedinde olan berât-ı ‘âlişânım mücebince ‘amel olunmak fermânım olmuştur buyurdum ki hükmi-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî tahsildâr-ı mezbûr taht-ı iltizâmında olan sancaklarda duhân mübâya’a idüb mücerred resm-i gereklerin virmemek için hafiyeten kaçırub zikr olunan sancaklara götüren ol makûle tüccâr tâifesi duhânların fûruht eyledikleri mahalde ma’rifet-i şer’le ahz olunub resm-i gümrüklerin bir def’a edâ eylediklerine ellerinde me’mûlün bih edâ tezkiresi olmayanlardan berât-ı ‘âlişânım şurûtu mücebince lâzım gelen mîrî gümrük rûsûmların tahsîl itdirdüb hilâf-ı berât-ı ‘âlişân ve mugâyir-i emr-i hümâyûn bir ferde te’allül ve muhâlefet itdirmeyesin te’allül üzere olub gümrük rûsûmuna kadr ve takayyüd idenleri ism ü resimleriyle yazub bildirüb cânib-i hazîneye gadr u zarar ve tahsildâr-ı merkûmun eline (...) ve noksân terettüb olmakdan begâyet ihtirâz eylesesiz şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî’l-yevmi’l-hâmisü ‘aşere

min şehri saferu’l-hayr sene selâse ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-Mahrûse

Kayd fî 20 min şehri rebî’u’l-evvel sene 1113

K3/102/802

Sultan Yıldırım Beyazıd Han tâbe serâhu cami’-i şenfinde İmam ve Hatib olan Avnullah Efendinin fevt olması ile vazifesinin sunullah Celebi’ ve tevcîh olunduğu berattır.

Hicri: 23 Rebiülevvel 1113 / Miladi:29 Ağustos 1701

Câmi’-i kebîr hatibi sunullah çelevi’nin berâtıdır.

nişân-ı şerif-i âlisan sâmi’-i mekân-ı saltanat tuğra-yı gara-yı cihan-sitan-ıhak’ünü hükmi oldur ki,iftihari’l-havas ve’l-mkarrebin mu’temedi’l-mülük ve’s-selâtin bi’l-fiil saray-ı âmiren ağası olup evkâf nâzırı olan Ahmed ağa dâme uluvvuhu divân-ı hümâyûnuma arz gönderüb kütahya’da vâki merhûm ve mağfürleh Sultan Yıldırım Bayezıd Han tâbe serâhu cami’-i şenfinde vazife-i muayyene ile imam ve hatib olan avnullah efendi fevt olup sulbi oğlu işbu râfi’-i tevki’-l refi’-üş -rân-ı şehriyâri sunullah’a tevcîh olunup berat-ı âlisanın virilmek recâsına arz ve ilâm eylediği ancak hitabeh paye-i saniye ve i’lâma telhis olunduk da hakkında mezid-i inâyet-i

pâdisâhanem zuhûra gehirüb ağa-yı müsârünileyhim ve sâdır olan hatt-ı hümâyunla virilan ruü's-ı hümâyunum mücibince tevcîh idüp bin yüz on üç safi-ri'nin yirmiüçüncü gününden buberât-ı hümâyün izzetmakru-nu virdim ve buyurdum ki mezbür sunullah varıb cami'-i merkümde müteveffa-yı mezbür pederi yerine imam ve hatıp olup eda-yı hizmrt eyledikten sonra bundan aledem imam ve hatib olanlar vazife-yi muayenesine tevcîhle mutasarrıf ola gelmişler ise mezbür dahi olminnuâl üzere vazife-i muayenesi evkaf-ı mezbûre mahsülünden mütevellî yedinden olub mutasarrıf ola şöyle bileler alâmet-i şerife i'hmâd kılalar

Tahrîren fil-yevmi's-sabi işrin

min saferilhayr lisene salase asere ve miete ve elf

Kayd fi 2 3 min şehr-i rebülevrel sene 1113

bemakâm-ı Edirne,el-mahrusa .m.

K3/102/803

Darıcı nam karyeden evvel ki kılıcdan Dere nam karye ve gayriden olan beş bin akçe kılıcı Mustafa 'ya virilmek üzere Darıcı nâm kâryeden olan iki bin akçe bir kılıcı 'Ali'ye tevcîh olunup Dere nâm karye ve gayriden olan kılıcı mahlül olmağla Mustafa 'ya virilmek bâbından buyruldu.

Hicri:Safer 1113 / Miladi:Temmuz 1701

Nisân-ı şerîf-i âlisan sami'-i mekân-ı tuğrâ-yı gara-yı hakâni oldur ki,leedveti'l emâsil ve'l-alırân Kütahya alaybeyisi zîde kadruhu dergâh-ı muallâma mektüb gönderüb livâ-yı mezbürda Göreselendi nahiyesinde Demre nâm karye ve gayriden yedibin akçe timara mutasarrıf olan berâtlı tımarına iki kılıç cem olup tasarrufu hilâf-ı kânun olmağla yine liva-yı mezbürden Simav nâhiyesinden darıcı nam karye ve gayriden olan iki bin akçe bir kılıç ahmed'e anın dahi (...) eylediğimden bundan akdem yararlığı arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe timâra emr-i şenfim virilen uzun boylun acik kaşlı elâ gözlü rafi'-i tevki-i refi'üş-sân-ı hakani Mustafa'ya virilmiş iken mezbür 'Ali (...) eyledim Darıcı nam karyeden evvel ki kılıcımdan Dere nam karye ve gayriden olan beş bin akçe kılıcı merküm Mustafa 'ya virilmek üzere Darıcı nâm kâryeden olan iki bin akçe bir kılıcı mezbür 'Ali'ye tevcîh olunup tahvil ve tezkire itdürüp Dere nâm karye ve gayriden olan kılıcı mahlül olmağla mezbür Mustafa 'ya virilmek bâbından

inâyet recâsına arz itmeğin tımarı olduğu sancağında sâkin olup alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla tevcîh olunmak şeneselase aşere ve mi'ete ve elf saferi'nin evâilinde hükm-i şerifim verildikten sonra tezkiresi ihrâc olmak fermânım olmadığın zikr olunan beş bin akçe timâr vech-i meşruh üzere vaiyyet itmeyen merhûm 'Ali tahvilinden ilahdası yed-i mezkûr Mustafa 'ya tevcîh olunub verildiği zikr olunur diye buyruldu hükmü.

Dere tâbic m.=3015

Akçeyen tabi usak =3600

Çiftlik-i (...) tabi'-i Simav =1650

Hesayir (...) (...) (...) Hâric (...) =2000

Nahiye-i bölünecek tâbi-i Kütahya 5500

Mamak tâbi-i m. 800

Nahiye-i avluca tâbi-i mezbûr 7700

Dutlu (...) tâbi-i m. 3800

Cırbacı tâbi-i mezbûr 4600, 24120, 5000

Yekûn= 14265

Badel-vücûh tahvil yedinde olub (...) kılınur şöyle ki vezâif-i hidemât-ı mezbûra merlûma mer'i meşkûrasakir-ı mansure ber-mücib-i defter-i hakâni bi-kusur mer-i ve müedda kıla olbâbda hiç ahar mani olmya şöyle bileler alâmet-i şerife i'timat kılalar vesselam

Tarih-i mezbüredir sene selâse ve miete ve elf

K3/103/804

'Ali ve Mustafa'ya ber-vec-i istirak iltizan verildiğine dair buyruldu.

Hicri: 1 Rebiülahir 1113 / Miladi: 6 Ağustos 1701

Subaşılık kağıdıdır

Bil-fiil Kütahya'da mesned-nisin seri'at-garra izzetlü faziletlü efendi hazretleri ba'de't-tahiyyeti'l-safiye inhâ olunur ki nefis-i Kütahya'da muhavaza-i bilâd ve muhârese-i ibâd için subaşı nasb olunmağla ahâli'yi mahallât hıfz u hatırdan me'mûn ve mahfûz olmağa ba'is ve bâri olub ber mücibi mü'tad-ı kadîm isbu bin yüz on üç senesi mah-ı rebiulahirı

guresinden üç ay tamamına değin darendegân-ı huruf ‘Ali ve Mustafa’ya ber-vech-i isrâk beher mah altmış beşer guruşa derühde ve iltizama virilüb zabtıyam varaka tahrîr ve irsâl olunmuştur vusulünde gerektirki ber-mücb-i mütâd ve kadîmi bac-ı kazar kile ve kapan ve ihhisâb ve cürmi cinâyet ve sâir bâd u hevâ cüz’i ve külli her ne ise mümaileyhaya ahz ve kabz itdirdup beher mah altmış beşer guruş mâl-ı maktu’ların tarafımıza irsâl ve teslim eyledikçe hilâf-ı şer-i mazhar âhardan bir ferde dahl u ta’arrüz ve mahsûlat ve rusûmatına bir ferd mani ve müzühim olmayub mücb-i varaka ile âmil olalar

Tahrîren fi’t-târihi ‘l mezkür

‘Ali,kâimmakâm-ı Divân-ı Anadolu,haliyâ.

K3/103/805

Tavşanlı nahiyesine tâbi Çukur ve Gedüz kazasından Kavak ve Eşeklü kazasından Elbedir ve tevâbihine Mahmut Ağa namkimesnenin vekil nasb ü ta’yin edildiğinin buyrulduşudur.

Hicri: 1 Rebiülahir 1113 / Miladi: 6 Ağustos 1701

Vech-i tahrîr-i huruf oldur ki berât-ı padişâhi ile mutasarnf olduğumuz miribâde(?) zeâmeti Kütahya sancağında Tavşanlı nahiyesine tâbi Çukur ve Gedüz kazasından Kavak ve Eşeklü kazasından Elbedir ve tevâbihüm işbu bin yüz on iki senesi marh ibh’dâsından bin yüz on üç senesi martı ibh’dâsına gelince fahri’l-akran haselü Mahmud ağa nâm kimesne tarafımızdan vekil nasb u ta’yin eylemisizdir min külli’l-vücüh serbest olmak üzere zapt eyleyeler mâ takaddemden olageldiğü üzere a’şâr-ı şer’ıyyem ve rüsüm-ı örfıyyem ve tapu-yu zemin ve resm-.i zemin ve bad ü hevâ ve kul ve câriye ve müsdeğanesin ve bi’l-cümle herne aid ve râci olan olageldüğü minvâl üzere voyvodamıza zabt u rabt irdirdüp ahardan bir ferdi müdahale ve bir kimesne mani ve müzâhim olmayanlar ve zeâmetimizde olan re’âyâlarımız dahi müsarünileyhi voyvoda bilüp düşen umurlarına müracaat idüp sözünden taşra vereyinden hariç iş işlemeyenler ve voyvoda dahi şer-i-şerifden ve kanün-i padişâhanemden taşra hilaf-ı inha reaya fukaasın rencide ve remide eylemeyeler

Tahrîren fit-tarihil-mezbür

Kayd fi gurre-i şehr-i rebiulahir sene 1113

Mehmed (...) hâliyâ ser(?) turnâ-ı sâbıka

K3/103/806

Kütahya sancağında vâki kazalarda balaban ve şahincilere eh-i örf tâifesi tarafından müdahale ettirilmemesine dair fermandır.

Hicri: 12 Zi'lhicce 1112 / Miladi:20 Mayıs 1701

Kıdveti'l-kudât ve'l-keîâm ma'deni'l-fazl ve'l-keîâm Kütahya sancağında vâki kazâ kadıları zîde fezâilehu tevki'-i refi'-i hüimayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki iftihari'l-emâcid ve'l-keîâm Hassa Çakıcı başı dâme mecduhû der-sa'âdehime mühürlü mektûbgönderib kazâ-i mezbûrda valu nâm mahalde yarar vaşak ve çakır ve şahin hâsıl olub üzerlerine mu'ayyen sayyâdı olmamağla hâsıl olan doğanlar zâyî ve telef olub ol ecilden mahal-i mezbûra sayyâd ta'yin olunmak lazım gelmeğın kazâ-i mezbûre tâbi nâm karye sâkinlerinden Mustafa ve Bayram ve İbrahim nâm kimesnelere hâhar ve istilacılar olmağla mahal-i mezbûre ta'yin olunub her sene hayd eyledikleri doğanları vakt ü zamaniyle rikâb-ı hümâyûnuma gönderüb teslim idüp eda-yı hizmet eyledik de mezbûrların gezündükleri yollarına dûşide sayd eyledüğü sayfi(?) ve balaban ve şahinlerine mîr-i mîrân ve mîrziva adamları ve müşterileri ve voyvodaları ve subaşları ve sair ehl-i örf tâifesi taraflarından müdâhale olmayub ve bilâ emr-i şerif tekâlif-i şakka talebiyle rencide ve remide itdirilmemek bâbında emr-i şerifim reca itmeğın imdi hilâf-ı emr ü defter ve bilâ emr-i şerif rencide olunmaya diyu fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi mezbûrlar mahal-i mezkûra sayyâd ta'yin olunmâlarıyla her sene sayd eyledikleri doğanları vakt-i zamaniyle rikâb-ı hümâyûnuma getürübteslim idüp eda-yı hizmet eyledikde mezkûrların gösterdikleri yuvalarına ve vahşide sayd eyledikleri Seyfî ve balaban ve şahinlerine ve kendülere mir-i mîrân ve mir-i livâ adamları mütaidler ve voyvodaları ve subaşları ve sa'ir ehl-i örf tâifesi taraflarından müdâhale itdirilmeyüp ve hilâf-ı emr ü defter ve bilâ emr-i şerif tekâlif-i şakka talebiyle rencide ve remide itdirmiyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılāsız

Tahrîren fi'l-yevmis -sâni aşere

min şehri zilhicce lisene isnâ aşere ve mi'ete ve elf

Edirne,el-mahrusa

K3/103/807

Ermeni patrikliğinin vekaleti hakkında fermanıdır.

Hicri:2 Ramazan 1112 / Miladi:10 Şubat 1701

Akzâ kudâti'l-müslimin ûla vulâti'l-muvahhidin ma'deni'l-fazl ve'l-yakin râfiü'l-alâmü's-şeri'at ve'd-din vârisi'l-ulûm i'l-enbiyâ ve'l-mürselin el-muhtas bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'l-muin Kütahya ve Bursa ve (...) ve İzmir ve Konya ve kadıları zîdet feza ile hüma ve mü'ehherlil kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâ'il ve'l-keâm mihalic ve Kırmastı ve menemen ve güzel hisar ve idincik ve bandırma ve (...) ve Kocaeli ve ada ve Bilecik(?) ve Geyve ve güzelbazarı ve Yalova ve Karamürsel ve İznik ve Bazaryeri ve Gemilik ve Kardeşir ve Karahisar ve Akşehir ve Sefehisar ve Niğde kadıları zîde fazlühum tevki-i refi-i hümayün vâsil olacak ma'lüm ola ki halâ İstanbul ve tevâbi'i ermeniyani keferesi patriği olan milaset(?) nâm râhib der-sa'âdehme arz-ı hâl idüp bi-fiil patrika dahl ve zikr olunan kazâlarda sâkin (...) ermeni keferesinin mürhassaları ve papazları ve keşişleri ve sâ'ir perâkende ermeni keferesinin binyüzonuç senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen senevî mirî rüsüm ve tasarruf akçeleri ve kilisede mürd olan keşişlerin v kânûn-i garibelerinin mu'tad-ı kadîm üzere patrike ait beşbinden akil olan metrükâları ve niyaberleri ve tekâlifleri ve manastırları resmi ve defter mektûbu mûcibince tahrîr karzdan kalan bâkileri ve sâ-ir patriklerin rüsûm-ı müteveffiyeye olanlardan kânûn-ı kadîm üzere patrike ait beşbinden akil olan metrükâtları ve niyâberleri ve tekâlifleri ve manastırları resmi ve defter ve mektûbu mûcibince tahrîr karzdan kalan bâkileri ve sa'ir patriklerin rüsûm-ı müteveffiyeye olanlardan kânûn-ı kadîm üzere itmâmı talep ve tahsil itdirilmek icün halâ kendü cânibinde Keştoş(?)nâm kimseneyi vekil ta'yin eyledükde bildirüp emr-i şerifim recâ itmeğin imdi kânûn üzere amel olunmak fermanım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle vekil-i mukarrer vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amelidüp dahi rahib-i mukarrerin patriklerine müteâllik zikr olan kazâlarda sakinleri anın ermeni murahhasaları ve papas ve keşişleri ve sâ'ir perâkende ermeni tâ'ifesinin târih-i mezbûre mahsûb olmak üzere kendi ayinleri mûcibince üzerlerine edası lâzım gelen (...) (...) rüsûm (...) akçelerin ve (...) tekâlifleri resmin ve geçmiş senelerde defter ve mektûb mûcibince idenlerden kalan bekâyâları ve sâ'ir düşen patriklik rüsümün kadîmden olagelen âdet ve kânun üzere vekîl-i mezbûre talep ve tahsil ve patrik için ahz u kabz itdirdüp defter mûcibince tevcîh eyleyen bâkilerden kimesne defterden bir akçe

bâki aldirmayasız ve hilâf-ı âdet ve kânûn bir ferde te'allül ve nıza itdirmiyesiz ve vekil-i mukarren rüsûm-ı hacz iken ba'zı kimesneler muharrer helâl mâl için beşeri(?) dökdük ve oğullarımızı edindik veyahud kırkar akçe virdük şer'an üzerimizde nesne sâbit olmadığın bi-vech-i şer-i şerif rencide eylediklerinden gayri ba'zı mahûf yerlerden ahsen-i vechile geçmek için tebdil-i câme ve güve eyledikde ba'zı mir-ilivâ voyvodaları ve subaşıları ve sipahi ve yeniceri ve sâ'ir ehl-i örf tâifesi tebdil-i câme eylemişsin diyu mezbûru ve yanında olan Ermenileri bi-vech-i rencide itdirmeyüp ve bindikleri bârgir ve katırların ulağa ve sâ'ir kapum kullarına her bir husûs-i mezbûr için bir dahi emrim varumlu eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerife 'itimâd kılasız

**Tahrîren mine'l-yevmi's-sâni min şehr-i Ramazani'l-mübârek
sene isnâ asere ve mi'ete ve elf.**

K3/104/808

Kütahya' da vâki yenice serdarı ref' olunarak Feridun nâm yoldaşın nasb ü ta'yin olunduğuna dair mektubdur.

Hicri: 12 Rebiülahir 1113 / Miladi: 17 Eylül 1701

Abidin ağa'nın serdârlık mektûbudur

İzzetlü faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i sami ve mahfel-i kerâmilerine dürer-i tahiyât-ı sâfiye ve teslimât-ı vâfiye ithâfından sonra inhâ-yı muhibb-i meclis budur ki zîr-i hükûmet şî'ârınız olan Medine-i Kütahya'da vakı'yenicen serdârı olan refc olunub yerine üslûb-ı sâbık üzere yirmi altıncı sekbanların Feridun nâm yoldaş nasb u ta'yin olunmağın işbu mektûb tahrîr ve feristâde-i huzûrları kılınır lede'l-usûl meskuru serdârlığı umûrunda istihdâm idüp aharı dahl itdirilmemek me'mûldür ve ol cânibde vakı'yeniçeri ve cebeci ve tobçu ve kuloğulları merkûmu üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve re'yinden haric vaz' u hareket eylemeyüb itâ'at ve inkiyâd üzere olalar ve tevâ'if-i mezbüreden bilâ-vâris ma'rûf-ı fevt olanların muhalledfât ve metrûkâtların ma'rifet-i ser'-le merkûma ahz u kabz ve sûk-ı sultânîde fûrûht ve hâsıl olan nukûdu mûmzâ ve mahtûm müfredât defteriyle bu cânibe irsâl itdirile velâkin hilâf-ı şer'ü kânûn bir ferde rencide ve remîde itdirilmemek memûldür bakî hemîşe eyyâm-ı şeri'at daim bâd

**Tahrîren fî evâil-i şehr-i rekû'l-ahır sene selâse aşere ve miete ve elf
mine'l-muhibbi'l-muhlis Mehmed Ağa-yı Yeniçeriyân be-dergâh ı âlî halâ**

vasala ileynâ fî kayd min 12 şehr-i rebi'ül-ahır sene 1113

K3/104/809

Tavşanlı kazasında vâkı' sorkun Karahisâr kasabasına tabi Bölünce ve Bölücek nâm karyelerin vakıfı Arslan Beğ' in yerine oğlu Süleyman mutasarrıf iken Mehmet nâm kimesnenin haricden müdahalesinin engellenmesi için gönderilen fermandır.

Hicri: 20 Rebiülahir 1113 / Miladi:25 Eylül 1701

Nisân-ı şerîf-i âlîşân sâmi-i mekân-ı sultân tavâif-i-l-cumhûr hükmi-i oldur ki işbu râfi'-i tevki' refi'ü'-ş-sân-ı şehriyârı kıdveti-l emâsil ve'l-akrân Süleyman bin İbrahim zîde kadruhu bundan akdem Kütahya sancağında Tavşanlı kazâsında vâkı' Sorkun ve Karahisâr kasabasına tâbi Bölünce ve yine yine Tavşanlı kasabasında Bölücek nâm karyelerin vâkıfı Arslan Bey nâm sâhib müstecinin evlâdından olub vakf-ı mezbûrun tevliyeti vakfiye-i ma'mülün behâsında evlâda meşrûta olmağın ebnâ-yı vâkıfın eslehâlarından ismihan nâm hâtun mütevellîye olup ba'de'l-vefâ-tuha merkûm Süleyman müteveffîye-i mezbûrenin oğlu olup yirmi seneden beri bilâ-nizâ mutasarrıf iken hâricden Mehmed nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile tevliyet-i mezbûreyi alub berât itdirüb merkûm Süleyman'a gadr olduğun sikât-ı müslimîn ihbâr itmeğın tevliyet-i mezbûre merkûma ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında inâyet recâsına kıdveti-l ulemâil-muhakkikîn ber-vech-i naib Sancaklu kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ Muharrem zîde 'ilmuhu 'arz itmeğın hakkında mezîd-i inâyet-i pâdişâhanem zuhûra getirüb Mevlânâ-yı mûmâileyhin arzı ve bin yüz on üç senesi rebûlevvelinin yirmi sekizinci günü tarîhiyle müverrah virilen ru'ûs-ı hümâyûnum mûcibince merkûm Süleyman bin İbrahim zîde kadruhu varub vech-i meşrûh üzere evkâf-ı mezbûrenin vakfiye-i ma'mûlinbihası mûcibince evlâdiyyet ve meşrutiyet üzere mütevellîsi olub hizmet-i lâzimesin mer'i ve mü'eddâ kıldıkdan sonra bundan evvel ne-minvâl üzere mutasarrıf olugelmiş ise yine ol-minvâl üzere tevliyet-i mezbûre mutasarrıf ola ol-bâbda hâricden olan mezkûr Mehmed ve tarâf-ı ahârdan hiç ferdi mani' ve müzâhim olmayub asla dahl u ta'arruz kılmayalar Şöyle bileler, alâmet-i şerife i'timad kılalar

**Tahrîren fî t-tâsi'u min şehri-i rebi'u'l-âhr
sene isnâ aşere ve mi'ete ve elf**

bemakâm-ı Edirne ,el-Mahrusa

Kayd fi 20 Rebiulahr sene 1113

K3/104/810

Tavşanlı kazasında vâki' sorkun Karahisâr kasabasına tabi Bölünce ve Bölücek nâm karyelerin vakıfı Arslan Beğ' in evlâtlarından Süleyman İbni nâm kimesnenin mahsulünden Mehmed' in berât peydah ederek fuzulî bir miktar mahsulün alması üzerine marifet-i şer'le zapt ettirilüp Süleyman' a verilmesi için fermandır.

Hicri: 19 Rebiülevvel 1113 / Miladi: 24 Ağustos 1701

İftarluoğlu Süleymân'ındır.

Dustûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmî'l-a'lem müdebbiru umûri'l cumhûr bi'l-fikrî's-şâkib mütemmim-i mehâmi'l-enâm bi'r-re'yü's-sâhib mümehhed-i bünyânî'l-devlet vel-ikbâl müşîr-i erkân ü'sa'âdet ve'l-iclal el-mahfûf bî-sunûf-ı 'avâtîfî'l-meliki alâ Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezirim paşa edemâllahu te'âlâ iclâlehu ve kabz-ı kudâti'l-müslimîn ûlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi'i'l-a'lâmü's-şerî'ate ve'd-dîn vârisi'l-meliki'l-mu'în Mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilühü tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Kütahya sancağında Tavşanlı kazasında vâki' Sorkun ve Karahisâr kazâsına tâbi' Bölünce ve yine Tavşanlı kazâsında Bölücek nam karyenin vâkîfı Arslan bey evlâdlarından Süleymân ibni İbrahim nam kimesne dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl gönderüb vakf-ı mezbûrun evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı 'âlişânımla üzerinde yirmi seneden berü bilâ nizâ' zapt üzere iken hâricden Mehmed nam kimesne berât peydâ idüb mahsûlünden fuzûlî bir mikdâr mahsûlün alub gadr eyledüklerinden mezbûrun ref'inden mâliye tarafından yedinde ibkâ ve mukarrer berâtı virilmekle mücebince zapt itdirilüb fuzûlî olduğu mahsûlü girü alıvirüb 'askeri ve dîvân berâtıyla müdâhale olunmamak bâbında emr-i lerîfim recâ eyledüğü ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan Anadlu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda vâkîf-ı mezbûr evlâdından olub tevliyet-i mezbûr vakfiye-i ma'mûlün bihâsında evlâda meşrûta olmağla ebnâ-i vâkîfin aslıhâlarından ismihân nam hatun mütevellîye olub ba'de'l-vefâtühâ merkûm Süleymân mütevefîye-i mezbûrenin oğlu olub yirmi seneden berü bilâ-nizâ' mutasarrıf iken hâricden Mehmed nâm kimesne hilâf-ı inhâ ile tevliyet-i mezbûru alub berât itdirüb merkûm Süleymana gadr olduğun sikât-ı müslimîn ihbâr itmeğün tevliyet-i mezbûre merkûm Süleymâna ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında ber-vech-i nâib Sancaklu kadısı Mevlânâ Mehmed zîde fazlühü 'arz itmekle mücebince

şart-ı vâkîf mezbûre tevcîh ve bin yüz on üç senesi rebî’u’levvelinin yirmi sekizinci günü târîhiyle virilen ru’ûs-ı hümâyûn mûcebince berât virildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın imdi der-kenârı mûcebince ‘amel olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî tavliyet-i mezbûr merkûm Süleymân ibni İbrahime ibkâ ve mukarrer kılınmağlaeline virilen berât-ı ‘âlişânım mûcebince ma’rifet-i şer’le zabt itdirüb ref’ olunan mezkûr Mehmedi ve âharı ‘askerî ve dîvân berâtıyla katân dahl ü ta’arruz itdirmiyessin mahsûl-ı merkûmdan alıvirüb ve edâ-yı şer’ile vakf için alıvirüb ‘âmm-ı âhir irsâline muhtâc eylesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî ‘l-yevmi’s-sânî rebî’u’l-âhir

sene isnâ ‘aşere ve miete ve elf

Kayd fî 19 min rebî’u’l-evvel sene 113

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/104/811

Mehmet Celebi’ nin Kütahya sancağı kazalarında sâdât-ı kirâm üzerlerine kâim-makam nasb ü ta’yin olunduğunun buyrulduşudur.

‘Umdetü’s-sa’âdeti’l-kirâm es-seyyîd dervîş Mehmed Çelebi kâmiyâb

Tahiyât-i sâfiye ith+afıyla inhâ olunur ki Kütahya sancağında vâki’ olan kazalarda olan sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan sizi kâimmakâm nasb u ta’yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhi’n-neseb olanalara ikrâm ve seyîdi zâhir ve kâdı hücceti ve kâimmakâm temessükü ile dâhil olub ‘alâmet-i i’timâd isti’mâl idenlerin men’inde ihtimâm idüb şer’an üzerlerine îcâb iden ahkâmda sâir hükkâma müdâhil itdirmeyüb sıyânet ‘arz-ı sıyâdetde takayyüd-i tâm ve kendin ‘alâmet vaz’ına bir ferde izin virmeyüb iddi’â-yı sıhhat-i neseb idenleri husûs-ı mezbûre isbâta havâle idesiz hülâsa-i kelâm bu beyânât kavîdir ve bu ‘azîmdir kemâl-i mertebe ‘iffet ve istikâmet itmekle ziyâde hayri’l-enâm oluna ve’s-selâm

Mine’l-mütevekkel ‘alâllah es-seyyîd Fethullah el-hamîyi’n-nasîb ‘alâ eşrafi’l-memâliki’l-‘Osmâniye

K3/105/812

Tura Beğ vakfının İbrahim ve ‘Ali’ye ber-vec-i iştirak verilmiş iken ‘Ali’ nin ref’ olunarak İbrahim’ in zaviyadarlık beraatıdır.

Hicri:7 Safer 1113 / Miladi: 14 Temmuz 1701

Kütahyaya tâbi’ Sorkun nam karyede vâki’ Dutbeyi vakfının tevliyet ve zâviyedârlığı vazîfe-i mu’ayyene ile Şeyh Ahmed üzerine fûruht oldukda oğlu İbrahime tevcîh ve Eğrigöz kazâsına tâbi’ Ahidoğan ve (...) zâviye dahî diğere oğlu ‘Ali’ye virilmişiken kendi zâviyesine kana’at itmeyüb mezkûr İbrahime virilen tevliyet ve zâviyedârlığın nisfini dah’i alub bâdehu yine İbrahime mukarrer kılınmışiken tekrâr iştirâken mutasarrıf olmak üzere berât itdirdüb gadr itmekle mezkûr ‘Ali ref’ olunub tevliyet ve zâviyedârlık mezkûr işbu râfi’u tevkî’i refi’u’ş-şân-i şehriyârî kıdvetü’sülehâ’i’s-sâlikîn İbrahim halîfe zîde fazlühûya berât-ı atık mûcebince müstakilen tevcîh olunub müceddeden berât-ı ‘âlişânım virilmek recâsına akzâ kuzâtü’l-müslimîn Kütahya kadısı Mevlânâ Ahmed zîde fezâilühü ‘arz itmeğin hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirüb Mevlânâ-yı mûmâ ileyhî ‘arzı ile virilen ru’ûs-ı hümâyûnum mûcebince bin yüz on üç senesi saferinin dördüncü gününden berât-ı hümâyûn izzet-makrûnu virdim ve buyurdum ki mezkûr İbrahim halîfe zîde sâlühü varub ref’ olunan ‘Ali yerine kemâ-kân mütevellî ve zâviyedâr olub hizmet-i lâzimesin evkâf-ı mezbûre vüsûlünde uslûb-i sâbık üzere olub mutasarrıf-ı evlâd olub ref’ olunan mezkûr Ali ve tearf-ı âhardan hiç ferd mâni’ ve müzâhim olmayub dahl u ta’arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

Tahrîren fî’l-yevmi’s-sâbi’u sferu’l-hayr

sene selâse ve ‘aşere ve mi’ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/105/813

Anadolu vâlisi Abdi Paşanın Bağdad tarafına me'mur olup kutta-i tarik eşkiyâsının ref' ü def' i için lazım geleni yapması için fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1113 / Miladi: Eylül 1701

Mütesellim ağaya gelen fermândır

kıdvetü'l-emâcil ve'l-a'yân Kütahya mütesellimi 'Ali zîde mecdühû tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Anadolu yakasında zuhûr iden kutta-ı tarîk eşkiyâsının ref' ü def' i ve 'asâr-ı mazarratlarından ebnâ-yı sebîl ve bilâd u 'ibâdın te'mîn ve tatmîni için Anadolu'da olan vüzer'a ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve bi'l'um^m olub beher sene taht-ı hükûmetinde olan eyâlet ve elviyeden eşkiyâ-yı mezkûrenin ayakların kat' ile terfiye-i hâl-i 'ibâd ve tanzîm-i bilâda cidd ü ihtimâm eylemek üzere evâmir-i 'aliyyem ile tenbîh -i hümâyûnum olmuştur hâlâ Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem Anadolu vâlisi vezîrim 'Abdî Paşa edamâllahü te'âlâ iclâlühü Bağdâd tarafına me'mûr olub eşkiyâ-yı merkûmenin âsâr-ı fesâdlarından bilâd u memâlik ve mesâlik ve me'âberin tathîr ve tasfiyesi ve ebnâ-yı sebîl ve ahâlf ve re'âyânın emânet ve istirâhatı akzâ-yı murâd-ı hümâyûnum olmağla sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin Kütahya sancağında zuhûr iden kutta-i tarîk eşkiyâsın her ne tarîk ile olur ise olsun 'alâ eyyi hâl ahz ve ele getirüb hıfz u hırâset zımnında lâzım gelen mahallerde eğer ağabeyrîn-i sebîl ve eğer kat'inin-i kurâ ve bilâddan bir ferdi mazarat-ı eşkiyâdan mutazarrır olmamak üzere âsâr-ı fesâd ve şekâvetleri bi'l-külliyen müzemmil olmasına bezl-i makdûr ve sa'y-i bîkusûr eylesin lâkin bu takrîb ile fesâd ve şekâvetde 'alâkası olmayub kendü hâlinde olanların nüfûs ve emvâline ta'arruzdan ve re'âyâ ve berâyâ ve sükkâ-ı vilâyetden hilâf-ı şer'î şerîf akçe ve pul alınıb zulm ü te'addî olmakdan begâyet ihtirâz eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ't makrûniyle 'âmil olub hilâfindan begâyet ihtirâz eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın

Tahrîren fî evâsıtı rebî'u'l-âhir li-sene selâse 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/105/814

Kütahya muhızır başılığına seyid ‘Ali’ nin vekil ta’yinidir.

Hicri:1 Cemaziyelevvel 1113 / Miladi: 4 Ekim 1701

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki

kânûn üzere dergâg-ı ‘âlî dîvânlarına mahsûb olub berât-ı pâdişâhî ile ber-vech-i te’dîb mutasarrıf olduğum Kütahya muhızırbaşılığının zabtı içün bâ’isi’t-temessük vekîlimiz olan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Seyyîd ‘Ali zîde kadrühü işbu bin yüz on üç senesi cemaziye’l-evvelinin guresinden bir sene tamamına değin hâliyâ tarafımızdan vekîl eyleyüb zabt itmek üzere yedine işbu hurûf ketb ve tahrîr olunub virilmişdir mezkûr es-seyyîd ‘Ali ağa varub târîh-i mezbûreden bir sene tamamına değin tarafımızdan vekâleten zabt eyleyüb sinîn-i sâbıklarda mutasarrıf olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmişler ise mûmâ ileyh dahî mutasarrıf olub hüddâm-ı mahkeme mûmâ ileyhi üzerlerine muhızırbaşı bilüb umûruna taraf-ı âhardan ve bundan akdem vekîlimiz olan ‘Ömer Bey min-ba’d dahl u ta’arruz eylemeyeler

Tahrîran fi’t-târîhi’l-mezbûr

mine’l-fakîr Ebubekir

bemakâm-ı Edirne

K3/105/815

Marmara kazası muzâfâtından Yarıcı nam karye sâkinlerinden Cemîle binti ‘İvâz Efendi’ninalacağı olan otuz gurus luk şerefi altuni sebebiyle açtığı davanın i’lamıdır.

Hicri:17 Zilkade 1112 / Miladi: 25 Nisan 1701

Sebeb-i tahrîr-i hurûf ve bâis-i tastîr-i sutûr sıhhat-ı me’lûf budur ki Marmara kazası muzâfâtından Yarıcı nam karye sâkinlerinden işbu bâisi’l-kitâb Cemîle binti ‘İvâz Efendi el-merkûm nam hatun meşhûrûn bih câli’s-sânî vech üzere da’vâ-yı sahîhâ-yı şer’iyye ile mesbûk-ı iştihâd-ı şer’î sudûrundan sonra ‘udûl-i müslimînden kasaba-yı mezkûre tâbi’ karye-i mezkûre Yarıcı sükkânından Mustafa ‘Ali ibni el-hâc ‘Ali ibni el-hâc Mustafa ve Mustafa bin Hüseyin bin ‘Abdülkerim nam kimesneler nakl ve inhâ içün mahfel-i fasl ve imsâya li-ecli’s-şehâde hâzırân olub mahmiye-i Kütahya muzâfâtından

şehir nâhiyesinde vâki' Sofa nam karye sâkinlerinden Hüseyin bin 'Abdi bin 'Abdurrahman nam kimesne otuz guruşluk şerefi altun karz-ı şer'iyyeden ba'dehü Ağaç nam karye sükkânından İsmail ibn İbrahim Bey nam emirden şuhûd-ı 'udûl ile teslîm ve hüccet-i şer'iyye idüb hâlâ i'lâm ve irsâl ideler diyu meblağ-ı mezkûr otuz guruşluk şerefi altunı teslîm ol-dahî bizim huzûrumuzda bi't-tamâm ahz u kabz eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz diyu edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden sonra gıbbe'r-ri'âyet-i şerâyiti'l-kabûl müdde'iyye-i mensûre mablağ-ı mezkûru mezkûr Hüseyine taraf-ı şer'iyyeden bir vechile beyân eylemediğinizde ba'de'l-istihlâf meblağ-ı sâlifî'l-zikr otuz guruşluk altunı taleb ve da'vâya ve ahz u kabz-ı mutavakkıf olan umûrun cümlesine işbu bâki'li'l-kitâb mezkûr İsmâil bin İbrâhim Bey nam emîri vekîl nasb idüb ol dahî vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kabûl ve der'uhde itmeğin hakikat-ı ekall ve hilâfe-i mekâl mahrûsa-i Kütahyada bi'l-fi'il hâkim-i mu'adelet-şi'âr olan kıdvetü'l-'ulemâi'l-kirâm 'umdeti'l-füzelâi'l-i'tibâr-ı mesâilerine ve 'ameliye-yi müskilâti'l-mesâil efendi hazretlerinin cânib-i fezâil-i nisâblarına vüsûl-ı bevvâbdan bu kitâb-ı müstehâb vâsıl olan efendimizin mecâlis-i rif'atlerine inhâ olundu itlâf-ı 'aliyyelerinden telakkî-i bi'l-kabûl ve 'amel bi'l-mediyûn buyurulub 'indellahi'l-meliki'l-celîl ecir-i bevvâb-ı habîr olalar

Hurrîre mine'l-yevmi's-sâbi'u 'aşere fî zilka'de

sene isnâ 'aşere ve mi'ete ve elf

şuhûdü'l-hâl mine't-tarîk

Hüseyin bin 'Ömer bin 'Abdülkerim

'Ömer bin Himmet bin Mehâm

Bayram bin Hatîr bin Mehâm

El-fakîr ilâ mecâlühüm el-hatîr el-hâc Mustafa bin 'Ömer bin emîr Murtazâ el-müvellâ hilâfetü

bekazâ-i Marmara

K3/105/816

Serdar Abidin' in yerine biraderinin vekil tayinidir.

‘İzzetlü birâderim Mehmed Paşa hazretlerine derûn-ı muhabbet üzere selamlar olunur kabûlü mercûdur benim birâderim Kütahya ve Aldon(?) ve Gireği nâhiyesinde olan yoldaşlar için tarafımızdan vekîlimiz olup şer’î düşen husûslarına vâki’ olunur zabt u rabt eyleyüb tarafımızdan âhardan bir kimesne müdâhale eylemeyüb

Muhibb-i muhlsi-i ‘âbidîn serdâr

K3/105/817

Gireği nâhiyesine tâbi’ Tava nam karyeden Mehmed bin Mehmed’in babasının Kör Halil tarafından vurularak öldürülmesi üzerine açtığı davanın i’lamıdır.

Hicri:1 Şaban 1114 / Miladi: 21 Aralık 1702

Medîne-i Kütahyada a’mâlınden Gireği nâhiyesine tâbi’ Tava nam karyeden Mehmed bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer’e gelüb takrîr-i kelâm ve ta’bîr-i ‘ani’l-merâm idüb târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem bâbam Mehmed halîfe karye-i mezbûrede vâki’ odası içinde ba’de’l-‘işâ oturur iken odasının penceresinden Kör Halil kurşun ile sol kulağı dibinden urub mecrûhen fevt olmuştur kabl-i şer’den üzerine varılıb vâki’ hâl keşf-i tahrîr olunması matlûbumdur didikde cânib-i şer’den Mevlânâ el-hâc Mustafa efendi irsâl olunub ol dahî Medîne-i mezbûre mütesellimi fahru’-esbâh Halil Ağa tarafından mübâşir ta’yîn olunan bey’ ve zeyl-i kitâbda muharreri’l-esâmî olan bî-garez müslimîn ile karye-i mezbûrede maktûl-ı mezbûrun odasına varılıb hüsnüne nazar eylediklerinde fi’l-vâki’ sol kulağı dibinden tüfek saçmasıyla urulub ol cerahdan vefât eylediği müşâhade olundukda darbe-i maktûl-ı mazb mevrûsumuz bâbamız Nûrî firâr iden mezkûr Kör Halil katletmiş kâtil-i mezkûr Kör Halildir didiklerinde ahâlî-yi karye-i mezbûre da’vet olunub su’âl olundukda fi’l-hakîka maktûl-i mezkûr Mehmed halifeyi kurşun ile urub katl iden ve firâr iden mezkûr Kör Halildir diyu ihbâr eylediklerini Mevlânâ-yı mezkûr vâki’ hâli meclisinde ketb-i tahrîr idüb ba’dehü mümâna’at olunan Sarâc Mehmed Bey ile meclis-i şer’e gelüb alâ vuku’at inhâ ve takrîr itdiklerinde mâ-vâki’ bi’l-ibgâ ketb olundu

Fî gurre-i şa’bâni’l-mu’azzam sene erba’a ‘aşere ve mi’ete ve elf

Şuhûdü'l-hâl

Ahmed b. Hazma

Mustafa b. Hamîd

Mehmed bin Yorgos

Ahmed efendi bin Mehmed

Seyyîd Mehmed bin Seyyîd Îsâ

Halil ibn 'Ali

Ahmed bin Hasan

Şa'bân bin İbrahim

K3/106/818

Mutasarrıf Mahmûd fevt olunca Emine Hatun, kız kardeşi ve üvey vâlikesine münhasıran olmuş iken Mehmed, harem kethüdası İbrahim ve eniştesi seyid Ahmed birbirleriyle yekdil olarak mezbûreye gadr ve te'atti etmeleri üzerine fetva-i şerife mûcibince âhvalleri şer'ile görülüp icrâ-yı hakk olunması ahvâl-i il'am ve dîvân-ı hümâyûna ihsâr olunması için fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1113 / Miladi: Eylül-Ekim 1701

Mahmûd ağanın karz-ı (...) bedel-i fermânıdır

Akzâ kudati-l-müslimîn ulâ vulâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn râfi-i alâmi'ş-şeriat ve'd-din vârisi ulûmi'l-enbiyâ ve'l mürselin el-muhtas bî-mezid-i inâyeti'l meliki'l-mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilehü tevkî-ı refî-ı hümâyûn vâsıl ola ki emine nam hatun rikâb-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb bin yüz senesinde bunun bâbası mutasarrıf mahmud fevt oldukda verâseti buna ve kız karındaşı ile üvey vâlikesi (boşluk) nam hatuna münhasıran olmuş iken kazâ-i mezbûrede sâkin kethüdâsı tanbaş mehmed ve harem kethüdası İbrahim ve eniştesi seyid Ahmed birbirleriyle yek-dil olub mezbûr-ı evvel mehmede sahiyyetü'l-ferâş yatur iken kaza-yı mezbûrda vâki' bâbası müteveffâ mezbûrun mülk değirmen ve dekâkîn ve çiftlik emlâki ve koyun hergele ve camuşdan senede on beş kiselik akaratın ve gulam ve câriye ve mühürlü on iki sandık tahmînen yetmiş ve seksen kiselik muhallefâtın kassâma bin üç yüz guruşa tahrîr itdirdüb müteveffânın değni yok iken anın dahî değni için ihrâç ve mezbûruna

hissesi mukabelesinde ancak yüz otuz guruşluk eşyâ virdiklerinden mâ'adâ dâmâdi müteveffâ Kilisli mehmed paşa ve hevâsına tâbi' zî-kudret tasallut ve elbette sulh ol diyü çoğu kere ve mükerreren hüccet itdirmeleriyle mezbûreye küllî gadr ve te'addî itmeleriyle mezbûreden fetvâ-yı münîf mûcibince evâmir-i şerîf isdâr itmişken itâ'at-ı şer' itmemeleriyle icrâ-yı hakk olunmayub gadr olunduğun bildirüb yedinde olan fetvâ-yı şerîfe mûcibince ahvâlleri şer' ile görülüb icrâ-yı hakk olunması ahvâl-i i'lâm ve dîvân-ı hümâyûnuma ihsâr olunmak emrim olmuştur buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân hasan çavuş zîde kadrühü vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere !amel idüb dahî ihsâr-ı husemâ kılub mukaddimen bir def'a şer' ile görülüb fasl olunmayan husûsların musammemi muvâcehesinde tamâm-ı hakk ve 'adl üzere tefahhus ve bu bâbda olan (...) şer'iyyesine nazar idüb göresin i'lâm olunduğu üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kadîm ve da'vâsına muvâfik fetvâ-yı şerîfesi mûcibince 'amel idüb dahî sahîh-i mezbûralara müteber ile olduğun vech-i şer-i üzere ihbâr eyledikden sonra bâbasından intikâl iden emlâk ve dekâkin ve sâir emlâk ve eşyâsından isâbet iden hisse-i şâyiası (...) herne ise ba'de's-subût teslîm idüb mezbûrelere bi-kusûr alıviresin , şöyle ki mahallinde ihkâk-ı hak olunmaz ise i'lâm ve mezbûrlan Edirne'ye îsal eyleyesin ahvalleri havân-ı hümâyûnumda vüzera'-yı a'zâm ve emr-i şerîfimin mazmûn-ı makrûniyle âmil olasın Şöyle bilesin, alâmet-i şerîfe i'timad kılasın

Tahrîren fî evâhır-ı şehri rebiulahır

sene selase aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûsa

K3/106/819

Türmen cemaatlerinin iskân ettirilmeleri, şaki olanların mübaşir tarafından teftiş olunması hakkında fermandır

Hicri:Rebiülahir 1113 / Miladi: Eylül 1701

Emiri'l -umerâ'il kirâm kebiri'l-kûberai'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtrâm sâhibi'l-izz ve'l-ihtişâm el-muhtas bî-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-a'lâ vech-i arpalık hamid sancağına mutasarrıf olan Ahmed ve karahisar-ı sahib sancağına mutasarrıf olan dâme ikbâlehumâ ve akzâ kudâti'l-müslimîn ulâ vulâti'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-

yakîn râfî'l-alâmi's-şerîfe ve'd-dînvâris-i ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtas bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-muin Mevlana Kütahya kadısı zîde fezâilehu ve mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâ'il ve'l-keâm Denizli ve Kiler(?) ve Kemer-i Hamid ve Emirli ve Dazkırı ve Sincanlı ve Çarşamba-i Lazkiye ve Uluborlu ve Burdur ve Homa ve Çölbazar ve Uşak ve Baklan ve Sanduklu ve Honaz kadıları zîde fazlûhum ve kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân Kütahya mütesellimi zîde mecduhu tevki'-i refi' hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Danişmendlü türkmeni cemâ'atinden Süleymanlu-i kebîr ve Süleymanlu-i sagîr ve Kaşıkçı ve Güligîr ve Civanşir ve Sermayelü ve Karalu Harmanalu cemâ'atlerinin bundan akdem Keçiborlu ve Sanduklu ve Çölâbat ve sâ'ir kazâlarda hâlî ve harâbe ve bilâ sahib kırkiki aded karye iskânları olmuşken tâife-i mezbûrenin bir mikdâr cemâ'atleri ikâmet itmeyüb memnu' oldukları kazâlarda gezüb te'addî üzere oldukları bundan akdem der-i devlet-i medârıma i'lâm olunmağla bu vakte değîn iskânı kabul itmeyüb te'addî ve tecâvüzleri vaki'adır ve olduğu sûrette bâ'is-i nazar-ı ma'lûm-i hümâyûnum olmak için bu husûsa mübasir ta'yîn olunan dergâh-ı mu'allâm kapıcıbaşlarından iftiharî'l-emâcid ve'l-ikrâm 'alişân dâme mecduhu mübâşeretiyle keyfiyet-i ahvalleri civarlarında olan kazâlardan sair vukûfu olanlardan sûal ve te'addî ve tecâvüzleri vâkı' ise men' ve keyfiyet-i ahvalleri sıhhati üzere der-i devlet-i medârıma i'lâm olunmak üzere buyurdum ki müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlem Anadolu vâlîsi vezîrim 'Abdi Paşa edâmâllahü te'âlâ iclâlühü ve civârlarında vâkı' kâdîlara şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim mücebince ahvâleri tefahhus olundukda mezbûrlar iskânı kabûl itmeyüb mevâşi ve revâblarıyla indikleri yaylaklamâlarda kendüleriyle ahâlî-yi mehâlik-i müfredlerinde âsûde olmayub bu misillü te'addî ve tecâvüzlerin vezîr-i muşârun ileyhe i'lâm ve siz ki kadırsız ve 'Uşâk ve Baklan ve Sanduklu ve civâr nâibleri 'arz ve nefsi kasaba-i Şuhûr ve tevâbi'i kurâlarından ve Tarifiye ve Baklan ve Zikirli ve Uluborlu ve nefsi Çeltikler ve Emirli ve Sanduklu ve Dazkırı ve Homa ve civâr kazâlarında sâkin 'Ulemâi sulehâ ve eimme'i hutebâ ve sâir ahâlîsi mahzar idüb lâkin zikr olunan cema'atlerde Süleymanlu-i kebîr ve Süleymanlu-i sagîr ve Kaşıkçı ve Köle Kerim cema'atleri iskânı kabûl ve hâlâ bir mikdârı Sanduklu ve bir mikdârı Gedikler kazâsında Binabaşı(?) nâm mahalde on sekiz pâre bilâ-hubb harâbe karyelere sâkin olub ve ma'mûr ve âbâdan idüb hâlâ mahal-i iskânlarında sâbit ve kâim oldukların Sanduklu ve Dazkırı ma'a Baklan kadıları ve mahalli iskânda sâkin ve kendü hâllerinde oldukların Danişmendlü kadısı 'arz

eyledüğünden mâ'adâ cemâ'at-ı mezkûrunda 'Osman bin 'Ömer ve Bayram bin Mehmed 'Ali bin Ebubekir ve diğer 'Ali bin Ahmed ve Mûsâ bin Mustafa nam kimesneler dahî taraf-ı devlet-i 'aliyyeye gelüb biz cemâ'atımız ile iskânı kabul ve itâ'at-ı fermân idüb mahal-i iskânda zira' ve harsla kendü hâlimizde olub ancak iki seneden berü bi-emrillahi te'âlâ cây-ı ikâmetimiz olan mahallere çekirge mesnûnu olmağla killet-i alefde mutazarrır olduğumuzdan nâşî hayvanımız ve bir dürlü te'addî ve tecâvüzümüz yokdur ba'de'l-yevm hayvanlarımızı dahî yaylağa gönderüb iskânımız hudûdundan tecâvüz itmeyelim diyu i'tirâz ve isti'fâr itmeleriyle fimâ ba'dehü iskânları hudûdundan hâric yerlerde evleriyle gezmeyüb ve hayvanların eğer yaylak-ı mezbûreye ve eğer hudûdlarından hâric ve sâir yerlere gönderüb ve bir dürlü te'addî ve tecâvüzleri zuhûr idüb kendü hâllerinde olmak üzere içlerinde lendüvâh(?) olanları ve nizvân ve sibyanları pây-ı mâl olamamak için harcları 'afv ve mahallinde tefîş ve tefahhus olunub sıhhati ve hakîkati üzere ma'lûm olmak için kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafa zîde mecdühû mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi emr-i şerîfim mücebince vüsûlünde bu husûsda cümleiniz ihtimâm-ı tâm ile takayyüd ve cemâ'at-ı mezbûrenin keyfiyet-i ahvâlleri vukûfu olan bî-garez müslimînden gereği gibi istiskâ ve itlağ-ı tahsîl olunduktan sonra dahî hudûdlarından hâric yerlerde evleriyle gezmeyüb ve hayvanların göndermeyüb kendü hâllerinde mahal-i mekânlarında zira' ve harsa meşgûl olub içlerinde fermân-ı hümayûnuma muhâlefet-i hareket ile şekâvetleri zuhûr ider olur ise ol makûle şakîleri ittifâk ile ahz ve hakkından gelinmek üzere hükkâm-ı 'itâb olunmak üzere cihet-i muhâkemede sicillâta sebt olunduktan sonra sûret bulan keyfiyeti der-i dedârıma 'arz-ı i'lâm eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin vech-i meşrûh üzere cemâ'at-ı mezbûre iskânı kabûl itmeyüb 'ibâdullaha te'addî ve tecâvüzleri müstehil-i 'arz ve mahzarlar gelüb ve kasabâtda ba'zıları dahî itâ'at ve inkıyâdları 'arz idüb ve hâlâ bir kaçî dahî gelüb isti'fâ itmeleriyle bu husûsun sıhhatinde itilâ lâzım gelmeğın imdi mahal-i me'me'mûra varduğında basîret-i tamam ve istikâmet-i tam ile civârlarında olan kazâda sâkin bî-garez ve 'amel-i hak teslîminde tefahhus ve kelâm-ı hak ile 'arz emîni olan cevâbı birbirlerinden efahhus ve temyîz iderek bu maslahatımın gavv ve künhüne ve esbâb-ı ihtilâfına ittîlâ-i tam hâsıl idüb ve içlerinden kendü hâllerinde ve bî-günâh olanları ve lendüvâh(?) ve sibyan ve 'âcize ve mâtüvânları pây-ı mâl-i istîsâl ve giriftâr-ı kahr u nekal olmamak için minvâl-i meşrûh üzere ba'de'l-yevm iskânları hudûdundan hâric mahallerde evleriyle ve hayvanlarıyla gezmeyüb ve bir dahî Duman yaylasına ve

iskânlarından hâriz yerlere hayvan göndermeyüb hâsılı ‘ibâdullaha bir dürlü tecâvüz zuhûr itmeyüb ve içlerinde bu şurût ve tarafıyyeden muhâlefet iden şakîler olur ise itâ’at ile ahz u hükkâma teslim ve eğer müsâmaha iderler ise cümlesin müttehim olmak üzere birbirlerine kefil olurlar ise bu vech üzere hüccet ve civârlarında olan kazâların muhâkemesinde sicillâta tesbît ve bu vech ile sâir kazâ ahâlîleri eslemeyenleri tevkîf ve sûret-i nizâm virmeğe ihtimâm eylesesin hâsılı bir dahî mezkûrların kimesneye te’addî ve tecâvüzleri ve şakîleri zuhûr itmeyüb hem ahâlî-yi bilâd ve ziyâ-i mazarratlarından emîn kalub ve hem cemâ’at-i mezbûre dahî mahal-i iskânlarda kendü hâlleri ile zira’ ve hars ve kâr ve güzârla habîr-i iskân ve mukırr-ı evkânları ma’mûr ve âbâdan idüb etrâflarında re’âyâ ve berâyâda ve zikr olunan mücâatlerini bu vech-i vechiye hâl ü farîrû’l-bâl olub devâm- hizmet (...) hayır ve du’âyâ istiklâl eylemek üzere emirlerine istihkâm ve ahvâllerine intizâm virmekte dikkat-i tam eylemek bâbında fermân-ı ‘âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki dergâh-ı mu’allâm kapucubaşlarından iftihârû’l-emâcid ve’l-a’yân Mustafa zîde mecdühû vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı vâcibû’l-ittibâ ve lâzımü’l-ımtisâlimin mazmûnu itâ’at makrûnuyle ‘âmil olub hilâfindan tevakkî eylesesiz şöyle bilesin ‘alâmete i’timâd kılasız

Tahrîran fî evasıtı şehri rebî’u’l-âhir li-sene selâse ‘aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/107/820

Saliha nâm hatunun sâbıkan zevci olan Bekir Çavuş’ un hüccet gereğince ödemesi gerekenleri ödememesi üzerine Mustafa Çavuş hükmü şerifle zabitin marifetiyle kâdısı olmayan da’vâsın tamamı hat ve adl üzere amel edilmesi Bekir Çavuş zimmetinden şer ile tevcîh edilmesi hakkında fermanıdır.

Hicri: Cemaziyelevvel 1113 / Miladi: Ekim- Kasım 1701

Akzâ kudati-l-müslimîn ûlâ vulâti’l-muvahhidîn ma’deni’l-fazl ve’l-yakîn râfî-i alâmi’ş-şeriat ve’d-din vârisi ulûmi’l-enbiyâ ve’l mürselin el-muhtas bî-mezid-i inâyeti’l meliki’l-mu’în Mevlânâ Kütahya mütesellimi olan zîde kadr rehu tevkî’i hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki Saliha nâm hâtûn sûtde-i sa’âdetime arz-ı hal idüb sâbıka zevci olan Kütahya’da sâkin dergâh-ı mu’allâm çavuşlarından Bekir çavuş zimmetinde binyüz senesinde hüccet-i şer’iye-ti taksim toku zyüz guruş hakkı olub taleb

eyledikde (...) ta'yin eylemeklebundan akdem şer'ile görülmek için mübâşır ma'rifetiyle emr-i şerif verilmişken mezbûrun el tarafta mezarrah han olmağla ita'at-ı emr-i şer'i itmeyüb te'addi ve gadr üzere olduğun bildirüb ol-bâbda emr-i şerifim recâ eyledüğü ecilden sen ki Mevlânâ-yı yunâ mûmâileyh ve mütesellim-i mezkûrsun mezbûr bu def'a dahi zimmetinden lâzım gelen hakkın edâda te'allül ider ise zâbiti ma'rifetiyle Astâne-i sa'adetime ihzâr olunmak emrim olmuştur buyurdum ki dergâh-ı mu'allam çavuşlarından kıdveti-l emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş zîde kadrehu hükm-ü şerifimle vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi zâbiti ma'rifetiyle ihzâr ve hüsemâ kılub mukaddemâ bir defa şer'ile görülüüb kadısı olmayan da'vâsın tamam-ı hat ve adl üzere tefahhus ve takayyüd ve hüccet-i şer'iyyesine nazar idüb göresin i-lâm olunduğu üzere ise ol bâbda müptezâ-yı şer'i kadîm manzûm-ı muvâfık-ı şer' olub alâ vechi'l-kerim sâbit ve zâhir olan hüccet-i şer'i mûcibince amel idüb dahi ba'de'l-yevm mezbûru zimmetinde şer'ile tevcîh idüb hakkı her ne ise hügme idüb alıviresin söyleki edâda te'allül ider ise zâbiti ma'rifetiyle asitane-i sa'adetime ihzâr eylesin ahvalleri divân-ı hümâyunumda şer'ile görülüüb icrâ-yı hak oluna minba'd şer-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye ve emr-i hümâyûnuma muhalif kimesneye iş itdirmiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerife i'timad kılâsın

Tahrîren fî evâhır-ı Cemâziyelûla bi sene selase aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Kostantınıyye el-Mahrusa

K3/107/821

Seyid Mehmed' in subaşı nasb ü ta'yin olunduğunun buyrulduşudur.

Hicri:1 Receb 1113 / Miladi: 2 Aralık 1701

Kütahya'da mesned-nişîn şerif-i garra izzetlü faziletlü atıfetlü Efendi hazretleri huzûrlarına bade't-tahiyyeti's-sâfiye inhâ olunur ki halâ nefis-i şehri-i Kütahya'da olan ibâdullah asûde ve nemnûde ve mazarat-ı haramzâdeden te'min ve mahrûs olmak üzere Subaşı nasb u ta'yîn olunmağın mu'tad-ı kadîm ve kanûn-ı kadîm olmağın iş bu dârendegân Seyyid Mehmed her vechile mahal ve müstahik olmağın bin yüz on üç senesi mâh-ı recebi-l-ferdin guresinden üç ay tamâmına varınca beher mah kırkdörder guruşa merkûman derûhde ve iltizâm idüb zabtiyçün varaka tahrîr olunmuştur gereklidir ki vech-i meşrûh üzere mezbûran subaşı bac-ı bazar ve kapan ve kile ve tellal ve cürm-i cinâyet ve şair mahsûlât-ı mu'ayyene ve mersumât-ı mu'ayyene cuz'i ve küllî

herne ise ma'rifet-i şerle ahz kabz itdirüb madam ki itdiklerinde ahârdan dahl u ta'arruz itdirilmeye

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

Mehmed, vekil-i kaimmâkâm-ı Divân-ı Anadolu hâliyâ

K3/107/822

Sevid Mehmed ve Hamza Beğ subaşı nasb olunmuş iken Mehmed' in hıyâneti zuhuru ile ref' olunarak Halil Ağa ve Hamza Beğ' in subaşı nasb olunduğunun buyrulduşudur.

Hicri:1 Şaban 1113 / Miladi: 1 Ocak 1702

Halil Ağa ile Hamza Ağa'nın subaşı kâpidıdır

Haliyâ Kütahya'da mesned-nisîn şeri'at garrâ izzetlü , faziletlü Efendi hazretleri ba'de't -tahiyyeti'ş-sâfiye inhâ olunur ki hâlâ nefsi-i şehri-i Kütahya'da olan ibâdullah aşûde ve (...) ve mazarrat-ı eşkiyadan emin ve mâhrus olmak üzere subaşı nasb u ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm ve kânûn-ı kadîm olmağın bundan akdem seyyid mehmed ve Hamza Bey Subaşı nasb u olub merkûm Mehmed'in hıyâneti zuhûr itmekle ref' olunub yerine iş bu dârende-i hurûf devletlü inâyetlü veliyi'n niem efendi hazretlerinin emekdârlarından kıdveti-l-akrân Halil ağa ve Hamza bey subaşı nasb olunub bin yüz on üç senesi mâh-ı şabani'l-mu'azzam guresinden ramazan-ı şerîf gâyetine varınca beher mah kırkdört guruş merkûmân Halil ağa ve hamza bey'e tevcîh va sipâriş olunub zabtiyçün varaka tahrîr olunmuşdur gerekdir ki vech-i meşrûh üzere mezbûrân subaşı olub bâc u bazâr ve kapan ve keyl-i (...) ve cürm-i cinâyet ve sâir mahsûlat-ı mu'ayyene ve rûsûmat-ı mu'ayyene cüz'i ve külli herne ise ma'rifet-i şer'le ahz u kabz itdirdüb madamki merkûmân beher mah kırkdört guruşa tarâf-ı mîrîye edâ ve teslim iderse hilâf-ı şer-i mu'tahhar ahârdan bir ferdi tahl uta'arruz itdirilmeyüb mûcibiyle amel oluna

Tahrîren fi't-târihi'l-mezbûr

El-fakir el-hac Mehmed , vekil-i kaimmâkâm-ı Anadolu hâliyâ

K3/107/823

Kavacık nâm karye sakinlerinden Mehmed nâm kimesnenin toprağının zapt edildiğine dair arzı üzerine Kütahya mütesellimine gönderilen fermanıdır.

Hicri:15 Şaban 1113 / Miladi: 15 Ocak 1702

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'deni'l - fazl ve'l-yakîn rafîil- alâmi's-şerife ve'd-din vâris'i ulami'l-enbiyâ ve'l-müslimin el-muhtas bi-mezîd-i inâyeh'l-melikil-mu'in Mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilehu kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya mütesellimi zîde kadrehu tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûre tâbi Kavacık nâm karye sakinlerinden dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Mehmed nâm kimesne dergâh-ı mu'allâma arz-ı hâl idüb karye-i mezbûre tobrağında tapulu ve temessüklü ma'lûmi'l-hudûd tarlaları zabt ve zirâ'at ve asr ve resmin sahib-i arza edâ idüb ahârdan bir vechile dahl olunmak icâb itmez iken Ahmed nâm kimesne kölesin gönderüb ol yerlerde senin alakân yokdur diyu ta'ciz ve bunun zabt ve tasarrufuna mâni olduğun bildirüb men'ü ref olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyleduği ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıkça husûs-ı mezbûre mukayyed ve sâhib-ı arz temessûküne nazar idüb göresün ol yerler bunun tasarrufunda ise üç sene ale't-tevâli bilâ-mâni boz ve hâli kalub kânûn üzere tapuya müstahilik olmağla mezbûr sahib-i arz bundan tapu ile almağla dahl ider olmayub fil-vaki bunun tapulu ve temessüklü tasarrufunda olan yerlerinin zabt u tasarrufuna hilâf-ı kânûn fuzûli dahl olunub te'addi olunduğu vâki ise men'ü def idüb hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i emr-i hümayûn kimesne iş itdirmiyessin kazıyyede medhali olmayanları dahl itdirmeyüb şöyle bilesin alâmet-i şerife i'timâd kılâsın

Tahrîren fi evâil-i şehri recebi'l-ferd lisene selase asere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrusa

Kayd fi 15 min şa'bani'l-muazzam,sene 1113

K3/108/824

Kütahya'da vâki müteveffâ hoca kasım camî-i şerifinin vech-i hasbî hatibi olan rafi-i tevkî-i refî-i ü's-sân-ı hakâni mahmud mahall müstahık olmağa kazâ-i mezk'ûr müzâfatından Etrâfşehir nâhiyesinde vâki'müştekilâtı kurâ ve zarardan olub mescidi harâbe olan Turaşan ağa vakfı gâllesi ezdiyâdından olmak üzere yevmî dört akçe vâzifeye tevcîh olunduğunun beraatıdır.

Hicri: Cemaziyelevvel 1113 / Miladi:Ekim- Kasım 1700

Nişân-ı şerif-i âlisân sâmi-i mekân tuğra-yı garâ-yı cihân-sitân hakâni hükimi oldur ki akzâ kudâti'l- müslimin Kütahya kâdısı kâdısı Mevlânâ mehmed zîdet fezâilehu südde-i sa'adetime mektub gönderüb mahrûsâ-ı kütahya'da vâki müteveffâ hoca kasım camî-i şerifinin vech-i hasbî hatibi olan rafi-i tevkî-i refî-i ü's-sân-ı hakâni mahmud mahall müstahık olmağa kazâ-i mezk'ûr müzâfatından Etrâfşehir nâhiyesinde vâki'müştekilâtı kurâ ve zarardan olub mescidi harâbe olan Turaşan ağa vakfı gâllesi ezdiyâdından olmak üzere yevmî dört akçe vâzifeye tevcîh olunub berât-ı şerîfim virilmek bâiş-ı inâyet recâsına arz itmeğin nezareten olmayub ve vakf-ı mezburda (...) kurâ ve mezârı ı ezdiyâdından tevcîh idüb bu berât-ı sa'adet-ayât ve behçet-gâyâtı virdüm ve buyurdum ki mezkûr varub vakfı mezkûrun kurâ ve zirâi galesi ezdiyâdından yevmî dört akçe vazifeye mutasarruf ola ol bâbda hiç ahad mani ve rafi ve müzahüm olmayub dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bilesin a'lamet-i şerife 'itimâd kılasın

Tahrîren fi evâhir-i cemaziye'l-evvel li-sene selase aşere ve mi'ete ve elfi

K3/108/825

Anadolu vâlisi 'Abdi Paşanın Anadolu eyâletinde hâvâlisinde zuhûr eden eşkiyâ mazaratının avn-ı hak ile ref' i def'i hizmetine me'mur olduğunun fermanıdır.

Hicri: Receb 1113 / Miladi:Aralık 1701

Osman-oğlu Nasuh paşa tarafından gelen fermân süretidir

Emîri'l-merâ'il-kirâm kebiri'l-küberâi'l-fihâm zu'l-kadr ve'l meliki'l a'lâ aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emval olub ber-vech-i arpalık aydın ve menteşe sancaklarına mutasarrıf olan Nasuh dâme ikbâlehu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki anasou yakasının mazarr-ı eşkiyâdân tenhibe ve tathiri lâzime-i devlet-i aliye-i muhimme ve saltanat-ı seniyyeden olub ve bundan akdem düstûr-ı mükerrerem

mûsir-i mufahham nizâmil'a'lem anakolu vâlisi vezirim abdi paşa edamâllahu te'âlâ ıclâlehuya eyâlehnede ve havâlisinde zuhûr iden eşkyânın kal'u (...) ve istisâllerinin ibâd ve biladın hıfz u hırâsehnde iken bi'l-cümle mekân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebili te'min ve taktir eylemiş imdi vezir-i mişârûnileyh hâlâ kazâ-i Bağdat tarafına me'mûr olabiliden beni ol etrâfı hâlî olmağın ba'zı mertebe ol tarflarda semt semt eşkiyâ zuhûr idüb katl-i nüfus ve gasb-ı emvâl ile mekân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebili isâl-ı mazarrat üzere üzere oldukları mesmu-u humâyûnum ollub şitâ vaktinde kalîl ve kesîr bu merze şekâvete cesâret eyledikleri halde fasl-ı rub'da istidâ ve fesadları muhtemel olmağın ol melâ'ın ayaklanub cemiyetleri terakki bulmadı bu feyş içinde âcilen te'mîn-i şer ve mazarratlarının intizâmı ile iskân-ı vilâyet ve ebnâ'-i sebinin asâyiş ve istirahatı akdem umû-i develet-i 'aliyyeden olub sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhsin bu husûsda senden sadâkat ve istikâmet ile külli hizmet ve vızâ-yı hümâyûnûma muvâfık hareket ma'mûl-ı hümâyûnûm olmağın inşallahu teâlâ Anadolu vâlisi vezir-i müşârun ileyh mansıbına helince Anadolu eyâletinde ve havâlisinde zuhûr idüb katl-i nüfus ve gâret-i emvâl eyleyen ve i'kâda isâl-ı mazarrat üzere olan eşkiyanın avn-ı hak ile ref'ü def'i hizmetine sen memûr olmuşsundur imdi işbu emr-i vâcibi'l imtisâlim vardığında etrâf ve eltâfa göre ku'lak olub Anadolu eyâletinde ve havâlisinde ol makcüle eşkiyanın tefah hus ve gasb-ı emvâl ile tahrîbi bilâd ve (...) 'ibâd âdet-i müstemireleri olanların demini heder ve izâleleri lâzım olmağın her neresinde olur ile olsun haberlerin aldığın sâ'at memûr olduğun zere sâlet ve sebûkbâr yarar ve tuvânâ ve güzîde ve müstevfî adamlarında bilâ tevakkuf hareket ve üzerlerine tevcih ve iktizâ ider ise ol vilâyetin mîr-i mîrân ve emr-i imtisâlim ve kethüdâ yeri ve yeniçeri serdârları ve âyân-ı vilâyet ve iş erlerine dahî haber gönderüb etrafların sedd ü bend ve 'avn-i hakk ile mezkûrlardan nağs ve 'acz-i halâs olmamak üzere cümlesini ahz ve ele götürürb haklarında lâzım gelen cezâların tertîb eyleyesin ama bu takrîb ile gitdikleri yerlerde minnet ve mecâli zâhire ve gayrisine mütekâbilesiyle re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete te'addîden ve fesad u şekâvetde alakası olmayub kendi hallerinde olanlar nüfûs-ı emvâline ta'arruzdan tevakkî eyleyesin hâsılı ve zîr-i müşârun ileyh mansıbına gelince ol etrâf ve havâlîde bu makûle katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl ile bilâd 'ibâda isâl-i mazarrat âdeti müstemireleri olan eşkiyânın her ne tarîk ile olur ise olsun bi-'avnillâhi te'âlâ kahr u tatmîri ve asâr-ı fesâdlarından bilâd u ziyâ'nın tathîr ve tenkîhi senden matlûbumdur göreyim seni bu hus^sda kemâl-i takayyüz ve basîret ve ziyâde dikkat ve himmet ile bezl-i makdûrunu

sarf idüb eşkiyânın 'avn-i hakk ile kık'u kah'ı ve istisâli ile bilâd u 'ibâdın te'mîn ve tanzîmine bezl-i makdûr ve sa'-yi bi-kusûr eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olub hilâfından be-gâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı şehru receb li-sene selâse ve 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

tıbkı aslihi'ş-şerîfî'l-a'lâ nemmekahül'l-fakîr ileyhi sübhânehü es'seyyîd Abdi el-müve'l-hilâfe belde-i Güzelcehisâr 'ufiye anhü

K3/108/826

Eşkiyânın zuhûr edup katl-i nüfus gasb-ı emuâl ile sükkân-ı vilâyet ve abâ-i sebili isal-ı mazarrat üzere olanları haklarından lazım gelen cezaların tertib ve icra olunması babında buyruldu.

Hicri:22 Ramazan 1113 / Miladi:20 Şubat 1702

Osman oğlu Buyruldu

Serâyi-i şî'ar fezâ-il desâr Anadolu havâlisinde vâkı olan kadılar zîde fazlehûm ve mefâhiri'l-akrân ayan-ı vilâyet ve sair işerleri ve bil-cümle serdar ve kedhüdâyeleri zîde kadruhum inhâ olunur ki hâliya Anadolu yakasında ve havâlîsinin mezar-ı eşkiyâdan tanhiye ve tathiri lâzıme-i devlet-i 'aliye ve mühime-i saltanat-ı seniyyeden olmâğın ba'zı karye ol tarafta semt semt eşkiyâ zuhûr idüb katl-i nüfus ve gasb-ı emuâl ile sükkân-ı vilâyet ve abâ-i sebili isal-ı mazarrat üzere olanları acilen temîn-ı şer ve mazarratlarının intizamı ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebinin asâyış ve rahatı hususu hatt-ı hümâyûn şevket makrûn ile sâdır olan fermanı âli (...) tarafımıza sipârîş ve fermân olmağın mücib-i fermân-ı âli inşallahu te'âla bu taerafdan hareket ve ol taraflara azîmet ve revâne olmamız mukarrer olmağın biz varınca zir-i hükümetinde olan yollar ve bentleri (...) ve ittifak ile sedd-i ben ol ve avn-ı hak ile ol makule eşkiyâdan nefsi-vâhid hâlâs olmamak üzere cümlelerin ahz ve ele gehirükübhaklanndan lâzım gelen cezâların tertib ve icrâ olunmak kâbında buyruldu tahrîr ve Darende hûzif kıdvetil-akrân zîde kadruhu ile irsâl olunmuşlardır vusulünde gerekdir ki hûsis-i mezbûrda hamiyet ve

ittifak üzere olub dahi ol tarafda ve hâvâlîsinde bu makûle katl-i nüfus ve gasb-i emval ile bilâd u ibâda isâl-i mazarrat âdet-i müstemreleri olan eşkiyadan zuhûr ve ihkâ olunmuş var ise herne tarikile olur ise olsun bi-avnillahî te'alâ mehr ü tetmîri ve ahz ve ele getirilmeleri bâbında kemâl-i teyakkün ve bâsiret ile biz varınca ve er-makdurunuzu sarf idüb hidamad-ı şehir-i yarinin vusûlünde bezl-i hizmet ve ihtimâm üzere olub hilâfından ve bir dürlü gadr ve bâhâne ile müsâmaha ve emr-i hümayûmundan ictinâb ve sâdır olan fermân-ı âlîsânımın mazmunu ve mücib-i buyruldu ile âmil olası diyu buyruldu

Fi 17min şaban,li-fene 1113

Kayd fî 22 min ramazan sene 1113

K3/109/827

İvaz nam zimmi tarafından erâmîne-i 'acem tâifesinin metrûkâtların fuzûlî ahz u kabz idenleri ma'rifet-i şer'ile tefûş ve tefahhus edilmesine dair fermanıdır.

Hicri:22 Cemaziyelevvel 1113 / Miladi: 25 Ekim 1701

Erâmîne-i acem şah'dan efendi İvaz nam zimmi yediyledir

Mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma' deni'l-fezâ'il vel-keâm ve kadıları ve bilâd-ı âbâd ve Gökboza naibleri zîde fâzlehûm tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak mâlûm ola ki şah-i acem vekili ivaz nâm zimmi bazergân divân-ı hümayûma arz-ı hâl idüb vilayet-i rumilinde ve Anadolu'da vakı kadılıklarda gezüb ticâret üzere olan eramine-i acem tâifesinden ve mürd olanların metrûkatların vârislerine irsâl ve isâl eylemek üzere kasabât ve kurâda mevcûd bulunan acem tâifesinden zalat ve ahz ve kabz idüb kadılar ve mütesellimler ve beytûlmâl eminleri ve sâir ehl-i örf tâ'ifesi müdâhale ve vaz-ı yed eylememek üzere bundan akdem hatt-ı hümayûn şevket makrûnumla rou'an veren emr-i şerif-i âlisânım virilmeyüb dahl olunmak icab itmez iken hâliyâ Yalakâbâd kazâsı ve havâlisi karyelerinde ve Gökboza nâhiyesinde ve havâlisinde ve sâ-ir yerlerde mürd olan acem tâifesinin metrûkatların bazı kimesneler fuzûlî ahz u kabz eylemeleriyle zikr olunan kâdılıklarda ma'rifet-i şer'ile tefahhus olunub ol makûle mürd olan erâmîne-i 'acem tâifesinin metrûkâtların fuzûlî ahz u kabz idenlerden makeddemâ sâdır olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnumla mu'avven emr-i şerif-i 'âlişânım mücibince vekîl-i mesrûfeye alıvirilüb kimesneye te'allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek

recâ eylemeğin imdi yedlerinde olan emr-i şerîfim mûcibince bu makûle ticâretde mürd olanların muhalefâtını vârislerine îsâl ondurulmak üzere vekillerine zabt itdirile diyu fermân-ı ‘âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle emekdârımdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân zîde kadrühü vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî zikr olan kâdîlıklarda olan ol makûke erâmine-i ‘acem tâifisinin metrûkâtların fuzûlî ahz u kabz idenleri ma’rifet-i şer’ile teftîş ve tefahhus idüb buldukları yerlerde makeddemâ sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu’avven emr-i şerîf-i ‘âlişânım mûcibince vârislerine irsâl ve îsâl eylemek üzere vekîl-i mesfûre alıvırilüb hilâf-ı hatt-ı hümâyûn ve mugâyir-i emr-i ‘âlişân kimesneye müdâhale ve mu’âraza itdirmeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî’l-yevmü’s-sânî ve’l-ısrîn

fî şehri cemâziye’l-evvel li-sene selâse ‘aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

K3/109/828

Kütahya ve Karahisâr-ı sahib ve sultanönü sancakları ve tevâbi’i keferesi cizyesi ve cibâyetini işbu râfi’ tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma’lûm ola ki’i refî’üş-şânı hakan-ı kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ya’kûb zîde kadrehüye der’uhde ve tefvîz olunmağla yedine virilen berattır.

Hicri:22 Receb 1113 / Miladi:24 Aralık 1701

Nisân-ı şerîf âlîsân tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitân sâmi-i mekân-ı hakânî hukmi oldur ki

Memâlik-i mahrûsada vâkı’ ehl-i zimminin rûsu üzerine mevzû olub beyti’l-mâlim usûl-ı emvâl-i şer’iyesinde olan mâl-ı cizye mezheb eimme-i hanefiyeye muvâfık vech-i mezbûr üzere fakirinden oniki dirhem fizzesin bir dinar ve mutavassıf olanlara yirmidört dirhem fize bedel iki katt her ağniya olanlarından kırksekiz dirhem fizzesin dört dinar alınub yüziki ve yüzüç senelerinin a’lâ ve evsât ve ednâ-ı aniyâlarıyle cibâyet ve ve cem ve tahsîl olunub lakin yüzüç senesinde ehl-i zimmet ihkâk-i silsileyi beynlerinde mer’i tutmak üzere ale’t-seviye evsât kağıdı virilüb ba’dehu yüzbeş ve yüzaltı senelerinde her yüz evrakına yirmi a’lâ ve altmış evsât-ı âdi ve yirmi ednâ tevzî’ olunub bu vech üzere bi aynihi esnâf-ı selâse kağıdını tevzî’ dahi hem cizyedârlara ve

hem re'âyâya öşrün mutazammın olduğun yüzyedi senesinde esnâf-ı selâse itibarı re'âyâ beynlerinde mer'i tutmak üzere kağıdı on alâ ve yetmiş evsât ve yirmi ednâ i'tibârıyla ale's-seviye evsât kağıdı virülüb dokuz senesine gelince bu vecihle cibâyet olunmağın yüzde dahi ehl-i zimmetin a'niyâsı mutavassıt ve fukarasına gadr ve ekseriyâ gani olunmâları evsât kağıdı akçesin virüb bu sebep ile beynlerinde olan istilâlin tahsil olunacak emvâl-i cizye dahi nâcize olmağla velhasıl cizye husûsu yüziki senesinde cibâyet olalıdan haze'l-an memâlik-i mahrusada hakk-ı vâhid üzere kara-dâh olunmayub dâ'ima ihtilâf u hâlden hâleti'l-mekâl ve (...) üzere olunduğundan hem re'âyâ ve hem cizyedârlara her sene bir gün su'ûbet-i mutazammın veya husûs-ı emvâl-i cizye ve evrât-ı şer'iyeden ve nizâm-ı umûr-ı (...) olmağla yine vech-i şer'-i üzere esnâf-ı selâse i'tibâr-ı mer'i re'âyâ ve tahsildârlara ehven olmak üzere hâlâ inşâallahü te'âlâ bin yüz on üç senesi ramazân-ı şerîfi guresinden cibâyet olunmak bin yüz on dört senesi için memâlik-i mahrûsemde vâki' ehl-i zimmet nasârâ ve yahud ve erâmine-i 'acem tâifelerine virilecek her yüz kağıdın onu a'lâ ve on ednâ seksen evsat olmak üzere a'lâsından dört ve evsatından iki ve ednâsında bir cedîd eşrefi altunu ahz olunmak şartıyla Kütahya ve Karahisâr-ı sahib ve sultanönü sancakları ve tevâbi'i keferesi cizyesi ve cibâyetini işbu râfi' tevkî-ı refi-ı hümâyün vâsıl olıcak ma'lûm ola ki'i refi'üş-şânı hakan-ı kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ya'kûb zîde kadrehüye der'uhde ve tefvîz olunmağla yedine virilen işbu berât-i 'âlişânda meskûr olan sancakların her bir belde ve her bir karyesinde sâkin ve mevcûd bulunan ehl-i zimmetin bir ferdi hâric olmamak üzere cizyesin alub edâ-yı cizye eylediğün ma'lûm olmak için a'lâ virenlere a'lâ, ve evsat virenlere evsat, ve ednâ virenlere ednâ mühürleriyle mahdum yedlerine kağıd virilüb kazânın kendilerine bundan akdem kayd ve tahrîm olunan mu'ayyenetleri ba'de'l-yevm virilmemek üzere her ne mande olub her ne umûruna karışub re'âyâya ihtilâl ve tekâsiri sebebiyle mîrîye gadrları zuhûr idenler 'azl idiviricek ve a'yân-ı vilâyet (...) olunur ve cibâyetine me'mûr olanların ta'yîn olunduğu mikdârından bir akçe ve bir habbe ziyâde almayub ve cem' eylediğü her ne mikdâr ise teslim-i cizye-i 'âmirem idüb ve muhâsebesin göresinharc-ı mezkûr bir akçe ve muhasebe namıyla bir akçe alınmayub ancak tevz'i' eylediğü evrâkın a'lâsından on iki para ve evsatından dokuz para ve ednâsından altı para her re's cizyeden kendisin mu'ayyen olmak üzere ve bundan mâ'adâ her re's cizyeden bir para cizye muhâsebeci ve kâtiplerine ücret-i kitâbet virilmek üzere asl-ı mâl-ı cizyeden taraf-ı mîrîden mahsûb ola ve ehl-i zimmetin üzerine

edâ-yı cizye lâzım gelenlerin bir ferdi zıll u (...) ile cizyesin virmeyüb bir tarîkle ihtikâ veyahud firâr ider ise edâ-yı cizyeden imtinâ eyledüğü zâhir oldukda rakbesi üzerine madrûbe olan cizyesi alındıktan sonra eşedd-i 'ukûbet ile mu'âkıb olunur ve bundan mâ'adâ memâlik-i mahrûsede vâki evkâf karyesinde sâkin olan ehl-i zimmetin ve havâss-ı selâhın ve vüzerâ-yı âzam ve mîr-mîrân ve mîr-i livâ ve sâirleri ve ocaklık ve muhâsıllık ve voyvodalıklara dâhil ve ba'zı esbâba binâen defterden ifrâz ve maktûl olanlar gerek (...) râhib ve gerek patrik ve keşîş ve gerek bir tarîkle ellerine berât alub tercümânlık ve mütesellimlik ve mu'âfiyet iddi'âsından olanlar mâdemki iktisâb ve 'amele me'mûr olub iktisâbdan mâni' olur zamanet ve hırâset ve meflûc olmaklık gibi ve yahut eğer 'âmmede marîz olmaklık gibi a'dâ-yı sâliha olmıya sâir ehl-i zimmetden istisnâ olmayub 'âmmenin beyninde sa'yi ve meşhûr ve esne nâmında mezkûr olan kul ile râhiplerinden cizye alınmaz deyü te'allül ve cizyeyi virmeden imtinâ itdirmeyüb virilen fetvâ-yı şerîf mücebince cizyeleri vech-i sâbık üzere esnâf-ı selâse itibârıyla cem' ve tahsîl olunmak şartıyla hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum sâdir olmağın bu berât-ı hümâyûnı virdüm buyurdum ki siz ki kâdîlar a'yân-ı vilâyet iş erleri mâl-ı cizye bi'l-cümle îrâd-ı hazînenin ihlâsı ve iz'âsı olmağla her zimmînin bir ferdine cizye virmede ihtifâ ile veyahut firâr ile diyâr-ı ehl-i islam hüsni medîd ve darb-ı şedîdeye mustahik olunduğu zâhir ve mübeyyin eğer mbeyyine olmayub her biriniz beytrü'l-mâle gadr tarîkiyle himâye idüb ve bu bâbda kâdîlar dahî himâye idüb mîr-i mîriye gadr ve her bir tarafından olan her kim olur ise olsun elbette aKûb olmakdan kat'ân tavakkuf olunmaz imdi efrâd-ı nâsda her kimesne ehl-i zimmetin bir ferdine sâhib çıkub gerek bağ ve bağçe ve değirmen ve çiftlik ve hûbân-ı oğlan ve sâir alâka-gerde bulunan ehl-i zimmetin cümlesinden fermânım olduğu vech üzere cizyeleri aldırub bir fede himâye ketm ve ihtifâyı ihtiyâr iderseniz mezmu'-ı hümâyûnum oldukda kâdî 'arz idiviricek ve a'yân-ı vilâyet (...) ve emvâl ve erzakların cânib - i miriyçün ahz olunur ol vechile mu'âkıp olmanızı mukarrer bilesiz ve sen ki (...) (...) gereği gibi mukayyed ve ihtimâm idüb bir ferde himâye ve (...) ve ihtikâli ihtiyâr iderseniz mesmû'-ı hümâyûnum olunmayub (...) kadılar (...) idivirücek zulm ve te'addi ve celb-ı mâl sebebiyle bir nefer hâric kalmamak üzere her birileri mâlının cem' ve tahsîline mükâşeret eyledükde eda(...) eyledüğü ma'lûm olmak için başka defter tutub kaziyede olanları mahallesi ve karyede olanları dahi kendinin karyesiyle kendülerinin isimleriyle ve şöretleriyle ale'l-esâmi defter idüb hesâbını gördükde cizye muhâsesi kalemine teslim eylemek üzere

hıfz idüb gehiresiz ve cizyedârlarına târifle mahalline kadar getirmek murad iderler ise ve cem' ideceği şeyi sene-i mezbûrenin evrâkı mühürlenene dört aded mührüyle bu tarafda mühürlenüb me'mur olduğu kazâyâ vardıkda gurre-yi Ramazân-ı şerifde ol vakit muvâcehesinde ahâli-yi vilâyet ve işerleri ma'rifehye mühürleri kat' ve evrâkda olan mühürler ile tatbik olundukdan sonra bir kiseye vaz' ve kâdısı mühürleyüb ve 'arz ve muhtar olunub der-sa'âdetime irsâl oluna ve bundan mâ'ada cizyeâr-ı mezkûr me'mur olduğu kazânın kurâ ve nevâhisine gönderdiği kolcularına cizye kaleminde mahfûz olan temessüki m'ühriyle kendü mühürleyüb kolcularına tevzi' eyleye ki bu kağıd ele girdükde cizye kaleminde mahfûz olan temessüki mühriyle tatbik ve def'-i şübhe olunmak için min-ka'dkolcular mühürleyeler ve derûn-ı berât-ı âlisânımda mezkûr olan şurût ve kuyûdun icrâsına ihtimaûn idüb her'biriniz hilâfından be-gâyet ihtirâz üzere olsız,şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılılar

Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni işrîn

şehr-i Recep li-sene selâse aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne

K3/110/829

Kütahya'da vâkî yeniceri serdarının ref' olunarak 'Ali Efendinin serdar ta'yin olunduğunun mektubudur.

Hicri: Şaban 1113 / Miladi: Ocak 1702

Tavşanlı'da sâkin 'Ali Efendi'nin serdârlık mektûbudur

İzzetlu faziletlü efendi hazretlerinin meclîs-i şeriflerine dürer-i da' vât-ı sâfiyât-ı muhibb-i âlât dürer-i teslimât ve isnatı mürüvvet-ayât ithâfından sonra inhâ-yı muhlisâne budur ki hazine-i hükümet şî'arları olan medine-i Kütahya'da vâkî' yeniceri serdârı ref' olunub yerinre üslûb-ı sâbık üzere ellibeş bölük emekdârlarından 'Ali nâm yoldaş nasb ve ta'yîn olunmağın isbu mektûb ve dâd tahrîr ve ferisitâde-i huzûrların kılındı lede'l-vusûl mezbûru serdârlığı umûrunda ishhdâm idüb âharı dahl itdirilmeye ve ol-cânibde vâkî' yeniceri ve cebeci ve topcu ve gılmân-ı acemi merkûmu üzerlerine serdâr ve zâbit bilüb sözünden taşra ve izninden hâric vaz' u hareket eylemeyüb itâ'at ve inkıyâd üzere olalar ve tavâ'if-i mezkûre dahî bilâ-veled-i vâris ma'rûf-ı fevt olanların muhallafât-ı metrûkâtlarının ma'rifet-i şer'le merkûma 'ahz ve kabz ve sûk-ı sultânîde

füruht ve hâsıl olan nukûdı mümzâ ve mahtûm müfredât defterleriyle bu cânibe irsâl ve itdirile ve lâkin hilâf-ı şer' ve kanûn bir ferde rencîde ve remîde itdirilmeye bâkî hemîşe eyyam-ı şerî'at-dâim-bâd

Tahrîrân evâili şehr-i şa'bâni'l-mu'azzam fi sene 1113

mine'l-muhibb-i muhlis mehmed ağa-yı yeniçeriyân dergâh-ı 'âlî hâlâ

K3/110/830

Hacı Ebubekir' in fevt olması ile yerine Ahmed Mahmud' un muhızr başı tevcîh olunduğunun beratıdır.

Hicri: 5 Cemaziyelahir 1113 / Miladi: 7 Kasım 1701

Kütahya kazâsının muhızrbaşılığı dergâh-ı mu'allam bevvâblarının emekdârlârına mahsûs olmağlâ vazife-i mu'ayyenesiyle mutasarrıf olan dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından Hacı Ebubekir fevt olub muhızr başılık-ı mezbûr mahlûl olmağla dergâh -ı mu'allam bevvâblarının emekdarlanndan (...) (...) cemâ'atinden altıncı bölükte isbu râfi'- i tevki '-i refi' üş-şân-ı hâkâni kıdveti'l emâsil ve'l-akrân diğer Ahmet Mahmut için müstahaktır deyu tevcîh olunup berât-ı alışanım verilmek ricâsına iftihar'ül-emâcit ve'l-akârim kapucularından kethüdâsı vekili Musa dâme mecdühu 'arz ve i'lâm itmeğin hakkında mezt-i inâyet-i pâdişâha nem zuhûra getirüp mûmâileyhin 'arzı mûcibince bin yüz on üç cemaziyülevveli'nin onaltıncı günü târihiyle müverrah virilen rû'us-ı hümâyûnum mucibince tevcîh i düb bu berât -ı hümâyûn izzetmakrûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr diğer Ahmet ve Mahmut zîde kadrühu varub (...) merkûmun yerine Kütahya kazâsında muhızrbaşılı olup edâ-yı hizmet ey ledikde bundan evvel vazife-i muayyenesin ne minvâl üzere mutasarrıf ola bilmişler ise mezbûr Dabi on-minvâl üzere olup mu tasarım ola ol bâk da efrâd-ı âferideden hiç - bir fert mâni' ve müzâfi ' olmayıp dahl u ta'arnız kılmayalar şöyle bileler alâmet -i şerife i'timâd kılalar

Tahrîren fil - yevmi'l-hâmis şehr-i Cemâziye'lahır

lisene selâse aşere ve mi'ete ve elf.

bemakâm-ı Edirne

K3/110/831

Hamza ve Ali'nin Kütahya'da subaşı tayin olduklarını bildiren mektubdur.

Hicri:1 Şevval 1113 / Miladi: 1 Mart 1702

Şehir Subasılığı Mektubudur

Bi'l-fiil Kütahya 'da mesned ara-yı şeri'at-garra faziletli ve 'âhftlü efendi hasretleri ba'de't-tahıyyeti's- sâfiye inha olunur ki nefsi-i şehir-i Kütahya'da muhârese-i bilâd ve muhafaza -i ibâd için subaşı nasb olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın işbu bin yüz on üç senesi mâh-ı şevvali'l-mükerrerem gurresiden üç ay tamâmına varınca dârendegân-ı hurûf Hazma ve 'Ali' ye tevcîh olup zabtıgüğün varaka tahrîr ve irsal olunmuştur . vusulünde geklidir ki mezbûren Hamza ve 'Ali nefsi-i şehirde subaşı olub busene -i sâbık ve mu'tâd-kadîm tarafımıza 'âit ve râci 'olan mahsülât-ımu' ayye ne ve mehsümât-ı mukannene ve baç-Pazar ve konak ve leyl-i âlâf ve cürm-i cinâyet ve bâd u havâ ve sâir cüz'i ve külli her neyse merkümana ahz u kapz itdirüb madam ki maktûları olan beher .mâh kırk döder guruşu devletin' efendimizin taraf -şeriflerine mâh be-mâh tamâmen teslimeydikçe ahardan bir derdi dahl u ta'arruz itdirmeyübsâ'ır subaşılar ne minvâl üzere mutasarnf olmuşlar ise bunlar dahi' mutasarraf olalar hilaf-ı şer'î-i mutahhar ve men'ü hareketden ihtirâz oluna

Fit-târihi'l-mezkûr

El fahur 'Ali , kâimmakâm-ı Anadolu , hala , m (temme) fi (...) fi gurres-i

K3/110/832

Kütahya ve nevahinde avârtz ve sa'ir tekalifi cem' ine me'mur olanlara hukuk ve rüsunların kanun ve defter mucibince zabitlerine eda edip re'aya ve ber'ayadan bir ferde zulm ve te'addi olunmaksızın tahsil edilmesi hakkında fermandır.

Hicri:Rebiülahir 1110 / Miladi:Ocak 1699

Akzâ kudâti 'l-mislimin ulâ vulâti 'l muvahvidin mâdini'l fasl ve 'l-yakin râfi '-i alâmi'ş-şerif ve te -din vâris -i ulüm 'l-enbiyâü ve'l-mürselin el -muhtass bî-mezid-i inâyeti'l-meliki 'l-mu'in Kütahya kadısı zîdet fezâilehu tevki'-i refi'ü hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki sen ki Mevlânâ -yı mumâ ileyhsin ordu -humâyun numa mektup gönderip Medine -i Kütahya ve nevahidinde sakin ve mütemekkin olan fukara-yire'âyâ

ve berâyâmeclis -işer- i şeride varıp bunlar emr-imeclis -işer-işeride varıp bunlar emr-i şerîfimle ve vâlûolan avaris ve sâ'irtekâlîfî cem 'ine me 'mür olanlara ve hukuk ve rusûların kâ nün ve defter mucibince zâbitlerine edâ idüb hilâv -şer '-işerif ve bilâ emr-imünif imdât -sefereya ve kaftan-bahâ namıyla rencida olunmak icâb itmez iken Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vüzerâ ve mir -i mirân imdâd-ı seferiye ve kaftan -bahave bunun emsali sâr tekâlîf-i şakka talet ve cebren vekahren ahz itmelenyle fakiri 'le-hâl ve müzdaribi'le -ahvâl olup berânkende ve prişân olmâlarına bâ 'is olmâlarıyla hilât -ı şer '-i şerif ve bilâ emr -'i minif imdât -ı şefenye ve kaftan baha mutalibesıyla rencide olunmak üzere emr-i şerifim verilmek recâsına el-hâh eyledikleri 'arz eyledikleri ecilden hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmamak emrim olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî husûs-ı mezbûra tâmam -ı hak ve adl üzere mukayyet olup göresin 'arz olunduğu üzere ise eyyâm-i sa'âdetimde re'âyâ ve berâyâ ve bir ferde zulm ü te'addi olunduğuna kat'an rızâ -yı şerifim yoktur kazâ -yı mezbûr ahâlisi emr-i şerîfimle vaki olan 'avâriz ve sâir tekâaliflerin cem'ine me'mür olanlara ve sâir hukuk ve rüsumların sâbitlerine edâ eylediklerinden sonra eyalet -i merkümeye mutasarrıf olanlara hilâf-şer'-i şerif ve bilâ emr-i münif imdad-ı seferiye ve kaftan-baha ve bunun emsâli sâir tekâlîf-i şakka talebiyle rencide ve remide ittirmeyesin min ba'd şer'-i şerif ve defter-i hâkâni ve emri-i hümayûnuma mühalif kimesneye iş itdirmeyüp husus-ı mezbûr icun bir dahi emrim varumlu eylemeyesin söyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timât kılasın

Tahrîren fî evâhiri şehru rebi'ul-âhir li sene aşera ve mi'ete ve elf

beyurt-.sahrâ-yı Belgrat

K3/110/833

Kütahya ve nevâhisinde mütemeklu'n olan fukarâ-yı re'âyâ ve berâyânın ehl-i örften kişilerce rencide olunmamâları için gelen mektupdur.

İzletlü faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şeriflerine da'vât-ı şafiyat ve teslûmat-ı vâfiyat ithâfiyle inhâ olunur ki Medine-i Kütahya ve nevâhisinde mütemeklu'n olan fukarâ-yı re'âyâ ve berâyâ meclis-i şer'e varup bunlar emr-i serif ile vâki olan tekâlîfî cem'ine me'mür olanlara ve hukûk ve rüsûmların kanun ve defter mucibince zâbitlerine edâ idüb hilâf-ı şer'-i şerif ve bilâ emri munif imdâd-ı seferiye ve kaftan-baha 'nâmıyla rencide olunmak icâb itmez iken Anadolu eyâletine mutasarrıf

olan vüzerâ ve mir-i mirân taleb ve cebren ve kahren ahz itmeleriyle mazarr-ı darbi'l-ahvâl olup perâkende ve perisân olmâlarına bâ-is oldukların elhâhların ile 'arz eyledikleri ecilden hilâf-ı şer'-i şerîf rencide itdirmemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âlisan mücibince mektup tahrîr olunmuşdur inşaallahu te'alâ mazmûn-ı emr-i âlîyî tenfiz ve icrâyâ sarf-ı sâmi ve dikkat eyleyüp hilâfına cevâz göstermiyesın zıyâde ve fâzilet bâd

mine'l-muhlis Hüseyin

K3/111/834

Aslanaba nahiyesi dut nâm karyede Mehmed nâm kimesnenin sebep olduğu zulm ve te'addiye engel olunması için fermanıdır.

Hicri:Rebiülahir 1109 / Miladi:Ekim-Kasım 1697

Akzâ kudati'l-müslimin ûlâ vulât'l-muvahhidin ma'deni'l fazl ve'l-yakîn râfi'-i a'lâmi'ş-şerife re'd-din vârisi'l-ulûmi'l-enbiyâ ve'l-müslimin el-muhtass bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'l-mu'in Mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilehu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn kazâ-i mezbûr ahâlisi dergâh-ı mu'alla'mâ 'arz-ı hâl idüb kazâ-i mezbûr müzâfâtından Arslanapa nâhiyesinde tâbi' Dut(nâm karye sâkinlerinden el-hâc Mehmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayup şerir ve gammaz olup da'imâ mahkeme kadısı ne nâ'ib ve voyvoda ve subaşı ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifeleri yanlarına varup fukarâyâ hila'f-ı vâkı' mevâd isnâdıyla ehl-i örf'e gammaz idüb ve gayr-ı hak akçelerin alup ve aldırmağa bâ'is olub eyl-i mesâlihine alâka ve müdâhale olmaduğu ve da'vâ lara ve bilâ emr-i münif halifleri umûruna karışılup ve bunun emsâli dürlü zulm ve te'addisinin nihâyeti olmaduğun bildürüb men'-i def' olunmak bâkında hükm-i şerif-i hümâyûnum reca etmeğin buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukdahasûs-ı mezbûru tamam-ı hak ve adl üzere mukayyed olub göresin ilan olunduğu üzere ise eyyâm-ı sa'âdetimde fukaraya zulm-i te'addî olunğuna rızâ'yı şerifim yokdur mezkûr mehâsim-i beyyineyi a'lâsına kabz eyleye kendünün bir fehm mesâliha oldukça min ba'd mahalle-i kadı ve nâ'ib ve voyvoda ve subaşı ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup ve fukarâyı hilaf-ı vâkı mevâd isnâdıyla ehl-i örf'e gammaz itmeyüb ve gayr-i hak akçelerin olmayup ve aldırmağa bâ-is olmayup eyl-i mesâlihine alâka ve mudâhale olmaduğu ve bilâ emr-i şerif tekâlifleri umûruna karışmayup ba'de'l-yevm kendi hâlinde ola ba'de'ttesniye

eslemeyüp vech-i meşrûh fukarâyâ zulm-i te'addî ve tecâvuz ider ise ism-i resmiyle vukû'üzere yazup 'arz eyleyüp husûs-ı mezbûr için tekrâr emrim varumla eylemeyesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılasın

Tahrîren evâsıt-ı Rebiü'lahir, Li-sene seb'a ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne

Bende-i süret-i emri'l-âlâ (...) el-fâkir ileyhi sübhâne

Mehmed el-müvellâ hilâfetu bi Medine-i Demircü

Ufiye lehu

K3/111/835

Vâlide Sultan İsmet Hanın kethüdalığı hizmetinde olan Mehmed' in tasarrufunda bulunan haslara haricden mudahale ettirilmemesi için fermanıdır.

Hicri: Ramazan 1112 / Miladi: Şubat 1701

Mefâhiri'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l-fezâ'il ve'l-keâm ve kâdılarî zîde fazlühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ala ki seyyideti'l-muhadderât eklileti'l-muhassât tarihi'l-müstevrât ezâti'l-alıyil-sa'âdât vâlidem Sultan dâmet ismetuhânın kethüdâlığı hizmetinde olan iftihâri'l-emâcid ve'l-ekârım el-hâc Mehmed dâme mecduhu südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüp müşârinileyhâ'nın tasarrufunda başmaklığı hasla rından Demirci hassı mefrûzi'l-kalem ve maktûi'l-kadem min külli'l-vücüh serbest olup haricden dahl olunmak icâb itmez iken vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mir'i livâ ve sâir ehl-i kutta tâife si tarafından rencide oldukların bildürüb ol kâbda emri şerifim reca itmeğim imdi müşârun ileyhanın kazâ ve karyeleri mefrûzi'l-kalem ve maktûi'l-kadem min külli'l-vücüh serbesttir haricden dahl ve ta'arruz olmamak emrim olmuştur buyurdum ki hükm-i şerifimle vusûl buldukda sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi müşârinileyhânın hassı karyelerinin vâkı' olan cürm -i cinâyet ve resm-i arüsâne ve kul ve câriye müjdeganisi ve sâ'ir bâd u hevâsına vüzerâ ve mîr-i miran ve mîr-i liva ve mütesellim ve voyvoda ve subaşı (...) ve nâzır ve nizâr-ı hasıl-ı emvâl ve sâ'ir işerlerinizden gayrindenden muhassıla hiçbir ferdi dahl u ta'arruz itdirmeyüb cümlesin müşârinileyhanın ve voyvodasına ahz u kabz itdirdesin (...) yazulu reâyâ sından birinin üzerine cürm-i galize bi-hasbi's-ser'-i şerif salb u sıyaset ve yâhud kad'-ı azve mustahik oldukdan sonra kâdîyü'l-hak olub hüccet-i şer'iyye virdikden sonra hâss-

ı mezbûr voyvodası ma'rifetiyle şer'ile hakkında lâzım geleni icrâ itdirüb hâric-i toprağın gelinmeğe komayub ve bedel-i siyâset diyu bir akçe ve bir habbelerin aldirmayub men' ü def'e almayasın ve hâss-ı mezbûr re'âyâlarından dahî devr ve kaftan-bahâ ve zahîre bahâ ve nakil bahâ ve sâir baha izâmiyle rencîde itdirmeyesin ve şimdiye değın rüsûm-ı serbestiysinden bir şey alınmış ise duyûn-ı sene aldirmayub min ba'd hilâf-ı kânûn ve mûgâyir-ı emr-i hümâyûn kimesneye iş itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâsıtı şehru ramâzânü'l-mübârek

lisene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Kostantınıyye el-mahmiye

K3/111/836

Çal kazası Bugurca kurâsından Hacı Musa' nun hassa sipahisi olarak gördüğü hizmete haricten müdahale ile rencide ettirilmemesi için fermanıdır.

Hicri:16 Şevval 1113 / Miladi: 16 Mart 1702

Çal kazâsında Bugurca kurâsından Hacı Musa'nın

Kıdveti'l-kudât ve'l-hükkâm ma'deni'l- fazl ve'l- kelâm mevlânâ Çal kadısı zîde fazlühü tevki'-i ref'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ'-i mezbûra tâbi Bugurca nam karyede hassaulûfelü şâhincilerden dârende-i fermân-ı hümâyûn Hacı Musa veled-i satılmış nâm kimesne sūdde-i sa'âdetime arz-ı hâl idüb mezbûr hassa sıpâhilennden olmağla üzerine lâzım gelen hizmeti idüb ahardan dahl ve rencîde olunmak icâb itmez iken mîr-i miran ve mîr-i livâ adamları ve mütesellimleri ve voyvadaları ve subaşları ve azâ ve ama'l ve zu'âma ve erbâb-ı tımar ve sâ'ir ehl-i örf tâifesi taraflarından hilâf-ı kânûn rencideylediklerinden mâ'adâ dahi mu'annet-i meccânem yim ve yimek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve arpa ve saman ve sâ'ir dehresin hilâf-ı kânûn ve bilâ emr-i hümâyûn tekâlif-i şakka talebiyle rencide ve remide itdiklerin bildirup men'ü def' olunmak bâbından emr-i şerifim recâ itmeğın buyurdum ki hükm-i şerifimle vardukda buna ol-vechile dahl olundukda husûs-ı mezbûra tamâm-ı hak adl üzere mukayyed olub göresin 'arz olundğu üzere ise eyyâm-ı sa'âdetimde sahinci tâ'ifesine ve sâ'ir bir ferde ol-vechile zulm ve te'addî olunduğuna kat'an rızâ-yı şerifim yokdur.Mîr-i mirân ve mîr-i livâ adamları ve mütesellimleri ve vayvodaları ve subaşlar ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesini

muhkem tenbih ve eylesin ol-vechile mu'annet-i meccânen yim ve yimek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve arpa ve saman ve sâ'ir dahi sen hilâf ve bilâ emr-i hümâyûn tekâlif-i şakka talebiyle rencide ve remide itmeyeler veitdirmeyüb men' ü def' eylesin min ba'd kânûn ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itidirmeyesin ve kazıyyede medhali olanları dahl ve ta'arruz itdirmeyüb eslemeyüb inâd ve muhâlefet üzere olanları ism ü resimleriyle vükû'u üzere yazub bidirüb husûs-ı mezbûr için tekrâr emrim varumlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîrenfi evâli şehru cemâziy'l-âhir li-sene isnâ 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı kostantiniyye el-mahrûse

Kayd fi 16 min şevvâl li-sene 1113

K3/111/837

Hüseyn Mehmed Ağa' nın Kütahya' ya kethüda yeri nasb ü ta'yin olunduğunu bildiren mektubdur.

Hicri: 27 Şevval 1113 / Miladi: 27 Mart 1702

Hüseyn ağanın kethüdâyerliği mektûbudur

'izzetlü faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i dâvât-ı sâfiyât ithâfından sonra inhâ-yı muhibbâne olunan budur ki hâliy-yâ taht-ı hükûmet-şi'ârlarından vâki' Kütahya tevâbi' nevâhîsinde sâkin olan altı bölük yoldaşlarının üzerlerine zâbit ve kethüdâyeri nasb u ta'yîn olunmak de'b-i kadîm olmağın zümre-yi silâhdârâdan yetmiş dördüncü bölükde yevmî otuz akçe 'ulûfeye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyn Mehmed Kütahyaya ocağın kadîm emekdârı olub her vechile mahall ve müstehik olmağla kethüdâyeri nasb u ta'yîn olunub irsâl olunmuşdur vüsûlünde gerekdir ki merkûmu hizmet-i mezkûrede istihdâm itdirdüb kethüdâyerliği umûrunda mürâca'at-ı mûmâileyh itdirdesiz ve sen ki altı bölük yoldaşlarısız merkûmu üzerlerinize zâbit bilüb vâki' olan da'vâ ve nizâların şer'ile gördürüb hilâf-ı şer'i şerîf bir ferde rencide ve remide eylemeyesiz ve sen ki kethüdâyeri zîde kadrühüsün ol bâbda olan altı bölük yoldaşların hüsn-i zindegânî üzere zabt u rabt idüb sana muhâlefet üzere olanları ismi ve resmi ve bölükleriyle yazub bu cânibe “arz u i'lâm eylesesiz ve ba'zı levendât tâifesi sebâhir namıyla mızrak ve bayrak gönderüb re'âya fukarâsını rencide ider var ise ol makûleleri reft birle gönderüb üzerlerine lâzım gelen icrâ-yı ahkâm-ı şerîfe itdirdesin ki

vesâire mûcib-i ibret ve sebeb-i nasîhat olub re'âya fukarâsı devlet-i pâdişâhımda âsûde-
hâl üzere olalar bâkî hemîşe der-mesned-i şerî'at dâim bâd

Tahrîren evâsıtı şevvâli'l-mu'azzam

lisene selâse 'aşere ve miete ve elf

Kayd fî 27 şevvâl fî 1113

el-fakîr Mehmed ağa-yı sâr be-dergâh-ı 'âlî hâlâ
el-fakîr Mehmed ağa-yı arabacıyan dergâh-ı 'âlî hâlâ
el-fakîr 'Ali ağa-yı ulûfeciyân-ı sâr be-dergâh-ı 'âlî hâlâ
el-fakîr 'Ali Ağa-yı ulûfeciyân-ı yemin be-dergâh-ı âlî hâlâ
el-fahîr 'Ali Ağa-yı sipahdârân be-dergâh-ı âlî hâlâ
el-fahîr Abdullah Ağa-yı sipâhiyân dergâh-ı alî hâlâ

K3/111/838

Ebi-Eyyûb Ensaari evkafı mukâtâlarından olan Kütahya sancağı Gümüş nâhiyesinde vâkî' Köprülûvirân ve Tevâbi'i mukata'asının Hatice Sultan tarafından 'Ali Beğ'e vekil ve sipariş edildiğinin temessüküdür.

Vech-i tahrîr-ı hurûf budur ki, Mahrûsâ-ı İstanbul'da merhûm ve mağfur-leh hazret-i Ebi-Eyyûb Ensaari radiyallahu anhu rûtbeti'lbâri evkâfı mukâtâ'alanından olub Kütahya Sancağında Gümüş nâhiyesinde vâkî' Köprülûvirân ve tevâbi'i mukata'asının yüzönüç sene si Martı ibh'dâsından bir sene tamâmına değim uhdemizde olup bâ'isi't-temessük yedekci başımız 'Ali Beğ'e taramızdan vekîl ve sipâriş eylemişüzdür insallahu târih-i mezbûreden bir sene tamâmına değin valu'olan a'şâr-ı şer'iye ve rûsûm-ı örfye ve cürm ü cinâyet ve bâd u hevâ ve yâve ve kaçgun ve öşr-i baştan ve öşr-i kovan ve âdet-ı ağnâm ve resm-i ağıl ve resm-i çift ve mâl-ı gâib ve mâl-ı mefkûd ve kul ve câriye mujde-gânisi ve fûruht-ı ayık ve resm-i bennâk (...) ve deştebâni ve resm-i arûsâne ve resm-i tapû-yı zemîn ve beyti'l-mâl-ı amme ve hasa ve sâ'ir cüz'i ve küllî cânib-i vakfa â'id hukûk ve ru'sûmât olugeldiği minual üzere ahz u kabz ve mukâta'a-yı mezbûr mine'l-vüzûh mefrûzi'l-kalem ve maktûi'l-kadem serbest olmağla serbestiyet üzere zabt olunması mütevellî temessükünde şerh virilmekte inâyet ile zikr olunub merkûm yedekçi başımız 'Ali Beye yedine işbu temessük virildi

Fî't-târîhil-mezbûr sene 1113

el-hakîr (...) lala (...) tâbi'-i Hatice Sultan

K3/112/839

Uzuncak nâhiyesi ahâlisinden hilâf-ı şer' alınan akçelerin hükm edip alınub icra-ı hak eylenmesi için fermandır.

Hicri:Şevval 1113 / Miladi: Mart 1702

Akzâ kuzâti'l-müslimîn evlâ vülâti'l-muvahhidîn ma'denü'l fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şeriate ve'd-dîn vârisi 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtass-ı bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya mütesellimi zîde kadrühü tevk'i'i refi'i hümayun vâsıl olıcak ma'lûm ola ki kazâ-yı mezbûr muzâfâtından Uzuncak nâhiyesi ahâlisi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb nâhiye-yi mezbûrda sâkin Hasan ve Hüseyin ve 'Ali nam kimmesnelere varub bizim için ehl-i 'örfe akçe virin diyu emr itmiş vekîller iken mezbûrlar biz sizin için teslîm-i berât virdik diyü bin yüz on senesinde bunları tutub ahz u habs ve cebren üçyüz gurusların alub ziyâde gadr ve teâddî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb alıvirilüb icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hüâyûnum ricâ itmeğin mahallinde şer'ile görölüb alıvirilüb hilâf-ı şer'i's-sânî akçeleri ashâbına red irdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadrühü vüsûl buldukda bu bada sâdır olan emrim üzere ihzâr-ı hüsemâ kılub makeddemen bir def'a şer'ile fasl olunmayan da'vâyı tamâm-ı 'adl üzere mukayyed olub göresin i'lâm olunduğu üzere ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavim ile 'amel idüb dahî ba'de's-ubût vech-i meşrûh üzere hilâf-ı şer' alınan akçelerin hükm idüb alıvirüb icrâ-yı hak aylesin min ba'd şer'-i şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdirilmeyüb husûs-ı mezbûr için bir dahî emrim varumlu eylemeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâsıtı şehru Şevvâli'l-mükerrem

lisene selâse ve aşera ve miete ve elf

el-mahmiye-i Kostantiniyye el mahrûse

K3/112/840

Kör Hasan Kaygusuz oğlu Darıcı 'Ali Ağa ve Semerci Mehmedin haklarında mütesellim 'Ali Ağa yediyle gelen fermandır.

Hicri: 14 Şevval 1113 / Miladi: 14 Mart 1702

Kör Hasan ve Kaygussuz oğlu ve Daracı ‘Ali Ağa ve Semerci Mehmedin haklarında mütesellim ‘Ali Ağa yediyle vârid fermândır

Akzâ kuzâtî'l-müslimîn evlâ vülâtî'l-muvahhidîn ma'denü'l fazlû ve'l-yakîn râfi-i a'lâmü'ş-şerîate ve'd-dîn vârisi 'ulûmi'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el muhtass-ı bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya mütesellimi ‘Ali zîde mecdühû ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-müstahfizîn Karahisâr-ı sâhib kal'ası dizdârı zîde hıfzuhu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki hâlâ Kütahyada kethüdâyeri olan Kör Hasan hevâsına tâbi refikasından vekili Daracı ‘Ali ve Kaygusuz oğlu Şaban ve Semerci oğlu Mehmed nâm kimesneler ile ittihât ve ithfâk ve sipâhilikle alâkası olmayup livâyı n mezbûr kâzası karyelerinden Karınca nam karyenin defterde mukayed ra'iyed ve ra'iyye oğullarından olanlara sipâhidir diyu sâhib çıkup resm-i ra'iyet ve sâ'ir üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rûsûmlarının ahz ve kabzına mûmâna'ateylediklennden ma'âda dirlikde alâkası olmıyan ba'zı as'hâb fesaden sipâhidir ve kul oğludeur diyu haklarında şer'an lâzım haydudum ikâmehne mani' olup ve cem'iyet-i memnû'ların cem'iyet ve salâh-ı umûr-ı bilâda mahalli vaz' ve hareketleri ilâm olunmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ ileyh ve mütesellim-imezkûrsun emr-i şerifim vadığıgibi mezkûr Kör Hasan ve reiklerin olan Daracı ‘Ali ve Kaygusuz oğlu Şaban ve Semerci oğlu Mehmet nâm kimesneler mücerred ocakları tarafından ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle alâ eyyi hâl ahz ve ıslâh-ı nefis için Karahisâr-ı sâhib kal'asına kal'abend ve muhkem halas eyleyüb tekrâr fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça itlâk olunmamâları bâbında fermân-ı alîşânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki fermân-ı celili'l-kadrîm mûcibince amel dahi sen ki mûmâileyh ve mütesellimsin vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan mezkûr Hasan'ı refikleri olan mezbûrlar ile mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle ala eyyi hâl ahz ve ıslâh-ı nefis için kal'a-i mezbûrda kal'abend ve muhkem habs eyleyüb emr-i şerifim sâdır olmadıkça itlâk eylemeyüb nefis için enr-i şerifimle âmil olasin şöyle bilelesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâhır-ı Şevval, li-sene selâse aşere ve mi'ete ve elf.

bemakâm-ı Edirne ,el-Mahrûsa

Kayd fî 14 min Şevval, sene 113

K3/112/841

Kütahyada kethüdâyeri olan K r Hasan cemiyet-i memn ' iken cemiyet-i sal h-ı um r mahal-i vaz' ve hareketleri i'l m olunmağla emr-i Şerif vardığı gibi ta'y n olunan m b Őir ma'rifetiyle eyyi h l ahz ve ısl h-ı nefis için Karahis r-ı s hib kal'asından kal'a-bend ve muhkem habs idüb tekr r ferm n s dır olmadıkça itl k olunmam ları b bında gelen mekt pdur.

 zzetl  faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i Şeriflerine da'v t-ı s fiy t ve tesl m t ve afiy t ith fiyla ve kıdvetü'l-em sil ve'l-akr n Kütahya mütesellimi 'Ali Ağa zide kadrühü ba'de's-sel m inh  olunur ki Kütahyada keth d yeri olan K r Hasan hevesine t bi' refikasından vekili Darıcı 'Ali ve Kaygısuz oğlu Şa'b n ve Semercioğlu Mehmed nam kimesneler ile ith l ve itif k ve sip hilikde 'al kası olmayub liv -yı mezb run karyelerinden Karınca nam karyenin defterde müfid ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olanlara sip hidir diyu s hib çıkub resm-i ra'iyet ve s ir üzerlerine ed sı l zım gelen huk k ve r s mlarının ahzına (...) eylediğinden gayrı dirlikde 'al kası ba'zı ash b kaz da sip hidir bil da ve kul ve oğullarıdır diyu haklarında Şer'ile l zım gelen hud dun  f sına m ni' olub cemiyet-i memn ' iken cemiyet-i sal h-ı um r mahal-i vaz' ve hareketleri i'l m olunmağla emr-i Şerif vardığı gibi mezk r görsün ve rızıkları olan mezk r ocakları tarafından ta'y n olunan m b Őir ma'rifetiyle eyyi h l ahz ve ısl h-ı nefis için Karahis r-ı s hib kal'asından kal'a-bend ve muhkem habs idüb tekr r ferm n s dır olmadıkça itl k olunmam ları b bında s dır olan ferm n-ı ' liŐ n mücibi üzere mekt b tahr r olundu inşaallahü te' l  v s l nde m cib-i emr-i ' liŐ n üzere 'amel ve hareket eylesiz b ki hemişe e fazilet d m-b d

mine'l-Muhlis Hüseyin

K3/112/842

Bergama k d sı tarafından m tesellimin seyyid Ahmed ağa için v rid ferm nidir

Hicri:Şevval 1113 / Miladi:Mart 1702

Bergama k d sı tarafından m tesellimin seyyid Ahmed ağa için v rid ferm nidir Akz  kuz t 'l-m slim n evla v l t 'l-muvahhidin ma'den 'l-fazlu ve'l-yak n r fiu a'l m 'Ő-Şerife ve'd-din v ris  'ul m 'l-enbiya ve'l m rsel n el muhtassu bi-mez di

'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilehu ve kıdveti'l-emâsil ve'l -akrân Kütahya mütesellimi " tevki' refi' humâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Bergama kâdısı karyelerinde Gedüklü nâm karye re'âyâsından aldım diyu bin yüz on senesinin yirmi otuz nefer atlu ile gelüb beni ahz ve haps ve Oğluk(?) nam kimesnenin avrat ve kızın hâмили olmuş diyu üzerine şer'an bir nesne sâbit olmadan hilâf-ı şer'-i şerîf bin yüz on senesinde iki yüz gurus alub ziyâde teâddî eylediğün bildirüb dîvân-ı hümâyûnda mürâfa'ada hakkı alıvirilmek için âsitâne-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere mahallinde redd-i garâmetden imtinâ ider ise âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle emekdârda kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadrehü vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel dahî mezbûr redd-i garâmetden imtinâ ider ise âsitâne-i sa'âdetime ihzâr eyleyesin ki ahvâlleri dîvân-ı hümâyûnumda şer'ile görilüb icrâ-yı hak oluna min ba'd şer'-i şerîf emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyüb ve kazıyyede medhali olmayanı dahl u ta'aruz itdirmeyüb eslemeyeni yazub bildirüb husûs-ı mezbûr için tekrâr şâide olunub emr-i şerîfim varuma muhtâc eylemeyesün şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasun

Tahrîren fî evâhiri şevvâli'l-mükerrem li-sene selâse 'aşere ve miete ve elf

el-mahrûsa be-makâm-ı Kostantıniyye

K3/112/843

Bergama kâdısı tarafından mütesellimin seyyid Ahmed ağa için vârid fermânıdır

Bu dahî anındır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şerife ve'd-din vârisü 'ulümü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilehu ve kıdveti'l-emâsil ve'l -akrân Kütahya mütesellimi olan zîde kadrehü tevki' refi' humâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Bergama hâssı karyelerinde Horoz nam karye ahâlîsi südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb üzerlerine şuhûd-ı 'udûl ile şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken seyyid Ahmed nam kimesne bin yüz on senesinde Kütahya mütesellimi tarafından mübâşir oldum diyu yirmi otuz nefer atlu ile karyelerine gelüb Karagözde nam şâb-emred gâib olmuş diyu bunları ahz ve âhar kazâyâ getürüb bin yüz on

K3/113/844

Altuntaş nâhiyesinde Kilisa nâm karye ve gayrinde timara mutasarrif olan ‘Ali’ nin me’mur olduğu Bağdat seferine gitmemesi üzerine tımarının İbrahim’ e verildiği babında teskeredir.

Hicri:16 Cemaziyevvel 1113 / Miladi: 19 Ekim 1701

Nahiye-i Altuntaş der-liva-yı Kütahya elhâc İbrahim berâyı(?) Kilisa tabi-i mezbûr 7000 akçe tahvil-i ‘Ali kıdvetil-emâssil ve’l-akrân Kütahya Alaybeyisi Osman zîde kadrehu mektûb gönderûb Kütahya sancağında Altuntaş nâhiyesinde (...) Kilisa nâm karye ve gayriden yedibin akçe timara mutasarrif ‘Ali me’mur olduğu Bağdat seferine sancağı askeriyle gelmeyüb tımarı ol vechile mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı ‘arz olundukda ibtidâdan beşbin akçe timara ve ikibin akçe terfiye emirleri olan [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlı mezbûr el-hâc İbrahim’e virilmek bâbında inâyet recâsına ‘arz itmeğın Anadolu tarafına virilen rûznâmceye müracaât olundukda tımar-ı mezkûrun kaydı bulunmamağla aharın kayd-ı berâtına dâhil değil ise tımarlı olduğu sancağda sâkın olub alaybeyisi bayrağı altında sefere selase asere ve mi’ete ve elf cemâziyelahirunun onikinci gününden düsdür-ı mükerrerrem müşir-i mufahham nizâmi’l-âlem Anadolu vâlisi abdi paşa edâmâllahu teâlâ iclâlehu tarafından tahvil mektûbü virüldükden sonra tezbiresi ihrâc olunmak fermânbuyrulmağın ber-mücib-i fermân-ı âli zikr olunan yedibin akçe timâra vech-i mezzüh üzere sancağı askeriyle Bağdat seferine gelmiyen merkûm ‘Ali tahvilinden ibtidâ ve terakki boylu mezkûr el-hâc İbrahim’e tevcîh olunub altı değin ihrâc itdirilmek üzere berât-ı âlişân icün işbu tezkire verildi

Tahrîren fi 16 şehri cemaziyevveli lisene selase aşare ve mi’ete ve elf.

K3/113/845

Tıpkı aslihil-hürûf ileyhi sübhane te’alâ el-hakir el-kâdı Mehmet Medine-i haleb mezbûrûnun hakkında kal’a-bend için gelen fermândır.

Hicri:5 Zilhicce 1113 / Miladi: 3 Mayıs 1702

Tıpkı aslihil-hürûf ileyhi sübhane te’alâ el-hakir el-kâdı Mehmet Medine-i haleb Mezbûrûnun hakkında kal’a-bend için gelen fermân-ı şerif ile mektubdur kayd olundu. akzâ kudâtil-müslimin ûlâ vülâti’l-muvahhidin ma’deni’l-fazlvel-yakin râfi-i ‘alamiş-

şerife veddin varis-i ulûmi'l-enbiyâ vel-mürselin el-muhtas bi-mezid-i inâyetil-meliki'l-mu'in Mevlânâ Kütahya kâdısı zîdet fezâ'il ve kudvetil-kudât ve'l-müstahfızın limni kal'ası dizdârı zîde hıfzıhu ve mefâhiri'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya'da yeniceri serdârı ve ocak ihtiyârları zîde kadrihum tevki-i refi-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kütahya'da sâbıka yeniceri serdârı olub hâlâ virancık vayvodası olan Feridun nâm yeniceri kendi halinde olmayub alâkası olmadığı serbest timar ve evkaf karyeleri re'âyâsını hilâf-ı şer-i şerif taciz ve taprim ve külli akçelerin almağla taraf-ı şer'den adam varub ve da'vet-i şer eyledikte şetüm-ı galize ile setm ve muharebiye şurû idüb bunun emsâli te'addinin nihayeti olmadığı ilam olunmağla mezbûr bulunduğu yerde cümlelerin ittifâkıyla bi-eyyi hâlahz ve limniye irsal ve habs ve kala-bend olunması fermânım olmağla kıdvetil-emâsil ve'l-akrân zîde kadrehu mübâşerehye mezbûr Feridun habs ve hernerde bulunursa bi-eyyl hâl ahz ve mübaşir-i merkûma teslim ve yanına mu'temed adamlar koşub kal'a-i merkümede habs ve kal'a-bend olunmak üzere liniye irsâl ve îrsâlinde ihtimâm eyliyesin ve sen ki serdârsın husûs-ı mezbûrda ihtimâm ve müsâmahâ ve himâyeden be-gâyet ihtirâz idüb mezbûrun ahzı ve mübaşir-i merkûma teslimi fermanım olan mahalle irsâlini ilam eyliyesin diyu bi'l-fi'il dergâh-ı mu'all'am yenicerileri ağası olan iftiharil ümarâ ve'l-ekâbir Mehmed ağa dâme uluvvuhu tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olmak emrim olmuşdur.Buyurdum ki inşaallahu te'la vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve ağayı mûmâ-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mûcibince amel idüb min bad hilâfına rızâ ve cevâz göstermiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerife 'itimâd kılasın

Tahrîren fi evâsıt-ı zilkâde li'sene selase aşere ve mi'ete ve elf

be makam-ı Edirne el-mâhrusa

Vasela min 5 fi zilhicce,sene 113.

K3/113/846

Kütahya' da sâbıkhân yeniceri serdarı olan hala virâncık voyvodası Feridun' un kendi halinde olmayarak serbest timar ve evkaf karyelerinde kanuna hilaf tacizde bulunması üzerine Mustafa Çavuş' un Feridun' u haps etmesi için buyruldu.

Hicri:5 Zilhicce 1113 / Miladi: 3 Mayıs 1702

Muhabbetlü faziletlu Kütahya kâdısı efendi zîde fazlehu teslimât-ı vâfiyât

ithâfiyle ve kazâ-i mezbûrede bi'l-fiil yeniceri serdârı ve ahâli-yi vilâyetten ocak ihtiyârlarızîde kadruhum inhâ olunur ki kâzâ-i mezbûrede sâbıka yeniceri serdârı olb hâlâ virancık vayvodası olan Feridun nâm yeniceri kendi hâlinde olmayub serbest timar ve evkâf karyelerinde min külli'l-vücûh alâkası yoğiken kurâ re'âyâsını hilâf-ı ser-i şerif taciz ve tağrim ve külli akçelerin olub şer-i şerife ve vâli tarafından davet olduktan itâat itmedikten gayri davet içün varan adama şetûm-ı galize ile setm-i muhârebe ve mükâteleye sürû eylediğın ve bununiçin gibi zulm ve te'addi ve şer ve şekâvetinin nihâyeti olmadığın 'arz ve i'lam eylemeniz ile mezbûru bulunduğı yerde cümmeniz alel'i-ittifak bi-eyyi hâl ahz ve limni kalasına irsâl olunub habs ve kal'a-bend olunmasıydın ferman-ı âlişân sâdır olmağın işbu mektûb tahrîr kırkûç bölük Mustafa çavuş kulları ol canibden tayin ve irsâl kılınmıştır vüsûlünde gerekdir ki mezbûr Feridun'u kemâyenbağı habs ve vücûh ve herhande bulunur ise bi eyyi hal ahz ve ta'yin olunan mübaşire teslim ve yanına mütamad adamlar koşub limni kal'asında habs ve ka'l-a-bend olmak üzere irsâl ve isâl itmekde ihtimâm-ı tam eyliyesin ve sen ki yeniceri serdârısın husûs-ı mezbûrda ihmâl ve müsâmaha ve müsaade ve himayeden gayetil-gâye ihtirâz ve ber-mücib-i fermân-ı âlişân şaki-i mezbûrun ahz ve mübâşir-i merkûme teslim ve irsalini muaccelen i'lam idüb mücib-i mektûb ile amel olasız

Tahrîren fi evâsit-ı şehr-i zilkadetiş-şerife sene selase aşere ve mi ete ve elf

Kayd-şüd 5min zilhicce sene 1113

Mehmed ağa-yı yenicergan dergah-ı 'ali, mehmed ağa-yı yenicega degah-ı 'ali,hâlâ.

K3/113/847

İshak evkâfi karyelerinden Sincanlı kazâsına tâbi darka nâm kârve ahâlisinin çayırlarında Sinan paşa karyesi ahâlîsi koyun davarların gezdürüb çiğnedüb bunların davarlarına muzâyaka verüb gadr ve te'addi üzere oldukların bildirib men ü def olunmak bâbında gelen fermândır.

Hicri: Zilhicce 1112 / Miladi: Mayıs 1701

Germiyan oğlu zâde germiyan-zâde Mehmed ağa yediyle gelen fermân-ı âli süretidir

Düstür-ı mükerrerrem müsir-i mufahham nizâmil-âlem müdebbir-i umûril-cumhûr bil-fikris-sâkıb mütemmim-i mehâmil-enâm bir-reyis-saib mümehehd-i bünyânîl-devlet

vel-ikbâl müşir-i erkânis-saadet vel-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-ı evatifil-melikil-âlâ Anadolu vâlisi olan vezirim paşa edamâllahu-te'âlâ iclâlehuve akzâ kudatil-müslimin ûla vulâtil-muvahhidin ma'denil-fazl vel-yakin râfi-i 'alamiş-şerife veddin varis-i ûlimil-enbiyâ vel-mürselin el-muhtas bi-mezid-i inâyetil- melikil-muin Mevlanâ Kütahya kâdısı zîdet fezâilehu ve kıdvetil-kudât vel-hükkâm ma'denil-fezail vel-klâm Mevlânâ sincanlu kâdısı zîde fazlehu tevki-i refi-i hümayûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki İshak evkâfi karyelerinden Sincanlı kazâsına tâbi dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn darka nâm kârıye ahâlisi südde-i saatime 'arz-ı-hâl ve adam gönderüb karyeleri toprağında koyun ve sair davaları ra-i ounub otundan ve suyundan intifa idegeldikleri kadîmî mahsûs ve müstakil mer'alarında âharın alâkâsı yoğiken civârlarında vâkı Sinan paşa karyesi ahâlisi koyun davalarının gezdürüb salıvirüb yedürüb çiğnedüb bunların davalarına muzâyaka verüb gadr ve te'addi üzere oldukların bildinib men ü def olunmak bâbında emr-i şerifim recâ eyledikleri ecilden buyurdum ki hükm-i şerifimle vardıklarında husûs-i mezbûre tamam-ı mukayyed olub göresin ol mer'ayerlerinde bunların davalarıyla mezbûrların davaları kadîmden ma'an ra'i oluna gelmiş olmayub fil-vakı bunların kadîmi mahsûs ve müstakil mer'aları iken mezbûrlar koyun davalarının götürüb salıvirüb yedürüb ve çiğnetüb bunların davalarına muzâyaka virüb te'addi eyledikleri vâkı ise men'ü def idüb min kad kânûn ve kadîm ve emrim hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmiyessin kaziyede medhali olmıyanı dahl itdürmeyüb eslemiyeni yazub astane-i saadetime 'arz ve ilâm idüb husûs-i mezbûr için bir dahi emrim varumlu eylemiyesin şöyle bilesin alâmet-i şerife 'itimâd kılâsın

Tahrîren fi evâsit-i zilhicce li-sene isne aşre ve mi ete ve elf

Kostantınıye el mahrusa

K3/114/848

İshak evkâfi karyelerinden Sincanlı kazâsına tâbi darka nâm kârıye ahâlisi civarlarında Sinan paşa karyesi ahâlisi fuzuli koyun davalarının gezdürüb çiğnedüb bunların hakkında dava açıldığının i'lamıdır.

Hicri:25 Zilkade 1113 / Miladi:23 Nisan 1702

Husûs'il-beyânın mahallinde şer ile istima ve kısâsı bâbında vilâyet-i Anadolu'da vâkı Sincanlı kazâsında merhûm İshak Falah evkâfi karyelerinden Darka nâm karyeden işbu ashâbi'l-kitâb 'Ali bin Bayram ve Abdülnebi bin Cafer ve kara Ahmed bin memi

ve Mustafa bin Kasım ve Mahmud bin Veli ve Mustafa bin İlyas ve Osman bin Mehmed ve Mehmed bin balı ve İsmet bin Veli ve Musa bin ‘Abdi ve sairleri yedleriyle bi’l-fiil Anadolu vâlisi ve Kütahya kadısı ve Sincanlı kâdısına hitâben bir kıt’a emr-i âli vârid olub mazmûn-ı sa’adet makrûnumda karye-i mezbûrenin kadîmi mahsus ve müstakil meralarında âharın alâkası yoğiken civarlarında vâkı Sinan paşa karyesi ahâlisi fuzûlî davarların getürüb salıvirüb yedürüb ve çiğnetüb ve gadr üzere olmâlarıyla husûs-ı mezbûru şer ile görüb icrâ-yı hak ideriz diye buyrulmağın inşallah mümâileyh tarafından bu fakir ve Anadolu vâlisi vezir-i mükerrem ‘Abdi paşa hazretlerinin mütesellimi olan ‘Ali ağa tarafından Ahmed efendi irsal olunub ve zeyl-i defterde muharreleri’l-esami olan bi-farz müslimin ve kazâ-i mezbûre kâdısı tarafından hilâfeten mesned-nişin-i şeri’at-garra olan mehmed efendi (...) hâzır olduğu halde karyetân-ı mezbûretan meyânında mahall-i nizâ’m üzerine varulub akd-i meclis-i şer-i nebevi olundukda mezbûr darka ahâlisi ma’kûd-ı mezbûr da merküm Sinan paşa ahâlisinden ma’den halifeibn İsa ve Hasan bin Ramazan ve Satılmış bin Hüseyin ve Mustafa bin Mehmed ve ‘Ali bin Mustafa ve Mehmed bin Abdullah ve Mustafa ibn Abbas ve Halil bin ‘Ali ve Veli bin Abdullah ve Ahmed bin veli ve gayrileri muhızlarında üzerlerine dava ve takrir-i kelâm idüb bizim karyemizin kadîmi merası günün sükûdundan sonra kıyye ve andan bile sonra kara kıyye ve andan sonra iğdelerle ve andan sonra bağ divardan Başlar nâm karyeden gelen tarik-i ammeye müntehi olub mezbûrların min küllil-vücûh alâkası bulunmayan mezbûrlar fuzulün davaların getürmeyüb ra’i ve zira’at iderler mezbûrlardan su’al olunub takrirleri tahrîr muhâbere olunması matlubundur didiklerinde gibbes-su’al mezbûrunun cevaplarında işbu üzerinde olduğum mahal ve zira’at-ı kadîmî meralârı olduğu mâlûmumuz değildir diyu bi’l-külliyen inkâr ittiklerinde müddeuyün-ı mezbûrundan takrirlerini mübeyyin beyyine taleb oldukda çayhisar nâm karyeden olub hüsn ü ihtiyârdan Ahmed dede ibn İlyas hâm kimesne meclis-i makûd-ı mezbûrda hâzır olub istishâd olundukda fil-vâkı müddeuyün-i mezbûrların kadîmî re’âyâları işbu günün sükûdundan sonra kıyye ve yeri sonra kara kıyye ve andan sonra iğdelere ve andan bağ divarından Paşalu nâm karye gelen tarik-i amme varınca darka’nın kadîmi merasıdır aba an cedd böyle biliyoruz diyu sehâdet-i şer’iye idince mezbûrlardan ma’den halife işbu mahdûd-ı mezbûr müdde’iyun-ı mezbûrların kadîmi meraları olduğunu didiğinden yemin teklif olundukda mezbûr yeminden nukûl idicek sa’iri dahi sükût idüb cevâba avm-ı iktidarlarına bina’en

sükûtları iğtirafa mutazamın olmağın müdevver-i mezbûr tecâvüz itmemek üzere mezbûr Sinan paşa ahâlîsine canib-i şerden tenbih-birle mâ vâkı bi'l-ittiba ketb olundu

Fi'l-yevmil-hâmis ve'l-işrin fi zilkadediş-şerife

lisene selase aşere ve mi'ete ve elf.

Şuhûdü'l-hâl

Mustafa halife ibn seyyid 'Ali

İvaz ağa ibn Abdullah

seyyid Fazlı halife ibn 'Ali

derviş ağa ibn elhâc ivaz

Ahmed efendi ibn şeyd Abdullah

İbrahim bin Mehmed

Hasan bin Musa ve gayrihum minel-huzzar.

K3/114/849

Sinân bey evkâfında olub vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kazâsına tâbi emrez ve tevâbi'i nâm keryelerin bostancı Hasan Ağa'ya iltizâm olunduğunun temessüküdür.

Hicri:1 Zilkade 1113 / Miladi: 30 Mart 1702

Receb bey ibn şaban Kara Mehmed ibn karye-i Çal Hasan ağanın emir seradâr-zâde Himmet ibn Mehmed ve gayrihum mine'l-huzzar

Emrez köylerinin temesükâtıdır

Bâ'is-i temessük budur ki merhûm ve mağfûrleh elvan bey-zâde Sinân bey evkâfında olub vilâyet-i Anadolu'da Kütahya kazâsına tâbi emrez ve tevâbi'i nâm keryelerin re'âyaları hatt-ı hümayûn sa'âdetmâkrûn ile kadîmden cânıb-i vakıfdan min külli'l-vücûh serbest üzere zabt olunagelmeğın hâlâ binyüzonüç senesinde vâkı mart ibtidâsından bir sene tamâmına değın zabt eylemek üzere işbu sâhibit temessük kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân bostancı Hasan Ağa zîdet kadrehuya vech-i maktû dörtyüz esedî gurusa der'uhde ve iltizâm olunub mûmâ-ileyh hasan ağa dahi v'ech-i muharrer üzere kabûl itmeğın meblağ-ı mezbûru ber-vech-i peşın valef içün ahz u kabz olunub ba'de'l-yevm sene-i mesfûre martı ibtidâsından bir sene tamamına değın re'âyâ-yı

mezkûrînin üzerlerine zâbit olub düşen aşâr-ı şer'îye ve resm-i örfiye ve yave ve kaçgün ve beytil-imâl-i amme ve hassa ve resm-i arûsâne ve mâl-i ga'ib ve resm-i kovan ve resm-i ağnam ve tapû-yı zemin ve resm-i yaylak ve otlak ve sâir düşen envâ-ı mahsûlâtı sene-i sâbık ve olugeldiği üzere cânib-i vakf için (...) üzere ahz ve kabz ide, kadîmi vakfin serbest re'ayasına hilâf-ı şer ve kânûn ahâhardan bir ferdi müdâhâle eylemeye

Tahrîren gurre-i zilkade li-sene 113

Minel-muhlis İsa

K3/114/850

Altuntaş nâhiyesinde Tatarmahad nâm karye ve gayrinde timara mutasavıf olan, Simav nâhiyesinde Gördüz nâm karye ve gayrinde timara mutasavıf olan Madmud me'mur oldukları Bağdad seferine gitmediklerinden timarlarının İsmail'e verilmesi babında buyruludur.

Hicri:20 Zilhicce 1113 / Miladi: 18 Mayıs 1702

Tavîl kaydı(?) kara Osman yediyle tahrîr olundu tıbkı aslıhü'l-nemmakahil-hatar ileyhi sûbhane ve te'âlâ Mehmed el-kâdı bi-medine-i Haleb ufiye anhumâ

Şerâyî-'ı şî'âr Altuntaş ve Simav kâdısı efendi zîde fazlühumâ inhâ olunur ki kıdveti'l-emâ'sil ve'l-akrân Kütahya alaybeyisi Osman zîde kadrehu mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Altuntaş nâhiyesinde Tatarmahat nâm karye ve gayriden ikibin akçe timara mutasarrıf olan 'Abdi ahar dirliğe sülûk idüb ve yine livâ-ı mezbûrda Simav nâhiyesine gördüs nâm karye ve gayriden ikibinbeşyüz akçe timara mutasarruf olan mahmud memûr olduğu Bağdat seferine gelmeyüb timarları ol-vechile mahlûl olmağla iki sipâhi timarları bir berât olmak üzere bundan akdem yaralığı 'arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe timara ve bin beşyüz akçe terfiye evâmir-i şeîf virilan boylu gözlü kaşlu dârânde-i hûruf ismail'e virilmek bâbında inâyet recâsına 'arz itmeğın Anadolu tarafına virilen rûznâmçeye mürâca'at olundukda mahmud'a kayd bulunmamağla ahârın kayd-ı berâtına dâhil değıl ise sancağında sâkin olub alabeyisi bayrağı sefere erişmek şartıyla sene selase aşere ve mi ete ve elf şehr-i ramazan-ı şerif [ ] in dördüncü gününden tevcîh olunub zabtıyçün tahvil mektûb virilmek vusûlünde gerekir ki bekâr-ı mezbûrları vech-i meşruh üzere âhar dirliğe sülûk iden abdi ve me'mûr olduğu Bağdât ve nehr-i diyab seferine gelmeyen mahmud tahvilinden târih-i mezbûrdan mezbûr ismail'e zabt ve tasarruf ve tahvil târihine düşen mahsûlsat ve rûsumat altı aya değın berât itdirince dahl

u taarruz itdirmiyessin

Tahrîren evvâl-i şehri ramazan li sene selase aşere ve mi ete ve elf

Sahrâ-yı nehr-i diyab.

An(...) Osman

Vasala ileyna fi 20 zilhicce sene 1113

K3/114/851

Altuntaş nâhiyesinde timara mutasarrıf olan İbrahim Bağdat seferine gıtmeyib timarı Arslanapa nâhiyesinde timar mutasarrıf olan Süleyman' ın tasarrufuna verildiğine dair buyrulduur.

Hicri:21 Zilhicce 1113 / Miladi: 19 Mayıs 1702

Şeri'at-şî'ar Altuntaş kâdısı efendi zîde fazlehu inhâ olurunur ki

Kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeyisi Osman zîde kâdrehu mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Altuntaş nâhiyesinde Bakakoz(?) nâm karye ve gayriden ikibin akçe timara mutasarrıf olan İbrahim me'mûr olduğu Bağdad ve Nehri-i Diyâb seferine gelmeyüb ol-vechile mahlûl ve sancaklı olanlar yine livâ-ı mezbûrda Arslanaba nâhiyesinde Nuhviran nâm karye ve gayriden iki bin akçe timara mutasarruf ve emekdâr olmağla iki bin akçe terfiye emri olan [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu darende-i hurûf Süleyman'ın timarı dahi bi-hasıl olmağla iki bi-hasıl timarları berât olmak üzere timar-ı mezbûr ber-vech-i ilhâk mezkûra virilmek bâbında inâyet recasına 'arz itmeğin Anadolu tarafına virilen rûznâmçeye müracaat olundukda İbrahim'in kaydı bulunmamağla âhârın kaydı kendin-e dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selase aşere ve mi ete ve elf şehri ramazan-ı şerifenin altıncı gününden mücibince tevcîh olunub zabtıyçün tahvil mektûbu virilmiştir vüsulinde gerekdir ki timar-ı mezbûr vech-i meşruh üzere memûr olduğu Bağdad ve Nehri-i Diyab seferine gelmeyen mezbûr İbrahim tahvilinden timar-ı mezbûrda ber-vechl-hak tevcîh olunan mezkûr Süleyman zabt u rabt ve tasarruf ve tahvil tarihine düşen mahsûlatın ve rûsûmat altı aya değin berât itdirince bir ferd dahl u taarruz itdirmiyessin

Tahrîren fi şehri ramazan li-sene selase aşere ve mi ete ve elf

beyurd-ı sahrayı Nehri-i Diyab

Kayd fi 21 min zilhicce li-sene 1113

Tıbku asluhu nemmakahül-fakir ileyhi sübhane teâlâ

Mehmed el-fakir bi-medine-i hâliyâ ufiye an hümâ.

K3/114/852

Halil Ağa'nın subaşı nasb ü ta'yinidir.

Hicri:1 Muharrem 1114 / Miladi: 28 Mayıs 1702

Bu dahi Osman yediyledir.

Halil ağanın subaşılık kâğıdıdır.

Haliyâ Kütahya'da meserret-nişin şeri'at-garra izzetlü faziletlü efendi hazretleri badet-tahiyyeti's-sâfiye inha olunur ki hâlâ nefis-i Kütahya'da olan ibâdullah asûde ve nahnüd ve mazarrat-ı eşkiyadan te'min ve mahrûs olmak üzere subaşı nasb ve ta'yin olmak mu'tâd-ı kadîm ve kânûn-ı kadîm olmağın işbu darende-i hurûf devletlü ve mehabetlü veliün-niem efendi hazretlerinin emekdârlarından kıdveti'l-akrân Halil ağa subaşı nasb olunub bin yüz on dört sene mah-ı muharreminin guresinden mah-ı rebiul evvelinin gâyetine varınca beher mah miriye elli guruş merkûman Halil ağa'ya tevcîh ve sipâriş olunub zabtıyçün yedine varaka tahrîr kılınmışdır gerekdir ki vech-i meşruh üzere mezbûrun subaşı olub tarafımıza âid ve râci olan bac-bazar ve samân ve keyl-i alaf ve cürm-i cinâyet ve sâir-mahsûlât-ı muayyene ve rüsûmat-ı muknine cüz-i ve külli her ne ise marifet-i şer kılına kat'an ahardan bir ferde dahl itdirmeyüb madem ki merkûmân beher mah ellişer guruş taraf-ı miriye edâ ve teslim ider hilâf-ı şer (...)ahardan bir ferdi dahl u taarruz itdirmiyе mücibiyle amel oluna

Tahrîren fit-tarihi'l-mezbûr

Mehmed vekil-i kâim-makam-ı Anadolu divânı hâliyâ.

K3/115/853

Çayrılık üzerine Altıntaş tâbi' Çine ahâlisi ile Zımmiye ahâlisi arasındagörülen davanın i'lamıdır.

Hicri:1 Muharrem 1114 / Miladi: 28 Mayıs 1702

El-arz-ı âli el-fakir Yusuf el-nâib an (...) Mevlânâ el-kâdı Karahisâr el-mâmur bi-istima (...) hassa bi-emril-âli el-emr-i bi-istimâ nehri'l-vasiyye min kabl-i menba-il-fazl ve'l-hayâ Mevlânâ esseyid Abdülkadir bin esseyid Mehmed el-kâdı be Kütahya ve Gördüş

(...) (...) vafiye gibbes-subût (...) (...) el-fakir Abdullah el-müveila be-Kütahya

kazâ-i Kütahya'ya tâbi Altuntaş nâhiyesinde karye-i Çine ahâlisi alâml-ülamail-âzâm fazlil-füzelâi'l-ekrem mevlail-müvelâ kadı hazretlerinden bu fakire ve esliye-i şerife götürüb mefhûm-ı satîfnde karye-i mezbûre ahâlisinin Zımmiye nâm karye ahâlisi ile ra'î husûsunda olan davaları mahal-i nizain üzerine varıldıkda ber vech-i adâlet hak-ı istimâ eyleyüb bi-hasbiş-şer lâzım geleni icrâ idesiz diyu ferman olmağın cem-i kesir ve cem-i gafir ile mahal-i mezrânın üzerine varılıb akd-i mahal olundukda karye-i çineden İskender bir Seferşah ve Kuru bey bin İbrahim ve Bayram bin Musa ve 'Ömer bin Arslan ve gayrileri karye-i Zımmiye ahâlilerinden Cafer bey bin Mürvet ve Yakub bin Davud ve hasan bey bin Mürvet ve gayrileri meclis-i şer-i şerife ihzâr ve bi'l-mukâbele takrir-i dava eyleyüb işbu karye-i çine kurbundan merküm germiyan-oğlu efkafından dimekle marûf olan nâm mevzîde vaki çayırılığımız Davutlar köprüsünün iki evlek garb tarafından ve kâfir hendeğinden ve atmaca sukûdundan geçen bendine varınca intifa idegeldiğimiz çayırılığımızı karye-i zemiye halkı mani olub fuzûlen zabt itmek isterler mezbûrundan su'al olunub icrâ-yı hak olunması matlûbusudur didiklerinde gıb'bes-sû-al mezbûrun zemine ahâlisi cevaplarında zıkr olunan hudüd geçen bendine varınca evkâf-ı merkümdan değildir hasdır diyu inkarla cevap viricek karye-i merküm ahâlilerinden evkâf-ı merkümdan olduğuna sıdk-ı mukallerine mutâbık beyine taleb olundukda karye-i gecikden Hüseyin bin sefer şah ve karye-i Kuyucaktan Turan bin Yunus ve karye-i Kara ağaçtan Celâl bin Yusuf fakîh ve karye-i 'Ali beyden Ramazan bin Sefer-şâh ve karye-i Atadan Mehmed bin İbrahim ve Yusuf bin Ahmed nâmun kimesneler li-ecli'ş-şehâde hâzırûn olub şöyle şehâdet eylediler ki Davutlar köprüsünden ve kafir hendeğinden ve Atmaca sükûdundan geçen bendine varınca evkâf-ı merkümdandır Çine halkı kadîmü'l-eyyâmdan zabt idegeldiler bâbamızdan dedelerimizden dahî istimâ' idegeldik biz böyle biliyoruz bu husûsda şahidleriz şehâdet dahî ideriz diyu her birleri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden sonra ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki' olmağın li-ecli't-temessük işbu hurûf ketb olunub yedd-i tâlibe vaz' ve def' olundu vakt-i hâcette ibrâz oluna

Tahrîren fî gure-i Recebi'l-mücerreb ihdâ ve sinîn ve tis'a ve miete

şuhûdü'l-hâl

Muhyiddin bin Seyyid 'Ali

Yusuf bin Mehmed

‘Ali bey bin Mihmâr

Osman bey bin Süleymân

Haleblü bin Orhan

Mustafa bin Nurâsiye(?)

İlyas bin Sefer-şâh

Hamza dede bin Mustafa

Ramazan bin İsa

haleblü bin İsa

İsa Bâlî bin Mustafa ve gayruhüm mine'l-huzûr

işbu hüccet-i mezbûr mürûr-ı eyyâm ile zâyi' olmak havfindan ahâli-yi karye götürürb
bu mahalle kayd olundu

Kayd fî gurre-i şehri muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete elf

K3/115/ 854

**Sultan Murad-ı sâni cami-i şerifi ve imaretinin evkâfi mukataalarından
Karakeçili obasının reayalarının vergilerinin tahsilinin Hayâm kethudâ nam
kimesneye verildiğine dair temessüktür.**

Temessük vekil-i an yedd-i hayyâm(?)

Ba'is-i tahrîr-i temessük olur ki mahrûsa-i Burusa'da merhûm ve mağfur-leh Sultan
Murad-ı sâni hazretlerinin cami-i şerifi ve medrese-i satif(?) ve imâret-i âmireleri evkâfi
mukataalarından perekante-i yürükan dimekle ma'r'uf Karakeçili obasının
reayalarımızın tarih-i mezbûrede vâkı resm-i bennâkları ve adet-i ağnamları taraf-ı vakf
içün ahz u kabz olundukdan sonra mezbûrlar üzerlerine tarafımızdan bir vekil nasb u
ta'yîn eylemek lâzım ve mühim olmağla yine oba-i mezbûrdan Hayyâm kethudâ nam
kimesne vekîl nasb u ta'yîn itmişizdir gerekdir ki vech-i meşrûh üzere sene tamamına
değın zabt u rabt idüb ve vakfa 'âid olan cürm ü cinâyet ve yave ve kaçgun ve beytü'l-
mâl ve kul ve (...) müjdegânîsi cüz'î ve küllî her ne ise vakf için ahz u kabz bâbında
vekîl temessüki tahrîr olunub virilmişdir ahz u kabzuına ve zabt u rabtına taraf-ı âhardan
bir ferd mânî' olmaya

sene 1113

‘Ali ağa zâbit-i yürükân hâliyâ
 İnas Ağa yediyle Arslanapa
 der livâ-yı Kütahya
 ber tahvîl Kara ‘Ali ve İsmâil sefer-i Bağdâd

K3/115/855

Arslanapa nâhiyesinde Şeyh nâm karye ve gayrinde mutasarrıf olan veli ve İsmail me’mur oldukları Bağdad seferine gitmediklerinden tumarlarının Osman’a verildiğine dair teskeredir.

Hicri: Şaban 1113 / Miladi: Ocak 1702

Osman ağa	şeyh tâbi'-i m.
şeyh tâbi'i m. 2200	2000
yekun = 4000	

Kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân Kütahya alaybeğisi ‘Abbâs zîde kadrühü mektûb gönderüb livâ-yı mezbûrda Arslanapa nâhiyesinde Şeyh nam karye ve gariden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeğisi ‘Osmân zîde kadrühü mektub gönderüb livâ-yı mezbûrda Arslanapa nâhiyesinde Şeyh nam karye ve gayriden iki bin akçe tımara mutasarrıf olan Veli ve yine liâ-yı mezbûrda nâhiye-i mezkûrda karye-i merkûme ve gayrideniki bin akçe tımara mutasarrıf olan İsmâ'ilmemûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyüb tımarı ol vechle mahlûl bihâ hâsıl olmağla iki bî-hâsıl tımarlar bir berât olmak üzere bundan akdem yararlığı ‘arz olundukda ibtidâdan üç bin akçe tımara ve bin akçe terfiye berât-ı şerîf virilen boylu gözlü kaşlu mezkûr ‘Osmana virilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz itmeğın Anadolu tarafına virilen rûznameye mürâca’at olundukda mezbûrların kayıtları bulunmamağla âharın kaydı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse ‘aşere ve miete ve elf şa’bânının dokuzuncu gününden mûcibince tevcîh olunmak için düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-‘âlem Anadolu vâlîsi ‘Abdî Paşa edâmâllâhü te’âlâ tarafından tahvîl mektûbu virildikde tezkiresi ihrâc olunmak fermân buyrulmağın ber-mûcib-i fermân-ı ‘âlî zikr olunan dört bin akçe tımarlar vech-i meşrûh üzere me’mûr oldukları Bağdâd seferine gelmeyen merkûmân Veli ve İsmâ’il tahvîlinden

virilen mezkûr ‘Osmana tahvîl olunub altı aya değin ihrâç itdirmek üzere berât-ı ‘Âlişân için işbu tezkire virilüb

Tahrîren şehru şa’bân li-sene selâse ‘aşere ve miete ve elf

Be-yurdı sahrâ-yı Nehr-i Diyâb

K3/115/856

Kütahya kadularına levazım-ı İslam-ı ta’lim ve tahsil ve evkad-i hamsede cema’at icun talebe-i ‘ulûmdan birer kimesneyi içlerinde ebvâ ve iskan ve ta’mir-i mescid ve mekteb itmeleriçün tenbih ve teşdîd ve kasabat ve kurâda olan beka’-ı ulüm ve kara’it ve emakin-i salavat ve ibadat-ı mu’attala olmayub ma’düm ve meshun olmasiçün eda-ı kid ve cidd-i şedid ve sa’i-i hamid ve Mevlana Fazlullah tarafından verilen mektub üzere amel eylemeleri bâbında gelen fermanıdır.

Hicri:16 Muharrem 1114 / Miladi:12 Haziran 1702

Bilâd-ı kasabât ve kurâda olan eimme ve hutebâ ve va’âz ve müderrisîn ve (...) (...) için vârid olan emr-i şerîf ve mektûb Şeyhü’l-islâm der-‘akeb olundı Akzâ kuzâti’l-müslimîn evlâ vülâti’l-muvahhidîn ma’denü’l-fezâi’l- ve’l-yakîn râfii’l-alâmi’ş-şerif ve’d-din varis-i ulumı’l-enbiya ve’l-mürselin el-muhtassı bi-mezid-i inâyeti’l-meliki’l-mu’in Anadolu Eyaletinde vâki’ olan mevâli-i ‘izam zîdet fezâilehum ve mefahiri’l-kudat ve’l-kelam ma’deni’l-fezai’l-ve’l-kelam kâdîlar zîde ulvuhim tevki’-i refi’i humayun vâsıl olıcak ma’lum ola kı ed-dînü’n-nasîha hadis-i şerifi mısdakinca memâlik-i fasihati’l-ezca ve mesalik-i ba’ideti’l-elhamda müstazzin-i cenah-ı saltanat ve müsterih-i eramişgah-ı inâyet olan Müslime-i ala ihtilaf tıbkatühüm nash-ı ‘amm ve letkin minküm ammete yedd-i’ün ile’l-hayr ve ye’murune bi’l ma’ruf ve nehven ani’l-münker ve (...) nâmi’l-mazlunun mazmûnunca imtisal ve kıyamdan nâşi evvela her beldede olan e’imme ve huteba -ı ihtiyar ve tefahhus olunub akide-i (...) ve icmaa ve tecvid-i kur’an-ı azimi’ş-şan ve mesa’il-i salavata habîr ve âlim ve menafi’-i iktidar olan umûrun muteveffa ve salim olanlar mahallerinde takrîr ve bu hilal-i selâsede Halil ve noksani olanlardan müsta’delerini ta’allüme cebr tahsile kasr idüb mu’demil-isti’datların yedlerine evsat-ı selase ile muttasıf ve ihtiyar cema’atle iktidaya Salih ve müstehak olan kimesneleri ta’yin ve ‘arzlarını südde-i seniyye-i saltanat-ı ‘aliyyeye irsal idesiz,saniyen ifade ve istifade için levce-i Allahu teâlâ mevzu’u olan medâris ve

mefakilde tedris-i ulum-ı (...) ve ta'lim-i fûnun-i mesennet iden müderrisîn-i kiram
 eyyam-ı mu'tâdede tedrisi ikdam ve medar-ı sa'âdet-i ebediye ve vesile-yi hırat-i
 sermediye olan kutüb-i tefasir ve ehâdis ve fukahâdan birer ders ittiram ve a'le'd-devam
 bu hal üzere kıyam ve terkinden tevakki-i tam ideler ki varis-i enbiya bu uluma menût
 ve ehemmiyeti Ebu Davud ve ibn Mace tahrîrleri ile olan işbu hizmet-i sa'adet-
 nemûndan mübeyyen ve mazbuttur el-ilmü selasete ayete muhkemete ve senete kaimete
 ve farizete adalete ve mâsivâ dilk fehüve fazl bu tâifeden kezalik hasbi'l-emri kıyamda
 tekâsil veyahud aciz ve cahil olanları (...) sevâd-ı 'arz ve muhzır ile atıye-i devlet-
 medârâ ifade idesiz sâlisen vaaz ve mezkûrîne nazar oluna, kürsilerinde mesail-i şer'iyye
 ve meham-ı diniye ve ilhak-ı marziyye ta'lim ve ketb-i mu'tebereden rikak nakliyle
 kalub mü'minîni refik ve telyin idüb hatayat-ı mezhurfe ve akval-i maz'aza revâtiyle
 ihtilal-i beraya ve ifrat-ı teşdîd ve dâ'iyye-i ta'assubla ilka-i boğza ve asâre-i şehnâdan
 tecennüb ideler lakin ketb-i mu'tebereden mesa'il-i mu'temedeyi nakilde lose-i
 lâimededen hazer ile emr-i ma'ruf ve nehy-i ani'l-münkeri terk idmeyüb (...) (...) (...)
 (...) (...) (...) mazmûnunu tebliğ-i ahkam-ı şer'den hasbetillahi teâlâ içtihad ve
 şerait-i tezkir ve adâb va gâtda fukehâ-i a'zam beyan itdikleri vech üzere 'amel ideler bu
 tâ'ifeden dahî nâ-müstehak olanları minvâl-ı sâbık üzere 'arz idesiz, râbi'an mekteblere
 nazar olunan mu'allim-i sıbyân olan kimesnelerden 'affif ve Sâlih ve tecvid-i hurûf ile
 ta'lim-i kur'an-ı 'azîmü's-şâna kadir ve resai'l-i mu'tebere-i 'arabiyye ve terakkîden
 tefhîm-i 'akâ'id ehli ise ve (...) itmeğe müsâ'id olan mu'allimleri yerlerinde takrîr ve bu
 evsâfi câmi' olmıyan nâ-ehillerin yerine müstahakını ta'yîn idesiz, hamisen 'âmme-i
 müslimîn ve cümle-i muvahhidîn halvet ve havm ve cem' ve zikvet ve sa'îr mesâ'il-i
 i'tifa-i diniye ve 'ameliye ve levazım-ı diniye müte'allik ilm hallerini tahsil ve isti'lam
 ve huzur-ı cem'ü cemaatte kema yenbağî kıyam-ı tam ve evladları te'allim-i kur'an ve
 tefhim-i mesa'il-i hamr ve râbi'an i'tikadiye ve tahsîl-i şerâyi'-i 'ilmiye-i haliyye idince
 sanayi-i dünyeviye ile iştigalden hazer ve hakki'l-veli edâda sa'i-beliğ ve cidden (...)
 idüb ehl-i kurân ve ashab-ı ecnebiye dahi zikr olunduğu minval üzere levazım-ı İslam-ı
 ta'lim ve tahsil ve evkad-i hamsede cema'at icun talebe-i 'ulûmdan birer kimesneyi
 içlerinde ebvâ ve iskan ve ta'mir-i mescid ve mekteb itmeleriyçün tenbih ve teşdîd ve
 kasabat ve kurâda olan beka'-ı ulüm ve kara'it ve emakin-i salavat ve ibadat-ı mu'attala
 olmayub ma'düm ve meşhun olmasıyçün eda-ı kid ve cidd-i şedid ve sa'i-i hamid
 idesiz ki bu şime-i hasene-i müstecab-i himmet-i rahman ve mucib-i emin ve hemişeyan

ve sebebi'l-kefaf yeddi'l-a'dadan olduğu Kema tekunu el-yulâ aleyküm hadis-i şerifi ile mübeyyeni'l ber nihandır ve sizki me'zun bi'l-ifta olan mevlanyı mûmâileyhimsiz bu emr-i lazımı'l-infazın tekmilinde ve tea ve neva ale'l-ber ve inteku-yı emr-i şerifine imtisalen zikr olunan kazalarda vaki hukkam-ı şerifimle yedd-i vahide olub icra-yı merasim-canibdari gayret ve tenbih ve kıyam mucib-itemsiyyet kari'-i ahkam-ı şer'iyye eylesesiz diyen 'alimi'l-ulema'il-müttecirin efdali'l füzelai'l-müteverri'in bi'l-fi'il şeyhül-islam ve müftii'l-enam ve havace-i füzela'il-imtisalim Mevlana Fazlullah edamâllahu teâlâ fezailehü tarafından mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel eylemeniz bâbında ferman-ı 'alişânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda sâdır olan ferman-ı celilü'l-kadrim ve mevlanayı müşarinileyhin mektubu mucibince amel idüb işbu emr-i şerifim her kangınızın taht-ı kazasına varub dahil olur ise sicillata sebt ve mazmun-ı münifine da'ima tenfiz ve icra eylesesiz,şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timad kılasız

Tahrîren fi evasıt-i zilkade Li-sene selase aşere ve mi'ete ve elf.

Be-makâm-ı Edirne el-mahrusa

Kayd fi 16 min Şehr-i Muharremü'l-harâm sene 114

K3/116/857

Tecvid-i kurân-ı azimüşşan ve mesail-i hulûta habir ve sâlim ve münâfi-i ikdâ olan umûrdan müteveffa ve sâlim olanlar mahallerinden takrir ve bu hilâl-i selâsede Halil ve naksanı olanlardan müsta'idlerini te'allüme habir ve tahsile kasir idüb cemâatle iktidaya Sâlih ve müstahak olan kimesneleri ta'yin ve 'arzlarını saltanat-ı 'aliye irsâl idesiz emr-i marûf ve neh-yi anil münkeri terk itmeyüb mazmununca tebliği ahkâm-ı şer-ide hasbetüllah ictihâd ve şerait-i tezkir ve edab ve azilde fukuai âzâm beyan itdikleri vech üzere amel ideleri bu tâifeden dahiş na-müstehak olanları minval-i sâbık üzere 'arz idesiz diye gelen şeyhülislam mektubudur.

Hicri:16 Muharrem 1114 / Miladi:12 Haziran 1702

Mektûb-ı şehilislâm

Bismillahirrahmanirrahim , hamden ve müselliya(?) ve müsellimâ mühâkim-i pirâyân ahkâm-ı şeriat-ı nebeviye ve mehâfil-i trâzân evâmir-i seniyye-i müstevfiye olan efendiler mecâlis-i 'aliyyelerine mütehiyyât-ı sâfiye ve teslinmât-ı vâfiye ibdâsıyla inhâ

olunur ki ed-dinil-nasihatul-hadis şevketlü, azimetlü sâlah-ı ammete himmetlü ve şevkat ala halkullah rağbetlü padişahımız sultani'l-berr ve'l-behre hüstenil-eyyâm ve'l-dehr refiil-cenabil-müstağni anil-medh ve'l-bekâyât hazretlerinin memâlik-i tesihatil-ircâ ve mesalik bahiyetil-inhâlarıyla müstezin-i hami-i saltanat ve müsterih-i erâmişgâh-ı inâyetleri olan müstelime alâ ihtilaf tekânehim-i nesh-i âmm (...) (...) (...) mazmûnuna imtisâl ve kıyamdan nâşi olan her belde de olan eimme ve hudeba-i ihtiyâr ve tefahhuz olunub akide-i asl-ı el-sinete ve yehmea ve tecvid-i kurân-ı azimüşşan ve mesail-i hulûta habir ve sâlim ve münâfi-i ikdâ olan umûrdan müteveffa ve sâlim olanlar mahallerinden takrir ve bu hilâl-i selâse Halil ve naksanı olanlardan müsta'idlerini te'allüme habir ve tahsile kasir idüb mu'dimi'l-istidadların yerlerine evsâf-ı selâse ile muttasıf ve ihtiyar ve tefahhus olunub akide-i asl-ı el-sinete ve yehmea ve tecvîd-i kurân-ı azimüşşan ve mesail-i hülâta habir ve sâlim ve münafi-i ikdâ olan umûrdan müteveffâ ve sâlim olanlar mahallerinde takrir ve bu hilâl-i selâse Halil ve noksanı olanlardan müsta'idlerini teallüme habir ve tahsile kasir idüb müdimil-istidadların yerlerine evsaf-ı selâse ile muttasıf ve ihtiyar cemâatle iktidaya Sâlih ve müstahak olan kimesneleri ta'yin ve 'arzlarını südde-i seniyye-i saltanat-ı 'aliye irsâl idesiz saniyen i fâza-ı sical-i ifâde ve idâre-i gûs-i istifade için levcatüllahi(?) tealâ mevzü'ü olan medâris ve muhafalara tetris-i ülüm-ı mütenev-ıa ve talim-i fûnun meşettede iden müderrisin-i kirâm eyyam-ı mutadede tedrise ikdam ve medar-ı saadet-i ebediye ve sabile-i hayrat-ı sermadiye olan kütüb ve tesâfir ve âhâdis ve fıkıhdan birer dersi iltizam ve aled-devam bu hâl üzere kıyâm ve terkinden tavakki-i tâm ideler ki vâris-i enbiyâ bu ûlûma menüt ve ehemmi yetini ebu davud ve ibn mace taharrileriyle olan işbu hadis-i sadet numûnda mübeyyen ve mazbutdur el ilmü selâsete ayetel-mahkeme ve senete kaimete ve fezizate adalate ve masiva-yı zilk fehüve fazlu(?) bu tâifeten kazalik hasbil ammi kıyamdan tekasil veyahud aciz-i (...) olanları erbaherullahi'l-farz sevâh-ı 'arz ve muhzır ile atiyeye 'aliye-i devletmedâra ifâde idesiz salisen vaaz ve zikrine nazar oluna kürsilerinde mesail-i şeriye ve mehâm-ı diniye ve ahlak-ı marziyete talim ve ketb-i maçbereden zikâk nakliyle kalub menini tetkik ve telin idüb hikâyât-ı mezhüfe ve akvâl-ı muzakka revatiyle ihlal-i bereya ve ifrat-ı teşsid ve raiye-i tassıbla ilka-i bağzâ ve aşere-i sehâdan tecennüb ideler lakin kütib-i mabereden mesail-i mütemediyyi nakilde levme-i lazimden hazer ile emr-i marûf ve nehy-i anil münkeri terk itmeyüb mazmununca tebliği ahkâm-ı şer-ide hasbetüllah ictihâd ve şerait-

i tezkir ve edab ve azilde fukuai âzâm beyan itdikleri vech üzere amel ideleri bu tâîfeden dahiş na-müstehak olanları minval-i sâbık üzere 'arz idesiz rabian mekteblere nazar oluna muallim-i sibyan ve mürebbi-i sibyan olan kimesnelerden afif ve Sâlih ve tecvit-i hurûfla talim-i kurân-ı azimüş-sâna kâdirdir sa'ir mütebere-i arabiye ve terkiyeden tefhim-i akâid ehli-senete ve icma itmeğe müsteğil olan muallimleri yedlerinden takrir ve bu evsâfı cami olmayan nâ-ehillerin yerlerine müstahıkını tayin idesiz hâmisen amme-i müslimin ve cümle muhaddin salavât ve savm ve hac ve zikvet ve sa'ir mesail-i itizayı diniye ve ameliye ve levazım-i diniyyeye müteallik olan ilm-i hallerini tahsil ve istilam ve huzür-i cem ü cemâatde kemâ yenbâğı kıyâm-ı tâm ve evlâdlarını talim-i kurân ve tefhim-i mesail-i zarünye-i itikâdiye ve tahsil-i şeraiyi ameliya halite idince sanâyi-i dünyeviye ile işdigalden hazer ve hakk-ı übutü edada sai belib ve cehd-i (...) idüb eyl-i karî ve ashabı ecnebiye dahi zikr olunduğu minvâl üzere lazım-ı islâmı maksam-ı evkat-ı hamsede cemaat için tâife-i ülumdan birer kimesneyi içlerinde ebvâ ve iskân ve tamir-i mescid ve mekteb itmeleriçün tenbih ve teşdid ve kasabat ve kurâda olan beka-ı ulûm ve kıraat ve emakin salâvat ve ibadat mutalebe olmayub memür ve meşhün olmayçün emr-i akid ve cidd-i şedit ve sai-i hamid idesiz ki bu şime-i hasene müstecab-ı rahmet-i rahmân ve mücib-i emn ü itminan ve sebeb-i inkıfâf yedel-advan olduğunkemâ tekünü (...)aleykim hadis-i şerifi ile beyyini-burhandır bu emr-i la'zimi'l-infâzın teknilinde kazalarınızda mezün-bi'l-iftâ olan efendiler dahi ve teâve neva alalber vel-takün(?) emr-i serifine imtisâlen kelam-ı şer'le yedd-i vahide olub icra-yı merasim-i canibdarı gayret-i diniye ve kıyâm-ı mücib-i temşiyet-kârî ahkâm-ı şeriye ideler vesselâm

Kütübe bedaril-meymene aderi'l-mahmiye

fil-yevmil-ışrin min zilhiceti's-şerife li-sene 1114

Mine'l-fakir es-seyyid fazullah ufiye anhu

Kayd fi 16 min şehr-i muharremil-haram sene 114

K3/116/858

Dûhan gümrüğünün tahsili hakkında fermanıdır.

Hicri:24 Muharrem 1114 / Miladi:20 Haziran 1702

Divâne Halil ağa yedile

Nahiye-i altuntaş

Der livâ-i Kütahya

Ber tahvil Salih sefer-i Bağdat ve nehr-i diyab (...) Hüseyin kazâ-i eydur tabi-i m 2000 akçe

Tüccar tâifesinin getüdükleri duhânların resm-i gümrüğü senede onbeşbin akçe mektüa ber-vech-i mâlikâne bil-fiil divân-ı hümayünde dergah-ı mu'alam çavuş-başısı olan iftiharil-emâcid ve'l-ekârim Yusuf dâme mecdehunun kâdibi olan işbu râfi-i tevki-işşan-ı hakkani kâhdvet-i erbâbil-tahrîr vel-kelam ahmed zîde kadrehu tâlib olub beynen-nâz defaat ile müzayyib ve rağbatı münkâtı olduklarından sonra dokuz gurus mu'accele ile üzerinde karar istemeğin her sene mâlın âstâne-i saadetim hazinesine edâve kalemiyesin virüb hesâbın görmek ve binyüzonüç senesi martı ibtidasından zabt ve sâdır olan hatt-ı hümayün şevket-makrûnum şurütüyle tabiden mâlikane mutasarruf olmak için berât-ı celili'l-kadrim virilmek telhis olundukda mücibince şurütüyle berât olmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın hakkında mezid-i inâyet-i mihr-i şânım zuhûra getirüb binyüzonüç şevvalinin onikinci gününde bu berat-ı hümayün izzet-makrûni virdim ve buyrdum ki mezbûr ahmed zîde kadrehu varub hazine-i âmireme teslim eylediği dokuzyüzbeş gurus muaccele mukâbelesinde mukata-i mezbüreyi binyüzonüç martı ibtidasından teviden mâlikâne zabt ve beher sene mâlın astâne-i sa'adetim hazinesine edâ ve kalamiyesin virüb hesâbın virdikden sonra tahammülü vardır diyu miri ve kalamiye için viregeldiklerinden ezdiyâd bir akçe ve bir habbe mutalebe olunmayub ilâ maşallah mâlikâne ve te'bid işbu berat-ı âlişânım mücibince zabt ve tasarrufuna ahardan taarruz ve teaddi ve tebdil ve tahviline şurû ve teaddi olunmöaya ve dönüm-i duhân şartittamı üzere zikr olnan sancaklarda vakı kasâbat ve kurâlarda ve sa'ir mahallerden zira olunan duhânın fidanları tarlalarda iken dönümleri mesâha ve beher dönümünden ikişer buçuk gurus resm-i miri ve kalemiye ve cihet-i maişetiychün onar pare kâdı için ikişer pâre min mecmü her bir dönümünden ikişer

buçuk guruş resm-i miriye ve onikişer pâre olur cem ve tahsil oluynub ferman olunan gümrük için tüccardan alunub eğer zirâatçılar dahi kendü yurdlarından kaldurub satmak için âhar bilâd ve kasabaya getirürler ise olmaküleler dahi tüccardan almış olur onlardan dahi gizlik gümrükleri alına tüccar tâifesinin ticaret tarikiyle getürdükleri duhânlardan alasından yarımşar guruş evsâtından kırkar ve ednasından yirmibeşer sağ akçe gümrükleri resmi cem ve tahsil itdürülüb ve bu duhân dönüşüme rüsümü ve gümrüğü hâdis olub zecren lehü olmağla muaf ve gayr-i muaf dahil olmak mükteza olmağla küllil-vücûh serbestiyet üzere zabt itdürüb havas-ı hümayünüm vayvodaları ve zabitleri ve şelatin-i azâm ve vüzere-i kirâm ve sa'ir evkâf mütevellileri ve vüzera-i mir-i miran ve mir-i liva hasları ve subaşları ve züema ve erbâb-ı timar ve sipah ve yeniceri ve cebeci ve tobcu ve miri ve sa'ir aslceri tâifesi bir tarik ile vecihen mine'l-vücûh müdahale ve mu'araza eylemeyüb müstakilen zabt ve cem-i tahsil itdireler söyle bileler 'alâmet-i şerife 'itimâd kılalar

Tahrîren fil-yevmil-hâmis aşere min şehr-i şevvalil-mükerrem

lisene selase aşere ve mi ete ve elf

Edirne el-mahrüsa

Vasala ileyna fi yevmi'r-râki ve'l-ışrin min muharremil-haram sene 114

K3/116/859

Altuntaş nâhiyesinde 'Ali Beğ nam karye ve gayrinden timara mutasarrıf olan 'Ali' nin Bağdat seferine gitmemesi üzerine tumarının Hasan' a verilmesi babında buyrulduur.

Hicri:21 Muharrem 1114 / Miladi:17 Haziran 1702

Şerî'at-şi'âr Altuntaş kâdîsi efendi zîde fazlühû inhâ olunur ki,

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeğisi Osman zîde kadrühü mektûb gönderüb Kütahya sancağında Altuntaş nâhiyesine 'Ali bey nam karye ve gayriden beş bin akçe timara mutasarrıf olan 'Ali me'mûr olduğı Bağdâd seferine gelmeyüb tumarı ol vechile mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe timara emr-i şerîf virilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu dârende-i hurûf Hasana virilmek bâbında 'inâyet ricâsına 'arz itmeğın sancağında sâkin olub alay beğisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse 'aşere ve miete ve elf şa'bânının ikinci gününden

mûcibince tevcîh olunub zabtı için tahvîl mektûbu virilmiştir vüsûlünde gerekdir ki timârı mezbûru vech-i meşrûh üzere me'mûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyen mezbûr 'Ali tahvîlinden târih-i mezbûrdan mezkûr Hasana zabt ve tasarruf ve tahvîl târihine düşen mahsûlât ve rûsûmâtın altı aya değin berât itdirüb mahallince bir ferdi dahl ü ta'arruz itdirmeyesin

Tahrîren fî evâili şa'bân lisene selâse 'aşere ve miete ve elf

beyurd-ı sahrâ-yı Nehr-i Diyâb

Kayd fî 21 min muharremü'l-haram sene 114

K3/116/860

Sâbıkan kethüdâyeri Hasan ağa ve gayrilerinin talak fermânıdır

Hicri:23 Muharrem 1114 / Miladi:19 Haziran 1702

Sâbıkan kethüdâyeri Hasan ağa ve gayrilerinin talak fermânıdır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu a'lâmü'ş-şeri'ate ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsi zîdet fezâilühü ve kıdvetü'l-sikât ve'l-müstahfızîn Karahisâr-ı Sâhib kal'ası dizdârı zîde hıfzihü tevkî-ı refî-ı hümâyün vâsil olıcak ma'lûm ola ki s'abıkan Kütahya kethüsâsı olan Kör Hasan ve vekîli Darıcı 'Ali ve Kaygusuz oğlu Şa'bân ve Semerci oğlu Mehmed nam kimesneler dergâh-ı mu'allâma 'arz-ı hâl gönderüb bundan akdem salâh-ı umûr-ı bilâda mahal-i vaz' ve hareketleri vardır diyü hilâf ü inhâ teşekkî ve Kara Hisar-ı Sahib kal'asında kal'a-bend olunmâları fermanım olmağla sen ki Mevlânâ mûmâ ileyhysin hüsn-i hallerini 'arz eyledüğin bildirüb itlâk olunmâları bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden kendi hallerinde olmak üzere itlâk olunmâları emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîmle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere dahî sen ki dizdâr-ı mezkûrsun fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak üzere kendileri itlâk eyleyüb emr-i şerîfim mazmûn-ı münîfî ile 'âmil olasın şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîran fî evâili muharrem li-sene erba'a ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûse

Kayd fî 23 min muharrem sene 114

K3/116/861

**Anadolu eyâleti düstûr-ı mükerrer sa'âdetlü Mustafa Paşa hazretlerie tevcîh
olunduğı fermândır**

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

Anadolu eyâleti düstûr-ı mükerrer sa'âdetlü Mustafa Paşa hazretlerie tevcîh
olunduğı fermândır

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evla vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazlu ve'l-yakîn râfiu
a'lâmü'ş-şeri'ate ve'd-din vârisü 'ulûmü'l-enbiya ve'l mürselîn el muhtassu bi-mezîdi
'inâyeti'l-meliki'l-'mu'în Mevlânâ Kütahya kâdîsî zîdet fezâilehü tevkî'ı refî'ı hümâyün
vâsil olıcak ma'lûm ola ki Anadolu eyâleti işbu sene erba'a 'aşere ve miete ve elf
muharremü'l-haramın on beşinci gününden düstûr-ı mükerrer müşîr-i mufahham
nizâmü'l-'âlem sâbıkan Bağdâd vâlîsi olan vezîrim Mustafa paşa edâmâllahü te'âlâ
iclâlühü tevcîh olunub dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşları mütekâidlerinden iftihârü'l-
emâcid ve'l-ekârim Eyyûb dâme mecdühü Kütahyaya mütesellim nasb u ta'yîn
olunmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin emr-i şerîfim vüsûlünde vezîr-i
müşârunileyh gelince zikr olunan mütesellimliğı mûmâileyhe zabt u rabt ve târîh-i
mezkûrdan vezîr-i müşârunileyhe 'âid olan mahsûlât ve rüsûmâtın kânûn ve defter
mûcibince ahz u kabz itdürüb taraf-ı âhardan bir ferdi min ba'd dahl u ta'arruz
itdirmemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur byurdum ki vüsûl buldukda bu
bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcibince 'amel idüb dahî sen ki Mevlânâ-yı
mûmâileyhsin vezîr-i müşârunileyh gelince zikr olunan mütesellimliğin mûmâileyhe
zabt u rabt ve târîh-i mezkûrdan vezîr-i müşârunileyhe 'âid olan mahsûlât ve rüsûmâtı
kânûn ve defter mûcibince ahz u kabz itdürüb taraf-ı âhardan bir ferdi min ba'd dahl u
ta'arruz itdirmiyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîran fî evâsıt-ı muharrem li-sene erba'a 'aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı el-mahrûsa Edirne

K3/117/862

**Duhân gümrüğü hakkında ümeradan olanların dahl u ta'ciz ettirilmemeleri ce
cevr u eziyetlerinin ref olunması için gelen fermânıdır**

Duhân gümrüğü fermânıdır

Memâlik-i mahrûsada vâki' Şam ve Haleb ve Diyarbakır ve Mardin ve Urfa ve Mâlatya ve 'Antep ve Tuğlar(?) câniblerinde ve sâir ba'zı mahallerde vâlî ve muhassıl ve voyvodaları tahte'l-nizâmılarına dâhil mîrîye mukâta'ânın ve kesr-i kurâsı ricâl-i devlet ve âyân-ı vilâyetden ba'zı kimesnelerin uhdesinde olub lâkin üzerlerinde müstekarr olmayub her biri bir tarîk ile bir senede bir akçe âdeme der'uhde olunduğundan re'âyâ fukarâsın gözedilmeyüb ve kuvvetleriyçün vakt ü zamanıyla semt ve sâir ihtiyâcların olan mâlzemelerine i'ânet olmamağla bi-zarûret murâbahacılardan zîfâ ile akçe aldıklarında her sene ziyâde bulan istirbâhın edâsına zirâ'at ve hırâsların ve bağ ve bağçe ve sâir kâr ve kesterin hâsıl-ı vefâ itdüğünden der'uhde idenlerden zabt ideceğim bir sene veyahud iki senedir diyü cümle hâsıllarını almak için cevr ü eziyette itdiklerinde ekser perâkende ve perîşân hâli veharâb ve ta'yibe kılanların dahî fevt-i tevmiyeye muhtâc ve ahvâlleri diğerk gün ve mâl-ı mîrî (...) ve tenzîl bulub bi-eyyi hâl mü'mine küllî gadr ve zarûret bâis olduğu zâhir olmağın ba'de'l-yevm bu makûle maktû'ât ve masârifâtta misillü mâleyn ve kalemiyesin virdikden sonra bir tarîkle virilmemek üzere mâlikâne ve te'dîden mutasarrıf olamk şartıyla fâyizlerinin tahammülüne göre birer mikdar akçe mu'accele ile fûruht olunduğu sûretde bu vechle der'uhde idenler dahî mutsarrıf olduğu kurâ ve maktû'âtı himâye ve tegallüb ile âhara virilmiyeceğini bilüb i'mâr ile takayyüd ve sîn ve abâdan olmasına bâis olub ancak inkılâb-ı zamâna ve muktezâ-yı hâle göre bu nizâm-ı mutlak cem'-i hazîne olmayub ba'de-zamân dahî şürût-ı mezkûreye ri'âyet olunub tebdîl ve taknîr olunmak sebebiyle vireceklerin mu'accelen zâyi' olmayacağını bâis-i tesniyâ bilüb ra'ıyyet itmeleriyçün fi mâ ba'd taraf-ı hümâyûnum ve vekîl olanlar tarafından birisi bu nizâmı bozub sûret-i ihrâya ifrâğ eylemek murâd eylediklerinde bu nizâm i'mârı memlekete ve 'ibâdullâha evlâ ve infâ olduğu huzûr-ı fâyizi'n-nûr-ı pâdişâhâneme gelüb bi'n-nefs kendileri 'arz ve sâfi eylemeleri için 'âlimü'l-'ulemâi'l-müstehcirîn bi'l-fi'îl şeyhü'l-islâm ve kâdî-askerlerin ve nâkibü'l-eşrâfım edâmâllâhü te'âlâ fezâilehüm bu husûsa mahsûs nâzır nasb ve ta'yîn olunmalarıyla makûle kurâ ve maktû'âtdan hâlâ hazîne-yi 'âmirem

deFTERlerinde mukayyed olub vâfîler ve muhassil voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktû'ı her ne ise mâl-ı mîrîlerin mikdâr üzere kalemiyesine göre noksân getürülmemek şartıyla hâlen âsitâne-i sa'âdetime virenler kal evvel hazîne-i 'âmireme ve câmi'i emvâl olanlara viregelenler kemâ fi'l-evvel kabza me'mûr olanlara senesi dâhilinde veya her sene üç taksitle virüb yedine me'mûlün bih temessük olmadıkça tahammülü vardır deyü mîriye ve kalemiye için viregeldiklerinden ezdiyât bir akçe ve bir habbe mutâlebe olmayub ve şefâ'at ve recâ ve tağrîb ve cevr-i ezâ ve gadr ve zarar kasdıyla sâhibin rızâsı olmadıkça bir tarîk ile mutasarrıf lduğu kurâ ve mektû'ât âhara virilmeyub ve vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-i livâ ve mütesellimi vesâir ehl-i 'örf tarafından bilâ fermân bir sene talebiyle dahl u ta'acîz itdirilmeyüb cevr u eziyetleri refî' ve ma'rûzi'l-kalem ve maktûi'l-kıdem min külli'l-vücûh serbestiyet üzere zabt ve tasarruf ve bir berât ile tasarruflarından birisin hâl-i huyûtunda karyesin bir âhar kimesneye kasr-ı yed ve ferâgat eylemek murâd eylediklerinde ma'rifet-i şer' ve hüsn-i rızâsıyla ferâgat-ı hüccet-i şer'iyye olunduktan sonra bir akçe üzerine fermân olunub ferâğ-ı kasr-ı yedinden müceddiden berât virilüb ve sâciha bihi emrillâhi te'âlâ vefât idüb karyesin mîrîsine 'âid ve râci' oldukda müzâyede ve riâyeti'l-kitâ'ından sonra sâbirîn verdiği mu'acceleyi virir ise zabt u rabta kâdir olan zukûruna virilüb olmadığı sûretde tâlibe tekrâr fûruht ve salavah(?) akçesi mütesellim hazînesine olmak üzere mefâzından 'avn-ı bârî ile ta'mîr-i bilâd ve terbineti'l-'ibâd için hakîr-i hevâhân-ı devlet-i 'aliyyem me'kûlât-ı münâsib görüb cümle ittifâkı ile bi'l-fi'il baş defterdârım 'arzı 'ulemâi'l-kirâm ve vüzerâ-yı a'zâmım dahî isticsân ve istivâb ve emri-sâbıkalarıyla bu sûret-i müstehire mezbûr ezmine ile tebdîl ve tefyîr olunmayub nâzırı olan müşârun ileyhim bu husûsun şurût ve kuyûdu bi'l-ittifâk vekâye ve tetyîne ve icrâ ve hirâset idüb fi-mâ ba'd düstûr-ı mükerrerem olmak üzere mahallinde kayd olunması bâbında pâye-i serîr-i a'lâya telhîs olundukda mûcibince hıfz-ı hümâyûn ve devlet-i makrûnum sâdir olmağın binâen alâ zâlik Kütahya ve Karahisâr-ı Sâhib ve Sultan ili ve Hamîd ili sancaklarına zirâ' olunan duhânın rüsûm ve dönümleri ve evliye-i mezkûreye

K3/117/863

Kütahya Karahisar-ı Sahib Sultanönü ve Hamidili sancaklarında tüccar tâifesinin duhân gümrüklerinin Sefer Çavuş tarafından tahsiline verilen temessüktür.

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kütahya ve Karahisar-ı sahib ve Sultanönü ve Hamidili sancaklarında zira olunan sancaklarda tüccar tâifesinin getürdükleri duhânlarının resm-i gümrüğü ber-vech-i mâlikâne berât-ı âlişân ile uhdemizde olmağla bin yüz on üç senesi martı ibtadısından bir sene tāmamına değin yedimizde olan berât-ı âlişân şurûtu üzere Kütahya sâkinlerinden sipahiler çavuşu olan sefer çavuş nâm kimesneye tarafımızdan iznen sipariş olunmuşdur berât-ı âlişân mücibince zikr olunan sancakların resm-i duhân ve tüccâr tâifesinin getürdükleri duhânlarının resm-i gümrükleri ahz ve kabz idüb taraf-ı âhârdan mirim ve ferd mâni olmamak üzere işbu temessük virüldü

Tahrîren fi't-tarihi'l-mezbûr mine'l-hakir meddahı

K3/117/864

Sazanos nâhiyesinde Ömer nâm karye ve gayrinde timara mutasarrıf olan Musa' nun ahar dirliğe sülük etmesi üzerine tamarının Mehmed' e verildiğine dair berattır.

Hicri: 20 Zilhicce 1112 / Miladi:9 Haziran 1700

Nişan-ı şerif-i âlisân sami-i mekani'l tuğra-yı cihan-sitân zuema ve erbâb-ı timar devlet-i 'aliyyemin müteber askeri olub seferler imtidâdı ihzâsıyla tevcîhat umuru gâh askerlere ve gâh serhad kal'alarında olan muhafızlara tefviz olunmağla ze'amet ve timarın eğer serbest ve kimi nizalu olub mahal ve müstahik olmağla derdeste muhtaş olub ancak seferler muhâlefeti ile tehir olunub hâliyâ taht-ı âli tecennük üzere cülûs-ı hümâyün sa'adet makrunum vâkı olmağla umûmen tecdid-i ahkâm ve beravâtı fermânım olmağın fi maat nizâları ref olub nizâm virilmek için der-dest üzere tecdid ve tevcîh olmak bâbında hatt-ı hümâyün şevket-makrûnum mücibince fermân-ı âlisânım sâdır olmağın kıdvetil-emâsil vel-âkran Kütahya alabeyisi Osman zîde kadrehu dergah-ı muallama mektüb gönderüb liva-yı mezkürede Sazanos nahiyesinde 'Ömer nâm karye ve gayriden üç bin akçe timara mutasarrıf olan musa âhar dirliğe sülük idüb timarı ol vechile mahlül olmağla bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidadan on üç bin akçe

timare emr-i şerif virilen orta boylu elâ gözlü açık kaşlı rafi-i tevki-i refi-i -şan-ı hakani mehmed'e virilmek bâbında inâyet recasına 'arz itmeğin defterhane-i âmiremde mahfûz olan rûzname-i hümayûnuma müracaat olundukda timar-ı mezbûr üzerinde bulunmağla timari olduğı sancakda sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla derdest üzere mucibince olunmasıçün sene isna asere ve mi'ete ve elf zilhiccesi nine vasıtasında hükm-i serifim virdikten sonra tezkiresi ihrac olunmak fermanım olmağın zikr olunan üçbin akçe timar vech-i meşruh üzere ahar dirliğe sülük iden Musa tahvilinden ibtidâsı bedeli mezkûr mehmed e der-dest üzere tevcîh olunup virildiğı zikr olunur

Ömer tabi'-i mezbûr,4812,2020

Danişmendlü tab'-i Arslanapa (...) , 2520, (...) ,1000 yeküm=3000.

Ba'del'yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezaif-i hidemat ve asakir-i meşküre asakir-i mansubedir der mucib-i defter-i hakani bi kusur mer'i ve müedda kılalar.ol-bâbda hiç ahad mani olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerife 'itimâd kılalar.

be makam-ı Edirne,el mahrusa

Tarih-i tahrîr min 20 sehr-i zilhiccetîş serife 4 sene isna aşere ve mi'ele ve elf

K3/118/865

Bedel-i nüzul tahsili için gönderilen fermandır.

Hicri:9 Şaban 1113 / Miladi:9 Ocak 1702

Defter-i haniha-i bedel-i 'avarız-ı mezkûrin der liva-i Kütahya sene 1114 ber mucib-i defter-i hazine-i amire an vahid

Kaza-i Kütahya hane 644

Akza kudatil müslimin ula vülâtil muvahhidin ma'denil fazl ve'l yakın rafi-i 'alamiş serife ve'd-din varis-i ulumil enbiya vel mürselin el muhtas bi mezid-i inâyetil melkil muin Mevlana Kütahya kadısı zîdet fezailehu ve mefahiri'l-kudat ve'l-hükkâm ma'denil-fezâil vel-kelâm Kütahya sancağında vâkı olan kadı zîde fazlehum tevki-i refi-i hümayûn vâsıl olıcak mâlûm ola ki hazine-i amiremde mahfûz olan mevkûfat defteri mucibince livâ-i mezbûrda vâkı kazaların üç bin iki yüz yigirmi beş buçuk ve iki sülüs ve bir rub ve bir buçuk seb-a nüzul hâneleri olub bin yüz on dört senesine mahsûb

olmak üzere üzerlerinde edâsı lâzım gelen bedel-i nüzülleri eline mühürlü nişanlı mevküfat defteri süreti virilmeğin zamanı hulülünde cem ü tahsil itdirilmek fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerifimle mübaşir-i mezbûr vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi livâ-i mezbûrda vâkı kadılıkların ol-mikdâr nüzül hânelerinin tarih-i mezbûre mahsûb olmak üzere her bir nüzül hânelerinden altışaryüz akçe bedel-i nüzülleri irsâl olunan mühürlü nişanlı mevküfat defteri süreti mücibince cem u tahsil ve dahil-i hazine-i âmirem itdürdüb hilâf-ı emrû defter kimesneye teallül ve niza itdirmiyesiz ve bundan ma'ada mübâşirin maişeyticün dahi her bir hanelerden otuzar akçe dahi vech-i maaş aldurub bundan ziyade bir akçe ve bir habbe aldırmyasın ve hin-i tahsilde miriyçün alınan akçenin her yüzon akçesinden bir esedi guruş aldırub ve eşrefi-i cedid ve frengi altunu iki buçuk guruş ve şerifi ve mecas altunu iki guruş bir rub'a ve halisil-ayar pârenin kırkbir guruş olmak üzere aldurub ziyâde ve noksan alınmya ve aldırmyasın diyu mukaddema emr ü defter virilüb zâyî olmağla sen ki tahsil olunmakdan be-gâyet ihtiraz eyliyesin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife 'itimâd kılasuz.

be makâm-ı Edirne el-mahrûsa

Tahrîren fil-yevmit-tasi min şehri şaban li-sene selase aşere ve mi ete ve elf

K3/118/866

Avarız tahsili için gönderilen fermandır.

Hicri:25 Muharrem 1114 / Miladi: 21 Haziran 1702

Defterihaneha-i 'avarız bedel-i kürekçiyan kaza-i mezbûrin der livâ-i Kütahya

An vâhid 1114 ber mücib-i defter-i hâzine-i amire

Kazâ-i Kütahya hâne 622,5

Akzâ kudatil-müslimin ûlâ vulâtil-müvahhidin ma'denil-fazl ve'l-yakin rafiil-âlamîş-şerife veddin varis-i ulûmil-enbiyâ vel-mürselin el-muhtaş bi-mezid-i inâyetil-melikil-mu'in Mevlânâ Kütahya kâdısı zîdet fezâilehu ve mefahiril-kudat vel-hükkam ma'denil-fezail vel-keîâm Kütahya sancağında vâkı olan kadılar zîde fazlehum tevki-i refi-i hümâyün vâsıl olıcak mâlüm ola ki mevküfat defteri mücibince livâ-i mezbûrda vâkı kazâların üçbin yüz seksen ve buçuk rub' ve iki sülüs ve bir buçuk seb'a 'avâriz hâneleri olub bin yüz on dört senesine mahsûb olmak üzere cem' ve tahsîli lâzım

gelmeğın der'uhde olunub eline virilen mühürlü ve nişnlu mevkft defteri sreti virilmekle zamnı hul^l eyledikde mcibince cem' ve tahsl etdirmek fermnım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerfimle vardıkda bu bbda sdır olan emrim üzere 'amel idüb dah liv-yı mezbrda vki' kdlıkların ol mikdr 'avrız hneleri olub trh-i mezbre mahsb olmak üzere her hnelerinden beşer yüz akçe 'avrızların v eyine her bir 'avrız hnelerinden kırkar akçe bedel-i mtek'idn akçeleri irsl olunan mühürlü nişnlu mevkft defteri sreti mcibince vakt u zamnıyla cem' ve tahsl ve dhil-i hazne-i 'mirem itdirdüb hilf-ı emr  defter kimesneye te'allül ve niz' itdirmiyesiz ve bundan m'ad mbşir-i mezbrun cihet-i ma'ışetiyn her bir hnelerinden ellif akçe dah aldırub bundan ziyde aldrmayasın ve mr in alınan akçenin her yüz on akçesinden bir Esed Guruş ve Eşref-ı Cedd ve Freng altunu iki buçuk guruşa ve şerfi ve Macar altunu iki guruş bir rub' ve hlisi'l-a'yr prenin kırkı bir guruşa aldırub bundan ziydeye ve noksana alınmayan ve aldrmıyasız kesr-i defterden ve nefsi hne ve fermanımdan ziyde talebiyle zulm  te'addiden be-gyet ihtirz eyliyesiz bu vech üzere emr  defteri virlib zyi olmğla tekrar tahsil olumaktan hazer eylesesiz şöyle bilesiz almet-i şerife i'timad kılasız

Tahrren fil-yevmi'l-tasi şehr-i şaban li-sene selase aşere ve mi'ete ve elf

bemakm-ı Edirne ,el-mahrsa

Kayd min 25 min muharremi'l-haram lisene 114

K3/118/867

Kütahya tevabi-i nevaisinde sakin olan Altblm voldaşlarının zerine Hasan Hüseyin' in nasb  ta'yin olduğunu bildiren mektubdur.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

Hasan ağanın kedhdyeri mektbudur.

zzetl faziletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerifelerine dürer-i davt-ı sfiyt ithfından sonra inh olunan budur ki hl taht-ı hkmet-şiarlarında vk Kütahya tevbi'i nevahissinden skin olan altblk yoldaşlarının üzerlerine zbit ve kethdyeri nasb u ta'yin olunmak rey-i kadm olunmağla zümre-i silhdrndan yetmişikinci bölükde yevmi on akçe ulfeye mutasarruf olan kdvetil-emsil vel-akrn hasan Hüseyin Kütahya zde kadrehu ocağı kadmi emekdrı olub her vechile mahal ve

müstahik olmağla kedhüdayeri nasb u ta'yin olunub irsâl olunmuşdur.Vusülünde gerekir ki merkûmu hizmet-i mezbûrede istihdam itdürüb kedhüdâyerliği umûrunda müracaat-ı mûmâileyh iddirdesiz ve siz ki altı bölük yoldaşları siz merkumu üzerlerinize zâbit ve kedhüdâyeri bilüb vâkı olan dâvâ ve nizâları şer ile gördürüb hilaf-ı şer-i şerif rencide ve remide eylemeyesiz ve sen ki kedhüdayeri zîde kadrehusun ol bâbda olan altı bölük yoldaşları hüsn-i zindegâni üzere zabt u rabt idüb sana muhâlefet üzere olanları ism ü resmi ve bölüğüyle yazub bu cânibe 'arz u ilâm eyleyesiz ve bazı levandat tâifesi sipâhi namiyle mızrak ve bayrak getürüb re'âyâ fukârasını rencide itdirir ve ider ise ol-makûleleri dikkat-birle ele getürüb üzerlerine lâzım gelen icrâyı ahkâm-ı şer'îye itdirdesin ki sair mücib-i ibret ve sebep-i nasihat olub re'âyâ fukarası devlet-i pâdisâhide âsüde hâl üzere olalar bâki hemise der-şeriat dâim-bâd

Tahrîren evâhır-ı şehri muharremil-harâm li-sene erba aşere ve mi'ete ve elf

Mehmed ağa-yı sipahiyan dergah-ı âli hâlâ

Hasan ağa ulifeciyan dergah-ı âli halâ

'Ali ağa-yı silahdaran dergah-ı âli hâlâ

Alaaddin ağa-yı sipahiyan dergah-ı âli hâlâ

Mehmed ağa-ı (...) dergah-ı âli

K3/118/868

Aslıhanlar nam karye ve gayrinde tımar mutasarrıf olan Osman Bağdat seferine gitmediğinden tımarının Süleyman' a verildiğinin teskeresidir.

Hicri:22 Şaban 1113 / Miladi:22 Ocak 1702

Nâhiye-i Arslanapa

El-hâc Süleyman der livâ-i Kütahya

Ber-tahvil Osman sefer-i Bağdat (...)

Karye-i Aslıhanlar tabi-i mezbür kılıç 2000

Karye-i Tanbüyük tâbi-i Kula kılıç 2000

Cem=4000

Kıdvetil-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeyisi Osman zîde kadrehu mektûb gönderüb livâ-i mezbûrda Aslanaba nahiyesinde Aslıhanlar nâm karye ve gayriden iki bin ve kula nâhiyesinde tanbüyük(?) nâm karye ve ve gayriden ikibin cem'an dörtbin akçe iki kılıç timara mutasarruf olan Osman me'mür olduğu bağıdad seferine gelmeyüb timârı ol vechile mahlül olmağın bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtitadan üçbin akçe timâra ve bin akçe terfiyeye evâmîr-i şerîfe virilen boylu gözlü kaşlu mezkûr el-hâc Süleymâna virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmeğın Anadolu eyâletine virilen rûznamçeye mürâca'at olundukda 'Osman üzerinde cem'an dört bin akçe olmak üzere başka başka iki kılıç timâr kaydı bulunmağla âharın kayd-ı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse 'aşere ve mi'ete ve elf şa'bânı guresinden mücebince tevcîh olunmak için Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem Anadolu vâlisî 'Abdî Paşa edamâllahü te'âlâ iclâlühü tarafından tahvîl mektûbu virildikde tezkiresi ihrâc olunmak fermânım olmağın ber-mücib-i fermân-ı 'âlî zikr olunan dört bin akçe timâra vech-i meşrûh üzere mezmûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyen mezkûr 'Osman tahvîlinden ibtidâ ve terakkîsi bedeli mezkûr el-hâc şa'bâna tevcîh olunub altı aya değin ihrâc itdirmek üzere berât-ı 'âlişân için işbu tezkire virildi

Tahrîran min 22 şehri şa'bân li-sene selâse ve 'aşere ve mi'ete ve elf

beyurd-ı Sahrâ-yı Nehr-i Dîyâb

K3/119/869

Anadolu eyâletinin Bağdad vâlisî Mustafa Paşaya tevcîhi için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

Tıbbu aslihi'l-hatîr nemmakahü'l-fakîr ileyhi'l-mansûr bî-istimâi'l-umûri's-şer'iyeti'l-askeriye 'ufiye lehü düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem müdebbiru ümûru'l-cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re's-i sâib mümehhid-i bünyânü-d -devletühü ve'l-ikbâl müşeyyid-i erkân es'sa'âdetü ve'l-iclâl el-mahfûf 'avâtıfu'l-melikü'l-a'lâ sâbikan Bağdâd vâlisî olan vezîrim Mustafa paşa edamâllahü te'âlâ iclâlühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen vüzerâ-yı a'zamımın yarar ve namdârı ve vükelâ-yı fihâmımın umûr-dîde ve kâr-güzârı olub her vechile müstehakı 'inâyet ve sezevâr-ı 'âtıfet olduğun ecilden hâlâ hakkında 'inâyet-i mesâne ve serîr-i ref'et-i seniyye-i pâdişâhânemi zuhûra getirülüb inşaallahü te'âlâ

mu'accelen Anadolu eyâletine gelüb ahâlî-yi bilâdı ve re'âyâ ve berâyâ kemâ-yenbağî himâyet ve sıyânet ve insâf ve intisâf üzere hareket ve zulm u teâddîden ziyâde hazer idüb ahâlî-yi bilâdı 'emn üistirâhat ile mutma'îni'- kalb olub mesîr-i cemîle vücûda getirmek şartıyla işbu sene erba'a 'aşere ve miete ve elf muharreminin on beşinci gününden sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince Anadolu eyâleti sana tevcîh ve 'inâyet idüb i'lâmı için ta'yîn olunmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince te'hîr ve tavakkuf itdirmeyüb mu'accelen Anadolu eyâletine gelüb ahâlî-yi bilâd ve re'âyâ ve berâyâyı kemâ yenbağî himâyet ve sıyânet ve insâf ve intisâf üzere hareket ve zulm ü teâddîden ziyâde hazer idüb ahâlîyi bilâdın emr-i istirahat ile mutma'în-i kalb idüb mesîr-i cemîle vücûda getirmek şartıyla eyâlet-i merkûmeye sen mutasarrıf olub zabt u rabt-ı memâlikde ve himâyet ve sıyânet ve ra'iyet bâbında ve sâir fermân olan hidemât-ı 'aliyyemin edâ ve temşiyet ve tekmîlinde bezl-i makdûr ve sâ'i-i bi'l-mahsûr eyleyüb min-ba'd fakr u ra'iyet ve sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı memlekete bir vechile zulm u te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb üzere olub ve mu'accelen adamın gönderüb berâtın ihrâcıyla mukayyed olasız şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren fî evâsıtı muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

el-Mahrûse Edirne

K3/119/870

Kütahya mütesellimi Eyüb' ün eşkıyâya karşı re'aya ve berayanın emniyetini temin etmesi için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

İftihârü'l-emacid ve'l-ekârim câmi'i'l-mehâmir ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-dâim dergâh-ı mu'allâm kapucubaşları mütekâ'idlerinden hâlâ Kütahya mütesellimi olan Eyyüb dâme mecdühû tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kütahya sancağında kutta-ı tarîk ve sefk-i demâ ve nehb ü gayret-i emvâl ile sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yı sebîle îsâl-ı mazarrat ve sâ'i-i bi'l-fesâd olan eşkıyânın bi-'avnillahi te'âlâ kâl u kâm ve istîsalleriyle bilâd ü 'ıyâl te'mîn ve tatmîni ehem-i mehâmdan olmağın Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlem hâlâ Anadolu vâlîsi olan vezîrim Mustafa Paşa edâmâllahü te'âlâ iclalühü inşaallahü te'âlâ mansıbına gelince sen ki mütesellim-i mûmâ ileyhsin livâ-yı mezbûrda vâki' me'âber ve

mesâlikin te'mîn ve tatmînine ve ebnâ-yı sebil ve re'âyâ ve berâyânın emniyeti ve istirâhatına me'mûr olub ve hîn-i iktizâda tarafından haberi vardıkda eşkıyânın ahz u ele getirilmesi husûsunda sana i'ânet ve müzâheret eylemek üzere livâ-yı mezbûrda vâki' kâdîlar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârlarına dahî emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sūdûr olmağla me'mûr olduğun üzere bir gün evvel mahalline varub ve hîn-i iktizâda kâdîlar ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları dahî haberleşüb livâ-yı mezkûrun hudûdu dâhilinde zuhûr iden kutta-i tarîk eşkıyâsı her ne tarîk ile olur ise olsun ma'iyeyt ve ittifâk ile 'alâ eyyi hâl ahz u ele götürüb livâ-yı mezbûrda eğer ağabeyrin-i sebil eğer kâtini-i kurâ ve bilâddan bir ferdi mazarrat-ı eşkıyâda mutazarrır olmamak üzere bi-'avnilahi te'âlâ eser-ı fesâdları ve şekâvetleri bi'l-külliyeye müzemmil olmasına bezl-i sâ-i ve kudret eylesin velâkin bu takrîb ile fesâd ve şekâvetde 'alâkası olmayanların nüfûs ve emvâlîne ta'arruzdan ve re'âyâ ve berâyı sükkân-ı vilâyetden akçe pul alınub hilâf-ı şer'-i şerîf zulm u teâddî olunmaktan begâyet ihtirâz eylemek bâbında ferman-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sâdır olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ' ve lâzımı'l-imtisâlimin mazmûn-ı 'itâ'at makrûnuyla 'âmil olub hilâfından begâyet ihtirâz eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evahiri muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/119/871

Eşkıyâya karşı re'aya ve berayanın emniyetini temin için hizmet veren mütesellim Eyüb'e Anadolu vâlisi vezir Mustafa Paşanın lazım gelen tedbirleri olması için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya kadısı zîdet fezâilühü ve Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Kütahya sancağında vâki' olan kâdîlar zîde fazlühüm ve Mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân sancağ-ı mezbûrda vâki' kethüdâyerleri yeniçeri serdârları ve zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki Kütahya sancağında kutta-i tarîk ve sefk-i demâ ve nehb-i gayret-i

emvâliyle sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-yı sebîle îsâl-i mazarrat ve sâ'-i bi'l-fesâd olan eşkiyânın bi-'avnillahi te'âlâ kâl ü kâm-ı ve istisâleriyle bilâd u 'ibâdın te'mîni ve tatmîni ehem-i mehamdan olmağın Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlemü'l-a'lâ Anadolu vâlîsi olan vezîrim Mustafa Paşa edamâllahü te'âlâ iclâlühü inşaallahü te'âlâ mansıbına gelince livâ-yı mezbûrda vâki' me'âber ve mesâlikin te'mîn ve tatmînine ve ebnâ-yı sebil ve re'âyâ ve berâyânın emniyeti veistirâhatına dergâh-ı mu'allâm kapucubaşları mütekâ'idlerinden hâlâ Kütahya mütesellimi olan iftihâri'l-emâcid ve'l-ekârim Eyyûb dâme mecdühü memûrumuzdur siz ki mûmâ ileyhimi livâ-yı mezbûrda bir mahalde eşkiyâ zuhûr idüb ve mütesellim-i mûmâ ileyh tarafından size haber vardıkda livâ-yı mezbûrda olan altı bölük halkı ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ile ma'yyet ve ittifâk ile üzerlerine varılıb mütesellim-i mûmâ ileyhın re'yi üzere eşkiyânın 'alâ eyyi hâl ahz u ele getirmesi yed-i maddûr eyleyesiz velâkin bu takrîb ile fesâd ve şekâvetde 'alâksaı olmayanların nüfûs ve emvâline ta'arruzdan ve re'âyâ ve berâyâ ve sükkân-ı vilâyete teâddî ve tecâvüz begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh züere şeref-yafte-i sūdûr olan fermân-i vâcibi'l-ittibâ' lâzımı'l-ımtisâlimin mazmûnu itâ'at makrûnuyla 'âmil olub hilâfından tevakkî eyleyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî evâhîri muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/119/872

Altuntaş nâhiyesinde Dikmez nam karye gayrinde tımara mutasarrıf olan Mehmed Bağdat seferine gitmediğinden tımara'nın Mustafa'ya verildiğine dair teskeredir.

Hicri:Ramazan 1114 / Miladi:Ocak-Şubat 1703

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeyisi 'Osman zîde kadrühü mektûb gönderüb livâ-yı mezbûrda Altuntaş nâhiyesinde Dikmez nam karye gayriden beş bin akçe tımara mutasarrıf olan Mehmed me'mûr olduğı Bağdâd seferine gelmeyüb ol vechile mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidâdan beş bin akçe tımara emr-i şerîf virilen [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu mezkûr Mustafaya virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmeğın Anadolu tarafına virilen rûz-namçeye mürâca'at

olundukda tımar-ı mezbûrun kayd-ı âharın kayd-ı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse ‘aşere ve miete ve elf şa’bânının on altıncı gününden mücebince tevcîh olunmak için Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehham nezzâmü’l-‘âlem Anadolu vâlisi ‘Abdî Paşa edamâllahü teâlâ iclalühü tarafından tahvîl mektûbu virildikten sonra tezkiresi ihrâc olunmak fermân buyrulmağın ber-mûcib-i fermân-ı ‘âlf zikr olunan beş bin akçe tımâr vech-i meşrûh üzere me’mûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyen mezkûr Mehmed tahvîlinden ibtidâsı bedeli mezkûr Mustafaya tevcîh olunub altı aya değin ihrâc itdirmek üzere berât-ı ‘âlişân için işbu tezkire virilüb

Tahrîran fermân’iş-şehri ramamzan li-sene erba’a ‘aşere ve miete ve elf

beyurd-ı Sahrâ-yı Nehr-i Dîyâb

K3/119/873

Kütahya’ da küçük Mustafa’ nın subaşı nasb ü ta’yinidir.

Hicri:1 Safer 1114 / Miladi: 27 Haziran 1702

Bi’l-fi’îl Kütahyada mesned-nişîn-i şerî’at-ı garrâ fazîletlü efendi hazretleri ba’de’t-tahiyeti’s-sâfiye inhâ olunur ki taht-ı hükûmet şî’ârlarında vâki’ nefsi şehri Kütahyada sâ’î ve zâil-i fesâd ve muhâreset için subaşı nasb olunmağla sükkân ve fukarâ âsûde ve memnûn olub mu’tâd-ı kadîm olmağın işbu bin yüz on dört saferi’l-hayrının guresinden üç ay tamamına değin beher mâh eşrefî guruş olmak üzere dârende-i fermân Küçük Mustafa zîde kadrühüya tevcîh ve sipâriş olunub bâc-bâzâr ve ihtisâb ve yâve ve kaçgun ve sâir rüsûmât ve mahsûlât cüz’î ve küllî der’uhde ve iltizâmî’l-muhâsebe muhâfaza-i belde için merkûm subaşı ta’yîn olunub zabtıyçün varaka ‘arz olunmuşdur inşaallahü te’âlâ vech-i meşrûh üzere zabt itdirdüb subaşılığa müte’allık umûr-ı husûslarına âhardan bir ferdi dahl u ta’arruz itdirmeyesiz bedeli maktû’ları olan her mâh elli guruşu edâ ve teslim eyledikce âharı müdâhale itdirmeyesiz

hurrire fi’t-târîhi’l-mezbûr

kâim-makâm-ı dîvân-ı Anadolu

K3/119/874

Kütahya Karahisar ve Eskişehir sancaklarındaki kâduların cizyelerin cem'ü tahsili için fermanıdır.

Hicri:14 Zilkade 1114 / Miladi: 1 Nisan 1703

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keîâm Kütahya Karahisâr ve Eskişehir sancaklarında vâki' olan kadılar zîde fazlühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Ya'kûb zîde kadrühü dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb bin yüz on dört senesine mahsûb olmak üzere zikr olunan sancakların cizyesi cibâyeti 'uhdesinde olmağla cibâyetine me'mûr olduğı evliye ve kazâlarda ba'zı zî'atgâh ve zî-kudret ve ba'zı a'yân-ı vilâyet elinde re'âyâ kağıdı olub ve ba'zıları âzâldı kefere bunların cizyesin aldırmağa mâni' olmağla ol-vechile mâl-ı mîrîye ve şart-ı iltizâmına gadr eylediklerin bildirüb zikr olunan evliye ve kazâ ve kurâlarda kağıdsız bulunan kefereye istihkâklarına göre berât-ı şerîfim üzere ma'rifet-i şer'le ve köy kocaları ve papasları ma'rifeti ile kurâ-be-kurâ teftîş ve tefahhus ve kağıdı bulunan ehl-i zimmete evrâkların virdirüb ve cizye evrâkı tevzi' ve tahsîl itdirüb kimesneye muhâlefet itdirilmeyüb mâni' olanları ism ü resimleriyle 'arz u i'lâm olunmak bâbında emri şerîfim recâ eyledüğü ecilden hazîne-i 'âmiremde mahfûz olan harâc muhâsebesi defterlerine nazar olundukda berât-ı 'âlişânda tasrîh olunan şurût üzere bir def'a cizyesin edâ itmeyüb ihtifâ ve gıybet idenleri teftîş ve tefahhus ve cizyeleri tahsîl ve yedlerine eşkâl kağıdları virilüb mâni' olanları her kim olur ise olsun ism ü resimleri ile 'arz ve i'lâm olunmak üzere emri şerîfe virildikde der-kenâr olunub 'arz olundukda imdi der-kenârı mücebince olunmak fermânım olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî zikr olunan evliye ve kazâ ve kurâlarda zaî'atgâh ve zî-kudret ve a'yân-ı vilâyet kurâlarında olan her kangı ve kazâ ve kurâlarda kağıdsız kefere bulunur ise ma'rifet-i şer'le ve köy kocaları papasları ma'rifetiyle tefahhus ve yedlerine kağıdları virdirüb ve cizyelerin tevzi' ve tahsîl itdirdüb mâni' olanları men' tenbîh olmıyanları ism ü resimleriyle yazub der-sa'âdetime 'arz u i'lâm eyleyesiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren mine'l-yevmi'r-râbi'u 'aşere şehri zi'l-ka'de

lisene erba'a 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne

K3/120/875

Çavuş nam karyede vâki Emirgân vakfının mütevellisi olan İbrahim fevt olup yerine Ahmed Halifenin müteveli olduğuna dair berattır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî râfi'-i tevki' refi'u'ş-şân-i hâkânî Ahmed halife südde-i sa'âdetime gelüb Kütahya kazâsı kasabâtından şehir nâhiyesinde Çavuş nâm karyede vâki' Emirgân vakfının yevmî bir akçe vazîfe-i mütevellîsi olan İbrahim fevt olup yeri hâlî ve hizmeti mu'attal kalmağla kendüye tevcîh olunub berât-ı şerîfim virilmek bâbında 'inâyet recâ itmeğın hâliyâ berâtıyla âharın üzerinde olmayub fevti vâki' ise tevcîh idüb işbu berât-ı hümâyûn sa'âdet-makrûnumu virdüm ve buyurdum ki ba'de'l-yevm mezbûr varub müteveffâ-yı merkûmun yerine vakf-ı mezkûra mütevellî olub hizmet-i lâzimesin bî-kusûr mer'î ve müeddâ kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmî bir akçe vazîfesine mutasarrıf ola olbâbda ifrâd-ı âferîdeden hiç âhad mâni' ve râfi' olmayub dahl u ta'arruz kılmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîren min evâhiri muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

Kostantiniyye el-mahrûse

K3/120/876

Anadolu yakasında zuhur eden kutta-i tarîk eşkıyâsına karşı tedbir alınması için fermandır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Mayıs-Haziran 1702

Mefâhiru'l-kuzât ve'l-hükkâm me'âdinü'l-fezâil ve'l-keâm Anadolu yakasında vâki' olan kethüdâyerleri zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Anadolu tarafında zuhûr iden kutta-i tarîk eşkıyâsın nizâ' ve âsâr-ı mazarratlarından ebnâ-yı sebîl i'mârı bilâdın te'mîni için Anadolu cânibinde olan vüzerâ-yı a'zam ve mîr-i mîrân-ı a'zam ve ümerâ ve hükkâm bi'l-cümle me'mûr olub her sene taht-ı hükûmetinde olan eyâlet ve elviyeden eşkıyâ ayağını kat' itmek üzere bi'd-def'aat evâmir-i 'aliyye sâdir olmuş iken yine ba'zı eşkıyâ gezüb (...) (...) (...) tecemmu' ve tahrîb idüb fesâd u şekâvetden hâlî olmamâlarıyla mehr ve tedmîrleri için emîri'l-ümerâi'l-kirâm Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emvâl olub Anadolu yakasında eşkıyâ def'ine me'mûr olan Nasûh dâme ikbalühû zikr olunan eşkıyânın

mehrü ve tedmîrlerini me'mûr olmağla her nereye giderse ta'kîb idüb ve ol vilâyetlerin vülât ve hükkâmı ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı tımarları ve yeniçeri serdârları ve (...) çadırlarıyla erleri dahî ihâta ve bi-eyyi hâl istîsâllerini cidd ü ihtimâm eylemek üzere evâmir-i 'aliyyem şeref-yâfte-i sūdûr olmağla imdi siz ki kethüdâyerleri mîr-i mîrân-ı (...) iktizâsıyla her kangınızın taht-ı kazâsına varırı ise altı bölük neferâtını yanınıza cem ve mûmâ ileyhın her kangınıza haber varır ise bayraklarınız açub neferâtınızla yanına varub (...) (...) bulunan (...) (...) (...) sevâb-ı bedîde ile bedî ve sâ'i-i sûret idüb bu husûs bir vechile nizâdan ve ta'arruzdan zuhûr iderse cezâ ile iktifâ olunmayub mu'âkıb olursuz ana göre haber-hâh olub bu bâbda ziyâde takayyüd ve ihtimâm ve (...) gayretini yerine getirüb (...) ve müsellağ neferâtınızla mevcûd tutup hîn-i iktizâda mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyhın yanına varub sâirlerinden ziyâde hizmetde bulunmağa gayret ve hamiyet eylesin ve ağaları tarafından mühürlü mektûb virilmek vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'alişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim ve ağaları tarafından mühürlü mektûb mücebince 'amel idüb hilâfında begâeyt ihtirâz eylesin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız

Tahrîren fî evâli şehri muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/120/877

Anadolu yakasında zuhur eden kutta-i tarîk eşkıyâsına karşı tedbir alınması için fermandır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Mayıs-Haziran 1702

Mefâhiru'l-emâsil ve'l-akrân Anadolu yakasında vâki' kazâlarda olan yeniçeri serdârları zîde kadrühüm tevki' refi' hümâyûn vâsil olıcak ma'lûm ola ki bundan akdem Anadolu tarafında zuhûr iden kutta-i tarîk eşkıyâsın def' ve âsâr-ı mazarratlarından ebnâ-yı sebîl ve 'ibâd u bilâdın te'mîni için Anadolu cânibinde olan vüzerâ-yı a'zam ve mîr-i mîrân-ı a'zam ve ümerâ ve hükkâm bi'l-cümle me'mûr olub her birinizin taht-ı hükûmetind eolan eyâlet ve elviyeden eşkıyâ ayağını kat' itmek üzere bi'd-def'aat evâmir-i 'aliyyem sâdır olmuş iken yine ba'zı eşkıyâ gezüb (...) (...) Sivas semtinde tecemmu ve tahrib idüb nizâ ve şekâ-'l-kiram Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emvâl olub Anadolu yakasında eşkıyâ define me'mur olan Nasuh dâme

ikbâlehu zikr olunan eşkiyânın mehr ve tedmîrlerine me'mur olmağla her ne mahalde görürler ise ta'kîb edüb ve ol vilâyetlerin vülât ve hükkâm-ı ve zu'ema ve erbâb-ı timar ile alaybeyisi ve kethüdâyerleri ve yine yeni çer serdarları siz ma'an ve (...) (...) çadırlarıyla (...) dahi etrâfları ihâtâ ve bi-eyyî hâl istisallerine cidd ü ihdâm eylemek üzere emr-i şerîfimle irsâl olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde mîr-i mîrân-ı mûmâileyhden iktizâ hasebiyle her kangınızın taht-ı kazâsına varır ise neferâtınızla yanına varub kendinize karîb bulunan eşkiyânın def' ve tedmiri ve istisallerinde mer'i ve sevâb-ı bedidi ile bedî ve sa'i kudret idüb bu husûsda bir vechile nizâdan ve taksîrattan ziyâde ihtirâz eyleyesiz. Şöyle ki bu hizmet-i vâcibi'l-avâde her kangınızın tekâsül ü zuhûr ider ise bir dürlü özr ve cevâbınız makbûl-ı hümâyûnum olmayub ve azliniz ile iktifâ olunmayub mu'âkub olursuz ana göre habîr u agâh olub bu bâbda ziyâde takayyüd ve ihtimam ve müsella neferâtınızla hîn-i iktizâde mîr-i mirân-ı mûmâileyhin yanına varub sâirlerden ziyâde himmetde bulunmağa gayret ve hamiyet ve sarf-ı kudret-i meskenet eyleyesin diyü iftihârü'l-ümerâi ekâbir bi'l-fi' il dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağası olan Mehmed ağa dâme 'ulüvvühü tarafından mühürlü mektûb virildikde vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim ve ağa-yı mûmâ ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mûcebince 'amel idüb hilâfından ihtirâz ve ictinâb eyleyesin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız

Tahrîren fî evâili muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/120/878

Anadolu yakasında zuhur eden kutta-i tarîk eşkiyâsına karşı tedbir alınması için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Haziran 1702

E'âzîmîl-ümerâi'l-kirâm ehâzimi'l-küberâil-fihâm uli'l-kadr ve'l-ihtirâm ashâbi'l-fer' ve'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Aydın ve Saruhan muhassılı olub Anatoluda eşkiyâ def'ine me'mûr olan Nasûh ve Anadolu eyâletinde vâki' beğlerbeğisi dâme iclâlühü ve Mefâhiru'l-ümerâi'l-kirâm mürâci'i'l-küberâ'il-fihâm ulâti'l-kadr ve'l-ihtirâm el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti meliki'l-a'lâ sancak beyleri dâme 'izzühüm tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Bağdâd

tarafına me'mûr olan tavâif-i âskerî 'avdet itmeleriyle anda lan vüzerâ ve mîr-mîrânın eğer kapularında olub ve eğer civârlarında mutasarrıf olan levendât ve sâir 'askerî tâifesi memerr be ma'berlerde olan kurâ ve sinâ'a(?) ve bilâd u 'ibâda te'addî ve tecâvüz itmemek üzere hıfz u hırâsetleriyle takayyüd ve ihtimâm ehem-i mehâm-ı vâcibeti'l-ihimâmından olmağla sen ki mûmâ ileyhimsiz emr-i şerîfim vüzûlünde ve ağa (...) teyakkun-ı ittibâh üzere etrâf-ı eknâfa çeşm-i hûş olub ol makûle levendât ve sâir 'askerî tâifesinden eyâlet-i merkûmede hudûdu dâhilinde olan memerr ve ma'berlerde mürûr-ı 'ubûr idenler sükkân-ı vilâyet ve zu'fâ ve ra'iyete müft ü meccânen zâd u zevâde mutalebesiyle ve sâir ve hakk-ı nizâm (...) te'addî ve tecâvüz ve zarar-gezend(?) irişmemek üzere eyâlet-i merkûmede olan kasbât ve kurâda ve sinâ'ı bekâ ve bilâd ü 'ibâdın hıfz u hırâsetinde te'mîn ve tatmînlerinde bezl-i makdûr ve sâ'i bî-kusûr eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibi'l-ittibâ ve lâzımı'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûniyle 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî evasıtı muharrem li-sene erba'a 'aşere miete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/120/879

Anadolu yakasında zuhur eden kutta-i tarîk eşkıyâsına karşı tedbir alınması için fermanıdır.

Hicri: Muharrem 1114 / Miladi: Mayıs-Haziran 1702

Emîri'l-ümerâi'l-kirâm kebîri'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtirâm sâhibi'l-'izzü ve'l-ihitişâm el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-meliki'l-a'lâ Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emvâl olub Anadolu yakasında eşkıyâ defne memûr olan Nasûh dâme ikbâlühü tevkî' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ileyhsin bundan akdem me'mûr olduğun üzere Anadolu yakasında zuhûr iden eşkıyânın mâh u tetmîri ve âsâr-ı mazarratlarından ol bilâd ve sâni'anın tantîf ve tathîri senin lâzıme-i zimmetin olan umûrdan olub hâlâ ba'zı mahallerde yine eşkyâ gözüktüğü istimâ' olunmağla her nerde eşkıyâ sūdûr iderse haberdâr olub istisâl ve inkâlleriyle 'alâ eyyi hâl Anadolu yakasından kat' ve (...) akzâ murâd-ı hümâyûnum olmağın imdi emr-i şerîfim vüsûlünde takayyüd-i tâm ile livâda kıyâm ve ârâm u istirâhatı kendüye harâm

idüb her tarafa dîde-güşâ-yı basîret ve nerde eşkiyâ haber alursan istîsâl tedmîrlerine müsâra'at idüb kemâl-i gayret ve hamiyet ile bi-'avnillahi te'âlâ Anadolu yakasından pâ-yi eşkiyâyı bi'l-külliyen kat' ve âsâr-ı mazarratları bi'l-külliyen kal' u kâm' eyleyüb senden me'mûr-ı hümâyûnum olduğu olduğu vech üzere sâ'y-i cemîle vücûda getürmeğe bezl-i kudret ve gerzilik(?) yerlerde fukarâ ve zu'afâyı himâyet ve sıyânet idüb ve kendü hallerinde olanlara bir dürlü te'addiden begâyet tevakkî eylemek bâbında fermân-ı 'âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sūdûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâl mazmûn-ı itâ'at makrûnuyla 'âmil olub hilâfindan begâyet tevakkî eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız

Tahrîran fî evâli muharrem li-sene erba'a 'aşere ve miête ve elf

bemakâm-ı Edirne el-mahrûsa

K3/121/880

Askerî tâifesinden Anadolu eyaletinde mürûr ve 'ubûr idenlere sükkân-ı vilâyet ve zu'afâ ve ra'iyete müft-i meccânen zâd u zevâda mütâlebesiyle vücûh-ı mezâlim ile bir dürlü te'addî ve tecâvüz ve zarar irişmemek üzere eyâlet-i merkûmede olan kasaba ve kurâ ve zıyâ' ve bekâ ve bilâd-ı 'ibâdın hıfz u hırâsetlerinde ve tanzîm ve tatmîninde bezl-i makdûr ve sâ'y-i bî-kusûr eylemeniz bâbında sâdır olan fermân üzere tahrîr olunana mektûbdur

Vezîr-i a'zam hazretlerinin mektûbudur

'izzetlü rif'atlı paşalar hazarâtının ve gayretkârın beyler huzûruna da'vât-ı sâfiyât ithâfiyla inhâ olunur ki Bağdâd tarafına me'mûr olan tavâif-i 'askeri 'avdet itmeleriyle emr-i şerîf vüsûlünde dâimâ tayakkuz ve intibâh üzere etrâf ve eknâfa çeşm-i güş üzere olub ve vüzerâ ve mîr-mîrân kapularında olub kapularından münkariz olan levendât ve sâir 'askerî tâifesinden eyâlet-i merkûmede vâki' memerr ve ma'berlerden mürûr ve 'ubûr idenlere sükkân-ı vilâyet ve zu'afâ ve ra'iyete müft-i meccânen zâd u zevâda(?) mütâlebesiyle vücûh-ı mezâlim ile bir dürlü te'addî ve tecâvüz ve zarar ve gezend(?) irişmemek üzere eyâlet-i merkûmede olan kasaba ve kurâ ve zıyâ' ve bekâ ve bilâd-ı 'ibâdın hıfz u hırâsetlerinde ve tanzîm ve tatmîninde bezl-i makdûr ve sâ'y-i bî-kusûr eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı 'âlişân irsâl olunmağla mektûb tahrîr olunmuşdur inşaallahü te'âlâ vüsûlünde mûcib-i emr-i 'âlî üzere 'amel ve hareket ve bu

bâbda ziyâde ihtimâm ve dikkat idüb sâî(?) ve tekâsülden ictinâb eyleyesiz

bâkî ‘izz nü re’fetde dâim-bâd

mine’l-muhlis Hüseyin

K3/121/881

Anadolu yakasında eşkıyâ def’ine me’mûr olan saâdetlü Nasûh Paşa hazretleri me’mûren her nereye giderse ta’kîb edüb iktizâsı hasebiyle her kangınızın kazâsına varır ise neferâtlarınızı yanınıza cem’ ve paşa-yı müşârun ileyhe eşkıyâ def’inde hizmet edilmesi için yeniçeri ağasından gelen mektupdur.

Hicri:4 Muharrem 1114 / Miladi: 1Haziran 1702

Yeniçeri ağası mektûbudur

mefâhiri’l-emâsil ve’l-akrân Anadolu yakasında vâki’ olan kazâlarda olan yeniçeri serdârları zîde kadrühüm inhâ olunur ki bundan akdem Anadolu tarafından zuhûr iden kutta-i tarîk eşkıyâsının def’i ve âsâr-ı mazarratlarından ebnâ-yı sebîl ve vilâyetin te’mîni için Anadolu cânibinde olan vüzerâ-yı a’zam ve mîr-mîrân-ı fihâm ve ümerâ ve hükkâm bi’l-cümle me’mûr olub her kimin taht-ı hükûmetinde olan eyâlet ve elviyeden eşkıyâ ayağın kat’ itmek üzere bi’d-defa’ât evâmir-i ‘aliyye sâdir olmağın yine ba’zı eşkıyâ gezüb bâ-husûs Sivâs semtinde tecemmu’ ve tahrîb idüb fesâd ve şekâvetden hâlî olmamâlarıyla kahr ve tedmîrleriçün Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emvâl olub Anadolu yakasında eşkıyâ def’ine me’mûr olan saâdetlü Nasûh Paşa hazretleri zikr oluanna eşkıyânın kahr ve tedmîrine me’mûren her nereye giderse ta’kîb edüb ol vilâyetlerin vülât ve hükkâm ve zu’amâ ve erbâb-ı tımarıyla alaybeğileri ve kethüdâyerleri ve sizler ki dergâh-ı ‘âlî yeniçeri serdârları ma’an âte-tuna(?) kâdir il erleri dahî etrâfları ihâta ve bi-eyyi hâl istîsâllerine cidd ü ikdâm eylemek üzere şeref-yâfte-i sudûr olan evâmir-i ‘aliyye cihân-mutâ’ mücebince işbu mektûb tahrîr ve irsâl kılınmışdır vüsûlünde gerekdir ki paşa-yı müşârun ileyh iktizâsı hasebiyle her kangınızın kazâsına varır ise neferâtlarınızı yanınıza cem’ ve paşa-yı müşârun ileyhden her kangınıza haber varur olur ise bayrağınız açub ve neferâtınız ile yanına varub semtinize karîb bulunan eşkıyâ def’inde ve temdîr ve istîsâlinde re’y-i sevâb-dîde ile bezl ü sa’y-i kudret idüb bu husûsda bir vechile tehâvün ve taksîrâtdan ziyâde ihtirâz eyleyesiz şöyle ki bu hizmet-i ‘aliyye-i vâcibeti’l-edâda her kangınızın tekâsülü zuhûr

iderse bir dürlü ‘özü ve cevâbınız makbûl olmaz ve ‘azliniz ile iktifâ olunmayub mu’âkıb olursuz ana göre hakîr ü âgâh olub ve bu bâbda ziyâde takayyüd ve ihtimâm itmekde ve ocak gayretini yerine getirüb pâk ve müsellaah yoldaşlar ile hîn-i iktizâda ber-mûcib-i fermân-ı ‘âlî Paşa-yı mûmâ ileyhın yanına varub sâirlerinden ziyâde hizmetde bulunmağa gayret ve hamiyeyt ve vücûda gelen hidemât-ı meşkûrenizi müsâmaha-yı şerîfe-i evliyâ-yı ni’meye ilkâ itdirmeğe sarf-ı kudret ve mekennet eyleyüb mûcib-i fermân-ı ‘alışân ile ‘âmil olasız ve’s-selâm

Tahrîran fi’l-yevmi’r-râbi’u lehrı muharremi’l-harâm

lisene erba’a ‘aşere ve miete ve elf

el-fakîr Mehmed ağa-yı yeniçeriyân hâliyâ

K3/121/882

Anadolu yakasında eşkıyâ def’ine me’mûr olan saâdetlü Nasûh Paşa hazretleri me’mûren her nereye giderse ta’kîb edüb iktizâsı hasebiyle her kangınızın kazâsına varır ise neferâtlarınızı yanınıza cem’ ve paşa-yı müşârın ileyhe eşkıyâ def’inde hizmet edilmesi için dergah-ı silâhdaran ve sipahiyandan gelen mektupdur.

Hicri: 12 Safer 1114 / Miladi: 8 Temmuz 1702

Sipâh ve silâhdârân ağaların mektûbudur

kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Anadolu yakasında vâki’ kethüdâyerleri bikâr(?) zîde kadrühümâlar ba’det-tahiyye ve’t-teslîm inhâ ve ifhâm olunan budur ki bundan akdem Anadolu yakasında zuhûr iden kutta-i tarîk eşkıyâsının def’i ve âsâr-ı mazarratlarından ebnâ-yı sebîl ve vilâyetin te’mîni için Anadolu cânibinde olan vüzerâ ve mîr-mîrân-ı fihâm ve ümerâ ve hükkâm bi’l-cümle me’mûr olub hangi taht-ı hükûmetinde olan eyâlet ve elviyeden eşkıyâ ayağın kat’ itmek üzere bi’d-defa’ât evâmîr-i ‘aliyye sâdır olmağın yine ba’zı eşkıyâ gezüb bâ-husûs Sivâs semtinde tecemmu’ ve tahrîb idüb fesâd ve şekâvetden hâlî olmamâlarıyla kahr ve tedmîrleriçün Aydın ve Saruhan sancaklarında muhassıl-ı emvâl olub Anadolu yakasında eşkıyâ def’ine me’mûr olan Nasûh Paşa hazretleri zikr olunan eşkıyânın kahr ve tedmîrine me’mûr her nereye giderler ise ta’kîb edüb ol vilâyetlerin vülât ve hükkâmın ve zu’amâ ve erbâb-ı tımâr ve alaybeğileri ve yeniçeri sedârları ve âte-tuna kâdir kâdir il erleri dahî ihâta ve bi-eyyi hâl istîsâllerine cidd ü ikdâm eylemek üzere şeref-yâfte-i sudûr olmağın (...) dahî mektûb

tahrîr olmuşdur vüsûlünde gerekdir ki Anadolu yakasında olan kethüdâyerleri mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh iktizâ hasebiyle her kangınızın taht-ı kazâsına varır ise altı bölük neferâtı yanınıza cem' ve mûmâ ileyhden her kangınıza haber varır ise bayrakların açub neferâtınız ile yanına varub semtinize karîb bulunan eşkiyâ def'inde ve temdîr ve istîsâlinde berâ-yı sevâb-dîde ile bezl ü sâ'i ve kudret bu husûsda bir vechile ve taksîrdan ziyâde ihtirâz eyleyesiz şöyle ki bu husûs her kangınızın tekâsülü zuhûr ider ise 'azliniz ile iktifâ olunmayub mu'âteb olursuz ana göre hakîr ü âgâh olub ve bu bâbda ziyâde takayyüd ve ihtimâm itmekde ve ocakların gayretini yerine getürüb pâk ve müsellağ yoldaşlar ile ma'an mevcûd bulunub hîn-i iktizâda ber-mûcib-i fermân-ı 'âlî mîr-mîrân-ı mûmâ ileyhın yanına varub ve sâirlerinden ziyâde hizmetde bulunmağa gayret ve hamiyet idüb mûcib-i mektûb 'âmil olasız

Tahrîran min 23 sene 1114

el-fakîr Ahmed ağa-yı silâhdârân dergâh-ı 'âlî hâlâ

kayd 12 min S. Sene 114

el-fakîr 'Ali ağa-yı sipâhiyân dergâh-ı 'âlî hâlâ

K3/121/883

Vîrâncık nâhiyesinde Derecik nam karye ze'âmetinin tevçîhine dair temessüktür.

Vîrâncık ze'âmeti temessüküdür

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Kütahya sancağında Vîrâncık nâhiyesinde Derecik nâm karye ve gayriden berât-ı 'âlişân ile mutasarrıf olduğum ze'âmetim karyeleri ve nevâhî dâhilinde vâki' olan 'aşâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı 'örfiyye ve ber-mûcib-i defter-i hâkânî olageldüğü minvâl üzere işbu bin yüz on üç martı ibtidâsından sene-i mezbûr şubâtı gâyetine varınca zabt u tasarrufu işbu satırı'l-temessük (...) yalnız iki bin iki yüz elli guruşa der'uhde ve iltizâm eyleyüb ol dahî minv'al-i meşrûh üzere kabûl eylediği ecilden işbu hurûf ketb ve tahrîr olunub yedine virildi tarafımızdan ve taraf-ı âhardan kimesne müdâhale eylemeye

Fi't-târîhi'l-mezbûr

Mustafa Bey el-'azîm

K3/121/884

Es-seyyîd ‘Abdülbâkî efendinin Kütahya sancağında sa’âdati’-kirâm üzerine kay-makam nabs ü ta’yîn edildiğinin mektubudur.

Hicri:15 Safer 1114 / Miladi:11 Temmuz 1702

Es-seyyîd ‘Abdülbâkî efendinin nekâbet mektûbudur

‘umdeti’s-sa’âdeti’l-kirâm es-seyyidi ‘Abdülbâkî çelebi kâmiyâb tahiyât-ı sâfiye ithâfiyla inhâ olunur ki Kütahya sancağında olan sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan sizi kâimmakâm nasb u ta’yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhi’n-neseb olanlara ikrâm ve tesbîdi zâhir ve kâdî hücceti ve kâimmakâm temessükü ile dâhil olub ‘âdet-i isti’mâl idenlerin men’inde ihtimâm idüb şer’an üzerlerine îcâb iden ahkâmda sâir hükkâma müdâhale itdirmeyüb sıyânet-i ‘arz-ı sıyâdetde takayyüd-i tam ve kendi ‘alâmet vaz’ına bir ferde izin virmeüyüb iddi’â-yı sıhhatlerin idenleri huzûrumuzda isbât-ı havâle idesiz hulâsa-i kelâm bu bir emânet-i kübrâ vedî’a-yı ‘azîmdir kemâl-i mertebe akd ve istikâmet itmekle dünyâda makbûl-ı hâss-ı ‘âmm ve rûz-ı cezâda mahzar-ı şefâ’at hayri’l-enâm olursuz ve’s-selâm

hurrire fî gurre-i ramazâni’l-mübârek li-sene selâse ‘aşere ve miete ve elf

mine’l-mütevekkil ‘alallah es-seyyîd sahîhi’l-hasbiyeti’l-nakîb ‘alâ eşrafi’l-memâliki’l-‘osmâniye

Kayd fî 15 gurre-i saferu’l-hayr sene 114

K3/121/885

Mütesellimler ve ehl-i örf tâifesinin dahl u taarruzları üzerine Akkeçili ve tevâbi’ olan kaza ve mukataasına Ebubekir ve Alinin mutasarrıf olduklarına dair berâttır.

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Memâlik-i mahrûsada vâki’ Şâm ve Haleb ve Diyârbekir ve Ünye ve Mâlatya ve ‘Ayntâb ve (...) câniblerinde ve sâir ba’zı mahallerde vâli ve muhassıl voyvodaları taht ve kurâlarda dâhil-i mîrî mukâta’âtın ekser kurâsı ricâl-i devlet ve a’yân-ı vilâyetkerinde olduğundan re’âyâ fukarâsı gözedilmeyüb ve kuvvetlerimize vakt u zamânıyla cem’

ve sâir ihtiyaçları olan mâllarına i'ânet olunmamağla bi'z-zarûre mürâbahacılarından za'âf ile akçe aldıklarından her sene ziyâde bulan istirbâhın edâsına zirâ'at ve hırâsetleri ve bağ ve bağçe ve sâyir kâr ü kesblerinin hâsılı vefâ itmediğünden der'uhde idenler dahî zabt ideceğim bir ve yahud iki senedir diyu cümle hâsıllarını almak için cevr ü eziyet itdiklerinden ekserî murâkabeden âsâr ve hâlî ve harâb ve bakiyye kalanlar dahî kuvvet bulmaya muhtâç ve ahvâlleri değer-gûn ve mâl-i mîrî tedennî ve tenzîl bulub beytü'l-mâl-ı mü'mine küllî gadr ve zarar olduğu zâhir olmağın ba'de'l-yevm bu makûle kurâ ve muzâfa'atımız hâneleri kurâsı misillü mâlın ve kalemmyesin hersene virdikden sonra bir târikle âhara virilmemek üzere bi'l-külliyen ve te'biden mütasarruf olmak şarhyle kâdılarının tahamülüne göre birer mikdâr akçe mü'accele ile fûrûht olduğu sûretde bu vechile der'uhde idenler mutasarrıf olduğu kurâ ve mukata'at hamâye ve tegallüb ile ahâra virilmeyeceğini bilüb i'mârile takayyud ve öşr mahsülünden kendüye fâyiz-i ziyâdece olursun diyü re'âyâ fukârâsının tohumuna ve sa'ir levâzına i'ânet ve rest-i tetâvil-ı zâ'iye vücûd ve uduândân siyâlet itmekle ahvâlleri nizâm virüb terfihi-i ibâd ile memâlik-i islâmiye de olan mîrî kurâ ve mukâta'ât ma'mûr ve meşîn ve âbâdân olunmasına bâis olub ancak inkılâb-ı zaman muktezâ-yı hâle göre bu nizâm mutlak cem'-i hazîne için olmayub ba'de zaman mukarrer şurût-ı mezkûra murâ'at olunub tebdîl ve ta'yîr olunmak sebebiyle virecekleri zâyî olmayacağını tasin-i(?) yakînen bilüb rağbet itmeleri için fimâ ba'd taraf-ı hümayûn vekîli mutlakım olanlar tarafından birisi bu nizâmı bozub hizmet-i âhara ihrâc eylemek murâd itdikerinde bu nizâm i'mâr-ı memlekete ve 'ibâdullaha ûlâ ve infâ olduğunun huzûr-ı hâlisi'n-nur-ı pâdişâhâneme gelüb bi'n-nefs kendileri 'arz ve sun' itmeleri için âlâmil-ûlâmai'l-mütebehrin bi'l-fi'il şeyhu'l-islâm ve kâdî 'askerim ve nâkibü'l-eşrâfım edâmamillâhü te'âlâ fezâilühü bu husûsa mahsûs nâzır nasb u ta'yîn olunmalarıyla ol makûle kurâ ve mukâta'âtda hala hazîne-i 'âmirem defterlerinde mukayyed olub vâlîler ve muhassıl ve voyvodalara viregeldikleri mâl-ı maktû' her ne ise mâl-ı mîrîsi mûtad üzere kalemiyesine göre ve noksân gösterilmemek şartıyla mâlın âsitâne-i sa'âdetim hazînesine virenler kalevvel hazîne-i 'âmireme ve câmi'il-emvâl olanlara viregelenler kemâ fi'l-evvel kabzına me'mûr olanlara senesi dâhilinde beher sene üç taksit ile verüb yedine ma'mûlün bih temessük aldıkça tahammülü vardır diyu mîrî ve kalemiye için viregeldiklerinden ezdiyat bir akçe ve habbe mutâlebe olunmayub ve şefe'at ve recâ ve tegallüb ve cevr ü ezâ ve gadr ve zarâr kasdıyla sâhibinin rızâsı olmadıkça bir târikle mutasarrıf olduğunuz kurâ ve

mukâta'ât âhara virilmeyüb ve vüzerâ ve mîr-mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâir ehl-i 'örf taraflarından bilâ fermân bir nesne talebiyle dahl ü ta'arruz itdirilmeyüb cevri u eziyetleri def' ve nakrûzu'l-kalem ve maktû'ul-kadem min külli vücûh serbestiyet üzere huyûtda oldukça mâlikâne ve te'kîden bir berât almaya zabt eylemek için yedlerine berât-ı şerîfim ihtâ olunub ve mutasarrıflarından birisi hâl-i huyûtunda karyesin bir âhar kimesneye kasr-ı yed ve ferâgat eylemek murâd eyledikde ma'rifet-i şer'le ve hüsn-i rızasıyla ferağ hüccet-i şer'iyye olunduktan sonra berâtı üzerine fermân olunub ferâğ ve kasr-ı yedinden müceddeden berât-ı şerîfim virilüb ve sâhibi bi-emrillâhi te'âlâ vefât idüb karyesi mîrîye 'âid ve râcî oldukda fere'da ve rağbâtî inkıta'ından sonra sâirin virdüğü mu'acceleyi virir ise zabt u rabta kâdir olan zekerine virilüb almadığı sûrette tâlibe tekrâr fûruht ve havâle akçası teslîm-i hazîne olmak üzere mekârinet-i 'avn-ı bârî ile ta'mîr-i bilâd ve terfîh-i 'ibâd için hayr-i havâhân-ı devlet-i 'aliyyem makbûle ve münâsib görüb cümle ittifâkı ile bi'l-fi'il başdefterdârım alub 'arzun 'ulemâ-i kirâm ve vüzerâ-yı a'zam dahî isnihân ve istisvâb ve imzâ itmeleriyle bu sûret-i müstehine ve erâmine ile tebdîl ve tağyîr olunub nâzırı olan müşârun ileyhim bu husûsun şurût ve kuyûdu bi'l-ittifâk vefâya ve tenzîf ve icrâ ve hıfz u hırâset idüb düstûru'l-'amel olmak üzere mahalline kayd olunması bâbında pâye-yi serîr-i a'lâyâ telhîs oldukda mûcibince hatt-ı hümayûn-ı celâl-makrûnum sâdir olmağın binâen 'alâ zâlik Kütahya sancağında senede altmış bin akçe mâlî olan Akkeçili ve tevâbi'i olan kazâ ve mukâta'asına işbu râfi'an tevkî'i refî'iş-şân-ı hâkânî kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ebûbekr ve 'Ali zîde kadrühümâ mâlikânelere kendilere virilmek bâbında 'inâyet recâ itmeleriyle beyne'n-nâs müzâyede ve rağbâtı münkati' oldukdan sonra üç yüz guruş mu'accele ile üzerlerinde karar-dâde ve beher sene mâl ve kalemiyesin fermân olunan mahalde edâ ve teslîm eylemek ve sâdir olan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûnum şurûtuyla mâlikâne mutasarrıf olmak için berât-ı celîlü'l-'unvânım virilmek telhîs oldukda mûcibince şurûtiyle berât almak bâbında fermân-ı 'âlîşânım sâdir olmağın haklarında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem zuhûra getirüb bin yüz on iki şevvâlinin yiğirmi dokuzuncu gününden bu berât-ı hümayûnu virdüm ve buyurdum ki mezkûrân Ebubekir ve 'Ali zîde kadrühümâ varub hazîne-i 'âmireme teslîm eyledikleri üç yüz guruş mu'accele mukâbelesinde mukâta'a-i mezbûru bin yüz on iki senesi martında zabt ve mâlın beher sene fermân olunan mahalle edâ ve kalemiyesin virüb yedine me'mûlün bih temessük aldıkdan sonra tahammülü vardır diyu mîrî ve kalemiyesin için viregeldiklerinden

ziyâde bir akçe ve bir habbe mutâlebe olunmayub vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mîr-livâ ve mütesellimler ve sâir ehl-i ‘örf taraflarından bilâ fermân bir nesne talebiyle dahl ü ta’arruz itdirilmeyüb mefrûzi’l-kalem ve maktû’i’l-kıdem min külli’l-vücûh serbestiyet üzere zabt ve tasarruf ve vâki’ olan mahsûlât ve rüsûmâtın bi-hasbi’l-kânûn mîrîyçün ahz u kabz idüb şeyn ü âbâdân eyledikçe ilâ mâşaallah mâlikâne ve te’biden işbu berât-ı şerîf-i ‘âlişânım mücebince zabt ve tasarrufuna âhardan ta’arruz ve te’addî ve tebdîl ve tahvîline şürû’ ve tesaddî eylemeye ve hilâf-ı inhâ kâdî ‘arzı ile kimesnenin mâlikânesi üzerinden ref’ olunmaya ve senesi âhirinde ibrâ-yı zimmet itmeyenlerin mâliknesi âhara virilmek fermân olunmağla hesâbınız görmekte mecd ü sâ’i ola ve hilâf-ı vâki’ kasr-ı yed zuhûr idenleri kasr-ı yedine i’tibâr olunmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar

K3/122/886

Aasalanapa nâhiyesinde Terciler nam karye ve gayrinde, Uşak nâhiyesinde Tuzluç nam karye ve gayrinde timara mutasarrıf olan Halil’ in Bağdad seferine gitmeyib tumarının Murtaza’ya virildiği tezkeredir.

Hicri:7 Safer 1114/Miladi : 3 Temmuz 1702

Nâhiye-i Asalanapa der-livâ-yı Kütahya murtazâ ber-tahvîl Halil sefer-i Bağdad

Terziler(?) tâbi’-i mezkûr 2000

Tuzluç(?) tâbi’-i ‘uşâk 2000

Yekûn 4000

Kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Kütahya Alaybeyisi Osman zîde kadrehu mektûp gönderüb Livâ-i mezbûrde Arslanapa nâhiyesinde terziler nâm karye ve gayrîden ikibin ve yine livâ-i mezbûre tâbi’ Uşak nâhiyesinde Tuzluç nâm karye ve gayriden ikibin cem’an dörtbin akçe iki kılıç timâra mutasarrıf olan Halil me’mûr olduğu Bağdat seferine gelmeyüb timarı ol-vechile mahlûl olmağla bundan akdem yararlığı ‘arz olundukda iktidâdan üçbin akçe timâra ve bin akçe terakkiye emr-i şerîfim virilen boylu gözlü kaşlu mezkûr Murtazâyâ virilmek bâbında ‘inâyet ricâsına ‘arz itmeğin Anadolu tarafına virilen rûznameçeye mürâca’at olundukda timâr-ı mezbûrun kaydı bulunmamağla âharın kaydı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefer erişmek şartıyla sene selâse ‘aşere ve miete ve elf şa’bânının on

üçüncü gününden mücebince tevcîh olunması için Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlem Anadolu vâlisi 'Abdî Paşa edâmâllahü te'âlâ 'iclâlehü tarafından tahvîl mektubu virildikten sonra tezkiresi ihrâç olunmak fermân buyrulmağın ber-mûcib-i fermân-ı 'âli zikr olunan dört bin akçe tmâr vech-i meşrûh üzere me'mûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyen mezbûr Halîl tahvîlinden ibitdâsı ve terakkîsi bedeli mezkûr Murtazâya tevcîh olunub altı aya değin ihrâc itdirmek üzere berât-ı 'âlişân için işbu tezkire virildi

Tahrîren 19 şehru ramazan sene selâse ve miete ve elf

beyurd-ı sahrâ-yı Nehr-i Diyâb

Vasale ileynâ fi 7 min Z sene 114

K3/122/887

Bağdad seferine katılmayan halilin memur olduğu Akçakız nam karye ve gayrının tımarının Ahmed'e verildiğine dair fermanıdır.

Hicri: Receb 1113 / Miladi: Aralık 1701

Es'ad efendi oğlundur

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-ı sultânî tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Kütahya sancağında Kalınvirân nâhiyesinde Akçakız nam karye ve gayriden on altı bin dokuz akçe üç kılıç tımara mutasarrıf olan Halîl me'mûr olduğu Bağdâd seferine gelmeyüb tımarı ol vechile mehlûl olmağla bundan akdem yararlığı 'arz olundukda ibtidâdan on bin akçe tımâra ve iki def'a üç bin akçe terakkîlere tevârîh-i muhtelif ile evâmîr-i şerîfe virilen orta boylu ela gözlü açık kaşlı râfi'u tevkî'i râfi'u's-şân-i hâkânî Ahmede virilmek bâbında 'inâyet ricâsına livâ-yı mezkûr alaybeyisi 'osman zîde kadrühü i'lâmıyla sene selâse 'aşere ve miete ve elf cemâziye'l-evvelinin on altıncı gününden tahvîl mektûbu virilmekle zikr olunan on altı bin dokuz akçe tımar vech-i meşrûh üzere me'mûr olduğu Bağdad seferine gelmeyen mezbûr Halîl tahvîlindne tımârı olduğu sancakda sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla ibtidâ ve terakkîleri bedeli mezkûr Ahmede tevcîh olunub düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfehham nezzâmü'l-âlem Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîrim 'Âbdî Paşa edâmâllahü 'iclâlehünün tezkiresi mücebince virildiği zikr olunur

Akçakız tâbi'-i Kalınvirân 3959 2500

Hacıvirân tâbi'-i Kalınvirân 2900 300

Kara'ömerli tâbi'-i (...) 10104 mezkûr (...)

cem'an yekûn 16009

ol bâbda ifrâd-ı âferîdeden hiç ferd mâni' ve râfi' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Târîh-i zuhûriyedir tahrîren fî şehru receb li sene selâse 'aşere ve miete ve elf
bemaâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/123/888

Tavşanlı nâhiyesi Virecik karyesi Duran çiftliği mezarının Süleyman' nın ref' olunarak İbrahim' e verildiği üzere beraattır.

Hicri:22 Safer 1114 / Miladi: 18 Temmuz 1702

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekân-i tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan-ı hâkânî hüküm oldur ki;

Kütahya muzâfâtından Tavşanlı nâhiyesine tâbi' Virecik(?) nam karyedevâki' Duran çiftliği dimekle ma'rûf mezra'aya yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olan işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn İbrahim halîfe bi'l-fi'il berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub kusûru ve mûcib-i 'azli yoğiken âhardan Süleymân nam kimesne hilâf-ı inhâ bir tarikle alub mezbûra küllî gadr ve hayf itmekle merkûm Süleymân ref' olunub girü mezbûre kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında yedinde olan berât-ı şerîf mûcebince aldığı vâki' ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu virdüm ve buyurdum ki varub mezbûr İbrahim zikr olunan vâkif mezra'aya kemâ-kân mezra'adâr olub hizmet-i lâzimesin mer'î ve müeddâ kıldıkdan sonra yevmî bir akçe vazîfe ile mutasarrıf olub vâkıfın rûhu ve devâm-ı 'ömr-i devlet için du'âya müdâvemet göstere ref' olunan Süleymân ve taraf-ı âhardan bir ferd asla dahl u ta'arruz kılmayalar şöyle bilüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

Tahrîran fî evâili şehri Saferu'l-hayr li-sene erba'a 'aşere ve miete ve elf
bemaâm-ı Edirne el-Mahrûse

Kayd min 222 fî S. Sene 114

K3/123/889

Sazanos nâhiyesinde Gökâğaç nâm karyesinde tımara mutasarrıf olan Hasan'ın Bağdad seferine gelmemesi üzerine tımârı Şeyhlü nâhiyesinde Habipler nam karye ve gayrinde mutasarrıf olan Hasan' a verilmesi için teskeredir.

Hicri:22 Şaban 1113 / Miladi:22 Ocak 1702

Nâhiye-i Sincanlu der-livâ-yı Kütahya

Kıdvetü'l-emâsil der-livâ-yı Kütahya

Ber-tahvî Habîbler ve hasan sefer-i Bağdâd (...) (...) tâbi'-i mezbûr meblağ 1500

Gökâğaç tâbi'-i Sazanos meblağ 3500

Yekûn 5000

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeğisi 'Osman zîde kadrühü mektûb gönderüb livâ-yı mezbûrede Sazanos nâhiyesinde Gökâğaç nâm karye ve gayriden üç bin beş yüz akçe tımâra mutasarrıf olan Hasan me'mûr olduğu Bağdâd seferine gelmemenin tımârı ol-vechile mahlûl ve bî-hâsıl olub yine livâ-yı mezbûrda Şeyhlü nâhiyesinde Habîbler nâm karye ve gayriden bin beş yüz terakkî tevârih-i muhtelifle ile berâtları olan boylu gözlü kaşlu mezkûr diğer Hasan'ın tımârı dahî bî-hâsıl olmağla iki bî-hâsıl tımârdan bir berât olmak üzere mezbûr Hsan'ın tımârı ber-vechi'l-hak mezkûr diğer Hasan'a virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmeğin Anadolu tarafına virilen rûznameçeye mürâca'at olundukda tımâr-ı mezbûrları kayıdları bulunmamağla âharın kaydı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse ve 'aşere ve miete ve elf şa'bân-ının beşinci gününden tevcîh olunmak için Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem Anadolu vâlisi 'Abdî Paşa edâmâllahü te'âlâ iclâlühü tarafından tahvîl mektûbu virildikde tezkiresi ihrâc olmak fermân buyurulmağın ber-mûcib-i fermân-ı 'âlişân zikr olunan üç bin beş yüz akçe tımâr vech-i meşrûh üzere me'mûr olduğu Bağdâd ve Nehr-i Diyâb seferine gelmeyen mezbûr Hasan tahvîlinden (...) (...) ziyâdesiyle (...) girü virilüb cümle tımârı beş akçe olmak üzere mezkûr diğer Hasan'a ber-vechi'l-hak tevcîh olunub altı aya değin ihrâc itdirmek üzere berât-ı 'âlişânım için işbu tezkire virildi

Tahrîran 22 şehri şa'bân li-sene selâse 'aşere ve miete ve elf

beyurd-ı Sahrâ-yı Nehr-i Diyâb

K3/123/890

Ömer Efendinin Kütahya sancağında olan kazalardan Sadat-ı Kiram üzerine kay-kam nasb ü ta'yinidir.

'umdetü's-sâdâtü'l-kirâm es-seyyîd 'Ömer Efendi kâmiyâb tahiyât-ı sâfiyetü'l-muhibbâne inhâ olunur ki Denizli ve Honaz sancaklarının şehir-i kazâlarında olan mâ'adâ Kütahya sancağında olan kazâlarda sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan sizi kâim-makâm nasb u ta'yîn itmişizdir gerekdir ki sahîhu'n-neseb olanlara ikrâm ve tesyîdî zâhir ve kâdî hücceti ve kâim-makâm temessükü ile dâhil olub 'alâmet-i isti'mâl-i yedlerin sun'unda ihtimâm idüb şer'an üzerlerine îcâb iden ahkâma sâir hükkâma müdâhale itdirmeyüb sıyânet 'arz-ı sıyâdetde takayyüd-i tâm ve kendin 'alâmet ve sun'una bir ferde izin vermeyüb iddi'â-yı sıhhat-i neseb idenleri huzûrumuzda isbâta havâle idesiz hülâsatü'l-kelâm bu bir i'ânet-i kübrâ ve vedî'a-yı 'azîmdir (...) mertebe (...) ve istikâmet itmekle ziyâde makbûl-ı hâss-ı 'âmm ve rûz-ı cezâda mahzar-ı şefâ'at-ı hayru'l-enâm olasız ve's-selâm

hurrire min (...) Sene 114

mine'l-mütevekkili'l-a'lâ es-seyyîd (...) (...)

El-nâkib 'alâ eşrâfü'l-memâliki'l-'osmaniye

K3/123/891

Tura Beğ vakfı zaviyesinin İbrahim ve 'Ali'ye tekrar vec-i iştirak mutasarrıf olduklarına dair berattır.

Hicri:12 Şaban 1113 / Miladi:12 Ocak 1702

Nişan-ı şerif-i Âlişân-ı sâmi-mekâni't-tuğra-yı garrâ-yı cihân-sitan iş bu râfi'-i tevki' hâkânî 'alâ dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl idüb Kütahyaya tâbi' Sürgün(?) karyesinde vâki' Turabey vakfı zâviyesinin vazîfe-yi mu'ayyene ile zâviyedârı ve mütevellîsi olan bâbası Şeyh Ahmed fevt oldukda tevliyet ve zâviyedârlık karındaşı İbrahime virilüb ba'dehu ber-vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere berât virilmiş iken yine tamâmen mezkûr İbrahime virildikde mezkûr 'Ali tekrâr iştirâk olmak üzere berât virilüb gadr olmağla tevliyet ve zâviyedârlık mezbûr İbrahim ile vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere ibkâ ve mukarrer kılınmak bâbında 'inâyet recâ itmeğin hakkında mezîd-i 'inâyet-i pâdişâhânem vücûda getirüb kendü 'arz-ı hâli ve bin yüz on

üç senesi şa'bânının dördüncü günü târihiyle müverrah virilen ru'ûs-ı hümâyûnum mûcebince ber-vech-i iştirâk tevcîh ve ibkâ ve mukarrer idüb bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezkûr 'Ali varub evkâf-ı mezbûreye mütevellî ve zâviyedâr olub edâ-yı hizmet eyledikten sonra bundan evvel tevliyet ve zâviyedârlığı mutasarrıf olanlar ne minvâl üzere mutasarrıf olagelmışler ise mezkûr dahî ber-vech-i iştirâk karındaşı mezbûr İbrahim ilr vazîfe-yi mu'ayyenesin alub mutasarrıf ola şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîran fi'l-yevmi's-sânî 'aşere min şa'bânü'l-mu'azzam

lisene selâse 'aşere ve miete ve elf

El-mahrûsa Edirne

K3/123/892

Tavşanlı nahiyesinde tımara mutasarrıf olan Cafer'in tımarı Kalınvirân nâhiyesinde Akçakepez ve Gölcü nâm karye ve gayrilerinde tımara mutasarrıf olan Hasan'a tevcîh olunduğu teskeredir.

Hicri:27 Şevval 1113 / Miladi:27 Mart 1702

Nâhiye-yi Kalınvirân(?) der-livâ-yı Kütahya

Hasan

El-hâfız (...)

Gölcü(?) tâbi'-i Kalınvirân(?) defter 900

Cem'an yekûn 2900

2900

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya alaybeğisi 'Osman zîde kadrühü mektûb gönderüb livâ-yı mezbûrede Tavşanlı nâhiyesinde Selli(?) nam karye ve gayriden dört bin dokuz yüz akçe tımara mutasarrıf olan Ca'fer Kalınvirân nâhiyesinde Akçakepez nam karye ve gayriden olan dokuz yüz akçe hissesini nâhiye (...) berâtîde hâric kalub ve bu vechile mahlûl ve bî-hâsıl olub livâ-yı mezbûrda Kalınvirân nâhiyesinde Gölcü nam karye ve gayriden iki bin akçe tımara mutasarrıf olmağla bin akçe terakkîye emrimiz olan [ ] boylu [ ] gözlü [ ] kaşlu mezkûr Hasanın tımarı hâlî olmağla hisse-i mezbûr ber-vechi'l-hak mezkûre virilmek bâbında 'inâyet recâsına 'arz itmeğın Anadolu

tarafına virilen rûznameye mürâca'at olundukda hissenin iki bin akçe ile ve hâssa-i mezbûrenin dahî kayıtları bulunmağla âharın kaydı berâtına dâhil değil ise sancağında sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla sene selâse 'aşere ve miete ve elf şevvâlinin on yedinci gününden mücebince tarafından tahvîl mektûbu tevcîh olunmak için Düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem Anadolu vâlisi 'Abdî Paşa edâmâllahü te'âlâ iclâlühü tarafından tahvîl mektûbu virildikde tezkiresi ihrâc olunmak fermân buyrulmağın ber-mûcib-i fermân-ı 'âlî zikr olunan dokuz akçe hisse vech-i meşrûh üzere rağbet itmeyen mezbûr Ca'ferin tehvîlinde ve kasr-ı yedinde noksânıyla elinde olanıyla birleştirilüb mahlûl tımârı iki bin dokuz yüz ber-vech-i tahmîl üç bin akçe olmak üzere ber-vechi'l-hak mezkûr Hasana tevcîh olunub altı aya değin ihrâc itdirmek üzere berât-ı 'alışân için işbu tezkire virildi

Tahrîren 27 şehri şevvâl li-sene selâse 'aşere ve miete ve elf
be-yurd-ı Sahrâ-yı Nehr-i Dîyâb

K3/124/893

Kütahya Eğrigöz kazalarında ve nevahisinde Hasan' ın kethüdâ yeri olduğuna dair mektubtur.

Hicri: 2 Safer 1114 / Miladi: 28 Haziran 1702

Kethüdâyeri Hasan Ağanın cebecileri zabtı mektûbudur
'izzetlü rif'atlı ve fazîletlü efendi hazretlerinin mecâlis-i şer'-i şerîf-i efdalleri savbına dürer-i da'vât-ı lâyika ve dürer-i teslîmât-ı vâfiye ithâfıyla hâtiri's-su'âl olundukdan sonra inhâ muhibbâ budur ki taht-ı hükûmet-şî'ârınız olan Kütahya ve Eğrigöz kazalarında ve nevâhîsinde sâkin dergâh-ı 'âlî cebecilerinin zabt u rabtı kânûn-ı kadîm üzere kazâ-yı mezkûrînin kethüdâyerleri kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadrühüye tefvîz olunmağla mektûb ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâallahü te'âlâ vüsûlünde gerekdir ki tavâif-i merkûmunu kethüdâyerlerine zabt itdirdüb şer'-i şerîfe mutâbık vâki' olan umûrlar ma'rifet-i merkûmâna gördürüb hilâf-ı kânûn ve mu'tâd-ı şer'-i kadîm âhara dahl ve rencîde itdirmeyüb zamân-ı hükûmetinizde gerek 'askerî ve gerek re'âyâ tâifesine gadr olunmamak üzere ihtimâmları mercûdur

bâkî hemîşe der seccâde-i şerî'at-bâd

Tahrîren fi'l-yevmi's-sânî min şehri saferu'l-hayr

lisene arkâ 'aşere ve miete ve elf

el-fakîr Yûsuf kethüdâ-yı sipâhîyân dergâh-ı 'âlî

K3/124/894

Kütahya Eğrigöz kazalarında ve nevahisinde Hasan'ın kethüdâ yeri olduğuna dair mektubtur.

Hicri: 5 Rebiülevvel 1114 / 30 Temmuz 1702

Kethüdâyeri Hasan Ağanın cebecileri zabtı mektûbudur

‘izzetlü ve fazîletlü efendi hazretlerinin meclis-i şerîflerine dürer-i da’vât-ı hâlisâ ithâfıyla inhâ olunur ki taht-ı hükûmet-şî’ârınız olan Kütahya ve Eğrigöz kazâlarında ve nevâhîsinde sâkin dergâh-ı ‘âlî cebecilerinin zabt u rabtı kânûn-ı kadîm üzere kazâ-yı mezkûrenin kethüdâyerleri kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Hasan zîde kadrühüye tefvîz olunmakla olunmakla mektûb ısdâr ve olunmuşdur inşaallahü te’âlâ vüsûlünde gerekdir ki tavâif-i mezkûrunu merkûm kethüdâyerine zabt itdirüb şer’-i şerîfe mutâbık vâki’ olan umûru ma’refet-i merkûmlara gördürülüb hilâf-ı kânûn-kadîm ve muğâyir-i şer’-i kavim âharı dahl ve rencîde itdirmeyüb zamân-ı hükûmetinizde gerek ‘akerî ve gerek re’âyâ tâifesine gadr olunmamak üzere ihtimâmları mercûdur bâkî hemîşe seccâde-i şerî’at-bâd

Tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî min şehri saferü’l-hayr

lisene erba’a ve ‘aşere ve miete ve elf

el-fakîr Mehmed sipâhîyân-ı dergâh-ı ‘âlî hâliyâ

Kayd fî 5 min rebî’u’l-evvel sene 114

K3/124/895

Homa kazâsı sâkinlerinden ‘Osman Mustafa ve dâmâdları Mehmed’ in affına dair fermandır.

Hicri: Safer 1114 / Miladi: Haziran 1702

Kıdvetü’n-nüvvâb ve’l-mustahfizîn Kütahya kal’ası dizdârı zîde hıfzühü tevki’ refî’ hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki [ ] nâm hatun rikâb-ı hümâyûma ‘arz-ı hâl sunub Homa kazâsı sâkinlerinden oğlu ‘Osman ve Mustafa ve dâmâdları Mehmed nâm kimesneler zulme ve munkalebeden olub sâ’î bi’l-fesâdlardır diyu kasaba-i mezkûr ahâlîsinin şöretleriyle bir cezîreye nef’î olunmak üzere Kütahya kal’asında habs olunmuşlar idi ba’de’l-yevm kendü hâllerinde olmak üzere merhameten ‘afv ve itlâk

olunmâları bâbında izn-i hümâyûn recâsına pây-e serîr-i sa'âdetlerine hüsrevâne telhîs olundukda hatt-ı hümâyûn şevket-makrûnum mücebince 'amel dahî mezkûrları ba'de'l-yevm kendü hâllerinde olmak üzere kal'a-i merkûmeden ıtlâk eyleyüb emr-i şerîfimin mazmûnu ile 'âmil olasız şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâili safer li-sene erba'a 'aşere ve mi'ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/124/896

Kütahya kazâsı muzâfâtından Girgi nâhiyesinde Yazıcılar nam karyelerinin sınuru dâhilinde kadîmi'l-eyyâmdam beru 'öşr ve resmin alıgeldikleri yerlerde âharın 'alâkası yoğiken civârında vâki' Çal nam karye ze'âmetine mutasarrıf olan Mahmûd nam zâim Çiftlik nam karyelerin zabtıyçün ze'âmetim karyeleri toprağındandır diyu müdâhale ettiğinden dahl ve ta'arruzun engellenmesi için gelen fermandır.

Hicri: Safer 1114 / Miladi: Haziran 1702

(...) Mûsâ efendiyi Mevlâ aldıkları fermândır

kıdvetü'l-'ulemâi'l-muhakkıkîn 'umdeti'l-fuzelâi'l-müdekkikîn el-muhtass bi-mezîd-i 'inâyeti'l-meliki'l-mu'în Kütahya kâdîsı mevlânâ zîde ilmühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Kütahya kal'ası müstahfizlarından hasan ve Mehmed nâm müstahfizlar dergâh-ı mu'allâma 'arz-ı hâl idüb Kütahya kazâsı muzâfâtından Girgi nâhiyesinde yazıcılar nam karyelerinin mümtaz ve mu'ayyen sınuru dâhilinde kadîmi'l-eyyâmdam beru 'öşr ve resmin alıgeldikleri yerlerde âharın 'alâkası yoğiken civârında vâki' Çal nam karye ze'âmetine mutasarrıf olan Mahmûd nam zâim Çiftlik nam karyelerin zabtıyçün ze'âmetim karyeleri toprağındandır diyu müdâhale itmekle husûs-ı mezbûr mıkaddemâ şer'ile görüldükde ol yerler bunların gedik tımârları karyesi toprağında olduğu sâbit olmağa bi-vech-i müdâhaleden men'-birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüb kat'-ı nizâ' ve hasr-ı husûs olunub hüccet-i şer'iyye virilen da'vânın tekrâr istimâ'i memnû' iken kana'at itmeyüb ba'zı kimesnelerin i'ânet ve himâyeleriyle ol hüccet-i şer'iyyeye muğâyir dahl ve nizâ' eylediklerin bildirüb sen ki Kütahya müftîsi Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin husûs-ı mezbûra mukayyed olub ahvâlleri şer'le görülüb kadîme muhâlif te'addîyi men' ü ref' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ eyledikleri ecilden sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin lâyük olub şer'le

görmek emrim olmuştur buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahî husûs-ı mezbûra tamâm-ı mukayyed ve bu bâbda olan hüccet-i şer’iyyeye nazar idüb göresin toprakları meşâ’ ve mahlût olunub senevîleri mümtaz ve mukayyed olub ‘öşr ve resmin nizâ’ olunan yerler ze’âmet karyesinin mümtaz ve mu’ayyen hudûdu dâhilinde kadîmi’l-eyyâmdan berü ‘öşr ve resmi ze’âmet tarafından eline gelmiş olmayub fi’l-vâki’ gedik tımârları karyesinin mümtâz ve mu’ayyen sınuru dâhilinde kadîmi’l-eyyâmdan berü ‘öşr ve resmi tımâr tarafından alınagelüb ve mukaddemâ şer’le görüldükde dahî vech-i meşrûh üzere sâbit olmağla müdâhaleden men’-birle hüccet-i şer’iyye virilmişiken ba’zı kimesneler istîsâl ile dahl u ta’arruz eylediğü vâki’ ise vech-i meşrûh üzere olan yerlerin ‘öşr ve resmi kadîmi üzere bunlara ahz u kabz itdirdüb zâ’im-i mezkûru ve subaşılârin dahl u ta’arruz itdirmeyesin ve dahl idüb hizmetler mukâbelesinde müstahik oldukları mahsûllerinden ve hak ne mikdâr nesnesin ahz itmiş ise ba’de’s-sükût hükm idüb girü alıveresin min ba’d kânûn ve hüccet-i şer’iyyeye ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesiz mahsûs-ı mezkûr için tekrâr emrim varumlu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî evâili safer li-sene erba’a ‘aşere ve mi’ete ve elf

bemakâm-ı Edirne

K3/124/897

Mehmed Paşazâde Mustafa Kütahya sancağında Sazanos nâhiyesinde Armudeli vakfından mâ’adâ serbest olmayan erbâb-ı tımâr karyelerinin nisfi ve beytü’l-mâl ve sâir rüsûmâtı defterde ze’âmetine hâsıl kayd olunmuşiken Ağarı nâm karye ve gayriden tımâra mutasarrıf olan Hüseyin ve serbest olmayan karyelerinden ze’âmetine ‘âid olan nisf-ı niyâbet ve sâir defterde hâsıl kayd olunan rüsûmunun ahz ve kabzına mâni’ olmağla mahsûlüne gadr eylediğinden Sâbukan kethüdâyeri Hüseyin Ağanın âsitâneye ihrâzı için gelen fermandır.

Hicri:5 Rebiülevvel 1114 / 30 Temmuz 1702

Sâbukan kethüdâyeri Hüseyin Ağanın âsitâneye ihrâz için gelen fermandır

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâti’l-müvahhidîn ma’denü’l-fazlü ve’l-yakîn râfiu’l-a’lâmü’ş-şerî’atü ve’d-dîn vârisü ulûmü’l-enbiyâ-i ve’l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi

inâyetü'l-melikü'l-müîn mevlânâ Kütahya kâdîsî zîdet fezâilühü tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki nişân-ı hümâyûnum virilen dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Paşazâde Mustafa zîde kadrühü dergâh-ı mu'allâma'arz-ı hâl idüb Kütahya sancağında Sazanos nâhiyesinde Virecik(?) nam karye ve gayriden olan ze'âmete berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub nâhiye-i mezbûrda Armudeli vakfindan mâ'adâ serbest olmayan erbâb-ı tımâr karyelerinin nısfı ve beytü'l-mâl ve sâir rüsûmâtı defterde ze'âmetine hâsıl kayd olunmuşiken yine livâ-yı mezbûrda ve nâhiye-i mezkûrede Ağarı nâm karye ve gayriden tımâra mutasarrıf olan Hüseyin ve serbest olmayan karyelerinden ze'âmetine 'âid olan nısf-ı niyâbet ve sâir defterde hâsıl kayd olunan rüsûmunun ahz ve kabzına mâni' olmağla mahsûlüne gadr olunduğın bildirüb mezkûr Hüseyin âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunub ahvâlleri şer'ile görölüb te'addîsi men' ü def' olunmak bâbında emri şerîfim recâ eyledüğü ecilden defter-hâne-i 'âmiremde mahfûz olan rûzname-ye hümâyûn ve defter-i icmâl ve mufassala mürâca'at olundukda niyâbet-i nâhiye-i Sazanos serbest olmayan tımârların nısf-ı cürm-i cinâyet ve koyun bâcının nısf-ı gayrâz vakf-ı Armudeli ve beytü'l-mâl-i 'âmme mâl-ı gâib yava ve kaçgun ve müjde-i abdalık değerin ve bedeli tamam olub ma'rifet-i şer'ile bey' olunan kul ve câriye bahâlarının mâlı gedük değeri beylerbeyiler tasarruf itdüğü minvâl üzere senede beş yüz akçe yazı ile ze'âmeti mezkûra hâsıl yazılıb ve Ağarı nam karyenin dahî bâd ü hevâ ve resm-i arûs ma'a deşt-i bân ve tapu-yı zemîn otuz bin akçe yazı il tımâra hâsıl kayd olunduğu mastûr ve mukayyed bulunmağın mürâfa'a-i şer' için mezkûr Hüseyin Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm çavuşbaşlarından kıdveti'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed Çavuş zîde kadrühü vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahî mezbûr Hüseyini Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr eylesin ki ahvâlleri Düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfehham nezzâmü'l-'âlem Âsitâne-i sa'âdetimde sîdâret-i 'azîm ve vekâlet-i kübrâ kâim-makâm vezîrim 'Osman Paşa edâmâllahü te'âlâ iclâlühü huzûrunda görölüb icrâ-yı hak oluna bu bâbda sâdır olan emri şerîfimin mazmûn-ı münîfi le 'âmil olasız şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîren fî evâili safer li-sene erba'a 'aşere ve mi'ete ve elf
bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

Kayd fî 5 min rebû'l-evvel sene 114

K3/125/898

Sâliha nam hatunun Kütahyada sâkin çavuşbaşlarından Bekir çavuş zimmetinde dokuz yüz guruş hakkı olub taleb eyledikde Mustafa Çavuş hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda mezkûru zâbiti ma'rifetiyle ihzâr-ı hüsemâ kılub da'vâsın tamâm-ı hak ve 'adl üzere tefahhus ve tekayyüd edip zâhir olan hüccet-i şer'iyyesi mûcebince 'amel idüb mezbûrun zimmetinde şer'ile tevcîh iden hakkı her ne ise hükm idüb alması edâda te'allül ederse Âsitâneye ihzâr eylemesi için fermandır.

Hicri:Safer 1114 / Miladi:Temmuz 1702

Saçlı-zâde Ebûbekir Ağanın zimmetinde olan deyninin tahsîli içündür

Akzâ kuzâtü'l-müslimîn evlâ vülâti'l-müvahhidîn ma'denü'l-fazlü ve'l-yakîn râfiu'l-a'lâmü'ş-şerî'atü ve'd-dîn vârisü ulûmü'l-enbiyâ-i ve'l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü'l-melikü'l-mûin mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü ve kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Kütahya mütesellimi olan zîde kadrühü tevki' refî' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki Sâliha nam hatun südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl idüb sâbikan zevci olan Kütahyada sâkin dergâh-ı mu'allâm çavuşbaşlarından Bekir çavuş zimmetinde bin yüz senesinde hüccet-i şer'iyye mûcebince dokuz yüz guruş hakkı olub taleb eyledikde edâda te'allül itmekle bundan akdem şer'ile görülmek için mübâşir ma'rifetiyle emri şerîfim virilmişiken mezkûrun ol tarafda mu'înleri olmağla itâ'at-ı emri şer'iyye eylemeyüb ziyâde te'addî ve gadr üzere olduğun bildirüb ol bâbda emri şerîfim recâ eylediği ecilden sen ki Mevlânâ-yı mûmâ ileyh ve mütesellim-i mezkûrsun mezkûr be def'a dahî zimmetinde edâsı lâzım gelen hakkı edâda te'allül iderse zâbiti ma'rifetiyle Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafa Çavuş hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere 'amel dahî mezkûru zâbiti ma'rifetiyle ihzâr-ı hüsemâ kılubmukaddemâ bir def'a şer'ile görölüb fasl olunmayan da'vâsın tamâm-ı hak ve 'adl üzere tefahhus ve tekayyüd ve hüccet-i şer'iyyesine nazar idüb göresin i'lâm olduğü üzere ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-i kavim ve mazmûnu muvâfik-ı şer' olub ala vevci'l-hak sâbit ve zâhir olan hüccet-i şer'iyyesi mûcebince 'amel idüb dahî ba'de's-subût mezbûrun zimmetinde şer'ile tevcîh iden hakkı her ne ise hükm idüb alviresin şöyle ki edâda te'allül ederse zâbiti ma'rifetiyle Âsitâne-i sa'âdetime ihzâr

eyleyesin ki ahvâlleri dîvân-ı hümâyûnumda şer'ile görölüb icrâ-yı hak oluna min ba'd şer'-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye murâd-ı hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın

Tahrîren fî evâhiri safer li-sene erba'a 'aşere ve mi'ete ve elf

Kostantıniyye el-Mahrûse

K3/125/899

Kütahya subaşılığının Mehmed ve Hamzaya verildiğinin mektubudur.

Subaşılık mektûbudur

Hâlâ Kütahyada (...) mesned-nişîn şerî'at-ı garrâ fazîletlü sa'âdetlü efendi hazretleri huzûrlarına tahıyyâtı sâfiyât ithâf olunur ki hâliyâ devletlü sa'âdetlü vâlî Anadolu vezîr-i mükerrem veliyyü'n-ni'am efendi hazretlerine mahsûs ve mu'ayyen olan nefsi-i şehir subaşılığı mu'tâd-ı kadîm olmağın işbu mâh-ı rebî'u'l-evveli guresinden âhırine değin elli guruş ve mâh-ı cemâziye'l-evvelinin nihâyetine varınca beher mâh yetmişer guruş olmak min hasbi'l-mecmû' yüz doksan guruşa ber-vech-i maktû' dârendegân-ı mektûb kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân es-seyyîd Mehmed ve Hamzaya virilüb bâc-ı bâzâr ve ihtisâb ve yave ve kaçgun ve sâir olugeldüğü rüsûmât cüz'î ve küllî her ne ise ma'rifet-i şer'le ahz u kabz itdirüb inşâallahu te'âlâ vech-i meşrûh üzere 'amel idüb subaşılık umûrunda dahî dahl itdirmeyüb yüz doksan guruşu tarafımıza edâ ve teslîm eyledikçe âhardan ta'aruz olunmayub dahl itdirilmeye

12 sene 1114

Kâimmakâm-ı Anadolu hâliyâ

K3/125/900

Bursa'da müderris olan Mehmed zîde fazlühûnün Kütahya kâzasına tevcîh ve inâyet edip i'lâmiçün ta'yîn olunduğuna dair fermandır.

Hicri: 1 Rebiülevvel 1114 / Miladi: 26 Temmuz 1702

kıdveti'l-'ulemâi'l-muhakkıkîn 'umdeti'l-fuzelâi'l-müdekkıkîn el-muhtass bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-mu'în mahrûsa-i Burusada sahn ile bi'l-ahşem müderrisi olan Mevlânâ tâlib Mehmed zîde fazlühû tevki' refi' hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ehl-i 'ilim ve sâhib-i fazîlet ve müteşerrî ve dindâr olub her vechile müstahık-ı inâyet

olduğun ecilden hâliyâ hakkında mezîd-i ‘inâyet-i ‘aliyye-i şâhâne e meziyet ve rikkât-i seniyye-i pâdişâhânem zuhûra getürüb işbu sene erba’a ‘aşere ve mi’ete ve elf rebî’u’l-evvelinin guresinden Kütahya kazâsın sana tevcîh ve ‘inâyet idüb i’lâmiçün ta’yîn olunmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü’l-kadrim mûcebince te’hîr ve tevakkuf itmeyüb kazâ-yı mezkûre mutasarrıf olub ahâlî beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer’iyye-i nebevî ve infâz-ı evâmir-i ‘aliyye-i mustafîdi(?) hasbiyallahü te’âlâ ‘alâ şâri’hade(?) bezl-i makdûr ve sâ’i bî-huzûr eyleyüb ve mu’accelen adamın gönderüb berâtın ihrâcıyla mukayyed olasın şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılasın

Tahrîren fî gurre-i rebî’u’l-evve li-sene erba’a ‘aşere ve mi’ete ve elf

bemakâm-ı Edirne el-Mahrûse

K3/125/901

Kütahya kâzasının Umûr-ı kısmet-i ‘askeriyesinin ‘Abdülbâkî tarafından cenâblarına tefvîz olunduğunu bildiren maruzdur.

Hicri: 1 Rebiülevvel 1114 / Miladi: 26 Temmuz 1702

Fazîletlü ma’rifetlü efendi hazretlerinin huzûr fâyizi’n-nûr mesbûhati’l-sürûrlarına dürer-i ‘ad’iyye-i lâyika ve garrâ-i sîne-i münkârsire iblağ siyâkında minhâ-yı muhlis oldur ki hâlâ şeref-yâb-ı hükûmetleri olan Kütahya kazâsının umûr-ı kısmet-i ‘askeriyesi tarafımızdan cenâblarına tefvîz olunmuşdur me’mûldür ki kazâ-yı mezbûrda vâki’ olan mevtâ-yı ‘askerîş muhalledâtı tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-faraziyeti’ş-şer’iyye tevzî ve taksîm buyuralar

Bâkî (...) şer’iye ve sa’âdet dâim-bâd

Hurrîre fî gurre-i rebî’ulevvel li-sene erba’a ‘aşere ve mi’ete ve elf

Mine’l-muhlis el-fakîr ‘Abdülbâkî ‘Ârif

el-kâdî-‘asker Anadolu

K3/125/902

Kütahya kadısının emîr Mehmed nâm sipâhîin tamâm-ı hak ve ‘adl üzere mukayyed olub ‘arz olunduğu üzere timârı tobrağında sâkin olub üzerine cürm sâbit olan kimesnelerin bâd-ı hevâsına âharı dahl ve ta’arruz itdirmemesine dair fermândır

Deli emîrin(?) fermânıdır

Akzâ kuzâtü’l-müslimîn evlâ vülâti’l-müvahhidîn ma’denü’l-fazlü ve’l-yakîn râfiu’l-a’lâmü’ş-şerî’atü ve’d-dîn vârisü ulûmü’l-enbiyâ-i ve’l-mürselîn el-muhtassu bimezîdi inâyetü’l-melikü’l-mûin mevlânâ Kütahya kâdîsı zîdet fezâilühü tevki’ refi’ hümâyûn vâsıl olıcak ma’lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn emîr Mehmed nâm sipâhî dîvân-ı hümâyûnuma ‘arz-ı hâl idüb kazâ-yı mezbûra tâbi’ (...) mutasarrıf olduğu timârı karyelerimde Aydoğdu(?) nâm karyede sâkin-i hâric re’âyâdan birinin üzerine cürm sâbit oldukda erbâb-ı timârdan ba’zı kimesneler bizim defterde mukayyed re’âyâmızdır cizyelerin biz aluruz ve re’âyâ dahî biz kendi sipâhîmize virirüz diyu nizâ’ eylediklerin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin bâd u hevâ ve cürm ü cinâyet tobrağa tâbîdir buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda husûs-ı mezkûre tamâm-ı hak ve ‘adl üzere mukayyed olub göresin ‘arz olunduğu üzere ise ol makûle timârı tobrağında sâkin olub üzerine cürm sâbit olan kimesnelerin bâd-ı hevâsına âharı dahl ve ta’arruz itdirmeyesin min-ba’d kânûn ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin husûs-ı mezbûr için şikâyet olunub bir dahî emrim varumlu eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılâsın

Tahrîren fî evâili rebî’ulevvel lisene seb’a ve mi’ete ve elf

beyurd-ı sahrâ-yı Bağdâd

K3/126/903

Kütahya sancağında Akkeçilü ve tevâbi’ mukâtaası Mustafî paşaya bin yüz on muharremin on beşinci gününden hâs ta’yin olunub yüz on dört muharremin on sekizine gelince dört bin tokuz yüz yigirmi dört akçesin ‘Abdi paşa hazinesine ve kırk dört bin tokuz yüz otuz altı akce vezîr müsârun ileyhe hazinesine tahsîl ve taraflarına teslim itdirilmek bâbında fermandır.

Vezîr-i mükerrerem Mustafî Paşa hazretlerine kistelyevm için fermân-ı şerîfdir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm mâ'denü'l-fezâil ve'l-keîâm Akkeçilü mukâkaatasına tâbi' olan yerlerin kadıları zîde fazlûhum tevki' refî' hümâyun vâsıl olucak ma'lum olaki Anadolu vâlîlerine Suriye (...) (...) (...) kâdim-i hâmlerim (...) içün hâs ta'yin olunan mukâtaamızda senede altmış beş bin akce mâlı olan Kütahya sancağında Akkeçilü ve tevâbi' mukâkaasına bin yüz on muharremin on beşinci gününden hâliyâ eyâlet-i mezbûre (...) mükerrem müşîr-i müfehâm nezzâmül 'alem vezîrim Mustafî paşa edâmellahu iclâlühüye hâs ta'yin olunub tevcîhi 6 (...) sene-i mezbûre şubatı guresine değın kıstelyevm hesâbınca mâl-ı mezbûreden hazinesine isâbet iden akce mukâtaa-i mezbûreye (...) tahsîli lazım gelmeğın bin yüz on üç şevvalinin on üçüncü gününden vâkî martı ibtidâsında yüz on dört muharremin on sekizine gelince toksanınıcı günde beher yevmi yüz altmış dört akçeden emrine dört bin tokuz yüz yigirmi dört akçesin 'Abdi paşa hazinesine ve yüz on dört muharremin on beşinci gününden sene-i mezbûre şubatı guresine değın iki yüz yetmiş dört günün olmak üzere kırk dört bin tokuz yüz otuz altı akce vezîr müşârün ileyhe hazinesine isâbet (...) meblağ-ı mezbûrem mukâtaa-i mezbûrenin tarihi mezbûr (...) seneden tahsîl ve taraflarına teslim itdirilmek bâbında fermân-ı 'alışânım sâdır olmuştur buyurdumki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlüş-şânım mücebince 'amel idüb dahi tevcîh-i meşrûh üzere mukâtaa-i mezbûrenin tarihi mezbûre mâlından kıstelyevm hesabınca vezîr müşârün ileyhin hâssına isâbet iden meblağ-ı mezbûr (...) dört bin tokuz yüz on altı akcesi mukâtaa-i mezbûreye ve (...) fermânım olduğu üzere tahsil ve müşârün ileyhin tarafına teslim itdürülüb (...) şöyle bile 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız

Tahrîran (...) sene erba' âşere ve miete ve elf

K3/126/904

Kütahya sancağında senede altmış bin akce mâl-ı olan Akkeçilü mukâkaasına Anadolu vâlîsi olan Mustafî paşa yüz on dört muharremin onbeşinci gününde hâss-ı ta'yin olunmağla tarihi mezbûrenin zarfından senede zabt ittirmek babında fermanıdır.

Mefâhir'ül kûzât vel-hükkâm ma'denül fezâil vel-keîâm Kütahya sancağında Akkeçilü mukâkaasına tâbi' olan yerlerin kûzâtlarım zîde kadrühüm tevki' refî' humâyun vâsıl olıcak ma'lum olaki Anadolu vâlîlerine (...) mukâbelesinde kâdimi (...) tekmiilyçün hâss ta'yin olunan mukâkaatdan Kütahya sancağında senede altmış bin

akçe mâl-ı olan Akkeçilü mukâtaasına (...) müşir-i müfehâm nezzâm'ül 'alem sâbika Bağdatda muhafız olub hâliyâ Anadolu vâlîsi olan vezîrim Mustafa paşa edâmellahü te'âla iclâlühünün yüz on dört muharremin onbeşinci gününde tarafınızdan zabt olunmak üzere hâss-ı ta'yin olunmağla tarihi mezbûrenin zarfindan senede zabt ittirmek fermânım olmuştur buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkta bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi mukâtaamız (...) vezîr müşâr'ül ileyhin hâss ta'yin olunmağla tarihi mezbûrdan tarafından müstakil (...) sene zabt ve vâki' olan mahsulâtın ve (...) kanun ve defter mucebince ahz u kabz itdirilüb hilâfi kanun ve defter kimesneye i'timâd ve muhâlefet itdirmeyesiz ve vezîrlerim i'zâmca hâslarım mahrûzül kalem ve maktû'ül kadîmine (...) serbest olmak tanzîmi kadîm olmağla (...) serbestiyet üzerine dahl ittirülüb rûsûm-u serbestiyesine akdem (...) dahl ve ta'aruz itdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılarsız

Tahrîr fi yevmi seb'a şehri (...) sene erba' âşere ve miete ve elf

Edirne el-mâhrûsa

Tıbkı aslı (...) el-fâkir Feyzullah (...)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
1 NUMARALAI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİLİ DEFTERİ III.BÖLÜMÜNÜN
TANIMI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. I NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİL DEFTERİNİN III. BÖLÜMÜNÜN TANIMI

1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin varak sayısının çokluğu nedeniyle üç bölümde ele alınması mümkün olmuştur. Bizim incelediğimiz bölüm 1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin III. bölümüdür.

Birinci bölümde 61 varak, 326 adet belge⁷⁹, ikinci bölümde 62 varak, 286 belge⁸⁰ incelenmiştir. Üçüncü bölümde bizim incelediğimiz belgeler 295 adet olup, 62 varaktır. Bu durumda 1 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicil Defteri toplam 186 varaktan oluşmakta ve 907 belge içermektedir.

Yaklaşık olarak 19x54 boyutlarında olan 1 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicil Defterindeki belgeler sonradan numaralandırılmış olup, bu numaralandırmada kronolojik sıranın takip edilmediği görülmektedir. Hem defterin kalınlığı hem de kronoloji sırasının takip edilmeyişi karışıklık olduğu ve bu defterin birkaç defterden meydana gelmiş olabileceğini düşündürmektedir.

Defterin birinci bölümünde yer alan belge türleri çoğunlukla i'lâm ve hüccetlerden oluşmakta diğer belge türlerine birkaç örnek bulunmaktadır⁸¹. İkinci bölümdeki belge türleri yine en çok i'lâm ve hüccet olmakla beraber fermân ve buyruldu sayısı da artmıştır⁸². Bizim incelediğimiz üçüncü bölümde ise çoğunluk fermân, buyruldu ve beraatlardan oluşmakta, diğer belge türlerinden az sayıda örnek bulunmaktadır. Defter sonradan numaralandırılırken kronolojinin takip edilmediği yukarıda belirtilmişti, bu duruma bakıldığında defterin numaralandırılmasında belge türlerinin etkin olduğunu söyleyebiliriz. Ancak yine de tam bir ayırım söz konusu değildir.

⁷⁹ Serpil Dağlı, **1 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicili (I.Bölüm) Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (I No'lu K.Ş.S.D. I.Bölümü)**, DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2005, s.389

⁸⁰ Ekrem Güngör, **1 Numaralı Kütahya Şer'îye Sicili (II. Bölüm) Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (I No'lu K.Ş.S.D. II.Bölümü)**, DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2006, s.344

⁸¹ Dağlı, **I No'lu K.Ş.S.D. I.Bölümü**,s. 389-390

⁸² Güngör, **I No'lu K.Ş.S.D. II.Bölümü**, s.352

1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin fiziki yapısına gelince; bu konuda çok fazla bilgiye sahip olmamakla beraber fotokopilerde alt ve üst kısımların karanlık çıkması, bazı kelimelerin silik olması defterin bir hayli yıpranmış olduğunu göstermektedir. Bu durum çalışmamızı da olumsuz yönde etkilemiştir. Defterin kalın oluşu ve çok sayıda belgeden oluştuğu göz önüne alındığında fazla kullanımdan yıpranmış olduğu da düşünülebilir.

1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin üçüncü bölümünde transkripsiyon yaptığımız 62 varak içerisinde 611 ilâ 904 numaralar arasında, 49. belge a ve b olarak numaralandırıldığından 295 belge yer almaktadır. Ancak bazı belgelerin altına düşen küçük notlar bulunup bunlara numara verilmemiştir⁸³. Defterdeki belgelerde bazı satırların veya kelimelerin üzeri çizilmiştir. Ancak bu iptal işlemi sonradan yapılmamıştır çünkü cümlenin akışı bozulmadan devam eder. Ayrıca bazı metinlerde nadiren tekrar edilen kelimeler bulunur ki bunun da belge kaleme alınırken dalgınlıkla yapılmış olduğu söylenebilir⁸⁴.

Üçüncü bölümde yer alan belgelerde tek bir yazı tipi bulunmayıp, kullanılan yazı stilleri “divâni”, “divâni kırmızı” ve “tâlik” dir. Defterin yazılışında değişik kâtiplerin olması yazı bakımından çeşitliliği artırmış, bazı belgeler çok ince ve sıkıştırılmış olarak yazıldığından okunulmasını da güçleştirmiştir.

Üçüncü bölümde yer alan belgelerde ilk sırada 611 numaralı belge olmakla beraber kronoloji açısından ele aldığımızda ilk belge Hicri: Rebiülahir 1107/Milâdi: Kasım 1695 tarihli 716 numaralı belgedir. Son belge ise sıralamada 904 numaralı belge olmakla beraber kronoloji açısından Hicri:14 Zilkade 1114 / Miladi: 1 Nisan 1703 tarihli 874 numaralı belgedir. Bu arada çalışmamızda yer alan bütün belgelerin konuları ile hicri ve miladi tarihlerini ayrı bir tablo olarak düzenlemeyip, tezimizin ikinci bölümünde transkripsiyonu yapılmış metinler üzerinde gösterdik.

⁸³ Mesela, 690 numaralı belge altında namaz başının vekalet kağıdı, 740 numaralı belgenin altında serdarlık vekaleti ve 745 numaralı belge altında temessük bulunmaktadır, **I Numaralı Kütahya Şer'îye Sicil Defterinin III. Bölümü (I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü.)**, vr. 81, 90, 91

⁸⁴ Mesela, 622 numaralı belgede “taraf” kelimesi arka arkaya iki defa yazılmıştır, **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 66

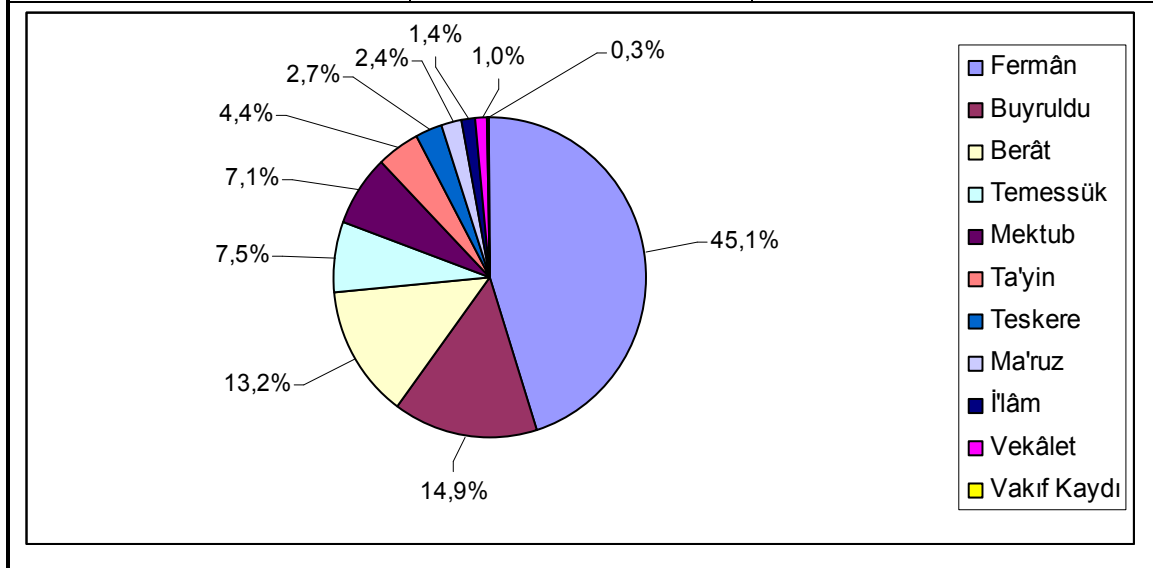
3.2. I NUMARALI KÜTAHYA ŞER'İYE SİCİL DEFTERİNİN III. BÖLÜMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.2.1. Sicilde Geçen Belge Türleri ve Dağılımı

1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin üçüncü bölümünde fermân, buyruldu, beraat, temessük, teskere, maruz, tayin, mektup, i'lâm, vekalet ve vakıf kaydı yer almaktadır. Şer'îye sicillerinde bulunan belge çeşitlerinden olan hüccet ve tereke ise incelediğimiz bölümde bulunmamaktadır.

Tablo 3.1. Sicilde Geçen Belge Türleri

Belge Türleri	Belge Sayısı	Belgelerin % olarak dağılımı
Fermân	133	45,39
Buyruldu	44	15,02
Berât	39	12,97
Temessük	22	7,51
Mektub	21	7,17
Ta'yin	13	4,10
Teskere	8	2,73
Ma'ruz	7	2,39
İ'lâm	4	1,37
Vekâlet	3	1,02
Vakıf Kaydı	1	0,34

3.2.1.1. Fermanlar

Fermân; padişâhın herhangi bir konuya ait resmi olarak yazılmış olan emrine denir⁸⁵. Fermânların üzerinde nişancı tarafından çekilen, padişâhın tuğrası yer alır. Gönderilen fermân vardığı yerde kâdı tarafından şer'îye sicil defterine kaydolunur ve fermânda emredilen hüküm icra edilir⁸⁶. Ancak sicil defterine kaydolunan fermânın sureti olarak belirtilir ve başında tuğra yer almaz⁸⁷. 1 numaralı Kütahya şer'îye sicil defterinin üçüncü bölümünde en çok yer alan belge türü fermânlardır. Çalışmamızda 133 adet fermân yer almaktadır.

Kütahya şer'îye sicili bir numaralı defteri Osmanlı Devleti'nin bunalımlı bir dönemini içermektedir. Gerek kutsal ittifak savaşları sonucunda alınan ağır yenilgi sonucu Osmanlı Devletinin ilk defa toprak kaybına uğradığı Karlofça Anlaşmasının (1699) imza edilmesi⁸⁸ gerekse anlaşma sonrasında Padişâh III. Mustafa'nın İstanbul yerine Edirne'de ikâmet etmesi devlet işlerinde Şeyhülislam'ın etkinliğinin artmaya başlaması devletin iç huzursuzluklar yaşamasına neden olmuştur⁸⁹. İç ve dış etkenlere dayalı olarak eşkiyâlık faaliyetlerinin artmış olması ve devletin iç düzeninin bozulması sürekli fermânların gönderilmesine neden olmuştur. Sicilde geçen fermanlardan 27'sinin vergi konusunda yapılan haksızlıkların önlenmesi, özellikle ehl-i örf taifesinin yaptığı zulm ve te'addinin engellenmesi ya da güvenliğin sağlanması konusunda olması, 21 fermanın eşkiyalık faaliyetlerinin engellenmesi ve lazım gelen tedbirlerin alınması konusunda olması iç huzursuzlukları gösterme konusunda bize bilgi vermektedir. Fermanların 25'inin vergilerin kadıların gözetiminde toplanması ve güvenle İstanbul'a gönderilmesi ve defalarca cebellü bedeli, nüzul bedeli, avarız veya cizye olsun vergi tahsili için ferman tekrarlanması, toplamda 13 adet olan duhan gümrüğü ile ilgili fermanlarda duhan gümrüğündeki sıkıntılar ve tüccarın vergi kaçırmakta olduğu ise hem devlet otoritesinin zayıf ve ekonomik durumun bozuk olduğu hakkında fikir sahibi olmamızı sağlamaktadır. Ancak dikkat edeceğimiz hususlardan birisi de gerek vergi tahsili, gerek eşkiyalık ve gerekse duhan gümrüğü ile ilgili fermanlarda ahaliyi, bilhassa

⁸⁵ Cahit Baltacı, **İslam Paleografyası (Diplomatik-Arşivcilik)**, İstanbul 1989, s.41

⁸⁶ Baltacı, **a.g.e.**, s.42

⁸⁷ Baltacı, **a.g.e.**, s.41

⁸⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, C.IV, I.Bölüm, Ankara 1988, s. 1-15

⁸⁹ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 15-45

re'aya fukarasını rencide edici davranışlarda bulunulmaması için uyarıların yer almasıdır.

Belgelerin 21'i ise sefere katılmayanların tımarının elinden alınarak yararlığı olan başkasına tevcih edilmesi ile ilgilidir. Tımara mutasarrıf olanların da vazifelerini yerine getirmemelerinin de yine ekonomik yetersizliğin olduğuna delil olmakla beraber devlet otoritesinin bozukluğunu daha iyi göstermektedir.

13 adet ta'yin fermânında çoğunlukla kethüdayerlik ta'yini bulunmaktadır. Bunun yanında beylerbeyi, vali, subaşı vb. ta'yinler yer almaktadır. Sicilde geçen vakıf, zaviye ve evkaflarıyla ilgili hususları tablo 3 de gösterdik. Bu vakıf ve zaviyelere zaviyedar tevcihi ile ilgili 7 adet ferman vardır. Bu fermanlarda genellikle önceden zaviyedar olanların minval üzere şartları olması belirtilmiştir. Diğer taraftan iskan faaliyetleri ile ilgili 4 fermandan ikisi Türkmen cemaatlerinin yerleştirilmeleri, diğer ikisi ise yerlerinden göçen re'ayanın geri döndürülmesi ile ilgilidir. Bunların dışında bir veraset bir şahsi afv ve bir de hastalığı sebebiyle Zeynel Hasan Ağa'nın Bağdat ve Basra'daki eşkiya hareketleri üzerine yaptığı seferden affına dair ferman vardır.(Tablo 2)

3.2.1.2. Buyrulduklar

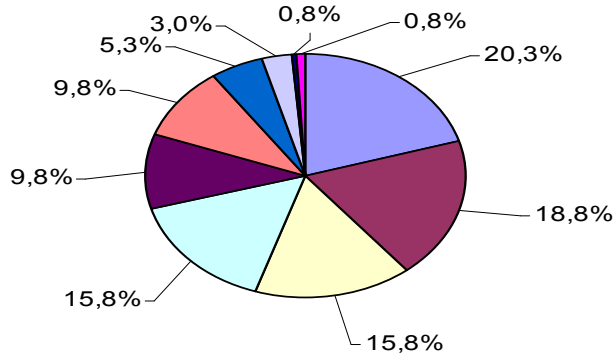
Buyruldu; başta sadrazam olmak üzere vezir, defterdâr, kazasker, kaptan paşa, beğlerbeği gibi yüksek rütbeli Osmanlı Devlet adamlarının kendilerinden alt kademelerde yer alan görevlilere gönderdikleri emirlere denir⁹⁰. Ayrıca merkezde olsun, taşrada olsun yazılan buyrulduklarda her zaman divâni yazısı kullanılmıştır⁹¹. Çalışmamızda yer alan 44 adet buyruldu genellikle padişahın fermânlarına paralel olarak gönderilmiş olan emirlerdir. Bunlardan çoğunluğu eşkiyalık hareketleri ve ta'yinlerle ilgilidir. Tımar ve iltizam, duhan gümrüğü, cizye ve diğer vergilerin tahsili ve iskan faaliyetleri ile ilgili buyrulduklar az sayıdadır.

⁹⁰ Mübahat s. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, İstanbul 1944, s.197

⁹¹ Kütükoğlu, **a.g.e.**, s.261

Tablo 3.2. Fermânların Konularına Göre Dağılımı

Fermânın Konusu	Fermân Sayısı	Fermânların % olarak dağılımı
Kânuna hilâf vergi alınması, arazi ihlali, borç ödenmemesi vs. haksızlıkların giderilmesi verilen fermânlar	27	18,80
Vergi tahsili ile ilgili fermânlar	25	18,05
Eşkiyâlık faaliyetlerinin hakkında gelinmesi ile ilgili fermânlar	21	15,79
Timâr, zeâmet, mukataa tevcihi ile ilgili fermânlar	21	13,53
Duhân gümrüğü ile ilgili fermânlar	13	9,77
Beğlerbeği, kethüdâyerlik vs.ta'yinler ile ilgili fermânlar	13	9,77
Evkâfla ilgili fermânlar	7	4,51
İskân faaliyetleriyle ilgili fermânlar	4	3,01
Verâset ile ilgili fermânlar	1	0,75
Şahsi afv ile ilgili fermânlar	1	0,75

- Kânuna hilâf vergi alınması, arazi ihlali, borç ödenmemesi vs. haksızlıkların giderilmesi verilen fermânlar
- Vergi tahsili ile ilgili fermânlar
- Eşkiyâlık faaliyetlerinin hakkında gelinmesi ile ilgili fermânlar
- Timâr, zeâmet, mukataa tevcihi ile ilgili fermânlar
- Duhân gümrüğü ile ilgili fermânlar
- Beğlerbeği, kethüdâyerlik vs.ta'yinler ile ilgili fermânlar
- Evkâfla ilgili fermânlar
- İskân faaliyetleriyle ilgili fermânlar
- Verâset ile ilgili fermânlar
- Şahsi afv ile ilgili fermânlar

3.2.1.3. .Berâtlar

Berât; yazılı kâğıt anlamına gelir ve diğer bir adı nişândır. Arapça asıllı bir kelime olan berâtlara ilk dönemlerde biti ve misal adı da verilirdi⁹². Osmanlı diplomasisinde ise padişâh tarafından bir memuriyete ta'yin, bir şeyin kullanılma hakkı bir ayrıcalık veya bir şeyde muaf tutulduğunu gösteren ve üzerinde padişâhın tuğrasının yer aldığı belgelere denilir ve berâtlı kelimesi de müsâdeli manasındadır⁹³. Tezimizde yer alan berâtların çoğunluğu ise zaviyedarlık ve evkaf tevcihi beratı olup bunun yanında tımar tevcihi, vergi ve duhan gümrüğü için tahsildarlık beratları olup, toplam 38 berat yer almaktadır.

3.2.1.4. Temessükler

Temessük, tasarruf vesikası demek olup, mirî arazide ve gayrı sahih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam ya da şahıslar tarafından verilen belgeye denir ve bugünkü karşılığı tapudur⁹⁴. 1 numaralı Kütahya şer'iyeye sicil defterinin III. bölümünde 22 adet temessük bulunmaktadır.

3.2.1.5. Mektuplar

Çalışmamızda üst düzey makamlar tarafından yazılmış 21 mektub bulunup, bunların çoğu da sadrazam tarafından yazılmıştır. Mektupları sicillerde belirtilen diğer belge türleri içerisine katmayıp ayrı bir sınıflandırmaya ta'bi tuttuk. Şunu da belirtmek lazım ki şeyhülislamın göndermiş olduğu bir adet mektubu diğerlerinden ayıran en önemli fark besmele ile başlamasıdır⁹⁵. Diğer mektupların aksine oldukça uzun olan bu metinde kullanılan ifadeler de diğerleri kadar sade değildir.

3.2.1.6. Tayin Kayıtları

Ta'yin kayıtları da 13 adet olarak 1 numaralı Kütahya şer'iyeye sicil defterinin III. bölümünde yer almaktadır. Bu ta'yinler üst düzey Osmanlı ümerası tarafından yapılmış olup sicillerde yer alan belge türlerinin dışında ayrı olarak değerlendirdik.

⁹² Kütükoğlu, a.g.e., s.124

⁹³ Kütükoğlu, a.g.e., s.124

⁹⁴ Kütükoğlu, a.g.e., s.281

⁹⁵ 857 numaralı belge, I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü, vr. 116

3.2.1.7. Tezkireler

Tezkire; resmi makamlardan yazılan görevlendirme ve atama ile ilgili yazılara denir⁹⁶. Çalışmamızda 8 adet tezkere yer almaktadır.

3.2.1.8. Ma'ruzlar

Mâruz ya da mâruzât; diğer adıyla ise arz-ı haller ceza hukukuna ilişkin mahkeme i'lamlarıdır.⁹⁷. Kâdı ya da nâipler tarafından icra makamlarına arz edilen kararlarıdır⁹⁸. Yani alttan üste yazılan durumu arz eden belgelerdir. Sicilimizde bulunan mâruz adedi 7'dir.

3.2.1.9. İ'lamlar

İ'lam, çalıştığımız bölümde en az yer alan belge türlerinden biridir. Şahısların çeşitli konularda mahkemeye başvurmaları sonucunda şahitlerin de dinlenerek alınan kararı içeren belgelere i'lam denir⁹⁹. İ'lamların sonunda şühûd-ül hal denilen bölümde şahitlerin isimleri yer alır¹⁰⁰. Sicilimizde bulunan 4 adet i'lamın konuları şunlardır: Birincisi borç alacağı üzerine açılan bir dava, ikincisi Mehmed bin Mehmed'in babasının Kör Halil tarafından tüfekle vurularak öldürülmesi üzerine açılan bir dava, üçüncüsü Sincanlu nahiyesi İshak Falah evkafı karyelerinden Darka nam kaye ashabının civarlarında vaki Sinan Paşa karyesi ahalisinin fuzuli davalarının getirüp çayırları çiğnetmeleri için açılan bir dava ve dördüncüsü ise Çayırılık üzerine Altuntaş ta'bi Çine ahalisi ile Zımmiye ahalisi arasında görülen davadır.

3.2.1.10. Vekâletler

Vekâlet tayini ile ilgili sicilde bulunan 3 belgeden biri kethüdâyerlik vekilliği, biri zaviyedârlık vekilliği ve diğeri ise serdârlık vekilliği ile ilgilidir.

3.2.1.11. Vakfiyeler

Hukuki bir terim olarak, bir kimsenin sevap kazanmak için menkul veya gayrimenkul malının tamamını veya bir kısmını dini veya içtimai bir amaç için vakfetmesine vakıf, vakfedilmiş menkul veya gayrimenkul malın vakf edilme şartlarını

⁹⁶ Kütükoğlu, a.g.e., s.345

⁹⁷ Akgündüz, a.g.e., s.37

⁹⁸ Akgündüz, a.g.e., s.37

⁹⁹ Kütükoğlu, a.g.e., s. 345

¹⁰⁰ Akgündüz, a.g.e., s. 31

belirten ve kadı tarafından tasdik edilen belgeye vakfiye denilir¹⁰¹. Vakfın idâresinin verildiği kişiye de mütevellî denilir¹⁰². Bu çalışmamızda bu hususla ilgili 1 adet kayıt bulunmaktadır. Bu belge Eba Eyyüb el Ensari'nin evkafından olan karyelere Osman Ağa'nın mütevellî olmasına dairdir.

Diğer taraftan çalışmamızda 18 adet vakıf, zaviye ve evkaf adı yer alır (Bkz. Tablo 3). Vakıf, evkaf ya da zaviye adları, bunların kişilere tevcih olunması ile ilgili olarak geçmektedir. Sicilde adı bulunan 6 vakıftan Armudili Vakfı Kütahya sancağına bağlı Sazanos nahiyesinde, Virecik karyesinde, Emirgan Vakfı Etrafşehir Nahiyesi'ne bağlı Çavuş karyesinde, Hacı Timurhan Vakfı aslanapa nahiyesinde, Toturga Vakfı Güreği Nahiyesi'nde, Tura Beğ Vakfı Sevdiğin karyesinde ve Turaşan Ağa Vakfı Etrafşehir Nahiyesi'ndedir. Zaviye adları ise 4 adet olup, bunlardan Toy Arslan Zaviyesi Kütahya merkezde, Şeyh Aram Zaviyesi Gümüş Nâhiyesi'nde, Şeyh Altuntaş Zaviyesi Altuntaş Nahiyesi'nde ve Divâne Baba Zaviyesi Seydi karyesinde. Evkafı gelince Kütahya merkezde bulunanlar Elvan Beğzade Sinan Beğ Evkâfı, Eyüb Sultan Evkafı, Halil Çelebi Evkafı ve Reyhanpaşa Evkafı, Sincanlı'da İshâk Felâh Evkafı, Tavşanlı'da Dedebâli Evkafı, Eğrigöz'de Murad-ı Sani Türbe-i Şerifi Evkafı ve Bozöyük'de Kasımpaşa Cam'i Evkafı olmak üzere 8 adettir.

---

¹⁰¹ Kütükoğlu, a.g.e., s.359

¹⁰² Develioğlu, a.g.e., s.787

Tablo 3.3. Sicilde Geçen Vakıf, Evkaf Ve Zaviyeler

Belge Numarası	Vakıf Adı	Bulunduğu yer
897	Armutdili Vakfı	Sazanos Nâhiyesi, Virecik karyesi
725	Dedebâli Efkavfi	Tavşanlı
670	Divâne Baba Zaviyesi	Seydi karyesi
652	Elvan Beğzade Sinan Beğ Evkâfı	Kütahya
875	Emirgan Vakfı	Çavuş karyesi
618-701	Eyüb Sultan Evkafı	Kütahya
781	Hacı Timurhan Vakfı	Aslanapa
764	Halil Çelebi Evkafı	Kütahya
847	İshâk Felâh Evkafı	Sincanlı
639-640	Kasımpaşa cam'i Evkafı	Bozöyük
615-746-854	Murad-ı Sani Türbe-i Şerifi Evkafı	Eğrigöz
703	Reyhanpaşa Evkafı	Kütahya
785	Sülemiş Baba Evkaf-ı Zaviyesi	Altuntaş
760	Şeyh Altuntaş Zaviyesi	Altuntaş
668	Şeyh Aram Zaviyesi	Gümüş nâhiyesi
720	Toturğa Vakfı	Güreği
719	Toy Arslan Zaviyesi	Kütahya
661-674-812-891	Tura Beğ Vakfı	Sevdiğin
824	Turaşan Ağa Vakfı	Etrafşehir

3.3. İDARİ YAPI

İncelediğimiz 1 Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicil Defterinin III. Bölümünde Kütahya'nın 1695-1703 yılları arasında idâri, sosyal, dini yapısı hakkında bilgi edinebilmekteyiz. İdâri yapıya baktığımızda, atamaları yapılan görevlilerin ehil ve layık olup olmadıkları araştırılmış ve atama yapıldıktan sonra hakkıyla görevini yerine getiremeyen olursa görevden azledilmiştir.

Anadolu eyaletinin paşa sancağı¹⁰³ olan ve sicilin incelediğimiz bölümünde geçen mahalle isimleri Tablo-4'te, Kütahya'ya bağlı nâhiye, kâza ve karye isimleri Tablo-5 de, Kütahya dışında Anadolu eyaletine bağlı diğer sancaklar Tablo-6 de, gösterilmiştir.

¹⁰³ Osmanlı Devlet teşkilatında eyaletin merkezi olan sancağa "paşa sancağı" denilir.

Ayrıca Anadolu eyaleti dışında sicilde adı geçen diğer eyalet isimleri şunlardır: Bağdat, Basra, Karaman ve Sivas.

Tablo 3.4: Kütahya’ da Adı Geçen Mahalleler

Sıra No	Belge No	Mahalle İsmi
1	741	Gönan Mahallesi
2	656	Balıkli Mahallesi

Tablo 3.5: Kütahya’nın Kâza, Nâhiye Ve Köyleri

Sıra No	Kâza	Nâhiye	Karye	Mezra
1	Merkez	Altuntaş	Alibeğ, Aslıhanlar, Bakakoz, Çakırsazi, Çukurca, Dere, Dikmez	
2	Merkez	Aslanapa (Gireği)	Dut, Egmür, Emraz, Gicek, İğdecik, Karaköy, Küçük, Nuhvirân, Sal, Salhanlar, Şeyh, Tatarmahat, Terziler, Zemiye	
3	Merkez	Armudili	Seydi, Sofâ, Yenice	
4	Merkez	Gümüş	Atana, Karaağaç, Köprülüviran, Gazel Ya’kub	
5	Merkez	Virancık	Gökağaç	
6	Merkez	Etrafşehir	Ağaç, Arslan, Bölücek, Çavuş, Güvecci, Okçu,	Hoca Fâkih
7	Merkez	Tavşanlı	Bazar, Çukur, Kilisa, Kozluca, Kuruçay (Karacakaya) Selli, Sorkun,	
8	Merkez	Eğrigöz	Ahidoğan	
9	Merkez	Uzuncak		
10	Merkez	Kalınviran	Akçakız (Akçakepez), Gölcü, Hacıviran,	
11	Merkez	Sezanos	Ağarı, Aşıklar	
12	Merkez	Güre Selendi	Demre	
13	Merkez	Selendi		
14	Merkez	Şeyhi	Habibler	
15	Merkez	Yoncalu		
16	Merkez	Girgi	Yazıcılar	
17	Merkez	Uluborlu		
18	Merkez	Göker	Tava	
19	Simav		Dağardı, Darıcı, Gördüs	
20	Hisar		Bölüce	
21		Yenice		
22	Eşekli		Elbedir	
23	Gedüs		Aşıklar, Kavak	

Tablo 3.6: Kütahya Dışında Anadolu Eyaletine Bağlı Sancaklar

Eyalet	Sancak	Kâza	Nâhiye	Karye
Anadolu Eyâleti	Karahisâr-ı Sahib	Çal	Bolvadin Boyabat Samanlu Sandıklı Sincanlü	Bölünce Bugurca Cakmer Dazkırı Karınca Kırsura Kulaabad Kusura Marcılı Nevih-i Marcılı Şeyh Ömer Şuhut
Anadolu Eyâleti	Hamid	Karaağaç Uluborlu	Homa	
Anadolu Eyâleti	Sancaklı			
Anadolu Eyâleti	Saruhan	Manisa Kula		
Anadolu Eyâleti	Sultanönü (Eskişehir)	Şeyhlü Uşak	Banaz Eşme Güre	Beylice Bekirce Bozöyük
Anadolu Eyâleti	Hüdavendigâr		Tuzluç	Akçaviran Atayı Kırmastı Mihallic
Anadolu Eyâleti	Aydın		Bergama Menemen Seferihisar	Horoz Gedüklü
Anadolu Eyâleti	Menteşe		Milas	

3.4. SOSYAL YAPI

Sosyal yapıya baktığımızda vergilerin toplanması ve ya da görevli olan şahısların zulm ettikleri durumlarda re'aya fukarasının korunmasına özen gösterildiği görülür. Re'ayadan her kim olursa olsun gerek kâdıya gerek Anadolu eyâleti vâlisine ve gerekse divân-ı hümayuna rahatça durumlarını arz edebildiklerini sicildeki kayıtlardan anlaşılır. Kütahya ve havalisinde halkın çoğunluğunun Müslüman olduğu ama bunun yanında zımmilerinde az sayıda olmakla beraber bulunduğu görülür. Gayrimüslim teb'ada Müslüman teb'a gibi bir haksızlığa maruz kaldığında divân-ı hümayuna kadar arz edebilmekte ve haklarının korunmaktadır¹⁰⁴. Bu zımmilerle ilgili, çalışmamızda 15 belge bulunmaktadır¹⁰⁵.

Öte yandan, Osmanlı Devletinde soyadları ile ilgili bir uygulama bulunmadığı için sicilde adı geçen şahıslar baba adlarıyla (Mustafa bin Hüseyin)¹⁰⁶, oturdukları ya da doğdukları yer adlarıyla (Boşnak Mehmed Ağa)¹⁰⁷, sahib oldukları ilmi ve dini kimlikleriyle (Seyyid Abdullatif Efendi¹⁰⁸, Şeyh Halil¹⁰⁹, Mehmed Efendi¹¹⁰, Mahmud Ağa)¹¹¹ ya da esnaftan olanlar esnaf ünvanları ile (Bostancı Hasan Ağa)¹¹² zikredilmektedir. İncelediğimiz bölümde adı geçen Müslüman erkek isimleri Tablo 7 da gösterilmiştir. Yine çalışmamızda adı geçen Müslüman kadın isimleri ise Havva, Hatice, Mürvet, Saliha, Cemile ve Emine' dir. Ayrıca bu tezde geçen gayrimüslim isimleri Mihtar, Simadon, Yanoş, Sirkad, Kaftancı Arslan Yahudi, Milased, Keştoş, İvaz ve Ruesa' dir. İsimler konusunda dikkati çeken bir husus var ki, o da “İvaz” isminin hem Müslüman isimleri arasında hem de gayri Müslim isimleri arasında geçiyor olmasıdır.

¹⁰⁴ Bkz. 686, 687 ve 688. belgeler, **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 80

¹⁰⁵ Zımmilerle ilgili belge numaraları : 676, 677, 686, 687, 688, 695, 696, 697, 704, 709, 755, 807, 827, 828, 874, 902, **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 78, 80, 82, 83, 94, 103, 109, 119, 125

¹⁰⁶ Bkz. 815 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 105

¹⁰⁷ Bkz. 678 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 78

¹⁰⁸ Bkz. 719 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 87

¹⁰⁹ Bkz. 793 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 101

¹¹⁰ Bkz. 793 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 101

¹¹¹ Bkz. 805 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III. Bölümü**, vr. 103

¹¹² Bkz. 849 numaralı belge **I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü**, vr. 114

Tablo 3.7: Sicilde Adı Geçen Müslüman İsimlerinin Dağılımı

S.No	İsim	Kaç Defa Yeraldığı	S. No	İsim	Kaç Defa Yeraldığı
1	Abbas	3	42	İnas	1
2	Abdi	5	43	İsa	5
3	Abdülbaki	1	44	Kasım	5
4	Abdulkadir	3	45	Korubey	1
5	Abdulkerim	3	46	Mace	1
6	Abdullah	12	47	Mahmud	13
7	Abdurrahman	4	48	Meham	1
8	Abdülnebi	1	49	Mehmed	84
9	ağabeydin	2	50	Mihmar	1
10	Ahmet	39	51	Muhammed	1
11	Alaaddin	1	52	Muharrem	2
12	Ali	57	53	Muhyiddin	1
13	Arslan	3	54	Murtaza	3
14	Bayram	6	55	Musa	8
15	Bekir	2	56	Mustafa	53
16	Cafer	5	57	Nasuh	3
17	Celal	1	58	Necmi	1
18	Davut	3	59	Nurasiye	1
19	Derviş	2	60	Oğluk	1
20	Ebubekir	4	61	Oğuz	1
21	Elvan	1	62	Orhan	1
22	Emin	2	63	Osman	16
23	Esat	1	64	Ömer	11
24	Eyüp	2	65	Ramazan	3
25	Fazlı	1	66	Recep	5
26	Fazullah	1	67	Salih	3
27	Feridun	3	68	Satılmış	1
28	Halil	22	69	Sefer	1
29	Hami	2	70	Seferşah	4
30	Hazma	7	71	Selim	1
31	Hasan	38	72	Sinan	3
32	Hatir	1	73	Sunullah	1
33	Hayam	1	74	Süleyman	7
34	Himmet	3	75	Şaban	3
35	Hüseyin	24	76	Şeref	1
36	İbrahim	27	77	Turan	1
37	İlyas	3	78	Veli	6
38	İskender	1	79	Yahya	1
39	İsmail	6	80	Yakub	5
40	İsmet	1	81	Yunus	1
41	İvaz	2	82	Yusuf	11

Diğer taraftan sicilin incelediğimiz üçüncü bölümünde Türkmen cemaatlerinin iskan ettirilmeleri ile ilgili iki belge yer almaktadır¹¹³. Bu belgelerden anlaşıldığına göre bazı Türkmenler iskâna karşı direnmekle beraber bazı Türkmen cemaatleri ise kendilerine gösterilen bölgelerde yerleşerek itaat altına girmişlerdir.

Tablo 3.8: Sicilde Adı Geçen Türkmen Cema'atleri

Sıra No	Belge Numarası	Cema'at ismi
1	682-683	Akbaş ekradı
2	885-903-904	Akkeçili
2	748	Bozulus
2	819	Civanşir
3	748	Çökellik
4	748	Geriç
5	819	Güligîr
6	819	Danişmendlü
7	854	Karakeçili
8	819	Karalu Harmanalu
9	819	Kaşıkçı
10	748	Kuş Toğanlı
11	748	Memedlü
12	819	Sermayeli
13	819	Süleymanlu-ı kebîr
14	819	Süleymanlu-ı sağîr

¹¹³ Bkz. 748 ve 819 numaralı belgeler, I No'lu K.Ş.S.D. III.Bölümü, vr. 92, 106

SONUÇ

Değerlendirmesini yapmaya çalıştığımız I Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicil Defterinin üçüncü bölümünde, içerdiği dönemle ilgili Kütahya ve Osmanlı Devletinin genel durumu hakkında sınırlı da olsa önemli bilgiler yer almaktadır. Şer'iyeye sicil defterleri hem merkezden gelen emirlerin suretlerinin kaydolunduğu hem de yerel mahalde yaşananları, halkın durumunu kayd altına alması bakımından Osmanlı Kültür ve Medeniyetinin aydınlatılmasında son derece önemli bir yere sahiptir. Osmanlı Devletine ait bütün arşiv belgeleri içinde siciller yerel kayıtlar olduğu için daha detaylı bilgiler içerebilmekte, özellikle fermânlar ve buyrukları incelediğimizde devletin iç ve dış sorunlarının halkın yaşantısına yansımaları ve yapılan çalışmalar, alınmaya çalışılan tedbirler hakkında bizi aydınlatmaktadır.

I Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicil Defterinin I Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicil Defterinin yıpranmış olduğundan sicilin tanımı bölümünde bahsetmiştik. Belgelerin bazı yerlerinin silinmiş olması, bazı yerlerin fotokopi nüshalarında karanlık çıkması hatta bazı varakların köşelerinde yırtılmaları okunmada sıkıntıya sebep olduysa da okunmayan kısımlar metnin bütünlüğünü bozmayıp içeriğin anlaşılmasına engel değildir. Ancak özellikle kişi ve yer adlarından okunamayanların olması çalışmamızın sağlıklı olmasını gölgelemiştir. Sicilde bulunan 616, 763 ve 862 numaralı belgelerin son kısımları orijinal metinde eksik bırakılmış olup yine bu durum belgelerin içeriğinin anlaşılmasına engel teşkil etmemektedir. Bu olumsuzluğa rağmen sicilde geçen belgeler bize çok önemli bilgiler vermektedir.

Üzerinde çalıştığımız sicil defterinde bulunan belgelerin % 45'inin fermânlardan oluşması çalışmamıza ayrı bir değer katmaktadır. Bu fermânlar Kütahya'nın mahalli bilgilerinden ziyade Osmanlı Devleti'nin genel sorunları hakkında bizi aydınlatmaktadır. Belgelerin % 15'inin de buyruklardan oluşması ve bu buyrukluların da fermânlarla aynı doğrultuda gönderilmiş olması Osmanlı Devleti'nin iç sorunları hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

Fermânların % 25'inin yapılan yolsuzluklar ve haksızlıklarla ilgili olması o dönem Osmanlı Devleti'nin idari ve sosyal yapısının bozukluğunu ve devlet otoritesinin yetersizliğini göstermektedir. % 24 oranında fermânın vergi tahsili ile ilgili olması ve bu belgelerin içeriğine baktığımızda gerek Müslüman halk olsun gerekse gayrimüslim

re'aya olsun vergilerin tahsil edilmesi konusunda sorunlar yaşanması, gönderilen fermân ve buyruğuların vergilerin zamanında tahsil edilip güvenlik içinde hazine-i 'amireye gönderilmesi konusunda tekrarlanması Osmanlı ekonomisinin ne kadar bozuk olduğunu, bunun yanında devlet otoritesinin yeterince hissedilmediği açıkça görülmektedir. Bir devletin en önemli gelir kaynağının halktan alınan vergiler olduğunu göz önüne aldığımızda ve bir sonraki sene vergileriyle içerisinde bulunan senenin vergilerinin tahsilinde meydana çıkan karışıklıklara bakarsak Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu ekonomik ve diğer sorunların vahameti daha açıkça ortaya çıkar.

Eşkîyalık hareketleriyle mücadele ve gereken tedbirlerin alınması konusundaki fermânların % 21'lik bir kısmı oluşturması da Osmanlı Devleti'nin yaşadığı bunalımı göstermek için önemli bir delildir. Bağdat ve Basra eyaletlerinde görülen urban eşkıyasını bastırmak üzere Anadolu eyaletinden görevlendirilen tımarlı sipahilerin sefere katılmadıkları için tımarlarının başkasına tevcih olunduğunu içeren fermânların oranının %18 olması da, tımarlı sipahilerin masraflarını karşılayamadıkları için sefere katılmadıklarını düşünürsek, hem Osmanlı ekonomisinin ne kadar zor durumda olduğunu hem de devletin ne kadar zayıf duruma düştüğünü söylememiz mümkün olur.

Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu bunalımı yansıtan bu belgeler aynı zamanda devletin tebâsını korumaya, adalet üzere hükmetmeğe önem verdiğini de göstermektedir. Sicil defterinde geçen belgelerde halka zulm ve teâddi edilmemesi ve ettirilmemesi, emirlerin adalet üzere icra edilmesi, halktan olsun ümerâdan olsun kimsenin rencide ettirilmemesi, fukaranın gözetilmesi gibi ifadeler yer almaktadır. Emirlerin icra edilmesinde ihmal görülmesi durumunda sorumlu olanların azl edilecekleri yada cezalandırılacakları üzerinde durulması aynı zamanda devletin otoritesini hissettirmeye çalıştığını göstermektedir.

I Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicil Defterinin üçüncü bölümünde diğer belge çeşitlerinin az oranda olması sebebiyle Kütahya'nın mahalli özellikleri, idâri yapısı ve sosyal yapısı hakkında oldukça kısıtlı bilgi alabilmekteyiz. Kütahya'nın Anadolu eyaletinin paşa sancağı olması sebebiyle eyaletin genel yapısıyla ilgili bilgiler de mevcuttur.

Osmanlı tarihini aydınlatılmasında çeşitli arşiv belgeleri içinde şer'îye sicilleri belki daha az önemli görülebilir ancak Osmanlı Devletinin idari, sosyal, iktisadi, siyasi ve dini yapısını ortaya çıkarabilmekte şer'îye sicilleri incelemeden sağlıklı bir sonuca varmak mümkün olmayacaktır.

EKLER

EK 1: Sicilde Geçen Fermânların Varak Ve Belge Numaraları

64-613, 64-614, 64-615, 65-619, 66-622, 67-623, 67-624, 68-625, 68-627, 69-630, 69-631, 70-635, 70-637, 70-638, 71-640, 71-641, 71-643, 72-644, 72-645, 72-646, 73-647, 73-648, 73-653, 74-658, 75-659, 75-660, 76-665, 77-669, 77-672, 77-673, 77-674, 78-676, 78-677, 78-678, 78-679, 79-682, 80-684, 80-686, 81-690, 81-691, 82-694, 83-696, 83-697, 84-702, 84-707, 85-709, 85-711, 86-716, 87-721, 87-722, 87-723, 87-724, 88-726, 88-727, 88-728, 88-729, 89-730, 89-733, 90-735, 90-738, 91-742, 91-745, 92-746, 92-748, 92-749a, 93-751, 93-752, 93-754, 94-756, 96-765, 96-766, 96-767, 96-769, 97-776, , 98-780, 98-782, 99-783, 99-787, 100-789, 100-791, 100-792, 101-794, 101-797, 102-799, 103-804, 103-806, 103-807, 104-809, 104-810, 105-813, 106-818, 106-819, 107-820, 107-823, 108-825, 109-827, 110-832, 111-834, 111-835, 111-836, 112-839, 112-840, 112-842, 112-843, 113-845, 113-847, 115-856, 116-858, 116-860, 116-861, 117-862, 118-865, 118-866, 119-869, 119-870, 119-871, 119-874, 120-876, 120-877, 120-878, 120-879, 121-885, 122-887, 124-895, 124-896, 124-897, 125-898, 125-900, 125-902, 126-903, 126-904

EK 2: Sicilde Geçen Buyruhduların Varak Ve Belge Numaraları

68-628, 70-632, 70-633, 73-649, 74-656, 76-662, 76-663, 79-680, 79-683, 80-685, 84-704, 85-710, 86-715, 86-717, 89-732, 89-734, 91-743, 91-744, 93-749b, 93-750, 93-753, 95-757, 95-759, 95-761, 96-768, 97-775, 97-777, 99-786, 100-788, 100-790, 101-793, 101-796, 101-798, 702-800, 102-803, 103-804, 103-805, 104-811, 107-821, 107-822, 108-826, 113-846, 114-850, 114-851

EK 3: Sicilde Geçen Berâtların Varak Ve Belge Numaraları

64-611, 66-620, 69-629, 71-639, 73-650, 74-655, 74-657, 76-661, 77-668, 77-670, 77-671, 81-689, 81-692, 81-693, 82-695, 83-698, 89-714, 86-718, 87-720, 90-739, 91-741, 94-755, 95-760, 96-764, 97-773, 97-774, 98-778, 98-781, 99-785, 102-802, 105-812, 108-824, 109-828, 110-830, 117-864, 120-875, 123-888, 123-891

EK 4: Sicilde Geçen Temessüklerin Varak Ve Belge Numaraları

65-617, 68-626, 70-636, 71-642, 73-652, 74-654, 76-664, 76-666, 83-700, 83-701, 84-703, 84-705, 84-706, 90-737, 90-740, 98-779, 111-838, 114-849, 115-854, 117-863, 121-883

EK 5: Sicilde Geçen Mektupların Varak Ve Belge Numaraları

64-612, 80-687, 83-699, 89-731, 97-771, 101-795, 104-808, 110-829, 110-831, 110-833, 111-837, 112-841, 116-857, 118-867, 121-880, 121-881, 121-882, 121-884, 124-893, 124-894, 125-899

EK 6: Sicilde Geçen Ta'yin Kayıtlarının Varak Ve Belge Numaraları

70-634, 73-651, 76-667, 85-712, 90-736, 95-758, 95-763, 96-770, 97-772, 99-784, 114-852, 119-873, 123-890

EK 7: Sicilde Geçen Tezkerelerin Varak Ve Belge Numaraları

95-762, 113-844, 115-855, 118-868, 122-886, 123-889, 123-892

EK 8: Sicilde Geçen Ma'ruzların Varak Ve Belge Numaraları

65-616, 66-621, 78-675, 80-688, 85-713, 92-747, 125-901

EK 9: Sicilde Geçen İ'amların Varak Ve Belge Numaraları

105-815, 105-817, 114-848, 115-853,

EK 10: Sicilde Geçen Vekâletlerin Varak Ve Belge Numaraları

87-719, 105-814, 105-816

EK 11: Sicilde Geçen Vakıf Kaydının Varak Ve Belge Numaraları

65-618

EK 12: Sicilde Bulunan Belge Türlerine Orijinal Metinden Örnekler

Fermân Örneği:

663 اما طول و اسبند
 تدره الاماش والاقزان كونا حبه سلم محمد اما زید قدره انما اولونوبس بقا كتحذ الفتر خد متنه اولان علی
 بوندن اقدم خد متنه اولد و غوزرا خطا هم كللی انتم خطا پیر زمانان اولد و غندنه ماعدا خطا
 اولونجه درلوقه خد و شقاوتیه ایراشاید و کب و حالیا طرف سلطنت علیها نه فرما صفته مؤکد زمان
 زلف صداره لعلیه اید سرور لر بحکم و احکام اولونجه فرموده که هر کس که بر صحتی مائور اولد و غم خد
 همایونیه انما بیچیمین عود و تفره اکبره خدوم علی غایب حکم ملکه بنیادند و کب مادا که ریکر سور لور اصدار
 اولنجه اطلاق اولونجه اضرا و موجب کور لر ایلد عامه اولد و غم خد
 ۱۱۱۱

Buyruldu Örneği:

732
 شرمو با سبیلن تمجید
 حالاً کوا به ده بالفدر سندنشین شریعت فرأ فضیلتوا طغناوا فندین مضارک
 مصنور کینه جو اهر نجبات ما فیه اتحا فیده انما ان خور که حوزه حکومتنده و اقم
 نفس شرم کوا به ده و مشغی و اهل فادون حر است با جو به صوب با نفس اولونجه
 سکان و فقا آسوده و کما موز اولوب معنا و تدره اولونجه بیگ یوزا و
 سند یر بیع الاول غره سندن به راه بنفش بر رخوش بر ثلث اولونجه
 اوزره بر وجه مقطوعه دارنده کانه کتوب قدوة الامار و الاقران حمزه و علی به
 بایع و احتساب و یاوه و نا جقون و سایر اولیکلمه و کما سومات جز اولونجه
 بدنه ایه معرفت شرعیه اشد و قبض ایدیشان شاد دانه کج وجه شرم اوزره
 عمل ایدوب صوب سبیلج اسورنده آفری دقدار اید بر سب بر راه شرم
 غرضش بر کتس طرفینه اولونجه اید کجه بقدرت آفرین نوس اولونجه
 دند ایدر لیلیه حر رسلا
 مظلوم اعصاب
 اما طوی
 سال

Berât Örneği:

785 نشان شریف عالین ساری مکان سلطان طواغی برای جهان کسمان کافانی حکمی اولدر که
 لشبورا رفیع توفیق رفیع الشاه شهر باری قدوة الصامی التکلیف علی خلافتی زید صلاحه دیوانه هما بوزنه عرضیال منسوب
 کوماهیجه سنجی غنده نفس کوناهیه قصصی مضائقه التونخ طاش ما هیه سنده کچیک نام قره حج واقع متوفی سر بنویا با
 او کافه زاویه بنک بوندن قدم و طیفه و صغینه سیله زاویه داری اولنان سید عثمان نام کمنه نیکه قصه بدینده زاویه و
 مذکور که گذر بر توجیه اولنوب برات شریفی عالیش نام ویر بلیک باننده عیانت رجائتکلیف مبرور علی دستهی
 اولغین حقیقتی بر عیانت پادشاه نام ظهوره کتور و بجمعی الیه یک کند عرضیال و بیک یوز کونخ
 بر سعال و بیک یگرمی سنجی کوفی تاریخ مورخ ویر بیلان روس صحابونم مو صبیح مرقوم سید
 عثمان رفیعتی مومی البه توجیه پیر بولبات و توری عیالون عز تقوی ویر در دم و بورد که مومی الیه علی خلافتی
 زید صلاح و اروب رفیع اولنان مرقوم سید عثمان بر سینه زاویه مذکور به زاویه دار اروب
 ادای خدمت ایلد که ذکره بوندن اول زاویه دار اولنلو توج اوزره زاویه دار اروب
 نسبت و ربط ایدر کلمشکر ارب مومی الیه علی طیفه دخی اولنوال اوزره زاویه دار اروب
 مقصوف اوله اولباده رفیع اولنان مرقوم سید عثمان و طرفی اخر دیزه صبیح فرد و جگنا
 من الوجوه قطعا مانع و مزاحم اولیوب فر بعد دخل و تفرض فله لر شوبیل بیلر لعلامت
 سه شریفی اعتماد قلالو تحویری البوم الحاس شهر رفیع الامر سید عثمان و مایه ولف مقصام
 ادرنه

Temessük Örneği:

666 باعث تحریر و دست ادر که مانه اوزره ارگاه علی بولدرینه حضور اولوب برتر شریف عثمانی المله و
 نماینده مقصوف اولد و غم نفس کوماهی رفیق صفا عیالون ضعیفون طرف زید دکانه طاهر اولان ایشری
 التمسک علی ارجین بیکر بیزاونه بر سینه سید اولاد اول سکر اوزر سنجی کوننده بر سینه تمامه دکر اولد
 و التمسک اولنوب بدینده ایشری و فکت کونخیز اولنوب ویر کمنه که مومی الیه داروب و قصه
 اوزره طواغی زید و کلیمه اولوب سندن س بقدره مقصوف اولنلو نمول اوزره عیالده کلمشکر ارب
 الیز مودی لای خدمت حکم عیالون سید بلب ادرینه بوندن ادره و کلیمه اولان اولان اولان
 برتر مانع اولتبه تحریری البوم الحاس شهر رفیع الامر سید عثمان و مایه ولف مقصام
 موع ۲۸ رجب الاول ۱۱۱۱

Tezkire Örneği:

التوضیح در لواء کونایه حاج ابرهیم را بر کتب تابعه مبروریه بحول علی
 فدوت الامانی والامران کونایه الای بکسی عثمان زید قدره مکتوب کد زوب کونایه سنجاعنده التوزیه
 کلش اجه سنده از کلب امام فربه و غیره بدیدر یکت آنچه بنامه حضرت علی کائنات اولدوغی بعد از سفره
 سنجاعی عسکر بکیمسوب بنام اول و جهره محلول و مغلط بودند از دم بار لغی عرض اولدوغی انباده شریک
 آنچه بنامه و ایکی بیک آنچه ز قید اولدور اولدور اولدور کوزلو کوشکون ذکر الحجاج ابرهیم و بیکت انباده عیان
 رجانده عرض ایچکس اناطولی طرفنه و بیلدین روزیام مجیدیه اجفنا اولدوغی بنامه مذکورک
 فیدر بنامه فعله افورک فیدر بنده داخل کل ایسه بنامه اولدوغی سنجاعنده ساکن اولوب الای کسجه بر لغی
 السنده سفره اشک شطیله نوجیه موصیه توجیه و لغی ایچون شش ثلث عشره و فیه جماد الاول فیک
 اوزر ایکنجی کوننده حضور کرم مشی معنی نظام العالم اناطولی و السی عبد ربان ارام نه تعابجه کلامه
 طرینه تحویل مکتوب و بولدور کدر صلکه تذکره افواج و لغی فوجان بولوغین به موجب فرمانه
 ذکر اولدور بدیر بیک آنچه بنامه وجه مشروح اوزره سنجاعی عسکر بیلدور سفینه کلیمه ز نوم علی
 کونلیندین انباده و ز قلم بوی مذکور الحجاج ابرهیم نوجیه و کتب الذر دیکن افواج ایندور تک اوزره
 سوان عالیته ایچون شش و ذکره و لدر کجک ۶ شهر جماد الاولی شش عشره و فیه

Ma'ruz Örneği:

سعادتکو مکتوبو
 صورتیه فربه اعزاز و اکرام بول اوجیه زبا نظام انبار و شمار سیاقنده منهای مخلص تمام
 بودرکه اسبینه احد عشره و مائه و الف جماد الاولی سرخه سندن تحت حکومت سفار کور
 اولدور کونایه قضا سگ امور قسمت کریم جابلورنه تقوض اولدور ما مولدور قضا فوجوم وقع
 اولدور مواد کریم خلفا نیر خبر و بین الوردیه بالقرضه الشعبیه توزیع تقسیم بولدورنه صکره
 رسوم معاهده بی طرف مخلص ایصال بولدورنه مخطوط اولورنه بانی مودوم باد الصغر علی القاضی
 بعد کاناطولی

Vekâlet Örneği:

814

رجه تکریر و وف بود که

قانونه اوزر درگاه عالی بوالبرینه مخصوص اولوب رت پادشاهی ایله بروجه تکریر و وف اولور و هم
 کرانه محضه شایسته تک ضبط ایچون شایسته باعث التماس و کلمه اولان زندهوت الاماثل و الاقران
 سید علی غازیز قدر به شایسته یک یوز اولور اوج سنه جمادی اولک غرضه برسنه نمانده دین
 حلقه طر فزدره وکیل ایلیوب ضبط التماس اوزر یدینه شایسته حروف کت و تکریر اولوب و برشدر
 مزبور سید علی انما و روب تابع فزدره برسنه نمانده دین طر فزدره و کماله ضبط ایلیوب
 سنه سب بقله ح منظر اولور غنوال اوزر برسنه حروف کت و تکریر ایلیوب عمومی ایله دفعی منظر
 اولوب خدام حکم عمومی ایلیوب اوزر برسنه محضه کلمه ایلیوب امور برینه طرف اخر دوز و برشدر
 اقدم و کیلر اولور ایچیک من بعد دخل و تصرف ایلیوب تکریر و الاکروج المهور اولور
 ادره

Vakıf Kaydı Örneği:

618

وجه تکریر و وف بود که حضرت ابوب انصاری رفیع خزان الباری اوقاف شریفه لریک مقطوعه
 ولایت ابالیده کواجه سنجینده گوشل ناصیه کینه قریه کور بیلو ویلر و اننه و غیره توابعه
 بر وجه مقطوعه عواید حیدر سیدله ادره بیک راجحه فی الوقت ایچره اولوب اشوبو ایچا
 یوز اولور سنه سمارنه ابتدا سنه برسنه نمانده دین و کیچ اشوبو باعث حروف عثمان
 کلب و رشب اولوب تاریخ کبابه سلطوره اولان ایچره بر وجه نیش و وقف نهان
 ایچونه تو لینه سیدله خور کت بدنده نمانه اما افند و فضل ایچون ضبط ایلیوب تکریر اولوب بدنده
 و دفع اولور نهان بعد سفاطه خورده و وقع اولان ایچا زرسوم و خورجه ایچا
 هوا و پاوه و قاجقونه و عشر کوشانه و عشر قوان و سهر اعد و رسم حقیق و مال قایب
 و مال منقوعه و توان چاره مرزده کانه سه و فوضت عیده ایچا او بناسک کجور ایز و دستبا و رسم
 عروسته و رسم طوی زمین و بیت المال عامه و خاصه او نش بیک ایچره بد کانه حال العیوه
 مقطوعه اقدم و مفوز العلم بر سن اولوب رعایا قراء خور افره مونی ایله برسنه
 نمانه و کیچ اوزر برینه صاحب و ماکم بیکوش و رایله دفعی و اتخ اولان محضه لایحه
 سنه سب بهج کوه ایچا افند و قبض ایله کلش ایچا او کتوال اوزر ضبط و رسن
 اید و برسنه بعد شرع و قانونه موافق سوزنده بجایزه لریک طبع و منعام اولور
 خیرانه العاریجه المهور

KAYNAKÇA

- AKGÜNDÜZ, Ahmet, Şer'iyye Sicilleri, **Türk Dünyası Araştırmaları**, İstanbul 1988.
- AKTAŞ, Necati, "Osmanlı Dönemi Arşivciliğimiz", **Osmanlı**, C.6, Ankara 1999, s. 303-310.
- ASLAN, Nasi, "Eğitim ve Terminoloji Problemi", **I. Arşiv Şurası : Milli Arşivi İçerisinde Şer'iyye Sicilleri**, Ankara 1998, s. 185-197.
- BALTACI, Cahit, **İslam Paleografyası** (diplomatik-Arşivcilik), İstanbul 1989.
- BARDAKOĞLU, Ali, "Osmanlı Hukukunun Şer'iliği Üzerine", **Osmanlı**, C. 6, Ankara 1999, s.412-417.
- BAYINDIR, Abdulaziz, **İslam Mahkeme Hukuku(Osmanlı Dönemi Uygulaması)**, İstanbul 1986.
- CİN, Halil ve AKGÜNDÜZ, Ahmet, **Türk Hukuk Tarihi**, Konya 1989.
- DEĞİRMENCİ, Nihat, **30 Numaralı Kütahya Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2002.
- DEVELİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lugat**, Ankara 2003.
- GÖKBİLGİN, Tayip, "Kütahya" , **İA**, C.6, Ankara 1956, s.1118-1126.
- GÖYÜNÇ, Nejat, "Osmanlı Devleti'nde Taşra Teşkilatı (Tanzimat'a Kadar)", **Osmanlı**, C.6, Ankara 1999, s.77-88.
- GÜNEY, Ahmet Rıfat , **411 Nolu Kastamonu Şer'iyye Sicil Transkripsiyon ve Değerlendirmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984.
- GÜR, A.Refik, **Osmanlı İmparatorluğunda Kadılık Müessesesi**, Yayınlanmamış Doktora Tezi,İ.Ü.E.F., İstanbul 1971.

- GÜNDOĞDU, Raşit, **Balikesir Şer'iyye Sicili (Evail-i Cemaziye'levvel 1021-25 safer 1027,4 Temmuz 1612-21 Şubat 1628)**,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991.
- İLGÜREL, Mücteba, “Şer'iyye Siciller Toplu Kataloguna Doğru”, **Tarih Dergisi**, S.28-29, İ.Ü.E.F., İstanbul1975, s. 123.
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı Tarihi**, C.VIII, T.T.K. Yay., Ankara 1983.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, **Osmanlı Belgelerinin Dili** (Diplomatik), İstanbul 1944.
- ORTAYLI, İlber, **İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**, İstanbul 1987.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Kitabü'l-Kadı ve Süfteciler”, **Türkiye İktisat Tarihi Semineri**, Ankara 1974, s.101-115.
- SAYDAM, Abdullah, **Osmanlı Medeniyeti Tarihi**, Trabzon 1999.
- SERTOĞLU, Mithat, **Osmanlı Tarihi Lugatı**, İstanbul, 1986.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, **Kütahya Şehri**, İstanbul 1932.
- , **Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara 1988.
- , **Osmanlı Tarihi**, C.IV, I.Bölüm, Ankara 1988.
- TAŞ, Kenan Ziya , “Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri Ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları”, **I. Arşiv Şurası**, Ankara 1998, s.11-180.
- ÜNAL, Mehmed Ali, **Osmanlı Müesseseleri Tarihi**, Isparta 1999.
- ÜNLÜYOL, Aynur, **Şer'iyye Sicillerine Göre XVIII. Asrın İlk Yarısında Balikesir (1700 – 1730)**, Uludağ Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa1995.
- YAKIT, İsmail, “Osmanlı İlmiye Teşkilatı ve Şeyhülislamlar”, **Türk Yurdu Dergisi**, C. 19-20, S.148-149,Aralık 1999- Ocak 2000, s.174-187.

YILDIRIM, Sevda Nur, **79 Numaralı Kütahya Şer'iyeye Sicili Transkripsiyonu ve Edisyon Kritiği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, DPÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya 2001.

YILDIZ, H.Dursun, **Kütahya'nın Tarihçesi**, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan, Kütahya 1981.

“Kütahya”, **Yurt Ansiklopedisi**, C.7, İstanbul 1983, s. 5278-5395.

DİZİN

A

Abbas	173, 268, 340
Abdi... 55, 154, 164, 165, 166, 167, 173, 179, 193, 209, 217, 232, 234, 238, 244, 246, 268, 270, 323, 324, 340	
Abdülbaki.....	340
Abdulkadir	340
Abdulkerim	340
Abdullah.... 15, 25, 26, 74, 75, 111, 112, 140, 144, 195, 202, 259, 268, 269, 272, 340, 355	
Abdurrahman.....	48, 88, 174, 195, 196, 234, 340
Abdülnebi.....	267, 340
Ağaç	234, 337
Ağarı.....	318, 319, 337
Ahidoğan	231, 337
Ahmet.. ii, 7, 10, 14, 112, 114, 117, 252, 340, 354	
Akbaş ekradı.....	103, 106, 341
Akbaş ekrâdı cemâ'ati.....	106
Akçakız	310, 311, 337
Akçaviran	338
Akkeçili	306, 308, 341
Alaaddin	6, 202, 203, 291, 340
Ali.... 8, 9, 15, 21, 48, 49, 50, 84, 86, 88, 89, 95, 96, 116, 117, 129, 146, 150, 152, 153, 154, 156, 161, 162, 167, 173, 178, 179, 186, 197, 202, 206, 208, 209, 210, 213, 215, 222, 223, 224, 231, 232, 233, 236, 239, 251, 253, 259, 260, 261, 262, 264, 267, 269, 273, 274, 275, 282, 283, 291, 305, 308, 313, 340, 354, 355	
Alî.....	36, 55, 56, 75, 89
Alibeğ.....	337
Alparslan	5
Altıntaş	8, 146, 178, 186
Altıntaş ... 26, 27, 55, 74, 131, 146, 178, 186, 198, 200, 206, 264, 270, 271, 272, 273, 282, 295, 334, 335, 336, 337	
Anadolu Selçuklu Devleti	5
Anavarza	104, 106

Ankara xiii, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 22, 39, 330, 354, 355	
Antigonos	4
Armudili	91, 335, 336, 337
Armudili Vakfı	335, 336
Arslan .. 71, 72, 110, 111, 112, 113, 143, 200, 203, 228, 229, 273, 337, 339, 340	
Aslanapa	336, 337
Aslıhanlar	144, 291, 292, 337
Aşıklar	125, 337
Atana	337
Atayı	43, 44, 338
Aydın.....iv, 39, 83, 104, 106, 170, 220, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 338	

B

Bağdat..... 128, 150, 151, 152, 197, 209, 210, 245, 264, 270, 271, 281, 282, 291, 295, 309, 331, 337, 343	
Bağlık	43
Bakakoz	271, 337
Balıkli Mahallesi	337
Banaz	43, 44, 113, 114, 141, 338
Basra	128, 152, 331, 337, 343
Bayram .ii, 225, 234, 239, 267, 273, 340	
Bazar	337
Bekir	240, 320, 340
Bekirce.....	60, 338
Berât	75, 329, 333, 349
Bergama.....	4, 262, 263, 338
Beylice.....	338
Bitinya	4
Bolvadin	43, 44, 338
Boyabâd.....	43
Boz Recep.....	37, 48
Bozöyük.....	58, 335, 336, 338
Bozulus.....	341
Bölüce.....	229, 337
Bölücek.....	228, 229, 337
Bölünce.....	228, 229, 338
Buyuruldu	viii, 22

C

Cafer	267, 273, 314, 340
Cakmer	43, 338

Celal 340
 Cemile 339
 Cihârşene 43, 44
 Civanşir 238, 341
 cizye 33, 53, 69, 79, 119, 122, 124, 135,
 175, 180, 248, 297, 330, 331

Ç

Çakırsazı 198, 337
 Çal 43, 44, 141, 257, 269, 317, 338
 Çavuş... 98, 99, 100, 166, 196, 240, 241,
 265, 287, 298, 319, 320, 335, 336,
 337
 Çerkez Ethem 9
 Çökellik 173, 341
 Çukur 224, 337
 Çukurca 43, 44, 337

D

Dağ ardı 43
 Danişmendlü 238, 288, 341
 Darıcı 222, 260, 261, 262, 283, 337
 Davut 340
 Dazkırı 43, 44, 99, 238, 338
 Dede bâli Efkavfi 336
 Demre 222, 337
 Dere 222, 223, 337
 Derviş 29, 55, 163, 164, 340
 Derviş Ağa 29
 Dervîş Ağa 29
 Dikmez 295, 337
 Divâne Baba Zaviyesi 335, 336
 Duhân . 41, 44, 80, 83, 93, 220, 285, 332
 Dut 255, 337

E

Ebâ Eyyüb el Ensâri 30
 Ebubekir .. 145, 233, 239, 252, 306, 308,
 340
 Eğmür 337
 Eğrigöz 6, 28, 43, 44, 171, 231, 315,
 316, 335, 336, 337
 Elbedir 224, 337
 Elvan 335, 336, 340
 Elvan Beğzade Sinan Beğ Evkâfi ... 335,
 336
 Emin 63, 340

Emine 236, 339
 Emirgan Vakfı 335, 336
 Emraz 201, 337
 Esat 340
 Eşekli 224, 337
 eşkıya 8, 176, 331
 Eşme 43, 44, 338
 Etrafşehir 196, 335, 336, 337
 Eymür 26, 27
 Eyüb Sultan Evkafı 335, 336
 Eyüp 340
 Ezop 4

F

Fazlı 269, 340
 Fazullah 340
 Feridun 227, 265, 266, 340
 Ferman ..... vii, 21
 Frigya 4

G

Gazel Ya'kub 201, 337
 Gedüklü 263, 338
 Gedüs 43, 44, 57, 337
 Gerinç 173, 341
 Germiyan 6, 7, 266
 Gicek 337
 Gireği 144, 235, 337
 Girgi 317, 337
 Gökağaç 312, 337
 Göker 337
 Gölcü 314, 337
 Gönân Mahallesi 337
 Gördüs 337
 Güligîr 238, 341
 Gümüş . 30, 89, 196, 201, 259, 335, 336,
 337
 Güre 43, 44, 337, 338
 Güveşci 45

H

Habibler 337
 Hacı Timurhan Vakfı 335, 336
 Hacıvıran 337
 Halil . 14, 63, 93, 94, 113, 157, 168, 171,
 173, 174, 176, 179, 186, 189, 235,
 236, 242, 268, 272, 276, 278, 279,

281, 309, 334, 335, 336, 339, 340,
354, 355
Halîl..... 41, 54, 62, 63, 92, 93, 94, 158,
159, 203, 213, 235, 309, 310
Halil Çelebi Evkafı..... 335, 336
Hami..... 340
Hamîd..... 39, 63, 236, 286
Hasan..i, ii, 8, 41, 58, 59, 63, 65, 66, 67,
81, 82, 83, 91, 99, 100, 102, 103,
104, 131, 133, 134, 161, 166, 167,
170, 173, 177, 184, 185, 236, 260,
261, 262, 263, 268, 269, 282, 283,
290, 291, 312, 314, 315, 316, 331,
339, 340
Hatice 259, 339
Hatir..... 340
Havva 339
Hayam 340
Himmet..... 112, 113, 234, 269, 340
Hisar 283, 337
Hoca Fâkih 337
Homa 43, 238, 316, 338
Honaz 43, 44, 238, 313
Horoz..... 263, 338
hüccet .. 13, 14, 17, 20, 28, 79, 100, 101,
107, 199, 203, 213, 234, 237, 240,
256, 274, 286, 308, 317, 320, 327,
329
Hüdavendigâr 174, 338
Hüdâvendigâr 39
Hüseyin . 53, 71, 75, 102, 107, 110, 111,
139, 145, 146, 155, 164, 167, 168,
173, 177, 184, 185, 188, 189, 194,
199, 204, 233, 234, 258, 260, 262,
268, 273, 281, 290, 303, 318, 319,
339, 340

İ

İbrahim 8, 47, 84, 95, 101, 116, 117,
130, 150, 153, 154, 161, 162, 194,
199, 200, 225, 228, 229, 231, 234,
236, 264, 269, 271, 273, 298, 311,
313, 340
İğdecik..... 207, 337
İlyas 268, 274, 340
İnas 275, 340
İsa 268, 270, 274, 340
İshâk Felâh Evkafı..... 335, 336

İskender 4, 273, 340
İsmail 9, 13, 16, 198, 234, 270, 275,
330, 340, 355
İsmet 9, 256, 268, 340
İvaz 247, 269, 339, 340

K

Kalınvıran 204, 337
Kangırı..... 39, 179
Karaağaç 142, 337, 338
Karahisâr-ı sâhib..... 33, 43, 44, 81, 120,
133, 135, 261, 262
Karakeçili 274, 341
Karaköy 146, 178, 337
Karalu Harmanalu 238, 341
Karaman .. 6, 7, 104, 106, 155, 208, 209,
337
Karlofça Anlaşmasının 330
Kasım.xii, 23, 60, 91, 92, 94, 95, 96, 98,
101, 102, 126, 141, 166, 167, 168,
169, 176, 177, 189, 207, 240, 244,
252, 255, 268, 328, 340
Kasımpaşa cam'i Evkafı 336
Kastamonı..... 39
Kaşıkçı..... 341
Keştoş 226, 339
kethüdâyeri 25, 102, 159, 258, 261, 262,
283, 318
Kırmastı 226, 338
Kilisa 264, 337
Korubey 340
Kostantiniyye... 29, 58, 89, 90, 111, 113,
115, 116, 117, 118, 123, 127, 130,
134, 143, 144, 146, 147, 149, 151,
153, 160, 163, 164, 165, 166, 167,
170, 172, 175, 177, 178, 194, 260
Kotiaeion 4
Kozluca..... 86, 337
Köprücek 28
Köprülüvıran 30, 337
Kula 6, 43, 44, 291, 338
Kuruçay 337
Kuş Toğanlı 174, 341
Kutalmışoğlu Süleymanşah..... 5
Küçük 109, 187, 206, 207, 296, 337
Kütahya . 1, i, ii, iii, iv, v, vi, vii, viii, ix,
xii, xiii, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 18, 20, 22,
23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 36,

- 37, 41, 43, 44, 45, 46, 50, 51, 53, 54,
55, 56, 57, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 68,
71, 73, 74, 75, 76, 77, 81, 83, 86, 87,
88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97,
98, 99, 101, 102, 103, 110, 112, 115,
116, 117, 119, 120, 122, 124, 125,
126, 127, 130, 131, 132, 133, 134,
135, 136, 137, 138, 139, 140, 141,
142, 144, 145, 146, 147, 148, 149,
153, 155, 156, 157, 159, 160, 161,
162, 164, 165, 166, 168, 171, 173,
178, 179, 180, 181, 183, 184, 185,
186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,
193, 194, 195, 196, 197, 198, 199,
200, 201, 203, 204, 205, 206, 207,
210, 211, 212, 213, 214, 215, 216,
217, 218, 220, 222, 223, 224, 225,
226, 227, 228, 229, 230, 231, 232,
233, 235, 236, 238, 240, 241, 242,
243, 244, 248, 249, 251, 252, 253,
254, 255, 258, 259, 260, 261, 262,
263, 264, 265, 267, 268, 269, 270,
271, 272, 273, 275, 276, 281, 282,
283, 284, 286, 287, 288, 289, 290,
291, 292, 293, 294, 295, 296, 297,
298, 305, 306, 308, 309, 310, 311,
312, 313, 314, 315, 316, 317, 318,
319, 320, 321, 322, 323, 324, 327,
328, 329, 330, 333, 335, 336, 337,
338, 339, 342, 343, 354, 355, 356
- Kütahya – Eskişehir Muharebeleri..... 10
- L**
- Lazkiye..... 43, 44, 238
Lidya 4
- M**
- Mace..... 277, 340
Mahmud 8, 174, 195, 201, 224, 252,
268, 339, 340
mahzaroğulları..... 113, 114
Makedonya..... 4
Manisa..... 39, 171, 338
Meham..... 340
Mehmed... 6, 7, 8, 21, 33, 45, 48, 55, 57,
62, 63, 70, 71, 76, 86, 90, 91, 92, 95,
99, 100, 102, 103, 106, 108, 110,
111, 112, 113, 130, 135, 139, 149,
155, 157, 163, 164, 165, 166, 167,
168, 173, 177, 178, 188, 194, 196,
199, 202, 210, 213, 215, 217, 218,
219, 224, 227, 228, 229, 230, 235,
236, 239, 241, 242, 243, 255, 256,
258, 259, 260, 261, 262, 265, 266,
268, 269, 270, 271, 272, 273, 283,
287, 291, 295, 300, 304, 316, 317,
318, 319, 321, 323, 334, 339, 340,
355
mektûb... 47, 53, 54, 55, 74, 88, 91, 102,
107, 109, 111, 129, 130, 134, 156,
157, 201, 204, 215, 226, 227, 251,
262, 264, 265, 270, 271, 275, 276,
282, 292, 295, 299, 300, 302, 303,
304, 312, 314, 315, 316, 321
Melik Mansur 5
Memedlü..... 173, 341
Menemen..... 338
Menteşe 41, 63, 220, 338
Mihallic 338
Mihmar 340
Mihtar 339
Milas..... 143, 338
Milâs..... 42, 64, 83
Milased 339
Miryokefalon..... 5
Muhammed..... 27, 340
Muharrem 56, 57, 58, 60, 62, 67, 68, 69,
70, 72, 73, 75, 76, 80, 81, 125, 138,
142, 143, 144, 146, 150, 151, 152,
197, 198, 207, 208, 210, 216, 228,
272, 276, 278, 281, 282, 283, 284,
289, 290, 292, 293, 294, 298, 299,
300, 301, 303, 340
Muhyiddin 273, 340
Murad-ı Sani Türbe-i Şerifi Evkafı .335,
336
Murtaza..... 173, 309, 340
Musa 195, 252, 257, 268, 269, 273, 287,
288, 340
Mustafa .iv, 9, 27, 41, 42, 43, 44, 46, 47,
54, 63, 64, 71, 72, 77, 79, 81, 82, 90,
92, 93, 94, 101, 102, 104, 106, 108,
109, 112, 113, 126, 131, 133, 136,
149, 152, 153, 161, 165, 171, 173,
187, 195, 199, 202, 207, 210, 213,
214, 220, 222, 223, 224, 225, 233,

234, 235, 236, 239, 240, 241, 265, 266, 268, 269, 274, 284, 292, 293, 294, 295, 296, 305, 316, 318, 319, 320, 330, 339, 340	
mutasarrıf 25, 26, 27, 30, 31, 34, 39, 57, 59, 69, 70, 72, 75, 76, 78, 80, 83, 84, 88, 89, 90, 91, 92, 95, 100, 101, 102, 108, 113, 116, 117, 118, 125, 126, 127, 132, 134, 137, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 149, 153, 154, 155, 158, 160, 161, 162, 166, 167, 173, 175, 177, 178, 184, 186, 189, 194, 196, 200, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 215, 218, 220, 222, 228, 229, 231, 233, 236, 237, 244, 252, 253, 254, 258, 264, 270, 271, 275, 282, 285, 287, 291, 293, 295, 298, 301, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 317, 318, 319, 322, 323, 331	
Münakehât.....	11
mürasele	17, 20
Mürvet.....	273, 339

N

Nasuh	106, 173, 244, 299, 340
Necmi	340
Nuhvirân.....	337
Nurasiye	340

O

Oğluk.....	263, 340
Oğuz Abdullah	25, 26, 140
Okcu	45
Orhan.....	274, 340
Osman . 22, 30, 173, 198, 200, 203, 204, 206, 239, 244, 246, 264, 268, 270, 271, 272, 274, 275, 282, 287, 291, 292, 295, 309, 312, 314, 316, 319, 335, 340	
Osmnan	14

Ö

Ömer.....	36, 37, 39, 46, 75, 98, 99, 131, 132, 189, 199, 233, 234, 239, 273, 287, 288, 313, 338, 340
-----------	---

P

Patrik	97
Phrygia Epiktetos	4

R

Rakka.....	103, 104, 106
Ramazan 31, 33, 71, 118, 119, 122, 125, 126, 183, 185, 187, 226, 246, 256, 268, 273, 274, 295, 340	
Recep.....	37, 41, 43, 48, 251, 340
Romanos Diogenes.....	5
Ruesa	180, 339

S

Sal.....	76, 337
Salhanlar	337
Salih.....	142, 204, 205, 276, 281, 340
Saliha	240, 339
Sancaklı	338
Sandıklı.....	43, 44
Saruhan....	104, 106, 220, 244, 298, 299, 300, 301, 303, 304, 338
Satılmış.....	268, 340
Sazanos....	125, 190, 191, 192, 205, 287, 312, 318, 319, 335, 336
Sefer.....	48, 273, 274, 287, 340
Seferihisar.....	338
Seferşah	273, 340
Selendi.....	43, 44, 337
Selim.....	8, 208, 340
Selli.....	314, 337
Serke.....	43, 44
Sermayeli.....	341
Seydi.....	335, 336, 337
Simadon.....	99, 339
Simav.....	6, 43, 44, 222, 223, 270, 337
Sinan.....	201, 266, 267, 268, 334, 340
Sirkad.....	339
Sivas	209, 337
Sofa.....	234, 337
Sorkun	134, 228, 229, 231, 337
Stabo.....	4
Sultan Murâd Hân	28
Sultan Murat Han	28
Sultanöni.....	33, 60, 65, 133, 135
Sultânöni.....	39
Sungurbey.....	28

Sunullah	340
Sülemiş Baba Evkaf-ı Zaviyesi	336
Süleyman... 6, 8, 93, 213, 228, 229, 271, 291, 311, 340	
Süleymanlu-ı kebîr	341
Süleymanlu-ı sağır	341

Ş

Şaban..... 35, 36, 39, 113, 188, 191, 192, 235, 242, 243, 251, 261, 275, 288, 291, 312, 313, 340	
Şaphane	28
Şeref	89, 340
Şeyh. 75, 84, 89, 95, 186, 203, 213, 231, 275, 276, 313, 335, 336, 337, 338, 339	
Şeyh Aram Zaviyesi.....	335, 336
Şeyhi.....	337
Şeyhlü.....	43, 44, 141, 312, 338
Şuhût	43, 44

T

Tatarmahat.....	55, 270, 337
Tava.....	235, 337
Tavşanlı.....	6, 210, 224
Tavşanlı ... 25, 60, 66, 67, 86, 115, 134, 148, 149, 215, 224, 228, 229, 251, 311, 314, 335, 336, 337	
Teke.....	39, 63
Temessük .... viii, 22, 274, 329, 333, 349	
tereke	11, 17, 45, 329
Terziler	309, 337
Tezkire..... viii, 22, 334, 351	
Toturğa Vakfı	335, 336
Toy Arslan Zaviyesi.....	335, 336
Tura Beğ Vakfı.....	335, 336

Turabey.....	28, 313
Turan	273, 340
Turaşan Ağa Vakfı	335, 336
Tuzluç.....	309, 338

U

Ukubât	11
Uluborlu.....	238, 337, 338
Uşak..... 113, 114, 141, 238, 309, 338	
Uşâk.....	43, 44, 113, 238
Uzuncak.....	260, 337

V

vakfiye	17, 21, 228, 229, 335
Vâlîde sultan.....	218, 219
Veli	112, 268, 275, 340
Virancık.....	29, 62, 162, 188, 337
voyvoda 31, 40, 49, 60, 62, 101, 114, 172, 218, 224, 255, 256	

Y

Yahya.....	195, 340
Yanoş.....	98, 339
Yazcılı	43
Yazıcılar	317, 337
Yenice.....	43, 62, 337
Yoncalu	337
Yunus.....	273, 340
Yusuf. 25, 106, 107, 125, 173, 204, 272, 273, 281, 340	
Yusuf Abdulkerîm.....	25

Z

Zemiye.....	337
Zile re'âyâsı.....	218